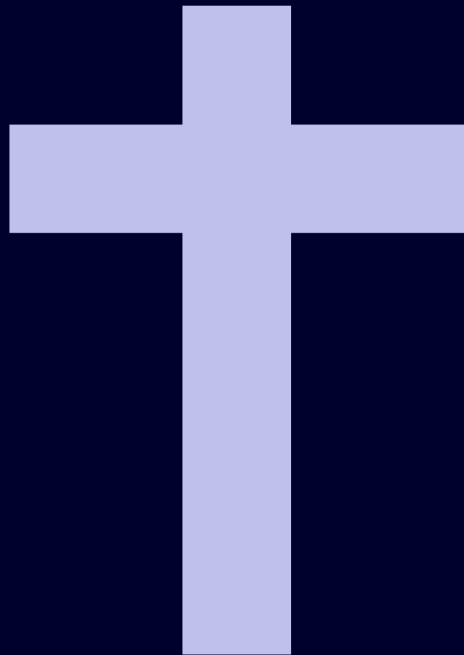

Godeeyo To Tekepo

Portions of the New Testament in the Odoodee language of
Papua New Guinea

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee

copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebaba

Contents

Matiyu	1
Maka	60
Luka	95
Yonee	155
Diye Di Odoo	199
1 Tesalonika	256
2 Tesalonika	261
2 Timoti	264
Taites	269
Palimon	273
Yemes	275
1 Yonee	282
2 Yonee	288
3 Yonee	289
Yuda	290

To tekepo Matiyuye hogugu Matiyu

Matiyu booka goo eyo bei

Matiyu yo Yesu o hamamee dili odo 12 ee ma kulodu hee yoso. Yo o hu hee Libai deliso. Yu odooso Yesu mapoo tei talame to hogugu hagee yayo dimapoo teneeso. Esiga yayo to hogugu hagee ma kulodu Booka Nape mapoo taka goo ee Yesuye medee tobuloso tomo sileeso. Osoloso Yesu Yu odooso bamelee Kelisoso.

Yesuwo amawe dio (Luka 3:23-38)

- ¹ Yesu Keliso yo Deibidiyo amawe, osoloso Deibidi yo Eibalahameeyo amawe. Esiga Yesuwo amawe dio dia hu hagooso.
- ² Eibalahameeyo owolo Aisek, osoloso Aisekeeyo owolo ee Yekob, Yekobeeyo owolo ee Yuda, osoloso Yekobeeyo owolo dio abo.
- ³ Osoloso Yudayo owolo ee Peles dio Sala dio (osoloso egee bia dia owee ee Tamala), osoloso Peleseeyo owolo ee Heslon, osoloso Hesloneeyo owolo ee Lam.
- ⁴ Osoloso Lameeyo owolo ee Aminadab, osoloso Aminadabeeyo owolo ee Nason, osoloso Nasoneeyo owolo ee Salmon.
- ⁵ Osoloso Salmonowo owolo ee Bowas (Bowaseeyo owee ee Leihab), osoloso Bowaseeyo owolo ee Obed (Obedeeyo owee ee Lut), osoloso Obedeeyo owolo ee Yesi.
- ⁶ Osoloso Yesiyo owolo ee wiligi odo toboloso badebei Deibidiso. Deibidiyo owolo ee Solomonow. (Solomonowo owee ee daga Yulayayo osobo.)
- ⁷ Osoloso Solomonowo owolo ee Lehobowam, osoloso Lehobowameeyo owolo ee Abiya, osoloso Abiyayo owolo ee Asa.
- ⁸ Osoloso Asayo owolo ee Yehosapat, osoloso Yehosapateeyo owolo ee Yeholam, osoloso Yeholameeyo owolo ee Yusaya.

⁹ Osoloso Yusayayo owolo ee Yotam, osoloso Yotameeyo owolo ee Ahas, osoloso Ahaseeyo owolo ee Hesekeya.

¹⁰ Osoloso Hesekeyayo owolo ee Manase, osoloso Manaseyo owolo ee Amon, osoloso Amoneeyo owolo ee Yosaya.

¹¹ Yosayayo owolo ee Yekonaya, osoloso Yosayayo owolo dio abo.

Beeame domo omapoo Isalael odooso odo abo sabolo ha temeleso, diba Babilon mi mapoo dabalame iyado diso.

¹² Esiga Isalael odooso Babilon mi mapoo dala ma kulodu debei beeame omapoo Yekonayaye giso holo soomagooso, o hu ee Selatiyel. Osoloso Selatiyeleeyo owolo ee Selubabel.

¹³ Osoloso Selubabeleeyo owolo ee Abiyud, osoloso Abiyudowo owolo ee Eliyakim, osoloso Eliyakimeeyo owolo ee Asol.

¹⁴ Osoloso Asolowo owolo ee Sadok, osoloso Sadokowo owolo ee Akim, osoloso Akimeeyo owolo ee Eliyud.

¹⁵ Osoloso Eliyudowo owolo ee Eliyesel, osoloso Eliyeseleeyo owolo ee Matan, osoloso Mataneeyo owolo ee Yekob.

¹⁶ Osoloso Yekobowo owolo ee Yosep. Esiga Yosepeeye Meli huso. Osoloso Meliye Yesu edebeeyo takolone Keliso deli ee soomagooso.

¹⁷ Esiga Eibalahameeye badebei beeame omaga bei mooloogooloso di wiligi odo Deibidiye badebei beeame omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odo hagee biaso debeiso. Osoloso wiligi odo Deibidiye badebei beeame omaga bei mooloogooloso di Babilon odo oso Isalael odo dala ma kulodu gilimado di beeame omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odo hagee biaso debeiso. Osoloso abaga bei mooloogooloso di Yesu soomagoo beeame mapoo, Kelisowo amawe dio 14 odo hagee biaso debeiso.

Yesu Keliso soomagoo (Luka 2:1-7)

¹⁸ Yesu Keliso soomagoo goo ee egeesee moloso. Owee Meli Yosepeeye hulame dadagoloso debeiso. Esino diba huilega dobolone, Meli yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodoo goo ee eyo nediliyo

ogoloso gooleedooso. ¹⁹ Esino Yosepeeye goo hagee duloso, gowoolone Meli pagalame gooleeso. Esino Yosep yo Godeeyo howo woola tekepo badeli. Esiga odoosusuga eyo howo woola Meli pagalai yo goomegele. Egeeseelone Meli hulame dadaga ee mada pagalame yo goomogaso.

²⁰ Yosep yo goo hamaga goolone bado-boome, Godeeyo momaiye oso sapootia mapoo yimapoo sibilesos egeesee takaso, “Yosep, Deibidiyo amawe, no Meli hulei na ebi. Bei, yo Dio Tei oso kitulugu magakoowasi moodooloso ka badoso. ²¹ Esiga yo giso holo soomagalaiso. Egeeseega nayo o hu Yesu hedi. Bei, o odoosodibada goo tokenee eyo nei telega pagalame, yayo diba pidileiso,” diso.

²² Esiga Godeeye o odoosoyimaga to tolosokokodo takomo sili odoosoyimaga to taka goo oso tei dalame, goo susuga hagoosotei peledabaso. Bei, yayo egeesee takaso,

²³ “Sobo obuo giso dia goo gooleedelepoo-goo oso koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso.

Osoloso odoosusuga oso o hu ee Imanuwel dolone dabalaiso,” diso. Hu eyo bei ee Godee ibolo hodobo badoso.

²⁴ Esemeyosep yo tia hogabuloso Godeeyo momaiyesoyimapoo taka to ee dodolone Meli huso. ²⁵ Esino Yosep dio Meli dio hedebe delega badolone, Meliye giso holo soomagooso. Esemeyosepeeye holope o hu Yesu hediso.

2

Giwo hesigeli odoososo Yesu agalame di

¹ Helodeeye Yu odoowo wiligi odoosotoboloso badebei beame omapoo, Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko mapoo Meliye Yesu soomagooso. Yesu soomagoloso hamamee giwo hesigeli odoososo osokoso sibili maga Yolusalemmi mapoo sibadeeso. ² Diba Yolusalemmapoo peledoboloso egeesee takomosilesibiso, “Ibada midee mapoo dobolone egeino, giwo toowa osokoso sibili omapoomolome egeiso. Iyo giwo egee ogoloso, wiligi odoosohoo olo soomagoo dolosogooledolosohamapoo ka sibadee. Esigaholope Yu odoowo wiligi odoosotoboloso

badalame soomagoo ee kasomo? Bei, iyo o hu dokodoo poudalame ka sibadee,” deetakomo silesibiso.

³ Esino wiligi odoosHelodee sabolososoloso Yolusalemmapoo debeli odoosusuga saboloso oso goo hagee dulosodiya gooleeso. ⁴ Egeeseelone Helodeeye teimoso wiligi odoosotebisa sabolososoloso teieligili odoosogilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Godee maga to tolosokokodotakomo silesibili odoosotokolone Kelisokamapoo soomagalaigonala?” diso.

⁵ Esemediayo nei egeesee takaso, “Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko mapoo soomagalaigona diso. Bei, Godee maga to tolosokokodotakomosili odoosogeeseehoguguso,

⁶ ‘Betilihem Yuda mi ee ma kulodu, Nayo Yuda mi toowa ee ma kulodugoo toowa ka moloso.

Bei, nee mi omagawiligi odoosotabalai eesibileiso.

Yayo mo odoosIsael mi mapoo debeli odoosobamalaiso,’ deetakeliso.”

⁷ Esemehelodeeye goo hagee duloso, giwo hesigeli odoosmapoo giwosopeled-aba beame ee gooleedalame diba mada gilimadooso. ⁸ Osoloso diayo nei taka duloso diba Betilihem mapoo diye dolone to egeesee takaso, “Niba dilesoholope egee medee esiameleso ogoloso see wedi sibleso amapoo takee. Egeeseega anoseeyimapoo dilesoso hu dokodoo poudileiya,” deetakaso.

⁹⁻¹⁰ Esemegiwo hesigeli odoososo Helodeeyoto duloso dolone, giwo diayo dia mi mapoo egei hedebe onosee see egeiso. Diba giwo egee ogoloso diyagoomoga sabologiwosomalalo dime hamamee deedeedisoo. Diba giwo egee hamamee dodomo dime, giwosodilesoholopesobadebei moso eyo tobutu pounee meleeso. ¹¹ Esemegiwo hesigeli odoosoholopesobadebei moso eyo kulodu gadilesogeino, holope owee Meli dio badoboome egeiso. Esemediayo gawuloso dobolone holope eyo hudokodoo poudooso. Osoloso emegei di bi gold molee, osoloso siga medee sisigagilibi medee tekepo, osoloso mopoodoo sookolo mapoo hedili hageeseyimapoo

teneeso. ¹² Esino diba see wedi dilame tiano, sapootia mapoo Godeeye dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi duga, Helodeeye badebei maga na di. Esino niba eli hee maga nibada mi mapoo ka diyadee,” diso. Esemе diba to ee dodolone eli hee maga dibada mi mapoo diyadeeso.

Isipi mi mapoo kukulo di

¹³ Osoloso hamamee giwo hesigeli odoo olo dime, gesi omapoo Yosep tiamolome, sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibilesa yimapoo egeesee takaso, “No hogabuloso holope sabolo osoloso owee sabolo gilimadoloso Isipi mi mapoo kukulo di. Bei, Helodeeyo odoo oso holope egee wooloomalame esiamo sibileiso. Esiga niba kukulo dilesa Isipi mi mapoo dabalame di. Niba omapoo dilesa doga, niyo see wedi sibilei beeamе ee ayo nimapoo takalaiso,” diso.

¹⁴ Egeesee taka duloso gesi omapoo Yosep hogabuloso holope sabolo owee sabolo gilimadoloso Isipi mi mapoo kukulo diso. ¹⁵ Diba omapoo dilesa Helodee towa beleso bameleso. Esiga goo hagee tei peledabaso, Godeeye o odoo yimaga to tolosa kokodo takomo sili odoo yimaga taka to sabolo tebilame. To ee hagooso, “Ayo mo holo Isipi mi ee poogoloso sibilame iso.”

Giso holaiso pilugu

¹⁶ Esino giwo hesigeli odoo oso Helodee mapoo takalame see wedi sibilega, eli hee maga dibada mi mapoo wedi di goo ee duloso yo diya kamanaso. Osoloso yayo eyo nediliyo egeesee gooleso, “Giwo hesigeli odoo oso giwo dia midee mapoo egei beeamе omaga simi dugo bakadio olo poogooso. Esiga ayo mo odoo mapoo takolone, giso holaiso dugo bakadio poogoo sabolo osoloso dima hamamee sooloogamagoo sabolo piligiye daga, holope egee sabolo wooloomalaiso,” diso. Esiga yayo o odoo mapoo to kitulugu teneeso, diayo Betilihem mi mapoo osoloso mi pepuso abo koola mapoo bumo di, omapoo dilesa giso holaiso pepuso susuga piligilame. Esemе diayo dilesa giso holaiso dugo bakadio osoloso dima

hamamee sooloogamagoo sabolo piluguso. ¹⁷ Esiga goo hagooso peledoboome Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee hoguguso,

¹⁸ “Diya goheleme Lama mi ee ma kulduga pisa ee duso.

Bei, sobo Laiseleeye owolo dio halo ka pusumo siloso.

Esiga yo pisa koo koodobuoso.

Bei, owolo dio susuga olo piluguga.”

Yosepeeye Nasalet mi mapoo see wedi simi

¹⁹ Yosep Isipi mi mapoo osee bado-boome, wiligi odoo taba Helodee taso. Esemе Yosep tiamolome sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibilesa yimapoo egeesee takaso, ²⁰ “No hogabuloso holope sabolo owee sabolo gilimadoloso Isalael mi mapoo see wedi di. Bei, giso holo egee wooloomalame esieli odoo egee bia olo wediaso,” diso.

²¹ Esemе Yosep to hagee duloso, holope sabolo owee sabolo gilimadoloso see Isalael mi mapoo wedi diso. ²²⁻²³ Esino Helodee teme, see owolo Akaleyoseeye Yudiya mi mapoo wiligi odoo toboloso badebeiso. Esemе Yosep goo hagee duloso mi omapoo dilei ebiaso. Esemе sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso see tobu sibilesa yimapoo egeesee takaso, “No Yudiya mi mapoo na di,” diso. Yosep yo momaiyeso egeesee taka duloso see Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badalame diso. Esiga Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoo oso taka to sabolo tebiaso. Bei, diayo egeesee takaso, “Edebeeyo yo Keliso dolone Nasalet odoo dalaiso,” diso.

3

Yonee odoo howo oluguli odoo oso to taka

(Maka 1:1-8, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ Osoloso Yesu Nasalet mi mapoo bado-boome, Yonee odoo howo oluguli odoo oso sibilesa Yudiya miwe poogoo mi mapoo Godeeyo to egeesee takomo siliso, ² “Niba goo goolee su wudoloso nibada tokenee

maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola tooboo,” dee takomo siliso. ³ Esiga Yonee odoo howo oluguli odoo eyo goo maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye egeesee takaso, “Odo heeso miwe poogoo mi omaga egeesee idagoo, ‘Lodeeye sibilei eli moodee. Osoloso o eli medee hoodo magee,’ dee takomoloso.”

⁴ Yonee yo kemol be too oso dugo dusa kaloso silone, gala koloso bagi mapoo gudu masi kaloso siliso. Osoloso nei yayo nali ee tapala sabolo koo sabolo nali. ⁵ Odo susuga oso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso Yoden howo palaga debeli mi maga Yoneeye taka to ee dulame sibadeeso. ⁶ Diba Yoneeye taka to ee duloso dibada goo tokenee yilige bugume, Yoneeye diba Yoden howo mapoo howo oluguso.

⁷ Esino Yoneeye odoo howo olugumolome, Pelisi odoo susuga sabolo osoloso Sedisi odoo susuga sibileso omapoo peledabaso. Esem Yoneeye diba ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone, niba Godeeye kamana goo egee sibo maga mada piadabalai tebia, dee ka takana?” ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. ⁹ Osoloso niba niso nediliyo niba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana goo maga mada piadabalaiso, dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai. ¹⁰ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso.

¹¹ Nibada goo tokenee goo mapoo miligi pia maga ayo niba wulo howodee mapoo oluguso. Esino odoo ama hamamee egee sibo oso Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Osoloso yayo yimapoo tei tele poogoo odoo ee dou mapoo toodalaiso. Esiga yayo kitulugu oso a dagadi. Esiga ayo o homo mapoo kali bi ee todilei a tebile. ¹² Yayo witi wo ko sabolo osoloso so ee pilame o tou teli bi mopoodoo doloso badoso.

Osoloso witi wo ko ee mosopoo kukuleiso. Osoloso witi wo so ee dou koo semili mapoo toodalaiso,” diso.

Yesu howo olugu

(Maka 1:9-11, Luka 3:21-22)

¹³ Beeame domo omapoo Yesu Gelili mi maga Yoden howo mapoo Yoneeye yo howo olugulame simiso. ¹⁴ Esino Yoneeye Yesu yo howo olugulei gowoolone yimapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga no ayo howo olugulame amapoo ka simiyo? Nayo a howo olugulei tekepo,” diso.

¹⁵ Esem nei Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nayo a howo olugulei tekepo. Bei, goo hagee Godeeye goomoga goo oso,” diso. Esem Yonee to hagee duloso Yesu howo oluguso.

¹⁶ Osoloso Yesu howo oluguloso gasibilesi tobudulone egeino, Kei mi osulu yamagoloso Dio Tei oso molo masi pusibilesi yimapoo pubalegeme egeiso. ¹⁷ Esem Kei mi ma dokodooga toso egeesee taka, “Hagee ayo diya gooma mo Holo oso. Ayo yimapoo diya goomogo,” dee takaso.

4

Saitenso Yesu kukulo egei

(Maka 1:12-13, Luka 4:1-13)

¹ Osoloso hamamee bo holo dia wiligi odoo Saitenso Yesu kukulo agalame, Dio Tei oso Yesu miwe poogoo mi mapoo ido palaso. ² Yo beeame 40 osoloso gesi 40 ee ma kulodu nei nelega sileeme yo diya hodiaso. ³ Esem kukuli odoo Saitenso sibilesi Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, nayo yo hagooso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esino Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga, gie badeli talaime. Esino Godeeyo to wo masi nolone badoga, yo gie badeli talaiso,’” diso.

⁵ Esem Saitenso see Yesu idoloso Godeeyo hu dokodoo poudili mi Yolusalem mapoo ido diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeesee takaso, ⁶ “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu

ma dokodooga miyomoo bologobigi. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye o momaiye mapoo,
no medee bamelee, dalaiso.

Egeeseega diayo no dia deeso douguleiso,
no yo mapoo homodobiyaga.’”

⁷ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso see tobu egeesee takooso,

‘Nee* wiligi odoo Godeeye taka to ee dada beleso agalame yimapoo na kukulo ege,’ diso.”

⁸ Osoloso Saitenso Yesu see mubi toowa ma dokodoo ido palaso. Osoloso yayo mi edebeeyo bia susuga oso toowa di sabolo osoloso oso tekepo ee yimapoo eligiso. ⁹ Esemé Saitenso yimapoo see egeesee takaso, “Nayo amapoo gasuwuloso a dokodoo poudooga, mi susuga hagee ayo namapoo tenelaiso,” diso.

¹⁰ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘No* hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gawuloso o hu dokodoo poudolone o to mapoo ka mesimo sile,’ diso.”

¹¹ Esemé Saitenso Yesu poogoloso diso. Esemé momaiyeso sibilesu Yesu pidiso.

Yesuye Gelili mi mapoo o tou bei mooloogoo

(Maka 1:14-15, Luka 4:14-15)

¹² Yonee odoo howo oluguli odoo ee neliga moso ma kulodu magoo goo ee duloso, Yesu see Gelili mi toowa ee ma kulodu o midée Nasalet mapoo wedi diso. ¹³ Osoloso yo Nasalet poogoloso see Kapeniyum mi mapoo badalame diso. Kapeniyum mi hagee Gelili abei palaga mapoo doso. Mi egee bala bakadio Sebulun dio osoloso Naptili egee bia dia mi.

¹⁴ Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo tebilame goo hagooso tei peledabaso. Bei, yayo to egeesee takaso,

¹⁵ “Gelili odoo, niba Yu odoonee sabolo doso.

Nibada mi Yoden howo hodiokoo Gelili abei palaga mapoo moloso.

Osoloso odoo aboso nibada mi ee Sebulun sabolo osoloso Naptili sabolo dia mi deliso.

Esiga niba mo to dui.

¹⁶ Neliga ma kulodu debeli odoo, niba gadeebugu toowa agalaiso.

Osoloso odoo susuga oso teli mi mapoo debeli odoo, nimapoo gadeebugu toowa oso pounileiso.”

¹⁷ Osoloso beame domo omapoo Yesuye Godeeyo to takalame bei mooloogoolone egeesee takomo sileeso, “Nibada goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola toobooso,” dee takomo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo abo daga malalo gilimadoo

(Maka 1:16-20, Luka 5:1-11)

¹⁸ Beame heeso Yesu Gelili abei palaga maga dimeleeno, di kebili odoo bakadio Saimon dio osoloso omolo Endulu dio egeiso. Saimonowo hu hee Pita. Esemé diba dia pei howo kulomoo ogusamo silesibume, Yesuye sibulone diba egeiso.

¹⁹ Esemé dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee deede sibe. Niba daga di kebigeli odoo doloso debeiso. Esino see epedee beame domo hamaga niba see odoo susuga Godee mapoo gilimadoloso sibili odoo doloso dabalaiso,” diso. ²⁰ Esemé diba to egee duloso dia pei omapoo saga poogoloso Yesubolo diyadeeso.

²¹ Osoloso diba omaga dulone egeino, di kebili odoo Sebediyo owolo bakadio Yemes dio osoloso omolo Yonee dio egeiso. Dibada amabolo du ma kulodu pei mopoodoolone debeiso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee deede sibe,” diso.

²² Esemé diba to ee duloso dibada pei sabolo osoloso dibada ama sabolo du ma kulodu saga poogoloso Yesubolo diso.

Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodooga

* **4:7:** To Isael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Deut 6.16)

* **4:10:** To Isael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Duet 6.13)

²³ Esiga Yesuye Gelili mi toowa ma kulodu mosobia susuga mapoo silone, dibada howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligimo sileeso. Egeeseemo silone odo paigiga susuga sabolo tekepo moodoogamo sileeso. ²⁴ Esemé Gelili mi hodiokoo mi toowa Siliya deli omapoo debeli odo oso yayo goo moodoomo silee goo ee duso. Goo egeeseé maga odo susuga oso paigiga opusomo opusomo di odo ee Yesuye tekepo palame yayo badebei mapoo iyado sibadeeso. Esiga paiye opusomo opusomo di oso too odo hagee diayo Yesu mapoo iyado sibadeeso. Odo aboso odo dala toowa too ee iyado simiso, osoloso odo aboso odo bo holo paladee iyado simiso, osoloso odo aboso odo todili iyado simiso, osoloso odo aboso odo su kakawa poogoo iyado simiso. Esemé Yesuye diba susuga tekepo paso. ²⁵ Osoloso odo mooloogoodoo bei oso Gelili abaga osoloso Dekapolisi* abaga osoloso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso mi abo Yoden howo hodiokoo debeli mi maga Yesuye badebei mapoo sibilesi yima hamamee deede diyadeeso.

5

Yesuye mubi ma dokodoo odo mapoo eligi

(5:1-7:29)

¹ Yesuye odo mooloogoodoo bei oso yimapoo sibadee ogoloso, mubi ma dokodoo peleso biaso. Esemé o hamamee dili odo oso yimapoo sibadeeso. ² Esemé omapoo yayo Godeeyo to dimapoo eligilame bei mooloogoolone egeese takaso,

Goomoga sabolo dabalai
(Luka 6:20-23)

³ “Edebeeyo Godeeye diba pidilame yimapoo kibiloso dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso. Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

⁴ Osoloso edebeeyo goohle sabolo pupusugolone dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba pidileiso.

⁵ Osoloso edebeeyo mesie sabolo dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, hamamee mipoo susuga hagee dibada mi dalaiso.

⁶ Osoloso edebeeyo goo tekepo Godeeye goomoga goo ee talai ono diya goolee sabolo dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diayo Godeeye goomoga goo ee talame, yayo diba pidileiso.

⁷ Osoloso edebeeyo emegei sooloo dolone dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, nei Godeeye dimapoo sooloo dolone badalaiso.

⁸ Osoloso edebeeyo hedebe Godee mapoo goo hoodolone dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diayo Godee agalaiso.

⁹ Osoloso mesie dabalame segeli odo doloso dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba owolo dio dalaiso.

¹⁰ Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola goo tekepo too maga dala tolone dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

¹¹ Osoloso niyo amapoo tei too goo maga edebeeyo nimapoo to tokenee takoloso dala tenelone nimaga gamenee goo takooga, niba goomoga sabolo dabalaiso.

¹² Esiga niba sigabolone goomege. Bei, Kei mi mapoo nei toowa niyo talame nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga nimapoo dala tenelone egee do egee dia amawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odo daga hoogoo debei mapoo dala hedebe egeese tenemeleeso.”

Solu sabolo gadeebugu sabolo
(Maka 9:50, Luka 14:34-35)

¹³ “Mi toowa mapoo debeli odo mapoo niyo solu masi ka doso. Esino soluso hadali me poogooga, nayo solu ee see

* **4:25:** Dekapolisi - mosobia dee bakadio tiadoo mooloogooloso hedi eyo hu toowa oso.

hadalame kasee moodoolaiyo? Esiga solu hadali me poogooga, yo goo mauwe malaiso. Osoloso mi mapoo togobuguga, edebeeyo dokodooga homoso ebidileiso.

¹⁴ Esiga mipoo toowa hamapoo debeli odoosuga mapoo niyo gadeebugu masi ka doso. Bei, mubi ma dokodoo mi edebeeyo bia mologa, mi egee mada malaime. Haye. Yo medee woola molo egeliso. ¹⁵ Esiga odoos heeso keme pouloso tolo oso koo gagali. Haye. Yo keme pouloso odoosuga oso o moso kulodu dobolone gadeebugu ee agalame woola pou mage-liso. ¹⁶ Egeesee maga niyo mipoo toowa hamapoo debeli odoos mapoo gadeebuguloso dabalai tekepo. Egeesee odoosuga oso niyo goo tekepo tolone egee do ogoloso diayo nibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado o hu dokodoo poudileiso.”

Godeeye tei magoo hogugu

¹⁷ “Esiga Moseseeye tei magoo hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoos oso Godeeyo to hogugu ee ayo peegoo magalame ka simidoo, niyo dee na goolee. Haye, ayo egeesee salame ka sibile. Esino ayo wulo diayo taka goo susuga ee tobuloso talame ka simi. ¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Mipoo toowa sabolo kei sabolo mauwe pegelega osee mologa, Godeeye tei magoo ma kulodu hu bei pepuso heeso peegoo osugabalaime. Esino tei oso taka goo susuga oso tobuloso peledabalaiso. ¹⁹ Esiga edebeeyo Godeeye tei magoo ma kulodu tei pepooko hedebe mapoo mesilega badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo diya pepooko doloso badalaiso. Esino edebeeyo Godeeye tei magoo susuga mapoo mesiloso badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo toowa doloso badalaiso. ²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo Godeeye tei magoo mapoo mesie goo oso tei eligili odoos sabolo, osoloso Pelisi odoos sabolo oso Godeeye tei magoo mapoo mesili goo ee

dagadilega poogooga, niba Godeeye wiligi doloso badalaime.”

Kamanali goo

²¹ “Esiga Godeeye olo daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka goo ee niba olo duso, ‘Emegei bei mauwe wooloomalai tei. Esiga edebeeyo emegei bei mauwe wooloomaga, o goo meedileiso.’ ²² Esino goo hamaga ayo see egeesee takooso. Edebeeyo emegei dimapoo kamana sabolo badoga, yo goo meedili mapoo ido palaiso. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no tokenee odoos daga, niyo yo wiligi odoos tebisa dimapoo ido peleso o goo meedilei tekepo. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no boobada odoos daga, yo nei Dou mi mapoo toodalai tekepo.

²³⁻²⁴ Esiga nayo Godee mapoo emegei di bi tenelame badolone epedee omapoo nee odoos oso namapoo egee gowoomolo gooleebuguga, nee emegei di bi ee omapoo magoloso see saga dileso nee odoos omapoo emegei di to takee. Osoloso see wedi sibilesi emegei di bi egee Godee mapoo tenee.

²⁵ Esiga namapoo goweli odoos oso no goo meedilei mapoo ido duga, no eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo saga emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodelega poogooga, yayo no goo meedili odoos mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeesee goo meedili odoos oso no neliga moso gibadeli odoos mapoo tenelaiso. Egeesee see yayo no neliga moso ma kulodu toosolaiso. ²⁶ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino molee yayo hesia sabolo tobuloso nayo yimapoo teneega, no peegoo dileiso.”

Adaba kooka sobo sabolo hedebe deli goo sabolo osoloso sobo pegeli goo

(Matiyu 19:19, Maka 10:11-12, Luka 16:18)

²⁷ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe dalai tei,’ diso. ²⁸ Esino ayo nimapoo egeesee takooso, edebeeyo

emegei dia kooka sobo mapoo howo todolone goo goolee ma kuloduga yibolo hedebe dalame gooleega, o goo goolee oso yo sobo egee sabolo olo hedebe diso. ²⁹ Esiga nee howo deede oso no toke-nee talame gidoduga, nee howo deede egee tabigilei tekepo. Bei, nee howo bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo howo hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo. ³⁰ Osoloso nee dee deede oso no tokenee talame gidoduga, nee dee deede ee kobigilei tekepo. Bei, nee dee bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo dee hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo.

³¹ Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Edebeeyo osobo pagalame gooleega, yo sobo pegeli peipa mapoo to hoguguloso osobo mapoo tenee,’ diso. ³² Esino ayo nimapoo goo hamaga egeesee takooso, nosobo na peegee. Esino kooka sobo agayo giso hee sabolo hedebe daga, yayo osobo egee pagalai tei mauwe. Esino yayo wulo goo hee maga osobo poogooga, yayo osobo ee goo tokenee mapoo gidoduso. Bei, sobo ogoso giso hee mapoo obuoga, yo odo heeyo giso ee peedee huso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo ee huga, yo odo heeyo osobo ee peedee huso.”

Goo talame tei mageli

³³ “Osoloso daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka ee niba olo gooleedooso, ‘No goo tei moodoolame Godee mapoo tei magooga, tei egee na gababie,’ diso. ³⁴ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no goo hee moodoolame tei na ye. Esiga no Kei mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye wiligi doloso badeli oso. ³⁵ Osoloso mipoo toowa eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye o homo kokusoloso badeli mi oso. Osoloso Yolusalem mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee wiligi odo Godeeyo mi oso. ³⁶ Osoloso nee wiligi mapoo sigilone tei na ye. Bei, nayo egee takoo goo oso nee wiligi ma kulodu wudu heeso opusomo dalai tebile. ³⁷ Esiga odo heeso nimapoo sibilesa takolone tou hagee teye dee takooga, niyo goo egee

talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo ee talai gowooga, niyo hedebe gowe goo ee takee. Bei, niyo egeesee selega poogooga, niba gamenee takooso. Esiga gamenee takeli goo ee Saiten maga siboso.”

Nei su teli goo (Luka 6:29-30)

³⁸ “Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Odo heeso no woolone nee howo tabuguga, nei odo o howo tabigilei tekepo. Osoloso see odo heeso nee maga mapoo woolone mei hedebe dobuguga, nei o mei dobigilei tekepo.’ ³⁹ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no odo heeso namapoo tokenee goo kasee moodooga, nayo yimapoo nei goo egeesi masi na moodee. Esiga odo heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligi magalai tekepo. ⁴⁰ Osoloso edebeeyo nee sedi talame goomogolone no goo meedili mapoo ido duga, nayo nee sedi egee sabolo osoloso nee kekeisoo dugo sabolo yimapoo tenee. ⁴¹ Osoloso odo heeso o bi kadaloso yibolo mi hee koola mapoo dilame sibilesa no giga, see nayo yibolo hodobo o bi eli sage kadadilei tekepo. ⁴² Esiga edebeeyo namapoo bi howaga, yimapoo wulo tenee. Osoloso edebeeyo namapoo bi howadalai goomogoga, yimapoo tenee.”

Nimapoo ha teli odo sooloo dele (Luka 6:27-28,32-36)

⁴³ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Nee odo sooloo dolone namapoo ha teli odo hegie,’ diso. ⁴⁴ Esino ayo goo hamaga nimapoo egeesee takooso, nimapoo ha teli odo ee sooloo dele. Egeesee nimapoo dala teneli odo halo dokodoo takolone ka debee. ⁴⁵ Esiga niyo goo hageesee tolone daga, goo oso niba tei ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli Godeeyo owolo dio doloso egee do goo ee ka eligiso. Egeesee ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo debeli odo sabolo osoloso tokenee teli odo mapoo osoko pa sabolo howo sabolo tobuloso tenemoloso. ⁴⁶ Esiga niba hedebe nimapoo sooloo deli odo ee sooloo dolone daga, niba nei tekepo talaisomo? Hagee, talaime. Bei,

tokenee teli odoo sabolo egeesee seliso. ⁴⁷ Osoloso niyo hedebe nee odoo mapoo mo odoo dolone badoga, egee goo tekepowo? Haye, peegoo debeli odoo sabolo goo hageesee teliso. ⁴⁸ Esiga nibada Ama Godeeye odoo susuga sooloo dolone egee bado egeesi masi niba nosee odoo susuga sooloo dolone ka debee.”

6

Bi mauwe odoo pidilei goo

¹ “Esiga niba wulo edebeeyo agalame goo tekepo na tomo silesibe. Bei, goo hageesee tomo silesiboga, nibada Ama Godee Kei ma dokodoo badeli maga nei talaime.

² Egeesee ma kulodu niba bi mauwe odoo mapoo bi teneega, odoo howo woola na tenee. Bei, goo goolee bakadio gweli odoo oso odoo susuga oso hedebe diba tekepo doloso takalame, diayo goo hageesee howo gisili moso mapoo osoloso mosobia domopoo tomo silesibiliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tomo silesibume, odoo susuga oso diba ogoloso goomogolone egee do maga dibada nei tolone ka doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime.

³⁻⁴ Esiga nayo bi mauwe odoo mapoo bi tenelame gooleega, nayo dimapoo mada tenee. Egeeseega Nama Godeeye nayo mada tekepo goo egee tomolo ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Godee mapoo takeli goo *(Luka 11:2-4)*

⁵ “Esiga niyo Godee mapoo takolone goo goolee bakadio gweli odoo masi na debee. Bei, diba odoo susuga oso agalame, mosobia domopoo osoloso howo gisili moso ma kulodu malalo peleso tebisamolone Godee mapoo takalai, diba goomegeliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tolone egee do maga diba nei tolone doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime. ⁶ Esino nayo dokodoo takalame gooleega, nee moso ma kulodu gadilesu osulu kisiloso edebeeyo koo egeli Nama Godee mapoo dokodoo ka takee. Egeeseega nayo mada yimapoo egee takomolo ogoloso yayo namapoo nei tenelaiso.

⁷ Osoloso niyo yimapoo takolone Godeeyo goo gooleedelee poogoo odoo oso dibada godee mapoo takeli egeesi masi takolone na debee. Bei, diayo Godee mapoo taka ee ma kulodu goo mauwe to diya sage takeliso. Bei, diayo goolee diayo sage takooga, dia godeeso duleiso, dee gweliso. ⁸ Esiga niyo diba egeesi masi goo mauwe Godee mapoo takolone na debee. Bei, niyo goomoga goo ee nibada Ama Godee yayo malalo olo gooleedoloso ka badoso. ⁹ Esino niyo Godee mapoo takooga, hageesee takee,

‘Ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli, beame susuga ma kulodu hedebe nee hu oso toowa doloso mele dee, odoo susuga oso dokodoo poudalame.

¹⁰ Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

Osoloso Kei mi mapoo nayo goomoga goo egee tomolo goo ee see mipoo hamapoo debeli odoo oso tolone ka dabalame.

¹¹ Osoloso beame susuga ma kulodu nei iyo nalai imapoo tenee.

¹² Osoloso ibada goo tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nosee odoo susuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

¹³ Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee.

Esino iba Saitenso kitulugu omaga peegoo gilimado di.

[Bei, nayo wiligi doloso badeli goo sabolo, osoloso nayo kitulugu egee molo sabolo,

osoloso nee hu oso toowa doloso kookaiyo moloso osee malaiso.

Hagee tei goo.]’

¹⁴ Esiga odoo aboso nimapoo tokenee goo moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigi. Niyo egeeseega, nei nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado oso nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso.

¹⁵ Esino odoo aboso nimapoo goo tokenee moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigilega poogooga, nei nibada Ama oso nibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime.”

Nei tei doloso Godee mapoo takolone dabalai goo

¹⁶ “Osoloso niba nei tei doloso Godee mapoo takolone dobolone, goo goolee bakadio gweli odoo oso moodeli egeesee na moodee. Bei, diba nei tei doloso dobolone, mudu poudoloso debeliso, odoo susuga oso diba nei tei doloso debei ee ogoloso gooleedalame. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee moodoolone egee do maga, edebeeyo dia hu dokodoo olo poudoso. Goo egeesee maga Godeeye dimapoo nei hee tenelaime. ¹⁷ Esino no nei tei doloso badolone Godee mapoo takalame gooleega, nee mudu howo hapoloso wudu guloso ka badebee. ¹⁸ No egeesee badoga, odoo susuga oso nayo nei tei doloso egee bado goo ee diba gooleedalame. Esino odoo susuga oso koo egeli Nama Godeeye nayo mada nei tei doloso egee bado goo ee ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Bi bei doloso badalai goo

(Luka 11:34-36, Luka 12:33-34, Luka 16:13)

¹⁹ “Esiga niba mi toowa hamapoo haga bi bei mooloogoo magoloso na debee. Bei, mi toowa hamapoo nibada bi abo siso naliso. Osoloso abo emisia ki nadoloso tokenee peliso. Osoloso abo heli teli odoo oso gasibilesa heli teliso. ²⁰ Esino niba Godeeye goomoga goo ee tolone ka debee. Niyo egeesee seega, Godeeye Kei mi mapoo nei nimapoo tenelaiso. Mi omapoo siso nee bi koo nali, osoloso mi omapoo bi emisia ki nadoloso koo tokenee peli, osoloso heli teli odoo oso gasibilesa nee bi heli koo teli. ²¹ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

²² Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. ²³ Esino nee howo oso tokenee poga, nee su susuga neliga malaiso. Egeesee ma kulodu namapoo gadeebugu egee molo semidiloso badoga, no tei diya neliga ma kulodu badoso.

²⁴ Esiga edebeeyo wiligi odoo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi

odoo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeesee lone yayo wiligi odoo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga niyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa tolosa badalai goo mapoo mesilei tebile.”

Tei tolosa dobolone haga na goolee (Luka 12:22-31)

²⁵ “Esiga ayo nimapoo taka, niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso howo nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. Bei, nei nalai bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁶ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino nibada Ama Godeeye Kei mi ma dokodoo egee bado oso dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁷ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye.

²⁸ Esiga niba kasee maga kali bi mapoo haga goolee sabolo ka dabala? Esino niba dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diba dieso nediliyo pidilame tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. ²⁹ Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa oso tekepo oso dugo tekepo Solomonoye kali ee dagadi. ³⁰ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei bou gasibilesa moloso, see beame hee mapoo wooseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Bei, niyo Godeeyo howo woola goo toowa ka moloso. Odoo niba tei too kibile.

³¹ Esiga niba goo koudulone dobolone egeesee na goolee, ‘Iyo nei sabolo howo sabolo kamapoo talaisoba? Osoloso iyo dugo kalai bi kamapoo talaisoba?’ dee

na goolee. ³² Bei, peegoo debeli odoosoo bi hageesee maga diya goolone debeliso. Esino Nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³³ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli goo ee goolone, daga malalo nibada Ama yayo goomoga goo ee tolone ka debee. Niyo egeeseega bi susuga niyo egee esigamolo ee nei yayo nimapoo tenelaiso. ³⁴ Esiga niba godigi gooso peledabalai mapoo goo haga koudulone na debee. Bei, godigi eyo goo ee godigi eyo goo oso. Esino niba epei eyo goo ee goolone ka debee.”

7

Emegei dia goo wulo goo mauwe na meedi

(Luka 6:37-38,41-42)

¹ “Niyo nee odoosoo heeyo goo wulo goo mauwe na meedi. Esino niyo egeesee meediga, nei Godeeye nibada goo onosee hedebe egeesee meedileiso. ² Bei, niyo emegei dia goo kasee meediga, nei nibada goo onosee Godeeye hedebe egeesi meedileiso. Niyo goo tebia hedebe egeesi meediga, nei yayo niba nosee tebia hedebe egeesi meedileiso.

³ No kasee maga nee odoosoo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala?

⁴ Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega no see kaseega nee odoosoo mapoo takolone, ‘Nee howo mapoo gelesi pepooko egee molo ayo tabiga,’ dee ka takeliyo? ⁵ No tei goo goolee bakadio gweli odoosoo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo ee tabigi. Egeeseega nee odoosoo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso nayo tabigilei tebileiso.

⁶ Godee mapoo tenelai bi ee so mapoo na tenee. Bei, soso namapoo see wedi sibiliso no palaiso. Osoloso namapoo bi tekepo egee molo be mapoo na togobise. Bei, beso bi mapoo homoso tooboomo siloga tokenee palaiso.”

Esiaga agalaiso
(Luka 11:9-13)

⁷ “Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega, nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega, niyo agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu nimapoo yamagalaiso. ⁸ Bei, woosali odoosoo oso goo talaiso. Osoloso esieli odoosoo oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoosoo mapoo osulu yamagalaiso.

⁹ Esiga edebeeyo owoloye wo nalame woosaga, yimapoo yo tenelaisomo? ¹⁰ Osoloso yayo see di nalame woosaga, nayo yimapoo sa tenelaisomo? Haye. ¹¹ Niba tokenee odoosoo, esino niyo nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai goo ee niba gooleedooso. Esiga ibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo yimapoo bi woosali odoosoo mapoo bi tekepo teneli goo ee niba gooleedooso. ¹² Niba edebeeyo goo hee nimapoo moodoolame goomogoga, daga niyo dimapoo goo egee moodee. Bei, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoosoo oso to hogugu oso eligi goo eyo bei hagooso.”

Osulu pepooko

(Luka 13:24)

¹³ “Esiga osulu pepooko maga gadi. Bei, Dou mi mapoo dili osulu ee diya toowa osoloso eli onosee diya toowa. Egeesee maga odoosoo bei oso osulu omaga galagadileso eli omaga ka diyadagamoloso. ¹⁴ Esino gie badeli mapoo gadili osulu ee diya pepooko. Osoloso eli omapoo dili onosee diya pepooko. Esiga odoosoo aboso eli egee ogoloso omaga ka diyadagamoloso.”

Gamenee goo eligili odoosoo medee hoodo ege

(Luka 6:43-44)

¹⁵ “Niba obeeamo! Gamenee goo eligili odoosoo medee ege. Bei, diba kolo ma dokodooga odoosoo tekepo masi nimapoo sibiliso. Esino dibada kulodu dohu so kamanali egeesi masi nimapoo sibiliso. ¹⁶ Esiga niba diayo susoo goo moodoo maga diayo egee doo goo ee ogoloso gooleedeliso. Bei, pigi ko sabolo osoloso geleipi ko sabolo we ti maga ko koo peeya. ¹⁷ Esiga homo su tekepo oso homokoko tekepo peliso. Osoloso homo

su tokenee oso homokoko tokenee peliso. ¹⁸ Esiga homo su tekepo oso homokoko tokenee koo peeya. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tekepo koo peeya. Haye. ¹⁹ Egeesee ma kulodu homo su kaso homokoko tekepo pelega mologa, homo egee heemagoloso dou mapoo toodalaiso. ²⁰ Esiga gamenee goo eligili odoo ee diayo goo moodoo maga dia goo ee ogoloso niba gooleedalaiso.

²¹ Esiga haga odoo susuga oso amapoo Lodee, Lodee dolone egee do oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime. Esino odoo agayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo goomoga goo ee tomo siloga, hedebe odoo egee bia oso gasibileiso. ²² Esiga goo meedili beame mapoo odoo aboso sibilesi amapoo egeesee takalaiso, 'Lodee, Lodee, iyo nee hu maga Godeeyo to takomo silesibiliso, osoloso nee hu maga odoo bo holo paladee peegoo hasisobugu dolone silesibilulone goo toowa opusomo di moodoomo silesibiliso,' dee takalaiso. ²³ Esino nei ayo dimapoo egeesee takalaiso, 'Niba a gooleedele. Esiga niba amaga peegoo diyadee, niba tokenee teli odoo,' dee takalaiso."

*Moso tegeli odoo bakadio
(Luka 6:47-49)*

²⁴ "Edebeeyo to ayo eligi duloso mesiloso siloga, yo odoo goo medee gweli oso moso tagalame mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei odoo egeesi masi badoso. ²⁵ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo weino, moso egee kibiya meleeso. Bei, moso omou mi nelegedi doloso omou ka sooga. ²⁶ Esino edebeeyo to ayo eligi duloso mesilega siloga, yo odoo goo medee koo gweli oso moso tagalame mi nelegedi doolega omou sooloso, moso tegei odoo egeesi masi badoso. ²⁷ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo woome, moso egee kibilega saga goboloso guobuguso."

²⁸ Yesuye goo hagee eligimeleso koodobume, odoo susuga yayo eligi du oso diya howoogadooso. ²⁹ Bei, yayo eligi ma kulodu tei eligili odoo oso eligi egeesi masi koo eligime. Esino yayo odoo diya kitulugu oso eligi masi eligiso.

8

*Yesuye odoo agagisa bia tekepo pa
(Maka 1:40-45, Luka 5:12-16)*

¹ Yesu mubi ma dokodooga kumoo moomolome, odoo mooloogoodoo bei oso yima hamamee diyadeeso. ² Egeesee semelee beame domo mapoo odoo agagisa bia* sibilesi Yesuwo homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee takaso, "Lodee, nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee," diso.

³ Esemee Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeesee takaso, "Ayo no tekepo palai a goomogo. Esiga no tekepo pe," diso. Esemee epedee omapoo o kolo mapoo agagisa bia mauwe poogooso.

⁴ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Nayo dilesi no ayo tekepo moodoo goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino nayo dilesi Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mapoo nee su tekepo pa goo ee ka eligi. Osoloso odoo susuga oso ogoloso no tekepo moodoo goo ee gooleedalame, nayo Moseseeye tei magoo ee dodolone, nee su tekepo moodoo omaga emegei di bi tenee," diso.

*Loum ha teli gibadeli odoo oso tei too
goo
(Luka 7:1-10)*

⁵ Yesu Kapeniyum mi mapoo dilesi peledoboome, Loum ha teli odoo 100 gibadeli odoo* oso yo pidilame Yesu mapoo sibilesi egeesee takaso, ⁶ "Lodee, mo tou teli odoo hee diya paiyega su kakawoo buguloso tiamoloso," diso.

⁷ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Ayo sibilesi yo tekepo palaiso," diso.

⁸ Esino Loum ha teli odoo gibadeli odoo oso nei egeesee takaso, "Lodee, nayo mo

* **8:2:** odoo agagisa bia: Yu odoo dia tei oso takolone, odoo agagisa bia hageesee ee Godeeyo howo woola kee kauwe deliso. Osoloso Yu odooso diba sigilei tei deliso. Goo egeesee maga yo tekepo palame Yesu mapoo ka howa.

* **8:5:** Loum ha teli odoo 100 gibadeli odoo hagee Yu odoonee.

mosopoo sibilei, a tebile. Esino mo tou teli odoos ee tekepo palame, no wulo omaga tobudulone toso idagee. ⁹ Bei, anosee odoos abo dia tou teli odoos. Osoloso odoos aboso mo tou teli odoos doloso dobolone mo to mapoo mesiloso silesibiliso. Esiga ayo mo tou teli odoos hee mapoo, ‘no koo diye’ daga, yo omapoo diliso. Osoloso see odoos hee mapoo takolone, ‘no hamapoo sibeye’ daga, yo sibiliso. Osoloso see mo tou teli odoos hee mapoo takolone, ‘no goo hagee teye’ daga, yo goo ee teliso. Esino mo tou teli odoos ee tekepo palame nayo wulo toso idagee.”

¹⁰ Yesu to hagee duloso howodolone yima hamamee sibadee odoos susuga mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu kibiya tei too odoos hee yo egeesi egele. ¹¹ Esiga ayo nimapoo taka, mi opusomo opusomo di maga sibileso, Godeeye wiligi doloso badeli Kei mi mapoo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob sabolo hodobo mooloogoodoloso nei nalame dabalaiso. ¹² Esino Yu odoos tei tele poogoo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Egeeseega omapoo dobolone mei gisile sabolo pupusigilone dabalaiso.”

¹³ Esememe Yesuye Loum ha teli gibadeli odoos mapoo egeesee takaso, “No nee mosopoo di. Nayo goo peledalaiso doloso tei too oso goo peledabalaiso,” diso. Egeesee seemelee mapoo Loum ha teli gibadeli odoos o tou teli odooswo mosopoo paiyega tiamelee odoos ee olo weidoosoo.

*Yesuye odoos susuga tekepo pa
(Maka 1:29-34, Luka 4:38-41)*

¹⁴ Osoloso Yesu Pitayo mosopoo diso. Yo omapoo dileso egeino, Pitayo nalobo paiyeso kolo dei moodoome tiamolome egeiso. ¹⁵ Esememe Yesuye sobo egeeyo dee mapoo sigime, paiye weidoosoo. Osoloso yo toboloso wo siloso Yesu mapoo teneeso.

¹⁶ Osoloso habe omapoo odoos susuga oso bo holo paladee susuga Yesuye badebei mapoo iyado sibadeeso. Esememe yayo to kitulugu sabolo takeme, bo holo susuga odoos ma kuloduga peegoo hasisobuguloso, odoos paigiga susuga ee tekepo paso.

¹⁷ Esiga Godee maga to tolosos kokodo

takomos sili odoos Aisayaye daga hoogoo to taka sabolo tebilame siso. Bei, yayo egeesee takaso,

“Yayo ibada paiye susuga egee molo yayo tolone
iba tekepo paso.”

*Yesuye di hamamee dadalai goo
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Yesuye odoos susuga oso yimapoo sibileso mooloogoodoo ogoloso, o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso.

¹⁹ Osoloso beeameme omapoo tei eligili odoos heeso sibileso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoos, nayo kamapoo dusomo, nayo di ayo hamamee deedeese sileiso,” dee takaso.

²⁰ Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Dobu soso debeli mi moloso, osoloso soso tieseli dibada ou moloso. Esino Odoos Holo ayo tieli moso mauwe,” diso.

²¹ Osoloso odoos abo Yesu ma hamamee dadagamo silesibili ee ma kulodu odoos heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, a no dadalai goomogo. Esino nayo epedee amapoo beeameme tenee, a mo ma toga bouleiya.” dee takaso.

²² Esememe Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No a deedeese sibe. Tei tele poogoo odoos ee odoos wedia masi doso. Esiga diayo dia odoos wedia eyo kou ee boulei tekepo,” diso.

*Yesuye i sabolos howo ki sabolos hamaga taka
(Maka 4:35-41, Luka 8:22-25)*

²³ Esememe Yesu o hamamee dili odoos sabolo abei mapoo meilesos du mapoo dalaga poogoloso diyadeeso. ²⁴ Diba diyadagamolome, haga bologelega i toowa sibume, howo ki toowa simiso. Osoloso howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo. Esino Yesu du ma kulodu tiameleeso. ²⁵ Esememe Yesu o hamamee dili odoos dileso Yesu tidibugulone yimapoo egeesee takaso,

“Lodee, nayo iba pidi. Iba howososalasoo!” dee takaso.

²⁶ Esememe Yesu yo tia hogabulosos dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega haga ka ebiala? Niyo tei too diya pepooko,” diso. Osoloso yayo tobolosos i sabolos howo ki sabolos koodobilame to

kitulugu sabolo takaso. Esemé i sabolo howo ki sabolo omapoo koodobume, abei see howo gie pasó.

²⁷ Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Odoó hagee ogoó odoó bele? Poo sabolo osoloso howo ki sabolo oso o to mapoo duloso koodobiaso,” dee takaso.

Yesuye odoó bo holo pala bakadio tekepo pa

(Maka 5:1-20, Luka 8:26-39)

²⁸ Osoloso Yesu abei hodiokoo daboogoloso Gadala odoó eyo mi mapoo dileso peledabaso. Yo omapoo dileso peledoboome, odoó bo holo pala bakadio oso odoó bi maga yimapoo sibadeeso. Odoó bakadio hagooso halabagamo silesibulone diya kitulugu sabolo silesibume, mosobia odoó oso wedia eyo bi eli omaga koo silesibili. ²⁹ Esemé odoó bo holo pala oso Yesu mapoo sibilesó toso neligidi egeesee takaso, “Godeeyo owolo, nayo imapoo ogoó goo moodoolame ka simiyo? No Godeeye beame magoo mapoo sibilega wulo domo mapoo iba ee tokenee palame ka simiyo?” diso.

³⁰ Diayo tebisamelee koola mapoo be hu mooloogoodoo toowa oso mi namo silesibiso. ³¹ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Nayo iba peegoo hasisobuguga, iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso.

³² Esemé Yesuye diba be ma kulodu galagadi diso. Egeesee seemelee domo omapoo odoó bakadio hagee bia dia kuloduga bo holo peegoo galagadilesó be ma kulodu galagadiso. Esemé be mooloogoodoo susuga oso godobia maga kukulo meilesó, howomoo wediaso.

³³ Be bali odoó oso goo hagee ogoloso, saga o mosobia mapoo hoguodilesó be mapoo goo peledaba sabolo osoloso odoó bakadio tekepo pa goo ee oposusumo sileeso. ³⁴ Esemé mosobia omapoo debeli odoó susuga oso Yesu agalame diyadeeso. Diba dileso yo ogoloso yimapoo howolone egeesee takaso, “No ibada mi hamaga peegoo di,” dee takagameleeso.

9

Yesuye odoó su kakawa poogoo tekepo pa

(Maka 2:1-12, Luka 5:17-26)

¹ Osoloso see Yesu o hamamee dili odoó sabolo du ma kulodu meilesó bulumaloso o midee Kapeniyum mapoo dalo soowaso.

² Diba omapoo dalo soowelesó peledoboome, odoó aboso odoó su kakawa poogoo ee kida mapoo tiediloso Yesu mapoo imado sibadeeso. Esemé Yesuye diayo tei too goo ee ogoloso odoó su kakawa poogoo yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no howaleege. Nee goo tokenee ee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

³ Esino tei eligili odoó abo oso Yesuye egeesee taka duloso gowoolone diesono egeesee takaso, “Odoó hagooso Godee bolo takoo,” diso*.

⁴ Esino Yesu diayo goo goolee olo ogoloso egeesee takaso, “Niba kasee maga ayo taka goo mapoo dooboo goolone diya gowoolone ka dabala?” ⁵ Niba odoó su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoó su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo olo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu ee niyo gooleedalaime. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida toloso di,’ daga, yo toboloso duga, odoó tekepo peli kitulugu amapoo molo doloso niyo gooleedalaiso.

⁶ Esino Odoó Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso.” Osoloso yayo odoó su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,” diso.

⁷ Esemé odoó su kakawa poogoo toboloso o mosopoo diso. ⁸ Esemé odoó susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone Godeeyo hu dokodoo poudulone debeiso. Bei, Godeeye kitulugu hagee odoó mapoo tenee ogoloso.

Yesuye Matiyo idoo

(Maka 2:13-17, Luka 5:27-32)

* **9:3:** Tei eligili odoó diba Yesu yo Godeeyo owolo, osoloso goo tokenee hapalai kitulugu Godeeye tenee yimapoo moloso doloso tei tele.

⁹ Goo hagee koodobume Yesuye dulone egeino, tekisi molee teli odoo Matiyuye tekisi molee mageli moso ee ma kulodu badoboome egeiso. Osoloso Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. Esemme yo toboloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁰ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Matiyuwo mosopoo peleso nei nolone do-boome, tekisi molee teli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo oso sibilesa dibolo mooloogoodoloso nei nolone debeiso.

¹¹ Esino Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesuwo hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga nibada eligili odoo oso tekisi molee teli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo nei nolone ka badabala?” diso.

¹² Esemme Yesuye to hagee duloso nei egeesee takaso, “Odoos paile poogoo ee melesenee neli odoo mapoo koo diya. Esino hedebe odoo paigiga oso melesenee neli odoo mapoo ka diya. ¹³ Esiga Godeeyo to booka ma hogugu oso egeesee takooso, ‘Emegei sooloo dolone nei pidi nei pidi dolone dabalai goo ee ayo diya gooleeso. Esino nei niyo amapoo gala hu woloso tenelai goo ee ayo haga koo gweli,’ dee takooso. Esiga niyo dilesa to hagee takoo goo eyo bei medee gooleede. Bei, ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

Yesuye nei tei doloso debeli goo ee eligi (Maka 2:18-22, Luka 5:33-39)

¹⁴ Beeame heeso Yoneeyo hamamee dili odoo oso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Tbolo osoloso Pelisi odoo sabolo Godee mapoo takolone dobolone nei tei doloso debeliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoo ee nei tei delega ka dabala?” diso.

¹⁵ Esemme Yesuye dimapoo wudu takolone nei egeesee takaso, “Sobo hulei odoo oso sobo hulame nei mopoodoo doloso o odoo gilimileiso. Egeeseega o odoo susuga sibilesa gooholone nei tei doloso dabalaisomo? Haye. Diba goomoga sabolo sobo huli odoo sabolo hodobo dobolone nei nolone hodobo

dabalaiso. Esino beeame heeso sobo huli odoo ee dimaga peegoo ido duga, diba nei tei doloso dabalaiso.”

¹⁶ Yesuye wudu takolone see egeesee takaso, “Edebeeyo dugo nape mapoo dugo dia koodoloso omapoo opodoloso koo dusiya. Bei, dugo egee hapoloso magooga, dugo dia oso gawoolone sesegawe oso, dugo nape ee tologodoloso ou toowa moodoolaiso. ¹⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seeya. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee hodalaiso. Osoloso ka tolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. Egeeseega wain i sabolo osoloso ka tolo gout be koloso moodoo sabolo tokenee palaime.”

Yesuye sobo holo sabolo osoloso sobo hee tekepo pa

(Maka 5:21-43, Luka 8:40-56)

¹⁸ Yesuye Yoneeyo hamamee dili odoo mapoo to osee takomolome, howo gisili moso gibadeli odoo oso sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gawuloso badolone egeesee takaso, “Mo sobo holo epedee taso. Esiga nayo sibilesa yo o gie badeli see talame nee deeso sige,” diso. ¹⁹ Esemme odoo ogoso toboloso dime, Yesu o hamamee dili odoo sabolo tebisaloso yibolo hodobo diso.

²⁰⁻²¹ Diba osee diyadaga molome, sobo hee aso woolooma koodobilega dugo 12 ma kulodu badebei oso Yesuwo dugo mapoo sigilame yima hamamee sibilesa egeesee gooleeso, “Ayo dugo Yesuye ka eyo su mapoo wulo sigoga, a tekepo palaiso,” dee gooleeso. Osoloso hegi sibilesa sigeso.

²² Esemme epedee omapoo Yesu bidi toboloso sobo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no howaleege. Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso,” diso. Esemme epedee omapoo sobo egee olo tekepo paso.

²³ Osoloso Yesu see abaga howo gisili moso gibadeli odoo eyo mosopoo palaso. Diba omapoo peleso egeino, odoo aboso

goohele sabolo dobolone bogobou masi gawulone doboome egeiso. Esemé odoo aboso pupusigameleso. ²⁴ Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba peegoo diyadee. Sobo holo hagee koo tamoloso. Esino yo wulo tiamolo,” diso. Esemé diayo Yesuwo to duloso tei telega poogoloso wulo yiligameleso. ²⁵ Esino Yesuye odoo susuga peegoo diyadee doloso sobo holo oso tamelee moso ee ma kulodu peleso o dee mapoo tooso. Esemé sobo holo tamelee oso ta maga see hogabiaso. ²⁶ Esemé mi su koola omapoo debeli odoo mapoo goo hagee dudobuguso.

Yesuye odoo howo neliga sabolo osoloso odoo to koo keli ee tekepo pa

²⁷ Yesu moso omaga miyomoo meilesa dimeleeno, odoo howo neliga bakadio oso yima hamamee toboloso dulone toso neligidi takolone egeesee takaso, “Deibidiyo amawe*, nayo iba sooloo dologa, iba pidi,” dee takomo diyadeeso.

²⁸ Osoloso Yesu yo see moso kulodu polome, odoo howo neliga bakadio oso yayo badebei mapoo sibadeeso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba tei tosomo, ayo niba tekepo moodolai a tebia?” dee takaso. Esemé diayo to nei egeesee takaso, “O, Lodee. Iba tei toso,” dee takaso.

²⁹ Esemé Yesuye dibada howo mapoo sigolone egeesee takaso, “Niyo amapoo tei too goo maga niyo goomoga goo ee peledabalaiso,” diso. ³⁰ Esemé dibada howo ee tekepo paso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dileso goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso. ³¹ Esino odoo bakadio oso mi su koola omapoo debeli odoo susuga mapoo Yesuwo goo ee oposusumo diyadeeso.

³² Odoo howo neliga tekepo pa bakadio oso epedee omaga peegoo diyadaga molome, odoo aboso odoo bo holo pala Yesu mapoo ido simiso. Odoo hagee bo holoso yima kulodu badolone, to kel-ega badeliso. ³³ Esino Yesuye bo holo ee yimaga peegoo hasisobugume, yo see

to keiso. Esemé odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Iba Isalael mi ma kulodu daga goo hageesee egele,” dee takaso.

³⁴ Esino Pelisi odoo oso egeesee takaso, “Bo holo dia wiligi odoo oso Yesu mapoo kitulugu teneega, yayo kitulugu omaga bo holo peegoo hasisobugulone ka silo,” dee takaso.

Yesuye odoo susuga diya sooloo deli

³⁵ Osoloso Yesuye mi susuga ma kulodu silone, Yu odoowo howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo sileeso. Osoloso yayo odoo paigiga susuga tekepo poomo sileeso. ³⁶ Egeeseelone Yesuye odoo susuga ogoloso diya sooloo dalaso. Bei, diba pidili odoo mauwe goo tiadoloso dobolone, sipi beso odoo diba bali mauwe debeli egeesi masi debeiso. ³⁷ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu nei susuga olo bi moodooloso goolai ee moloso. Esino nei ee gooloogalai tou teli odoo haga beinee. ³⁸ Esiga homolee gibadeli odoo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu nei gooloogalame tou teli odoo abo diye dalame,” diso.

10

Yesuye odoo 12 hesiga

(Maka 3:13-19, Luka 6:12-16)

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gili-madoloso, yayo dimapoo kitulugu teneeso, diayo silesibulone odoo susuga dima kulodu bo holo paladee ee peegoo habuguloso, odoo paigiga susuga tekepo palame.

² Esiga Yesuye diye di odoo 12 hagee bia dia hu ee hagooso. Saimon, o hu hee Pita, osoloso omolo Endulu, osoloso Sebidiyo owolo bakadio Yemes dio Yonee dio, ³ osoloso Pilipi, osoloso Batolome, osoloso Tomas, osoloso tekisi molee teli odoo Matiyo, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Tadiyes, ⁴ osoloso Loum gamalee mapoo ha teli odoo Saimon,

* 9:27: Deibidiyo amawe deli hu eyo bei ee Godeeye hudi magoo dolone takooso.

osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoos dimapoo tiasalaiso).

*Yesuye odoos 12 diye di
(Maka 6:7-13, Luka 9:1-6)*

⁵ Yesuye odoos 12 hagee bia diye dolone dimapoo egeesee takaso, “Niyo duga, Yu odoonee mapoo osoloso Samaliya odoos mapoo na di. ⁶ Esino niba Isalael odoos mapoo di. Bei, diba sipi be hu oso diba bali odoos mauwe debeli egeesi masi doso. ⁷ Esiga niyo dileso Godeeyo to egeesee takee, ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee olo koola toobooso,’ dee takomo diyadee. ⁸ Egeeseelone odoos paigiga susuga tekepo pe, osoloso odoos wedia mapoo see gie badeli tenee, osoloso odoos agagisa bia see tekepo pe, osoloso odoos ma kulodu bo holo paladee peegoo hasisobigi. Ayo nimapoo kitulugu hagee nei mauwe teneeso. Esiga niyo odoos susuga pidimo silone, tou eyo nei talame na howamo silesibe.

⁹⁻¹⁰ Niyo dulone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso sedi bakadio sabolo, osoloso homo mapoo kali bi hee sabolo, osoloso susu sabolo toloso na diyadee. Bei, tou teli odoos ee dia tou eyo nei talai tebiliso.

¹¹ Niyo mi hee mapoo dileso, mi omapoo odoos hee niba medee egeli esie. Niba odoos egeesee ogoloso yibolo hodobo o mosopoo debee. Osoloso mi egee poogoo dilega osee dobolone, yibolo o moso omapoo debee. ¹² Osoloso niba moso hee mapoo ido pologa, niyo moso omapoo debeli odoos mapoo emegei di to egeesee takee, ‘Godeeyo mesie goo oso nibolo mele dee.’ ¹³ Egeeseega moso ee ma kulodu debeli odoos oso emegei dolone mesie sabolo niba moso kulodu iyado pologa, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaiso. Esino diayo niba dibada moso kulodu iyado pelega poogooga, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaimo. ¹⁴ Esiga niba mi hee mapoo duga, edebeeyo niba idilega poogoloso nibada to mapoo mesilega poogooga, mi egee poogoloso dulone, megegu nibada homo mapoo mologa omapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. ¹⁵ Esiga ayo nimapoo taka, mosodei kaso niba

sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye meedilei beeamo omapoo, dala toowa diayo talai oso Sodom bia sabolo osoloso Gomola bia oso dala talai ee dagadileiso.”

*Dala egee sibo eyo goo
(Maka 13:9-13, Luka 21:12-17)*

¹⁶ “Esiga ayo niba sipi be hu masi dobu so kamanali ma kulodu diye deeso. Esiga niba hebise masi dobolone medee goolee sabolo bolone ka debee. Osoloso niba molo masi dobolone niyo debei ma kulodu goo tokenee mauwe debee.

¹⁷ Esiga niba obeeamo. Edebeeyo niba toloso goo meedili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso niba dibada howo gisili moso mapoo ido peleso wooloogolone dabalaiso. ¹⁸ Osoloso niba mo goo maga gamalee wiligi odoos tebisa sabolo osoloso wiligi odoos toowa tebisa abo dia mudugiyopoo ido peleso omapoo holoogalaiso. Esino niyo omapoo peleso mo goo ee dimapoo osoloso Yu odoonee mapoo takolone dabalaiso. ¹⁹ Egeesee ma kulodu edebeeyo niba goo meedili moso mapoo ido pologa, niyo takalai goo ee haga na goolee. Bei, beeamo omapoo Dio Tei oso niyo takalai goo goolee tekepo ee nimapoo tenelaiso. ²⁰ Esiga niba niso goolee takalaime, esino Nama Godeeye Dio Tei nimapoo tenee oso nibolo toboloso goo goolee tekepo teneega niyo egeesee takalaiso.

²¹ Beeamo omapoo edebeeyo emei dio omolo dio wooloomalame diba goweli odoos mapoo tiasalaiso. Osoloso amaye owolo mapoo egeesee salaiso. Osoloso owoloye dibada ama dio owee dio mapoo mesilega poogoloso diba wooloomalame tiasalaiso. ²² Bei, niyo amapoo tei too goo omaga odoos susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. Esino edebeeyo eyo tei too kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²³ Esiga odoos susuga oso nimapoo dala teneega, mi omaga mi hee mapoo kukulo diyadee. Esino ayo nimapoo taka. Niyo egeeseelone Isalael mi toowa ma kulodu mi peepooko susuga mapoo Godeeyo to osee

takomo silesiboga, Odoo Holo ayo omapoo sibileiso.

²⁴ Esiga hamamee dili odoo oso dia eligili odoo ee dagadilesos koo badoso. Osoloso tou teli odoo oso dibada wiligi odoo taba ee dagadilesos koo doso. ²⁵ Egeesee ma kulodu dibada eligili odoo mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesee oso o hamamee dili odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. Osoloso wiligi odoo taba mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesee oso o tou teli odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. A nibada wiligi odoo doloso ka badoso. Esiga odoo aboso a hu tokenee Belsebul* hediga, niba nosee hu diya tokenee hedigileiso.”

Mi odoobolo na ebi
(Luka 12:2-7)

²⁶ “Esiga niba goweli odoo ee bolo haga na ebi. Bei, goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ²⁷ Esiga ayo nibolo silone goo abo hedebe nimapoo takeli susuga ee see niyo woola yiligebigi. Osoloso ayo nimapoo goo hee mada dulu mapoo takooga, goo egee niyo moso omu ma dokodoo peleso see woola takee. ²⁸ Esiga niba odoo nimapoo goweli ee bolo haga na ebi. Bei, diba hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomalai diba tebile. Esino niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, yayo nibada su sabolo osoloso dio sabolo tokenee palame, Dou mi mapoo toodalai yo tebia. ²⁹ Esiga niba goolee, só pepuso bakadio ee wulo molee ko ta hedebosos teli. Esino ee ma kulodu só pe heeso talai ee ibada Ama Godeeye koo goomogoga, só pe egee talaime. ³⁰ Esiga nibada wiligi mapoo wudu susuga egee molo, Godee yo olo gooleedoo. Bei, yayo susuga olo hesigaso. ³¹ Esiga niba haga obugulone na debee. Bei, Godeeyo howo woola sóso goo toowa koo moloso. Haye. Niyo goo toowa ka moloso.

³² Esiga odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee yiligebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo

mo odoo dalaiso. ³³ Esino odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei tele poogoo goo ee woola yiligebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoonee dalaiso.”

Domo pilei goo
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Esiga niba ayo mi toowa hamapoo mesie goo tosimi dee na goolee. Haye, ayo mesie goo tosibile, esino domo pilame ka simi. ³⁵ Esiga ayo simi goo eyo bei egeesee moloso.

Giso holo oso amabolo domo pileiso.

Osoloso sobo holo oso oweebolo domo pileiso.

Osoloso gisowo osobo oso odoowa dio domo pileiso.

³⁶ Esiga egeesee ma kulodu nee soosooso namapoo ha teli odoo doloso dabalaiso.

³⁷ Edebeeyo ama sabolo, owee sabolo, owolo giso holo sabolo, osoloso sobo holo mapoo diya goolee sabolo badolone, hee a goolee pepooko mologa, yo ayo di hamamee deedeede sibilei tebile. ³⁸ Osoloso odoo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso, ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deedeede sibilei tebile. ³⁹ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo balai daga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli osugobooga, yo badobosos kookaiyo gie badeli talaiso.”

Nei tekepo talai
(Maka 9:41)

⁴⁰ “Edebeeyo niba o mosopoo gilimado pologa, yayo a ido poloso. Esiga edebeeyo o mosopoo a ido pologa, yayo mo Ma Godee a diye di ee ido poloso.

⁴¹ Osoloso edebeeyo Godee maga to tolosos kokodo takomo sili odoo ee ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godee maga to tolosos kokodo takomo sili odoo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola odoo tekepo ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godeeyo howo woola odoo tekepo oso nei teli yinosee hedebe egeesi

* **10:25:** Belsebul ee Saiteneeyo hu hee.

masi talaiso. ⁴² Osoloso edebeeyo mo hamamee dili odoo hee wuluge ogoloso yimapoo bi pepooko wulo howo egesi ke-neega, yo nei toowa talaiso. Esiga hagee tei goo.”

11

¹ Yesu o hamamee dili odoo 12 mapoo goo hagee taka koodobuloso see Gelili mi toowa ee ma kulodu Godeeyo to takomo silame diso.

Yesu dio osoloso Yonee odoo howo oluguli dio
(Luka 7:18-35)

² Yonee odoo howo oluguli oso neliga moso ma kulodu badolone, Kelisoye goo tomo silee duloso o hamamee dili odoo abo Yesu mapoo diye diso. ³ Esemе diba dilesо Yesuye badebei mapoo peledoboloso yimapoo egeesee takaso, “Yoneeye iba namapoo diye dolone to egeesee takeeyena, ‘No tei Keliso iyo hagee bamolo odoo osomo? O, iba odoo hee bamalaiyo?’” diso.

⁴ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dilesо niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo ee Yonee mapoo takee. ⁵ Bei, odoo howo neliga oso see medee ogowa. Osoloso odoo bagi daga poogoo sabolo see tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odoo agagisa bia sabolo tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odoo dulu tabaga onosee tekepo poloso to taka see duliso. Osoloso odoo wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoo oso dulonga moloso. ⁶ Esiga odoo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso.”

⁷ Yonee o hamamee dili odoo oso see wedi diyadeeme, Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo Yoneeyo goo takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogoogo agalame ka diyo? Pooso sibulone obu dabisa ee agalame ka diyo? ⁸ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso bado-boome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalagali odoo ee wiligi odoo

tebisa oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ⁹ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee agalame ka diyo? O. Niyo dilesо egei odoo Yonee hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debi ee yayo dagadilesо ka badoso. ¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee egee takoo ee Yoneeyo goo ee takooso,

‘Ayo mo to tosili odoo yo daga malalo diye dalaiso,
odoo susuga oso nayo sibilei mapoo mopoodoo doloso debeeye dalame,’ diso.

¹¹ Esiga ayo nimapoo taka. Odoo daga hoogoo debi susuga ee Yoneeye dagadilesо ka badoso. Esino edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo wuluge oso Yonee dagadilesо ka badoso. ¹² Esiga odoo howo oluguli Yoneeye Godeeyo to takomo silee beeamе omaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo tokenee teli odoo oso ha teli odoo masi Godeeye wiligi doloso badeli goo ee tokenee palame diya kituluguso. ¹³ Yonee sibilega badoboome, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo susuga oso hogugu oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takemeleeso. ¹⁴ Esiga niyo to diayo taka hamapoo tei toga, niyo Yonee see Ilaya dalaiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso Ilayaye sibilei goo ee takemeleeso. ¹⁵ Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

¹⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odoo epedee beeamе hamapoo egee do odoo ee kasee masiso dosomo? Diba holaiso masi go domopoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takagameliso, ¹⁷ ‘Iyo goomoga kosaiya poume, niba hepele. Osoloso iyo goohele kosaiya poume, niba pisile,’ diso. ¹⁸ Niba odoo egeesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo oluguli yayo sibilesо nei haga toowa namо sile, osoloso wain i keesoo nele. Esino niyo yo bo holo paladoo, dee takeliso. ¹⁹ Osoloso hamamee Odoo Holo a olo simiso. Ayo sibilesо wo sabolo wain i sabolo namо sileeme, niyo

a nei sabolo yugune sabolo dooboo nali odo, dee takeliso. Osoloso niyo a tekisi molee teli odo sabolo, osoloso tokenee teli odo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. Esino odo agayo Godeeyo goo goolee tekepo gooleedoloso tomo siloga, yayo Godeeyo goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso.”

*Yesuye odo tei tele poogoo eyo goo taka
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Yesuye mi abo mapoo goo toowa opusomo di moodoomo sileeme, odo mi omapoo debeli oso dia goo tokenee su wudelega poogoome, yayo odo egee bia dia goo ogoloso dimapoo diya takolone egeese takaso, ²¹ “Kolasin bia sabolo Betesaida bia, dala toowaso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Taya bia mapoo osoloso Saidon bia mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeliyo. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee kelekaloso dosou holugaloso silesibiliyo. ²² Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beeame mapoo dala toowa Kolasin bia sabolo osoloso Betesaida bia oso talai oso Taya bia sabolo osoloso Saidon bia oso talai ee dagadileiso. ²³ Osoloso Kapeniyum mosobia niba Kei mi ma dokodoo ido palaiso, dee goolone ka dosomo? Haye. Niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso. Ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo di moodoogamo silee egeesi masi Sodom mi mapoo moodoogamo silee diepi, Sodom mi tokenee pelega epedee hamapoo osee meliyo. ²⁴ Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beeame omapoo dala toowa Kapeniyum bia niyo talai oso Sodom bia oso talai ee dagadileiso.”

*Amapoo sibilesu hese
(Luka 10:21-22)*

²⁵ Esemé Yesuye egeese takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso ka badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli

goo mada egee molo ee, odo goo goolee toowa mapoo yiligebigile. Esino nayo goo goolee dele poogoo odo mapoo yiligebuguso. ²⁶ O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.”

²⁷ Yesuye see tobu egeese takaso, “Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe mo Maye Owolo, a ka gooleedo. Osoloso odo heeso mo Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo mo Ma ka gooleedo. Odo ogo bia mapoo Owolo ayo mo Mayo goo ee yiligebigilame goomogoga, odo egee bia oso mo Mayo goo ee diba nose gooleedalaiso.

²⁸ Esiga edebeeyo hegi bi masi kadaloso silone kwasu sabolo siloga, niba amapoo sibe. Egeeseega ayo nimapoo hasali tenelaiso. ²⁹ Osoloso ayo eligi goo ee ogoloso mo goo peedee. Bei, a mesie odo. Esiga niba hasalame amapoo sibe. ³⁰ Bei, goo ayo eligi ee dadalai haga kodianee. Osoloso bi masi ayo nimapoo eimedilame egee molo ee diya poopeeya.”

12

*Pelisi odo dia hasali beeame maga
Yesubolo toso agadiga
(Maka 2:23-28, Luka 6:1-5)*

¹ Yu odoowo hasali beeame heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo witi wo ko segei ee ma kuloduga diyadaga meleso. Osoloso Yesu o hamamee dili odo oso diya houdume, witi wo ko gooloogaloso nalagamo diyadeeso. ² Esemé Pelisi odo oso goo hagee ogoloso Yesu mapoo egeese takaso, “Bei kasee maga nee hamamee dili odo oso iyo hasali beeame mapoo witi wo ko ka gooloogayo? Diayo ibada tei gababuso,” diso.

³ Yesuye nei egeese takaso, “Deibidiye o odo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadileso tei wo toloso o odo sabolo neso. Esino tei wo hagee ibada tei ee dodolone Godee ogo osoloso odo ogo doloso debeli odo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso. ⁵ Osoloso

Moseseeye tei hogugu ma kulodu to hee hageesee egee takoo niyo hesigeleyo? Goo egee Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo oso hasali beeame mapoo tei moso ma kulodu dia tou teliso. Diayo goo egeesee moodeli oso tei magoo gababiliso. Esino Godeeye goo egee ogoloso tokenee dee koo takeli. ⁶ Esiga ayo nimapoo taka, goo hee dia epedee hamapoo sibilesa egee molo oso tei moso oso kitulugu ee dagadilesa ka moloso. ⁷ Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Niyo emegei pidilei ono ayo diya goolone niyo nei amapoo gala wooloso teneli goo ee ayo haga koo gooleeso,' diso. Niyo to eyo bei medee kibiya gooleedoloso ka debei diepi, niyo mo hamamee dili odoo ee tokenee odoo dee takele pegeliyo. ⁸ Bei, niyo hasali beeame egee Odoo Holo ayo wiligi doloso ka badoso."

Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo tekepo pa
(Maka 3:1-6, Luka 6:6-11)

⁹ Yesuye to taka hagee koodobuloso see omaga diayo howo gisili moso mapoo palaso. ¹⁰ Osoloso moso eyo kulodu odoo dee hodio seeseegedoo poogoo bado-boome egeiso. Egeesee ma kulodu Pelisi odoo aboso Yesu tokenee odoo dalame eli esilone yimapoo egeesee takaso, "Ibada tei magoo oso takolone iyo hasali beeame mapoo odoo tekepo palai tekepowa?" diso.*

¹¹ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Nima kulodu odoo heeso o sipi be hedebe oso niyo hasali beeame mapoo wulu ma kulodu toodobuoga, yayo yo hudilega pagalaisomo? Haye. Yayo yo wulu ma kulodu badoga see hudileiso. ¹² Esiga Godeeyo howo woola sipi beso goo haga toowa koo moloso. Haye. Edebeeyo goo toowa ka moloso. Esiga edebeeyo ibada hasali beeame mapoo goo tekepo talai ee tei mauwe."

¹³ Esemee Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo yimapoo egeesee takaso, "Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode," diso. Esemee odoo egee o dee

see hoododeme, dee egee tekepo poloso o dee tekepo hodio egesi masi meleeso. ¹⁴ Esemee Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso komonolone dia howo gisili moso maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo dileso Yesu toloso woolame diesono to mouso.

Yesu yo Godeeye hesia

¹⁵ Esiga diayo to mou goo ee yo olo gooleedoloso, Yesu yo see mi hee mapoo diso. Esemee odoo susuga oso yo deede diso. Esemee odoo paigiga susuga dima kulodu melee ee yayo tekepo paso. ¹⁶ Osoloso yayo dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, "Niyo mo goo hagee odoo susuga mapoo na oposisiye," diso. ¹⁷ Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso,

¹⁸ "Ege, hagee mo tou teli odoo. Yo ayo hesia.

Ayo yo diya goolone

yimapoo diya goomogoso.

Ayo mo Dio yimapoo tenelaiso.

Osoloso tei goo ee yayo Yu odoonee susuga mapoo takalaiso.

¹⁹ Osoloso yayo odoo hee sabolo toso agadigilone to boowoolaima.

Osoloso yayo eli domopoo eligiga to neligidi takalaime.

²⁰ Osoloso yayo tiosi seegee magoo ee gobigileime.

Osoloso keme pepooko paimologa yayo semidileime.

Esiga odoo tei too kibile poogoo yayo egee pidimolo goo ee epedee pagalai mauwe.

Esino odoo susuga oso Godeeye goomoga goo ee dodomolo ogoloso omapoo koodobileiso.

²¹ Esiga o hu maga Yu odoonee susuga oso diayo dulone egee bamolo gie badeli ee talaiso."

Yesu dio Belsebul dio
(Maka 3:20-30, Luka 11:14-23)

²² Beeame omapoo odoo aboso odoo hee howo neliga mapoo bo pala oso to kelega badebei odoo ee Yesu mapoo ido simiso. Esemee Yesuye yo tekepo paso.

* **12:10:** - Pelisi odoo aboso Yesu mapoo hageesee takaso, bei, diayo tei goo ee dodolone dia hasali beeame mapoo odoo paiye ee moodolai tei.

Eseme domo omapoo odoo egee olo howo puo ogoloso see to keiso. ²³ Odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Odoo hagee Deibidiyo amawe bele,” diso.

²⁴ Esino Pelisi odoo oso goo hagee duloso egeesee takaso, “Yesuye Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo hasiso bigiliso. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoo,” diso.

²⁵ Esino Yesuye diayo goolee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso abo puloso dieso nediliyo ha toga, mi toowa egee malaima, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso o, mosobia heeso abo puloso dieso nediliyo ha toga, diba dabalaima, tokenee palaiso. ²⁶ Esiga Saiten oso bo holo peegoo hasiso buguga, dia mooloogoodoo ma kulodu abo puloso dieso nediliyo ha talaiso. Yayo egeesee seega, yayo wiligi doloso badeli goo oso kookaiyo osee malaisomo? Tokenee palaiso. ²⁷ Esino ayo bo holo peegoo hasisobigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu egee kamapoo teliyo? Esiga diayo takooga niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁸ Esino ayo Godeeyo Dio Tei oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo siloso. Goo oso Godeeye wiligi doloso badeli goo oso olo nimapoo simi goo ee ka eligiso.

²⁹ Esiga odoo heeso kitulugu odoo eyo moso mapoo peleso bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo egee tiso tialogoloso magalaiso. Osoloso hamamee o moso kulodu peleso o bi heli talaiso.

³⁰ Esiga edebeeyo abolo tebelega poogooga, yayo amapoo ha tomoloso. Osoloso edebeeyo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo Godee maga peegoo hasisobugu domoloso. ³¹ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee susuga edebeeyo teli sabolo osoloso emegei dimapoo to tokenee takeli goo ee Godeeye hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado

bigileime. ³² Osoloso edebeeyo Odoo Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o goo tokenee egee hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, yo goo tokenee moloso kookaiyo osee malai ee toso. Esiga o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime.”

Homokoko maga homo o su ka gooleedeeya

(Luka 6:43-45)

³³ “Esiga homo tekepo oso homokoko tekepo peliso. Esino homo tokenee oso homokoko tokenee peliso. Esiga homo su susuga oso ko pa maga ka gooleedeeya. ³⁴ Esiga niba tokenee odoo hebise masi dobolone niyo see goo tekepo takalai tebile. Bei, edebeeyo goo goolee dia sooloo ma kulodu egee molo ee dia magaso takooga woola yiligebigiliso. ³⁵ Esiga goo tekepo teli odoo oso goo tekepo o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. Osoloso goo tokenee teli odoo oso goo tokenee o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. ³⁶ Egeesee ma kulodu ayo nimapoo taka. Goo meedilei beeamo mapoo odoo susuga oso goo tokenee diayo taka goo eyo bei ee Godee mapoo woola yiligebigileiso. ³⁷ Esiga Godeeye goo meedilei beeamo mapoo, to no takeli goo sabolo tebia nee goo meedileiso. Egeesee ma kulodu no to tekepo takomo sili daga, yayo no odoo tekepo dalaiso. Esino no to tokenee takomo sili daga, yayo no odoo tokenee dalaiso.”

Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-12, Luka 11:29-32)

³⁸ Beeamo heeso Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso Yesuye badebei mapoo sibilesi egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee,” diso.

³⁹ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Esiga niyo

ayo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Yonayo goo ono nimapoo eligileiso. ⁴⁰ Yona beame bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di ee ma kulodu di toowa eyo gemedei ma kulodu badebeiso. Esiga Odo Holo anosee beame bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di mapoo midoo ma kulodu ta malaiso. ⁴¹ Esiga Niniba odo oso goo meedilei beame mapoo nibolo hodobo toboloso nibada goo meediloso, niba tokenee odo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo takeme, diayo dia goo tokenee maga goo su wuduloso miligi piaso. Esino ayo Yona dagadileso ka badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takeme, niyo duloso nibada goo tokenee maga goo su wuduloso miligi pile. ⁴² Osoloso goo meedilei beame mapoo Siba mi eyo wiligi odo taba sobo onosee nibolo hodobo nibada goo meediloso niba tokenee odo dalaiso. Bei, wiligi odo taba Solomonoye eligi goo ee dulame yo eli sage abaga simiso. Esino ayo Solomonoye dagadileso ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso.”

*Bo holoso see wedi sibili goo
(Luka 11:24-26)*

⁴³ Esiga bo holoso odo maga peegoo gaduga, yo dileso dobudu yayo badalai mi ee esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeese takalaiso, ⁴⁴ ‘A mawo daga badebei moso mapoo see wedi dileiso,’ dee takalaiso. Osoloso yo see sibilesos ogoga, gelesi kadee doloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ⁴⁵ Eseega yo see dobudu wedi dileso bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso sibilesos moso omapoo dabalaiso. Egeeseega odo hagee eyo daga badebei poogoloso see diya tokenee badalaiso. Esiga goo tokenee teli odo epedee hamapoo egee do niyo daga debei poogoloso see diya tokenee dabalaiso. Bei, niyo ayo eligi goo mapoo tei tele poo-goga.”

*Yesuwo owee sabolo osoloso omolo dio
(Maka 3:31-35, Luka 8:19-21)*

⁴⁶ Yesuye odo mooloogoodoo mapoo to osee takomolome, owee dio osoloso omolo dio sibilesos peegoo tebisamolone, yimapoo to takalame goomogaso. ⁴⁷ Esem odo heeso Yesu mapoo egeese takaso, “No ege, noowe dio osoloso nomolo dio namapoo to takalame sibilesos peegoo tebisamololo,” dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Mo wee ogumo? Osoloso molo dio ogumo?” diso. ⁴⁹ Esem yayo o hamamee dili odo dimapoo dee kou takolone egeese takaso, “Niba ege, odo egee bia ee mo wee osoloso molo dio oso. ⁵⁰ Esiga edebeeyo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli oso goomoga goo ee tomo siloga, odo egee bia ee molo dio, osoloso mo booba dio, osoloso mo wee dio oso,” dee takaso.

13

*Witi wo ko segei maga wudu taka
(Maka 4:1-9, Luka 8:4-8)*

¹ Beame hedebe ogoso Yesu moso kulduga peegoo dileso Gelili abei pee mapoo meilesos biaso. ² Yo omapoo badoboome, odo susuga oso yayo eligi goo ee dulame yimapoo sibilesos diya mooloogoodooso. Esem Yesu yo du mapoo dapogoloso eligilone badoboome, odo susuga mubiyodoga tebisamolone duluga meleeso.

³ Osoloso yayo goo susuga maga wudu takolone odo susuga mapoo eligilone egeese takaso, “Niba dui. Beame heeso odo hee witi wo ko segalame diso. ⁴ Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domopoo misigedibaso. Esem só aboso sibilesos neso. ⁵⁻⁶ Osoloso witi wo ko abo yugo kauwe mi mapoo misigediba ee bou saga pisigaso. Esino osoko pa oso dei moodoolone witi wo ko saga wediaso. Bei, too delega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo daga witi kauwe kadee mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisigaso. Esino witi sabolo palaga tiso tiademe susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso oso bou pisigaloso kakauwulosos ko diya palagaso. Egeese ma kulodu witi wo ko aboso

homokoko 100 egesi palagaso. Osoloso aboso 60 egesi palagaso. Osoloso aboso 30 egesi palagaso. ⁹ Odoo niba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Bei kasalame Yesuye wulo ka wudu takomo siliyo?

(Maka 4:10-12, Luka 8:9-10)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesu Yesu mapoo egeese takaso, “Nayo kasalame odoo mapoo wulo ka wudu takomo siliyo?” diso.

¹¹ Esemu Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee diya gooleedalaiso. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee daga mada meleeso. Esino Godeeye epedee hamapoo nimapoo olo yiligebuguso. Esino yayo odoo abo mapoo yiligebigile. ¹² Esiga to taka duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo bei tenelaiso. Esino edebeeyo mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee tekepo pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso. ¹³ Ayo odoo mapoo wulo wudu takomo siliso. Bei, ‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.’

¹⁴ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to oso goo diayo moodeli sabolo tebiaso. Bei, yayo egeese takaso,

‘Diayo medee hodu dilesu to taka duleiso, esino goo eyo bei diayo medee kibiya gooleedalaimu.

Osoloso diayo medee hodu dilesu agalaiso, esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaimu.

¹⁵ Bei, diba tei goo ee gooleedalai gowoolone, dieso dibada deeso dia dulu tobodo osoloso dia howo gisigaso.

Esiga diba goo eyo bei ee gooleedalai tebile.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo toloso, amapoo wedi simi diepi,

ayo dibada goo tokene hapoloso boobado bigiliyo.’

¹⁶ Esino Godeeye mo hamamee dili odoo nimapoo goomogoso. Bei, niyo ayo moodoo goo ee ogoloso duloso goolee-doo maga. ¹⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga debei sabolo osoloso Godeeye howo woola tekepo debeli odoo oso niyo epedee egee ogomolo goo ee agalai doloso bameleeso. Esino diayo egele. Osoloso niyo epedee egee dumolo goo ee dulei doloso bameleeso. Esino diayo dule.”

Wudu taka goo eyo bei

(Maka 4:13-20, Luka 8:11-15)

¹⁸ Yesuye see tobu egeese takaso, “Esiga witi wo ko segei maga wudu taka goo eyo bei medee dui. ¹⁹ Esiga odoo abo witi wo ko oso eli domopoo misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee duloso medee kibiya gooleedelega poogooga, Saitenso sibilesu Godeeye to dibada sooloo ma kulodu melee yayo peedee deliso. ²⁰ Osoloso odoo abo witi wo ko oso yugo kauwe mi mapoo misigediba egesi masi doso. Esiga diayo Godeeye to taka duloso goomoga sabolo saga teliso. ²¹ Esino Godeeye to oso dia sooloo ma kulodu too medee koo meili. Esiga diayo Godeeye to duloso beame deiyepo mapoo tei teliso. Esino diayo Godeeye to mapoo tei too goo maga hegi goo sabolo osoloso dala goo oso dimapoo siboga, diayo Godeeye to mapoo tei too goo ee saga pegeliso.

²² Osoloso odoo abo witi wo ko oso daga witi kauwe kadee mapoo misigediba egesi masi doso. Diba Godeeye to duloso tei teliso. Esino mi hamapoo dabalai maga goo kodia sabolo osoloso bi bei doloso dabalame goolee oso dibada tei too tokenee peliso. Egeese maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli.

²³ Osoloso odoo abo witi wo ko oso mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo Godeeye to duloso gooleedeliso. Esiga odoo aboso homokoko masi 100 egesi peliso, osoloso aboso 60 egesi peliso, osoloso aboso 30 egesi peliso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu ko sabolo

²⁴ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone odoo moologoodoo mapoo

egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odo heeso witi wo ko o homolee mapoo segeiso. ²⁵ Esino gesi odo susuga tiesamolome, yimapoo ha teli odo oso sibilesa yayo witi wo ko segei homolee omapoo obu ko sogoloso diso. ²⁶ Esiga witi wo ko segei olo kauwudoloso ko poome, obu ko segei sabolo hodobo palaso.

²⁷ Esem o tou teli odo aboso sibilesa egeesee takaso, ‘Nee homolee ma kulodu hedebe witi wo ko segeino, see kasee maga obu sabolo ka paladeeyo?’ dee takaso.

²⁸ Esem yayo nei egeesee takaso, ‘Imapoo ha teli odo oso sibilesa ka segei molodoo,’ diso.

Esem o tou teli odo oso yimapoo egeesee takaso, ‘Iyo dilesa obu egee tigaloso peegoo togobisilei no goomogodo?’ dee takaso.

²⁹ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Haye, niyo na tige. Bei, niyo tigaga, witi wo ko segei sabolo tigebigiyaga. ³⁰ Esiga o diesono hodobo esee paladee dee. Osoloso ko goolai beame mapoo mo tou teli odo oso daga obu ee tigaloso dou mapoo toodee dalaiso. Esino witi wo ko segei oso paladee ee gooloogaloso mo nei mageli moso mapoo mooloogoo magee dalaiso.’”

Yesuye ko pepooko masted deli sabolo osoloso yist maga wudu taka (Maka 4:30-32, Luka 13:18-21)

³¹ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odo heeso ko pepooko masted deli todilesa o homolee mapoo segeiso. ³² Esino ko abo ma kulodu ko masted deli hagee diya pepooko. Esino ko pepooko oso bou pialoso kauwuga, homolee ee ma kulodu homo su oso toowa malaiso. Osoloso sóso omapoo sibilesa o dee mapoo ou tegelaiso.”

³³ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Soboso wo palawa silame daga homolone, wo toowa ee ma kulodu yist

pepooko kukoseliso. Osoloso yist pepooko oso wo palawa ee diya koudiliso.”

³⁴ Esiga Yesuye odo mooloogoodoo mapoo goo susuga hagee eligilame dimapoo wulo wudu takeliso. ³⁵ Yayo goo hageesee tomo sili egee Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odo oso taka sabolo tebilame ka eligimo sili. Bei, yayo egeesee takaso,

“Ayo odo mapoo Godeeyo to eligilone wulo wudu takomo sileiso. Osoloso mi toowa bei mooloogolone goo mada melee ee see ayo woola yiligebigileiso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu maga wudu taka goo eyo bei

³⁶ Yesuye odo mooloogoodoo diye doloso, yo see moso kulodu palaso. Esem o hamamee dili odo oso yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Witi wo ko segei sabolo osoloso obu ko segei omaga wudu taka goo eyo bei nayo imapoo medee kibiya takee,” diso.

³⁷ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Witi wo ko segeli odo ee Odo Holo aso. ³⁸ Osoloso witi wo ko segei mi ee mipoo toowa hagooso. Osoloso witi wo ko ee Godeeyo owolo dioso. Esino obu ko ee Saiteneeyo owolo dioso. ³⁹ Egeesee ma kulodu obu ko segeli odo ee Saitenso. Osoloso goolai beame ee beame hoo poogoo oso. Osoloso witi wo ko goolai odo ee Godeeyo momaiye oso.

⁴⁰ Esiga obu tigaloso dou mapoo toodeli egesi masi ee beame hoo poogoo mapoo Odo Holo ayo Saiteneeyo owolo dio ee dou mapoo egeesee toodalaiso. ⁴¹⁻⁴² Egeesee ma kulodu Odo Holo ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dilesa odo goo tokenee mapoo gidodili odo sabolo osoloso goo tokenee teli odo ee gilimadoloso dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu dobolone pisa sabolo mei gisile sabolo dabalaiso. ⁴³ Esino Godeeye tekepo deli odo oso Ma Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo osokoso pa masi palaiso. Odo niba dubololo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Molee mada magoo maga wudu taka

⁴⁴ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoos heeso daga hoogoo bi medee tekepo molee toowaso too mi ma kulodu mada magoo ee odoos heeso mi doomeleso egeiso. Yo bi egee ogoloso see tobu miso gagaso. Osoloso goomoga sabolo o mosopoo wedi dileso o bi susuga odoos abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo molee oso mi egee tooso. Osoloso bi medee tekepo mada mi ma kulodu magoo sabolo yayo tooso.”

Beegee maga wudu taka

⁴⁵ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoos heeso beegee esiamo siliso. ⁴⁶ Yayo esiamo siloso beegee medee tekepo ogoga, yo see dileso o bi susuga odoos abo mapoo teneloso nei molee teliso. Osoloso yo molee oso beegee tekepo teliso.”

Pei maga wudu taka

⁴⁷ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Pei howomoo oluguloso di bei mologa egee misiga egesi masi moloso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu pei mapoo di bei mologa, di kebili odoos oso dia pei booboossee mapoo gimagoloso dobolone di piliso. Osoloso di tekepo ono o ma kulodu soliso, esino di edebeeyo koo nali ee peegoo togobiseliso. ⁴⁹ Esiga beeamee hoo poogoo mapoo goo hageesi masi oso peledabalaiso. Esiga Godeeyo momaiye aboso mipoo hamapoo sibilesa Godeeyo howo woola tekepo debeli odoos sabolo osoloso goo tokenee teli odoos ee domo pileiso. ⁵⁰ Osoloso goo tokenee teli odoos ee Dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu pisa sabolo dobolone mei gisile sabolo dabalaiso.”

⁵¹ Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, “Niba ayo hagee takoo goo susuga eyo bei medee gooleedosomo?” diso. Esemee diayo nei egeesee takaso, “O. Iba gooleedoso,” dee takaso.

⁵² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Tei too odoos agayo Godeeyo to eligilone, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee gooleedoloso badoga, yo moso eyo ama masi badoso. Yayo moso ee ma kuloduga

bi dia sabolo osoloso nape sabolo tolosa ka tosibo dalaiso.”

Yesu o mosobia oso gowe (Maka 6:1-6, Luka 4:16-30)

⁵³ Yesuye odoos susuga mapoo wudu takemelee koodobuloso mi hagee poogoo diso. ⁵⁴ Yo see wedi dileso o middee Nasalet mapoo badolone diayo howo gisili moso mapoo peleso Godeeyo to odoos mapoo eligilame bei mooloogooso. Esemee odoos susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadolone egeesee takaso, “Odoos ha-gooso goo egee eligimo silo kapoo tobele? Osoloso yayo goo toowa opusomo di egee moodoomo silo, kitulugu kapoo tobele? ⁵⁵ Yo wulo Meliyo owolo. Osoloso yo wulo moso tegeli odoos hamapoo badeli eyo owolo. Osoloso yo Yemes, Yosep, Saimon, osoloso Yudas egee bia dia emei. ⁵⁶ Osoloso obooba dio onosee ibolo hodobo hamapoo doso. Esiga goo susuga egee Yesuye kasee moodoomo silosomo?” dee takaso. ⁵⁷ Esiga diayo egeesee goolone Yesuye eligi goo ee talai goweso.

Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoos eyo to duloso mesiliso. Esino o mosobia sabolo osoloso o soosoo oso o to mapoo duloso koo mesili,” diso.

⁵⁸ Esiga Yesuye diayo tei telega poogoloso debee goo ee ogoloso o mi omapoo goo toowa opusomo di abo moodoole poogooso.

14

Odoos howo oluguli Yonee woolooma (Maka 6:14-29, Luka 9:7-9)

¹⁻² Beeamee omapoo Gelili mi gibadeli odoos Helodeeye Yesuye goo moodoomo silee duloso o tou teli odoos mapoo egeesee takaso, “Odoos hagee Yonee odoos howo oluguli oso molodoo. Yo ta maga olo hogabiadoo. Esiga yayo see goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silo,” dee takaso.

(Yayo hageesee takaso. Bei, Yonee telega badoboome, goo hagooso peledabaso.)

³⁻⁴ Beeamee heeso Helodeeye omolo Pilipiyo osobo Helodiyees peedee huso. Esemee Yoneeye goo hagee ogoloso Helodee mapoo diya takolone egeesee takaso,

“Nayo nomolowo osobo peedee hulei tekeponee. Bei, egee tei,” diso.

Eseme Helodee diya komonolone, o ha teli odoo mapoo takolone, Yonee dee tialogoloso neliga moso ma kulodu huse diso. ⁵ Eseme yo Yonee wooloomalame goomogaso. Esino odoobolo obulone woolomele poogooso. Bei, odoo susuga oso takolone Yonee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo deliso.

⁶ Osoloso hamamee Helodee yo soomago beame tugodeme, yayo o odoo gili-madoloso sibilesos wo nolone debeiso. Eseme Helodiyeseeyo sobo holo oso sibilesos dia mudugiyopoo hopoome, Helodee diya goomogaso. ⁷ Eseme nei Helodeeye goo tei moodoolame takolone yimapoo egeesee takaso, “Nayo goomoga bi ee amapoo takooga, ayo bi egee namapoo tenelaiso,” diso. ⁸ Yo to egeesee taka duloso hopoomelee koodobuloso owee mapoo dilesos yayo goomoga goo ee duso. Osoloso see wedi sibilesos Helodee mapoo egeesee takaso, “A Yonee odoo howo oluguli eyo wiligi ono goomogo. Esiga nayo epedee o wiligi koodolosos tolo mapoo magolosos amapoo tenee,” dee takaso.

⁹ Esino Helodee goo hagee duloso Yoneeyo wiligi koodolosos tenelai yo goomegele. Esino yayo sobo holo mapoo goo tei moodoolame taka ee dibolo hodobo nei nolone debei odoo oso olo duso. Esiga goo hagee pagalai yo goomegele. ¹⁰⁻¹¹ Eseme yayo o odoo mapoo to kitulugu teneeso, diayo dilesos Yoneeyo wiligi koodolosos tosibilame. Osoloso o odoo oso neliga moso ma kulodu gadilesos, Yoneeyo wiligi koodolosos tolo mapoo magolosos tosibilesos, sobo holo mapoo teneeso. Eseme see yayo tosibilesos owee mapoo teneeso. ¹² Eseme Yonee o hamamee dili odoo oso sibilesos Yoneeyo kou todilesos bousos. Osoloso dilesos Yesu mapoo takaso.

Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi
(Maka 6:30-44, Luka 9:10-17, Yonee 6:1-14)

¹³ Helodeeye Yonee woolooma goo ee Yesu duloso, o hamamee dili odoo sabolos du mapoo dalaga poogolosos, mi

odoo mauwe mapoo hasalame diyadeeso. Esino mi opusomos opusomos di mapoo debeli odoo oso goo hagee duloso Yesuye badebei mapoo mubili sibadeeso. ¹⁴ Yesu du maga mubiyodoo dapoogolosos tobudulone, odoo susuga oso mooloogoodos ogolosos yayo diba diya sooloo dolone odoo paigiga tekepo pasos.

¹⁵ Yesuye egeeseemos sileeme, o hamamee dili odoo oso habe sibilesos yimapoo egeesee takaso, “Osoko olo tolobuos. Esiga nayo odoo susuga egee do diyadee dee, diayo mosobia koola kee do mapoo dilesos nei diesos nalai ee moleesos talame. Bei, mi iyo hagee do mapoo odoo mauwe. Esiga mi hamapoo nei mauwe,” dee takaso.

¹⁶ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo diba nei talame diye dee na takee. Esino niyo nei dimapoo tenee,” diso.

¹⁷ Eseme nei diayo yimapoo egeesee takaso, “Imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolos osolosos di bakadio molosos,” diso.

¹⁸ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Wos si sabolos osolosos di sabolos amapoo tosibe,” diso. ¹⁹ Eseme yayo odoo susuga pukusi mapoo bulume dee takolosos, wos si dee tiadoo sabolos di bakadio tolosos Kei mi ma dokodoo bolone Godee mapoo goomoga to takolosos wos popeisos. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo nei egee teneme, see diayo odoo mooloogoodos mapoo pisos. ²⁰ Eseme odoo susuga oso nei tebia nega diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei nalosos abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamos dilesos bou ma kulodu soos bou 12 egesis metamagisagos. ²¹ Osoloso gisos sabolos sobos sabolos osolosos holaisos sabolos oso nei hagee nesos. Esino hedebe gisowe hesiga ee 5000.

Yesuye howo ma dokodooga di
(Maka 6:45-52, Yonee 6:15-21)

²² Yesuye 5000 odoo mapoo nei pi koodobulosos, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Daga niyo du tolosos abei hodiokoo dalos soowee. Ayo odoo hagee bia diye dolosos a hamamee ka sibileigos,” diso. ²³ Osoloso yayo odoo mooloogoodos olo diye dolosos,

see obusomo badalame mubi dokodoo howo gisilame palaso. Yo mubi dokodoo peleso badoboome neligaso. ²⁴ Esino beeame omapoo o hamamee dili odoosoo du mapoo toboloso abei domopooga diyadaga meleeso. Esemee poo sabolo howo ki sabolo simi oso dia du diya bidigaso.

²⁵ Osoloso gesi domo kudi takeme, Yesuye abei ma dokodooga dimapoo diso.

²⁶ Esemee diayo Yesuye simi ogoloso dio dulone diya ebigo. Bei, diayo goolee boso siba bele dolone diya googaso.

²⁷ Esemee Yesuye saga dimapoo egeesee takaso, "Niba howaleege. Haga na ebi. Ayo siba," dee takaso.

²⁸ Esemee Pitaye egeesee takaso, "Lodee, tei nayo siboga, nayo anosee howomoo meledoboloso howo ma dokodooga namapoo sibeye dee," diso.

²⁹ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, "Sibe." Esemee Pita howomoo meledoboloso howo ma dokodooga Yesu mapoo diso. ³⁰ Esino yo dulone egeino, poo toowa simi oso howo ki toowa sibume, yo diya ebiaso. Egeesee lone yo howo kulomoo oumo moume to neligidi egeesee takaso, "Lodee, a pidi," dee takaso.

³¹ Esemee Yesuye o deeso Pita saga toloso yimapoo egeesee takaso, "Nayo tei too ee diya pepookodoo. Bei kasalame nayo tei too goo ee ka poogoowo?" diso.

³² Osoloso o bakadio du ma kulodu dapoo goome, poo simi omapoo koodobiaso. ³³ Esemee o hamamee dili odoosoo Yesuwo homo bei mapoo gasuwoloso dobolone egeesee takaso, "No tei Godeeyo owolodoo," diso.

Odoosoo paigiga Genesalet mi mapoo debeli oso Yesu mapoo simi

(Maka 6:53-56)

³⁴ Yesu o hamamee dili odoosoo sabolo abei dapoo goloso Genesalet mi mapoo dia du oluguso. ³⁵ Mi omapoo debeli odoosoo oso Yesu hoodo ogoloso mi opusomo opusomo di mapoo Yesu olo sibago doloso to takomo diso. Esemee odoosoo aboso odoosoo paigiga susuga Yesu mapoo ido sibadeeso.

³⁶ Osoloso odoosoo paigiga oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, "Iyo wulo nee dugo su mapoo sigilei soowayo?" diso.

Esemee odoosoo paigiga oso Yesuwo dugo su mapoo sigime, odoosoo egee bia wegigadooso.

15

Tei Godeeye eligi sabolo osoloso edebeeyo eligi goo sabolo
(Maka 7:1-13)

¹ Beeame hedebeeso Pelisi odoosoo abo sabolo osoloso tei eligili odoosoo abo oso Yolusalem maga sibilesosoo Yesuye badebei mapoo mooloogoodoloso yimapoo egeesee takaso, ² "Bei kasalame nee hamamee dili odoosoo oso ibada adaga dia goo ee dedelega poogoloso dia dee hapelega nei ka nasomoo?" dee takaso.

³ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Bei kasalame niyo tei Godeeye eligi goo ee poogoloso see nibada adaga dia goo ee ka dodomo silosomoo?"

⁴ Bei, Godeeye egeesee takaso, 'Namamoo to mapoo osoloso nooweeyo to mapoo mesilosoo ka silesibe. Esino edebeeyo ama mapoo osoloso owee mapoo to tokenee takooga, yo wooloome,' diso. ⁵ Esino niyo egeesee eligiliso, odoosoo heeso ama dio owee dio biso pidilame tei magoo ee dadalai gowooga, yayo wulo takolone bi egee Godee mapoo tenelame olo to magolosoo ka moloso, dee takalai tekepo deliso. ⁶ Goo egeesee maga edebeeyo ama dio owee dio pidilame niyo hamaga takeliso. Niyo goo egeesee moodoolone, Godeeye tei magoo goo ee dedelega see nibada adaga dia goo ee dodolone ka dosoo. ⁷ Niba goo bakadio gweli odoosoo. Godee maga to toloso kokodo takomoo sili odoosoo Aisayaye nibada goo maga tei goo takaso. Bei, yayo goo Godeeye taka egeesee hoguguso,

⁸ 'Odoosoo hagee bia oso dia magasoo wulo gamenee amapoo goomoga poudiliso.

Esino dibada sooloo ma kulodu tei amapoo mesili goo ee mauwe.

⁹ Esiga diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili goo eyo bei mauwe.

Bei, diayo tei edebeeyo eligi goo ee ayo eligi masi see diayo odoosoo mapoo eligimoo silesibiliso.' "

*Ogoo gooso odoo tokenee ka peliyo?
(Maka 7:14-23)*

¹⁰ Yesuye odoo susuga gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Odoos susuga niba mo to hagee duloso medee gooleede.

¹¹ Esiga edebeeyo nei ne oso Godeeyo howo woola yo tokenee koo peli. Esino edebeeyo o sooloo ma kuloduga goolee to tokenee ee takooga oso Godeeyo howo woola yo tokenee peliso,” dee takaso.

¹² Osoloso o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Pelisi odooso nayo taka goo mapoo egee ka-managa no ogoloso gooleedosomo?” diso.

¹³ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nei howo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli yayo segele susuga ee o too sabolo tigadoloso togobileiso. ¹⁴ Esiga Pelisi odoo ee nei howo segei egesi masi moloso. Niyo diba haga na goolee. Diba odoo howo neliga masi doso. Esiga odoo howo neliga heeso odoo howo neliga hee ido duga, o bakadio ou mapoo tigatedi-bileiso.”

¹⁵ Esemee Pitaye egeesee takaso, “Nayo wudu taka goo eyo bei imapoo medee kibiya eligi,” diso.

¹⁶ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Niba to hageeyo bei gooleedelega osee dosomo? ¹⁷ Esiga nei niyo toloso nali oso nibada sooloo ma kuludu tokenee koo peli. Bei, nei egee nayo nalo soologoloso see nee gemedei maga peegoo gadiliso. ¹⁸ Esino odoo o magaso to tokenee takeli goo susuga oso o sooloo ma kuloduga woola takooga goo oso yo Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁹ Bei, o sooloo ma kuloduga goo tokenee susuga hagooso woola peledebeliso: tokenee gweli goo, osoloso odoo hee wooloomali goo, osoloso adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe deli goo, osoloso sobo obuo sabolo giso kadiga sabolo hedebe deli goo, osoloso adaba bi heli teli goo, osoloso emegei dimaga gamenee takeli goo, osoloso emegei dia goo maga to tokenee takeli goo. ²⁰ Esiga goo tokenee susuga hagooso Godeeyo howo woola odoo tokenee peliso. Esino dee hapelega nei nali oso yo tokenee palaima.”

*Yu sobonee oso tei too
(Maka 7:24-30)*

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso see Taya mi toowa sabolo osoloso Saidon mi toowa koola mapoo mi pepuso mapoo diyadeeso. ²² Diba omapoo dileso peledoboome, sobo heeso Yesuye badebei mapoo simiso. Sobo egee Keinen sobo. Esiga yayo Yesu ogoloso to neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dele. Bei, mo sobo holo yima kulodu bo holo peleso badolone yimapoo dala toowa tenee domoloso,” diso.

²³ Esino Yesuye to hagee duloso to nei takele. Esemee o hamamee dili odoo oso Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, “Sobo hagooso iba deede silone to neligidi takomo silo. Esiga nayo yo diye dee takee,” diso.

²⁴ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye a hedebe Isael odoo sipi be hu masi osugobuloso egee do mapoo diye diso,” dee takaso.

²⁵ Esemee sobo hagooso see sibilesa Yesu o homo bei mapoo gasuwoloso badolone egeesee takaso, “Lodee, a pidi,” diso.

²⁶ Esemee Yesuye nei sobo yimapoo wudu takolone egeesee takaso, “Holaiso dia nei toloso see so mapoo tenelai tekeponee,” diso.

²⁷ Esino sobo hagooso Yesu mapoo egeesee takaso, “O. Lodee nayo tei takoo. Esino so ee amaye nei nolone kokou miy-omoo mou ee nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁸ Esemee Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Sobo, nayo tei too diya toowadoo. Esiga nayo goomoga goo taka ee ayo moodoolaiso,” diso. Esemee beame omapoo sobo egeeyo owolo sobo holo olo tekepo paso.

Yesuye odoo paigiga susuga tekepo pa

²⁹ Yesu mi egee poogoloso see Gelili abei palaga dimeleeso. Yo see abaga peleso mubi dokodoo biaso. ³⁰ Osoloso odoo mooloogoodoo oso odoo paigiga gilimado sibilesa Yesuwo homo beiyopoo ibedigaso. Odoos abo bagi daga poogoo, osoloso odoo howo neliga, osoloso odoo su kakawa poogoo, osoloso odoo to koo keli, osoloso odoo paigiga opusomo opusomo di abo sabolo Yesu mapoo gilimado sibadeeso.

Eseme Yesuye odoo paigiga susuga egee bia tekepo paso. ³¹ Eseme odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadolone Isalael odoo dia Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, to koo keli odoo see to keiso, osoloso odoo su kakawa poogoo see toboloso silesibiso, osoloso bagi daga poogoo odoo see tekepo poloso silesibiso, osoloso odoo howo neliga see egeiso.

*Yesuye odoo 4000 mapoo nei pi
(Maka 8:1-10)*

³² Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo gilimadoloso egeesee takaso, "Odo moologoodoo hagee bia beeame bakadio hedebe di ee ma kulodu abolo hodobo debeiso. Esino see diayo nei mauwe debei ogoloso diba diya sooloo dalaso. Ayo diba nei tenelega diye daga, diba eli domopoo dumologa houdulone diya wosalai malaiso," dee takaso.

³³ Eseme o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, "Nei mauwe mi hamapoo iyo nei kapoo toloso odoo moologoodoo mapoo tebia ka tenelaiyo?" diso.

³⁴ Eseme Yesuye nei egeesee takaso, "Nimapoo wo si kasolo molosomo?" dee takaso.

Eseme diayo nei egeesee takaso, "Imapoo wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo moloso," diso.

³⁵⁻³⁶ Eseme Yesuye odoo susuga mi mapoo bulume dee takoloso wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo toloso Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso wo si popei, di hwei agisaloso o hamamee dili odoo mapoo teneme, see diayo odoo moologoodoo mapoo piso. ³⁷ Odo susuga nei ne oso diya edigasaso. Eseme nei naloso abo poogoo ee o hamamee dili odoo oso misigaloso bou tegei ma kulodu soo bou 7 egesi metamagisaso. ³⁸ Osoloso giso sabolo sobo sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 4000. ³⁹ Yesuye odoo susuga diye dee takoloso o hamamee dili odoo sabolo meilesa du ma kulodu tehisaloso, Magadan mi koola mapoo dalo soowaso.

16

*Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga
(Maka 8:11-13, Luka 12:54-56)*

¹ Osoloso Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso Yesu mapoo sibilesa yimapoo kukulo agalame egeesee takaso, "Nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee," dee takaso.

²⁻³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Habe osoko tekepo mouga ogoloso niyo egeesee takeliso, 'Godigi osoko tekepo polodoo,' dee takeliso. Osoloso gesikolo mi hemiye ogoloso, 'Epei howo sibulodoo,' deliso. Esiga goo egeesee oso peledabalai niba olo gooleedooso. Esino goo susuga ayo epedee hagee eligi sabolo osoloso goo susuga ayo epedee hagee moodoomolo eyo bei, niba gooleedele. ⁴ Odo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Osoloso niyo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yona eyo goo ono nimapoo eligileiso." Yesuye goo hagee takemelee koodobuloso diba poogoo diso.

*Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo ee na deede
(Maka 8:14-21)*

⁵ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dalo soowaso. Diba omapoo dileso dobolone egeino o hamamee dili odoo oso wo telega boobada neme goo diya koudiaso. ⁶ Diba goo koudulone doboome Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Obeeamo! Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo dia wo ee habiaga, niba medee koolone ka debee."

⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee duloso, diesono to moulone egeesee takaso, "Iyo wo telega boobada poogoo simiga Yesuye iba ogoloso egeesee ka takoo," diso.

⁸ Eseme diayo goo koudulone debei ee Yesuye ogoloso dimapoo egeesee takaso,

“Bei kasee maga niyo wo telega boobada poogoo simi maga goo diya koudulone ka dabala? Niyo tei too goo ee diya pe-pookodoo. ⁹ Esiga niba ayo kitulugu goo ee gooleedelega osee doso. Esiga niba ayo odo 5000 mapoo wo si dee tiadoo populo pi goo ee boobado buguloso ka doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo boobado buguso. ¹⁰ Esiga niba ayo odo 4000 mapoo wo si 7 populoso pi goo ee boobado buguloso doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo olo boobado buguso. ¹¹ Esiga ayo nimapoo wodee eyo goo maga takele. Esino bei kasee maga niyo goo hagee gooleedelega ka dosomo? Esiga ayo taka goo ee niyo Pelisi odo sabolo osoloso Sedisi odo oso eligi goo mapoo hamamee dedeyaga niso nediliyo medee balame to hagee nimapoo ka taka.” ¹² Esemé Yesuye wodee eyo goo maga takelega, wulo Pelisi odo sabolo osoloso Sedisi odo oso eligi goo* maga ka takeme, Yesu o hamamee dili odo oso omapoo ogoloso olo gooleedooso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(Maka 8:27-30, Luka 9:18-21)*

¹³ Yesu dileso Kasaliya-Pilipai mi mapoo silone o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Odo Holo a odo ogu deliyo?” diso.

¹⁴ Esemé diayo yimapoo egeesee takaso, “Odo aboso no Yonee odo howo oluguli odo osodoo, dee takeliso. Osoloso odo aboso no Ilaya, dee takeliso. Osoloso odo aboso no Yelemaya deliso. Osoloso odo aboso no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo hee daga badebei oso molodoo, dee takeliso.”

¹⁵ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino hee niyo a odo ogu deliyo?” diso.

¹⁶ Esemé Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo,

kookaiyo badoboso gie badeli Godeeyo owolo osodoo,” dee takaso.

¹⁷ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Saimon-Pita, Yonayo owolo, no goomege. Bei, odo heeso goo hagee namapoo ka eligile. Esino mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso namapoo ka eligi. ¹⁸ Esiga Pita, ayo namapoo taka, no yo masi badoso. Esiga ayo yo hagee ma dokodooga mo sosee* bei mooloogolaiso. Egeesee ma kulodu teliso kitulugu oso sosee hagee dagadileime. ¹⁹ Osoloso ayo Godeeye wiligi doloso badeli osulu ee gibadalame kitulugu namapoo tenelaiso. Esiga nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei doloso moloso. Osoloso nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei me daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei me moloso.”

²⁰ Osoloso yayo tobudulone to kitulugu sabolo o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Niyo odo abo mapoo takolone a Kelisoso, dee na takee,” diso.

*Yesu eyo talai goo ee taka
(Maka 8:31-33, Luka 9:22)*

²¹ Osoloso beame domo omaga Yesuye o hamamee dili odo mapoo eyo talai eyo goo ee takomo silame bei mooloogooso. Egeesee lone yayo dimapoo egeesee takaso, “A Yolusalem mapoo pologa, Yu odoowo wiligi odo sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odo sabolo, osoloso tei eligili odo oso amapoo dala tenelaiso. Osoloso edebeeyo a wooloomaloso, bi mapoo ta moloso beame bakadio hedebe di mapoo see bi maga hogadileiso,” dee takaso.

²² Esemé Pitaye Yesu peegoo ido dileso tobudulone yimapoo diya kitulugu sabolo takolone egeesee takaso, “Haye Lodee, goo hagooso namapoo peleddebeyaga, Godeeye no gooleegeeye dee,” dee takaso.

²³ Esino Yesuye Pita mapoo biditoboloso tobudulone egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di. To nayo egee takoo oso ayo Godeeye goomoga goo talai ee eli poo.

* **16:12:** Pelisi odo sabolo osoloso Sedisi odo diayo eligi goo ee wo habia masi moloso. Bei, wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege tekepo ee tokenee palaiso. * **16:18:** sosee hu eyo bei ee tei telaga odo susuga mipoo hamapoo egee do ee takooso.

Bei, nayo to egee takoo Godeeye taka ee koo takoo. Esino edebeeyo taka goo ee takoo,” diso.

Yesu goolone badalai

(Maka 8:34-38, Luka 9:23-26)

²⁴ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo see tobu egeese takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe. ²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli eyo goodegelega poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga ee tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoo goo talaisomo? Mauwe. Bei, yayo gie badeli eyo nei talai mipoo hamapoo bi hee mauwe. ²⁷ Esiga Odo Holo ayo mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesi, odoo susuga oso goo tomo silee eyo nei ayo dimapoo tebia tenelaiso. ²⁸ Egeese ma kulodu ayo nimapoo taka. Nima kulodu odoo abo wedilega egee do ee osee dogo, Odo Holo ayo wiligi doloso badalame sibileiso.”

17

Yesuye Moses dio osoloso Ilaya dio to kei
(Maka 9:2-10, Luka 9:28-36)

¹ Osoloso beame 6 poogoloso Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yemeseeyo omolo Yonee esee gilimadoloso mubi hoodoo mapoo dabalame paladeeso. ² Diba omapoo peleso dobolone egeino, Yesu o su opusomo doloso osokoso poni masi o mudu maga poni molome egeiso. Osoloso o dugo oso heliye diya gadeebugu masi molome egeiso. ³ Diba omapoo dobolone egeino, Moses dio Ilaya dio peledoboloso Yesubolo to kesamolome egeiso. ⁴ Esem Pitaye Yesu mapoo egeese takaso, “Lodee, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga nayo goomogoga, iyo waseme bakadio hedebe di tegelaiso. Hee

nee, osoloso hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo dalaiso,” dee takaso.

⁵ Pita yo to osee komolome, kolobo diya heliye oso sibilesi diba gidisooso. Esem kolobo ma kuloduga toso egeese takaso, “Hagee ayo gooma mo holo oso. A namapoo diya goomogo. Esiga o to mapoo medee dui,” diso.

⁶ Esem Pita diayo goo hagee duloso diya obulone miyomoo balaboo tiesaso. ⁷ Esino Yesuye sibilesi dimapoo sigilone egeese takaso, “Niba tebise. Haga na ebi,” diso. ⁸ Esem diba tebisaloso egeino Yesu obusomo tobudume egeiso.

Yesu o hamamee dili odoo oso Ilayayo goo maga woosa

(Maka 9:11-13)

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo egeese takaso, “Goo niyo egei ee odoo abo mapoo na takee. Esino Odo Holo a ta maga see hogado pala ogoloso, niyo hamamee ka takomo silesibe,” dee takaso.

¹⁰ Esem Pita diayo Yesu mapoo egeese woosaso, “Bei kasalame tei eligili odoo oso eligilone ‘Daga malalo Ilayaye sibilesi Keliiso hamamee sibileigo’ dee ka takeliyo?” diso.

¹¹ Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, “Ilaya tei sibilesi goo susuga see medee mopoodoo dalaiso. ¹² Esino ayo nimapoo taka, Ilaya yo olo simiso. Esino edebeeyo yo medee kibiya hoodoo egelega yimapoo dala tenemeleeso. Egeeseelone diayo Odo Holo amapoo dala egesi masi tenemalaiso.”

¹³ Osoloso diayo Yesuye egeese taka duloso nei diayo goolee, Yonee odoo howo oluguli eyo goo ee takoo doloso olo gooleedooso.

Yesuye holope bo holo pala ee tekepo pa
(Maka 9:14-29, Luka 9:37-43)

¹⁴ Yesu o hamamee dili odoo bakadio hedebe di sabolo mubi dokodooga meilesi, odoo susuga diba balagamelee omapoo peledoboome, odoo heeso sibilesi Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone egeese takaso, ¹⁵ “Lodee, nayo mo giso holo sooloo dologa yo pidi. Bei, yo todo dolone halaboomo

silone, eyo nediliyo howomoo homod-
obuo osoloso dou mapoo homodobuo
dolone dala toowa teliso. ¹⁶ Esemе аyo
holope egee nee hamamee dili odoо
mapoo ido simino, diayo yo tekepo
moodoolai tebilena,” diso.

¹⁷ Esemе Yesuye nei egeesee takaso,
“Niba tokenee odoо, tei too mauwe. Niyo
amapoo tei talame a beeame kasolo nibolo
hodobo ka badalaiyo? Ayo beeame sage
nibolo hodobo badebeino, niyo amapoo
tei telega osee doga, a nimapoo diya
gowooso. Esino holope egee amapoo ido
sibe,” diso. ¹⁸ Esemе bo holo holopeyo
kulodu pala mapoo Yesuye to kitulugu
sabolo takeme peegoo diso. Esemе epedee
omapoo holope egee see tekepo paso.

¹⁹ Goo hagooso dilesо koodobume,
Yesu o hamamee dili odoо oso dibusomo
dabolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo
kaseme bo holo holopeyo kulodu pala
ee peegoo habigilei kitulugu mauwe ka
pogoowo?” diso.

²⁰ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee
takaso, “Niyo tei too ee diya pepooko.
Goo egeesee maga niyo bo holo peegoo
habigilei kitulugu mauwe ka poogoo. Es-
iga ayo nimapoo taka. Niyo tei too goo
ee homokoko pepooko masi mologa, niyo
mubi mapoo takolone ‘no see koo dilesо
mele’ dee takooga, tei egeesee salaiso. Es-
iga egeesee ma kulodu goo susuga niyo
moodoolai tebileiso. [²¹ Esino bo holo
hageesi masi peegoo habigilei ee hedebe
nei tei doloso dabolone Godee mapoo taka
maga bo holo peegoo ka habigiya.”]

*Yesu eyo talai goo ee see tobu taka
(Maka 9:30-32, Luka 9:43-45)*

²² Yesu o hamamee dili odoо oso sibilesо
Gelili mi mapoo mooloogoodoloso do-
boome, Yesuye dimapoo egeesee takaso,
“Odoо Holo a odoо mapoo tiasalaiso.

²³ Osoloso diayo a wooloomalaiso. Esino
a bi mapoo ta moloso beeame baka-
dio hedebe di mapoo gie badeli tolosо
hogadileiso.” Esemе Yesu o hamamee dili
odoo oso to hagee duloso diya gooheleso.

* **17:26:** Yesuye badebei beeame omapoo, wiligi odoо toowa taba oso o ha teli odoо sabolo ha temeleso, odoо diayo dagadi egee bia dimaga yayo tekisi molee teliso. Esino o mosobia maga koo teli. * **17:26:** Yesuye to hageesee taka goo eyo bei ee, Godeeyo owolo dio oso tei moso ee pidilame tekisi molee tenelega pagalai ee tei mauwe doloso ka taka.

Tei moso ee pidilame tekisi molee teneli
²⁴ Osoloso see tobu Yesu o hamamee dili
odoo sabolo dilesо Kapeniyum mi mapoo
peledoboome, tei moso ee pidilame tekisi
molee teli odoо aboso sibilesо Pita mapoo
egeesee takaso, “Nibada eligili odoо yo
tei moso ee pidilame tekisi molee teneli-
somo?” diso.

²⁵ Esemе Pitaye nei egeesee takaso, “O.
Teneliso,” diso. Esino Pita epedee omapoo
moso kulodu Yesuye badebei mapoo gasi-
bume, Yesuye Pita mapoo egeesee takaso,
“Saimon, nayo goo hagee amapoo takee.
Mipoo hageeyo wiligi odoо tebisa oso odoо
ogu bia dimaga tekisi molee ka teliyo?
Odoо diayo bali maga teliyo o, odoо abo
maga ka teliyo?” dee takaso.

²⁶ Esemе Pitaye nei egeesee takaso,
“Odoо abo maga ka teli*,” diso.

Esemе Yesuye nei egeesee takaso, “Esiga
wiligi odoо diayo bali odoо diba tekisi
molee dia wiligi odoо mapoo koo teneli*.

²⁷ Esino tei moso ee pidilame tekisi molee
teli odoо hagee bia ee kemeneyaga, iyo
tekisi molee tenelega pagalai tekeponee.
Esiga no dilesо abei mapoo kimasо di gi.
Osoloso di malalo gi eyo maga gwaloso
ogoga molee ko molo agalaiso. Eseega
nayo molee egee tolosо dimapoo ibada
tekisi molee magee,” dee takaso.

18

*Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo
odoo agayo toowa doloso ka badosomo?*

(Maka 9:33-37, Luka 9:46-48)

¹ Beeame domo omapoo Yesu o
hamamee dili odoо oso sibilesо Yesu
mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi
doloso badeli goo mapoo odoо agayo
toowa doloso ka badosomo?” diso.

² Esemе Yesuye holope hee idoloso dima
domo tobudume, o hamamee dili odoо
mapoo egeesee takaso, ³ “Ayo nimapoo
taka. Nibaba goo goolee su wudoloso
holope hageesi masi badelega poogooga,
niba Godeeye wiligi doloso badeli goo
mapoo gadileime. ⁴ Esiga odoо agayo

holope pepooko hageesi masi o su eyo nediliyo pepooko daga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo toowa doloso ka badoso.

⁵ Osoloso odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga o mosopoo ido pologa, yo a ido pala masi ido poloso. ⁶ Esino odoo heeso tei too odoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee Godeeye odoo goo egeesee moodeli mapoo dala toowa tenelaiso. ⁷ Eeye-ee, mipoo hamapoo debeli odoo, niba emegei! Bei, mipoo hamapoo niba goo tokenee mapoo gido dili goo diya bei moloso. Esiga goo egeeseeso sibileiso. Esino goo tokenee mapoo gido dili odoo, niba obeemo! Godeeye odoo egeesee seli mapoo dala diya toowa tenelaiso. ⁸ Osoloso nee dee hodio oso no goo tokenee talame gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee dee bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. Osoloso nee homo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee homo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. ⁹ Osoloso nee howo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo hodio egee tabigi, howo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee howo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee.

¹⁰ Esiga niba obeemo. Holaiso hagee bia goo mauwe dee na goolee. Bei, Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga Ma Godeeyo howo woola dimapoo ka bamoloso. [¹¹ Bei, Odoo Holo ayo simi hagee odoo Godee maga peegoo osugoba dimapoo gie badeli tenelame ka simi.”]

*Sipi be hu osugoba
(Luka 15:3-7)*

¹² “Odoo heeso sipi be hu 100 gibadalaiso. Egeesee ma kulodu sipi be hedebe osugoboodoga, yayo see ogoo goo moodoolaisomo? Sipi be hu abo 99 ee

omapoo doga, yo see hedebe osugoba ee esiamo dileiso. ¹³ Esiga ayo nimapoo taka. Sipi be hu 99 osugobele mapoo yo goomoga moloso. Esino sipi be hedebe osugoba ee esiameloso ogoga, yo diya goomogalaiso. ¹⁴ Esiga holaiso hageesee heeso yimaga peegoo osugobalai nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado yo koo goomogoso.”

Tei too odoo oso goo tokenee toga, yo pidi

¹⁵ “Esiga tei too odoo oso namapoo goo tokenee moodooga, nayo mada dileso yimapoo o goo tokenee ee takalai tekepo. Egeesee ma kulodu yayo nee to duloso mesioga, yo see goo tekepo mapoo ido siboso. ¹⁶ Esino yayo nee to duloso mesile poogooga, nayo see tei telaga odoo hedebe, o, bakadio egesi gilimadoloso yo agalame di, diayo to nayo taka ee tei takadoo dalame. ¹⁷ Egeesee ma kulodu yayo dibada to duloso mesile poogooga, goo hagee tei telaga odoo susuga sosee ma kulodu egee do mapoo takee. Esino yayo see dibada to duloso mesile poogooga, yo see peegoo badeli odoo o, goo tokenee teli odoo dalai tekepo.

¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Osoloso niyo ogoo goo ee mi hamapoo tiadoo mologa, Kei mi ma dokodoo osee tiadoo molo agalaiso. Osoloso niyo mi hamapoo ogoo goo ee puobuguga, Kei mi ma dokodoo puobugu molo agalaiso.

¹⁹ Esiga ayo see nimapoo taka. Mipoo hamapoo odoo bakadio oso goo goolee hedebe doloso ogoo goo talame dokodoo takooga, mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso diayo goomoga goo ee tei moodoolaiso. ²⁰ Esiga odoo bakadio egesi o, bakadio hedebe di egesi oso sibileso mo hu maga mooloogoodoloso doga, a dibolo hodobo badoso.”

Odoo koo sooloo deli odoo

²¹ Osoloso domo omapoo Pitaye sibileso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, mo tei too odoo oso amapoo goo tokenee toga, ayo nei o goo tokenee ee kasolo boobado bigileiyo? 7 mapoo toobooga ka koodobileiyo?” dee takaso.

²² Esemé Yesúye nei egeesee takaso, “Haye, hedebe 7 mapoo toobooga o goo tokenee na boobadobigi. Esino o goo tokenee hapoloso boobadobigili ee na koodobie.

²³ Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoó o tou teli odoó oso molee howadooso, see hamamee tebia hedebe egesi yimapoo ka tenelame. Esemé hamamee wiligi odoó oso molee egee see talai goomogolone, o odoó mapoo takolone, odoó molee howadoo egee bia yimapoo gilimado sib-eye diso.

²⁴ Esemé o tou teli odoó hee daga molee toowa 10,000 talent* deli ee howadoo ee yimapoo ido simiso. ²⁵ Esemé odoó ogoso molee tebia egesi nei tenelai tebile. Esemé wiligi odoó oso o odoó mapoo egeesee takaso, ‘Odoó hagee sabolo, osoloso osobo, osoloso owolo dio, osoloso o bi susuga toloso odoó abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso see molee egee amapoo tosibe,’ dee takaso.

²⁶ Osoloso o tou teli odoó yayo o wiligi odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone howolone egeesee takaso, ‘Nayo a sooloo dologa beeame deiyepo amapoo tenee. Ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,’ diso.

²⁷ Esemé wiligi odoó oso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, ‘Nayo mo molee howadoo eyo nei hamamee amapoo tenelaigo, dee takemenee ee bige peegee. Bei, ayo goo egee olo boobado buguso. Esiga no goomoga sabolo di,’ dee takaso.

²⁸ Osoloso tou teli odoó ee see wedi dulone o odoó tugodooso. O odoó hagooso yimaga molee howadoo ee haga toowanee (goo egee, molee ko 100 denaliyus* deli ee howadoo). Esino tou teli odoó oso yo ogoloso o gabada mapoo toloso debidolone egeesee takaso, ‘Nayo mo molee howadoo eyo nei tebia hedebe egesi amapoo tenee,’ diso.

²⁹ Esemé odoó hagooso tou teli odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miy-

omoo tugusaloso badolone yimapoo howolone egeesee takaso, ‘Nayo a sooloo dologa beeame deiyepo amapoo tenee. Bei, ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,’ diso. ³⁰ Esino tou teli odoó yo o odoó oso egeesee takeme gowoolone yo todilesó neliga moso mapoo toosooso, yayo nei tebia egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame.

³¹ Esino wiligi odoó o tou teli odoó aboso goo hagee ogoloso diya gowoolone wiligi odoó mapoo takalame diyadeeso.

³² Esemé wiligi odoó yo goo hagee duloso o tou teli odoó ee idoloso yimapoo egeesee takaso, ‘No tei diya tokenee odoodoó. Nayo mo molee howadoloso see hamamee tenelai tebile neme, ayo no sooloo dolone bige peegee dee takaso. ³³ Goo egeesee maga, nayo mo tou teli odoó hee sooloo dala diepi, tekepo meliyo,’ diso. ³⁴ Egeesee takoloso wiligi odoó oso komonolone o tou teli odoó ee neliga moso gidebeli odoó mapoo teneeso, diayo yo neliga moso mapoo toosooso dala tenelame. Osoloso yayo nei tebia hedebe egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame.”

³⁵ Yesúye to hagee taka koodobuloso see odoó mapoo egeesee takaso, “Esiga niyo nee sooloo ma kuloduga tei too odoó eyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, wiligi odoó oso o tou teli odoó mapoo moodoo egesi masi nei mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso nimapoo egeesee moodoolaiso.”

19

Sobo huloso pegeli goo ee eligi (Maka 10:1-12)

¹ Yesúye goo hagee takoloso koodobuloso Gelili mi poogoloso see Yudiya mi mapoo dulone Yoden howo daloso diso.

² Yo omapoo dime, odoó mooloogoodoo oso yo dodomo diso. Esemé Yesúye paiye dima kulodu melee susuga ee tekepo paso.

³ Esemé beeame omapoo Pelisi odoó aboso sibilesó Yesu mapoo gamenee kukulo agalame yimapoo egeesee takaso,

* **18:24:** talent goo eyo bei hagooso. Odoó heeso dugo 15 ma kulodu tou temelee eyo nei molee toowa talent deli hedebe teliso. * **18:28:** denaliyus goo eyo bei hagooso. Odoó heeso beeame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko denaliyus deli hedebe teliso.

“Edebeeyo sobo huloso wulo goo hee maga osobo pagalai tei molosomo?” diso.

⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba Godeeyo to hesigeleyo? Godeeye mipoo hagee moodoo beeamé mapoo giso sabolo sobo sabolo moodooso.

⁵ Osoloso Godeeye egeesee takaso, ‘Esiga gisoso ama dio owee dio poogoloso see osobo sabolo hedebe doloso badalaiso. Osoloso obakadio su hedebe doloso dabalaiso,’ dee takaso. ⁶ Esiga diayo debei ee ma kulodu diba bakadio nee, esino diba see olo hedebe doloso ka doso. Esiga Godeeye diba hedebe di goo ee see odoó heeso domo na pi.”

⁷ Esino Pelisi odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga Moseseeye takolone sobo pagalame gooleega, sobo pegeli peipa mapoo hoguguloso sobo egee pagalai soowa dee ka takayo?” diso.

⁸ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Moseseeye egeino yayo eligi goo mapoo niyo mesilega poogolo neme, bige, sobo pagalai soowa dee ka taka. Esino bei mooloogoo beeamé mapoo sobo huloso pagalai goo ee Godeeye takele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, gisoso osobo na peegee. Esino sobo oso giso hee sabolo hedebe daga, omoye osobo egee pagalai tei mauwe. Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo poogoloso see sobo hee huga, yo odoó heeyo osobo ee peedee huso.”

¹⁰ Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo pagalai ee tei daga, gisoso sobo hulei tekeponee,” diso.

¹¹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Goo hagee odoó susuga oso dadalai tebile. Esino hedebe Godeeye kitulugu tenee odoó oso goo hagee dadalai tebia. ¹² Bei, odoó aboso sobo huloso holo soologamagalai tebile. Bei, diba dibada oweeye ho mauwe soomagooga. Goo egeesee maga diba sobo koo huli. Osoloso odoó abo ho tigaga diba sobo koo huli. Esino odoó aboso Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga sobo koo huli. Esiga edebeeyo sobo huli eyo goo maga ayo eligi goo ee talai tebia daga, yo goo ayo eligi hagee medee dadalai tekepo.”

Yesuye holaiso pidi
(Maka 10:13-16, Luka 18:15-17)

¹³ Odoó aboso owolo dio Yesu mapoo iyado simiso, Yesuye o deeso diba sigolone diba Godee mapoo takalame. Esemé o hamamee dili odoó diayo goo hagee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Esemé Yesuye o hamamee dili odoó mapoo egeesee takaso, “Holaiso amapoo sibadee dee, diba na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadileiso,” diso. ¹⁵ Osoloso yayo o deeso diba sigolone Godee mapoo takoloso see mi hee mapoo diso.

Bi bei odoó
(Maka 10:17-31, Luka 18:18-30)

¹⁶ Odoó heeso Yesu mapoo sibilesó egeesee takaso, “Eligili odoó, ayo ogoó goo tekepo ee toga, badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?” dee takaso.

¹⁷ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame nayo sibilesó goo tekepo talai goo maga amapoo ka woosoowala? Hedebe Godeeye tekepo ka badoso. Esiga no badoboso kookaiyo gie badeli talai goomogoga, no tei magoo goo ee medee deede.”

¹⁸ Esemé odoó ogoó egeesee takaso, “Tei magoo kagee takala?” diso.

Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó na wooloome, osoloso adaba kooka sobo sabolo hedebe dee na see, osoloso adaba bi heli na te, osoloso odoó hee mapoo gamenee na gigidi, ¹⁹ osoloso nama dio noowee dio oso taka to mapoo mesie, osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egesi masi nee odoó hee nosee egeesee sooloo dele.”

²⁰ Esemé odoó gie kauwa ogoó Yesu mapoo egeesee takaso, “Tei magoo goo susuga ayo tobuloso medee deedeeso. Esino ayo see ogoó goo hee ka moodoolaisomo?” dee takaso.

²¹ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No medee teedee badalai goomogoga, nee bi susuga odoó abo mapoo teneloso nei molee toloso odoó bi mauwe mapoo tenee. Nayo egeesee seega, Kei mi mapoo bi bei nee hu sabolo malaiso. Osoloso a dodomo sibe,” diso.

²² Esemé odoo gie kauwa ogoso Yesuwo to duloso diya goohele sabolo diso. Bei, yo bi bei doloso badebeiga. ²³ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei diya kalawa. ²⁴ Esiga ayo nimapoo see tobu taka, dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa,” diso.

²⁵ Esemé o hamamee dili odoo oso yayo eligi goo hagee duloso diya dio dulone egeesee takaso, “Goo egee diya kalawadoo. Esiga odoo agayo gadileisomo?” diso.

²⁶ Esemé Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo pidilei tebile. Esino Godee yo tebia. Bei, goo susuga yayo moodolai haga kalawanee,” diso.

²⁷ Esemé Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada bi susuga hoogoo poogoloso nayo di hamamee deede simiso. Esiga iba nei ogoo bi talaiyo?” diso.

²⁸ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Godeeye goo susuga see dia moodolai beame mapoo, Odo Holo ayo wiligi doloso badeli mi mapoo badalaiso. Osoloso beame omapoo mo hamamee dili odoo 12 niba nosee wiligi odoo oso bili 12 mapoo dobolone, Isalael odoo bala 12 ee niyo gidabalaiso.

²⁹ Osoloso odoo agayo emei dio, omolo dio, omoo dio, ama dio, owee dio, owolo dio, osoloso dia mi sabolo, dia moso poogoloso mo goo tomo siloga, diba nei toowa talaiso. Osoloso diba kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. ³⁰ Esiga odoo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

20

Tou teli odoo eyo goo maga wudu taka

¹ “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Homolee eyo

amaye gesikolodee tou teli odoo gilimalame diso, diayo o homolee geleipi ko segei mapoo tou talame. ² Osoloso yayo odoo abo ogoloso yibolo hodobo to mouloso goomoga magooso, beame hedebe mapoo diayo tou too eyo nei odoo hedebe hedebe dimapoo molee ko* hedebe tenelame. Osoloso diba tou talame diye diso.

³ Osoloso homolee eyo amaye osoko howo 9 domo mapoo yo see wedi dileso egeino, odoo abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. ⁴ Esemé yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba see mo homolee mapoo tou talame di. Eseega ayo habe nimapoo niyo tou too eyo nei molee tebia tenelaiso,’ diso. ⁵ Esemé diba tou talame diso.

Osoloso beame hedebe omapoo osoko oo domo tooboome, odoo abo gilimado dileso o homolee mapoo tou teye diso. Osoloso beame hedebe ososee osoko howo bakadio hedebe di mapoo, yayo see tobu odoo abo gilimado dileso o homolee hedebe omapoo tou teye diso. ⁶ Osoloso beame hedebe omapoo osoko howo dee tiadoo mapoo tooboome, yo see wedi dileso egeino, odoo abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. Esemé yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba kasalame tou telega beame toowa wulo hamapoo mosoowe ka tebisamalala?’ diso.

⁷ Esemé diayo nei egeesee takaso, ‘Odo heeso imapoo o tou teye dee takele,’ diso. Esemé yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba nosee mo homolee mapoo tou talame sibe,’ dee takaso.

⁸ Esemé habe homolee eyo amaye o tou teli eyo wiligi odoo mapoo egeesee takaso, ‘Homolee ma kulodu tou telagali odoo gilimadoloso dia tou too eyo nei molee tenee. Esiga nayo nei molee teneega, tou talame hamameedee sibili odoo mapoo daga malalo ka tenee,’ dee takaso.

⁹ Esemé tou teli odoo oso dia nei talame sibilesi mooloogoodoome, odoo tou talame hamameedee sibili dimapoo tou too eyo nei molee ko hedebe hedebe di teneeso. ¹⁰ Osoloso gesikolodee odoo daga malalo tou talame diyadee oso goo egee

* **20:2:** molee ko hageeyo hu ee denaliyus (Matiyu 18:28 mapoo ege).

ogoloso diayo goolee, diba dia tou eyo nei toowa talaiso, dee goolone debeiso. Esino diba onosee molee ko hedebe egesi tooso. ¹¹ Diba molee egee toloso gowoolone ho-molee eyo ama mapoo egeese takaso, ¹² ‘Iba beame toowa osoko pa mapoo tou toowa telagameleeso. Esino odoo hagee bia wulo osoko howo deiyepo mapoo tou ka too. Esino nayo kasee maga molee dimapoo tenee hedebe egesi masi imapoo ka tonowala?’ diso.

¹³ Esem e homolee eyo amaye dima kulodu odoo hee mapoo egeese takaso, ‘Emegei, ayo goo tokenee hee namapoo moodoole. Bei, no beame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko hedebe egesi masi talai doloso tou talame goomoga magooso. ¹⁴ Esiga nee molee egee toloso di. Ayo molee namapoo tenee hedebe egesi masi odoo abo mapoo tenelai a goomogo. ¹⁵ Bei, mo molee oso mawo goomoga goo ee talai tekepo. Esino kasee maga goo tekepo ayo moodoo ee ogoloso, nayo amapoo ka komonowala?’ dee takaso.”

¹⁶ Esem e Yesuye see egeese takaso, “Esiga odoo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

*Yesu eyo talai goo ee see tobu taka
(Maka 10:32-34, Luka 18:31-34)*

¹⁷ Yesu Yolusalem mapoo polone o hamamee dili odoo ¹² peegoo gilimado dileso dobolone dimapoo egeese takaso, ¹⁸ “Goolee! Iba Yolusalem mapoo olo duso. Omapoo Odoo Holo a Yu odoo dia tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo mo goo meediloso ayo talai goo ee takalaiso. ¹⁹ Osoloso Yu odoonee oso a toloso manolone woolaiso. Osoloso a woomo dileso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Esino a bi ma kulodu ta moloso beame bakadio hedebe di mapoo see gie badeli toloso hoga dileiso.”

*Yemes dio Yonee dio egee bia dia oweeye
goomoga goo ee ogo taka
(Maka 10:35-45)*

²⁰ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio oweeye gilimadoloso Yesu mapoo simiso. Osoloso oweeye goomoga goo ee Yesu mapoo ogo takalame, o homo beiyopoo gasuwoloso badebeiso.

²¹ Esem e Yesuye yimapoo egeese takaso, “Nayo amapoo ogo goo takalame ka simiyo?” diso. Esem e yayo Yesu mapoo nei egeese takaso, “Nayo wiligi doloso badalai mi mapoo mo holo bakadio hagee heeso nee dee deede dokolo bado, osoloso hee nee dee dobusu dokolo bado dalai tekepowo?” dee takaso.

²² Esem e Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niyo egee takoo goo ee niba koo gooleedo,” dee takaso. Osoloso yayo Yemes dio Yonee dio mapoo egeese takaso, “Dala toowa ayo talame egee molo niba nose egeese talai tebiayo?” diso.

Esem e diayo nei egeese takaso, “O. Iba tebia,” dee takaso.

²³ Esem e Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Tei takoo, niba nose dala hageese talaiso. Esino mo dee deede dokolo dabalai odoo sabolo, osoloso mo dee dobusu dokolo dabalai odoo hesigilei amapoo kitulugu mauwe. Esino hedebe mo Maye hesiga odoo oso mi omapoo dabalaiso.”

²⁴ Egeese ma kulodu Yesu o hamamee dili odoo abo 10 oso to hagee duloso Yemes dio Yonee dio mapoo diya kamanaso. ²⁵ Esem e Yesuye o hamamee dili odoo susuga gilimadoloso dimapoo egeese takaso, “Yu odoonee dia wiligi odoo oso dima hemidu debeli odoo ee kitulugu sabolo gidebeliso. ²⁶ Esino nima kulodu egeese salai tekeponee. Esiga nima kulodu edebeeyo toowa doloso badalai goomogoga, yo tou teli odoo masi mesie sabolo odoo abo halo tou tolone ka badebee. ²⁷ Osoloso edebeeyo malalo badalai goomogoga, yo tou wulayo teli odoo masi odoo abo halo tou tolone ka badebee. ²⁸ Bei, Odoo Holo ayo mipoo hamapoo simi hagee edebeeyo a pidilame ka sibile. Esino ayo odoo pidilame ka simi. Osoloso odoo susuga Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

Yesuye odo howo neliga bakadio tekepo pa

(Maka 10:46-52, Luka 18:35-43)

²⁹ Yesu o hamamee dili odo sabolo Yeliko mi poogoloso diyadaga molome, odo mooloogoodoo toowa oso diba dodomo sibadeeso. ³⁰ Egeesee seemelee domo omapoo odo howo neliga bakadio eli pee mapoo debeiso. Diayo Yesuye simi goo ee duloso to neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidiyo amawe, nayo iba sooloo dolone pidi,” dee takaso.

³¹ Esino odo susuga oso dimapoo diya takolone egeesee takaso, “Niba to mauwe debee,” diso. Esino odo susuga oso dimapoo egeesee takeme, diba dia to dulega see diya neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidi amawe, nayo iba sooloo dolone pidi,” dee takaso.

³² Esem Yesuye omapoo kookodoboloso diba iyadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo ogo goo moodolai goomogolo?” diso

³³ Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada howo tekepo moodee. Iba agalai goomogo,” dee takaso.

³⁴ Yesuye diba sooloo dolone dibada howo deeso sigeso. Esem saga omapoo dibada howo tekepo poome, Yesuye di hamamee diso.

21

Yesuye Yolusalem mi mapoo di

(Maka 11:1-11, Luka 19:28-40, Yonee 12:12-19)

¹ Yesu o hamamee dili odo sabolo Yolusalem mi koola mapoo dulone, Olipi mubi kumoo mi pepooko Betapage mapoo peledabaso. Diba omapoo peledoboloso dobolone, Yesuye o hamamee dili odo bakadio malalo diye dolone egeesee takaso, ² “Niba mi hee malalo koogee mapoo di. Niba omapoo dileso ogoga, donki be o pe sabolo dia mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo mologa saga agalaiso. Eseega niyo ebigi pidiga poogoloso amapoo hado sibe. ³ Egeesee ma kulodu odo heeso nimapoo takooga, niyo nei yimapoo egeesee takee, ‘Lodeeye donki be bakadio egee goomogogona,’ dee takee. Egeeseega odo ogoso saga

nimapoo takolone donki be egee hado diye dalaiso,” diso.

⁴ Esiga goo hagooso peledaba ee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo oso to taka sabolo tebilame ka see. Bei, yayo egeesee takaso,

⁵ “Niyo Yolusalem mapoo debeli odo mapoo takee, ‘Ege, nibada wiligi odo nimapoo olo sibo.

Yo mesie taba. Yo donki be pepooko mapoo buloso ka siboso.’ ”

⁶ Esem Yesu o hamamee dili odo bakadio oso Yesuye taka goo ee tobuloso moodoso. ⁷ Diba dileso donki be owee sabolo osoloso o pe sabolo hado simiso. Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoloso donki be dia waki ma dokodoo palagaloso, Yesuye omapoo peleso bi-
aso. ⁸ Esem odo mooloogoodoo toowa oso dia kekeisu dugo tigadoloso eli domopoo palagamo dime, odo aboso weiyo kookooloso Yesuye sibilei eli mapoo palagamo diso. ⁹ Esem Yesuye donki be ma dokodoo buloso dimolome, malalo diyadee odo sabolo osoloso Yesu ma hamamee sibadee odo oso to neligidi egeesee takaso,

“Iba Deibidiyo amawe mapoo goomogo.

Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo yo Godeeye pidiye dee.

Kei mi ma doko hodoo badeli Godee mapoo goomogo,” dee takagamo diyadeeso.

¹⁰ Yesu Yolusalem mi ma kulodu gadime, odo susuga omapoo debei oso diya dio dulone egeesee takaga meleeso, “Hagee odo ogubele?” dee takaso.

¹¹ Esem odo mooloogoodoo oso nei egeesee takaso, “Hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Yesu oso. Yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko maga ka siboso,” diso.

Yesuye Yu odo dia tei moso ma kulduga odo peegoo hasisobugu

(Maka 11:15-19, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22)

¹² Yesuye Yolusalem mapoo sibilesi tei moso mapoo peleso egeino, odo susuga oso tei moso tegei ma kulodu gala sabolo bi abo sabolo neiso telaga molome egeiso.

Yo goo egee agalai gowoolone, yayo moso ee ma kulodu melee bi eyo ama sabolo osoloso bi ee telaga odoo sabolo peegoo hasisobuguso. Osoloso molee piligeli odoo dia debi pooba sabolo bidigebuguso. Osoloso molo huyado sibilesi nei moleeso teli odoo susuga oso bili pooba sabolo bidigebuguso.

¹³ Osoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Mo tei moso ee edebeeyo sibilesi Godee mapoo takeli moso,’ diso.

Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoo oso mada wuli moso ka poso,” diso.

¹⁴ Egeesee seemelee beame omapoo Yesu tei moso ma kulodu badoboome, howo neliga odoo abo sabolo, osoloso odoo bagi dagapoogoo yimapoo sibadeeso. Esemé yayo diba tekepo paso.

¹⁵ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo oso Yesuye goo toowa opusomo di moodoomo silee ogoloso diya kamaso. Egeesee lone holaisoso tei moso ma kulodu dobolone toso neligidi takolone egeesee takaso, “Deibidiyo amawe Yesu mapoo goomogo,” dee takaga melee duloso diayo dimapoo diya goweso. ¹⁶ Osoloso diayo see Yesu mapoo egeesee takaso, “No holaisoso to egee takoo medee dusomo?” diso.

Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “O. A duso. Esino niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigelega dosomo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye holaiso sabolo osoloso holope oso o hu dokodoo poudilei goo ee dimapoo olo eligiso,’ dee takaso.”

¹⁷ Osoloso Yesuye diba poogoo dileso Yolusalem mi maga see Betani mi mapoo tilame diso.

Pigi homoso sia

(Maka 11:12-14,20-24)

¹⁸ Gesikolo Yesu Yolusalem mapoo see wedi dulone hodiyo. ¹⁹ Esemé dulone pigi homo eli palaga mapoo dime ko pa beleso agalame diso. Esino ko pelega wulo duwe molome egeiso. Esemé Yesuye pigi homo hamapoo egeesee takaso, “No see tobu ko

palaimé,” diso. Esemé epedee omapoo homo saga siaso.

²⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso dio dulone egeesee takaso, “Pigi homo hagee saga kasee siabele?” diso.

²¹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo tei toloso dobolone goo goolee bakadio delega doga, ayo homo hamapoo moodoo goo ee niba nose egeesee moodolai tebileiso. Osoloso goo hedebe hagoonosee talai tebile. Esino niyo goo toowa abo moodolaiso. Egeesee lone niyo mubi hamapoo takolone ‘no nediliyo tadoloso howomoo mei’ dee takooga, goo oso tei peledabalaiso. ²² Esiga niyo tei tolone Godee mapoo takooga, yayo goo niyo howa eyo nei nimapoo tenelaiso.

Yesuye kitulugu maga woosa

(Maka 11:27-33, Luka 20:1-8)

²³ Yesu see Yu odoowo tei moso mapoo peleso Godeeyo to odoo susuga mapoo eligimolome, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso sibilesi Yesu mapoo egeesee takaso, “No agamo kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

²⁴⁻²⁵ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Anosee woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Odo agayo Yonee mapoo kitulugu ka teneeyo, yayo odoo howo olugulame? Kitulugu Godeeye teneeyo o, edebeeyo teneeyo? Esiga niyo to eyo nei amapoo takooga, anosee ayo kitulugu toloso hagee silo eyo goo ee nimapoo ka takalai,” diso.

Esemé diayo to hagee duloso dieso nediliyo to moulone egeesee takaga meleeso, “Iyo kasee takalaisomo? Iyo takolone Yoneeye kitulugu ee Godeeye teneedo, dee takooga, see nei Yesuye imapoo egeesee takalaiso, ‘Niba bei kaseme Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dalaiso. ²⁶ Osoloso iyo takolone kitulugu odoo maga simigo daga, odoo susuga oso imapoo diya kamanalaiso. Bei, odoo susuga oso takolone Yonee yo Godee maga to toloso kokodo

takomo sili odoo deliso.”²⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too goo eyo bei, iba gooleedele,” dee takaso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo goo hagee moodoomo silame kitulugu too hagee nimapoo takalaime,” diso.

Yesuye holaiso bakadio eyo goo maga wudu taka

²⁸ “Esiga niba goo hamapoo kasee gooleesomo? Odoo heeso o giso holo bakadio gilimadoloso debeiso. Esiga yayo daga holo mapoo egeesee takaso, ‘Mo holo, no epei geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,’ dee takaso.

²⁹ Esino giso holo oso nei egeesee takaso, ‘A gowoo,’ diso. Esino yo see hamamee o goo goolee su wuduloso tou talame diso.

³⁰ Osoloso amaye see tobu owolo hee mapoo dilesa egeesee takaso, ‘No geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,’ dee takaso. Eseme owoloye nei egeesee takaso, ‘O. A tou talame dileiso,’ diso. Esino yo dilega poogooso.

³¹ Esiga holaiso bakadio hagee bia hee kaso amaye goomoga goo ka toowo?”

Eseme tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, “Daga holo oso amaye goomoga goo ee tooso,” dee takaso.

Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Tekisi molee teli odoo sabolo osoloso domo silesibili sobo oso daga diayo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadulone hee niba peegoo pagalaiso.”³² Bei, Yoneeye nimapoo goo tekepo eligime, niyo o to duloso tei tele. Esino goo tokenee teli odoo hagee bia oso Yoneeyo to duloso tei tooso. Osoloso niyo diayo tei too goo ogoloso goo goolee su wuduloso Yoneeyo to mapoo tei tele poogooso.”

Odoo tokenee bali eyo goo maga wudu taka

(Maka 12:1-12, Luka 20:9-19)

³³ “Osoloso see hee hagee wudu takoo dui. Beame heeso homolee eyo amaye

homolee mapoo geleipi ko segeiso, osoloso pee maga beleeso. Osoloso ko i debilame yo ou poogoloso homolee egee gibadalame doko moso tegeiso. Osoloso yayo homolee bali odoo* abo mapoo beye doloso, yo see mi eli sage mapoo badalame diso.³⁴ Yo omapoo dilesa badoboome, homokoko palagaloso olo bi moodoogaso. Eseme yayo o tou teli odoo abo mapoo takolone o homolee mapoo dilesa homokoko egee gooloogaloso o hodio ee yimapoo tosi beye diso.³⁵ Esino homolee bali odoo oso diayo sibadee ogoloso diba toloso, hee wulo woomele poogooso. Osoloso heeno wulo wooloomaso, osoloso hee yoso wooloomaso.³⁶ Eseme homolee eyo amaye goo hagee duloso see tou teli odoo bei diyadeeye diso. Esino homolee bali odoo oso diba nosee toloso woomele poogoloso abo yoso piluguso.³⁷ Eseme see hamameedee owolo diye dolone egeesee gooleeso, ‘Homolee bali odoo oso mo holo mapoo mesilone yo wooloomalaime,’ dee gooleeso.

³⁸ Esino homolee bali odoo oso homolee eyo amayo owoloye simi ee ogoloso dieso nediliyo egeesee takaga meleeso, ‘Holo hagooso hamamee ama toga, yayo geleipi ko segei hagee talaiso. Esiga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wooloomamo,’ dee takaso.³⁹ Eseme diayo holaiso hagee homolee maga peegoo ido dilesa wooloomaso.⁴⁰ Esiga homolee eyo amaye sibilesa o homolee bali odoo mapoo kasee moodoolaisomo?”

⁴¹ Eseme tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, “Homolee eyo amaye sibilesa homolee bali odoo wooloomaloso see bali odoo abo mapoo beye dalaiso. Osoloso odoo egee bia oso homokoko gooloogalai beame mapoo homokoko gooloogaloso homolee eyo ama mapoo hodio tenee demelaiso.”

⁴² Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigeleyo? Bei, omapoo egeesee takooso,

* **21:33:** homolee bali odoo: odoo hagee bia oso homolee mapoo tou too eyo nei homokoko gooloogaloso hodio diayo teliso. Osoloso hodio homolee eyo amaye teliso.

‘Moso tegeli odoo oso omou gowoolone togobugu

oso see epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.

Esiga goo hagee Lodeeye ka moodoo.

Esiga iba goo hagee ogoloso howoodolone tekepo deeso.’

⁴³ Esiga ayo nimapoo taka. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimaga peedee doloso, see Godeeye goomoga goo tomo silesibili odoo omapoo tenelaiso. ⁴⁴ Esiga odoo agayo omou omapoo takodi buguloso homodobuoga, yo ki gebisa pagalaiso. Osoloso omou oso odoo hee bulugu magooga, odoo egee balado dileiso,” dee takaso.

⁴⁵ Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso Yesuye wudu taka goo ee duloso “ibada goo takolone bado,” doloso egeesee gooleeso.

⁴⁶ Egeeseelone diayo Yesu talai eli esiaso. Esino odoo susuga oso Yesu yo tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo doloso takolone debei ee duloso, diayo yo talai ebiaso.

22

Sobo hu wo ne maga wudu taka (Luka 14:15-24)

¹ Esemee Yesuye see tobu wudu takolone, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, ² “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoo taba eyo owoloye sobo hulei maga nei toowa mopoodoo dooso. ³ Yo nei mopoodoo koodobuloso o tou teli odoo diye dolone egeesee takaso, ‘Odoos daga ayo nei mopoodoo hamapoo sibilame taka ee niyo hamapoo gilimado sibe,’ diso. Esemee o tou teli odoo oso to hagee todileso odoo egee bia dimapoo takano, diba sibilei goweso. ⁴ Esemee yo to egee duloso, wiligi odoo taba oso o tou teli odoo abo see tobu diye dolone egeesee takaso, ‘Niba dileso odoo daga ayo sibeye dee taka mapoo to egeesee takeeye diso, “Be hu olo piliguloso moloso, osoloso nei olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niba sobo hu wo ne mapoo sibadeeye,” dee takee,’ diso. ⁵ Esemee diayo to hagee todileso takano, odoo aboso to

hagee duloso gowoolone see dia tou talame diyadeeso. Egeeseelone, odoo aboso dia homolee mapoo diyadeeso. Osoloso odoo aboso dia bi neiso teli moso mapoo diyadeeso. ⁶ Esemee see odoo aboso to hagee duloso wiligi odoo taba o tou teli odoo ee toloso piliguloso. ⁷ Esemee wiligi odoo taba oso goo hagee duloso diya komonolone o ha teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Emegei piligili odoo hagee bia piliguloso dia mi onosee dou gigaleege,’ dee takeme, diayo egeesee moodooso.

⁸ Esemee wiligi odoo taba oso o tou teli odoo mapoo see egeesee takaso, ‘Nei toowa olo mopoodoo doloso moloso. Esino odoo ayo gi hagee bia ee dia goo tokenee maga hamapoo sibilei tebile. ⁹ Esiga niyo dileso mi domo omapoo silesibilone odoo susuga wo nalame gilimado sibe,’ diso. ¹⁰ Esemee o tou teli odoo oso dileso odoo susuga gilimadoloso wo nalame sibadeeso. Egeeseelone goo tekepo teli odoo sabolo, osoloso goo tokenee teli odoo sabolo sibadeeso. Esemee odoo moso ee ma kulodu diya muguleso.

¹¹ Esino wiligi odoo taba oso moso ee ma kulodu odoo agalame gapeleso egeino, odoo hee sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega sibileso badoboome egeiso.

¹² Esemee wiligi odoo taba oso yimapoo egeesee takaso, ‘Emegei, no sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega hagee bado, no moso hagee ma kulodu kasee gasimiyo?’ diso. Esino odoo egee to nei takele.

¹³ Esemee wiligi odoo taba oso o tou teli odoo abo mapoo egeesee takaso, ‘Odoos hagee dee sabolo homo sabolo tiso tialogoloso moso peegoo neliga mapoo togobigi. Yo omapoo badolone pisa sabolo mei gisile sabolo badalaiso,’ diso.

¹⁴ Esiga Godeeye odoo susuga yimapoo sibilame gilimolone ka badoso. Esino yo wulo odoo abo ono ka hesiga moloso.”

Sisa mapoo tekisi molee tenelai (Maka 12:13-17, Luka 20:20-26)

¹⁵ Osoloso Pelisi odoo oso peegoo dileso Yesu kukulo agalame to mouso, yayo to tokenee takooga yo ka talame. ¹⁶ Egeeseelone diayo dia hamamee dili odoo sabolo, osoloso Helodeeye hamamee

dili odoo sabolo Yesuye badebei mapoo diye diso. Esemee odoo egee bia oso dileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedoo, no tei goo moodeli odoo. Osoloso nayo Godeeyo goo eligilone hedebe tei goodee ee eligili. Osoloso no odoo bolo koo ebili. Osoloso no odoo su mapoo koo egeli. ¹⁷ Esiga nayo kasee gooleedo? Imapoo takee, iyo Loum gamalee wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo?” dee takaso.

¹⁸ Yesuye diayo goo tokenee moodoolame to mou goo ee yo olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadio gweli odoo. Bei kasee maga niyo a kukulo agalame ka sala? ¹⁹ Esiga niyo tekisi molee magalame mooloogoo molee ko hedebe amapoo eligi.” Esemee diayo molee ko hedebe yimapoo tosimiso. ²⁰ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu oso ka mololo?” diso.

²¹ Esemee diayo nei egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo osoloso o hu oso ka molo,” diso. Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” dee takaso.

²² Diba to hagee duloso diya howoogadoloso Yesu poogoo diso.

Ta maga hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Maka 12:18-27, Luka 20:27-40)

²³ Osoloso beeamee omapoo Sedisi odoo abo oso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoo hagee bia oso takolone, “Odoo wedia see hogabileime,” dee takeliso. Esemee diayo Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, ²⁴ “Eligili odoo, tei magoo Moseseeye hogugu oso imapoo egeesee takooso. ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei tayo osobo bau ee huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso. ²⁵ Esiga odoo heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagellega taso. Esemee omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. ²⁶ Esino yinosee holo soomagelega taso.

Esemee see omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yinosee holo soomagelega taso. Egeeseelone giso holo 7 susuga hagee bia oso holo soolooga magelega wediaso. ²⁷ Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ²⁸ Esiga odoo wedia maga see hogogadilei beeamee mapoo sobo egee tei odoo agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso,” diso.

²⁹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba goo dooboo gweli odoo. Bei, niba Godeeye kitulugu sabolo osoloso o to sabolo gooleedelega ka doso. ³⁰ Bei, odoo wedia ee bi maga see hogogabuoga, diba see sobo huleime, osoloso giso obileime. Esino diba see Godeeyo momaiye oso Kei mi mapoo egee do egesi masi dabalaiso. ³¹ Esiga niba Godeeye odoo wedia see hogogadilei eyo goo maga taka to hogugu hagee hesigeleyo? Bei, yayo egeesee takaso, ³² ‘A Eibalahameeyo Godee, Aisekeyo Godee, osoloso Yekobowo Godee doloso ka badoso,’ dee takaso. Esiga Godee hagee odoo wedia eyo Godeenee. Haye, odoo gie egee do eyo Godee.” ³³ Esemee odoo susuga oso Yesuye eligi goo hagee duloso diya howoogadooso.

*Tei magoo kaso toowa ka molosomo?
(Maka 12:28-34, Luka 10:25-28)*

³⁴ Sedisi odoo oso Yesuye taka eyo nei takalai tebile poogoo ogoloso Pelisi odoo susuga diesono hodobo mooloogoodoloso to mouso. ³⁵ Osoloso mooloogoodoo omaga tei eligili odoo heeso Yesu kukulo agalame yimapoo sibilesa egeesee takaso, ³⁶ “Eligili odoo, Moseseeye tei magoo ma kulodu tei magoo kaso diya toowa ka molosomo?” diso.

³⁷ Esemee Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “‘Nayo nee wiligi odoo Godee diya goolee, nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dioso goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee oso diya goolee.’”

³⁸ Esiga tei magoo susuga ee ma kulodu tei hedebe hagooso daga malalo diya toowa ka moloso. ³⁹ Osoloso ee ma hamamee tei magoo toowa egesi masi hee hagooso,

‘Nayo no nediliyo diya egee goolee,
egeesee goolone nee odoo nose diya
egeesee goolee.’

⁴⁰ Esiga Moseseeye tei magoo susuga sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso to hogugu susuga eyo bei ee tei magoo bakadio hamapoo moloso.

Keliso agamo owolowo?

(Maka 12:35-37, Luka 20:41-44)

⁴¹ Pelisi odoo hodobo mooloogoodoloso osee doboome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, ⁴² “Niba Kelisowo goo maga kasee goolesomo, yo agamo owolowo?” dee takaso. Esem diayo egeesee takaso, “Deibidiyo amawe,” diso.

⁴³ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Bei kaseme Deibidiye Dio Tei maga takolone Keliso yo Lodee dee ka takayo? Bei, Deibidiye egeesee takaso,

⁴⁴ ‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo
dee deede dokolo bie.

Esiga nayo badolone namapoo ha teli
odoo ee ayo dagadileiso,’ diso.

⁴⁵ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esiga kasee maga Keliso yo Deibidiyo amawe dee ka seeyo?” diso. ⁴⁶ Esem odoo heeso o to su mapoo to nei hee takele. Esiga beeame domopooga dulone, odoo susuga oso Yesu mapoo woosalai obulone yimapoo hee woosele poogooso.

23

*Yesuye tei eligili odoo sabolo osoloso
Pelisi odoo dia goo ee eligi*

(Maka 12:38-39, Luka 11:43-46; 20:45-46)

¹ Esem Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo, osoloso o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ² “Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo oso Moseseeye tei magoo nimapoo ee eligilei dimapoo kitulugu moloso. ³ Esiga dibada to mapoo mesimo silesibulone, diayo taka goo ee tolone debee. Esino diayo suso goo moodeli ee ogoloso niyo na peedee. Bei, diayo

tei ma goo ee nimapoo eligilino, see dieso suso koo edidili. ⁴ Esiga diayo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi toowa teneliso. Osoloso diayo emegei pidilone hegi su ee see dieso koo teli.

⁵ Esiga goo susuga diayo moodoo ee wulo edebeeyo agalame ka moodeli. Osoloso diba Godeeyo to abo hogugu ee debege masi diya toowa kaloso ee ma kulodu sooloso edebeeyo agalame silesibiliso. Osoloso edebeeyo agalame, diayo howo gisilone, kali dugo su mapoo ti sage bagagoloso* kalagaloso silesibiliso. ⁶ Osoloso ibada howo gisili moso ma kulodu, osoloso wo toowa ne mapoo diba medee malalo peleso bilei ono diya goomegeliso. ⁷ Osoloso mi domo mapoo edebeeyo dimapoo gawuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. Osoloso odoo susuga oso diba eligili odoo dalame diya goomegeliso.

⁸ Esino odoo susuga oso nimapoo takolone eligili odoo dalai tekeponee. Bei, nibada eligili odoo hedebe ayo ka badoso. Osoloso nima kulodu odoo heeso dagadileiso koo badoso. ⁹ Osoloso mipoo hamapoo odoo heeyo hu dokodoo poudulone, yimapoo takolone ma dee na see. Bei, nibada Ama hedebe yayo Kei mi ma dokodoo ka badoso. ¹⁰ Osoloso odoo heeso nimapoo takolone wiligi odoo dalai tekeponee. Bei, nibada wiligi odoo hedebe Keliso aso. ¹¹ Esiga nima kulodu odoo hu toowa too oso nibada tou teli odoo doloso badalai tekepo. ¹² Osoloso odoo agayo dieso nediliyo diba si howolone doga, nei Godeeye diba pepooko dalaiso. Esino odoo agayo dieso pepooko doloso doga, diba nei Godeeye toowa dalaiso.”

*Eeye-ee, tei eligili odoo sabolo osoloso
Pelisi odoo!*

(Luka 11:39-52; 20:47)

¹³ “Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei eli poolone ka doga. Osoloso niba nosee omapoo koo gadili.

* **23:5:** kali dugo su mapoo ti sage bagagoo: Edebeeyo ti sage hagee ogoloso, Pelisi odoo diba Godeeyo howo woola medee tekepo, dee gweliso.

[¹⁴ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo sobo bauwe diba e bilame gamenee takoloso, dia moso sabolo bi sabolo niyo toloso omapoo dobolone, nibada goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso niba tekepo odoo dee goolame. Esiga goo egeesee maga niba nei dala toowa talaiso.]

¹⁵ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, Yu odoonee oso see Yu odoo dalame niyo mipoo hamapoo odoo esiamo silesibiliga. Osoloso niyo odoo hee toloso goo tokenee niyo eligi oso yo diya tokenee peliso. Goo egeesee moodoo oso niyo yo Dou mi mapoo ido duso. Bei, goo tokenee yayo too oso goo tokenee niyo too ee dagadilesi moloso.

¹⁶ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi gilimado duso. Esiga Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo egeesee eligiliso, ‘Odo heeso to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,’ deliso. ‘Esino edebeeyo tei moso ma kulodu molee egee molo eyo hu sabolo tei yeli goo ono diya toowa,’ deliso. ‘Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,’ deliso. ¹⁷ Niba howo neliga boobada odoo. Molee ee goo haga toowanee. Esino tei moso tegei oso goo diya toowa ka moloso. Bei, molee oso tei moso ma kulodu mologa, molee egee Godeeyo doloso ka moloso.

¹⁸ Osoloso niyo see egeesee eligiliso, ‘Odo heeso to magolone Godee mapoo emegeidi bi tenelame nei sili dosulu tei moso ma kulodu egee molo eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,’ deliso. ‘Esino yayo to magolone dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei yaga, goo ono diya toowa,’ deliso. ‘Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,’ deliso. ¹⁹ Niba odoo howo neliga masi. Tei moso ma kulodu bi dosulu mapoo egee molo oso goo toowa koo moloso. Esino dosulu oso goo toowa ka moloso. Bei, emegei di bi teneli ee dosulu mapoo mologa, Godeeyo doloso ka moloso. ²⁰ Esiga odoo agayo to

magolone dosulu eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe dosulu eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo dosulu eyo hu sabolo osoloso dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei ka yeli. ²¹ Esiga odoo agayo to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe tei moso eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo tei moso eyo hu sabolo osoloso ee ma kulodu badeli Godeeyo hu sabolo tei ka yeli. ²² Osoloso odoo agayo to magolone Kei mi eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe Kei mi eyo hu sabolo koo yeli. Esino Godeeyo hu sabolo osoloso yayo bili eyo hu sabolo tei ka yaso.

²³ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi tenelame kobu sabolo, osoloso nai sabolo, osoloso bi abo pepuso mooloogoo 10 egesi mage-liso. Osoloso 10 ee ma kulodu hedebe Godee mapoo tenelone debeliso. Esino nei tei magoo ee ma kulodu goo toowa egee molo ee talai boobado bigiliso. Goo ee, tekepo goo talai, osoloso emegei sooloo deli goo, osoloso tei talai goo. Esiga goo toowa hagee tolone medee ka de-bee. Egeeseelone goo pepuso talai na boobado bigi. ²⁴ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi ka gilimado duso. Niba kababoo nibada wo mapoo badoga ogoloso peegoo habigiliso. Esino be toowa kemol oso nibada mudugiy-opoo tiamologa egelega poogoloso wulo sooloogeliso.

²⁵ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, nibada kapu sabolo osoloso peleta ee hedebe kolo ee hapoolone kulodu hapel-ega pegeli, niba egesi masi doso. Bei, niyo hedebe kolo ono hapeli. Esino nibada sooloo ma kulodu bi goomegeli goo oso diya bei moloso. Osoloso niyo hedebe niso goomegeli goo ee tomo silesibiliso. ²⁶ Pelisi odoo niba howo neliga odoo. Niba daga nibada kapu sabolo osoloso peleta kulodu hapege. Egeeseega, kolo onosee dasegelega heliye malaiso.

²⁷ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Gode-

eye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niba odoo bi medee mopoodoo doloso meli egesi masi doso. Bei, odoo bi ee dokodoo medee tekepo mopoodoo deliso. Esino odoo bi ee ma kulodu odoo wediayo ki sabolo ku sabolo bei meliso. ²⁸ Egeeseelone odoo aboso niba ogoloso niba odoo tekepo gweliso. Esino niba goo bakadio gweli odoo. Bei, nibada kulodu goo tokenee bei moloso.

²⁹ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo wedia dia bi ma dokodoo moso pepuso tagagaloso mopoodoo doloso doso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo oso wedia eyo bi sabolo niyo medee mopoodoo doloso doso. ³⁰ Osoloso niyo see egeese takolone doso, 'Ibada amawe diayo debei beame omapoo iba debei diepi, ibada amawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee pilugu sabolo hodobo hedebe delega pegeliyo,' deeso. ³¹ Esino niyo egeese taka goo oso niso nediliyo takolone, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee wooloomali odoo ee nibada amawe dio dee ka takooso. ³² Esiga goo tokenee namawe diayo bei mooloogoloso poogoo ee see niyo hosude. ³³ Niba hebiseyo owolo dio masi. Niba Dou mi mapoo egee du peegoo pia dabalai gooleesomo?

³⁴ Esiga ayo nimapoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo, osoloso goo goolee tekepo gweli odoo, osoloso Godeeyo to eligili odoo sibeye dalaiso. Esino niyo odoo abo piligileiso. Osoloso abo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso odoo abo Yu odoo dia howo gisili moso ma kulodu woolaiso. Osoloso odoo abo niyo dala tenelone dobolone, mi hee maga mi hee mapoo hasisobugu dolone dabalaiso. ³⁵ Esiga mipoo hamapoo nibada amawe diayo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo ee piligimo simiso. Egeeseelone diayo odoo tekepo Eibol woolooma maga bei mooloogooloso abaga simino Belekaya eyo owolo Sekelaya wooloomaso. Esiga diayo Sekelaya tei moso ogo osoloso Godee

mapoo gala hu wooloso sili dosulu ogo doloso domopoo tobudume wooloomaso. Esiga nibada amawe dio oso daga hoogoo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo pilugu eyo nei dala niyo talaiso. ³⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Yu odoo epedee hagee do niyo, nibada amawe dio eyo tokenee eyo nei niyo talaiso."

*Yesuye Yolusalem maga goohele
(Luka 13:34-35)*

³⁷ "Yolusalem odoo, niba kasee maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee piliguloso, Godeeye nimapoo diye di odoo ee yoso ka enigeliyo? Kolokoloso o pe gilimadoloso medee egee wuo egeese seelame, ayo beame susuga nowolo dio gilimadalai goomogeliso. Esino niba koo goomogelina. ³⁸ Esiga Yolusalem odoo, niba dui. Nibada tei moso tegei ee Godeeye poogoo duga, moso egee mosoowe malaiso. ³⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beame oso siboga niyo egeese takalaiso, 'Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,' dalaiso. Beame omapoo niyo a see agalaiso."

24

*Yesuye tei moso tegei guobigilei eyo goo ee taka
(Maka 13:1-2, Luka 21:5-6)*

¹ Yesu tei moso poogoo dileso dimolome, o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesos egeese takaso, "Tei moso tekepo tegei hagee ege," diso. ² Esem Yesuye egeese takaso, "Niba goo susuga hagee medee ege. Ayo nimapoo taka. Moso hamapoo yo hedebeso yo hee ma tobudoo molo agalaime. Esino yo susuga mi mapoo misigedibuloso molo agalaiso," diso.

*Dala goo oso bei mooloogalai beame
(Maka 13:3-23, Luka 21:7-24)*

³ Osoloso Yesu Olipi mubi ma dokodoo peleso badoboome, o hamamee dili odoo dibusomo sibilesos yimapoo egeese woosaso, "Tei moso guobigilei ogo beameso ka guobigileiyo? Osoloso nayo sibilei mologa, malalo ogo gooso ka peledabalaiyo? Osoloso mi hoo pagalai

mologa, daga ogo gooso imapoo ka eligileiyo? Nayo imapoo takee.”

⁴ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeamo! Odo heeso tei goodee maga niba peegoo gilimado diyaga. ⁵ Bei, odoo aboso mo hu maga sibilesa takolone dieso nediliyo diba Kelisoso, dee takalaiso. Egeeseelone diayo odoo bei tei goo maga peegoo gilimado dileiso. ⁶ Esiga ha too goo sabolo osoloso biliga goo oso peledoboomo duga goo ee duloso, niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso daga malalo peledabalaiso. Esino beame egee hoo poogoo osonee, hamamee sibileiso.

⁷ Mi toowa heeso mi toowa hee sabolo ha talaiso. Beame omapoo mi susuga mapoo nei mauwe pagalaiso. Osoloso mi susuga mapoo mibia toowa sibileiso. ⁸ Goo hagooso peledobooga, dala beame oso bei mooloogolone ka seeso.

⁹ Egeesee ma kulodu odoo aboso nimapoo dala teneloso niba piligilame odoo abo mapoo tenelaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo omaga odoo susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁰ Beame omapoo odoo aboso tei too goo ee pagalaiso. Egeeseelone diayo emegei tei too odoo ee hegilone, diba ha teli odoo mapoo tiasalaiso. ¹¹ Osoloso gamenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo aboso sibilesa odoo abo peegoo gilimado dileiso. ¹² Egeesee ma kulodu goo tokenee goo oso diya toowa dolone, edebeeyo emegei sooloo deli goo ee me pagalaiso. ¹³ Esino odoo agayo o tei too medee kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ¹⁴ Esiga mipoo hamapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo susuga oso dulame takomo dileiso. Osoloso to tekepo hagee odoo susuga oso olo dulugaloso daga, mi hoo pagalai beame omapoo peledabalaiso.

¹⁵ Esiga hesigeli odoo, no to hageeyo bei medee gooleede. Bei, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Daniyeleeye egeesee takaso, ‘Niba bi diya tokenee mudu opusomo di oso tei moso ma kulodu molo agalaiso. Esiga bi ogoso Godeeyo

howo woola tei moso tokenee palaiso,’ diso. ¹⁶ Egeesee Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo oso bi mudu opusomo di ee ogoga mubi ma dokodoo kukulo pele. ¹⁷ Osoloso beame omapoo odoo moso hau mapoo badoga, see moso kulodu gadilesa o bi na te. ¹⁸ Osoloso odoo homolee ma kulodu siloga, o gidei talame mosopoo see na wedi di. ¹⁹ Osoloso beame omapoo sobo koowasi sabolo, osoloso holope too nedili sobo ee kukulo dilei diya kalawa toowa molo agalaiso. ²⁰ Esiga Godee mapoo takee, niyo kukulo dilei beame ee wau beame o, iyo hasali beame omapoo peledebelega pagalame. ²¹ Bei, beame omapoo dala toowa oso sibileiso. Esiga mi bei mooloogoo beame abaga simino epedee hamapoo, odoo susuga oso dala goo hageesi egele. Esino dala goo toowa hagooso sibilesa koodobuoga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²² Esino dala beame hagee see Godeeye deiyepo moodoolaiso. Bei, yayo beame sage magoo diepi, odoo heeso dala ee ma kulodu badalai tebile pegeliyo. Esino dala ee ma kulodu Godee eyo hesiga odoo ee halo, yayo beame see deiyepo moodoolaiso.

²³ Beame omapoo odoo heeso sibilesa nimapoo takolone, ‘Hamapoo ege, Keliso hagooso’ o, ‘Koo ege, Keliso ogoso,’ dee takooga, o to mapoo tei na te. ²⁴ Bei, gamenee keliso deli sabolo, osoloso gameenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso sibilesa goo toowa opusomo di edebeeyo howeli moodoolaiso, odoo susuga sabolo osoloso odoo Godeeye hesiga oso peegoo dia beleso kukulo agalame. ²⁵ Esiga niba medee dui. Goo hagee peledebelega mologa, ayo daga nimapoo ka taka.

²⁶ Esiga odoo heeso nimapoo takolone, ‘Niba ege. Keliso dobudu badoso,’ dee takooga, yo agalame na di. Osoloso see yayo takolone, ‘Niba ege. Keliso moso kulodu badoso,’ dee takooga, omapoo tei na te. ²⁷ Bei, kei ebiedigaga mi toowa egee gadeebugu egesi masi ogoga, niyo Odo Holo a sibo agalaiso. ²⁸ Osoloso mi hee mapoo hune mologa, kukodeeso hune egee nalame omapoo busiliso.”

Odoo Holo oso sibilei
(Maka 13:24-37, Luka 21:25-36; 17:26-36)

²⁹ “Osoloso hamamee haga boloogelega dala beame hagooso dileso koodobuoga, ‘osoko semelaiso.

Egeeseega anosee gadeebigileime.

Osoloso giwo kei ma dokodoo egee molo mi hamapoo tigidibileiso.

Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo Godeeye halabuga ki me pagalaiso.’

³⁰ Osoloso beame omapoo Odoo Holo ayo sibilei eyo goo ee kei ma dokodooga eligiga, odoo susuga oso agalaiso. Eseege odoo susuga oso goohela sabolo pupusigileiso. Egeese ma kulodu odoo susuga oso Odoo Holo ayo kolobo maga gadeebugu sabolo osoloso kitulugu toowa sabolo siboga agalaiso. ³¹ Osoloso kibu neligidi iga, ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dileso odoo susuga Godeeye hesiga mi susuga mapoo egee do ee gilimalame.

³² Osoloso niba sogai maga goo hagee medee gooleede. Sogai du pisigaga ogoloso wau beame koola tooboo doloso gooleedeliso. ³³ Esiga goo hagee egesi masi moloso. Goo ayo taka hagooso peledaba ogoga, Odoo Holo ayo sibilei olo koola tooboo doloso niba olo gooleedalaiso. ³⁴ Ayo nimapoo taka. Odoo epedee hamapoo egee do diba osee dogo goo susuga hagooso peledaba ee diba agalaiso. ³⁵ Esiga kei sabolo mipoo sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to me pagalaime.

³⁶ Esiga Odoo Holo ayo sibilei beame ee odoo hee gooleede. Osoloso Godeeyo momaiye Kei mi ma dokodoo egee do sabolo osoloso Godeeyo owolo anosee gooleede. Esino hedebe mo Ma Godeeye beame egee gooleedoloso ka badoso. ³⁷ Esiga Nowaye badebei beame omapoo goo peledaba goo hedebe egesi masi oso Odoo Holo ayo sibilei beame mapoo peledabalaiso. ³⁸ Bei, Nowaye badebei beame omapoo, howo duwellega molome odoo susuga oso nei sabolo howo sabolo nolone dobolone sobo hulone debeiso. Diba egeeseelone doboome, beame heeso Nowa du toowa ma kulodu gadiso. ³⁹ Nowa du toowa ma kulodu

gadime, odoo susuga oso goo peledabalai ee kibiya gooleedelega doboome, howo toowa duwa oso diba howoso neso. Esiga Odoo Holo ayo sibilei beame omapoo goo hedebe hageesi oso peledabalaiso. ⁴⁰ Esino beame omapoo odoo bakadio homolee ma kulodu tou tomo silesiboga, odoo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso. ⁴¹ Osoloso sobo bakadio wo galaga mologa, sobo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso.

⁴² Esiga niba mopoodoo doloso koolone ka debee. Bei, nibada Lodee ayo sibilei beame ee niba gooleede. ⁴³ Esino niba goo hagee medee gooleede. Edebeeyo mesiyaso o moso mapoo sibilei beame ee duga, yo mopoodoo doloso badolone medee bamalaiso. Osoloso mesiya olo siboga ogoloso yo habigileiso. ⁴⁴ Esiga niba nose medee mopoodoo doloso ka debee. Bei, Odoo Holo ayo sibilei beame ee niba gooleede.”

Tou tekepo teli odoo sabolo osoloso tou tokenee teli odoo
(Luka 12:41-48)

⁴⁵ “Goo mapoo mesiloso silone tou tekepo teli odoo ee ogumo? Wiligi odoo oso odoo egesi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoo susuga medee bolone yayo dimapoo nei nali pilame. ⁴⁶ Bei, wiligi odoo yo peegoo dileso badoboso see sibilesi ogoga, o tou teli odoo oso o tou medee tekepo too daga, yimapoo diya goomogalaiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Wiligi odoo oso o tou teli odoo oso tou medee tekepo too ogoloso, see yimapoo bi susuga ee yayo bamelee dalaiso.

⁴⁸⁻⁴⁹ Esino tou tokenee teli odoo oso o wiligi odoo saga koo siboga eyo nediliyo egeese takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoo saga koo sibo,’ doloso tou teli odoo abo wooloogolone, yugune nali odoo gilimadoloso nei sabolo howo sabolo nolone dabalaiso. ⁵⁰ Yo egeeseemo silone mopoodoo delega badoga, o wiligi odoo omapoo sibileiso. ⁵¹ Osoloso o wiligi odoo oso sibilesi yo diya wooloso peegoo habigileiso, goo bakadio gweli odoo sabolo dabalame. Osoloso diayo omapoo

dobolone pisa sabolo osoloso mei gisile sabolo dabalaiso.”

25

Sobo obuo 10 eyo goo maga wudu taka

¹ “Beeame omapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei ee egesi masi malaiso. Sobo obuo 10 oso dia keme toloso giso sobo hulame siboga, yo tugodalame diso. ² Osoloso dima kulodu sobo abo 5 ee goo medee koo gweli. Esino sobo abo 5 ee goo medee gweli. ³ Egeesee ma kulodu sobo abo goo medee koo gweli oso dia keme howo keesooloso dulone, howo abo telega diyadeeso. ⁴ Esino sobo goo medee gweli oso dia keme sabolo osoloso howo abo keesoo sabolo toloso diyadeeso. ⁵ Diba dileso balagameleeno, odoosobo hulei ee saga sibile. Esemediba diya tila poogoometiasaso.

⁶ Osoloso gesi domo mapoo odoosoboto neligidi egeesee takaso, ‘Sobohulei odoosoboo olo koola sibo. Esiganiba dileso yotugode,’ deetakaso.

⁷ Esemesobosobu susuga tiesameleemagahogogabuloso dia keme wiki medeepailame hoo kookooso. ⁸ Esinosobosobu medeekoo gweli ososobogoo medee gweli mapoo egeesee takaso, ‘Ibadakeme howo olo hosudalaso. Esiganiyosobosobohowotenee,’ diso.

⁹ Esemegoo medee gweli sobosobu osonei dimapoo egeesee takaso, ‘Haye. Iyosobosobohowonibadakememapoo keesoga, ibahowotebileime. Esiganiba howo aboneiso talame biteli mosomapoo diyadee,’ diso.

¹⁰ Esemediba howo talame dime, odoosobohulei ee sibilesopeledabaso. Esemegoo medee gweli sobosobu yobameleedibayibolohodobonei nalame mosokulodugalagadiso. Dibamosokulodu do-boome, osulukisiko.

¹¹ Esinosobosobu medeekoo gweli dibahamameesibilesosulu mapoo kalamadulone egeesee takaso, ‘Wiligi odoosobosobuyade, ibamosokulodu gasibileiya,’ deetakagameleeso.

¹² Esino odoosobohulame simi osonei dimapoo egeesee takaso, ‘Haye. Niba

gasibileime. Bei, ayo nimapoo tei taka. Aniba gooleedele,’ deetakaso.

¹³ Esiganiba medee koolone ka debee. Bei, Odoosobohulei beeame ee nibagooleedele.”

Tou teli odoosobobakadio hedebe di eyo goo maga wudu taka

(Luka 19:11-27)

¹⁴ “Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi malaiso. Wiligi odoosobomi eli sage mapoo dilame, otouteli odoogilimadooso. Osoloso dimapoo obimedee bameleeye diso. ¹⁵ Egeesee lone yayo otouteli odoosobomolee tenelone dia googolee sabolotebia teneeso. Egeesee seelone yayo odoosobohemapoo molee ko 5000 teneeso. Osoloso odoosobohemapoo molee ko 2000 teneeso. Osoloso odoosobohemapoo molee ko 1000 teneeso. Osoloso yosee mi eli sage mapoo diso. ¹⁶ Esemee otouteli odoosobomolee ko 5000 toosobomolee egeetolosodileso biteli mosotogoloso badolone molee kohodio 5000 tooso. ¹⁷ Osoloso molee ko 2000 toosobomolee egeetolosodileso biteli mosotogoloso badolone molee kohodio 2000 tooso. ¹⁸ Esino odoosobohemapoo molee ko 1000 toosobomolee egeetolosodileso mada mi doluguso.

¹⁹ Wiligi odoosobomi eli sage dileso beeame sage omapoo badobososeewedisimiso. Yosibilesoyayomolee pi odoosobogilimadooso, molee osogoo hee moodobeleso agalame. ²⁰ Esememolee ko 5000 toosobomolee tosibilesogegeesee takaso, ‘Wiligi odoosobonayosobomolee ko 5000 tenee ee see ayo abagao doomo dino 10,000 tugodoo hagooso,’ diso.

²¹ Esemewiligi odoosoboneiyosobogeeesee takaso, ‘Noutomedee goosateli odoosobonayosobotekepo toosobogoloso agoomogoso. Esiganayobipepookomedee bamelee maganeiyosobonayosobobimolee dalaiso. Esiganomomoso kulodu abolohodobogoomogosabolo badalame gasibe,’ diso.

²² Esememolee ko 2000 toosobomolee tosibilesogegeesee takaso, ‘Wiligi odoosobonayosobomolee ko 2000

tenee ee see ayo abaga odoomo dino 4000 tugodoo hagooso,' diso.

²³ Esemé wiligi odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou medee goosa teli odoo. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogo. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo goomoga sabolo badalame gasibe,' dee takaso.

²⁴ Esemé molee ko 1000 too odoo oso sibilesó egeesee takaso, 'Wiligi odoo, a gooleedoo, no kitulugu sabolo odoo mapoo diya seseli. Osoloso no odoo heeyo nei segei wulo goobada teli. ²⁵ Esiga a nobolo obulone nee molee oso goo hee moodoolega, wulo dilesó mada mi ka dolugu. Esiga nee molee amapoo tenee ee tebia osee hagee moloso,' diso.

²⁶ Esemé o wiligi odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou diya tokenee teli wabada odoodoo. Nayo goolee, a emegei dia nei segei wulo gooloogali gweliso. ²⁷ Esino nayo kasalame mo molee kawulame molee bali odoo dia moso mapoo magelega ka poogoowo? Nayo mo molee omapoo magoo diepi, ayo see wedi simi beame mapoo mo molee ogoso toowa poloso mologa teliyo,' dee takaso.

²⁸ Osoloso wiligi odoo oso o odoo abo mapoo egeesee takaso, 'Niyo yimapoo molee ko 1000 egee molo toloso see odoo molee ko 10,000 too mapoo tenee. ²⁹ Bei, odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee bamologa, nei dimapoo bi bei tenelaiso. Esino odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee belega poogooga, bi susuga dimapoo egee molo see padaga dalaiso. ³⁰ Esiga tou too tokenee bali odoo ee peegoo neliga ma kulodu togobigi. Osoloso yo omapoo pisa sabolo badolone mei gisile sabolo badalaiso.' "

Goo meedilei beame

³¹ "Odoó Holo ayo kitulugu sabolo osoloso Godeeyo momaiye susuga sabolo siboga, beame omapoo ayo toowa doloso badeli goo omaga gadeebugu sabolo sibilesó ayo wiligi doloso bili mapoo badalaiso. ³² Osoloso mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoo susuga ee

Godeeyo momaiye oso gilimado sibilesó mo mudugiyopoo mooloogoodalaiso. Osoloso be bali odoo oso o be domo puloso sipi be dibusomo pi, osoloso gout be dibusomo pi deli, egesi masi seelone ayo mi odoo susuga domo puloso mooloogoodoo bakadio moodoolaiso. ³³ Egeeseelone ayo odoo mooloogoodoo hee sipi be masi ee mo dee deedeé dokolo mapoo sibilesó mooloogoode, osoloso odoo mooloogoodoo hee gout be masi ee mo dee dobusu dokolo mapoo sibilesó mooloogoode, dee takalaiso.

³⁴ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee deedeé dokolo mooloogoodoo odoo mapoo egeesee takalaiso, 'Mo Maye goomegeli odoo niba sibadee, Godeeye mipoo bei mooloogelee mapoo Godeeye wiligi doloso badeli mi niyo dabalame mopoodoo doloso egee molo mapoo gasibadee. ³⁵ Bei, a hodume niyo amapoo nei teneliso. Osoloso a howo na poogoome niyo amapoo howo keneliso. Osoloso a odoo soo masi sibume niyo a nibada moso mapoo ido peliso. ³⁶ Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame teneliso. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee baliso. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibiliso,' dee takalaiso.

³⁷ Osoloso Godeeyo howo woola odoo tekepo debeli mo dee deedeé dokolo mooloogoodoo oso nei egeesee takalaiso, 'Lodee, kopolone no houda badoboome, iyo no ogoloso nei ka teneeyo? Osoloso kopolone no howo na paga badoboome, iyo no ogoloso howo ka keneeyo? ³⁸ Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume, iyo no ogoloso ibada moso ka ido palayo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome, iyo no ogoloso dugo kalame ka teneeyo? ³⁹ Osoloso kopolone no paiye badoboome, iyo no ogoloso medee ka bameleeyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome, iyo no agalame ka simiyo?' dee takalaiso.

⁴⁰ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei egeesee takalaiso, 'Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidimenee ee, niyo a pidi masi pidi,' dee takalaiso.

⁴¹ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee dobusu dokolo mooloogoodoo odoo mapoo egeesee takalaiso, ‘Niba amaga peegoo diyadee. Bei, niba Godeeyo kamana ma hemidu doso. Esiga Godeeye Saiten sabolo osoloso o momaiye sabolo dou koo semili mopoodoo doloso magoo mapoo dabalame diyadee. ⁴² Bei, a hodume niyo amapoo nei tenele. Osoloso a howo na paga badoboome, niyo a howo kenele. ⁴³ Osoloso a odoo soo masi sibume, niyo a nibada moso mapoo ido pele. Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame tenele. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee bele. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibile,’ dee takalaiso.

⁴⁴ Egeeseega diayo nei egeesee takalaiso, ‘Lodee, kopolone no hodia sabolo osoloso howo na paga badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no paiye badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso iyo kopolone goo susuga hagee ogoloso no pidile ka poogoo?’ dee takalaiso.

⁴⁵ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei dimapoo egeesee takalaiso, ‘Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidilega poogoomenee ee a pidile poogoo,’ dee takalaiso.

⁴⁶ Esiga odoo hagee bia peegoo dileso kookaiyo moloso osee malai dala goo mapoo dabalaiso. Esino Godeeye tekepo deli odoo ee Godee sabolo gie badoboso kookaiyo osee dabalaiso.”

26

Yesu wooloomalame to mou
(Maka 14:1-2, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53)

¹ Yesuye goo susuga hagee taka koodobuloso see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ² “Niba olo gooleedooso, Godeeye Gababia wo nalai ee bei mooloogalai beame hoogoo bakadio moloso. Osoloso beame omapoo Odo

Holo a homo bulubo magoo ma dokoodoo yoguso enigilame ha teli odoo mapoo tiasalaiso,” dee takaso.

³ Osoloso beame omapoo Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odoo tebisa, diayo dia wiligi odoo Kayapaseeyo moso mapoo mooloogooloso to mousu. ⁴ Diayo gamenee goo maga Yesu toloso wooloomalame mada to mousu. ⁵ Osoloso diayo egeesee takaso, “Iyo Gababia wo ne beame mapoo yo wooloomalame. Bei, odoo susuga oso dimapoo komonolone biligiyaga,” diso.

Betani mi mapoo soboso mopodosoo medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo
(Maka 14:3-9, Yonee 12:1-8)

⁶ Yesu Betani mi mapoo badolone, odoo daga agagisa bia Yesuye tekepo pa Saimonowo moso mapoo palaso. ⁷ Yo omapoo nei nolone badoboome, sobo heeso kapu yoso moodoo mapoo mopoodoo soo medee tekepo keesoloso tosimiso. Yayo tosilaleso Yesuwo wiligi mapoo sooso. Mopodosoo hagee molee toowaso teli.

⁸ Esemme Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso diya komonolone egeesee takaso, “Bei kasalame sobo hagooso mopoodoo soo medee tekepo ee wulo goo mauwe yimapoo soomeleso ka hosudoowo? ⁹ Yayo mopoodoo soo medee tekepo hagee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa toloso bi mauwe odoo mapoo tenelai tebiliyo,” diso.

¹⁰ Esino Yesuye diayo gowe goo ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Sobo hagooso goo moodoo hagee ogoloso yimapoo to tokenee na takee. Bei, yayo amapoo goo tekepo moodoo. ¹¹ Esiga bi mauwe odoo ee beame susuga nibolo hodobo dabalaiso. Esino a beame susuga nibolo hodobo badalaime. ¹² Yayo mopoodoo soo egee mo wiligi mapoo soo oso mo suso bi ma kulodu malai ee mopoodoo doo. ¹³ Ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo mi kamapoo Godeeyo to tekepo takooga, diayo sobo hagooso goo moodoo onosee takalaiso. Osoloso edebeeyo o goo onosee osee goolee malaiso.”

Yudaseeye Yesu tiasalame goomoga ma-goo

(Maka 14:10-11, Luka 22:3-6)

¹⁴ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu badeli odoo hee Yudas-Iskaliyoteeye tei moso wiligi odoo tebisa mapoo dilesa egeesee takaso, ¹⁵ “Ayo Yesu nimapoo tiasoga, niyo amapoo nei ogo bi tenelaisomo?” diso. Esem diayo nei molee ko 30 yimapoo teneeso. ¹⁶ Esem domo omaga bei mooloogoloso Yudaseeye Yesu dimapoo tiasalame eli esiamo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye Gababia wo ne

(Maka 14:12-21, Luka 22:7-13,21-23, Yonee 13:21-30)

¹⁷ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo ne bei mooloogoo beame mapoo, Yesu o hamamee dili odoo oso dilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba mi kamapoo dilesa Gababia wo nalai ka mopoodoo dalaiyo?” dee takaso.

¹⁸ Esem Yesuye nei egeesee takaso, “Niba Yolusalem mi mapoo dilesa odoo hee ogoloso yimapoo egeesee takee, ‘Eligili odoo oso egeesee taka: Mo beame Godeeye hesia ee olo koola toboogona. Esiga ayo mo hamamee dili odoo gilimadoloso nee moso mapoo Gababia wo ka nalaigona,’ dee takee.” ¹⁹ Yesuye egeesee taka duloso o to ee dodolone o hamamee dili odoo oso dilesa Gababia wo nalame mopoodoo dooso.

²⁰ Osoloso habe Yesuye o hamamee dili odoo gilimadoloso wo nalame bulumaso. ²¹ Diba omapoo nei nolone dobolone Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Nimaga odoo heeso a ha teli odoo mapoo tiasalaiso,” diso.

²² Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso goohela sabolo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, ayowo?” dee takaga meleeso.

²³ Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odo agayo mo peleta mapoo abolo hodobo wo olugudoloso naga, a ha teli mapoo tiasalai odoo ogoso. ²⁴ Esino Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka ee dodolone, Odo Holo a talaiso. Esino Odo Holo a ha teli odoo mapoo tiaseli

odoo yo dala toowa talaiso. Oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo dala tele pegeliyo.”

²⁵ Esem Yesu ha teli odoo mapoo tiaseli odoo Yudaseeye egeesee takaso, “Eligili odoo, ayowo?” diso. Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “O. No olo egee takooso,” dee takaso.

Lodee gooleebugu wo ne

(Maka 14:22-26, Luka 22:19-20, 1 Kolin 11:23-25)

²⁶ Diba wo nolone doboome, Yesuye wo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo wo pulone egeesee takaso, “Wo hagee toloso ne. Hagee mo suso,” diso.

²⁷ Osoloso see Yesuye kapu wain i keeso toloso Godee mapoo goomoga to takoloso o hamamee dili odoo mapoo tenelone egeesee takaso, “Niba susuga wain i hagee ne. ²⁸ Hagee mo sawo, odoo susuga dia tokenee hapalame ka sologobugu. Mo sawo oso Godeeye o odoo mapoo to kitulugu magoo goo oso tei peledabalame. ²⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Ayo epedee hamaga dulone wain i hagee see nalaime. Esino hamamee mo Maye wiligi doloso badeli mi mapoo ayo nibolo hodobo wain i dia see nalaiso.”

³⁰ Osoloso diba goomoga kosaiya hedebe pouloso Olipi mubi mapoo diso.

Pitaye Yesu yo boobadobigilei goo ee taka

(Maka 14:27-31, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesuye see tobu o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Epei gesi odoo susuga niyo a poogoo dileiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye sipi be bali odoo ee wooloomaga, sipi be susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

³² Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Esino a ta maga hogado dilesa, ayo daga malalo Gelili mi mapoo dilesa niba bamalaiso.”

³³ Esem Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odo susuga oso namaga peegoo kukulo duga, hedebe ayo no poogoo dileime,” diso.

³⁴ Esemé Yesúye yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka. Epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

³⁵ Esemé Pitaye yimapoo egeesee takaso, “Ayo egeesee selaime. Edebeeyo no wooloomaga, a nobolo hodobo talaiso,” diso. Esemé o hamamee dili odoó susuga oso to hedebe egeesee takaso.

*Yesúye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo taka
(Maka 14:32-42, Luka 22:39-46)*

³⁶ Yesúye o hamamee dili odoó sabolo Getesemeni homolee mapoo dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, “Niba hamapoo debee. A koo dileso Godee mapoo takalaiya,” diso. ³⁷ Yayo egeesee takoloso hedebe Pita osoloso Sebediyó owolo bakadio esee ido palaso. Yo peleso badoboome, goohéle goo sabolo osoloso su hegi goo oso yimapoo simiso. ³⁸ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu hegi goo toowa oso molone ayo talai olo koola tooboo. Esiga niba hamapoo dobolone, abolo hodobo koolone ka bamo,” diso.

³⁹ Yesú egeesee takoloso dimaga pe-pooko hoogoo dileso ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tiamolone Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala egee sibo nayo peegoo magee. Esino nayo goomoga goo ee moodee, ayo goomoga goonee,” dee takaso.

⁴⁰ Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso dileso egeino, o hamamee dili odoó bakadio hedebe di tiesamolome egeiso. Esemé Pita mapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba beame deiyepo mapoo abolo hodobo koolone dabalai tebledoo. ⁴¹ Niba bolone Godee mapoo takolone ka debee, kukuga homodobi-yaga. Bei, niba goo tekepo talame goomogoso. Esino nibada su oso ki me ka poogooso,” diso.

⁴² Yo see tobu dileso Godee mapoo takaso, “Ma, dala goo ayo talai oso a dagadilei tebile daga, a dala egee talaiso. Bei, ayo nayo goomoga goo ee talaiso.”

⁴³ Yesú see tobu dileso dokodoo takoloso sibilesó egeino, o hamamee dili odoó bakadio hedebe di diba tila poogoome tiesa molo egeiso. ⁴⁴ Osoloso Yesú see tobu bakadio hedebe di mapoo dileso goo hedebe eyo daga taka hedebe egeesee takaso.

⁴⁵ Osoloso yo see wedi sibilesó o hamamee dili odoó mapoo egeesee takaso, “Niba osee tiesa molosomo? Bei, Odoó Holo a tokenee odoó mapoo tiasalai beame olo siboso. ⁴⁶ Esiga koo ege, a tokenee odoó mapoo tiasalai odoó ee olo sibo. Esiga niba tebise, dimapoo dimo.”

*Edebeeyo Yesú wooloomalame ido di
(Maka 14:43-50, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12)*

⁴⁷ Yesú to osee komolome, o hamamee dili odoó hee Yudaseeye Yesú talame odoó mooloogoodoo toowa gilimado simiso. Egeesee ma kulodu tei moso wiligi odoó tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoó tebisa oso Yesú talame odoó hagee bia diye diso. Esemé diayo sibulone kaiya sabolo kodolo sabolo tolosó sibadeeso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu Yudas epedee sibilega badolone, yayo Yesú talai odoó mapoo egeesee takaso, “Ayo dileso adaga, odoó ogoso. Eseega niyo yo tolosó ka ido di,” diso. ⁴⁹ Osoloso Yudaseeye odoó gilimado sibilesó Yesú mapoo dileso egeesee takaso, “Emegei, eligili odoó,” dee takoloso yo adaso.

⁵⁰ Esemé Yesúye yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo goo moodoolame simi egee moodee,” diso. Esemé odoó susuga oso sibilesó Yesú tooso. ⁵¹ Esino o hamamee dili odoó heeso kaiya tolosó tei moso eyo wiligi odoó taba eyo tou teli odoó eyo dulu koososo.

⁵² Esemé Yesúye yimapoo egeesee takaso, “Nee kaiya peegoo magee. Bei, emegei piligilame kaiya tolosó silesibili odoó ee kaiyaso piligileiso. ⁵³ Esiga niba gooledeleyo, ayo a pidilame mo

* **26:53:** Momaiye mooloogoodoo hedebe ee ma kulodu momaiye 6000 egesi meliso.

Ma mapoo takooga, yayo o momaiye mooloogoodoo 12* egesi sabolo osoloso abo epedee saga meiyee dalaiso. ⁵⁴ Esino ayo egeesee seega, ayo dala toloso talai goo ee Godeeyo toso booka maga taka sabolo kasee tebileisomo?" dee takaso.

⁵⁵ Esemee Yesuye yo talame sibadee odo o mapoo egeesee takaso, "Niyo ogoga a mesiya daga, a talame kaiya sabolo osoloso kodolo sabolo misigaloso ka sibatada? Esino ayo beeamme susuga tei moso ma kulodu eligimo sileeme, niyo a egeleso. Esiga bei kaseme ayo o mapoo eligimo sileeme niyo a telega ka poogoowo?" ⁵⁶ Esino niyo epei a talame simi hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odo oso taka to sabolo olo tobuoso." Esemee beeamme o mapoo Yesu o hamamee dili odo susuga oso yo poogoloso kukulo diyadeeso.

*Yesu wiligi odo tebisa mapoo ido di
(Maka 14:53-65, Luka 22:54-55,63-71,
Yonee 18:13-14,19-24)*

⁵⁷ Edebeeyo Yesu toloso tei moso wiligi odo o taba Kayapaseeyo moso mapoo ido palaso. Esiga moso ee ma kulodu tei eligili odo sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odo o tebisa oso daga olo mooloogoodoloso debeiso. ⁵⁸ Esemee Pitaye hamameedee Yesu deede dilesi tei moso eyo wiligi odo o taba eyo moso beele ma kulodu gadiso. Yo tei moso gidebeli odo sabolo o mapoo badolone, Yesu mapoo ogo goo mooda beleso bameleeso.

⁵⁹ Esemee tei moso wiligi odo o tebisa sabolo osoloso Yu odo o dia goo meedili wiligi odo o tebisa oso Yesuwo goo maga gamenee takeli odo ee esiaso, yimapoo goo tokenee hee mologa, Yesu ka wooloomalame. ⁶⁰ Egeeseelone edebeeyo wulo gamenee takolone Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takaso. Esino diayo taka ee ma kulodu tei goo hee molo egele.

⁶¹ Esemee odo bakadio oso see hamamee sibileso egeesee takaso, "Iba Yesuye egeesee takeme duso, Godeeyo tei moso hagee guobuguloso beeamme bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia tagalai yimapoo kitulugu moloso, dee takeme duso."

⁶² Esemee tei moso wiligi odo o taba oso toboloso Yesu mapoo egeesee takaso, "Odo o hagee biaso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takoo mapoo nayo to eyo nei takalaimoyo?" diso. ⁶³ Esino Yesu to hee takele. Esemee tei moso wiligi odo o taba oso see tobu yimapoo egeesee takaso, "Ayo gie badeli Godeeyo hu maga namapoo ka taka. No tei Godeeyo owolo Keliso osomo? Imapoo takee," diso.

⁶⁴ Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, "O. Nayo olo egee takooso. Esino ayo nimapoo takooso. Hamamee niyo Odo Holo a Kitulugu Godeeyo dee deede dokolo mapoo badoga agalaiso. Osoloso ayo kei ma dokodooga kolobo maga siboga agalaiso," dee takaso.

⁶⁵ Esemee tei moso wiligi odo o taba oso to hagee duloso diya gowoolone, o dugo tologobugulone egeesee takaso, "Odo o hagooso Godeeyo goo maga to tokenee takoo. Esiga iyo o goo see meedilame to abo taka dulei koo goomogo. Bei, yayo Godeeyo goo maga to tokenee taka niba olo duso. ⁶⁶ Esiga niyo yimapoo ogo goo moodoolai gooleedo?" diso

Esemee tei eligili odo sabolo osoloso Yu odo o dia wiligi odo o tebisa oso nei egeesee takaso, "Yo tokenee olo tooso, esiga yo talai tekepo," dee takaso.

⁶⁷ Osoloso diayo yo manolone o mudu mapoo magawo paganiso. Osoloso diayo o howo dugoso galaloso, yo woolone yimapoo egeesee takaso, ⁶⁸ "Keliso, no tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo o daga, no odo o agayo woolo?" dee takaga meleeso.

*Pitaye Yesuwo goo gagadi
(Maka 14:66-72, Luka 22:56-62, Yonee
18:15-18,25-27)*

⁶⁹ Pita epedee moso pee mapoo osee badoboome, tei moso wiligi odo o taba o tou teli sobo heeso sibileso yimapoo egeesee takaso, "Nonosee Gelili odo o Yesu bolo silee odo o hee noso," dee takaso.

⁷⁰ Esemee Pitaye odo o susuga eyo howo woola egeesee takaso, "Nayo egee takoo goo ee a gooleedele," diso.

⁷¹ Osoloso yo dilesi moso belee osulu miyopoo tobudume, tou teli sobo heeso

yo ogoloso odoo abo omapoo tebisamelee mapoo egeesee takaso, “Odo hagee Nasalet odoo Yesu bolo sileeso,” dee takaso.

⁷² Esem Pitaye see to kitulugu sabolo egeesee takaso, “A tei goo taka. Odo egeeyo goo a gooleedele,” diso.

⁷³ Beeame deiyepo poogoloso hamamee odoo susuga omapoo tebisamelee oso sibilesa Pita mapoo egeesee takaso, “No tei Yesubolo silee odoo hee noso. Bei, nayo to egee ko ee Gelili odoo oso to keli egeesee masi ko. Esiga nayo to kei oso nee goo ee yiligebuguso,” diso.

⁷⁴ Esem Pitaye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Ayo Godeeyo hu hesilone tei taka. Odo egee a gooleedele,” diso. Pitaye egeesee takoloso badoboome kolokolo takaso. ⁷⁵ Esem Pita kolokolo taka duloso Yesuye taka to ee gooleebuguso. Bei, Yesuye yimapoo egeesee taka, “Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadi bakadio hedebe dalaiso,” diso. Esem yo to egee gooleebuguloso peegoo gadilesa diya gooholone pisaso.

27

Yudas eyo nediliyo woolooma

¹ Gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa susuga sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa susuga oso to mouloso, Yesu wooloomalame goomoga magooso. ² Osoloso diayo Yesuwo dee tiso tiegisaloso gamalee wiligi odoo taba Paileteeye badebei mapoo ido dilesa yimapoo teneeso.

³ Yesu tiaseli odoo Yudaseeye Yesu tei olo wooloomalame badebei goo ee duloso, diya gooheselo. Esem molee ko 30 yayo too ee see tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo tenelame diso. ⁴ Yayo dilesa dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo goo tokenee mauwe nimapoo tiasoo maga, a goo tokenee olo tooso,” diso. Esino wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, “Egee ibada goonee. Nee goo. Esiga no nobusomo tekepo moodee,” dee takaso.

⁵ Egeesee taka duloso Yudaseeye molee ko egee tei moso ma kulodu kugobuguloso, see wedi dilesa eyo nediliyo tiso

mu mapoo bagagoloso, homo dee ma dokodooga bagagoo sooloso taso.

⁶ Esem tei moso wiligi odoo tebisa oso molee ko misigelone egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee takooso, ‘Molee hagee see tosiholeso molee odoo aboso tenee sabolo hodobo magalai tei,’ deliso. Bei, molee hagee odoo wooloomalai eyo nei tenee,” dee takaso. ⁷ Osoloso diba molee oso goo talai to magoloso bogoso sesepeni moodoogali odoo eyo mi molee ogoso tooso, Yu odoonee wedioga omapoo boulame. ⁸ Bei egeeseega odoo susuga oso mi egee takolone sawo mi deliso. ⁹⁻¹⁰ Esem beeame omapoo goo hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso, “Isalael odoo diayo o su eyo nei magoo molee ko 30 ee toloso see odoo bogoso sesepeni moodoogali eyo mi ee tooso, Lodeeye amapoo taka to ee dodolone.”

Paileteeye Yesuwo goo meedi

(Maka 15:2-15, Luka 23:3-5,13-25, Yonee 18:33; 19:16)

¹¹ Yesu Loum gamalee odoo Paileteeye badebei mapoo ido sibume, nei gamalee odoo oso yimapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoosomo?” diso. Esem Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “O. No olo egee takooso,” dee takaso.

¹² Esem tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takeme, yayo nei dimapoo to hee takele. ¹³ Esem Paileteeye yimapoo egeesee takaso, “Odo susuga oso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takaga, no dusomo?” diso. ¹⁴ Esino Yesuye to hee takelega poogoome, gamalee odoo yo goo egee ogoloso diya dio diso.

¹⁵ Dugo susuga ma kulodu Paileteeye Yu odoo goomogalame, Godeeye Gababia wo ne beeame mapoo odoo susuga oso goomoga odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye deliso. ¹⁶ Beeame omapoo mesiya hedebe odoo susuga oso gooleedoo neliga moso ma kulodu badebeiso, o hu ee Balabas. ¹⁷ Esiga odoo

susuga olo mooloogoodeme, Pailteeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo ogu ee neliga moso ma kuloduga peegoo ka tamagalaiyo? Balabas o, Yesu, edebeeyo Keliso deli ee tamagalaiyo?”¹⁸ Egeesee ma kulodu Yu odoo dia wiligi tebisa oso Yesu mapoo koolone, diayo Yesu yimapoo ido simi goo ee, yo ogoloso olo gooleedooso.

¹⁹ Paillet goo meedili odoo oso bili mapoo osee badoboome, osoboye yimapoo to tenelone egeesee takaso, “Odoo goo tokenee mauwe omapoo nayo goo hee na moodeeye. Bei, eiyo gesi ayo o goo maga sapootia diya ku tiaga,” dee takaso.

²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo susuga mapoo toso pupulone egeesee takaso, “Paillet mapoo egeesee takee, ‘Yesu ono wooloomolone Balabas ono peegoo tamageeye,’ dee,” diso.

²¹ Esem Pailteeye odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba ayo odoo ogu ee neliga moso ma kuloduga peegoo tamagalai ee ka goomogolo?” Esem odoo susuga oso nei egeesee takaso, “Balabas ono peegoo ka tamagee,” dee takaga meleeso.

²² Esem Pailteeye egeesee takaso, “Ayo Balabas yo neliga moso ma kuloduga peegoo tamagooga, hee Yesu edebeeyo Keliso deli ee kasee moodoolaisomo?” diso.

Esem nei odoo susuga oso to neligidi takolone egeesee takaga meleeso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takaso.

²³ Esino Pailteeye dimapoo egeesee takaso, “Yayo ogoo goo tokenee too ee niyo egeiga yo wooloomalame ka sala?” diso. Esino odoo susuga oso to diya neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” demeleeso.

²⁴ Esem odoo susuga oso Paillet yayo goomoga goo ee telega poogoome, diba komonolone biligalame see ogoloso, yo howo keedoloso odoo susuga eyo howo woola o dee hapoolone* egeesee takaso, “Niyo odoo hagee wooloomaga, mo goonee, esino nibada goo,” dee takaso.

²⁵ Esem odoo susuga oso egeesee takaso, “Yo wooloomaga eyo nei iyo ibada holaiso sabolo talaiso,” diso.

²⁶ Esiga Pailteeye Balabas neliga moso maga peegoo tamagooso. Esem yayo o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu we tiso wooloso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige, dee takaso.

*Ha teli odoo oso Yesu mane
(Maka 15:16-20, Yonee 19:2-3)*

²⁷ Esem Paillet o ha teli odoo oso Yesu we tiso wooloso Loum gamalee eyo moso mapoo ido palaso. Esem ha teli odoo susuga sibilesu Yesu domo tobudume toboloso silodabaso. ²⁸ Diba omapoo mooloogoodoloso, Yesu manolone o dugo tigamagoloso see wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso.

²⁹ Osoloso we ti sidoloso o wiligi mapoo kadiloso, o dee deede mapoo homo magooso. Osoloso Yesu mapoo manolone yimapoo gawuloso egeesee takaso, “Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dee takaga meleeso.

³⁰ Osoloso yimapoo magawo pogolone homo o dee mapoo magoo ee see peedee doloso o wiligi mapoo osee woomeleeso.

³¹ Egeesee soloso koodobuloso ha teli odoo oso dugo Yesuye ka ee tamagoloso see Yesu o dugo kadiso. Osoloso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido diso.

*Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo
yoguso eniga*

(Maka 15:21-32, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

³² Ha teli odoo oso Yesu idoloso Yolusalem mi maga peegoo gadulone, Kulene odoo Saimon tugodooso. Yo tugodoloso homo bulubo magoo Yesuye imado di ee see yayo ime diso. ³³ Diba abaga dino Gologota mi mapoo peledabaso. Mi hu eyo bei ee wiligi ki mi.

³⁴ Diba omapoo sibilesu Yesu mapoo wain i sabolo habili bi gal deli sabolo wuluguloso teneeso. Esino Yesuye howo egee wulo pepooko pia naloso poogooso.

³⁵ Osoloso ha teli odoo oso Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso

* **27:24:** Pailteeye o dee hapoolone eyo bei ee, Yesu woolooma ee o goo tokenee nee dolone ka hapoo.

tuluguloso, Yesu o dugo pilame diayo yoso dasigeli hee dasigaso. ³⁶ Diba Yesuwo dugo puloso omapoo dobolone yo gibadebeiso. ³⁷ Osoloso edebeeyo Yesu wooloomalai goo eyo bei ee odoo susuga oso gooleedalame, odoo heeso Yesuwo wiligi oo poogoo dokodooga to egeesee hoguguloso kalamaso,

Hagee Yesu, Yu odoo dia wiligi odoo

³⁸ Osoloso mesiya bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesu o dee deedeede dokolo tulugu, osoloso hee o dee dopusu dokolo tulugu diso.

³⁹ Osoloso odoo aboso eli omaga dulone, Yesu ogoloso manolone dia wiligi wabisaso. Osoloso diayo yimaga to tokenee yimapoo takaga meleeso. ⁴⁰ Egeeseelone diayo yimapoo egeesee takaso, “Nayo takolone, tei moso ee guobuguloso beeame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia ka tagalaigona, dee taka. Esiga no tei Godeeyo Owolo daga, no homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilesa no nediliyo pidi,” dee takaga meleeso. ⁴¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa dibolosee Yesu manolone egeesee takaso, ⁴² “Yayo odoo abono pidimo siliso. Esino yo epedee eyo nediliyo pidilei tebiledoo. Yo tei Keliso, Isalael odoo ibada wiligi odoo daga, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilei tekepo. Egeeseega yayo mou ogoloso iyo yimapoo tei talaiso. ⁴³ Yo Godee mapoo tei teliso. Osoloso eyo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takamo siliso. Esiga iyo epedee yimapoo bamo, Godeeye goomogolone yo pida beleso agalame.”

⁴⁴ Goo hedebe egesi masi moodoolone, mesiya bakadio onosee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo to tokenee takaso.

Yesuye ta
(Maka 15:33-41, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30)

⁴⁵ Osoko oo domo tooboome, mi toowa egee nolugo doloso melee osoko howo bakadio hedebe di poogooso. ⁴⁶ Osoloso

neliga melee oso mauwe poogoome, Yesuye to neligidi egeesee iso, “Ilai, Ilai, lama sabakatani.” To hageeyo bei egeesee moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasee maga nayo a ka pagala?”

⁴⁷ Esemee odoo koola mapoo tebisa melee oso to hagee duloso egeesee takaso, “Niba dui. Yo Ilaya i,” diso. ⁴⁸ Osoloso odoo heeso hoguo sibilesa dugo toloso wain i mei nali mapoo olugu doloso homo sage su mapoo tialogoloso Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. ⁴⁹ Esemee odoo aboso egeesee takaso, “Ougo! Ilayaye sibilesa yo toloso miyomoo mouwa beleso bamo,” diso.

⁵⁰ Esemee beeame omapoo Yesu to neligidi idagoloso taso.

⁵¹ Esemee Yesuye ta beeame omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisi melee ee, dokodooga eyo tologomo abaga mouno miyomoo sabuguso. Osoloso mi halabulone yo toowa gagabuguso. ⁵²⁻⁵³ Osoloso odoo bi goodogamo diso. Esemee Godee o odoo susuga wedia ee hogaduloso see gie badeli tooso. Osoloso odoo bi poogoloso diso. Osoloso Yesu ta maga hogaduloso hamamee, Yolusalem mapoo dileso dieso nediliyo diba odoo abo mapoo eligiso.

⁵⁴ Esemee ha teli odoo gibadeli odoo sabolo, osoloso odoo yibolo Yesu gibadebei oso mibia simi sabolo, osoloso goo abo omapoo peledaba ogoloso diya obulone egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo owolo doo,” diso.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Gelili abaga Yesubolo sibadee oso eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo hagee biaso Gelili abaga Yesubolo sibulone yo pidiso. ⁵⁶ Sobo hagee bia dima kulodu Meli-Magadalin, osoloso Yemes dio Yosep dio dibada owee Meli, osoloso Sebediyo osobo sabolo omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesu bi ma kulodu magoo
(Maka 15:42-47, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42)

⁵⁷ Habedee bi bei odoo hee Alimatiya mi maga simiso. O hu Yosep. Yinosee Yesuwo hamamee dili odoo hee yoso. ⁵⁸ Esiga yayo dileso Paillet mapoo Yesuwo kou talame

woosaso. Esemе Pailteeye o odoo mapoo takolone, Yesuwo kou ee Yosep mapoo tenee, dee takaso. ⁵⁹⁻⁶⁰ Esemе Yosepeeye Yesuwo kou toloso dugo dia heliyeso tiadoloso o bi dia yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Osoloso wulu ou mapoo yo toowa bidigamo dilesos kisiloso diso. ⁶¹ Beeame ompaoo Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio wulu koola omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesuwo bi gidebei

⁶²⁻⁶³ Osoloso beeame hee mapoo Yu odoowo hasali beeame omapoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoo oso Pailteeye badebei mapoo dilesos egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba goo hagee gooleebuguso. Goo ee, gamenee takeli odoo Yesu hagooso gie badolone egeesee takeliso, ‘Yo bi ma kulodu beeame bakadio poogoloso see beeame hee mapoo hogabileiso,’ dee takeliso. ⁶⁴ Esiga iba goomogo, nee odoo oso beeame bakadio hedebe di ee ma kulodu bi egee medee gidabalame. Bei, o hamamee dili odoo oso sibilesos o kou heli toloso see wulo gamenee takolone, Yesu olo hogadulosos dina, dee takeeyaga. Egeeseega hamamee gamenee taka goo hagooso daga yayo gamenee taka goo ee dagadileiso.”

⁶⁵ Esemе Pailteeye egeesee takaso, “Niba mo ha teli odoo abo gilimados dilesos bi egee medee gidebee,” diso. ⁶⁶ Esemе diba susuga dilesos bi omapoo dobolone yo ou yoso kisi mapoo eli peeso, odoo heeso mada sibilesos yo peegoo bidibugu belesos agalame. Osoloso gidebeli odoo mapoo takolone, medee gidebeeye, dee takaso.

28

Yesu ta maga hogadi

(Maka 16:1-10, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10)

¹ Yu odoowo hasali beeame oso dilesos koodobulosos beeame hee mapoo gesikolodee Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio Yesuwo bi agalame diso.

² Diba bi mapoo diyadaga molome, haga boloogelega mibia toowa sibume, Lodee o momaiye oso Kei mi ma

dokodooga sibilesos yo peegoo bidigebugulosos dokodoo biasos. ³ Yo dugo diya heliye kalosos badolone o su diya gadee magulosos badebeisos. ⁴ Esemе bi gidebeli odoo oso diya obugulone kikiliga oso homodobulosos wulo wedia masi meleesos.

⁵ Esino momaiye oso sobo bakadio mapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. A gooleedooso, niba Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yogusos eniga ee esiamos silesibo. ⁶ Yo hamapoo koo molosos. Yo to eyo taka ee dodolone yo see hogados diso. Esiga niba sibilesos o kousos melee mi mapoo ege. ⁷ Osoloso niba see sagas dilesos o hamamee dili odoo mapoo egeesee takee, ‘Yesu ta magas see hogados dina. Osoloso yo malalos dilesos Gelili mapoo diba bamulosos. Diba omapoo dilesos yo agalaisos,’ dee takee. Mo to ayo nimapoo taka ee na boobadobigi.”

⁸ Egeesee taka dulosos sobo diba obulone see sagas wedi dilesos o hamamee dili odoo mapoo takalame diya goomogas sabolo diyadeesos. ⁹ Diba diya goomogas sabolo diyadagas molome, haga boloogel-egas Yesuyes eli domopoo diba tugodulosos egeesee takaso, “Emegei,” diso. Esemе sobo bakadio hagoosos yimapoo sibilesos gawulosos dobolone, o homo mapoo toloso o hu dokodoo poudoosos. ¹⁰ Esemе Yesuyes dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Niba dilesos mo hamamee dili odoo mapoo takee, diba Gelili mapoo dilesos omapoo a agalaisos,” dee takaso.

Odoos bi gidebeli odoo ee moleesos howo gaga

¹¹ Sobo bakadio hagoosos Yesu o hamamee dili odoo mapoo takalame osee diyadagas molome, odoo bi gidebeli odoo abosos dilesos tei mosos wiligi odoo tebisa mapoo goo susugas odoo bi omapoo peledabas ee takaso. ¹² Egeesee taka dulosos tei mosos wiligi odoo tebisa oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa sabolos to mousos. Esiga diba diesos to magoo ee dodolone, molee toowa odoo bi gidebeli odoo mapoo tenelone egeesee takaso, ¹³ “Niyo odoo susugas mapoo egeesee takee, ‘Niba gesi tiesamolome, Yesu o hamamee dili odoo oso mada sibilesos Yesuwo kou todina,’

dee takee. ¹⁴ Osoloso gamalee odoo Pailteeye goo hagee duloso kamanaga, iyo yo hemisilame, nibada goo medee moodoolaiso,” dee takaso. ¹⁵ Esemee odoo bi gidebeli odoo oso molee toloso, goo diayo moodeeye dee taka goo ee moodooso. Goo egeesee maga gamenee taka goo hagee Yu odooso dima kulodu osee takomo silesiboso.

Yesuye o hamamee dili odoo diye di

(Maka 16:14-18, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

¹⁶ Yesu o hamamee dili odoo 11 oso Gelili mapoo dilesu Yesuye taka to ee dodolone mubi hee mapoo palaso. ¹⁷ Diba omapoo peleso Yesu ogoloso yimapoo goomoga poudooso. Esino dima kulodu odoo aboso yo tei Yesudoo doloso tei tele. ¹⁸ Esemee Yesuye dima hegi sibilesu egeesee takaso, “Kei mi sabolo osoloso mipoo hamapoo goo susuga ee balai kitulugu amapoo olo teneeso. ¹⁹ Esiga niba mipoo susuga omapoo debeli odoo susuga mapoo dilesu, diayo amapoo tei toloso mo hamamee dili odoo dalame, Godeeyo to tekepo takomo di. Egeeseelone diba Mayo hu maga, osoloso Owolo mo hu maga, osoloso Dio Tei eyo hu maga diba howo olugi. ²⁰ Osoloso ayo kokodo taka to susuga niyo dodomo silesibilame nimapoo tenee ee see dimapoo eligi, diayo to egee dodolone ka dabalame. Esiga niba goo hagee medee gooleede, epedee hamaga bei mooloogoloso mi hoo poogoo mapoo duga, ayo beame susuga nibolo hodobo badalaiso.”

To tekepo Makaye hogugu Maka

Maka booka goo eyo bei

*Odoo howo sauwidili, Yoneeye to tekepo
taka goo*

(Matiyu 3:1-12, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ To tekepo bei mimooloogoo hagoso, Godeeyo owolo Yesu Kelisowo goo. ² Daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo Aisaya yayo booka mapoo Godeeye Yesu mapoo to taka egeesee hoguguso:

“Ayo mo to tosili odoo malalo diye dalaiso. Osoloso yayo dileso nee eli moodoolame.

³ Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo,
‘Lodee yayo sibilei eli moodee.
Osoloso medee hoodo magee.’ ”

⁴ Yonee odoo howo sauwidili miwe poogoo mi mapoo peledoboloso, yayo odoo howo sauwudulone to tekepo takolone egeesee takaso, “Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga waki pialoso howo sauwige, egeeseega Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado pigileiso.”

⁵ Yudiya mi mapoo debeli mosobia sabolo, osoloso Yoluselem mi toowa mapoo debeli odoo susuga Yoneeye to taka dulame diadeeso, osoloso dibada tokenee Yonee mapoo yiligime, Yoneeye diba Yoden howo mapoo sauwidiso. ⁶ Yonee yo kemol be hu too dugo masi dusa kaloso silone gala kolo gudu masi kalo sili. Osoloso nei yayo nali tapala toowa sabolo koo sabolo nali. ⁷ Yayo odoo susuga mapoo egeesee takeliso, “Odoo hee ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. A tekeponee o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tika-makalai. ⁸ Ayo niba howodeeso sauwidiso, esino niba hamamee yayo Dio Tei maga howo sauwidileiso.”

*Yesu howo sauwe sabolo kuku sabolo
(Matiyu 3:13—4:11, Luka 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Haga bologolega Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko Naselet omaga sibume, Yoneeye yo Yoden howomoo howo sauwidiso. ¹⁰ Yesu howomooga gasibilesa egeino, kei mi yamagoloso Dio Tei molo masi yimapoo pubalogome egeiso. ¹¹ Osoloso keimi ma dokodooga to egeesee taka, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo dia goomogo.” ¹² Osoloso beame omapoo Dio Teiso Yesu miwe poogoo mi omapoo diye diso. ¹³ Yesu beame 40 omapoo gala seebee sabolo bado-boome, saitenso kuku demeleeso. Esino Godeeyo momaiye sibilesa yo pidiso.

*Yesuye di kebili odoo bakadio bakadiodi
gilimadoo goo*

(Matiyu 4:12-22, Luka 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yu odoo wiligi toba Helodeeye, Yonee neliga ma kulodu husuloso, hamamee Yesu yo Gelili mi toowa mapoo dileso, to medee tekepo Godee maga simi takomo siliso. ¹⁵ Yayo egeesee takaso, “Beame tekepo olo simiso, osoloso Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei koola toopooso. Esiga niba goo tokenee maga waki pialoso, to tekepo mapoo tei te.”

¹⁶ Beame heeso, Yesu Gelili abei palaga dimeleeno, di kebikeli odoo bakadio Saimon dio omolo Endulu dio peiso di giligamolome yayo egeiso. ¹⁷ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee sibadee, ayo niba odoo gilimeli eligileiya.” ¹⁸ Esemee diba Yesuwo to duloso, dibada pei pogoloso, yima hamamee diadeeso.

¹⁹ Osoloso yo pepoko hoogoo dileso, di kebikeli odoo abo Sebediyo owolo bakadio, Yemes dio omolo Yonee dio du ma kulodu dopolone pei moodoomolome egeiso. ²⁰ Osoloso Yesu diba ogoloso, yayo diba gilimadooso. Esemee diayo dulone o tou telagali odoo sabolo oma Sebedi sabolo du ma kulodu gilimane pogoloso, Yesu ma hamamee diadeeso.

Odoo bo holo pala

(Luka 4:31-37)

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo simiso. Osoloso Yu odoowo tei beame hee mapoo, Yesu howo gisili moso omapoo peleso, Godeeyo

to eligilame mimooloogooso. ²² Odoosusuga yayo eligi dume howoogaso, bei yayo kitulugu sabolo eligime. Esemee doosusuga diso nei woosa nei woosa demeleso egeesee takaso, “Odoos hagee ogumo? Ibada tei goo eligili odoos oso eligi gooesinee. Bei diayo eligi mapoo kitulugumauwe.” ²³ Epedee omapoo, odoos bo holo pala oso howo gisili moso kulodugadileso agadiso. ²⁴ “Yesu Naselet odoos nayo amapoo osoloso bo holo abo mapooogoo goo moodoolameyo? No hamapooiba tokenee palame ka simiyo? A gooleedoos, no Godeeyo tei odoos.”

²⁵ Yesuye bo holo odoos mapoo to kitulugusabolo egeesee takaso, “To koodobie, no odoos ma kuloduga peegoo gadi!” ²⁶ Esemee bo holo oso odoos ma kulodubadolone neligidi kikiligameleso gwasabolo peegoo gadiso.

²⁷ Esemee, odoos susuga dia howoogaso, osoloso disono nei woosa nei woosa diso, “Gooos hagee ogoos goowo? Gooos hagee dia eligi kitulugusabolo eligi, bei edebeeयो bo holo mapoo to takooga, peegoo koo gadili. Esino Yesuye bo holo mapoo to takooga, mesiloso peegoo gadiliso.” ²⁸ Esemee Gelili mi toowa mapoo odoos susuga goo ee saga takomo diso.

*Yesuye odoos paigiga tekepo moodoo
(Matiyu 8:14-17, Luka 4:38-41)*

²⁹ Howo gisili moso poogoo dileso, Yesu Yonee sabolo Yemes sabolo, Saimon dio Endulu dio dibada moso mapoo diso. ³⁰ Saimonwo nalobo paiye kolo dei moodoome debi mapoo tiameleso. Diayo Yesu mapoo sobo paiye eyo goo takaso. ³¹ Osoloso Yesu sobo paiye mapoo dileso, o dee mapoo toloso, “Teebee,” diso. Esemee paiye kolo dei saga yimaga koodo diso. Esemee yayo dimapoo nei teneeso.

³² Habe osoko tolopume odoos abo oso Yesu mapoo odoos paigiga sabolo bo holo paladee odoos sabolo ido sibadeeso. ³³ Osoloso Kapeniyum mi toowa mapoo debeli odoos susuga Yesuye odoos paigiga moodoo ee agalame osulu miyopoo mooloogoodoos. ³⁴ Esemee Yesuye odoos paigiga mudu opusomo opusomodi yayo takeme tekepo poloso weido diso. Osoloso

bo holo odoos ma kulodu debei peegoo hasisilone dimapoo egeesee takaso, “Moos na takee,” diso, bei bo holo susuga diba Yesu Godeeyo owolo deli gooleedoos.

Yesuye Gelili mi toowa mapoo to takomo di goo

(Luka 4:42-44)

³⁵ Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu hogabuloso moso poogoo dileso, obusomo odoos koola mauwe mapoo dokodoo toodalame diso. ³⁶ Hamamee Saimonbolo debei odoos abo sabolo Yesu esiamo diso. ³⁷ Diayo yo egeme yimapoo takaso, “Odoos susuga no esia moloso.”

³⁸ Yesuye to nei takaso, “Iba mi abo mapoo dimo, omapoo dileso Godeeyo to takalame. Bei kasee magayo a goo egeet alame simi.” ³⁹ Osoloso yo Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko susuga mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso eyo kulodu Godeeyo to takomo sileeso. Osoloso bo holo odoos ma kulodu pala peegoo hasisopuga demeleeso.

*Yesuye odoos kolo e bia masi moodoo
(Matiyu 8:1-4, Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Odoos kolo e bia masi Yesu mapoo sibilesos ebisos miyomoo tugusalosoegeesee takaso, “Nayo a tekepo moodolai goomogoga, a tekepo moodee.”

⁴¹ Yesuye yo dia sooloo dolome o kolo mapoo sigolone yimapoo egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo, esiga no tekepo pe.” ⁴² Esemee epedee omapoo o kolo mapoo e bia masi mauwe poogoos. ⁴³ Yesuye yo di dolone to kitulugusabolo egeesee takaso, ⁴⁴ “Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odoos abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, goo tokenee hapalame gala hu weli wiligi odoos toba yimapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa amaga emegeidi bi tenee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoos susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame.”

⁴⁵ Esino yo Yesuwo to mapoo tei telega pogoloso, odoos susuga mapoo o kolo e bia masi moodoo oposususos. Bei egeesee maga Yesuye mi kamapoo disomo, odoos susuga oso Yesu agalame dia mooloogoodoos diso. Esemee Yesu mi abo mapoo

odoo howo woola sile. Esino yo mi odoo mauwe mapoo bado neme edebeeyo mi opusomo opusomodi maga yayo badebei mi mapoo yo agalame sibadee demeleeso.

2

Odoo su kakawa poogoo moodoo (Matiyu 9:1-8, Luka 5:17-26)

¹ Beeame abo pogoloso hamamee, Yesu see Kapeniyum mi mapoo wedi sibume, edebeeyo Yesuye simi ogoloso, mi omapoo saga takomo diso. ² Osoloso odoo susuga sibilesi, o moso kulodu sabolo peegoo sabolo omapoo dia mooloogoodoome, Yesuye dimapoo Godeeyo to eligi meleeso. ³ Esem mi omapoo odoo su kakawa poogoo badebei, odoo bakadio bakadiodi oso kida mapoo magoloso tosimiso. ⁴ Osoloso diayo yo Yesuye badebei omapoo todilame goomogaso. Esino odoo beiga Yesu mapoo dilei eli egele. Esem diayo odoo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko pogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso. ⁵ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga tooso egeme, Yesuye diayo odoo egee yayo moodoolame, yo tebia doloso tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo takaso, “Mo odoo, nee tokenee ayo boobado puguso.”

⁶ Tei eligili odoo disono dopolone diso nediliyo egeese goolee meleeso, ⁷ “Odoo hagoso kaseme egeese ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedepe Godeeso.”

⁸ Yesu o dio oso diayo dibada sooloo ma kulodu goolee melee goo ee gooleedoloso dimapoo egeese takaso, “Niyo kasee maga nibada sooloo ma kulodu egeese ka goolee malala? ⁹ Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado puguso,’ dee takooga, o toke-nee boobado pugu niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo ‘No topoloso nee kida toloso di,’ dee takoloso, yo tobooga, a odoo moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ¹⁰ Esino niyo gooleedalame, Odoo Holo amapoo

kitulugu olo teneeso mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado pigilame,” yayo odoo su kakawa poogoo yimapoo egeese takaso, ¹¹ “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,” diso.

¹² Diayo balagamolome odoo su kakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso saga diso. Diayo odoo su kakawa poogoo oso topoloso di egeme dia howoogaso. Osoloso Godee mapoo goomoga pouduso. Osoloso diayo egeese takaso, “Iba daga goo hageese koo egeli.”

Yesuye Libai idoo goo (Matiyu 9:9-13, Luka 5:27-32)

¹³ Yesu Gelili abei palaga maga see wedi dimeleeno odoo susuga sibilesi yimapoo mooloogoodoome, yayo Godeeyo to dimapoo eligi meleeso. ¹⁴ Yesu abei palaga dulone egeino odoo Alpies eyo owolo Libai tekisi molee misikeli moso kulodu badoboome egeiso. Esem yayo yimapoo takaso, “Ama hamamee sibe.” Esem Libai topoloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁵ Habe Yesu Libaiyo mosopoo badebeeno, tekisi molee misikeli odoo bei sabolo, goo tokenee teli odoo abo sabolo, osoloso Yesuwo hamamee dili odoo sabolo, Yesubolo nei nameleeso. Odoo bei hageese oso yimapoo hamamee dili odoo. ¹⁶ Osoloso Yesu tekisi molee misikeli odoo sabolo, osoloso goo tokenee teli odoo sabolo nei namolome, tei eligili Pelisi odoo oso ogoloso, o hamamee dili odoo mapoo egeese woosaso, “Yesu bei kasimaga tekisi molee misikeli odoo sabolo goo tokenee teli odoo sabolo nei ka namolosomo?”

¹⁷ Yesu diayo to taka duloso to nei dimapoo takaso, “Odoo paiye mauwe melesene neli odoo mapoo dileime, esino odoo paiye melesene neli odoo mapoo dileiso. Ayo simi hagee tekepo teli doloso wulo googooloo oso gweli odoo ee gilimilame ka sibile, tokenee teli dee gweli odoo gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi.”

Wo nelega tei doloso badalai goo (Matiyu 9:14-17, Luka 5:33-39)

¹⁸ Beeame aboso Yonee odoo howo sawwidili o hamamee dili odoo sabolo

Pelisi odo sabolo wo nelega tei doloso Godee mapoo toodagalame debeiso. Beeame hede peso odo aboso Yesu mapoo sibilesa woosaso, “Yonee o hamamee dili odo sabolo, Pelisi odoowo hamamee dili odo sabolo, wo nelega tei doloso dopolone, bei kasimaga nee hamamee dili odo wo nali tei delega ka debeliyo?”

¹⁹ Yesuye to nei takaso, “Gisoso sobo hulei beeame omapoo odo abo sabolo wo nelega tei doloso dabalaisomo? Haye, yo dibolo badebei omapoo, wo nelega tei doloso badalaime. ²⁰ Beeame hede peso giso sobo daga hu, toloso peegoo dilei beeame siboga, diba beeame omapoo wo nelega tei doloso dabalaiso,” diso. ²¹ (Yesuye Yu odo oso dibada odooga dia tei mapoo dodolone kituluguloso debi egeiso. Esem e yayo diba o goo dia eligi ee dadalai tebile gooleedooso.) Esiga Yesuye dimapoo dio masi taka bakadio hagoso. “Odo agayo dugo nape didediba omapoo dugo dia diadoloso dugo nape didediba mapoo opodoloso dusaga dugo diaso kitulugu oso dugo nape hapoomolee hapoomologa didedibilone ou toowa tologo pigileiso. ²² Edebeeyo howo giedege ou sia mapoo keesoga, ou gadia maga howo solaiso. Esiaga edebeeyo howo giedege ou dia mapoo keeselai tekepo,” diso. (Yesuye dio masi bakadio taka eyo bei hagoso: Ayo mo goo dia eligi ee nibada odooga dia tei sabolo hedepe dalame ka sibile. Esino ayo simi hagee goo dia ayo tosimi omapoo niyo dadalame ka simi.)

*Yu odoowo tei beeame goo
(Matiyu 12:1-8, Luka 6:1-5)*

²³ Yu odoowo tei beeame heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo kakomee howo masi segei eli pee maga diso. Yesu o hamamee dili odo oso kakomee masi gooloogaloso dulone nalagamo diso. ²⁴ Esem e Pelisi odo diayo ogoloso Yesu mapoo woosaso, “No ege, bei kasee maga nee hamamee dili odo oso Yu odoowo tei beeame eyo tei magoo ka gabauwala? Diayo kakomee masi goooga maga ibada tei magoo ee gababuo.”

²⁵ Yesuye nei takaso, “Niba wiligi odo toba Debidibolo odo yibolo debi sabolo oso houdoome, Debidiye goo moodoo ee

hogugu niyo hesigileyo? ²⁶ Abayata yayo Godeeyo tei moso tegei wiligi toboloso badebei omapoo, Debidiye Godeeyo tei moso tegei mapoo gapeleso tei wo Godee mapoo tenee neso. Osoloso Debidiye wo naloso o odo abo mapoo teneeso. Esino wo egee odo abo koo nali, tokenee goo hapalame gala hu weli wiligi odo tebisa oso nali. ²⁷ Godeeye edebeeyo tei beeame ee pidilame ka moodoole. Godeeye odo pidilame tei beeame ka moodoo. Egeeseega niyo Debidiye o odo sabolo houdoome, tei magoo gababulone tei wo ne takele. Esiga bei kasi maga niyo mo hamamee dili odo oso houdoome goo moodoo ka takala? ²⁸ Esiga Odo Holo Yesu, a wiligi odo tobaso, osoloso tei beeame mapoo ayo wiligi doloso ka badoso.”

3

Yesuye odo dee hodio kakawa poogoo moodoo

(Matiyu 12:9-14, Luka 6:6-11)

¹ Yesu see Yu odoowo howo gisili moso omapoo kulodu gapeleso egeino, odo dee hodio kakawa poogoo badoboome egeiso.

² Pelisi odo Yesu mapoo hegi sibilesa balagamo siliso, yayo Yu odoowo tei beeame omapoo odo dee hodio kakawa poogoo tekepo modapeleso agalame. Yesuye odo dee hodio kakawa poogoo tekepo moodooga, diayo ogoloso Yesu mapoo takalame. ³ Esem e Yesuye odo dee hodio kakawa poogoo mapoo takaso, “No bia amaga teebee, odo susuga oso agalame.”

⁴ Esem e Yesuye Pelisi odo mapoo woosaso, “Iyo tei beeame omapoo ogo goo talai oso tei ka molosomo? Iyo tekepo goo talaiyo o iyo tokenee goo talaiyo, o giebadili pidileiyo, o giebadili wolomalaiyo?” Esino Pelisi odo Yesu mapoo to nei takele.

⁵ Yesu dibada sooloo ma kulodu sooloo dala goo mauwe pogoloso kalawoloso debeli ogoloso sooloo deleme kamana sabolo dimapoo egeino, odo dee hodio kakawa poogoo ogoloso yimapoo takaso, “Nee dee hoodo.” Esem e o dee hoodoeme o dee tekepo paso. ⁶ Esem e Pelisi odo, Yu odoowo howo gisili moso maga

peegoo dilesu, Helodeeyo mooloogoodoo odoo ogoloso, diayo Yesu wolomalame to mousu.

Odoo susuga Yesuye di hamamee di

⁷⁻⁸ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili abei mapoo dime, odoo mooloogoodoo toowa Yesuye di hamamee diadeeso. Odoo susuga Yesuye goo moodoo dume yimapoo sibadeeso. Odoo susuga hagee mi opusomo opusomodi mi hamaga sibadee: Gelili mi toowa, Yudiya mi toowa, Yoluselem mosobia, Idumia mi toowa, Yoden howo hodio hoogoo debeli Taya mi toowa sabolo Saidon mi toowa amaga sibadeeso. ⁹⁻¹⁰ Esemé Yesuye odoo paigiga abo tekepo moodoome weido diso, osoloso odoo paigiga abo oso yimapoo sigilame hegi pupugamo sibume, yayo o hamamee dili odoo mapoo takaso, “Niba du hee tosibe, bei abei palaga omapoo odoo dia mooloogoo deeyaga,” diso. ¹¹ Odoo bo holo pala oso Yesu ogoga diba o homo beiyopoo gawuloso goolone egeesee take-liso, “No Godeeyo owoloso,” diso. ¹² Esemé Yesuye odoo bo holo pala omapoo to kitulugu sabolo takeliso, “Nayo odoo abo mapoo a Godeeyo owolo dee na takee,” doloso takeliso.

Yesuye odoo 12 gilimadoo goo (Matiyu 10:1-4, Luka 6:12-16)

¹³ Yesu mubi ma dokodoo peleso yayo goomoga odoo hesigaloso yayo gilimademe diba yimapoo sibadeeso. ¹⁴ Yesuye 12 odoo hesigaloso dimapoo takaso, “Niba abolo sile sibileiso, osoloso niba diye dalaiso Godeeyo to takomo sile sibilame. ¹⁵ Osoloso, ayo nimapoo kitulugu tenelaiso odoo bo holo pala peegoo hasisilame.” ¹⁶ Yesuye gilimadoo odoo 12 dia hu hagoso: Saimon (Yesuye hu hee hedi, Pita); ¹⁷ osoloso Sebediyo owolo bakadio Yemes dio omolo Yonee dio (Yesuye hu hee hedi Bouwaneges. Hu eyo bei to kei wei masi weli); ¹⁸ osoloso Endulu, Pilipi, Batolome, Metiu, Tomas, Alpiesyo owolo Yemes, Tadies, Saimon Selot (Saimon Selot: selot hu eyo bei Loum Gamali gowili odoo), ¹⁹ osoloso Yudas-Iskaliyot (Yesu ha teli odoo mapoo tiasili).

Yesu dio Bulsibapo dio

(Matiyu 12:22-32, Luka 11:14-23; 12:10)

²⁰ Esemé Yesu o odoowo moso mapoo wedi dilesu badoboome, odoo susuga see dia mooloogoodooso. Esemé Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo diayo nei nalai beeamé egele. ²¹ Esemé o soosooso goo egee duloso, yo halapomo sila pele dolone, yo dibada mosopoo ido dilame sibadeeso.

²² Esino tei eligili odoo Yoluselem maga sibadee oso egeesee takaso, “Yesu yo bo wiligi toba Bulsibapo (Saiten o hu hee) o kulodu badoso. Esiga yo bo wiligi toba eyo kitulugu maga bo holo peegoo hasisilone ka badoso.”

²³ Esemé Yesuye tei eligili odoo gilimadoloso dio masi takaso, “Saiten odoo ma kulodu badebei diso nediliyo peegoo kasee hasisileiyo? Eli mauwe. ²⁴ Mi toowa mapoo debeli odoo domo puloso diso nediliyo ha toga mi toowa egee malaime tokenee palaiso. ²⁵ Osoloso soosoo heeso domo puloso diso nediliyo ha toga soosoo egee debelaime tokenee palaiso. ²⁶ Osoloso Saiten eyo nediliyo o odoo sabolo ha toga, yayo kitulugu sagelaime, omapoo mauwe pagalaiso.” ²⁷ Yesuye dio masi hee takaso, “Esiga odoo heeso, kitulugu odoo eyo mosopoo bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo tiso tiamagoloso, hamamee o moso kulodu peleso, bi heli talaiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, tokenee goo susuga edebeeyo teli sabolo, osoloso to tokenee Godee mapoo takeli ee Godeeye hapoloso boobado pigileiso. ²⁹ Esino odoo agayo Dio Teiyo goo mapoo to tokenee takooga, yo o goo tokenee hapalaime, o goo tokenee moloso kookaiyo osee malaiso.”

³⁰ Yayo goo hagee dimapoo takaso, bei diayo yo bo holo paladee dee takeme.

Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo (Matiyu 12:46-50, Luka 8:19-21)

³¹ Yesuwo owee sabolo omolo dio Yesuye eligimelee moso mapoo peledabaso. Diba Yesubolo to kalame hau mapoo tebisa molome, odoo heeso Yesu takalame moso kulodu gadiso. ³² Esemé odoo susuga Yesubolo debei odoo diayo ogoloso Yesu

mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo no molo dio oso peegoo no esia molo.”

³³ Yesuye dimapoo eligilame to nei woosaso, “Mo wee sabolo molo dio odoogumoo?”

³⁴ Esemee Yesuye odoogumoo buluma omapoo ogogolone egeesee takaso, “Hamapoo ege, hagee mo wee sabolo molo dioso. ³⁵ Odoogumoo agayo Godeeye goomoga goo tomo siloga, diba tei molo dio osoloso mo wee dioso.”

4

Ko segili odoogumoo eyo dio masi oposusu (Matiyu 13:1-9, Luka 8:4-8)

¹ Yesuye Gelili abei palaga odoogumoo susuga mapoo see tobu eligimeleso. Esino odoogumoo susuga yimapoo mooloogoodeme, yo du ma kulodu meledoboloso buloso pepoko hoogoo dileso amaga to takaso.

² Yesuye dio masi susuga dimapoo eligiliso. Yayo eligilone dimapoo takaso,

³ “Niba dui! Odoogumoo hee ko sakalame diso.

⁴ Yo omapoo ko kukopugumoo silino, ko abo eli domopoo misikedibaso, esemee só aboso sibilesi neso. ⁵ Osoloso ko abo yukokisi mi mapoo misikedibaso, esemee mi sebega saga palaso. ⁶ Esino osoko pa oso dei moodoome silikaloso weidaso, bei too mi ma kulomoo gameilega. ⁷ Osoloso ko abo we ti bei kookoone poogoo omapoo misikedibaso, esemee we ti ko sabolo palaso. Esino we tiso ko eyo bou tia deme dadailoso ko pele poogooso. ⁸ Osoloso ko abo mi medee tekepo mapoo misikediba oso medee tekepo kauwa palaso. Osoloso ko paso, su aboso ko 30 egeesi paso, osoloso abo ko 60 egeesi paso, osoloso abo ko 100 egeesi paso.”

⁹ Yesuye egeesee takaso, “No dulu bolo daga, ayo hagee takoo nayo medee dui.”

Yesuye dio masi taka googumoo eyo bei (Matiyu 13:10-17, Luka 8:9-10)

¹⁰ Hamamee Yesu obusomo badebeeno, o hamamee dili 12 odoogumoo sabolo, osoloso odoogumoo abo yimapoo mooloogoo doloso debi odoogumoo oso yimapoo, yayo dio masi taka googumoo eyo bei woosaso. ¹¹ Yayo dimapoo nei takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli googumoo ee yayo mada magoloso meleeso, esino

nimapoo woola yilige pigileiso. Esino peegoo debeli odoogumoo mapoo dio masi takalaiso.

¹² Esiga Aisayaye taka hagee peegoo debeli odoogumoo maga taka,

‘Diayo medee hodu dileso agalaiso, esino googumoo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaime.

Osoloso diba medee hodu dileso to taka duleiso,

esino googumoo eyo bei diayo medee gooleedalaime.

Diayo gooleedoo diepi, dibada googumoo tokenee maga waki pialoso,

Godeeye googumoo tokenee hapoloso boobado pigiliyo,’ diso.”

Yesuye ko segei eyo bei taka (Matiyu 13:18-23, Luka 8:11-15)

¹³ Yesuye o hamamee dili sabolo odoogumoo abo dimapoo takaso, “Bei kasee maga

niba dio masi hagee medee gooleedelega ka pagala? Niba dio masi hagee eyo

bei niyo medee gooleedelega poogooga, dio masi abo nimapoo ayo takooga niyo

kasee gooleedalaisomo? ¹⁴ Ko edebeeyo kukopigili ee Godeeyo to oso, osoloso yayo

to egee odoogumoo mapoo takeliso. ¹⁵ Esiga ko abo eli domopoo kukodipume sóso

sibilesi ne odoogumoo abo egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duliso, esino Saiteneeye

dimapoo saga boobado pigili googumoo teneega, Godeeyo to diayo goolee melega boobado

pigiliso. ¹⁶ Esiga odoogumoo abo ko yukokisi mi mapoo misikediba egeesi masi doso,

diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo teliso. ¹⁷ Esino dibada sooloo ma

kulodu too meilega, diba beeamee deiyepo mapoo doboso, Godeeyo to du maga hegi

googumoo sabolo dala googumoo sabolo siboga, opulone tei too saga pegeliso. ¹⁸ Esiga odoogumoo

abo ko we ti bei kookoone poogoo mi omapoo misikediba egeesi masi doso, diba

Godeeyo to tekepo duliso. ¹⁹ Esino mi toowa hageeyo giebadili goolee sabolo,

osoloso bi bei doloso badalai goolee sabolo, osoloso tokenee googumoo goolee sabolo oso

dibada sooloo ma kulodu googumoo goolee tiadoga, Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu

pelega dadailoso ko pelega pegeliso. ²⁰ Esino odoogumoo abo ko mi medee tekepo

mapoo misikediba egeesi masi doso, diba

Godeeyo to duloso tei teliso. Osoloso diba Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu Godeeyo to oso ko masi peliso, su aboso ko pa 30 egeesi peliso, abo ko 60 egeesi peliso, osoloso abo ko 100 egeesi peliso.”

*Keme maga dio masi taka goo
(Luka 8:16-18)*

²¹ Esemé Yesuye dimapoo dio masi takolone woosaso, “Odoó heeso keme pouloso gadeepugu ee gooloogoolame, tolo ma hemidu o debi ma hemidu mada magalaisomo? Haye, yo keme pouloso dokodoo woola magalaiso, keme gadeepigilame. ²² Bi susuga epedee hamapoo mada egee molo, see hamamee gooleedalame gadeepugu mapoo woola peledabalaiso. ²³ No dudu bolo daga, ayo hagee takoo nayo medee dui.”

²⁴ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “To niyo du medee goolee. Niba to hagee medee dia gooleedoga, goo abo niyo medee gooleedalaiso. ²⁵ Odoó agayo to tekepo gooleedoga, Godeeye yimapoo goo goolee dia tekepo abo tenalaiso, esino odoó hee agayo to tekepo medee dulega poogooga, goo goolee tekepo yimapoo egee molo see Godeeye talaiso.”

*Yesuye kakomee ko masi, o hu witi, oso pala amaga dio masi taka
(Matiyu 13:31-34, Luka 13:18-19)*

²⁶ Yesuye dio masi egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ede-beeyo kakomee ko masi, o hu wit, segei egeesi masi moloso. ²⁷ Osoloso yo beeamé susuga, gesi susuga tialo hogabuo tialo hogabuo dolone witi ko oso pala yo gooleedele. ²⁸ Witi ko segei eyo mi naga obusomo peliso. Osoloso kawulone daga bou gasibiliso, osoloso du teliso, osoloso hamameedee ko peliso. ²⁹ Witi ko segei poloso telegeega segeli odoó oso dileso gwaliso.”

Homokoko pepoko maga dio masi taka goo

³⁰ Yesuye egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ayo dio hee maga nimapoo takalaiso. ³¹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ede-beeyo

homokoko dia pepoko toloso segei egeesi masi moloso. ³² Esino homokoko dia pepoko segei oso kawudoga toowa poloso homolee ee ma kulodu homo su hagoso toowa malaiso. Osoloso homo dee diadee omapoo sóso sibilesó hemiye omapoo ou takalaiso.”

³³ Yesuye odoó mapoo dio masi maga Godeeyo to takomo siliso, eseme dio masi taka oso dibada goo goolee sabolo tebiaso. ³⁴ Yayo odoó susuga mapoo hedepe dio masi maga takemeliso. Esino Yesu o hamamee dili odoó sabolo disono dopolone dio masi oposusu eyo bei dimapoo takeliso.

*Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka
(Matiyu 8:23-27, Luka 8:22-25)*

³⁵ Beeamé hedepe oso osoko olo moume, Yesu o hamamee dili odoó dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowomo.” ³⁶ Esemé Yesu odoó abo pogoloso, hedepe o hamamee dili odoó sabolo du maga abei daso. Esino odoó abo du hee mapoo toboloso hamamee daso. ³⁷ Diba olo abei domopoo damolome i toowa simi oso howo ki sabolo sibulone dibada du ma kulodu howo sasoso. Esino diba abei osee damolome howo sasoo oso dibada du howomoo oulame siso. ³⁸ Esino Yesu yo du osio mapoo wolomai wolomaloso tiameleeso. Esemé o hamamee dili odoó diayo yo tidipuguloso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoó, iba howomoo meilame hagee see nayo iba sooloo dolosomo?”

³⁹ Yesu diayo to taka duloso toboloso i sabolo howo ki sabolo omapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo koodobie!” Esemé i sabolo howo ki sabolo o to duloso, saga koodobiaso.

⁴⁰ Osoloso see Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka ebiala? Niba amapoo tei too meyo?”

⁴¹ Yesu o hamamee dili odoó diba dia obume disono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Hagee odoó ogumo? Yayo i sabolo howo ki sabolo omapoo takeme o to duloso koodobiaso.”

5

Yesuye odoo bo holo pala moodoo (Matiyu 8:28-34, Luka 8:26-39)

¹ Esiga Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili abei daso. Osoloso dibada du Gelasa mosobia dibada mi su mapoo oluguso.

² Osoloso diba du olo oluguloso, Yesu yo mubi dokodoo polomeleeno, odoo bo holo pala oso odoo bi maga Yesu mapoo simiso. ³ Odoo hagee beeamme susuga odoo bi mapoo badeli, yo kitulugu toowaga ede-beeyo yo ki tiso koo tialekili. ⁴ Beeame susuga o homo sabolo dee sabolo ki tiso tialokoloso magooga eyo kitulugu oso ki ti kokisa pigiliso. Esiga edebeeyo yo balai eli opupa meli. ⁵ Beeame susuga osoloso gesi susuga odoo bi mapoo osoloso esia mapoo eyo nediliyo yoso kolo kookoome gwa sabolo siliso.

⁶ Yesu eli sage hoogooga sibumolome, odoo yo Yesu ogoloso yo tugodalame hoguodiso. Osoloso o homo beiyopoo gawuaso. ⁷⁻⁸ Esemme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Bo holo, no odoo yimaga peegoo gadi.” Esino bo holo pala odoo oso neligi agadolone egeesee takaso, “Yesu dokodoo badeli Godeeyo owolo, no ogoo talame amapoo ka simiyo? Godeeyo goo maga amapoo dala toowa na tenee!”

⁹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Nee hu ogumo?”

Esemme odoo oso to nei yimapoo egeesee takaso, “Mo hu Bei, bei iba bei odoo hageeyo kulodu.” ¹⁰ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo see howa see howa diso, bo holo mi hee mapoo seese peegeeyaga.

¹¹ Esino koola mapoo esia dokodoo be hu bei mooloogoo doloso, mi nalagamo sile sibiso. ¹² Esemme bo holo oso Yesu mapoo see howaso, “Nayo iba be mapoo palame seese pagalai soowayo?” diso. ¹³ Esemme Yesuye diba be ma kulodu gasoowadee neme, bo holo odoo ma kuloduga galagasibilesa see be ma kulodu soowadeeso. Esemme be bei 2,000 egesi oso esia dokodooga abei mapoo kuko meilesa abei ma kulodu weidaso.

¹⁴ Be gi debeli odoo oso goo hagee ogoloso kuko dulone mi toowa mapoo osoloso mi pepoko abo mapoo takomo diso.

Esemme odoo susuga to hagee duloso, diba agalame sibadeeso. ¹⁵ Odoo susuga Yesu mapoo sibilesa mooloogoodooso, esino odoo bo holo pala see tekepo poloso, goo tekepo gooleme dugo tekepo kaloso, Yesubolo badoboome ogoloso dia ebi-aso. ¹⁶ Be gi debeli odoo diayo goo odoo mapoo peledapa sabolo be mapoo peledapa sabolo ogoloso odoo susuga mapoo takaso. ¹⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo susuga oso to hagee duloso, Yesu mapoo see howa see howa diso, “No hamaga peegoo di!” diso.

¹⁸ Yesu dilame du mapoo topome, odoo daga bo holo polome Yesuye moodoo oso Yesu mapoo egeesee howaso, “A nobolo dilei goomogo.” ¹⁹ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, no mosopoo wedi dilesa, Lodeeye sooloo dolone goo tekepo namapoo moodoo nemisi dimapoo takalame di,” diso. ²⁰ Esemme odoo see abaga wedi dino Dekapolisi mi mapoo mosobia 10 mapoo takomo diso. Odoo susuga yayo taka duloso dia howoogaso.

Yesu mapoo tei teme nei yayo odoo paiye moodoo

(Matiyu 9:18-26, Luka 8:40-56)

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dala soowaso, osoloso abei palaga mapoo odoo susuga yimapoo mooloogoodooso.

²² Mi omapoo Yu odoowo howo gisili moso mapoo wiligi odoo toba, o hu Yailas, yayo Yesu ogoloso o homo beiyopoo gawuaso.

²³ Osoloso yayo see Yesu mapoo howaso, “Mo sobo holo paiye moodoolame, yo talai koola tapa, esiga nee deeso yo sigilame sibe, yo paiye wediloso, see gie badalame.”

²⁴ Esemme Yesu yibolo dime odoo mooloogoodoo susuga hamamee yo pupugamo diso. ²⁵ Osoloso mooloogoodoo eyo kulodu sobo aso woloma oso sawo dimili ososee dugo 12 poogooso. ²⁶ Sobo yo melesenee neli odoo bei mapoo diayo pidilame dugo susuga dimiliso, esino diayo yimapoo dala toowa tenemeleeso. Osoloso yayo dimapoo melesenee talame, melesenee eyo nei magolone o molee susuga hosudooso, esino yo sawo dimili koodobilega see toowa poloso, sawo osee dimiliso. ²⁷ Esino sobo yo daga

Yesuye odoo tekepo moodoomo sili dulosu, yo odoo mooloogoodoo kuloduga Yesuwo miligiyo hamamee sibilesu o dugo sage yayo ka mapoo sigeso. ²⁸ Sobo yayo goolee Yesuwo dugo sigoga yo wedilei gooleeso. ²⁹ Yayo Yesuwo dugo sigime sawo dimili saga koodobiaso. Esemu yo eyo egeesee gooleeso, “Sawo dimili tekepo pa,” gooleeso.

³⁰ Yesu eyo gooleeno odoo moodeli kitulugu yimaga peegoo di neme, yo odoo mooloogoodoo mapoo hodio bidi puguloso egeesee takaso, “Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odoo agayo sigoba.”

³¹ Esemu o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Odo mooloogoodoo susuga nama hodu kokosooso. Esiga nayo kasalame, ‘Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odoo agayo sigoba’ doloso ka takala? Bei odoo susuga oso nama sigoso.”

³² Yesu odoo mooloogoodoo kulodu osee esia meleeso, yo odoo agayo sigebeleeso.

³³ Esino sobo Yesuwo dugo sige oso eyono moodoo goolee puguloso obulone kikilika sabolo sibilesu o homo beiyopoo badebeiso, osoloso eyo goo moodoo Yesu mapoo takaso. ³⁴ Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no amapoo tei too maga no tekepo moodooso, esiga no Godeeyo mesie goo sabolo di. No olo weidooso.”

³⁵ Yesu to osee takomolome, odoo abo Yailas eyo moso abaga sibilesu Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo taso. Esiga eligili odoo yo ido sibilei goo hee mauwe, yo haga na goolee.”

³⁶ Esino Yesu diayo taka to telega pogoloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te.”

³⁷ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Odo susuga, niba deebuu,” doloso hedepe Pita, Yemes, Yonee, osoloso Yailus esee Yesubolo diso. ³⁸ Diba abaga dino Yailas eyo moso mapoo peledoboloso, odoo susuga to boowa sabolo pupusuga molome egeiso. ³⁹ Yesu moso kulodu gadilesu odoo susuga dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega to boowa sabolo ka pupusuga malala? Sobo

holo yo tele, yo wulo tia moloso.” ⁴⁰ Odo susuga Yesuye to taka dulosu sisiyiligaso.

Esemu Yesuye odoo susuga dimapoo egeesee takaso, “Niba moso kuloduga peegoo galagadi,” diso. Osoloso Yesu yo sobo holo oso tia melee debi mapoo dulone hedepe oma dio owee dio osoloso o hamamee dili odoo sabolo kulodu gadiso.

⁴¹ Yesuye sobo holo ta o dee mapoo tolosu yimapoo egeesee takaso, “Talita koum!” (To eyo bei sobo holo, no teebee.)

⁴² Esemu sobo holo yo epedee omapoo saga toboloso siliso (yo dugo 12). Esemu oma dio owee dio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo dia howoogaso.

⁴³ Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Ayo sobo holo hagee wedilame moodoo niyo odoo hee mapoo na takee,” diso. Osoloso oma dio owee dio mapoo Yesuye egeesee takaso, “Nibada sobo holo nei nali bi tenee,” diso.

6

Naselet odoo oso Yesu gowe (Matiyu 13:53-58, Luka 4:16-30)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa omaga see o middee Naselet mapoo diso. ² Osoloso Yu odoowo tei beame hee mapoo howo gisili moso kulodu yayo odoo susuga eligiso. Osoloso odoo susuga o to dulosu howoogaso.

Esemu diba disono nei woosa nei woosa doloso egeesee woosaso, “Yo goo susuga hagee kasee gooleedoowo? Yo goo goolee medee tekepo. Yo goo mudu opusomodi moodeli kitulugu kapoo toowo?” ³ Yo wulo moso tekeli odoo, osoloso Meliyo owolo, osoloso yo Yemes, Yoses, Yudas, osoloso Saimonbolo dibada emei, osoloso oboba ibolo doso,” diso. Osoloso diayo egeesee goolee maga Yesuye eligi dulei goweso.

⁴ Esemu Yesuye dimapoo takaso, “Odo susuga oso Godeeyo to tosili odoo eyo hu poudiliso. Esino o mosobia odoo sabolo osoloso o soosoo sabolo o moso kulodu debeli odoo oso o hu koo poudili.”

⁵ Esino bei diayo Yesu mapoo gowoolone tei too mauwe pogoloso debee egeme, goo mudu opusomodi toowa yayo moodoole poogooso. Esino odoo paigiga abo o deeso sigime weido diso. ⁶ Yesu diayo

yimapoo tei too mauwe poogoo ogoloso dia hoowaso. Esemé Yesu Naselet mi amaga see pogoloso dilesó mi pepoko abo mapoo Godeeyo to eligimo siliso.

Yesuye o hamamee dili odoo 12 diye di (Matiyu 10:5-15, Luka 9:1-6)

⁷ Yesu o hamamee dili odoo 12 gili-madoloso diso nediliyo puloso bakadio toopoo bakadio toopoo doloso mi opusomo opusomodi mapoo diye diso. Yayo diba diye dolone bo holo pala peegoo hasisilame kitulugu dimapoo teneeso.

⁸ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dulone bi abo na te, esino niba wulo susu tolosó diadee. Osoloso nei sabolo, o sabolo osoloso molee sabolo tolosó na diadee. ⁹ Esino homo mapoo kali sabolo osoloso dugo niso ka hedepe egee moulosó dulone, dugo kali bi abo na te.” ¹⁰ Yesuye dimapoo takaso, “Niyo mi omapoo dilesó peledobooga beame omapoo mosobia oso goomogolone moso teneega, moso hedepe omapoo dooso mi hee mapoo dulone ka poogoo di. ¹¹ Esino mi kamapoo niyo dilesó peledaba beame omapoo mosobia oso goomogolega pogoloso nimapoo moso sabolo tenelega, osoloso nibada to mapoo tei telega poogooga, mi egee pogoloso diadee. Osoloso niyo mi egee pogoloso dulone, dibada howo woola omapoo nibada homo mi mapoo basago taloso peegee. Bei diayo nibada to mapoo tei telega poogooga, Godeeye dimapoo dala tenelai goo ee eligilame,” diso.

¹² Esemé Yesu o hamamee dili odoo diayo dilesó odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo sile sibilone egeesee takaso, “Nibada goo goolee su wuduloso goo tokenee maga waki pie,” diso.

¹³ Osoloso bo holo odoo ma kulodu paladee diayo peegoo hasiso pugudolone debeiso. Osoloso odoo paigiga sabolo diayo wolo iso dibada wiligi mapoo soome paigiga weido diso.

Yonee Odoo Howo Sauwidili oso ta

¹⁴ Mi susuga mapoo odoo susuga oso Yesuwo goo takamo dime wiligi toba Helodeeye duloso gooleedooso. Odoo aboso egeesee takaso, “Yo Yonee Odoo

Howo Sauwidili ta maga see hogabia, esiga kitulugu goo toowa hagee yima kuloduga tou ka to,” diso.

¹⁵ Odoo aboso egeesee takaso, “Yo llaisa.”

Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godeeyo to tosili odoo daga Godeeyo to medee tekepo tosili egesi masi bado,” diso.

¹⁶ Esino Helodee goo hagee duloso, gooleedeme yayo egeesee takaso, “Yonee Odoo Howo Sauwidili, o wiligi kopugume ta odoo, yo see ta maga hogabia doo,” diso.

(Yonee telega badolone, daga goo peledaba hagosó.) ¹⁷⁻²⁰ Helodeeyo omolo Pilipiyo sobo Helodies see Helodeeye peedeedoloso hume, Yoneeye Helodee mapoo egeesee takaso, “Nayo no molowo sobo see nayo peedeedoloso hulei tekeponee,” diso. Osoloso Helodieseeye kemeneme Helodee mapoo dilesó egeesee takaso, “Nayo Yonee neliga ma kulodu magee,” diso. Esemé yayo Yonee neliga ma kulodu magalame o ha teli odoo diye dee takeme, diayo dilesó yo neliga mapoo magooso. Esino Helodies Yonee mapoo hegilone, yayo yo wolomalame gooleeso. Esino yayo yo wolomele, bei Helodee Yonee wolomalai ebiaso. Yo gooleedooso Godeeyo howo woola Yonee goo tokenee mauwe, osoloso yo odoo medee tekepo. Esiga yayo Yonee medee bameleeso. Yo Yoneeyo to duloso goo dia tiadiliso, esino o to mapoo dulei goomogolone o sooloo ma kulodu goomogeliso.

²¹ Esino hamamee Helodies mapoo Yonee wolomalame beame tekeposo yimapoo simiso. Helodee soomagoo beame mapoo wo toowa nalame gamalee wiligi tebisa sabolo osoloso o ha teli wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Gelili mi toowa ma kulodu wiligi tebisaloso debei odoo sabolo Helodeeye gilimadoloso mooloogoodooso.

²² Diba wo nolone dohome Helodiesyo owolo sobo holoso diayo wo nolone debei moso ma kulodu gasibilesó goomoga teneelone habaso. Esemé Helodeeye sobo yimapoo takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takee, ayo bi egee namapoo tenelaiya,” diso. ²³ Helodeeye badolone tei goo see takaso, “Nayo goomoga

goo amapoo takooga, ayo namapoo tenelaiso. Osoloso mi ayo hagee bamolo su sabolo nayo goomogoga, ayo namapoo tenelaiso.”

²⁴ Esemе sobo yayo owee Helodies mapoo dilesо, yayo goomoga goo dulame diso.

Esemе sobo owee Helodiesye nei takaso, “Nayo goomoga Yonee Odoо Howо Sauwidili eyo wiligi goomogo dee takee.”

²⁵ Esemе yayo oweeyo to duloso, saga wedi dilesо Helodee mapoo egeesee takaso, “A epedee hamapoo Yonee Odoо Howо Sauwidili eyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosiбoga ee talai goomogo,” diso. ²⁶ Helodeeye to hagee dume yo dia goo heleso. Esino yo odoо susuga eyo howo woola mapoo eyo tei magoo ee gobablei ebiaso. Esemе yayo sobo o to mapoo gowoole. ²⁷⁻²⁸ Osoloso Helodeeye o ha teli odoо hee neliga moso gibali oso Yoneeyo wiligi kodolame diye diso. Esemе yayo neliga moso tegei mapoo dilesо Yoneeyo wiligi koodoloso, odoо susuga oso agalame tolo mapoo magoloso, odoо howo woola tosiбilesо sobo mapoo teneeso. Esemе sobo yayo toloso owee mapoo teneeso. ²⁹ Yonee o hamamee dili oso goo hagee dume, diayo sibilesо o su toloso wulu odoо toga tooseli omapoo kulodu magooso.

Yesuye sobo sabolo, holaiso sabolo, osoloso gisowe 5,000 mapoo nei pi

(Matiyu 14:13-21, Luka 9:10-17, Yonee 6:1-14)

³⁰ Yesuye diye di odoо see wedige sibilesо, diayo goo moodoo sabolo diayo goo eligi susuga sabolo Yesu mapoo opusususo. ³¹ Odoо susuga Yesuye badebei omapoo dile see sibo di oso, Yesu o hamamee dili odoо sabolo nei nalai beeamе tekepo egele. Esemе Yesuye o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Iba ibusomo odoо mauwe poogoo mi mapoo dilesо hasalame dimo,” diso.

³²⁻³³ Esemе Yesu o hamamee dili odoо sabolo du ma kulodu bulumaloso, abei hodiokoo odoо koola mauwe mi mapoo dalo soowoolame moumeleeno, odoо abei

palaga debei oso ogoloso gooleedooso. Esemе odoо susuga oso mi opusomo opusomodi maga Yesuye di mi mapoo malalo mili hoguga diadeeso. Diba malalo dilesо balaga meleeno, Yesu o hamamee dili odoо sabolo du maga sibilesо gimagooso. ³⁴ Osoloso Yesu du maga mi mapoo pubalogoloso, odoо susuga mooloogoodoloso debei ogoloso, yayo diba dia sooloo dalaso, bei sipi be hu masi bali odoо mauwe pogoloso dobome. Esemе yayo goo susuga dimapoo eligiso.

³⁵ Osoko olo todobume, Yesu o hamamee dili odoо oso yimapoo sibilesо egeesee takaso, “Osoko olo todobuo, osoloso mi hagee moso sabolo nei nalai sabolo mauwe. ³⁶ Esiga nayo odoо susuga hagee diye dee takee. Osoloso diba dilesо, mi koola mapoo diso moleeso nei toloso nalame,” diso.

³⁷ Esino Yesuye o hamamee dili odoо mapoo nei takaso, “Diayo nei nalai niso toloso tenee,” diso.

Diayo Yesu mapoo takaso, “Iyo nei toloso dimapoo teneega, 200 molee toowaso teli, esino iba molee mauwe.”

³⁸ Esemе Yesuye dimapoo woosaso, “Diba wo kasolo molosomo? Niyo agalame di.”

Esemе diayo dilesо egeme, diayo yimapoo takaso, “Wo dee tiadoo osoloso di bakadio moloso,” diso.

³⁹ Esemе Yesuye o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Odoо susuga mapoo, ‘Niba mi mapoo pepoko mooloogoodoloso buluma mooloogoodoloso buluma,’ dee takee,” diso. ⁴⁰ Esemе dimapoo takeme, diba mooloogoodoo opusomo opusomo doloso mooloogoodoo hee mapoo odoо 100 osoloso mooloogoodoo hee mapoo odoо 50 doloso bulumaso.

⁴¹ Esemе Yesuye wo dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo toloso, keimi ma dokodoo bolone, Godeeye nei pidilame goomoga goo toodagaso. Osoloso yayo wo popeiloso di sabolo agisaloso o hamamee dili odoо mapoo piso, diayo odoо susuga mapoo pilame. Esemе diayo wo sabolo di hwei sabolo odoо susuga mapoo piso. ⁴² Esemе odoо susuga nei tebia nega dia edigaso. ⁴³ Osoloso diayo nei naloso abo poogoo,

Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo di bou tegei 12 metamagisaso. ⁴⁴ Osoloso sobo sabolo holaiso sabolo nei neso. Esino mooloogoodoo eyo kulodu gisowe hesiga 5,000 oso nei ka ne.

*Yesuye howo dokodooga di
(Matiyu 14:22-33, Yonee 6:15-21)*

⁴⁵ Diba nei nalaga koodobuloso, Yesu o hamamee dili odoo malalo du maga Betesaida mi mapoo diye doloso, diba abei damolome, Yesuye odoo susuga dibada mi mapoo diye diso. ⁴⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga diye doloso, yo obusomo Godee mapoo toodagalame mubi dokodoo palaso.

⁴⁷ Gesi domo o hamamee dili odoo dibada du maga abei domo damolome, Yesu yo obusomo mubi dokodoo badebeiso. ⁴⁸ Yesu mubi dokodoo badolone egeino, poo sabolo howo ki sabolo simi oso, o hamamee dili odoo dia du mapoo woome, diba kwasu sabolo du sulugamo diadaga molome egeiso. Osoloso gesikolo kudi olo tadageme, yo howo dokodooga diba daga dilame dimeleeso. ⁴⁹ Esino o hamamee dili odoo diayo Yesu howo dokodooga dimelee egeme, diayo goolee bo belee dolone diba yo ogoloso googaso. ⁵⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso yo ogoloso obugume dimapoo egeesee takaso, "Haga na ebi. Aso." ⁵¹ Osoloso Yesu yo du mapoo dapogome, howo ki sabolo poo sabolo saga koodobiaso. Esemé Yesu o hamamee dili odoo goo hagee ogoloso dia howoogaso. ⁵² Diba Yesuwo kitulugu gooleedoo diepi, diba howoogelee pegiliyo. Esino diba howoogaso, bei dibada sooloo kalawaga.

⁵³ Osoloso diba abei daloso abei ho-diokoo Genesalet mi mapoo dibada du oluguso. ⁵⁴ Diba du oluguloso mubiyodoo dalaga poogoome, odoo omapoo tebisa melee oso yo kibiya hoodo egeiso. ⁵⁵ Odoosuga mi opusomo opusomodi mapoo hogugo dileso, odoo paigiga dibada kida mapoo tiedigaloso Yesu mapoo emigado sibadeeso. ⁵⁶ Yesu mi opusomo opusomodi mapoo silime, edebeeyo odoo paigiga kida mapoo tieduloso, bi teli go

mapoo emigado sibilesos magooso. Osoloso odoo paigiga oso Yesu o dugo sage ka pee mapoo sigilame howoogaso. Esemé diayo o dugo sigeme wegiga dooso.

7

*Godeeye tei eligi goo sabolo edebeeyo tei eligi goo sabolo
(Matiyu 15:1-9)*

¹ Beeame hedepeso Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo abo sabolo Yoluselem mi amaga sibilesos Yesu mapoo mooloogoodoo. ² Osoloso diayo egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo oso Yu odoowo tei dedelega pogoloso nei nalame dibada dee howo koo hapagali. ³ (Esino Yu odoo sabolo Pelisi odoo sabolo dibada odooga dia tei eligi goo dodolone daga nei nalame dee howo hapagaliso. ⁴ Diba bi teli go mapoo bi tolosos nala pogolone daga dibada dee medee howo hapagaloso ka nali. Osoloso dibada odooga dia tei eligi goo dodolone dibada kapu sabolososepeni sabolososoloso disisabolo howo hapagaliso.)

⁵ Esemé Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo oso Yesu mapoo woosaso, "Bei kasimaga nee hamamee dili odoo ibada odooga dia tei eligi goo dedelega ka pagala? Diba dee howo hapegelega nei naliso," diso.

⁶ Yesuye to nei dimapoo takaso, "Godeeyo to tosili odoo hee Aisayaye daga hoogoo tei goo olo takaso, googolee bakadio gweli odoo nimapoo. Osoloso Aisayaye see tobu takaso,

'Dibada magaso amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudiliso, esino dibada sooloo ma kulodu mesili goo me.

⁷ Diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili eyo kulodu goo hee me, bei edebeeyo tei goo eligi, diayo Godeeyo tei masi odoo mapoo eligiliso.'

⁸ Niba Godeeyo tei goo eligi pogoloso, see nibada odooga dia tei goo eligi deedeeso.

⁹ Yesuye dimapoo see tobu egeesee takaso, "Niba Godeeyo tei goo eligi goo peegoo magoona. Osoloso nibada odooga dia tei eligi goo talame. ¹⁰ Esiga daga

hoogoo Moseseeye tei goo Godee maga simi nimapoo tenee hagoso,

‘Nama dio noowee dio oso to taka duloso dimapoo mesie. Esino odoos agayo oma dio owee dio mapoo to tokenee takooga, yo wolomalaiso.’

¹¹ Esino niyo egeesee takiliso, ‘Soowa, edebeeyo oma dio owee dio mapoo takoo, “Emegei, niba ayo pidileime, bei molee amapoo egee molo Godee mapoo tenelame siga. Molee egee ibada toso hedi koloban.’ ” ¹² Niyo odoos owee dio oma dio ee pidilei tei magooso. ¹³ Niyo tei magoo ee dodolone Godeeyo tei magoo peegoo magolone ka doso. Osoloso niba goo abo susuga egeesee masi tomo silesiboso.”

Odoos sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peli goo
(Matiyu 15:10-20)

¹⁴ Esemee Yesu odoos mooloogoodoo see gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Niba mo to medee dui, osoloso goo goolee medee te. ¹⁵ Esiga edebeeyo nei nali oso o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli. Esino odoos o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to tokenee taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁶ Niba dulu bolo daga, ayo hagee takoo niyo medee dui,” diso.*

¹⁷ Esemee Yesuye odoos mooloogoodoo poogoo dileso, moso kulodu gadime, o hamamee dili odoos oso dileso egeesee takaso, “Nayo dio masi taka goo eyo bei imapoo medee takee,” diso. ¹⁸⁻¹⁹ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba goo eyo kulodu bei medee koo gooleedolo? Esiga niyo nei tolosos nali oso nibada sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli, bei nei nali bi egee sooloo ma kulodu koo gameli. Esino kakobo ma kulodu gameilesos see peegoo gasibiliso.” (Yesuye goo hagee takolone, yayo kitulugu sabolo takaso, nei nali bi susuga nalai tekepo, diso.)

* **7:16:** 7:16 To hagee odoos abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoos bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

²⁰ Esino Yesuye see egeesee takaso, “Odoos o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso.

²¹ Esino odoos sooloo ma kulodu tokenee goo susuga hagee talame goo goolee sibiliso. Tokenee goo gweli, osoloso edebeeyo odoos hee mapoo giba nalame gweli goo, osoloso adaba bi heli talai goo, osoloso odoos wolomalai goo, osoloso gisosos adaba kooka sobo mapoo giba nalai goo, osoloso sobosos adaba kooka giso mapoo giba nalai goo, ²² bi bei dolosos badalai gweli goo, osoloso tokenee talai goo osoloso emegei dimapoo gamenee takalai goo, osoloso odoos susuga eyo howo woola ebili goo talai, osoloso emegei dimapoo kweli goo, osoloso emegei dia hu maga takalai goo, osoloso suwa peli goo, osoloso goo tekepo goolee me sili. ²³ Esiga tokenee goo susuga hagee talame odoos o sooloo ma kulodu gooolee melesos toga, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso.”

Yu dele poogoo sobo oso tei too goo
(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Yesu o hamamee dili odoos sabolo mi egee pogolosos, Taya mi toowa koola mapoo diso. Osoloso yo dilesos, odoos susuga oso yayo simi ogolosos gooledgeeyagos mosos hee mapoo kulodugapelesos mada badebeisos. Esino odoos susuga oso yayo simi goo ee dulosos odoos abo mapoo sagos takomos dime dibas gooledgeosos. ²⁵⁻²⁶ Esemee Yu dele poogoo sobo hedepe Ponesiyas Siliyas mi mapoo badeli oso Yesuwos goos dumes, yayo badebeis mi omapoo simisos. Yo sibilisos Yesuwos homos beiyopos gawulosos badolone egeesee hoowagos, “Mosos sobos holo bos holo palas badosos. Esiga nayo sibilisos o kulodubos holo egee bados peegos hailames sibe,” diso.

²⁷ (Yu odoos oso Yu dele poogoo odoos mapoo sos, dee takelisos. Osoloso Yu odoos ee takolone odoos holaisos, delisos. Esemee sobos yayo goo egee moodoolais kitulugus tebias dolosos yimapos tei too malabelesos agalames) Yesuye sobos mapoo

egeesee takaso, “Holaiso dia nei toloso so mapoo tenelai tekeponee. Esino daga holaiso dimapoo nei tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esem soboso Yesu mapoo nei takaso, “O Lodee, nayo tei takoo. Esino so moso hemidu silesibilone holaisoso nei ne kokou mou nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁹ Esem Yesuye sobo mapoo takaso, “Nayo amapoo to nei tekepo takaso. Esiga no mosopoo dileso nowolo sobo holo mapoo ege, yo tekepo badoso. Bo holo epedee o beliye ma kulodu mauwe,” diso.

³⁰ Esem yo o mosopoo dileso, o sobo holo egeino bo holo o kulodu pala mauwe pogoloso, tekepo poloso debi mapoo wulo tia molome egeiso.

Yesuye odoo dulu taba ibaya tekepo moodoo goo

³¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Taya mi pogoloso Saidon mi mapoo peledabaso. Osoloso diba see abaga dino Dekapolisi mosobia mapoo peledoboloso, Gelili abei mapoo mouso. ³² Osoloso odoo aboso odoo dulu taba ibaya Yesu mapoo ido sibilesos howaso, yayo o deeso sigilosos tekepo palame.

³³ Yesuye odoo dulu taba ibaya odoo mooloogoodoo amaga peegoo ido dileso, Yesuwo dee woluguso dulu taba ibaya eyo dulu ou mapoo tulugulosos, makawo o dee mapoo paga magulosos, odoo dulu taba ibaya eyo i mapoo sigesos. ³⁴ Osoloso Yesu keimi ma dokodoo bolone sooloo toowa polomeleso homodopulosos yimapoo o toso egeesee takaso, “Epata!” (to eyo bei yiliga magee). ³⁵ Esem epedee omapoo dulu taba ibaya eyo dulu tekepo poloso to taka o duluso medee duso, osoloso o iso to medee kalame mimooloogooso.

³⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo yayo goo moodoo na oposisi doloso, dimapoo to kitulugu sabolo takeliso. Esino yayo takolone diayo odoo abo mapoo na oposisi dee taka pogoloso, see odoo abo mapoo oposisiliso. ³⁷ Esem odoo susuga oso Yesuye goo moodoo dume dia howoogaso. Osoloso diayo see egeesee takaso, “Yesu goo susuga tomo sili medee tekepo. Iyo goolee edebeeयो odoo dulu

tobaga ibaya tekepo koo moodoogamo silabelee dee. Esino yayo odoo dulu tobaga osoloso to koo kalakali yayo tekepo moodoogamo siliso.”

8

Yesuye 4,000 odoo mapoo nei pi goo (Matiyu 15:32-39)

¹⁻² Beeame heeso Yesuye goo eligi ee dulame see yimapoo odoo susuga mooloogoodolosos debeiso. Esino nei mauwe poogoo, Yesuye o hamamee dili odoo gili-madolosos dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo susuga hagee dia sooloo dolo, bei diba abolo dobolone beeame bakadio hedepedi poogooga. Esiga diayo nei nalai mauwe. ³ Osoloso ayo diba nei tenelaga, dibada mosopoo diadee dee takooga, diba eli domopoo houdasos kitulugu me pogoloso howamadagalaisos, bei odoo abo dibada mi koola hapoonee,” diso.

⁴ Esem Yesu mapoo o hamamee dili odoo oso woosaso, “Nei mauwe, osoloso moso mauwe miwe poogoo mi hamapoo, iyo nei kamapoo toloso odoo susuga hamapoo ka tenelaiyo?” diso.

⁵ Esem Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Niba wo kasolo molosomo?”

Diayo nei takaso, “Iba wo 7 molosos,” diso.

⁶ Esem Yesuye odoo susuga mi mapoo bulume diso. Osoloso yayo wo 7 toloso Godee mapoo goomoga todagolosos, wo popeilosos odoo susuga mapoo pilame o hamamee dili odoo mapoo piso. Esem diayo odoo mooloogoodoo susuga mapoo piso. ⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo ma kulodu di pepoko abo molo egeiso. Esem Yesuye di toloso Godee mapoo goomoga todagolosos, o hamamee dili odoo mapoo teneme, diayo toloso odoo mooloogoodoo mapoo piso. ⁸ Esem diba nei ne oso dia edigime, diayo nei nalosos abo poogoo, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo di, bou tegei 7 metamagisaso. ⁹ Esiga beeame omapoo 4,000 odoo oso nei egee neso. Osoloso diba nei nalosos, hamamee Yesuye dibada mi mapoo diadee, diso. ¹⁰ Osoloso diba diye dolosos, Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei

mapoo meilesa du ma kulodu bulumaloso, Dalmanuta mi mapoo dalo soowaso.

Pelisi odoosoo oso mudu opusomodi ee agalame goomoga goo
(Matiyu 16:1-4)

¹¹ Diba Dalmanuta mi mapoo soowooleso peledobome, Pelisi odoosoo oso Yesu mapoo toso agadilame sibadeeso. Bei diba goomogaso Yesu kitulugu tei Godee maga simibeleso kukuloso agalame. Egeesee meleso, diayo Yesu mapoo goo mudu opusomodi moodee doloso takaso. ¹² Esemee Yesuye goo hagee dume, yo diba goohelime sooloo toowa polomeleso homodopuloso takaso, “Bei kasimaga epedee beeamee hamapoo odoosoo susuga hagee do oso goo mudu opusomodi moodoo ee agalame ka woosaliyo? Esiga ayo nimapoo tei goo taka, ayo goo mudu opusomodi odoosoo epedee beeamee hamapoo hagee do omapoo niyo agalame see moodolaime,” diso. ¹³ Osoloso Yesuye goo mudu opusomodi eligi koodobuloso, see o hamamee dili odoosoo gilimadoloso du mapoo meilesa, abei hodiokoo dalo soowaso.

Yesuye wo habili maga dio masi taka goo
(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Diba abei hodiokoo dalo soowoolone wo talai boobadopugunabu. Esino du ma kulodu wo hedepe molome egeiso. ¹⁵ Esemee Yesuye dimapoo kokodo takolone dio masi egeesee takaso, “Niba obeeamo, bei Pelisi odoosoo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi moloso. Osoloso wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege habia oso tokenee palaiso,” diso.

¹⁶ Esemee diayo Yesuye taka duloso disono to boowooga meleso takaso, “Bei yayo egee takoo, iba wo telega soowooga ka takoo,” diso.

¹⁷ Esino Yesu diayo to boowooga melee ogoloso, yayo dimapoo takaso, “Bei kasimaga niba nei mauwe poogoo ogoloso goo ka tiadowala? Niba ayo goo eligi omapoo ogoloso koo gooleedolo? Nibada sooloo ma kulodu goo ayo eligi ee gooleedoloso, nibada sooloo ma kulodu

magalai dia kalawado? ¹⁸⁻¹⁹ Niba howo mauwega, egele ka pagala? Niba dulu mauwega, dule ka pagala? Niba ayo wo dee tiadoo 5,000 giso mapoo pi goo ee boobadoolo? Diayo nei naloso, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 12.”

²⁰ Esemee Yesuye see takaso, “Ayo wo 7 4,000 odoosoo mapoo pi, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 7.”

²¹ Esemee Yesuye takaso, “Ayo odoosoo susuga mapoo wo pi goo ee niyo egeiso. Esino bei kasimaga Pelisi odoosoo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi maga ayo hagee takoo niyo gooleedelega osee ka dabala?”

Yesuye Betesaida mi omapoo odoosoo howo bakadio si moodoo goo

²² Osoloso diba Betesaida mi omapoo peledoboloso, odoosoo abo oso odoosoo howo bakadio si Yesu mapoo ido sibadeeso. Esemee diayo Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “Odoosoo hagee nee deeso sigoloso yo tekepo pe,” diso. ²³ Esemee Yesuye o hamamee dili odoosoo sabolo dulone, yayo odoosoo howo bakadio si eyo dee mapoo toloso mosobia amaga yo peegoo ido diso. Osoloso Yesuye o howo mapoo makawo pakanuloso, yayo odoosoo egeeyo howo mapoo sigoloso, Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No epedee bi susuga ogolo?”

²⁴ Esemee odoosoo yayo peegoo ogogolone egeesee takaso, “O olo ogoso, esino odoosoo silesibono medee koo ogo, diba homo masi silesibo,” diso.

²⁵ Esemee Yesuye o deeso see odoosoo howo bakadio si eyo howo mapoo sigeme, olo epedee omapoo o howo tekepo poloso bi ogogolone egeesee takaso, “Bi susuga medee ogo,” diso. ²⁶ Yesu odoosoo howo bakadio si tekepo moodooloso, Yesuye yo tekepo moodoo odoosoo abo mapoo takel-ega pagalame, yo mosopoo diye dolone yimapoo takaso, “No duga mosobia kulo-duga na di,” diso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligepugu
(Matiyu 16:13-20, Luka 9:18-21)*

²⁷ Yesu o hamamee dili odo o sabolo abaga mosobia koola Kasaliya Pilipi mi mapoo polone, eli domo dulone, Yesuye o hamamee dili odo o dimapoo woosaso, “Edebeeyo a odo o gu deliyo?”

²⁸ Esem diayo Yesu mapoo nei egeese takaso, “Odo aboso taka no Yonee odo howo sawwidili odo toloso hogado simi deliso, aboso taka no Ilaisa deliso, osoloso odo aboso taka no daga hoogoo Godeeyo to tosili odo deliso.”

²⁹ Yesuye dimapoo woosaso, “Niyo a odo o gu deliyo?”

Esem Pitaye nei egeese takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo oso.”

³⁰ Esem Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, “Odo mapoo a Keliso Godeeye hudi magoo dee na takeeye!” diso.

*Yesu eyo talai taka
(Matiyu 16:21-23, Luka 9:22)*

³¹ Yesu o hamamee dili odo eligi mimologolone egeese takaso, “Odo Holo, a dala toowa bei talaiso, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa sabolo, tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso a gowoolaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso, esino beame bakadio hedepedi eyo kulodu hogabileiso.”

³² Yesuye goo hagee o hamamee dili odo dimapoo woola yilege pugume, Pitaye yo peegoo ido dileso yimapoo takaso, “No egeese na takee.”

³³ Esem Yesu o hamamee dili odo dimapoo bidi puguloso bolone, Pita mapoo egeese takaso, “Saiten masi, no amaga peegoo di! Nayo egee takoo edebeeyo goolee takoo Godeeye goolee goo koo takoo.” ³⁴ Yesu o hamamee dili odo sabolo osoloso odo mooloogoodoo gilimadoloso, dimapoo egeese takaso, “Edebeeyo ama hamamee dadalai gooleega, diba daga eyo goomoga goo susuga peegee. Osoloso eyo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodoloso ama hamamee ka sibe. ³⁵ Odo agayo o gie badeli goodogoloso medee tekepo badalame gooleega, yo gie badeli osogobalaiso. Esino yayo o su eyo

goodegelega pogoloso, mo goo maga osoloso to tekepo eyo goo maga edebeeyo yo wolomaga, yo tei gie badeli agalaiso.

³⁶ Esiga edebeeyo mi toowa hamapoo bi susuga egee molo o daga, osoloso o gie badeli osugobooga, bi susuga ogo yo pidileisomo? Haye. ³⁷ Esino mi toowa hamapoo o gie badeli osugobooga, ogo biso gie badeli see ka talaiyo? Gie badeli see talame bi tenelai bi hee mauwe. ³⁸ Esiga edebeeyo Godeebolo ebilega pogoloso, goo tokenee osee tomo silesibo epedee beame hamapoo, edebeeyo o tei too sabolo, osoloso mo to maga, edebeeyo yimapoo dala teneeyaga obulone, o tei too mada magooga, hamamee mo mayo kitulugu gadeepugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesi, nei ayo yimapoo waki pileiso.”

9

¹ Yesuye dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo tei taka, odo abo hamapoo hagee do, niba epedee talaime, esino daga malalo Godeeye wiligi doloso badalai beame goo kitulugu sabolo siboga agalaiso.”

*Yesu o su mudu opusomodi
(Matiyu 17:1-8, Luka 9:28-36)*

² Osoloso beame 6 olo pogoloso, hamamee Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yonee esee mubi hoo dokodoo odo mauwe mapoo ido paladeeso. Mubi hoo dokodoo o hamamee dili odo oso balagamolome Yesu o su mudu opusomo paso. ³ Esem egeino Yesu o dugo dia hohodi ka heliye amaga poni oso howo dooso. Esiga mi hamapoo odo heeso dugo hapooga dugo heliye egesi molo agalaime. ⁴ Osoloso Ilaisa dio Mosese dio galaga sibilesi Yesubolo to kemeleeso.

⁵ Pitaye Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedepedi teegalaiso, hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilaisayo.” ⁶ Pitaye takalai kibiya gooleede, diba obume.

⁷ Esem kolobo sibilesi, diba gidisooso. Osoloso kolobo maga toso egeese takaso,

“Hagee medee ayo gooma mo holo, esiga o to medee dui.”

⁸ Esemé Pita, Yonee, osoloso Yemes to taka duloso egegeino, Mosese dio Ilaisa dio mena, esino hedepe Yesu dibolo bado-boome egeiso.

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo kitulugu sabolo takaso, “Epedee niyo egeigo odo hee mapoo na takee. Esino Odo Holo, a toloso hogabia ogoloso, hamamee odo hee mapoo ka takee,” diso. ¹⁰ Esemé Yesuye to taka diayo wulo kookoodooso. Esino diayo Yesu toloso hogabia goo eyo bei disono nei woosa nei woosa demeleeso.

¹¹ Osoloso diayo Yesu mapoo woosaso, “Bei kasimaga tei eligili odo oso takolone, daga Ilaisa sibilesa, Keliso hamamee sibileigo dee ka takeliyo?”

¹² Esemé Yesuye to nei dimapoo egeese takaso, “O, daga Ilaisa sibilesa eli medee moodoolaiso. Godeeyo to booka mapoo hogugu moloso, ‘Odo Holo, a dala toowa talaiso, osoloso edebeeyo a gowoolaiso.’ ¹³ Esiga ayo nimapoo taka, Ilaisa yo olo simiso. Osoloso edebeeyo yo dala teeneso, bei Godeeyo to booka maga taka ee dodolone.”

Yesuye giso holo bo holo pala moodoo (Matiyu 17:14-21)

¹⁴ Yesuye o hamamee dili odo baka-dio hedepedi mubi dokodoo paladee sabolo, see kumoo meilesa egeino, Yesu o hamamee dili odo abo tei eligili odo sabolo agadiga molome egeiso. Esemé odo susuga sibilesa mooloogoodooso.

¹⁵ Diba disono mooloogoodoloso bal-agameleeno, Yesu dimapoo simi ogoloso, dia howoogaso. Esemé diba Yesu mapoo goomoga sabolo hogugo diadeeso.

¹⁶ Esemé Yesuye dimapoo woosaso, “Niba ogoo goo maga agadiga malala?” diso.

¹⁷ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulduga odo heeso egeese takaso, “Eligili odo, mo holo bo holo pala oso ibaya paga, nayo moodoolame ido simino, no hamapoo mena. ¹⁸ Esiga bo holo

yimapoo poologa, yo miyomoo homodobuloso, kakawa molone o mei wulo tekeliso, osoloso maga maga makawo tiidiliso. Esino nee hamamee dili odo dimapoo mo holo bo holo peegoo hasuso pigilame woosano, diayo bo holo peegoo hasuso pigile, bei diayo kitulugu tebilena.”

¹⁹ Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba tei too mauwe odo. A beame sage kasolo badoga niyo amapoo tei ka talaiyo? Osoloso niyo amapoo tei koo toga, a nimapoo dia gowoo. Esino giso holo amapoo ido sibe,” diso.

²⁰ Esemé diayo giso holo Yesu mapoo ido simiso. Esino bo holo eyo Yesu egeme, giso holo yo bo holoso o kulodu degiga meleso miyomoo homodobiaso. Esemé maga mapoo makawo oudoo sabolo mi mapoo bidigamo siliso.

²¹ Yesuye holopeyo oma mapoo egeese woosaso, “Goo hagee kobolone holope yimapoo ka mimooloogoowo?”

Esemé holopeyo amameeye nei Yesu mapoo egeese takaso, “Yo pepoko mapoo mimooloogoo. ²² Beame susuga bo holoso holope wolomalame yo dou mapoo toodo, osoloso howomoo huso demeleeso. Esiga no kitulugu tebia mologa, nayo iba sooloo dele, osoloso iba pidi,” diso.

²³ Esemé Yesuye yimapoo egeese takaso, “Nayo taka, ‘No kitulugu tebia daga iba pidi,’ diso. Esino edebeeyo amapoo tei toga, bi susuga haga kalawane.”

²⁴ Osoloso holopeyo amameeye Yesu mapoo to neligi egeese takaso, “A namapoo tei tooso, esino nayo a pidi, mo tei too pepoko see toowa dee,” diso.

²⁵ Esemé odo susuga Yesu mapoo saga mooloogoodalame sibadee egeme, Yesuye bo holo mapoo neligi egeese takaso, “No odo mapoo dulu taba ibaya teneli. Esiga ayo namapoo to kitulugu sabolo ka taka, no epedee holope hageeyo kuloduga peegoo gasiboga, see holope hageeyo kulodu na gadi.”

²⁶ Osoloso bo holo gwa sabolo dia degiga meleso holope miyomoo togobuloso, yo peegoo gadiso. Esemé holope mi mapoo degigilega kakawoloso meleso. Esemé

odoo aboso yo olo ta gooleeso. ²⁷ Esino Yesuye holopeyo dee mapoo toloso, yo tabalame pidiso. Esem holope yo tabaso.

²⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo dibusomo moso kulodu dopolone, diayo Yesu mapoo mada woosaso, “Bei kasimaga bo holo peegoo hasuso pigilei kitulugu imapoo mauwe ka molosomo?”

²⁹ Esem Yesuye to nei egeesee takaso, “Niyo daga dokodoo toodagooga, bo holo egesi masi peegoo ka hasuso pigiya.” diso.

*Yesu eyo talai goo see taka
(Matiyu 17:22-23, Luka 9:44-45)*

³⁰ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi hee egee pogoloso, see Gelili mi ee ma kuloduga diso. Osoloso Yesu yo goomogelee odoo heeso yo egeyaga, ³¹ bei, Yesu o hamamee dili odoo eligi meleeso. Yayo dimapoo egeesee takaso, “Odoo Holo, a amapoo ha teli odoo mapoo tenelame tiasalaiso. Osoloso diayo a wolomalaiso, esino beeam bakadio hedepedi eyo kulodu ta maga a see hogabileiso.” ³² Esino diayo Yesuye taka to eyo bei medee kibiya gooleede. Esem diba obume Yesu mapoo to eyo bei see wosele.

*Odoo agayo wiligi doloso ka badalaiyo?
(Matiyu 18:1-5, Luka 9:46-48)*

³³ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapenyum mi mapoo peledabaso. Osoloso diba moso diso dabalai mapoo debeiso. Osoloso Yesu o hamamee dili odoo mapoo woosaso, “Niba eli domo abaga sibulone ogoo goo boowomo simiyo?”

³⁴ Esino diayo to nei wedi dile, bei, diayo dibada kulodu odoo agayo wiligi doloso badalai goo maga to boowaso.

³⁵ Yesu yo biamolone o hamamee dili odoo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo malalo wiligi doloso badalai gooleega, yo eyo pepookodee, osoloso odoo susuga wulo wulayo pidi.”

³⁶ Yesuye holope ido sibilesi, dibada mudugiyo tebidiso. Osoloso holope Yesuye maduloso dimapoo egeesee takaso, ³⁷ “Edebeeyo mo hu maga holope hageesi pidiga, yo a pidi masi pidiso.

Osoloso edebeeyo a pidiga, yo moma a diye di pidi masi pidiso.”

*Odoo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo
(Luka 9:49-50)*

³⁸ Yoneeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iyo odoo hee nee hu maga bo holo peegoo hasisamo silime egeiso. Esem koodobilame iyo yimapoo takaso, bei yo ibolo hodobo mooloogoodoo hede-penee.”

³⁹ Esem Yesuye egeesee takaso, “Na hamaga takee. Odoo heeso mo hu maga goo mudu opusomodi moodooga, yayo mo hu mapoo tokenee goo saga takalaime.

⁴⁰ Osoloso odoo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo.” ⁴¹ Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei goo hee taka, bei niba Kelisowo odooga, odoo heeso nimapoo howo keeneega, yo hamamee Godeeye nei tenelaiso.”

*Tokenee goo talame kukuli
(Matiyu 18:6-9, Luka 17:1-2)*

⁴² Esem Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoo heeso amapoo tei too odoo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odoo aboso yimapoo sibilesi, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odoo egee dala pepoko toloso talaiso. Esino odoo yayo amapoo tei too pepoko odoo ee tokenee mapoo gido dileso, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odoo ee takelega poo-googa, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaiso. ⁴³ Osoloso nee dee hodio oso no tokenee mapoo gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee dee bakadio sabolo dou mapoo dilei tekeponee, bei dou egee koo semili.

⁴⁴ * ⁴⁵ Osoloso nee homo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee homo bakadio sabolo dou mapoo dilei tekeponee. ⁴⁷ Osoloso nee howo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, nee

* **9:44:** 9:44 sabolo 9:46 sabolo Makaye hamapoo hogugule. Esino 48 maga taka to hedepe.

howo hodio egee tapigi. Godeeye wiligi doloso badeli omapoo howo hediliwe gadilei soowa. Esino howo bakadio sabolo dou mapoo toodalai tekeponee. ⁴⁸ Bei mi omapoo

'boobee egee molo koo wedili osoloso dou koo semili.'

⁴⁹ Esiga odoo susuga dala toga douso gawe masi gawoolaiso, bei Godeeye goomoga iba medee tekepo dabalame."

⁵⁰ "Solu hadali bi medee tekepo. Esino solu hadali mauwe poogooga, hadali see talaisomo? Haye, see talaime. Esiga niba solu masi molone nemegei dimapoo mesie sabolo deebee."

10

Sobo huloso pegeli goo

(Matiyu 19:1-12, Luka 16:18)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapenyum mi pogoloso abaga dino Yudiya mi mapoo peledoboloso, see abaga dino Yoden howo daso. Osoloso omapoo egeino, odoo mooloogoodoo yimapoo sibadeeme, Yesuye dimapoo Godeeyo goo eyo daga eligi egeesee eligiso.

² Osoloso Pelisi odoo aboso sibilesi Yesuye to tokenee takabeleso, kukulo agalame yimapoo woosaso, "Esiga gisoso sobo huloso pagalai soowayo?"

³ Esemé Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, "Sobo huloso pegeli eyo goo Moseseeye nimapoo tei kasee eligiliyo?" diso.

⁴ Esemé diayo egeesee takaso, "Moseseeye imapoo tei egeesee eligiso, gisoso sobo poogooga, daga sobo pegeli peipa omapoo hoguloso sobo yo ka peegeena."

⁵ Esino Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, "Moseseeye yayo nimapoo egeino nibada sooloo dia kalawa neme tei hagee ka magoo. ⁶ Godeeye mipoo toowa hagee daga moodoo mapoo, giso sabolo sobo sabolo moodooso. ⁷ Bei egeesi maga gisoso oma dio owee dio pogoloso, see osobo sabolo hedepe doloso dabalaiso. ⁸ Osoloso diba daga giso obusomo, sobo obusomo doloso badebeiso. Esino diba see olo hedepe doloso doso." ⁹ Yesuye egeesee takaso, "Godeeye giso dio sobo dio hedepe, domo na pi," diso.

¹⁰ Osoloso hamamee Yesu o hamamee dili odoo sabolo moso kulodu dopolone, sobo huloso pegeli eyo goo diayo Yesu mapoo see woosaso. ¹¹ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo osobo pogoloso, sobo hee huga, yo odoo heeyo sobo peedee huso. ¹² Osoloso sobo yo omo pogoloso giso hee huga, yo odoo heeyo giso peedee huso."

Yesu sabolo holaiso sabolo

(Matiyu 19:13-15, Luka 18:15-17)

¹³ Beeame hedepe odoo aboso holaiso Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso diba pidilame. Esino o hamamee dili odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo oso holaiso hamaga taka ogoloso, kamana sabolo dimapoo takaso, "Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee, bei odoo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁵ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo o goo holaiso masi omamo to mapoo mesimo sili, egeesi pel-ega pogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe." ¹⁶ Osoloso Yesuye holaiso gilimadoloso, yayo hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, diso.

Bi bei odoo

(Matiyu 19:16-30, Luka 18:18-30)

¹⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi hee mapoo dimeleeno, odoo hee hoguo sibilesi, o homo beiyopoo gawoloso, yimapoo egeesee takaso, "Eligili odoo tekepo, ayo ogo goo toga badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?"

¹⁸ Esemé Yesu yo Godeeye hudi magoo doloso gooleedalame, yayo nei egeesee takaso, "Bei kasalame nayo a tekepo ka sisala? Hedepe Godeeno medee tekepo. ¹⁹ Esino nayo woosa to eyo nei, Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: odoo na wolome, adaba kooka sobo na peedee hui, heli na te, odoo hee mapoo gamenee na gigidi, odoo hee mapoo gamenee goo maga heli na te, osoloso nama dio noowee dio to taka mapoo mesie."

²⁰ Osoloso odoo yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, a holope maga simi tei susuga hagee ayo tobuloso tomo simiso.”

²¹ Esemé Yesu sooloo dala sabolo odoo omapoo bolone yimapoo egeesee takaso, “No goo hedepe doopoo dagadi moloso. No dileso, nee bi susuga odoo abo mapoo nei moleeso talame tadi. Osoloso bi too eyo nei molee bi mauwe odoo mapoo pi. Eseega no kei mi mapoo nei tenelaiso. Osoloso no ayo di hamamee sibe,” diso.

²² Osoloso bi bei odoo yo Yesuye to taka duloso, pupuda sabolo diso, bei bi bei mologa, o bi odoo abo mapoo tenelai goomogele.

²³ Esemé bi bei odoo dime, Yesu o hamamee dili odoo mapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁴ Yesuye to taka duloso diba howoogaso. Esino Yesuye see dimapoo takaso, “Mo holo dio, Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga be toowa, kemol oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁶ O hamamee dili odoo Yesuye to taka duloso dia howoogaso. Osoloso disono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Odo agayo gie badeli ka talaisomo?”

²⁷ Esemé Yesuye dimapoo bolone to nei takaso, “Edebeeyo eyo kitulugu maga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime, esino Godeeyo kitulugu sabolo bi susuga kalawanee.”

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “No ege, iba bi susuga poogooso, nayo di hamamee sibilame.”

²⁹ Esino Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo ayo di hamamee sibilame, osoloso to tekepo eyo goo maga, o moso, o emei, o omoo, o omolo, o owee, o ama, o holaiso, osoloso mi poogooga, ³⁰ odoo yayo o bi susuga poogoo eyo nei toowa daga dileso talaiso. Osoloso yo mi toowa hamapoo badolone, see moso, emei, omoo, omolo,

owee, holaiso, osoloso mi bei malaiso. Osoloso edebeeyo yimapoo dala tenelaiso, bei yayo mo to mapoo mesiliga. Esino yo mo to tekepo eyo goo maga dala toloso, mi hoo poogoo mapoo see Godeeyo mi siboga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ³¹ Esiga epedee hamapoo odoo malalo egee do, see hamamee dabalaiso. Osoloso hamamee egee doso, see malalo dabalaiso.”

Yesu eyo talai see tobu taka

(Matiyu 20:17-19, Luka 18:31-34)

³² Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mi mapoo dulone, Yesuye malaso. Esino o hamamee dili odoo goo howoogamo dime, odoo abo hamamee sibadee dia ebigaso. Bei odoo susuga oso goolee Yoluselem mapoo goo tokenee peleddebeeyaga. Osoloso Yesu o hamamee dili odoowe gilimadoloso peegoo dopolone, Yoluselem mapoo goo yimapoo peledabalai dimapoo takaso. ³³ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Iba Yoluselem mapoo peledobooga, Odo Holo, a edebeeyo tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili odoo abo mapoo tenelaiso. Osoloso amapoo midileiso, osoloso a teli mapoo magalaiso, osoloso Yu odoonee mapoo tenelaiso. ³⁴ Diayo a manalaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso, osoloso a tiso dapalaiso, osoloso a wolomalaiso. Esino beame bakadio hedepedi pogoloso hamamee ta maga see hogado sibileiso.”

Yemes dio Yonee dio goomoga goo Yesu mapoo ogo taka

(Matiyu 20:20-28)

³⁵ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio Yesu mapoo sibilesi egeesee takaso, “Eligili odoo, goo iyo goomoga namapoo taka,” diso.

³⁶ Esemé Yesuye nei takaso, “Ogoo goowo?”

³⁷ Esemé diayo nei egeesee takaso, “Nama Godeeye wiligi doloso badeli mi toowa mapoo siboga, iba goomogo, odoo hee nee dee deede dokolo buo, osoloso dee dobusu dokolo buo doloso goo susuga nobolo wiligi dalame,” diso.

³⁸ Esino Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo egee takoo goo eyo bei niba

gooleedele. Esiga niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeese talai soowayo? Osoloso niba ayo talame egee molo niba egeese talai soowado?”

³⁹ Esem diayo nei egeese takaso, “O, iba dala egee talai goomogo.”

Esem Yesuye see egeese takaso, “Niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeese talaiso. Osoloso ayo talame egee molo, niba egeese talaiso. ⁴⁰ Esino odo hee mo dee deede dokolo buo, mo dee dobusu dokolo buo dalai, ayo hudi magalame, bei debi omapoo bilei Godeeye olo hudi magooso.”

⁴¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odo abo 10 diayo Yemes dio Yonee dio to taka duloso, dimapoo dia kamaso. ⁴² Yesu o hamamee dili odo gilimadoloso, dimapoo egeese takaso, “Mipoo toowa hageeyo wiligi odo tebisa diayo odo abo dibada hemi egee do mapoo dala sabolo, hegi sabolo teniliso. ⁴³ Esiga niba mipoo toowa hageeyo wiligi odo tebisa dia goo na peede. Esino odo agayo malalo badalai goomogoga, nibada kulodu odo hee dia pidi. ⁴⁴ Osoloso odo agayo see malalo badalai dia goomogoga, no odo susuga wulo nei mauwe wulayo dia pidi. ⁴⁵ Esiga Odo Holo, a mi hamapoo ede-beeyo a pidilame ka sibile, esino ayo mi odo pidilame ka simi. Osoloso mipoo toowa hamapoo odo bei Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

*Yesuye odo howo bakadio si moodoo
(Matiyu 20:29-34, Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Osoloso diba Yeliko mi mapoo peledoboloso, Yesu o hamamee dili odo sabolo mi egee pogoloso dimeleeno, odo mooloogoodoo susuga diayo di hamamee simiso. Esem odo howo bakadio si o hu Batimeyes, Timayes eyo owolo, Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ⁴⁷ Esiga Batimeyesye Yesu Nasalet odo sibogodi dume, Yesu mapoo idagaso, “Yesu, Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁸ Batimeyes Yesu mapoo idageme, odo aboso yo hamaga takaso. Esino yo

koodobilega, see dia neligidi idagaso, “Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁹ Yesu Batimeyes yayo i duloso, kookoo tabaso, osoloso egeese takaso, “Yo hapoo sibe dee takee.” Esem diayo howo bakadio si odo iso, osoloso yimapoo egeese takaso, “Goomoge. No toboloso, di. Yesuye no i,” diso. ⁵⁰ Esem Batimeyes o gidei togobuloso, saga dokodoo pupeso, Yesu mapoo simiso.

⁵¹ Yesuye yimapoo egeese takaso, “Ayo namapoo kasee moodoolameyo?”

Esem howo bakadio si odo oso nei egeese takaso, “Eligili odo, a agalai goomogo.”

⁵² Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, “No wulo di. Nee tei too oso no tekepo paso.” Esem howo bakadio si odo yo epede omapoo see medee egeiso, osoloso yo Yesubolo eli maga diso.

11

Yesuye Yoluselem mi mapoo wiligi odo masi toboloso gadi

(Matiyu 21:1-11, Luka 19:28-40, Yonee 12:12-19)

¹⁻² Yesu o hamamee dili odo sabolo simi Yoluselem mi koola topome, Olipi mubi halege mapoo mosobia bakadio, Betepage osoloso Betani mapoo peledabaso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odo bakadio diye doloso dimapoo egeese takaso, “Mosobia koogee mapoo dileso, omapoo ogoga be hu giekauwa, o hu donki, ede-beeyo miligi mapoo buloso koo dili, mu mapoo ebigiso bagagoloso, homo mapoo bagagoo moloso. Esiga niyo ebigi pidi pogoloso, hapoo hado sibe. ³ Odo heeso niba ogo toowala dee takooga, niyo wulo egeese takee, ‘Donki be hagee epede Lodeeye goomogogona, osoloso see hamamee odo heeso ka hado sibileigo,’ dee takeeye,” diso.

⁴ Yesu o hamamee dili odo bakadio mosobia omapoo dileso, donki be moso peegoo ebigi bagagoloso eli palaga tobudume egeiso. ⁵ Esem diayo donki be ebigi bagagoo pidi meleeno, odo abo omapoo debei oso dimapoo egeese takaso, “Niyo ogo talame donki be ebigi

bagagoo egee ka pidala?”⁶ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso to nei Yesuye dimapoo takee doloso taka tob-ulosó egeesee takaso. Esemé odoo abo oso donki be hado dilei soowa diso.⁷ Esemé diayo donki be Yesu mapoo hado sibume, o miligi mapoo dugo pooloso, Yesu dokodoo buloso diso.⁸ Osoloso odoo mooloogoodoo susuga Yesu mapoo goomogolone dia gidei oso eli Yesuye dilei mapoo malalo palagamo dime, odoo aboso woiyo dibada go mapoo segei kookooloso palagamo diso.⁹ Yesu yo domo abaga sibume, odoo malalo debei sabolo osoloso Yesuwo miligiyo abaga sibadee odoo oso idegisilone, egeesee takaso, “Inolome! Iba Godee mapoo goomogo!

Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo sibo yo Godeeye pidi!

¹⁰ Wiligi doloso badeli mi ee sibo Godeeye pidi. Hagee ibada amawe Debidiye wiligi doloso badebei mi egesi masi malaiso.

Osoloso iba kei mi ma dokodoo Godee mapoo goomogo!”

¹¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mapoo sibilesó, Yesu Godeeyo tei moso kulodu gadiso. Yo moso kulodu bi susuga mapoo egegemeleso diso, bei olo neligime, osoloso o hamamee dili odoo ¹² sabolo Betani mi mapoo diadeeso.

*Yesuye pigi homo mapoo to taka
(Matiyu 21:18-19)*

¹² Yesu Betani mapoo tialoso, gesikolo Yoluselem mapoo dimeleeno, eli domopoo yo dia hodiaso. ¹³ Esemé Yesu eli sage abaga sibulone, pigi homo du egeiso. Esemé ko pameleyaga hodu dilesó, egeiso. Esino ko mauwe, hedepe duwenabu, bei pigi ko peli eyo beeamenee. ¹⁴ Yesuye pigi homo mapoo egeesee takaso, “No hamamee homokoko see palaime!” Yesuye egeesee taka, o hamamee dili odoo duso.

*Yesuye Godeeyo tei moso kuloduga odoo peegoo hasusopugu
(Matiyu 21:12-17, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22)*

¹⁵ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mapoo peledoboloso, Yesu

Godeeyo tei moso tegei kulodu gadilesó egeino, odoo bi abo nei moleeso talame si sabolo, osoloso odoo bi abo nei moleeso talaga molome egeiso. Osoloso molee mudu opusomodi piligeli debi poba sabolo molo talame poba sabolo bidige puguloso, diba susuga peegoo hasuso puguso. ¹⁶ Odoo susuga bi tolosó Godeeyo tei moso tegei eli pee kuloduga gadiyaga Yesuye hamaga takaso. ¹⁷ Yayo dimapoo eligilone egeesee takaso, “Godeeyo booka ma kulodu toso egeesee takoo, ‘Mo tei moso odoo mosobia susuga maga oso Godee mapoo todagili moso.’ Esino niyo goo egesi tolone, adaba molee heli teliso. Esiga niyo mo moso hagee see heli teli moso paso.”

¹⁸ Esemé tei moso wiligi tebisa sabolo tei eligili odoo susuga sabolo oso to hagee dume, diayo Yesu wolomalame eli esigamo silesibiso. Bei Yesu mapoo kooso, bei diayo eligi mapoo odoo susuga tei telega peegeeyaga, osoloso odoo susuga Yesuye eligi dume howoogaso osoloso goomogaso.

¹⁹ Osoloso habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa egee pogoloso diadeeso.

*Pigi homo oso sia goo
(Matiyu 21:20-22)*

²⁰ Gesikolodee mapoo diba eli domopoo diadeega meleeno, diayo pigi homo egeiso. Pigi homo o dee sabolo o kou sabolo, osoloso too susuga sio doloso molome egeiso. ²¹ Pita Yesuye daga homo mapoo to taka goolee puguloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no ege. Nayo daga pigi homo mapoo to taka oso olo sio doloso molo,” diso.

²² Esemé Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niba Godee mapoo tei te,” diso. ²³ “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo mubi hamapoo egeesee takooga, ‘No dilesó, abei mapoo kulodu mei,’ dee takooga, o sooloo ma kulodu googoolee bakadio delega, yayo taka goo oso tei peledabalai dee gooleega, Godeeye goo hagee tei peledabalame modolaiso. ²⁴ Esiga ayo nimapoo taka, niyo

toodaga goo oso ogoobi talame ka tooda-goosomo, bi egee talai doloso tei toga, bi egee niyo talaiso. ²⁵ Esiga niyo howo gise goo toodagolone, odo heeso nimapoo goo tokenee moodoo pepoko mologa, niyo odo egeeyo goo tokenee daga malalo boobado pigi. Egeeseega nibada oma keimi ma dokodoo egee bado, Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado pigileiso. ²⁶ Niyo odo heeyo goo tokenee boobadelega poogooga, nibada oma keimi ma dokodoo egee bado Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobadalaime.”*

*Yesuye kitulugu maga woosa goo
(Matiyu 21:23-27, Luka 20:1-8)*

²⁷⁻²⁸ Diba see Yoluselem mapoo sibadeeso, osoloso Yesu tei moso ma kulodu silino, tei moso wiligi tebisa odo sabolo, tei eligili odo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odo sabolo oso, yimapoo sibilesa woosaso, “No kitulugu kamaga toloso goo susuga egee ka moodoomo silala? Nayo goo susuga hagee moodoolame kitulugu namapoo odo agayo teneeyo?”

²⁹ Esem Yesuye dimapoo nei takaso, “Ayo nimapoo wosolaiso. Osoloso niyo amapoo nei takooga, ayo goo susuga hagee moodoolame amapoo kitulugu tenee hagee odo ee nimapoo takalaiso.”

³⁰ Esem Yesuye dimapoo woosaso, “Yoneye odo susuga howo sauwidiga goo eyo bei kasiyo, kitulugu Godee maga simiyo, o odo hee maga simiyo? Niyo amapoo to nei takee!” diso.

³¹ Esem diso nediliyo to moumeleso takaso, “Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeese takalaiso, ‘Bei kasimaga niyo Yonee mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso. ³² Esino iyo yayo kitulugu egee odo maga simi dee takooga, odo susuga oso imapoo kamanagalaiso.” Bei odo susuga oso goolee Yonee yo tei Godeeyo to tosili odo dee gweli.

³³ Esem diayo Yesu mapoo to nei egeese takaso, “Iba gooleedele,” diso.

Esem Yesuye dimapoo to nei takaso, “Ayo kitulugu too goo eyo bei nimapoo takalaime,” diso.

12

*Geleipi ko segei homolee sabolo bali odo sabolo
(Matiyu 21:33-46, Luka 20:9-19)*

¹ Yesuye see dio masi takolone tei moso wiligi tebisa odo sabolo, tei eligili odo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odo dimapoo takaso, “Beeame hee mapoo odo heeso geleipi ko sogoloso pee maga beeleso. Osoloso geleipi ko i debisilame yo ou poogooso. Osoloso yo bi egee balame moso egi dogo yo ou poogo mapoo tobuduga tegeiso. Osoloso yo eli sage peegoo dilame, geleipi ko segei ee balame odo abo gilimadoloso dimapoo egeese takaso, “Niba geleipi ko segei hagee niyo medee balaga melee. Osoloso geleipi ko peleso, ko poga, ko hodio abo niyo gooloogolone, ko hodio abo mo gooloogaloso, magoo dee melee,” diso. Osoloso geleipi ko segeli odo yo mi hee mapoo diso. ² Osoloso yo omapoo dileso bado-boome, geleipi ko oso peleso palagaloso bi moodoogaloso gooloogalai beeame oso simiso. Esem yayo o tou teli odo hee diye dolone geleipi ko abo gooloogaloso tosibe diso. Esem o tou teli odo oso geleipi ko segei ee bali odo dimapoo o wiligi odo toba eyo geleipi ko abo gologaloso tosibilame diso. ³ Esino yo omapoo dileso peledobome bali odo oso yo woomele pogoloso geleipi ko telega mosoowe see wedi diye diso. ⁴ Esem egeese si ogoloso, geleipi ko segeli odo yayo see o tou teli odo hee diye diso. Esino odo hee yibolo see geleipi ko segei bali odo oso wiligi mapoo woloso, ebia goo teneloso diso. ⁵ Esem geleipi ko segeli odo yayo o tou teli odo hee diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odo oso yo wolomaso. Esem geleipi ko segeli odo yayo o tou teli odo abo susuga diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odo oso abo wulo wooloso poogooso, esino abo diayo piluguso.

* **11:26:** 11:26 To hagee odo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

⁶ Esino yayo gooma owolo hedepe diye dolone egeesee gooleeso, “Geleipi ko segei ee bali odoosoo mo holowo to duloso, yimapoo mesileiso,” diso.

⁷ Esino geleipi ko segei ee bali odoosoo diayo geleipi ko segeli odoosoo eyo owoloye simi ogoloso diso nediliyo egeesee takaso, ‘Holo hagoso amaye geleipi ko segei hagee oma toga yayo talaiso. Esiaga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wolomamo,’ diso. ⁸ Esem diayo geleipi ko segeli odoosoo owolo tolosoo wolomaso. Osoloso o su geleipi ko sogoloso beele peegoo tokopuguso.”

⁹ Yesuye dio masi hagee takoloso badolone egeesee takaso, “Esiga geleipi ko segeli odoosoo yayo see kaseelaisomo? Yayo sibilesoo geleipi ko segei bali odoosoo piliguloso, see geleipi ko segei bali odoosoo abo mapoo ‘gibe’, dee takalaiso. ¹⁰ Esiga niba Godeeyo to booka ma kulodu hogugu to hagee see niyo hesigaso,

‘Moso tegeli odoosoo diayo omou gowoome poogoo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso. ¹¹ Goo hagee Godeeye moodoo. Esiga iba goo hagee ogoloso goomogoso.’ ”

¹² Esem Yu odoosoo wiligi tebisa diayo Yesuye dio masi taka hagee dume egeesee gooloogaso, “Yesuye ibada goo takoo,” diso. Esem diayo Yesu talame eli esigamo silesibiso. Esino diba odoosoo susuga bolo obugume Yesu telega poogoo diadeeso.

*Sisa mapoo tekisi molee teneli goo
(Matiyu 22:15-22, Luka 20:20-26)*

¹³ Osoloso hamamee Yu odoosoo wiligi tebisa oso Yesuye Loum gamalee mapoo goo tokenee abo takalame gooleeso. Esem diayo Pelisi odoosoo abo sabolo Helodeeyo mooloogoodoo odoosoo abo sabolo Yesu mapoo gamenee takalame diye diso. ¹⁴ Diayo yimapoo sibilesoo egeesee takaso, “Eligili odoosoo, iba gooleedoosoo, no tei goo takeli odoosoo. Osoloso no odoosoo bolo koo ebili, osoloso nayo odoosoo kolo mapoo koo egeli. Osoloso nayo Godeeyo eli odoosoo susuga mapoo tei eligi moloso. Esiga Loum gamalee

wiligi odoosoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo o tokeneeyo? ¹⁵ Iyo tenelaisomo o tenelaimeyo?” diayo Yesu mapoo woosaso.

Esem Yesu yo diayo gamenee takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasimaga niyo a ka kukulo ogoowala? Niba molee ko hedepe a agalaiya tosibe,” diso.

¹⁶ Esem diayo Yesu mapoo molee ko hedepe tosibilesoo teneme, yayo dimapoo takaso, “Hagee odoosoo agamo mudu do osoloso agamo hu do?”

Esem diayo yimapoo nei takaso, “Sisayo mudu sabolo hu sabolo molo,” diso.

¹⁷ Esem Yesuye dimapoo takaso, “Sisayo bi Sisa mapoo tenee. Osoloso Godeeyo bi Godee mapoo tenee,” diso.

Esem diayo Yesuye taka dume dia howoogaso.

*Toloso see hogabili eyo goo Yesu mapoo woosa
(Matiyu 22:23-33, Luka 20:27-40)*

¹⁸ Osoloso midoo ma kuloduga hogoogabili goo mauwe dee takeli, Sedisi odoosoo, diayo Yesu ma sibilesoo gamenee takalame egeesee woosaso, ¹⁹ “Eligili odoosoo, Mosese-eye imapoo tei eligilone egeesee eligiso, gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobo bau huloso emeiyo hu maga holo sologamagalaiso. ²⁰ Omolo dio 7 debeiso. Esino daga emeiye sobo huloso holo soomagelega taso. ²¹ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso, esino holo soomagel-ega taso. Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. ²² Egeesee seemelesoo omolo dio susuga 7 holo soolooga magelega weidasoo, osoloso sobo bau sabolo taso. ²³ Bei sobo yo giso 7 oso huyaga, tolosoo hogabilei beeamo omapoo, yo agamo sobo dalaisomo?”

²⁴ Yesuye dimapoo nei takaso, “Niba goo doopoo gweli odoosoo, bei niba Godeeyo to oso booka maga taka sabolo Godeeyo kitulugu sabolo niba gooleedelee. ²⁵ Bei tolosoo hogabilei beeamo omapoo giso sabolo sobo sabolo huleime. Esino diba keimi ma

dokodoo Godeeyo momaiye masi dabalaiso. ²⁶ Toloso hogabilei goo, niba Mosese-eye booka mapoo hogugu niyo hesigileyo? Ebelehem, Aisek, osoloso Yekob olo taso. Esino homo douso nademe, paiya beeamo omapoo Godeeye Mosesee mapoo egeesee takaso, 'Epedee hamapoo a Ebelehemyo Godee, osoloso a Aisekeeyo Godee, osoloso a Yekobyoo Godee,' diso. Odo hagee weidaso, esino dibada dio oso epedee hamapoo gie doso. ²⁷ Esiga yo odo weida eyo Godeenee, odo gie hagee do eyo Godee. Esino niyo odo toloso see gie badeli talaimo dee gooleega, niba goo doopoo gweli odooso."

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?

(Matiyu 22:34-40, Luka 10:25-28)

²⁸ Tei eligili odo hee diayo toso agadigamelee omapoo sibilesa badolone dumeleeso. Osoloso Yesuye Sedisi odo mapoo to nei tekepo taka dume, yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, "Tei magoo kaso toowa ka molosomo?" diso.

²⁹ Esemo Yesuye nei takaso, "Tei magoo toowa hagoso, 'Isalael (Yu) odo niba dui! Ibada Lodee Godee hedepe. ³⁰ Esiga nee Lodee nee Godee nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso dia sooloo dele.' ³¹ Osoloso tei magoo toowa hee hagoso: 'Nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi, nemegei nayo dia sooloo dele.' Tei magoo toowa aboso, tei bakadio hagee dagadile," diso.

³² Osoloso tei eligili odo yayo see Yesu mapoo nei takaso, "Eligili odo, nayo tei goo olo takaso. Esiga Godee hedepe badoso, Godee hee mauwe. ³³ Esiga gala hu woloso siloso Godee mapoo teneli sabolo, bi abo teneli sabolo, tei oso taka hagee haga goo toowanee. Esino tei magoo bakadio hagoso goo toowa ka moloso: Nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso, dia sooloo dele. Osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi nemegei nayo dia sooloo dele," diso.

³⁴ Esemo Yesu odo yayo to nei tekepo taka dume yimapoo egeesee takaso, "No

Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei koola bado," diso. Esemo odo aboso goo abo yimapoo woosalai obume poogooso.

Keliso agamo owolowo?

(Matiyu 22:41-46, Luka 20:41-44)

³⁵ Hamamee Yesuye Yu odoowo tei moso tegei kulodu odo susuga mapoo eligilone yayo woosaso, "Bei kasimaga tei eligili odo diayo Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo? ³⁶ Debidiye to kitulugu sabolo Dio Tei maga takaso,

'Godeeye mo Lodee (wiligi odo toba) mapoo takaso:

"No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie.

Osoloso nee ha teli odo nama hemi deebedee dalaiso.'"

³⁷ Debidiye Keliso mapoo 'Mo Lodee' diso. Esino bei kasimaga tei eligili odo diayo 'Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo? Kelisoye Lodee osoloso Debidiyo amawe dalai tebiayo? O, Keliso yo Lodee osoloso yo Debidiyo amawe oso."

Odo susuga goomogolone o to mapoo medee duso.

Yesuye tei eligili odo dia goo taka

(Matiyu 23:1-36, Luka 20:45-47)

³⁸ Yesuye odo susuga mapoo eligilone egeesee takaso, "Niba tei eligili odo mapoo medee ege. Diba dugo dia tekepo mekikaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odo oso diba ogoloso homo beiyopoo gasuwuloso goomoga to takalame goomogeliso.

³⁹ Diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odo toba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nologolone debi mi mapoo wiligi odo toowa toba eyo debi mapoo bulumulame goomogeliso. ⁴⁰ Esino diayo sobo bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso toloso omapoo dopolone, dia goo gagaloso howo dia sage gisiliso, odo aboso diba tekepo odo dee gooleedalame. Esino bei egeesee maga diba dala toowa talaiso.

Sobo bauso emegeidi bi teneli

(Luka 21:1-4)

⁴¹ Yesu tei moso tegei kulodu edebeeyo molee ko bokosi mapoo sooloogamelee koola mapoo badolone odoo susuga bameleeso. Bi bei odoo molee ko toowa masi sooso. ⁴² Osoloso sobo bau bi mauwe oso sibilesa molee ko ta bakadio toosooso.

⁴³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, odoo susuga molee ko sooso, esino sobo bau bi mauwe hagoso molee ko bakadio toosooso da-gadiso. ⁴⁴ Bei odoo diba bi bei, esino dia bi abo pepoko ka tooso. Esino sobo bau yo bi mauwe yayo sibilesa, o wo talame magoo melee molee ko pepoko olo susuga toosooso.

13

Yesuye Godeeyo tei moso tegei oso toke-nee palai goo taka

(Matiyu 24:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Beeame omapoo Yesu tei moso tegei pogoloso dimeleeno, o hamamee dili odoo heeso sibilesa yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, ibada tei moso yoso tegei medee tekepo hagee, no ege, osoloso yo toowa medee tekepo, no ege,” diso.

² Esemé Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei epedee no hagee ogo, hamamee guobigileiso, es-eega yo hedepeso yo hee ma topudoo malaimé,” diso.

³ Osoloso Yesu Olipi mubi dokodoo tei moso tegei ma hodiokoo bolone bado-boome, Pita, Yemes, Yonee, osoloso Endulu diayo dibusomo sibilesa yimapoo woosaso, ⁴ “Nayo imapoo takee, goo susuga hagoso kopolone ka peledobal-aiyo? Osoloso goo susuga hagoso sibilei koola topooga iyo goo mudu opusomodi kasi ogoloso ka gooleedalaiyo?” diso.

⁵ Esemé Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Niba obeeamo, odoo heeso nimapoo gamenee takeeyaga. ⁶ Odoo bei oso sibilesa ‘A Kelisoso’, dee takalaiso. Di-ayo egeesee takooga, odoo susuga peegoo gilimado dileiso. ⁷ Osoloso nee mosobia koola mapoo ha to osoloso, mosobia eli sage mapoo ha to dee taka duga, niba haga na ebige. Goo susuga peledabalaiso, esino hoo poogoo ogosonee. ⁸ Osoloso

mosobia heeso mosobia hee mapoo nei ha to nei ha to dalaiso, osoloso mipoo toowa hamapoo mosobia opusomo opusomodi mapoo mibia toowa sibileiso. Osoloso nei me pagalaiso. Esino goo susuga hagoso peledobooga, soboso holo soomagalame si dadala masi si dadalaiso, bei dala beeamé mimooloogoo oso.

⁹ Esiga goo susuga hagoso peledobooga, niba obeeamo. Edebeeyo niba goo palabalai mapoo iyado dileso, howo gisili moso tegei ma kulodu niba wologolaiso. Osoloso amapoo tei too maga niba wiligi toowa tebisa odoo dibada mudu giy-opoo gilimado peleso mo goo dimapoo takalaiso. ¹⁰ Mi hoo pagalai hoogoo mologa, mo tekepo hagee daga edebeeyo mi susuga mapoo takomo dileso, odoo susuga duloso tebia mapoo. ¹¹ Osoloso edebeeyo niba goo palabalai mi mapoo ido duga, niyo takalai googolee tekepo nimapoo Godeeye tenelaiso. Esino niba nibusomo to takalaime, Dio Tei oso nibulo toboloso to ka takalai.

¹² Omeiye omolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso omaye owolo sabolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso holaisoso mesilega pogoloso, oma dio owee dio teli mapoo gilimado dileiso. ¹³ Bei niyo amapoo tei too maga odoo susugaso niba hegileiso. Esino odoo agayo o tei too kalawoloso dalaso dileso hoo poogoo mapoo ka peledobooga, yo gie badeli talaiso.

¹⁴ (Hesigeli odoo, no goo hageeyo bei medee gooleede.) Tei moso mapoo Godee hegili bi tokenee mudu opusomodi bi oso melega pagalai mi mapoo molo ogoga, Yudiya mi omapoo debeli odoo mubi dokodoo saga kukulo pele. (Bi tokenee hagoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso, esiga Yu odoo oso tei moso kulodu gasibilesa Godeeyo hu dokodoo poudalame sibilame goomogalaimé.) ¹⁵ Osoloso odoo moso hau mapoo badoga, bi talame moso kulodu na gadi. ¹⁶ Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomo siloga, o mosopoo gidei na tadi. ¹⁷ Esiga sooloo dolo, sobo koowasi moodooga sabolo osoloso sobo

holowee too neli sabolo beame omapoo kukulei beame tekepo agalaime. ¹⁸ Esiga Godee mapoo toodagee. Bei goo hagosu wau beame mapoo sibilega pagalame. ¹⁹ Bei beame omapoo dala goo toowa sibileiso. Esiga mi toowa bei mimooloo-goo omaga simi, dala toowa hageesi ede-beeyo egele. Esiga dala hagosu dileso hoo poogooga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²⁰ Esiga Godeeye dala beame deiyepo moodoolaiso. Esino yayo beame sage magoo diepi, odoosusuga gie badele pegeli. Esino dala ma kulodu Godeeye hesiga odoosabogooleepugulone dala beame see deiyepo moodoolaiso. ²¹ Beame omapoo edebeeyo nimapoo sibilesu, 'Ege! Kelisu hagosu,' o 'Yo koo badosu,' dee takooga, niyo dimapoo tei na te. ²² Bei gamenee Kelisu sabolo osolosu gamenee Godeeyo to tosili odoosusibilesu Godeeye hesiga odoosuwulogilimilame goo toowa mudu opusomoo opusomoo moodoolaiso." ²³ Esiga Yesuye dimapoo egeese takasu, "Niba obeemo! Goo hagee sibilei molome, ayo goo susuga nimapoo takasu."

*Yesuye see sibilei goo
(Matiyu 24:29-44, Luka 21:25-33)*

²⁴ "Beame omapoo dala goo toowa me pogolosu, hamamee, 'osoko neligidi pigileisu, osolosu a sabolo gadee pigileime. ²⁵ Osolosu giwo keima dokodooga tikedibileisu, osolosu kitulugu bi toowa keima dokodoo egee molo Godeeye halabileisu.'

²⁶ Beame omapoo odoosusuga osu Odoosolo, a kolobo ma kuloduga gadeepugu sabolo kitulugu sabolo siboga agalaisu. ²⁷ Osolosu ayo sibilesu, mo momaiye susuga diye dalaisu, Godeeye hesiga odoosusuga mi toowa mapoo egee do iyadalame.

²⁸ Esiga niba sokai (homo) maga goo goolee medee te. O du sisigalosumoulosu see pisigaga, mi kibilei koola tooboo dee goolee. ²⁹ Egeeseega ayo nimapoo taka goo osu peledaba ogoga, Odoosolo, a sibilei dia koola tooboo dee goolee. ³⁰ Ayo tei goo nimapoo taka, epedee beame

hamapoo odoosagee do wedilega dogu, goo susuga hagosu peledobalaisu. ³¹ Kei sabolo mi sabolo mauwe pagalaisu. Esino mo to kookaiyo molosu osee malaisu."

³² Osolosu Yesuye egeese takasu, "Odoosusuga goo hagosu sibilei beame sabolo osoko howo sabolo gooleede. Osolosu momaiye keimi ma dokodoo egee do sabolo, Godeeyo owolo abolo gooleede. Esino hedepe ma Godeeye gooleedo. ³³ Osolosu beame osu sibilei nibolo gooleede, esiga niba moodoo dolosu bolone ka deebee. ³⁴ Odoosolo, ayo sibilei egesi molosu, edebeeyo mi hee mapoo dulone, o tou teli odoosusuga moso hagee gibamelee, dee takolosu dileisu. Osolosu yo tou teli odoosusuga moso egee gibadalai maga tou opusomoo opusomoo pileisu. Osolosu osulu gibalai odoosusuga yayo see wedi sibilei maga egeese takalaisu, 'Medee be!'

³⁵ Esiga mosowo oma masi aso. Esiga niyo medee be! Bei ayo sibilei beame niba gooleede. Habe sibumobeele, o gesi domo sibumobeele, o kudi takooga sibumobeele, o gesikolodee sibumobeele. ³⁶ Osolosu ayo saga sibilesu ogoga, niba tiesa molo agalai tekeponee. ³⁷ Ayo nimapoo to taka see odoosusuga mapoo takoosu, niba moodoo dolosu, bolone ka deebee," diso.

14

*Wiligi odoosusuga tebisa osu Yesu wolomalame to mou goo
(Matiyu 26:1-5, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53)*

¹ Osolosu Godeeye gababia goolee pugu wo nalai sabolo osolosu wo mosoowe nalai beame bakadio hoogoo meleso. Esemee tei moso wiligi tebisa odoosusuga sabolo osolosu tei eligili odoosusuga sabolo diayo Yesu tolosu mada wolomalame eli esiamo silesibisu. ² Esino diayo diso nediliyo egeese takasu, "Iyo wo ne hamapoo yo tolosu wolomalame, bei odoosusuga osu imapoo kamanalosu ibolo biligiya," diso.

Betani mi mapoo soboso bo i sisigagili medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo goo

(Matiyu 26:6-13, Yonee 12:1-8)

³ Yesu Betani mi mapoo Saimon daga kolo e bia masi eyo mosopoo badolone nei nameleeso. Esemе sobo heeso bo i sisigagili medee tekepo mai masi pepoko, o hu alabasta, omapoo keedo simiso. Yo sibilesо bo i sisigagili medee tekepo keeso, o hu nad, me gooboopuguloso, Yesuwo wiligi mapoo sooso.

⁴ Esemе odoo abo omapoo debei oso ogoloso komonolone diso nediliyo egeesee wosogaso, “Bei kasimaga sobo yayo bo i sisigagili medee tekepo goo mauwe mapoo sologo pugulone ka mauwe paga pele?” diso. ⁵ “Yayo bo i sisigagili medee tekepo ee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa 300 ee toloso bi mauwe odoo mapoo teneli.” Diayo dee takoloso, sobo yimapoo kamanaso.

⁶ Esemе Yesuye dimapoo nei takaso, “Yimapoo egeesee na takee. Bei kasimaga niyo yimapoo kamanaloso ka takala? Yayo amapoo goo tekepo moodooso. ⁷ Esiga bi me odoo beame susuga nibolo dabalaiso. Esiga niyo diba gooleepuguga, diba biso pidilei tekepo. Esino beame susuga ma kulodu a nibolo badalaime, esiga niyo beame susuga omapoo a pidileime. ⁸ Esiga sobo hagoso yayo moodoolai dee goolee goo ee amapoo moodooso. Yayo mo suso hamamee midoo ma kulodu malai goo ee goolee pugulone, bo i sisigagili medee tekepo oso amapoo sooso. ⁹ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo mi toowa mapoo to medee tekepo takomo duga, sobo hagoso amapoo moodoo goo ee see takalaiso, osoloso diayo yo see goolee pigilame,” diso.

Yudaseeye Yesu toloso ha teli mapoo tenelame to tiasoo goo

(Matiyu 26:14-16, Luka 22:3-6)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili 12 ma kulodu odoo hee Yudasee Isakeliyot yayo tei moso wiligi tebisa mapoo dilesо Yesu dimapoo tiasalame diso. ¹¹ Esemе diayo o goo dume, dia goomogolone yimapoo molee nei tenelame to takoloso

tei magooso. Esemе Yudaseeye Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiamo silone beame tekepo bameleeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo ne goo

(Matiyu 26:17-25, Luka 22:7-14,21-23, Yonee 13:21-30)

¹² Osoloso wo mosoowe nalai beame oso mimooloogooga, daga hoogoo Godeeye gababia omapoo Yu odoo dibada amawe piligilega poogoo ee goolee pigilame, diayo Godeeye gababia wo nali beame omapoo, diayo sipi be hu molubo gie kakauwa wologaliso. Esemе Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Nayo iba kamapoo dilesо Godeeye gababia wo nalai moodoolai ka goomogolo?”

¹³ Esemе Yesu o hamamee dili odoo bakadio diye dolone egeesee takaso, “Niba Yoluselem mi toowa mapoo diadee. Osoloso niba omapoo dilesо ogoga odoo howo keedoloso eli domopoo dumologa tugodalaiso, osoloso niyo yimapoo hamamee deede. ¹⁴ Osoloso yo moso kulodu gaduga, moso eyo oma mapoo egeesee takee, ‘Eligili odoo oso egeesee taka, “Ayo mo hamamee dili odoo gilimadoloso, Godeeye gababia wo nalame debi poopa gooboogoo kasomo?”’ dee takee. ¹⁵ Osoloso yayo niba moso dokodoo ido pelesо debi poopa gooboogoo toowa olo moodoo doloso melee eligileiso. Esiga ibada wo niyo omapoo moodee,” diso.

¹⁶ Esemе Yesu o hamamee dili odoo bakadio oso Yoluselem mi toowa mapoo diadeeso. Diba omapoo dilesо egeino, goo Yesuye dimapoo taka goo susuga ee molome egeiso. Esemе diayo Godeeye gababia wo nalai omapoo moodooloso, diba see Yesuye o hamamee dili odoo abo sabolo debei mapoo wedi diso.

¹⁷ Osoloso habedee mapoo Yesu o hamamee dili 12 sabolo sibilesо moso omapoo peledabaso. ¹⁸ Diba omapoo wo nolone dopome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei taka, mooloogoodoo hagee ma kulodu odoo hee abolo wo hagee namolo oso a tiasalaiso.”

19 Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso to hagee dume, dia gooheleme, diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Ayonee, o ayowo?” diso.

20 Esemé yayo dimapoo nei takaso, “12 odoó mooloogoodoo hagee ma kulodu, odoó agayo abolo wo podoloso homokoko si eyo i daga keedoloso bedi mapoo olugu doloso naga, odoó oso a tiasalaiso. 21 Esiga Godeeyo toso daga hoogoo booka mapoo taka Odoó Holo, a talaiso, diso. Esiga to ee dodolone a talaiso. Esino Odoó Holo, a wolomalame tiasili odoó yo dala toowa talaiso. Esiga oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo tekepo peliyo,” diso.

*Lodee goolee pugu wo ne goo
(Matiyu 26:26-30, Luka 22:19-20)*

22 Osoloso diba wo nalaga molome, Yesuye wo toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoó mapoo pulone egeesee takaso, “Ne, hagee mo suso,” diso.

23 Osoloso yo see geleipi ko i kapu mapoo keesoo toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso, dimapoo teneme, diayo susuga homokoko i neso.

24 Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Hagee mo sawo. Godeeye olo takaso, ‘A odoó bei sabolo hedepe dalaiso,’ diso. Esiga goo hagoso peledabalame mo sawo peegoo sologo pigileiso. 25 Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, a epedee hamapoo geleipi ko i keesoo see nalaimé. Esino hamamee Godeeye wiligi doloso badalai mi mapoo geleipi ko i keesoo dia nalaiso.”

26 Osoloso diba goomoga kosaiya pouloso, see Olipi mubi dokodoo paladeeso.

*Pitaye Yesu boobado pigilei maga
Yesuye taka goo
(Matiyu 26:31-35, Luka 22:31-34, Yonee
13:36-38)*

27 Esemé Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo susuga a pogoloso kukulo dileiso. Bei Godeeyo toso booka maga egeesee takooso, ‘Godeeye sipi be hu bali odoó ee wolomalaiso, osoloso sipi be hu susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

28 Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “A ta maga see hogabuloso, malalo dileso, Gelili mi toowa mapoo niba tugodalaiso.”

29 Esemé Pitaye Yesuye to taka du-
loso Yesu mapoo egeesee takaso, “Haye! Odoó aboso no pogoloso diadeega, ayo no pogoloso dileime.”

30 Esino Yesuye yimapoo see egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka, gesi hamapoo kolokoloso taka bakadio del-
ega, malalo hoogoo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo ‘A yo gooledele’, dee takalaiso.”

31 Esino Pitaye Yesuwo to su mapoo to kitulugu sabolo nei egeesee takaso, “Ayo egeeseelaimé! Edebeeyo no wolomaga, a nobolo talaiso.” Esemé Yesuwo hamamee dili odoó susuga to hedepe egeesee takaso.

*Yesuye Getesemeni homolee mapoo
Godee mapoo toodagemelee goo
(Matiyu 26:36-46, Luka 22:39-46)*

32 Osoloso Yesu o hamamee dili odoó sabolo Getesemeni olipi homo segei ho-
molee omapoo sibadeeso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoó dimapoo egeesee takaso, “A dileso Godee mapoo tooda-
galaiya, niba hamapoo deebee,” diso.

33 Osoloso yayo dulone Pita, Yemes os-
oloso Yonee gilimadoloso diso. Yesu yo omapoo dileso badoboome, goohele goo sabolo su ma kulodu hegi goo oso yimapoo simiso. 34 Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu goohele goo oso sibilone, a teyaga. Esiga niba hamapoo dopolone toodagolone deebee,” diso.

35 Osoloso yo dimaga pepoko hoogoo dileso, ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tialoso molone Godee mapoo toodagaso, yimapoo dala toowa egee sibo Godeeye yimaga peegoo tokopigilame. 36 Yayo toodagolone egeesee takaso, “Ma, mo ma! Goo susuga namapoo kalawanee. Esiga dala toowa oso amapoo hagee sibo, nayo peegoo magalai soowayo? Esino nayo goomoga goo moodee, ayo goomoga goonee,” diso.

37 Osoloso Yesu dokodoo toodagoloso wedi dileso egeino, o hamamee dili odoó bakadio hedepedi tiesa molome egeiso. Esemé yayo Pita tidipuguloso yimapoo

egeesee takaso, “Saimon, no tiayo? No beeam e deiyepo hamapoo abolo bolone badalai tebiledo? ³⁸ Esiga niba bolone Godee mapoo toodagolone deebee, niba kukuli goo mapoo homodobiaga. Bei nibada googoolee oso goo tekepo talame goomogoso, esino nibada su oso goo toke-nee talame goomogoso,” diso.

³⁹ Osoloso yo see wedi dileso, Godee mapoo toodagolone goo hedepe onosee toodagaso. ⁴⁰ Osoloso yo see dimapoo wedi sibilesa egeino, diba tiesa molome egeiso, bei diba tila paga oso howo seme. Osoloso diayo Yesu mapoo to nei takalai gooleedele poogooso.

⁴¹ Yesu yo see bakadio hedepedi mapoo toodagoloso, o hamamee dili odoo mapoo wedi sibilesa, diba tidipuguloso egeesee takaso, “Niba hosolone wulo tiesa malala? Tia olo oso! Odoo Holo, a tokenee odoo mapoo toloso tenelai beeam olo epedee hamapoo sibo. ⁴² Ege, a tiasili odoo sibo. Teebee, iba diba tugodalame dimo!” diso.

Edebeeyo Yesu too goo

(Matiyu 26:47-56, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12)

⁴³ Yesu yo to takomolome, o hamamee dili odoo hedepe, Yudasee, omapoo peled-abaso. Odoo bei Yudaseebolo sibulone Yesu talame wei sabolo kaiya sabolo toloso tosiadeeso. Odoo sibadee hagee, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili odoo tebisa sabolo, Yu wiligi odoo tebisa oso, diba diye diso.

⁴⁴ Yudasee yo sibilame badolone, Yesu talai odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo dileso odoo toloso adaga, odoo oso. Esiga niyo dileso yo toloso medee bolone ido di,” diso. ⁴⁵ Osoloso Yudasee yo odoo mooloogoodoo pogoloso dileso, Yesuye tebidi mapoo hoogoo dileso, yayo egeesee takaso, “Eligili odoo!” dee takoloso, Yesu adaso. ⁴⁶ Esem e odoo abo oso sibilesa Yesu tooso. ⁴⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo hee koola omapoo tebidi oso o kaiya tadoloso, tei moso wiligi toba eyo tou teli odoo kaiyaso woomeleso eyo doopoo poogoome, dulu asooso.

⁴⁸ Esem e odoo Yesu talame sibadee dimapoo Yesuye egeesee woosaso, “Niyo goolee a heli teli odoo oso badoboome

a talame kaiya sabolo wei sabolo toloso ka sibadeeyo? ⁴⁹ Osoloso ayo beeam susuga tei moso tegei ma kulodu eligimili niyo egeiso. Esino bei kasimaga niyo a omapoo telega ka poogoowo? Esino Godeeyo to booka oso taka ee dodolone, niyo epedee sibilesa a ka toso,” diso. ⁵⁰ Esem e Yesu o hamamee dili odoo susuga oso yo pogoloso kukulo diadeeso.

⁵¹ Osoloso odoo gie kauwa dugo booloso, Yesu diayo toloso dime hamamee deede diso. Esem e diayo yo ogoloso, yibolo talame o dugo mapoo temeleso, o dugo puo puguso. ⁵² Esino o dugo dimapoo yane pogoloso, yo bododiwe piaso.

Yesu wiligi odoo tebisa mapoo goo palabalame ido di goo

(Matiyu 26:57-68, Luka 22:54-55,63-71, Yonee 18:13-14,19-24)

⁵³ Osoloso diayo Yesu idoloso tei moso tegei wiligi toba eyo mosopoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoo wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso mooloogoodoloso debei omapoo ido diso. ⁵⁴ Esem e Pitaye hamameede Yesu deede dileso, tei moso wiligi eyo moso belee ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone tei moso gibali odoo sabolo kekeiseme dou hameleeso.

⁵⁵⁻⁵⁶ Esem e tei moso wiligi tebisa sabolo osoloso Yu wiligi tebisa sabolo oso Yesu wolomalame goo tokenee esiaso. Osoloso odoo susuga oso Yesuwo hu maga game-nee takolone goo mudu opusomo opusomodi takaso. Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu, tei goo egele.

⁵⁷ Esino odoo aboso tebisaloso, Yesuwo hu maga gamenee egeesee takaso, ⁵⁸ “Iba odoo hagoso egeesee takeme duso, ‘Edebeeyo tei moso tegei hagee ayo guopuguloso, see beeam bakadio hedepedi ma kulodu tei moso dia takalaiso. Esino edebeeyo takalaime,’ yayo dee takeme duso,” diso. ⁵⁹ Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu tei goo egele.

⁶⁰ Esem e tei moso wiligi odoo toba oso odoo susuga mooloogoodoo ma kuloduga taba molone Yesu mapoo egeesee woosaso, “Edebeeyo nee hu maga goo

mudu opusomo opusomodi egee takoo maga nayo to nei dimapoo takalaisomo?"

⁶¹ Esino Yesuye to nei takele poogooso.

Eseme tei moso wiligi odoo toba oso to see Yesu mapoo egeese woosaso, "No Godeeyo owolo, Keliso somo?" diso.

⁶² Eseme Yesuye to nei egeese takaso, "O, aso. Esiga hamamee Odoo Holo, a ma Godee kitulugu eyo dee deede dokolo buloso yibolo wiligi doloso badoga niyo agalaiso, osoloso keimi ma dokodooga, kolobo ma kuloduga see wedi siboga niyo agalaiso," diso.

⁶³ Eseme tei moso wiligi odoo toba oso to hagee dume, dia komolone o dugo tologo puguloso egeese takaso, "Bei kasimaga iyo yimapoo goo abo ka esileiyo?" ⁶⁴ Bei yayo 'a Godeeyo owolo oso' dee taka maga, yayo Godee mapoo mesilega osoloso ebilega to tokenee taka, niyo olo duso. Esiga niyo goolee yimapoo ogo goo moodoolaiyo?" diso.

Eseme Yu wiligi tebisa susuga oso egeese takaso, "Yesu dia tokenee odoo, esiga yo wolomalai tekepo," diso. ⁶⁵ Eseme odoo aboso Yesu mapoo makawo pagaso. Osoloso diayo Yesuwo howo mapoo dugoso tialogooso, dibada dee tiadoo oso mudu mapoo woolone egeese takaso, "Nayo takeliso no Godeeso, osoloso goo susuga gooleedooso, diso. Esiga no odoo agayo woolo? Imapoo takee," diso. Osoloso tei moso gibali odoo oso yo ido dulone woomodiso.

Pitaye Yesu yo gooleede, dee taka (Matiyu 26:69-75, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-18,25-27)

⁶⁶⁻⁶⁷ Osoloso Pita yo tei moso wiligi toba eyo moso belee ma kulodu kekeiseme dou holone badebeiso. Eseme tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo hedepe oso yayo badebei omapoo sibilesi yimapoo medee bameleso, egeese takaso,

"No Naselet odoo, Yesubolo silime egei odoo hee noso," diso.

⁶⁸ Eseme Pitaye sobo yimapoo gamenee egeese takaso, "Nayo odoo egee takoo eyo goo, a gooleede," diso. Osoloso Pita yayo egeese takoloso, moso belee osulu

gasibili pee mapoo diso. Eseme kolokolo takaso.

⁶⁹ Osoloso tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo yayo Pita see omapoo tebidi egeme, yayo odoo abo yibolo tebidi omapoo egeese takaso, "Odoo hagee tei Yesubolo sili hee yoso," diso. ⁷⁰ Eseme Pitaye see takaso, "Haye! Asonee," diso.

Eseme diba pepoko doboso hamamee, odoo abo koola hamapoo tebidi oso Pita mapoo see egeese takaso, "Bei no Gelili odoo osoloso Yesu sabolo Gelili odoo, esiga no Yesubolo sili odoo hee noso," diso.

⁷¹ Eseme Pitaye to kitulugu sabolo egeese takaso, "Ayo tei goo takelega poogooga, Godeeye amapoo dala toowa tenelai goomogo! Niyo odoo egee takoo a gooleede!" diso.

⁷² Osoloso Pita yo egeese takoloso epedee omapoo, kolokoloso taka bakadio diso. Eseme Pita Yesuye yimapoo to taka hagee goolee puguso, "No kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo 'A yo gooleede' dee takalaiso." Eseme Pitaye to hagee goolee pugume, goohele toowa sibume, dia pisaso.

15

Yesu Paillet mapoo ido di goo (Matiyu 27:1-2,11-14, Luka 23:1-5, Yonee 18:28-38)

¹ Osoloso gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu wiligi tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo susuga oso goo hee moodoolai to mouso. Osoloso diayo to mouloso, Yesuwo dee mapoo tiso tialogoloso, Loum gamalee mi toowa wiligi odoo toba, Paillet mapoo ido dileso teneeso.

² Eseme Paillet yayo Yesu mapoo egeese woosaso, "Yu odoowo wiligi toba no-somo?"

Eseme Yesuye nei egeese takaso, "O, no egee takooso," diso.

³ Eseme tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu tokenee goo bei tooso doloso, dia gigidiso. ⁴ Eseme Pailleteeye see Yesu mapoo egeese woosaso, "No odoo susuga

oso nee goo maga mudu opusomo opusomodi egee takoo omapoo nayo to nei takalaimeyo?" diso.

⁵ Esino Yesuye to nei takele. Esemé Pailét yayo goo hagee ogoloso hoowaso.

Paileteeye Yesu wolomalame woosa goo (Matiyu 27:15-26, Luka 23:13-25, Yonee 18:39—19:16)

⁶ Osoloso dugo susuga ma kulodu, Godeeye gababia wo ne beeamé omapoo, odoo susuga goomogalame, Paileteeye odoo hee neliga moso ma kulodu badeli, odoo yo toloso peegoo di, dee takeliso. Esino yo daga odoo susuga oso goomoga odoo hu hesiaga, odoo ee toloso neliga moso tegei maga peegoo di, dee takeliso. ⁷ Beeamé omapoo odoo hu Balabas yayo daga o odoo sabolo Loum gamalee odoo sabolo biligameleso, diayo odoo hee wolomaso. Esiga yo neliga moso tegei ma kulodu badebeiso. ⁸ Osoloso odoo mooloogoodoo oso sibilesó, Pailét mapoo egeesee takaso, "Nayo neliga moso ma kulodu badeli odoo hee peegoo di, dee takeliso. Esiga nayo dugo hamapoo odoo hee neliga moso maga peegoo di, dee takee," diso.

⁹⁻¹⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu mapoo koolone yo toloso Pailét mapoo sibilesó tenee yayo ogoloso, gooleedooso. Esemé Pailét yayo odoo susuga mapoo woosaso, "Ayo Yu odoowo wiligi toba ee peegoo di, dee takalaiyo?" diso. ¹¹ Esino tei moso wiligi odoo tebisa diayo odoo susuga mapoo to pupulone, Pailét mapoo egeesee takee diso, "Iba Yesu gowoo, esino Balabas neliga moso maga peegoo di, dee takee," diso.

¹² Esemé Pailét yayo dimapoo woosaso, "Ayo Balabas neliga maga peegoo di, dee takooga, niyo odoo hee hagee, Yu odoowo wiligi toba, dee takeliso. Esiga ayo yimapoo ogoo goo moodoolaiyo?" diso.

¹³ Esemé diayo agadilone Pailét mapoo takaso, "Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!" diso.

¹⁴ Esemé Paileteeye woosaso, "Bei kasimagayo? Yayo ogoo tokenee toowo?" diso.

Esino odoo susuga oso dia agadilone egeesee takaso, "Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!" diso.

¹⁵ Esemé odoo susuga goomogalame, Pailét yayo Balabas yo neliga moso maga peegoo di, diso. Esemé Loum ha teli odoo oso Yesu tiso woloso homo bulubo magoo mapoo yoguso enigilame dimapoo teneeso.

Ha teli odoo oso Yesu mane goo (Matiyu 27:27-31, Yonee 19:2-3)

¹⁶ Osoloso ha teli odoo diayo Yesu toloso Paileteeyo moso toowa medee tekepo ma kulodu ido diso. Osoloso omapoo ha teli odoo susuga gilimadoloso mooloogoodooso. ¹⁷ Osoloso diayo Yesu manolone gamenee yo wiligi odoo toba masi palame, yimapoo dugo sage bige masi mediloso, we ti sidoloso o wiligi mapoo mediso. ¹⁸ Osoloso diayo Yesu mapoo manolone egeesee takaso, "Yu odoowo wiligi toba mapoo gawuloso goomoge," diso. ¹⁹ Osoloso Yesuwo wiligi mapoo diayo weiso see woo see woo dolone, yimapoo makawo paga demeleeso. Osoloso diayo Yesu mapoo manolone o mudu giyopoo dibada ebiso miyomoo tugusaloso wiligi gawuloso gamenee yimapoo tei to demeleeso. ²⁰ Osoloso diayo Yesu mapoo mane koodobuloso, diayo Yesu mapoo dugo bige masi medi peegoo tamagoloso, see o dugo kadiso. Osoloso diayo Yesu homo bulubo magoo mapoo dokodoo yoguso enigilame peegoo ido diso.

Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso eniga goo

(Matiyu 27:32-44, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

²¹ Osoloso ha teli odoo oso Yesu idoloso diadaga meleeno, diayo Saimon eli domopoo Yoluselem mapoo sibumolome tugodooso. Esemé diayo yo idoloso Yesuwo homo bulubo magoo imado di, diso, bei Yesu kitulugu mauwe neme. (Saimon hagee Alesanda dio Lupus dio dibada oma. Yo Sailini mi mapoo badeli odoo.)

²² Osoloso diayo Yesu toloso Gologota mi mapoo ido simiso. (Mi hu eyo bei wiligi ki mubi.) ²³ Osoloso mi omapoo ido dilesó,

odoo hee oso Yesu mapoo sibilesa geleipi ko i sabolo dala mauwe pegeli melesenee sabolo wuluguloso dala mauwe pagalame Yesu mapoo tenelame siso. Esino Yesuye howo egee nele poogooso.

²⁴⁻²⁵ Esemme gesikolo osoko howo bakadio hedepedi pogoloso osoko pounome, diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso diayo Yesuwo dugo diso dimapoo topuloso puloso ma ee kasolo tomobelee doloso dasigeli pepoko dasigiso. ²⁶ Osoloso odoo heeso Yesu woloma goo eyo bei odoo susuga oso agalame Yesuwo wiligi ma dokodoo homo boodo pepoko mapoo egeesee hoguguloso opoogooso, YU ODOOWO WILIGI TOBA. ²⁷ Osoloso heli teli odoo bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tulugu, odoo hee dee dopusu dokolo homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tulugu diso. ²⁸ Esiga Godeeyo to booka mapoo egeesee takooso,

“Yo heli teli odoo masi talaiso.” Esiga Yesuye heli teli odoo masi talame homo bulubo magoo mapoo dokodoo molone, to hagee tei diso.* ²⁹ Osoloso odoo abo eli maga dulone, Yesu ogoloso manolone dibada wiligi wapisilone yimapoo egeesee takaso, “Nayo egeesee takaso, ‘Ayo tei moso guo puguloso, see beame bakadio hedepedi ma kulodu dia takalaiso.’ diso. ³⁰ Esiga no telega pagalame homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mei!” diso.

³¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo tei eligili odoo sabolo diayo Yesubolo hemeeseelone diso dimapoo egeesee takaso, “Yayo odoo abo telega pagalame pidimo siliso, esino epedee hamapoo yo telega pagalame eyo nediliyo pidilei tebiledoo! ³² Keliso, Isalael odoowo wiligi toba, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mouga, iyo ogoloso yimapoo tei ka talai,” diso. Esemme heli teli odoo bakadio oso, homo bulubo magoo ma dokodoo diayo yoguso enigaloso

molone, Yesu mapoo maneso.

Yesuye ta goo

(Matiyu 27:45-56, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30)

³³ Osoloso osoko olo oo domopoo topoome, neliga oso mi toowa toloso melee, osoko howo bakadio hedepedi poogooso. ³⁴ Osoloso neliga olo mauwe pogoloso hamamee epedee omapoo, Yesuye o to oso neligidi idagolone egeesee takaso, “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” To eyo bei egeesee moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasimaga nayo a ka poogoowo?” diso.

³⁵ Esemme odoo koola omapoo tebisamelee oso Yesuye to taka hagee dume, diayo egeesee takaso, “Dui! Yo Ilaisa ee i,” diso.

³⁶ Esemme odoo heeso hoguo dileso, homo sage toloso su mapoo dugo seme masi tialogoloso, geleipi ko i mei nali keesoo mapoo olugu doloso, Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Yo epedee peegee. Ilaisaye sibilesa yo toloso miyomoo sibabeleso bamo,” diso.

³⁷ Esemme epedee omapoo Yesuye neligi iloso taso.

³⁸ Esemme Yesuye ta beame omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee, Godeeye dokodooga tologo pugumo abaga mouno miyomoo sa puguso. ³⁹ Esemme ha teli wiligi odoo toba yo Yesuwo homo bulubo magooma koola omapoo topudulone, Yesuye tolone goo moodoo ogoloso, yayo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee tei Godeeyo owolodoo,” diso.

⁴⁰⁻⁴¹ Esemme sobo abo Yesubolo Gelili abaga Yoluselem mapoo sibadee oso, eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo mooloogoodoo egee ma kulodu debei, dibada hu Meli Magadalinbolo, osoloso Meli hee (Yemes pepoko dio Yoses dio dibada owee) sabolo, osoloso Salomebolo, diayo Yesu mapoo bameleeso. Soba bakadio hedepedi hagosu daga Yesubolo Gelili mapoo silone, Yesu pidimo siliso.

* **15:28:** 15:28 To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

*Yesu midoo ma kulodu toosoo goo
(Matiyu 27:57-61, Luka 23:50-56, Yonee
19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Yu odoowo tei beame malalo hoo-
goo molome, diayo tei doloso dabalame bi
mopododoo beame habe omapoo, Yosep
Alimatiya odo yayo Paileteeye badebei
omapoo diso. Yo Yu odoowo wiligi
topoloso badolone, Godeeye wiligi doloso
badeli oso sibilei omapoo bameli, yayo
ebilega Yesuwo su talame Paillet mapoo
woosaso. ⁴⁴ Esemme Yosepye Yesu taso
dee takeme, Paillet dia hoowaso. Bei
Paileteeye goolee Yesu tele gooleeso, esino
Yesu olo saga taso. Esemme yayo o ha teli
wiligi odo toba Yesuye ta egei mapoo
egeesee woosaso, “Yesu taso dee takeme-
nee teiyo?” diso. ⁴⁵ Esemme o ha teli
wiligi odo toba yayo Yesu tei taso dee
takeme, Paileteeye Yosep mapoo egeesee
takaso, “Yesuwo su todi,” diso. ⁴⁶ Esemme
Yosepye dugo sage medee tekepo moleeso
toloso, Yesuwo su homo bulubo magoo ma
dokodooga miyomoo tomeilesa, dugoso
tiadooso. Osoloso yayo Yesuwo su toloso
wulu ou sage yoso moodoo ma kulodu
magooso. Osoloso yayo odo abo sabolo
yo toowa bidigamo sibileso, wulu ou miy-
opoo kisiso. ⁴⁷ Osoloso Meli Magadalin dio
Yosesyo owee Meli dio Yesuwo su magoo
mi diayo egeiso.

16

*Yesuye toloso hogabia goo
(Matiyu 28:1-8, Luka 24:1-12, Yonee
20:1-10)*

¹ Osoloso Yu odoowo tei beame olo
daga dilesa, hamamee Meli Magadalin,
Yemesyo owee Meli, osoloso Salome, di-
ayo melesenee medee tekepo sisigagili
Yesuwo su mapoo hedilame moleeso misi-
gaso. ² Osoloso sadee toowa beame
gesikolodee osoko gie pounume, diba
Yesuwo midoo agalame diadeeso. ³ Diba
eli domopoo diadolone, diso dimapoo
egeesee takaso, “Yo toowa wulu ou miy-
opoo kisi, odo agayo bidige pigileisomo?”
diso.

⁴ Esino diba dilesa egeino, yo toowa
wulu ou miyopoo kisi peegoo bidige pugu-
loso molome egeiso. Yo toowa hagee

dia toowa. ⁵ Esemme sobo diayo wulu
ou ma kulodu galaga dilesa egeino, odo
gie kauwa dugo sage heliye mouloso dee
deedee dokolo badoboome egeiso. Esemme
sobo diayo ogoloso, diba dia ebigaso.

⁶ Esino yayo dimapoo egeesee takaso,
“Niba na ebi. A gooleedooso, niba Yesu
Nasalet odo homo bulubo magoo ma
dokodoo yoguso eniga odo ee esia molo.
Esino yo hamapoo mauwe. Yo ta maga
hogabiaso. Yo magoo mi mapoo niso ege.
⁷ Esiga niyo dilesa, Yesu o hamamee dili
Pita dimapoo takee, ‘Niba Gelili mapoo
diadee. Bei Yesu yo daga malalo Gelili
mapoo duso. Esiga niba dilesa Gelili
mapoo Yesu agalaiso. Bei Yesu yayo to
hagee daga nimapoo takaso,’” diso.

⁸ Esemme diayo goo tiadoo sabolo ob-
ulone kikilikilone wulu ou maga hoguo
diadeeso. Esino diayo eli domopaga di-
adolone, odo hee mapoo to takele poo-
gooso, bei diba obume.

*Yesuye daga odo abo mapoo dilesa
peledaba*

(Matiyu 28:9-10, Yonee 20:11-18)

[⁹ Yesuye sadee toowa gesikolodee
mapoo ta maga hogabuloso, yo daga Meli
Magadalin mapoo dilesa peledabaso. Meli
hagee Yesuye daga telega silone bo holo
7 o kulodu dobome yayo peegoo hasiso
pugu sobo yoso. ¹⁰⁻¹¹ Esemme Meli yayo
Yesu ta maga hogabuloso sili ogoloso
Yesuwo hamamee dili odo diayo goohela
sabolo pupusugulone debei mapoo dilesa
egeesee takaso, “Yesu ta maga hogabuloso
silime, ayo egeiso,” diso. Esino diayo to
hagee dume, o to mapoo tei tele poogooso.

¹² Osoloso see hamamee Yesubolo sile
sibili odo bakadio Yoluselem abaga
sibadaga molome, Yesu yo mudu opusomo
doloso dimapoo peledabaso. ¹³ Esemme
diayo Yesu ogoloso, diba see wedi dilesa,
Yesuwo hamamee dili odo dimapoo
diayo Yesu egei takeme, diayo dibada to
mapoo tei tele poogooso.

*Yesuye o hamamee dili odo 11 dimapoo
dilesa peledaba*

*(Matiyu 28:16-20, Luka 24:36-49, Yonee
20:19-23, Diye Di Odo 1:6-8)*

¹⁴ Osoloso hamamee, Yesuwo hamamee dili odo 11 wo nalaga molome Yesu omapoo dileso peledabaso. Osoloso Yesuye to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niba tei too mauwe odo! Bei kasimaga odo abo oso a ogoloso, sibilesa nimapoo takeme, dimapoo tei telega ka poo-goowo?” diso.

¹⁵ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba mi toowa mapoo dileso, to tekepo odo susuga mapoo takomo di.

¹⁶ Esiga odo agayo to tekepo mapoo tei toloso howo sauwuga, yo badoboso, kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odo agayo to tekepo mapoo tei telega poogooga, yo goo palabalai beame omapoo dou koo semili mapoo toodalaiso.

¹⁷ Osoloso edebeeyo to tekepo mapoo tei toga, diayo mo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomodi moodoogamo sile sibileiso. Esiga odo bo holo oso paladee mo hu maga peegoo hasisileiso. Osoloso diayo to mudu opusomo opusomodi kalagalaiso. ¹⁸ Osoloso dibada deeso sa talaiso, osoloso pei i nalagaga, diba wedileime. Osoloso odo paigiga mapoo dibada deeso sigodaga, susuga weido dalaiso,” diso.

¹⁹ Osoloso Lodee Yesuye dimapoo to taka koodobuloso, Godeeyo kitulugu oso yo keimi mapoo ido peleso, Godeebolo wil-igi doloso badalame, Godeeyo dee deede dokolo peleso, biaso. ²⁰ Esem Yesu o hamamee dili odo oso Yesuwo to ee mesilone, mi toowa mapoo to tekepo takomo diadeeso. Esem diayo goo mudu opusomo opusomodi moodoogaso, bei Lodeeye dimapoo kitulugu teneme. Bei edebeeyo to tekepo mapoo tei doloso ogoloso gooleedalame.]

To tekepo Lukaye hogugu Luka

Luka booka goo eyo bei

Odoo Luka hagee Yu dele poogoo odoo osoloso Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino yo melesenee neli odoo badolone o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme yibolosee silee. Lukaye goo toowa booka hamapoo hogugu ee egeesee moloso. Goo ee, Yesu Kelisoye hedebe Yu odoono pidilame ka sibile. Esino yayo Yu odoo sabolo osoloso mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga sabolo pidilame ka simi. Osoloso dala ma kulodu egee do sabolo osoloso goohele ma kulodu egee do sabolo pidilame ka simi. Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo eligimo silee goo ee o booka hamapoo hoguguso.

1-2 Godeeye ima kulodu tou temelee odoo aboso bei mooloogoo maga goo egee ogoloso diba see Godeeyo tou talame, odoo ma kulodu goo egee takomo silesibilame bei mooloogooso. Diayo egee takomo silesibo goo ee iba olo duso. Esemee goo tei duluga odoo sabolo osoloso goo tei egei odoo sabolo oso taka duloso, diayo goo ee hoguguso. 3-4 Esino goo susuga bei mooloogoo maga ayo medee gooleedooga, ayo to hagee see medee ka hoguga. Esiga Tiyopoles wiligi odoo hu toowa too, nayo du goo ee medee tei goodoo dalame, ayo namapoo to hogugu hagee ka teneeso.

Yonee odoo howo sauwidili soomagalai goo ee yebugu

5 Helodeeye Yudiya mi mapoo wiligi toboloso badebei beame omapoo, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hee badebeiso, o hu Sekalaya. Yo Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mooloogoodoo hee Abiyayo mooloogoodoo ma kulodu badebeiso. Osoloso osobowo hu Elisabet, obakadio Elonowo soosoo. 6 Sekalaya dio Elisabet dio Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso dobolone, Godeeye kōkodo taka to sabolo osoloso yayo tei magoo goo ee medee dodolone debeiso. 7 Esino diba

holo soomagelega debeiso. Bei, Elisabet yo sobo deme toba, osoloso sobo adaga poloso badebei. Osoloso Sekalaya onosee olo adaga poloso badebei.

8 Beame heeso Sekalaya o mooloogoodoo oso tou talai beame simiso. Esemee Sekalayaye Yu odoo dia tei moso mapoo peleso Godeeyo howo woola tobodulone tou temelee. 9 Osoloso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso dima kulodu odoo hee hesilame diayo yo odoo hu ma ee kobumeleso Sekalaya hesiaso. Esemee diayo Sekalaya yo Godeeyo tei moso ma kulodu sisigagili medee tekepo Godee mapoo gicalagalame hesiaso. Esemee Sekalayaye Yu odoowo tei moso mapoo peleso sisigagili medee tekepo gicalagemeleeso. 10 Esemee yayo sisigagili medee tekepo gicalogomolome, odoo susuga oso tei moso pee mapoo dobolone dokodoo takemeleeso.

11 Sekalaya yo tei moso ma kulodu osee badoboome, Godeeyo momaiye oso sisigagili medee tekepo gicaligili dosulu deede dokolo mapoo peledoboloso tebidiso. 12 Esemee Sekalayaye momaiye ogoloso dio dulone diya ebiaso. 13 Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeese takaso, "Sekalaya, no haga na ebi! Nayo dokodoo taka Godeeye olo duso. Nosobo Elisabet koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Eseega nayo holope o hu Yonee hedi. 14 Yayo namapoo goomoga tosibileiso. Osoloso yo soomagooga, odoo susuga oso goomogalaiso. 15 Bei, yayo Godeeyo howo woola hu toowa toloso badalaiso. Osoloso yo yugune nalaim. Esino oweeye yo soomagoo maga bei mooloogoloso Dio Tei oso kitulugu sabolo badalaiso. 16 Osoloso yayo Isalael odoo see tobu dibada wiligi odoo Godee mapoo gilimado sibileiso. 17 Yo Ilayaye kitulugu sabolo badebei egeesi masi badolone, Lodeeye sibilei mologa daga malalo yayo sibileiso. Osoloso yayo odoo susuga Lodeeye egee sibo goo omapoo mopoodoo dolone dobolone, ma dio sabolo owolo dio sabolo mesie goo mapoo gilimado sibileiso. Osoloso yayo Godeeyo to mapoo koo mesimo silesibili odoo dia goo goolee

ee see Godeeyo howo woola tekepo goo talame dia goo goolee su wudileiso.”

¹⁸ Esino Sekalayaye Godeeyo momaiye mapoo egeesee takaso, “Ayo ogoogo ogoloso nayo egee takoo goo mapoo tei doloso ka gooleedalaiyo? Bei, a olo giso adaga osoloso mo sobo onosee sobo adaga,” diso.

¹⁹ Godeeyo momaiye oso yimapoo nei egeesee takaso, “Mo hu ee Geibulu. A Godeeyo mudugiyopoo badeli. Ayo namapoo to tekepo hagee takalame, Godeeye a sibeye diso. ²⁰ Esino no dui! No to kelega poogoloso badalaiso. Bei, nayo mo to mapoo koo tei to. Esiga no to kelega badoga, ayo namapoo taka goo hagooso peledabalai beame tugodoo omapoo ogoloso see to kalaiso,” diso.

²¹ Sekalayaye tei moso ma kulodu badebei diya koodoowoome, odoo aboso peegoo yo bolone dobolone egeesee takaga meleeso, “Yo ogoogo tamalabele?” diso.

²² Sekalaya tei moso maga gasibileso, to kelega tobudulone, wulo deeso edidi takaso. Esemee odoo susuga oso goo ee ogoloso gooleedooso, yo tei moso tegei ma kulodu badolone o howo opusomo deme, goo hee egeidoo, diso.

²³ Sekalayaye tei moso ma kulodu tou temelee beame ee koodobuloso, yo see o mi mapoo wedi diso. ²⁴ Osoloso hamamee Sekalayayo osobo Elisabet koowasi moodooloso badolone, a dee tiadoo ma kulodu Elisabeteeye o moso kuloduga peegoo gadile. ²⁵ Osoloso Elisabet eyo nediliyo egeesee gweliso, “Godeeye a pidiso, osoloso ayo deme toboloso badolone odoo howo woola simili goo ee yayo amaga peegoo togobuguso,” deliso.

Yesu soomagalai goo ee yebugu

²⁶⁻²⁷ Elisabet koowasi moodooloso badebei a 6 poogoloso badoboome, Godeeye o momaiye Geibulu sobo obuo Meli mapoo meiyee, diso. Meli yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badeli. Esino odoo hee Meli hulame badebeiso, o hu Yosep, yo Deibidi dio bala hedebe. ²⁸ Osoloso Godeeyo momaiye oso meilesa Meli mapoo egeesee takaso, “Emegei, Godeeye sobo no olo hesiaso.

Osoloso Godeeye nobolo hodobo badoso,” diso.

²⁹ Meli to hagee duloso goo tiademe, to hageeyo bei diya gooleeso. ³⁰ Esino Godeeyo momaiye oso Meli mapoo to nei egeesee takaso, “Meli, no haga na ebi. Bei, Godeeye namapoo diya goomogoso. ³¹ No koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Osoloso nayo o hu Yesu hedi. ³² Yo hu toowa toloso badalaiso. Osoloso Godeeyo owolo dalaiso. Osoloso amawe Deibidiye wiligi toboloso badebei goo ee see wiligi odoo Godeeye yimapoo tenelaiso. ³³ Esiga yayo Yekobowo bala ma kulodu wiligi toboloso badalaiso. Osoloso yayo wiligi toboloso badoga hoo pagalai mauwe,” diso.

³⁴ Esemee Meliye Godeeyo momaiye mapoo to nei egeesee takaso, “Goo hagee amapoo egeesee kasee peledabalaiyo? A sobo obuo, esiga giso dia goo a gooleedele,” diso.

³⁵ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, “Dio Tei oso namapoo sibileiso, osoloso Godeeye kitulugu oso noagalaiso. Esiga nayo holope soomagalame egee see tei holo, osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso. ³⁶ Esiga no dui! No nemisi Elisabet goolee. Yo sobo adaga poloso badolone deme toboloso badoso diso. Esino yo epedee koowasi badebei a 6 poogooso. ³⁷ Bei, Godeeye goo susuga ee moodoolai yo tebia,” diso.

³⁸ Meliye egeesee takaso, “A Godeeyo tou teli sobo. Esiga nayo amapoo taka goo ee amapoo moodoolai a goomogo,” diso. Esemee Godeeyo momaiye oso Meli poogoo diso.

Meliye Elisabet agalame di

³⁹⁻⁴⁰ Osoloso beame omapoo Meli yo mopoodoo doloso Elisabet agalame saga diso. Yo Yudiya esia mapoo peleso, Sekalayaye badebei mi pepooko mapoo peledoboloso, see Sekalayayo mosopoo diso. Yo Sekalayayo mosopoo dileso Elisabet ogoloso emegei di to takaso. ⁴¹ Elisabet Meliye emegei di to taka du domo mapoo holope oso o beliyee ma kuloduga dabaso. Osoloso Dio Tei oso Elisabet mapoo sibume, yo kitulugu

tooso. ⁴² Esemé yayo to neligidi egeesee takaso, “Sobo susuga ma kulodu Godeeye namapoo diya goomogolone, nama kulodu holope egee bado sabolo yimapoo diya goomogoso. ⁴³ A hu toowa too sobonee. Esino mo Lodeeyo oweeye a agalame simiso. Goo omapoo a diya goomogo. ⁴⁴ Esemé nayo amapoo emegei di to takeme, holope mo beliye ma kulodu badebei oso goomogolone dabaso. ⁴⁵ Godeeye namapoo peledabalai goo ee takeme duloso tei too maga, Godeeye namapoo goomoga tenelaiso,” diso.

Meliye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

- ⁴⁶ Osoloso Meliye egeesee takaso, “Mo sooloo ma kuloduga Godee mapoo goomoga to taka.
- ⁴⁷ Osoloso mo dio oso mo Godee mo gie badeli pidili mapoo goomogo.
- ⁴⁸ Bei, yayo o tou teli wuluge sobo a toowa doloso gooleeso.
Esiga epedee hamaga dulone odoo susuga oso a Godeeye pidi sobo dalaiso.
- ⁴⁹ Bei, Kitulugu Godeeye amapoo goo toowa abo olo moodooso.
Yo tei.
- ⁵⁰ Edebeeyo Godee mapoo mesilone dogo, Godeeye sooloo deli goo oso dimapoo kookaiyo osee malaiso.
- ⁵¹ Osoloso yayo kitulugu oso goo toowa abo olo moodogaso.
Osoloso yayo odoo dieso nediliyo tekepo doloso si howeli odoo ee peegoo hasisobuguso.
- ⁵² Osoloso yayo wiligi odoo tebisa diayo wiligi dalame kitulugu too hu ee peegoo tabuguso.
Esino odoo dieso pepooko doloso debeli odoo ee pidilone, diba dokodoo poudooso.
- ⁵³ Osoloso yayo nei mauwe odoo ee bi tekepo oso pidiso.
Esino bi bei odoo ee mosoowe peegoo hasisobuguso.
- ⁵⁴⁻⁵⁵ Osoloso yayo ibada amawe dio sabolo to kitulugu magoo ee dodolone o to mapoo mesimo silesibili Isalael odoo pidiso.

Esiga yayo sooloo deli goo oso Eibalaham sabolo osoloso amawe dimapoo kookaiyo moloso osee malaiso,” diso.

⁵⁶ Meliye Elisabet dio badebei a bakadio hedebe di poogoloso see o mi mapoo wedi diso.

Yonee odoo howo sauwidili soomagoo

⁵⁷ Elisabet damamee ti beeame omapoo, yayo giso holo soomagooso. ⁵⁸ Godeeye Elisabet mapoo goo tekepo moodoo maga o soosoo sabolo, osoloso yima koola mapoo debeli odoo sabolo oso goo hagee duloso, goomoga hodobo Elisabet bolo poudooso.

⁵⁹ Osoloso giso holo soomagoloso abaga dino beeame 8 mapoo diayo holope o kolo koolame mooloogoodooso. Osoloso diayo holope o hu amamo hu Sekalaya hedilame goomogaso. ⁶⁰ Esino owee Elisabeteeye egeesee takaso, “Haye, o hu Yonee hedilei,” diso. ⁶¹ Esino diayo yimapoo egeesee takaso, “Yonee egee namawe dio eyo hunee,” diso. ⁶² Osoloso diayo see holope eyo ama mapoo o hu odoo ugu hedileiyo doloso deeso edidi takaso. ⁶³ Esemé Sekalayaye holope eyo hu magalame odoo susuga mapoo dasogo sabolo homo kolo sabolo yimapoo tenee doloso deeso edidi takaso. Esemé yayo holope eyo hu egeesee magooso, o hu Yonee. Esemé odoo susuga oso goo hagee ogoloso dio diso. ⁶⁴ Esemé epedee omapoo Sekalaya to kelega poogoloso badebei see to kolone Godeeyo hu dokodoo poudoomo sileeso.

⁶⁵ Osoloso mi omapoo debeli odoo oso goo hagee ogoloso ebigaso. Osoloso Yudiya esia mapoo debeli odoo susuga oso goo hagee duloso to kesameleeso. ⁶⁶ Osoloso goo hagee duli odoo oso goolone egeesee woosaso, “Holope hagee odoo kasi masi badobomobelee,” diso. Bei, diba egeiso, Godeeye kitulugu oso yibolo molome.

Sekalayaye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

⁶⁷ Yoneeyo ama Sekalayaye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone malalo hoogoo

peledabalai Godeeyo to ee yayo malalo egeese takaso,

⁶⁸ “Isalael odoo dia wiligi odoo Godeeyo hu dokodoo poude!

Bei, yayo sibilesa o odoo see eyo gili-madalame neiso tooso.

⁶⁹ Osoloso Godeeyo tou teli odoo Deibidiyo bala ee ma kuloduga gie badeli pidili odoo kitulugu toowa imapoo olo teneeso.

⁷⁰ Daga hoogoo Godeeye goo hagee o howo woola todoloso dobolone Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso imapoo olo takaso.

⁷¹ Esiga imapoo ha teli odoo osoloso imapoo hegili odoo oso kitulugu ee ma kuloduga Godeeye iba peegoo gilimado dileiso.

⁷²⁻⁷³ Osoloso Godeeye ibada amawe dio sooloo dolone pidileiso diso.

Osoloso yayo Eibalaham dio to kitulugu magoo ee osee goolee malaiso diso.

⁷⁴ Esiga Godeeye imapoo ha teli odoo ma kuloduga gilimadoloso peegoo dileiso,

iyo Godeeyo tou tolone dobolone ebia goo mauwe poogoloso dabalame.

⁷⁵ Esiga iyo debei ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo dobolone todolone dabalai tekepo.

⁷⁶ Esino mo holo, no odoo susuga oso dokodoo badeli Godee maga to toloso kokodo takamo sili odoo dalaiso.

Bei, Lodee sibilega badoga, daga malalo nayo dileso yayo sibilei goo mapoo odoo mopoodoo dalame gu takala dileiso.

⁷⁷ Nayo o odoo gie badeli pidilei goo ee eligileiso.

Goo ee dibada goo tokenee hapooga, gie badeli talaiso.

⁷⁸ Godeeye iba sooloo dolone diya goolee moloso.

Esiga Kei mi ma dokodooga yayo hudi magoo odoo oso mi gie hadobuoga osokoso egee pouno egeese masi imapoo sibileiso.

⁷⁹ Godeeye hudi magoo odoo hagooso teli mapoo dili eli omapoo egee do sabolo

osoloso neliga ma kulodu egee do odoo dimapoo pounileiso.

Osoloso yayo iba gilimado dileiso, Godee sabolo mesie dabalame,” diso.

⁸⁰ Yonee kawulone o dio oso kitulugu sabolo badebeiso. Yo miwe poogoo mi mapoo badoboso beeame oso sibume, Isalael odoo dimapoo to tekepo takalame simiso.

2

Yesu soomagoo (Matiyu 1:18-25)

¹ Beeame omapoo Sisa-Ogastas yayo Loum odoo dia wiligi toboloso badolone, odoo susuga eyo hu booka mapoo magalame tei magooso. ² Hu tomo di hagee hu telega moloso Kuliniyos yayo Siliya mi mapoo wiligi toboloso badolone daga bei ka mooloogoo. ³ Esemé odoo susuga dibada midee mapoo dia hu magalame diadeeso.

⁴ Yosep hagee Deibidiyo amawe. Esiga yo Gelili mi ee ma kulodu mi hee Nasalet maga see Yudiya mi mapoo mi hee Betilihem mapoo o hu magalame palaso. Bei, Betilihem mi egee Deibidi o soosoo dibada midee. ⁵ Yo Meli hulame dadagoloso dia hu magalame palaso. Esino Meli yo olo koowasi moodooloso badebeiso. ⁶ Diba Betilihem mi mapoo dileso peledoboloso omapoo doboome, Meli damamee tiso. ⁷ Osoloso yayo holope daga malalo giso holo soomagooso. Holope soomagoloso dugoso tiadoloso gala hu nei nedili moso tegei eyo kulodu howogi masi mapoo tiediso. Bei, odoo soo oso sibilesa tieli moso ee ma kulodu debi mauwe neme.

Sipi be bali odoo oso Yesu soomagoo goo ee du

⁸ Yesu soomagoo gesi omapoo sipi be bali oso Betilihem mi koola mapoo dibada sipi be balagameleeso. ⁹ Esemé Godeeyo momaiye oso saga epedee omapoo dimapoo sibilesa peledabaso. Osoloso Godee yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu oso diba teme, diya ebigaso. ¹⁰ Esino momaiye oso dimapoo egeese takaso, “Niba haga na ebi. Bei, odoo susuga oso goomogalame ayo nimapoo to tekepo ka tosimi. ¹¹ Epei

Deibidiyo mi mapoo odoo susuga eyo gie badeli pidilei holope ee soomagooso. Yo Keliso Lodee. ¹² Yo dugoso tiadoloso gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiamologa ogoloso gooleedalaiso,” diso.

¹³ Osoloso epedee saga omapoo momaiye mooloogoodoo toowa oso Kei mi maga sibilesa, momaiye daga malalo simi sabolo hodobo mooloogodooso. Osoloso momaiye susuga oso Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso,

¹⁴ “Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!

Osoloso mipoo hamapoo Godeeye goomoga odoo dimapoo mesie goo oso mele,” diso.

¹⁵ Osoloso momaiye susuga oso diba poogoloso Kei mi ma dokodoo see wedi paladeeso. Esem sipi be bali odoo oso dieso nediliyo egeesee takaso, “Iba Betilhem mi mapoo Godeeye imapoo taka goo ee peledaba beleso agalame dimo,” diso.

¹⁶ Esem diba saga dileso egeino, Meli dio Yosep dio holope gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiedi molome egeiso.

¹⁷ Osoloso diba dileso holope ogoloso odoo abo omapoo debei dimapoo holope eyo goo taka ee takaso. ¹⁸ Esem sipi be bali odoo oso holope eyo goo takeme duloso odoo susuga diya howoogadooso. ¹⁹ Esino Meli yo goo hagee duloso beeame susuga ma kulodu boobado bigilega osee goolee meleeso. ²⁰ Esem sipi be bali odoo diba see wedi dulone, diayo du goo sabolo osoloso diayo egei goo sabolo omaga Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, diayo egei goo susuga ee momaiyeso taka goo sabolo tebiademe.

Yesu yo tei moso mapoo ido pala

²¹ Osoloso holope soomagoloso abaga dino beeame 8 mapoo o kolo kooso. Osoloso yo Yesu hediso. Bei, daga yo Meliyo beliye ma kulodu mauwe mapoo momaiyeso hu hagee olo hediso.

²²⁻²⁴ Meli dio Yosep dio Moseseeye tei magoo ee dodolone Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, mopoodo doo

beeame koodobuloso, diayo Yesu idoloso Yolusalem mi mapoo diso. Osoloso diba Yu odoowo tei moso mapoo peleso, diba see Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, só bakadio wooloso Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Niba molo bakadio o, wi pepooko bakadio wooloso amapoo tenee,” deeso. Osoloso diba tei moso tegei mapoo peleso, Yesu see Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Malalo soologamagoo giso holo susuga Godee mapoo tenee,” deeso.*

²⁵ Beeame omapoo Yolusalem mi mapoo adaga hee badebeiso, o hu Simiyono. Yo Godeeyo howo woola tekepo doloso badolone, hedebe Godeeno diya goolee sabolo badeliso. Esino yayo Godeeye Isalael odoo mapoo hegi goo melee ee togobigilame beeame oso sibilei ee bolone bameleeso. Osoloso Dio Tei oso yibolo badebeiso. ²⁶ Esino yo adaga poloso telega badolone, Godeeye hesia Keliso yo agalai goo ee Dio Tei oso yimapoo olo takaso.

²⁷ Osoloso Dio Tei oso Simiyono yo tei moso tegei mapoo ido diso. Osoloso Meli dio Yosep dio oso tei magoo ee dadalame holope Yesu yo tei moso mapoo ido palaso.

²⁸ Esem adaga Simiyonoye Yesu ogoloso maduloso Godee mapoo goomogolone to egeesee takaso,

²⁹ “Godee nayo takolone a Keliso ogoloso ka talai diso.

Esiga epei nee tou teli odoo ayo mesie sabolo talai tekepo.

³⁰⁻³¹ Bei, mo howoso gie badeli pidili odoo ee nayo odoo susuga mapoo tenee a egeiso.

³² Yo gadeebugu, Yu dele poogoo odoo dimapoo Godeeyo goo ee yiligebilame.

Osoloso yimaga nee Isalael odoo diba dokodoo poudileiso,” diso.

³³ Yesuwo ama dio owee dio Simiyonoye taka to duloso diya howoogadooso.

* **2:22-24:** Yu soboso Moseseeye tei magoo ee dodolone giso holo soomagooga, yo beeame 40 ee ma kulodu kee koododilega, o moso mapoo obusomo badeliso. Osoloso beeame oso koodobuoga, see kee koododilame, Yu odoo dia tei moso mapoo dileso Godee mapoo emegei di bi teneliso.

³⁴ Osoloso Simiyonoye Godeeye diba pidilame takoloso Meli mapoo egeesee takaso, “Godeeye holope hagee hesiaso, Isalael odoo aboso holope hagee gowooga, Godeeye diba pepooko dalame. Osoloso odoo aboso holope hamapoo tei toga, Godeeye diba dokodoo poudileiso. Esiga odoo aboso o goo talai gowoolone yimapoo ha talaiso. ³⁵ Goo egeesee maga dibada sooloo ma kulodu egee molo goo ee woola yiligebigileiso. Osoloso goohele goo oso nee sooloo mapoo kaiyaso heleegee masi halagalaiso,” diso.

³⁶ Osoloso domo omapoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili sobo hee tei moso tegei ma kulodu badebeiso, o hu Ana. Sobo yo o bala Asa. Osoloso amamo hu Panuwel. Yo sobo adaga poloso badebeiso. Yo daga gisoso huloso dugo 7 ma kulodu omobolo badoboso, omo taso. ³⁷ Esemeyayo badebei dugo 84 poogoloso, omapoo yo bau osee badebeiso. Yo beame susuga tei moso tegei mapoo howo gisimo silone, beame sabolo osoloso gesi sabolo Godeeyo hu dokodoo poudoolone nei tei yuloso badolone dokodoo takemeleeso. ³⁸ Osoloso Simiyonoye Meli dio Yosep dio to kesamolome, yo domo omapoo simiso. Yo sibilesi Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso Yolusalem mi eyo hegi goo ee ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame balagamelee odoo dimapoo Yesuwo goo takaso.

³⁹ Yosep dio Meli dio Godeeye taka tei goo susuga toloso koodobuloso, see Gelili mi ee ma kulodu dia midee Nasalet mapoo wedi diso. ⁴⁰ Osoloso holope oso kitulugu sabolo kawuloso goo goolee medee tekepo yimapoo meleeso. Osoloso Godeeye yo sooloo dolone pidimeleeso.

Yesu yo pepooko mapoo tei moso mapoo peleso badebei

⁴¹ Dugo susuga ma kulodu beame hedebe mapoo Yesuwo owee dio ama dio Yolusalem mapoo Godeeye gababia wo nalame diliso. ⁴² Osoloso dugo hee mapoo diba see gababia wo nalame dime, Yesu yo dibolo diso. Beame domo omaga Yesu o dugo 12. ⁴³ Gababia wo ne beame koodobume, diba see wedi diso. Esino

Yesu yo dibolo dilega, Yolusalem mapoo badebeiso. Yesuye Yolusalem mapoo badebei owee dio ama dio gooleede. ⁴⁴ Esino ama dio owee dio goolee, Yesu odoo abo sabolo malalo di bele dolone, diba nose diso. Diba dileso eli domopoo tilame dobolone, diayo dia soosoo ma kulodu osoloso dia odoo ma kulodu Yesu esiaso. ⁴⁵ Diba omapoo Yesu esiameliso koo egeme, see Yolusalem mapoo Yesu esilame wedi diso. ⁴⁶ Osoloso beame bakadio hedebe di poogoloso hamamee diayo Yesu Yu odoo dia tei moso mapoo Yu odoowo tei eligili odoo abo sabolo to kolone doboome egeiso. Ee ma kulodu Yesuye tei eligili odoo oso eligi goo ee dulone badolone, yayo nei dimapoo woosa demeleeso. ⁴⁷ Osoloso nei tei eligili odoo oso woosa to eyo nei dimapoo medee tekepo wedi di duloso, osoloso o goo goolee tekepo ogoloso odoo susuga oso diya howoogadooso. ⁴⁸ Yesuwo owee dio ama dio oso Yesuye tei eligili odoo sabolo to kolone badoboome ogoloso dio diso. Esemeyayo oweeye egeesee takaso, “Mo holo, nayo kasalame goo egeesee imapoo ka moodoowo? Nama asalo no esiamo silone diya kukuda sabolo sileeso,” diso.

⁴⁹ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasalame a ka esiamo sileeyo? Ayo mo mayo moso mapoo badalai goo ee niba gooleedeleyo?” diso. ⁵⁰ Esino Yesuye taka to eyo bei diba medee kibiya gooleede.

⁵¹ Osoloso Yesu see dibolo hodobo Nasalet mapoo wedi diso. Osoloso omapoo badolone, dibada to mapoo mesimo sileeso. Esino Meliye goo susuga hagee beame susuga osee goolee sabolo badebeiso. ⁵² Yesu yo kauwulone goo goolee tekepo sabolo kauwaso. Esemeyayo Godee sabolo osoloso odoo sabolo oso yimapoo diya goomegeliso.

3

Yonee odoo howo sawwidili oso to taka (Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8, Yonee 1:19-28)

¹ Taibiliyes-Sisaye Loum wiligi toboloso badebei dugo 15 poogoloso, odoo abo

hagee bia oso yima hemi wiligi tebisa-
 loso debeiso. Ponetas-Paileteeye Yudiya
 mi bameleeso, osoloso Helodeeye Gelili
 mi bameleeso, osoloso omolo Pilipiye It-
 uliya mi sabolo Talakonitis mi sabolo
 bameleeso. Osoloso Lisaniyaseeye Abi-
 lene mi bameleeso. ² Osoloso Anas dio
 Kayapas dio Yu odoo dia tei moso wil-
 igi toboloso debeiso. Beeame omapoo
 Sekalayayo owolo Yonee miwe poogoo
 mi mapoo badoboome, Godeeye o to
 yimapoo teneeso. ³ Esemе yayo dileso
 Yoden howo koola ogolone debeli mi
 mapoo Godeeyo to takomo silone, odoo
 susuga mapoo egeesee takomo sileeso,
 “Nibada tokenee mapoo miligi pialoso
 howo sauwidige. Eseega Godeeye nibada
 tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee
 takameleeso. ⁴ Goo hagee Godee maga to
 toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye
 o booka mapoo hogugu to sabolo tobuoso.
 Bei, yayo o booka mapoo hageesee hogu-
 guso,

“Miwe poogoo mi omaga edebeeyo
 egeesee idagoo, ‘Lodee yayo sibilei
 eli moodee, osoloso medee hoodo
 magee.

⁵ Osoloso mi godobia mologa, omapoo mi
 abo kuge. Osoloso eli mapoo esia
 mologa, esia egee gebese. Osoloso
 eli halaga medee hoodo magee. Os-
 oloso eli tokenee medee moodee.

⁶ Eseega odoo susuga oso gie badeli pidili
 Godee maga simi agalaiso,’ diso.”

⁷ Odoo mooloogoodoo Yoneeye diba
 howo sauwidigilame sibademe, yayo
 dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise,
 nimapoo odoo agayo takolone howo
 sauwidiga goo oso Godeeye kamana egee
 sibo maga mada piadabalaiso dee ka
 takana? ⁸ Esiga niyo debei goo maga
 nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia
 goo ee eligi. Osoloso niba niso nediliyo iba
 Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye
 kamana maga mada piadabalaiso dee na
 goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee
 yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see
 Eibalahameeyo amawe dio palai. ⁹ Esiga
 kabee homo bei mapoo olo magoo moloso.
 Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa,

homo egee holoso dou mapoo toodalaiso,”
 diso.

¹⁰ Esemе odoo susuga Yoneeye taka to ee
 duloso nei egeesee takaso, “Egeesega iba
 ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹¹ Esemе Yoneeye nei dimapoo egeesee
 takaso, “Namapoo sedi bakadio mologa,
 nee odoo sedi me daga, hee yimapoo te-
 nee. Osoloso namapoo nei mologa, nee
 odoo hee nei me daga, abo yimapoo te-
 nee.”

¹² Osoloso tekisi molee misigeli odoo abo
 diba nosee howo sauwidigilame sibilesi
 Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo,
 iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹³ Esemе Yoneeye nei egeesee takaso,
 “Niyo odoo mapoo tekisi molee misi-
 gaga, hodio niyo talai ee goolone tekisi
 molee magalame tobuloso magoo ee na
 dagapele. Esino hedebe tebia ono odoo
 mapoo ka misige,” diso.

¹⁴ Osoloso ha teli odoo aboso Yonee
 mapoo egeesee takaso, “Iba nosee ogoo
 goo moodoolaisomo?” diso.

Esemе Yoneeye nei dimapoo egeesee
 takaso, “Niyo emegei dia molee heli ta-
 lame na seesee. Osoloso emegei dia molee
 heli talame dimaga gamenee goo na takee.
 Esino hedebe niso tou too eyo nei molee ee
 tolone goomoga sabolo ka debee,” diso.

¹⁵ Odoo susuga oso Keliso bolone debei
 mapoo Yoneeye simi ogoloso, diayo goolee
 yo Keliso bele dee gooleeso. ¹⁶ Esemе
 nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo
 niba howodeeso sauwidiliso. Esino odoo
 hee ama hamamee egee sibo yayo kitu-
 lugu oso ayo kitulugu dagadi. Esiga ayo
 o homo beiyopoo gawuloso o homo bi
 ee pidigilei a tebile. Osoloso yayo Dio
 Tei nima kulodu tenelaiso. Esino yayo
 yimapoo tei tele poogoo odoo ee dou
 mapoo toodalaiso. ¹⁷ Yayo witi wo ko
 sabolo gelesi sabolo pilame o tou teli bi
 sabolo mopoodoo doloso badoso. Osoloso
 witi wo ko ee moso mapoo kukuleiso.
 Osoloso gelesi dou koo semeli mapoo
 toodalaiso,” diso. ¹⁸ Yoneeye to tekepo
 ee eli opusomo opusomo di maga odoo
 Godee mapoo gilimado sibilame, Godeeyo
 to tekepo takomo siliso.

¹⁹ Esino Gelili mi eyo wiligi odoo taba Helodeeye goo tokenee tooso. Goo ee omolo osee badoboome, yayo omolowo osobo Helodiyes peedee huso. Esem Yoneeye goo hagee ogoloso yimapoo diya takolone o tokenee goo abo sabolo yiligebuguso. ²⁰ Esem hamamee Helodee komonolone yo tokenee hee toowa tooso. Goo ee yayo Yonee neliga moso ma kulodu husooso.

*Yesu howo sawwidi
(Matiyu 3:13-17, Maka 1:9-11)*

²¹ Beeame Yoneeye odoo howo sawwidigamelee domo mapoo, Yesu yinosee howo sawwidiso. Yesu howo sawwuduloso gasibileso tobudulone dokodoo takomolome Kei mi osulu yamagooso. ²² Esem Dio Tei oso molo masi pusibileso yimapoo pubalagaso. Osoloso Kei mi ma dokodooga toso egeese takaso, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo,” diso.

*Yesuwo amawe diowo hu
(Matiyu 1:1-17)*

²³ Yesu yo dugo 30 domo mapoo badolone, o tou bei mooloogooso. Odoo susuga oso Yosepeeyo owolo gweliso. Yosep yo Heliyo owolo.

²⁴ Heli yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

Libai yo Melkiyo owolo.

Melki yo Yanaiyo owolo.

Yanai yo Yosepeeyo owolo.

²⁵ Yosep yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Amoseeyo owolo.

Amos yo Nahumeeyo owolo.

Nahum yo Esliyo owolo.

Esli yo Nagaiyo owolo.

²⁶ Nagai yo Mateeyo owolo.

Matiyu yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Semeineeyo owolo.

Semein yo Yosekeeyo owolo.

Yosek yo Yodayo owolo.

²⁷ Yoda yo Yohanayo owolo.

Yohana yo Lesayo owolo.

Lesay yo Selubabeleeyo owolo.

Selubabel yo Selatiyeleeyo owolo.

Selatiel yo Neliyo owolo.

²⁸ Neli yo Melkiyo owolo.

Melki yo Adiyo owolo.

Adi yo Kosameeyo owolo.

Kosam yo Elamadameeyo owolo.

Elamadam yo Eleeyo owolo.

²⁹ El yo Yosuwayo owolo.

Yosuwa yo Eliyeseleeyo owolo.

Eliyesel yo Yolimeeyo owolo.

Yolim yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

³⁰ Libai yo Simioneeyo owolo.

Simion yo Yudayo owolo.

Yuda yo Yosepeeyo owolo.

Yosep yo Yonameeyo owolo.

Yonam yo Eliyakimeeyo owolo.

³¹ Eliyakim yo Meleyayo owolo.

Meleya yo Menayo owolo.

Mena yo Matatayo owolo

Matata yo Neiteneeyo owolo.

Neiten yo Deibidiyo owolo.

³² Deibidi yo Yesiyo owolo.

Yesi yo Obedeeyo owolo.

Obed yo Bowaseeyo owolo.

Bowas yo Salmoneeyo owolo.

Salmon yo Nasoneeyo owolo.

³³ Nason yo Aminadabeeyo owolo.

Aminadab yo Adimineeyo owolo.

Adimin yo Aliniyo owolo.

Alini yo Hesloneeyo owolo.

Heslon yo Peleseeyo owolo.

Peles yo Yudayo owolo.

³⁴ Yuda yo Yekobeeyo owolo.

Yekob yo Aisekeeyo owolo.

Aisek yo Eibalahameeyo owolo.

Eibalaham yo Telayo owolo.

Tela yo Naholeeyo owolo.

³⁵ Nahol yo Selugeeyo owolo.

Selug yo Lewuyo owolo.

Lewu yo Pelegeeyo owolo.

Peleg yo Ebeleeyo owolo.

Ebel yo Selayo owolo.

³⁶ Sela yo Keinaneeyo owolo.

Keinan yo Alapakasadeeyo owolo.

Alapakasad yo Semeeyo owolo.

Sem yo Nowayo owolo.

Nowa yo Lamekeeyo owolo.

³⁷ Lamek yo Metuselayo owolo.

Metusela yo Inokeeyo owolo.

Inok yo Yeledeeyo owolo.

Yeled yo Mahalaleleeyo owolo.

Mahalalel yo Kenaneeyo owolo.

³⁸ Kenan yo Enoseeyo owolo.

Enos yo Seteeyo owolo.
Set yo Adameeyo owolo.
Adam yo Godeeyo owolo.

4

Saitenso Yesu kukulo egei
(*Matiyu 4:1-11, Maka 1:12-13*)

¹ Yesu yo Yoden howo mapoo Yoneeye howo sauwuduloso, Yesu Dio Tei oso kitulugu toloso yo miwe poogoo mi mapoo Dio Tei oso ido diso. ² Yesu miwe poogoo mi mapoo beame 40 ee ma kulodu nei nel-ega badoboome, Saitenso yo kukulo ogo demeleeso. Osoloso beame 40 poogoloso hamamee Yesu yo diya hodiaso.

³ Esem Saitenso ogoloso yimapoo egeese takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, yo hagooso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esem Yesuye nei egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga oso gie badeli talaime,’ ” diso.

⁵ Esem see Saitenso Yesu idoloso mubi dokodoo ido palaso. Esem saga omapoo Saitenso mi edebeeyo bia susuga yimapoo eligiso. ⁶⁻⁷ Osoloso Yesu mapoo egeese takaso, “Daga Godeeye bi susuga hagee amapoo teneme, ayo bamo simiso. Esiga nayo amapoo gasuwoloso a dokodoo poudoga, mi susuga hagee sabolo osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo namapoo tenelaiso. Bei, amapoo kitulugu moloso, odoo hee mapoo tenelai,” diso.

⁸ Esem Yesuye Saiten mapoo nei egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso,

‘Nayo hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gasuwoloso yo dokodoo poude. Osoloso hedebe o to mapoo mesie,’ ” diso.

⁹ Osoloso see tobu Saitenso Yesu idoloso Yolusalem mapoo diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeese takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi. ¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Godeeye o momaiye mapoo no medee bamelee dee takaso.

¹¹ Esiga diayo no dia deeso douguleiso, no yo mapoo homodobiyaga,’ ” diso.

¹² Esino Yesuye egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso,

‘Nee wiligi odoo Godee oso kitulugu ee hoodo agalame yimapoo na kukulo ege,’ ” diso.

¹³ Saitenso Yesu kukulo ogomo silee koodobuloso yo see tobu kukulo agalame beame tekepo ee bolone Yesu epedee poogoloso diso.

Yesuye Gelili mapoo o tou bei mooloo-goo

(*Matiyu 13:53-58, Maka 6:1-6*)

¹⁴ Yesu Dio Tei oso kitulugu sabolo Gelili mapoo wedi diso. Osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu odoo susuga oso Yesuwo goo dudobuguso. ¹⁵ Yayo Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo eligimo sileeme, odoo susuga oso yimapoo goomegeliso.

¹⁶ Beame heeso Yesu eyo yo kauwa o midee Nasalet mapoo diso. Osoloso Yu odoo oso hasali beame mapoo Yesu eyo seli egeese solone, yo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso yo Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigilame tabaso. ¹⁷ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye hogugu booka ee yimapoo teneeso. Yo booka toloso piligamo abaga dino to hogugu domo ee ogoloso, to hagee hesigaso,

¹⁸ “Godeeyo dio abolo hodobo badoso.

Bei, yayo a hesiaso, to tekepo bi mauwe odoo mapoo takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso,

neliga moso ma kulodu debeli odoo mapoo yayo diba peegoo gilimado dileiso dee takalame.

Osoloso howo siliga odoo see agalaiso dee takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso,

edebeyo hegili odoo hegi goo ma kuloduga ayo peegoo gilimado dilame.

¹⁹ Osoloso Godeeye a diye diso, ayo Lodeeye o odoo mapoo goo tekepo moodoolai beame oso egee sibo goo ee odoo mapoo eligilame.”

²⁰ Yesu booka hesigamelee koodobuloso, see booka bali odo omapoo teneloso bi-
aso. Esem odo susuga moso ee ma
kulodu debei oso howoso medee kitu-
lugu sabolo yimapoo bologolone debeiso.
²¹ Osoloso yayo dimapoo egeese takaso,
“Niyo Godeeyo to hogugu booka maga
takeme du goo oso nimapoo epei olo
simiso,” diso.

²² Esem o to du odo susuga oso yo
tekepo odo doloso, yayo to taka susuga ee
tekepo diso. Diayo egeese takoloso, see
egeese takagameleeso, “Iba gooleedooso
yo Yosepeeyo owoloso. Egesino yayo
kaseeme to tekepo egeese ka takayo?”
dee takagameleeso.

²³ Yesuye see dimapoo egeese takaso,
“A gooleedooso, niyo goo hamaga amapoo
takalaso, ‘Melesene neli odo, no no
nediliyo tekepo moodee. Osoloso nayo
Kapeniyum mi mapoo goo mudu opu-
somo di moodoogamelee see nee midee
hamapoo moodee,’ dee takalai malaiso,”
diso.

²⁴ Esino Yesuye see dimapoo egeese
takaso, “Ayo nimapoo taka, Godee maga
to toloso kokodo takomo sili odo yo o
mosobia oso gowoolaiso. ²⁵ Esiga niba
susuga dui. Ilayaye badebei beame
omapoo mi toowa kibaso. Osoloso dugo
bakadio hedebe osoloso a 6 ma kulodu
howo sibilega nei mauwe badebeiso. Ee
ma kulodu Isalael mi mapoo sobo bauwe
debeiso. ²⁶ Esino ee ma kulodu Godeeye
Ilayaye diba pidiye doloso yimapoo takele.
Esino yo Ilayaye wulo Yu dele poogoo sobo
Saidon mi ma kulodu mi hee Salipat mi
mapoo badeli sobo bau ono pidilame diye
diso. ²⁷ Osoloso Ilaisaye badebei beame
omapoo, Isalael mi omapoo kolo tokenee
odo bei debeiso. Esino Ilaisaye odo egee
bia yayo pidile. Esino yayo Yu dele poogoo
odo o hu Naman, Siliya mi mapoo badeli
odo ono tekepo moodooso,” diso.

²⁸ Esem odo howo gisili moso mapoo
debei oso to hagee duloso diya kamana-
gaso. ²⁹ Esem diba tebisaloso Yesu toloso
mosobia pee mapoo esia goosoo mapoo
halagasalame ido diso. ³⁰ Esino Yesu odo
mooloogoodoo ee ma kuloduga peegoo
diso.

Odo bo holo pala (Maka 1:21-28)

³¹ Osoloso Yesu Gelili mi toowa ma
kulodu mi hee Kapeniyum mapoo diso.
Yo omapoo dileso badolone Yu odo oso
hasali beame heeso yayo howo gisili
moso ma kulodu Godeeyo to eligimeleeso.
³² Esem odo susuga oso yayo eligi duloso
diya howoogadooso. Bei, yayo diya kitu-
lugu sabolo eligime.

³³ Howo gisili moso ma kulodu odo bo
holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo
to neligidi Yesu mapoo egeese takaso,
³⁴ “Hei, Yesu Nasalet odo, nayo imapoo
ogoo goo moodoolame ka simiyo? Nayo
iba tokenee palame ka simiyo? Esiga no
iba poogoloso di. Bei, a gooleedoo no
Godeeye hesia odo oso,” diso.

³⁵ Esem Yesuye to kitulugu sabolo
bo holo mapoo egeese takaso, “No to
koodobuloso odo ma kuloduga peegoo
di,” diso. Yesuye egeese takeme, bo
holo oso peegoo poogolone odo egee
odo howo woola miyomoo homodob-
uloso molone yimaga peegoo diadeeso.
Esino bo holo oso yimaga peegoo dulone
yimapoo dala hee tenele.

³⁶ Esem odo susuga oso goo hagee
ogoloso howoogadolone egeese tak-
agameleeso, “Yayo taka goo ee kasiyo? Bei,
yayo to kitulugu sabolo bo holo mapoo
takooga diba o to mapoo mesiloso peegoo
dilidoo,” dee takagameleeso. ³⁷ Esem
odo susuga oso goo hagee ogoloso
mosobia susuga koola mapoo debeli
mapoo takomo diadeeso.

Yesuye odo paigiga tekepo moodoo (Matiyu 8:14-17, Maka 1:29-34)

³⁸ Yesu howo gisili moso maga see Sai-
monowo mosopoo diso. Moso ee ma
kulodu sobo Saimonowo nalobo pailone
kolo diya dei moodoome tiameleeso. Es-
eme odo susuga oso yo Yesuye tekepo
moodoolame Yesu mapoo o goo takaso.
³⁹ Esem Yesuye sibileso yayo tiamelee
koola mapoo gawuloso badolone paiye
mapoo egeese takaso, “Yo poogoloso di,”
diso. Esem paiye saga weidooso. Esem
yayo toholoso nei toloso dimapoo piso.

⁴⁰ Esemе osoko todobume odoo susuga oso odoo paigiga susuga Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esemе yayo o deeso odoo paigiga susuga sigime wegigadooso.

⁴¹ Esemе Yesuye odoo bo holo paladee tekepo moodoogoome bo holo oso peegoo dulone to neligidi takolone egeesee takaso, “No Godeeyo owoloso,” dee takagameleeso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niba to na ke,” diso. Bei, bo holo oso Yesu yo Godeeye hesia Keliso doloso diba gooleedooso.

⁴² Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu tia maga hogabuloso odoo koola mauwe mi mapoo diso. Esino odoo susuga oso egeino yo me neme yima hamamee yo esiamo silesibiso. Diba Yesu esiamo silesiboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No iba na poogoo di,” diso. ⁴³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A mi abo mapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo dilei tekepo. Bei, Godeeye goo hamaga a diye diso,” diso. ⁴⁴ Osoloso Yesuye Yudiya mi toowa mapoo diayo howo gisili moso susuga mapoo Godeeyo to eligimo sileeso.

5

Yesuye o hamamee dili odoo daga malalo abo gilimadoo

(Matiyu 4:18-22, Maka 1:16-20)

¹ Beeame hee mapoo Yesuye Gelili abei palaga mapoo Godeeyo to takomolome odoo susuga oso o to dulame diya mooloogodooso. ² Yesu osee tobudulone di kebigeli odoo oso dia pei howo hapagalame dia du bakadio mubi dokodoo gisibado peleso ma molome egeiso. ³ Yesu du bakadio ee ma kulodu Saimonowo du mapoo meilesa badolone Saimon mapoo takaso, “Du abei pee maga pepooko hoo-goo pupubigi,” diso. Esemе yo du ma kulodu badolone odoo susuga mubiyodoo doboome, yayo Godeeyo to dimapoo eligiso.

⁴ Yesuye odoo susuga mapoo Godeeyo to taka koodobuloso Saimon mapoo egeesee takaso, “Nee du howo bou mapoo sudo dileso di talame nibada pei howomoo oguse,” diso.

⁵ Esino Saimonoye egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba eiyo gesi pei ogusulone tou toowa tooso, esino iba di giligile. Esino nayo amapoo takaga, mo pei howomoo ogusuleiso,” diso.

⁶ Osoloso diba dia pei howomoo ogusume di susuga oso dia pei mapoo tulone, dibada pei tologobugulame seeso.

⁷ Esemе diayo dia odoo abo du hee mapoo debei deeso iso, diba pidilame. Esemе diba sibadeeme dibada du bakadio ee diso metamagisilone howomoo owulame seeno poogooso.

⁸ Saimon-Pitaye goo hagee ogoloso, Yesuwo homo beiyopoo gawuloso egeesee takaso, “Lodee, amaga peegoo di, a tokenee odoo,” diso. ⁹ Bei, yibolo osoloso o odoo sabolo diayo di bei giliga ogoloso diya howoogadooso. ¹⁰ Osoloso Saimonobolo tou teli odoo Yemes dio Yonee dio diba nosee goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Odo bakadio Yemes dio Yonee dio hagee Sebediyo owolo.

Osoloso Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi! No daga di giligeli odoo badebeiso. Esino epei hamaga no see odoo Godee mapoo gilimado sibili doloso badalaiso,” diso. ¹¹ Osoloso diba dileso dia du oluguloso bi susuga omapoo poogoloso, see Yesu sabolo diadeeso.

Yesuye odoo kolo e bia moodoo

(Matiyu 8:1-4, Maka 1:40-45)

¹² Beeame heeso Yesu see mi hee mapoo diso. Mi omapoo odoo kolo e bia badebeiso. Odo ogoso Yesu ogoloso o homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee howaso, “Lodee, nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

¹³ Esemе Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo, esiga no tekepo pe,” diso. Esemе omapoo o kolo mapoo e bia saga mauwe poogooso.

¹⁴ Esemе Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo yimapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi tenee,

Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoosusuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame,” diso.

¹⁵ Esino odoosusuga oso Yesuwo goo ee mi susuga mapoo oposusumo dime, odoosusuga oso dulugaso. Esemee odoosusuga oso Yesuye Godeeyo to taka ee dulame sibadeeso. Osoloso Yesuye dimapoo paigiga egee molo tekepo palame. ¹⁶ Esino Yesu beame susuga dimaga peegoo dileso, odooskoola mauwe mi mapoo dokodoo takalame diliso.

Yesuye odoosukakawa poogoo tekepo moodoo

(Matiyu 9:1-8, Maka 2:1-12)

¹⁷ Beame heeso Yesuye odoosusuga eligimolome, Pelisi odoosabolo tei eligili odoosabolo diba onosee omapoo debeiso. Odoohagee bia Gelili mi susugamaga, osoloso abo oso Yudiya mi maga, osoloso odoosaboo oso Yolusalem mi maga sibadeeso. Esemee Yesuye odoopaigiga susuga tekepo moodoogalame Godeeye kitulugu oso yibolo meleeso. ¹⁸ Esemee mi omapoo odoosaboo odoosukakawa poogoo kida mapoo magoloso tosimiso. Osoloso diayo yo Yesuye badebei mapoo todilame goomogaso. ¹⁹ Esino odoobeiga Yesu mapoo dilei eli egele. Esemee diayo odoosukakawa poogoo kida sabolo moso omu ma dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso.

²⁰ Diayo odoosukakawa poogoo moso omu magatoosoosolo goolee, odooegee yayomoodolai tebia doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoosukakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “Mo odoo, nee tokenee olo boobado buguso,” diso.

²¹ Esemee omapoo debei tei eligili odoosabolo Pelisi odoosabolo oso o to duloso, dieso nediliyo egeesee gooleemeleeso, “Odoohagooso kaseme egeesee ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedebe Godeeso,” diso.

²² Esemee Yesuye diayo dibada sooloo ma kulodu gooleemelee goo ee goleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasee

maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ²³ Niba odoosukakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoosukakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado buguniyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida toloso di,’ dee takoloso, yotobooga, amapoo odoomodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ²⁴ Esino Odoo Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso,” doloso yayoo odoosukakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,” diso. ²⁵ Diayo balaga molome odoosukakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso o mosopoo dulone Godee mapoo goomoga poudomo diso. ²⁶ Diayo odoosukakawa poogoo toboloso di ogoloso diya howoogadooso, osoloso Godee mapoo goomoga poudooso. Osoloso diayo obulone egeesee takaso, “Iba epei goo toowa mudu opusomo di egeiso,” diso.

Yesuye Libai idoo goo

(Matiyu 9:9-13, Maka 2:13-17)

²⁷ Goo hagee koodobuloso hamamee, Yesu moso kuloduga peegoo gadiso. Esemee yayoo dulone egeino, tekisi molee misigeli odoo Libai tekisi molee misigeli moso kulodu badoboome egeiso. Esemee yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. ²⁸ Esemee Libaiye bi susuga omapoo poogoloso Yesuye di hamamee diso.

²⁹ Esemee Yesuye Libai yo idoo goo omaga Libaiye o mosopoo nei toowa sisoo. Esemee tekisi molee misigeli odoobei sabolo osoloso odoosaboo sabolo Yesubolo nei nameleeso. ³⁰ Esino Pelisi odoosabolo osoloso tei eligili odoosabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesu o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Niyo kaseega tekisi molee misigeli odoosabolo osoloso goo tokenee teli odoosabolo nei nologolone ka dabala?” diso.

³¹ Esemu Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoon paiye mauwe melesenee neli odoon mapoo dileime. Esino odoon paiye ee melesenee neli odoon mapoo dileiso. ³² Ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoon doloso gweli odoon ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoon doloso gooleedoo odoon ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

*Nei tei doloso badalai goo
(Matiyu 9:14-17, Maka 2:18-22)*

³³ Esemu odoon aboso Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeyo hamamee dili odoon oso howo gisilone nei tei doloso debeliso. Osoloso Pelisi dia hamamee dili odoon sabolon egeseliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoon oso beeamu susuga nei sabolon howo sabolon ka nalagamalala?” diso.

³⁴ Esemu Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo sobo hulei beeamu omapoo yo o odoon abo sabolon osee doga, diba nei nelega dabalaisomo? Haye! Diayo sobo hulei odoon sabolon hodobo dobolone goomoga sabolon nei nalaiso. ³⁵ Esino beeamu heeso odoon hagee dimaga peegoo ido duga, nei nelega tei doloso dabalaiso,” diso.

³⁶ Esemu Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Edebeeyo o sedi dia koodoloso sedi nabe mapoo opodoloso koo duseli. Egeeseega o sedi dia tokenee palaiso. Osoloso sedi dia koodoloso sedi nape mapoo opodoloso dusa ee sedi nabe sabolon tebileime. ³⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolon gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seli. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolon be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee peegoo sologo bigileiso. Osoloso ka tolon gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. ³⁸ Esiga wain i dia ee medee ka tolon gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. ³⁹ Esiga edebeeyo wain i nape naga, yo see wain i dia nalai koo goomegeli. Bei, yayo egeesee takalaiso, ‘Wain i nape ono diya hadali,’ dalaiso.”

6

*Yu odooso hasali beeamu
(Matiyu 12:1-8, Maka 2:23-28)*

¹ Yu odooso hasali beeamu heeso, Yesu o hamamee dili odoon sabolon witi wo segei ma kuloduga diadagameleeso. Osoloso o hamamee dili odoon oso witi wo ko ee goologaloso kolo soosoon poloso ko kulodu melee ono nalagamon diadeeso. ² Esemu Pelisi odoon abo oso goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba bei kasee maga ibada hasali beeamu mapoo witi wo ka gwayo? Niyo ibada tei gababuo,” diso.

³ Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Deibidiye o odoon sabolon houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadileso tei wo tolosoon o odoon sabolon neso. Esino tei wo hagee Godee ogo odoon ogo doloso domo badeli odoon hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoon sabolon wo ne oso tei magoo ee gababiaso,” diso. ⁵ Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Odoon Holo ayo nibada hasali beeamu ee ayo wiligi doloso badoso,” diso.

*Yesuye odoon dee deede seeseegedoo
poogoo tekepo moodoo*

⁶ See Yu odooso hasali beeamu hee mapoo, Yesu Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu gapelesoon odoon mapoo eligimeleeso. Moso ee ma kulodu odoon dee deede seeseegedoo poogoo badebeiso. ⁷ Esino tei eligili odoon sabolon Pelisi odoon sabolon oso Yesu tokenee odoon dalame, Yesuwo goo ee medee balagamon silesibiso. Egeeseelone Yesuye dia hasali beeamu mapoo odoon dee deede seeseegedoo poogoo tekepo moodabelesoon bololongone debeiso. ⁸ Esino diayo goo goolee melee Yesuye ogoloso gooleedoloso, dee seeseegedoo poogoo odoon mapoo egeesee takaso, “No tobolosoon woola hamapoon sibilesoon tebee,” diso. Esemu dee seeseegedoo poogoo odoon oso woola dileso tabaso.

⁹ Osoloso Yesuye Pelisi odoon sabolon osolosoon tei eligili odoon sabolon mapoo egeesee takaso, “Ibada tei goo oso ibada hasali beeamu mapoo ogoon goo takoosomon?”

Beeame omapoo goo tekepo talai ee tekepowo? O, goo tokenee talai ee tekepowo? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali beeame omapoo odoo gie badeli pidilei goo ee takoosomo? O, odoo gie badeli wooloomalai goo ee takoosomo?" diso.

¹⁰ Yesuye dimapoo egeesee takoloso, see dimapoo bolone odoo dee seeseegedoo poogoo mapoo egeesee takaso, "Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode," diso. Esemee odoo dee seeseegedoo poogoo oso o dee hoodo deme o dee see tekepo paso. ¹¹ Esemee Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso diya komonogolone dieso nediliyo dima kulodu Yesu toloso kasee woolaisomo, doloso to mousu.

Yesuye diye di odoo 12 gilimadoo goo (Matiyu 10:1-4, Maka 3:13-19)

¹² Beeame domo mapoo Yesu mubi ma dokodoo peleso gesi hedebe omapoo Godee mapoo takemeleeso. ¹³ Esemee mi hadobume Yesu yima hamamee deedeemo silesibili odoo susuga gilimadoo. Osoloso dima kulodu odoo 12 ono toloso, dimapoo diye di hu teneeso. Yesuye gilimadoo 12 odoo dia hu hagooso. ¹⁴ Saimon (odoo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso), osoloso Saimonowo omolo Endulu sabolo, osoloso Yemes, osoloso Yonee, osoloso Batolome, ¹⁵ osoloso Metiyu, osoloso Tomas, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Loum gamalee odoo mapoo ha teli odoo Saimon, ¹⁶ osoloso Yemeseeyo owolo Yudas, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

Yesuye odoo eligilone odoo susuga tekepo moodoo (Matiyu 4:23-25)

¹⁷ Yesuye o hamamee dili odoo 12 sabolo mubi dokodooga meilesu kubo mapoo debeiso. Diba omapoo meilesu dobolone egeino, Yesu o hamamee dili odoo susuga sabolo, osoloso odoo abo susuga Yudiya maga osoloso Yolusalem maga osoloso abei toowa palaga debeli Taya mi sabolo Saidon mi sabolo amaga sibilesu doboome egeiso. ¹⁸ Diayo Godeeyo to Yesuye taka ee dulame sibadeeso. Osoloso paiye

dimapoo melee tekepo palame sibadeeso. Egeesee ma kulodu Yesuye odoo ma kulodu bo holoso dala teneemelee ee dimaga peegoo hasisobuguso. ¹⁹ Odoo susuga oso Yesuwo kolo sigilame goomogaso. Bei, diayo egeino kitulugu Yesu maga simi oso odoo susuga tekepo moodooga neme.

Niba goomege (Matiyu 5:1-12)

²⁰ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo bolone egeesee takaso,

"Bi mauwe odoo niba goomege.

Bei, Godeeye wiligi doloso badeli ee ma kulodu niba gasibileiso.

²¹ Odoo epedee hodia hagee do, niba goomege.

Bei, hamamee niba nei nameleso diya edigileiso.

Osoloso goohele sabolo egee pupusuga molo, niba goomege.

Bei, niyo goomogalai beeame ee nimapoo tenelaiso.

²² Odoo Holo mo goo maga edebeeyo niba heigoga, niba goomege, osoloso diayo niba tokenee odoo doloso gowoolone managa niba goomege.

²³ Esiga domo omapoo goomoga toowa sabolo debee. Bei, Kei mi ma dokodoo niyo talai nei ee nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niyo medee goolee, nimapoo dala teneli odoo egee bia dia amawe dio oso daga hoogoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo mapoo dala hedebe hageesee masi tenemeleeso."

Niba obeeyamo!

²⁴ "Eeye-ee! Bi bei odoo niba obeeyamo!

Bei, niso goomoga goo olo tooso.

²⁵ Eeye-ee! Niba epedee nei naloso oduguloso egee do odoo, niba obeeyamo!

Bei, hamamee nimapoo hodia goo toowa oso sibileiso.

Eeye-ee! Yiligeli odoo niba obeeyamo!

Bei, hamamee niba goohele goo sabolo dobolone pupusiga malaiso.

²⁶ Eeye-ee! Odoo susuga oso niba tekepona deli odoo niba obeeyamo!

Bei, nimapoo tekepona deli odoo egee bia dia amawe dio oso gameenee godee maga to toloso kokodo

takomo sili odoo onosee diba tekepo odoo dee takaga meleeso.”

Nimapoo ha teli odoo mapoo sooloo dele

(Matiyu 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Mo to duli odoo, ayo nimapoo ka taka, odoo nimapoo ha teli mapoo sooloo dele osoloso niba hegili odoo mapoo goo tekepo moodee. ²⁸ Nimapoo duwa takeli odoo dimapoo goo tekepo tolone dimapoo goomoga tenee. Osoloso nimapoo dala teneli odoo diba halo dokodoo takee. ²⁹ Osoloso odoo heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligimagalai tekepo. Osoloso odoo heeso nee kekeisoo sedi tadoduga, see yimapoo nee sedidee tenee. ³⁰ Osoloso odoo heeso namapoo bi howaga yimapoo wulo tenee. Osoloso odoo heeso nee bi tolosa toduga nayo nei yimaga see peedee dalame na takee. ³¹ Esiga edebeeyo nimapoo ogoo goo moodoolame ka gooleesomo, nei niyo dimapoo goo hedebe egesi masi moodolai tekepo.

³² Niyo hedebe niba sooloo deli odoo mapoo sooloo dolone doga, odoo aboso niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo oso diba sooloo deli odoo mapoo nei diayo sooloo deliso. ³³ Osoloso niyo hedebe nimapoo goo tekepo moodeli odoo mapoo tekepo moodooga, edebeeyo niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo diba nosee egeesee seliso. ³⁴ Niyo teneega nei tobuloso teneli odoo hedebe mapoo bi ka tenee domologa, edebeeyo niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo diba nosee egeesee seliso. Diayo nei talai ee goolone dia bi odoo abo mapoo tenee deliso. ³⁵ Esino niba nimapoo ha teli odoo mapoo sooloo dolone ka debee. Osoloso dimapoo goo tekepo moodee. Osoloso dimapoo bi wulo wulayo tonoloso see nei talai doloso na goolee. Niyo goo hageesi tolone doga, niba nei toowa talaiso. Osoloso niba dokodoo badeli Godeeyo owolo dalaiso. Bei, Godeeye yimapoo goomoga to koo takeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo mapoo goo tekepo tonolone ka badoso. ³⁶ Nibada ama Godee yo

emegei sooloo dolone badoso. Esiga niba nosee emegei sooloo dolone ka debee.”

Odoo heeyo goo tokenee haga na goolee mele

(Matiyu 7:1-5)

³⁷ “Nayo nee odoo heeyo goo ee goo mauwe na meedi, eseega nei nee goo meedileime. Osoloso nee odoo ee tokenee odoo dee na takee, eseega nei no tokenee odoo dalaime. Osoloso nee odoo oso namapoo goo tokenee toga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi. Nayo egeesee seega nei nee goo tokenee onosee boobado bigileiso. ³⁸ Esiga nayo wulo tenemologa, no nei talaiso. Nayo odoo abo mapoo tenemologa, nei Godeeye namapoo toowa tenelaiso. Esiga Godeeye namapoo tenee goo hagooso bei molone abo peegoo misigedibileiso. Nayo bi kasee nee odoo mapoo ka teneesomo, nei Godeeye nei tebia egesi namapoo tenelaiso,” diso.

³⁹ Osoloso Yesuye see dio masi egeesee takaso, “Odoo howo si oso o odoo hee howo si ido dilei tekepowa? Haye. Bei, o bakadio wulu mapoo tigidibigileiso. ⁴⁰ Esiga holaiso goo goolee gie tomolo oso o eligili odoo oso gooleedoo ee dagadileime. Haye. Esino yo o eligili odoo oso holaiso medee kibiya eligiga, holaiso yayo gooleedoo goo ee o eligili odoo oso gooleedoo goo sabolo tebileiso.

⁴¹ Nayo kasee maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala? ⁴² Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egele poogoloso, see nayo nee odoo mapoo takolone, ‘No nee howo mapoo gelesi egee molo ayo tabigileiso,’ dee takooga, no goo goolee bakadio gweli odoo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo tabigilei tekepo. Osoloso nayo nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso ka tabigi.”

Homokoko maga homo o su ee goolee deliso

(Matiyu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Esiga homo ko tekepo peli oso ko tokenee koo peli. Osoloso homo ko tokenee peli oso ko tekepo koo peli. Haye.

⁴⁴ Bei, homo susuga ee ko oso pa maga goolee deliso. Esiga pigi ko sabolo geleipi ko sabolo oso wulo homo hee mapoo ko koo peli. Haye. ⁴⁵ Esiga odo tekepo oso o sooloo ma kulodu goo tekepo egee molo ee o maga maga woola yiligebigiliso. Osoloso odo tokenee oso o sooloo ma kuloduga goo tokenee ee woola yiligebigiliso. Esiga ogo goo oso odo sooloo ma kulodu bei mologa, o maga maga goo egeese takamalaiso.”

*Odo bakadio oso moso tegei
(Matiyu 7:24-27)*

⁴⁶ “Niyo kasee maga amapoo ‘Lodee, Lodee,’ dolone dobolone hee nei ayo taka goo ee telega ka poogoosomo? ⁴⁷ Odo agayo amapoo sibilesi mo to duloso mesimo siloga, yo egeese badalaiso. ⁴⁸ Yo ede-beeyo moso togolone mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo weiso. Esino moso egee dabisile. Bei, moso medee kalawa tegeiga. ⁴⁹ Esino odo agayo mo to duloso mesilega siloga, yo odo heeso moso togolone omou mi nelegedi doolega, moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo woome kibilega saga goboloso guobuguso.”

7

*Loum ha teli odo gibadeli odo oso tei too
(Matiyu 8:5-13)*

¹ Yesu goo susuga odo mapoo eligimelee koodobuloso see Kapeniyum mi mapoo diso. ² Kapeniyum mi mapoo Loum ha teli odo gibadeli badebeiso. Esino domo omapoo yo o tou teli odo hee paiye oso talai koola taba molome egeiso. Osoloso yayo o tou teli odo egee bia diya gweliso. ³ Esiga yayo Yesuye simi duloso Yu odoowo wiligi odo tebisa abo mapoo Yesu idilame diye diso, Yesuye sibilesi o tou teli odo ee tekepo palame. ⁴ Osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa egee bia oso sibilesi Yesu mapoo howolone egeese takaso, “Iba diya goomogo, nayo dileso ha teli odo gibadeli ee pidilei. ⁵ Bei, yayo ibada odo halo ibada howo gisili moso

tegeiso.” ⁶ Esem Yesu to hagee duloso dibolo diso.

Yesu moso koola mapoo dimeleeno, ha teli gabadeli odo oso o odo abo diye neme, diayo sibilesi Yesu mapoo egeese takaso, “Ha teli odo gibadeli odo oso namapoo to egeese taka, nayo o moso mapoo dilei yo koo goomogogona. Bei, yo tokenee odooga, no o moso mapoo na sibiyena. ⁷ Esiga yo see nayo bado mapoo sibilei koo goomogogona. Esino yo goomogogona nayo wulo no egee bado maga toso takeeyena o tou teli odo ee tekepo palame. ⁸ Osoloso yayo see egeese taka, yo odo abo ma hemiduga tou tolone dia to mapoo mesiloso siliso. Osoloso yima hemi tou teli odo abo dosogona. Esiga yayo dimapoo koo diye daga diliso. Osoloso yayo odo hee mapoo no hamapoo sibeye daga sibiliso. Osoloso goo egee teye daga, yo see goo egee tobuloso teliso. Esiga yo goo egeese teliga nayo see wulo hamaga badolone toso takeeyena, o tou teli odo ee weidilame.”

⁹ Esem Yesuye ha teli odo gibadeli odo oso to taka duloso diya howoodooso. Osoloso odo mooloogoodoo yima hamamee simi omapoo biditoboloso dimapoo bolone egeese takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu odo kibiya tei too odo hee egesi egele,” diso. ¹⁰ Osoloso ha teli gibadeli odo oso diye di odo diayo see wedi dileso egeino, ha teli gibadeli odo eyo tou teli odo ee weidiloso badoboome egeiso.

Yesuye sobo bauwo owolo giso holo ta maga see hogabidi

¹¹ Osoloso beame abo olo poogoloso hamamee Yesu mi hee Nein mapoo diso. Esem o hamamee dili odo sabolo osoloso odo abo susuga oso yo dodomo diso. ¹² Yesu dileso belee osulu miyopoo dumolome odo aboso ede-beeyo bia mi maga giso holo gie kauwa ta eyo su imadoloso sibadeeso. Giso holo ta hagee sobo bau heeyo owolo hedepe oso. Osoloso odo susuga oso sobo bau sabolo sibadeeso. ¹³ Lodeeye sobo bau hagee

ogoloso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, “Haga na pise,” diso.

¹⁴ Esemé Yesuye dileso giso holo ta eyo su magoo sa tegei homo su mapoo sigime, odoó ta imadoloso diadee diba omapoo kookoodabaso. Esemé Yesuye giso holo ta yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, ayo namapoo takooso, no tebee!” diso. ¹⁵ Esemé giso holo yo hogabuloso badolone to kemeleeso. Esemé Yesuye giso holo yo owee mapoo ido diso.

¹⁶ Odoó susuga oso goo hagee ogoloso diya dio dulone Godee mapoo goomoga goo poudo demeleeso. Egeeseelone diayo egeesee takaga meleeso, “Godee maga to toloso kokodo takomo sili kitulugu odoó oso imapoo peledabadoo. Osoloso Godeeye o odoó pidilame olo simidoo,” dee takaga meleeso. ¹⁷ Edebeeyo Yesuye goo moodoo ogoloso Yu odoowo mi Yudiya mi susuga mapoo osoloso mi abo koola omapoo oposusumo diadeeso.

Yonee odoó howo sauwidili oso Yesuwo goo duloso woosa
(*Matiyu 11:2-6*)

¹⁸ Yonee o hamamee dili odoó oso Yesuye goo tomo silee ee Yonee mapoo takaso. Esemé Yoneeye goo hagee duloso o hamamee dili odoó bakadio oso dileso, Yesu mapoo hageesee woosalo egeye diso, ¹⁹ “No tei Keliso iyo hagee bamolo osomo? O, iyo odoó hee bamalaiyo?” diso.

²⁰ Esemé Yoneeyo hamamee dili odoó oso dileso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Yonee odoó howo sauwidili oso iba namapoo sibeye dolone egeesee taka, ‘No tei Keliso iyo bamelee osomo? O, iyo see odoó hee bamalaiyo?’ dee taka,” diso.

²¹ Esino beame domo omapoo Yesuye odoó paigiga sabolo osoloso odoó bo holo paladee sabolo osoloso odoó howo siliga sabolo tekepo moodoomo sileeso. ²² Yayo egeeseemo silone Yonee o hamamee dili odoó mapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dileso Yonee mapoo niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo sabolo takee. Bei, odoó howo siliga oso see medee ogowa. Osoloso odoó kido tigidiba sabolo see tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoó kolo e bia sabolo tekepo poloso silesiboso.

Osoloso odoó dulu tabaga nosee tekepo poloso to taka dulugamo silesiboso. Osoloso odoó wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoó oso duluga moloso. ²³ Esiga odoó agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso,” diso.

Yesuye Yonee odoó sauwidili eyo goo taka
(*Matiyu 11:7-19*)

²⁴ Yonee o hamamee dili odoó oso see wedi dime Yesuye odoó mapoo Yoneeyo goo ee takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogoó goo agalame ka diyo? Pooso siboga obuso dabisa ee agalame ka diyo? ²⁵ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalakali odoó ee wiligi odoó oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ²⁶ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó ee agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odoó Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó daga hoogoo debi yayo dagadiso. ²⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee egee takoo, o goo ee takooso, ‘Ayo mo to tosili odoó yo daga malalo diye dalaiso. Yayo nee eli hoodo magalame.’

²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, odoó daga hoogoo debi susuga ee Yoneeye daga dileso badoso. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mapoo odoó wuluge oso Yonee daga dileso ka badoso,” diso.

²⁹ Odoó susuga sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoó abo sabolo to hagee duloso Godeeyo goo ee tekepo diso. Bei, diba nosee Yoneeye howo sauwidigaso. ³⁰ Esino Pelisi odoó sabolo osoloso tei eligili odoó sabolo oso Godeeye goomoga goo diayo ee talai gowoolone diba howo sauwidigelega poogooso.

³¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Epedee domo hamapoo egee do odoó ee odoó kasi masiyo? ³² Diba holaiso masi go domo mapoo dobolone emegei dimapoo

nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takagameliso,
 'Iyo goomoga kosaiya poume niba hebele,
 osoloso iyo goohele kosaiya poume
 niba pupusigele.'

³³ Niba odoo egesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo sauwidili oso simi ee yo wo sabolo wain i sabolo namo sile. Esino niyo yo bo holo paladoo dee takeliso. ³⁴ Osoloso hamamee Odoo Holo anosee olo simiso. Ayo sibilesa wo sabolo wain i sabolo namo siloga, niyo a wo sabolo yugune sabolo dooboo nali odoo deliso. Osoloso niyo a tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. ³⁵ Esino odoo agayo Godeeye goo goolee tekepo gooleedoloso tomo suloga, yayo Godeeye goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso," diso.

Tokenee teli sobo oso Yesuwo homo hapoo

³⁶ Beeame heeso Pelisi odoo Saimonye Yesu idoloso o moso mapoo nei nalame diso. Esemee Yesu Saimonowo moso mapoo nei nalame biaso. ³⁷ Mi omapoo goo tokenee teli sobo hee badebeiso. Esino yayo Yesuye Pelisi odoowo moso mapoo nei namelee goo ee duloso sisigageli i medee tekepo yoso moodoo howogi mapoo salamasoloso tosimiso. ³⁸ Osoloso Yesuwo miligi maga gauwuloso pusulone o didawoso Yesuwo homo balagieso. Osoloso yayo see Yesuwo homo mapoo o wudu oso tolone adameleeso. Osoloso sisigageli i medee tekepo oso Yesuwo homo mapoo soomeleeso.

³⁹ Osoloso Pelisi odoo Saimonye goo hagee ogoloso egeesee goolee meleeso, "Odo hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso diepi, soboso yo sige medee hoodo egeliyo. Bei, sobo hagee goo tokenee teli sobo," diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye Pelisi odoo mapoo egeesee takaso, "Saimon, ayo namapoo goo takalai, a goomogo," diso.

Esemee Saimonye egeesee takaso, "Eligili odoo, takee," diso.

⁴¹ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Odo heeso odoo bakadio mapoo molee teneeso. Egeeseelone yayo odoo hee mapoo molee ko 500 tenelone, odoo

hee mapoo hedebe molee ko 50 teneeso. ⁴² Esino hamamee odoo bakadio hagee bia dimapoo molee mauwe poogoome, nei o hedebe egesi yimapoo tenelega poogooso. Esemee bi eyo amameeye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, 'Bige boobadobigi,' diso. Esiga odoo bakadio hagee ma kulodu odoo hee kaso bi eyo ama diya ka gooleebuguba?" diso.

⁴³ Esemee Saimonye nei yimapoo egeesee takaso, "A goolee, molee toowa too odoo oso ama diya goolee malaiso," diso.

Esemee nei Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, "Nayo tei goo takoo," diso.

⁴⁴ Yesuye sobo mapoo bolone Saimon mapoo egeesee takaso, "No sobo hagee ege! Ayo nee moso mapoo sibume, nayo mo homo hapalame howo amapoo tenele. Esino sobo hagooso o didawoso mo homo hapoloso see o wuduso mo homo taso. ⁴⁵ Osoloso ayo nee moso sibume nayo goomogolone a edele. Esino ayo nee moso mapoo simi domo omaga sobo hagooso mo homo mapoo adamelee koodobile. ⁴⁶ Osoloso nayo olipi i oso mo wiligi mapoo soole. Esino sobo hagooso sisigageli i medee tekepo oso mo homo mapoo sooso.

⁴⁷ Esiga ayo namapoo taka. Soboo hagee o goo tokenee susuga olo hapoloso boobado buguso. Esiga sobo hagooso a diya goolee goo ee weliga yiligebuguso. Esino odoo agayo ayo o goo tokenee pepooko hedebe hapoloso boobado buguga, yayo a goolee goo ee haga toowanee," diso.

⁴⁸ Osoloso Yesuye sobo omapoo egeesee takaso, "No nee goo tokenee susuga ee olo hapoloso boobado buguso," diso.

⁴⁹ Esemee odoo abo yibolo hodobo dobolone nei nalaga melee odoo oso goo hagee ogoloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, "Odo hagee odoo ogumo? Yayo goo tokenee hapoloso kasee boobadobugudu domo ka silosomo?" diso

⁵⁰ Diayo egeesee takamolome Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, "Nayo tei too goo maga badoboso kookaiyo gie badeli nayo olo tooso. Esiga no goomoga sabolo di," diso.

8

Sobo aboso Yesubolo di

¹ Goo hagooso dileso koodobume, Yesuye to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo silone, mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibiso. Osoloso o hamamee dili odoo 12 yibolo hodobo sileeso. ² Osoloso sobo paigiga Yesuye tekepo moodoo sabolo osoloso sobo bo holo paladee Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo sileeso. Sobo egee bia hagooso: Meli, o hu hee Magadalin. Yesuye sobo hageeyo kuloduga bo holo 7 peegoo hasisobuguso. ³ Osoloso sobo hee Helodeeyo moso bali odoo hee Kusayo osobo Yowana, osoloso Susana, osoloso sobo abo dibolo silesibiso. Sobo hagee bia oso Yesu sabolo osoloso o hamamee dili odoo sabolo dimapoo diayo dia molee oso diba pidimo silesibiso.

Witi wo ko segei maga dio masi taka (Matiyu 13:1-9, Maka 4:1-9)

⁴ Odoo susuga mi opusomo opusomo di maga sibilesi mooloogoodeme Yesuye dio masi hamaga oposususo, ⁵ “Beeame heeso odoo hee witi wo ko segalame diso. Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domo mapoo misigedibaso. Esemee edebeeyo eli amaga silesibulone witi wo ko dia homosu topoomo dime sóso sibilesi neso. ⁶ Esemee witi wo ko abo ee yugogisi mi mapoo misigedibaso. Osoloso bou gasibilesi palame seeno haga booloogelega wediaso. Bei, yugogisi mi ee ma kulodu howo mauwega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo obu ma kulodu misigedibaso. Esino haga booloogelega saga paladeeso. Esino oso polone obu sabolo palaga tiso tiadolone witi wo susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisoloso kauwuloso ko diya palagaso. Esemee witi wo ko susuga oso ko pa homokoko 100 egesi oso palagaso.”

Yesuye to hagee takoloso tobudulone toso neligidi egeesee takaso, “Odoo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui!” diso.

Dio masi taka goo eyo bei (Matiyu 13:10-23, Maka 4:10-20)

⁹ Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Dio masi taka goo hageeyo bei kasiyo?” diso. ¹⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee ogoloso gooleedalaiso. Bei, daga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee mada meleeso. Esino epei nimapoo woola ka yiligebuguso. Esino odoo abo mapoo ayo beeame susuga dio masi takeliso. Bei, ‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.’

¹¹ Esiga dio masi goo eyo bei hagooso: Witi wo ko ee Godeeyo to oso. ¹² Esiga odoo abo witi wo ko eli domopoo misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo duliso. Esino Godeeyo to hagee dibada sooloo ma kulodu egee molo ee boobado bigilame Saitenso dimapoo boobado bigili goo teneliso. Bei, diayo to omapoo tei toloso gie badeli teyaga. ¹³ Esiga odoo abo witi wo ko yugogisi mi mapoo misigediba egesi masi doso. Esiga diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo medee teliso. Esino witi wo ko oso yugogisi mi mapoo polone o too medee meilega poogoo egee, diba onosee egeesee seliso. Godeeyo to oso dibada sooloo ma kulodu too medee koo meili. Osoloso diayo Godeeyo to duloso beeame deiyepo mapoo wulo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too maga, hegi goo sabolo dala goo sabolo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso. ¹⁴ Osoloso odoo abo witi wo ko oso weti kawe kadee ma kulodu misigediba egesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso to ee teliso. Esino mi toowayo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso dabalai goo gweli sabolo, osoloso dibada su oso goomooga goo ee goolee sabolo diadolone dibada tei too tokenee peliso. Goo egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli. ¹⁵ Osoloso odoo abo witi wo ko mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo dibada sooloo ma kuloduga tekepo goo gweli sabolo osoloso goomooga sabolo Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu medee tei teliso. Osoloso diayo o to

kibiya kookoodoloso, dobolone homokoko masi diya peliso.”

*Mo to medee dui
(Maka 4:21-25)*

¹⁶ “Edebeeyo keme pouloso tolo oso koo gagali, osoloso mada koo mageli. Yo keme pouloso woola mapoo pou mageliso, edebeeyo moso kulodu gasibilesa gadeebugu ee agalame. ¹⁷ Bei, goo susuga epedee mada egee molo, see hamamee odoo susuga oso agalame woola peledabalaiso. Osoloso odoo susuga oso koo duli goo ee see odoo susuga oso dulame woola yiligebigileiso. ¹⁸ Mo to hagee niyo medee dui. Bei, to taka medee duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo tenelaiso. Esino edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yo gooleedoo doloso mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso,” diso.

*Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo
(Matiyu 12:46-50, Maka 3:31-35)*

¹⁹ Beeame heeso Yesuwo owee sabolo omolo dio oso Yesu agalame sibadeeso. Esino odoo bei diya mooloogoodoloso ka doboome, diba Yesuye badebei mapoo hodu dilei tebile. ²⁰ Esemee odoo heeso diba ogoloso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo osoloso nomolo dio sabolo oso peegoo no agalame balagamoloso,” diso. ²¹ Esemee Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo nei egeesee takaso, “Edebeeyo Godeeye eligi goo ee duloso mesimo silesiboga, diba mo wee dio osoloso molo dio oso,” diso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Matiyu 8:23-27, Maka 4:35-41)

²² Beeame heeso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. Esemee diba du mapoo bulumaloso soowadeeso. ²³ Diba abei domopooga damolome, Yesu tila poogoome tiaso. Esemee haga booloogelega i toowa sibume, abei omapoo howo ki toowa simiso. Esemee howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo oso diba dia du sabolo howomoo owulame siso.

²⁴ Esemee Yesu o hamamee dili odoo oso dilesa, Yesu tidilone egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba howomoo owuloso wedilame see!” diso.

Esemee Yesu tia hogabuloso tobudulone i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemee i sabolo howo ki sabolo simi saga omapoo koodobiaso. ²⁵ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niyo tei too kaso?” diso.

Esemee Yesuwo hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadoloso obugulone diesono egeesee takaga meleeso, “Odo hagee odoo ogumo? I sabolo howo ki sabolo o to duloso koodobiaso,” dee takaga meleeso.

Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodoo

(Matiyu 8:28-34, Maka 5:1-20)

²⁶ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili mi maga abei daloso Gelasa mi mapoo peledabaso. ²⁷ Yesu du maga widi pee mapoo pubalogolone egeino, odoo bo holo pala oso yo tugodalame sibume egeiso. Odo hagee daga hoogoo doobudu bododiwe silone beeame susuga odoo bi mapoo badeli. ²⁸⁻²⁹ Bei, bo holo oso kitulugu oso yimapoo toga edebeeyo ki tiso yo tialogoloso mageliso. Esino bo holoso kitulugu oso ki tiso tialogoloso magoo ee kookoobuguloso odoo ee idoloso doobudu diliso. Esino odoo hagooso Yesu ogoloso miyomoo gasuwoloso gwa sabolo tiamolone toso neligidi yimapoo egeesee takaso, “Dokodoo badeli Godeeye owolo Yesu, nayo amapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo?” diso. Osoloso yayo Yesu mapoo howoolone see egeesee takaso, “Nayo amapoo dala na tenee,” diso. Odo bo holo pala oso to hageesee taka. Bei, daga Yesuye bo holo odoo ma kulodu egee bado mapoo takolone peegoo gasibeye, dee takeme ka taka.

³⁰ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee hu ogumo?” diso.

Esemee yayo to nei egeesee takaso, “Ibada hu ee Bei,” diso. Bei, bo holo susuga oso yima kulodu doso. ³¹ Esemee bo holo odoo ma kulodu debei oso egeesee

takaga meleeso, “Nayo iba Dou mi mapoo na seese peegee,” dee takaso.

³² Esemee beame omapoo, esia ma dokodoo be hu susuga oso mooloogoo doloso, mi nalagamo silesibiso. Esemee bo holo odoo ma kulodu debei oso Yesu mapoo howoolone egeese takaso, “Iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso. Esemee Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba be ma kulodu galaga dilei soowa!” diso. ³³ Esemee bo holo susuga oso odoo ma kuloduga peegoo galaga dileso see be ma kulodu galaga diso. Esemee be susuga oso godobia maga kukolo meilesa, howomoo wediaso.

³⁴ Esemee be bali odoo oso goo hagee ogoloso kukulo dileso dia mi mapoo osoloso mi pepooko abo mapoo goo egee takomo diso. ³⁵ Esemee odoo susuga oso goo hagee duloso ee agalame sibadeeso. Diba sibilesa egeino, bo holo pala odoo ee tekepo poloso Yesuwo homo beiyopoo badolone goo goolee tekepo toloso dugo kaloso badoboome egeiso. Esemee diba diya ebigaso. ³⁶ Esemee Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodome egei odoo oso diayo egei goo ee agalame sibadee odoo dimapoo oposususo. ³⁷ Esemee Gelasa mosobia odoo susuga sabolo osoloso koola omapoo debeli odoo susuga sabolo oso Yesu mapoo egeese takaso, “No mi hamaga saga peegoo di,” diso. Bei, diba Yesuye goo moodoo mapoo ogoloso diya obugume. Esemee Yesu dilame yo du mapoo dapagaso.

³⁸ Esemee odoo bo holo pala Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo dilame goomogaso. Esino Yesuye yimapoo egeese takaso, ³⁹ “Haye. No abolo na sibe. No nee mi mapoo see wedi dileso Godeeye namapoo goo toowa moodoo goo ee oposisi,” diso. Esemee odoo yo o mi mapoo see wedi dileso, Yesuye yo tekepo moodoo goo ee oposusumo sileeso.

Yesuye Yailaseeyo owolo ta ee see hoga-bilame tekepo moodoo sabolo osoloso sobo paiye tekepo moodoo goo

(Matiyu 9:18-26, Maka 5:21-43)

⁴⁰ Yesu see abei hodiokoo dalo sibume, yo bolone debei odoo susuga oso yayo

simi ogoloso diya goomogaso. ⁴¹ Esemee omapoo haga booloogelega odoo hee, Yu odoo dia howo gisili moso gibadeli odoo taba, Yailaseeye, sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gawusoloso badolone Yesu mapoo howoolone egeese takaso, “No mo mosopoo sibe! ⁴² Bei, mo sobo holo hedebe, o dugo 12, paiye oso olo talame soomoloso,” diso.

Esemee Yesuye Yailaseeyo mosopoo dumolome eli domopoo odoo susuga oso yima hodu diya mooloogoo doloso dulone nei halagabugu nei halagabugu domo diadeeso. ⁴³ Osoloso odoo mooloogoo doloso diadee ee ma kulodu sobo hee aso wooloomaloso badebei sabolo diso. Yo aso wooloomaloso badebei ososee dugo 12 poogooso. Esino odoo heeso yo tekepo moodolai tebile. ⁴⁴ Esino sobo hagooso Yesu dumolome, mada miligiy-opooga sibilesa Yesuwo dugo su mapoo sigeme, aso woolooma oso sawo soomelee omapoo saga koodobiaso.

⁴⁵ Esemee Yesuye egeese takaso, “Odo agayo a ka sigoba?” diso.

Esino odoo susuga oso Yesu sigile doloso diya pulugume, Pitaye Yesu mapoo egeese takaso, “Wiligi odoo, odoo susuga oso nobolo hodobo dulone no ka sigo domo du,” diso.

⁴⁶ Esemee Yesuye nei egeese takaso, “Haye. Egeese sele. Odo heeso a ka sigiwa. Esemee odoo weidilame moodeli kitulugu ama melee oso peegoo di mawo gooleedoso,” diso.

⁴⁷ Sobo hagooso goo moodoo ee mada magalai tebile doloso gooleedoloso kiki-liga sabolo dileso, Yesuwo homo beiyopoo gasuwuloso badebeiso. Osoloso Yesuye sobo yo weidilame moodoo goo sabolo, osoloso yayo Yesu sige goo ee oposusumo odoo susuga oso duso. ⁴⁸ Esemee Yesuye sobo yimapoo egeese takaso, “Mo sobo holo, no tei too maga no olo tekepo paso, esiga no mesie sabolo di,” diso.

⁴⁹ Osoloso Yesuye sobo yimapoo to takomolome, odoo heeso Yailaseeyo moso abaga sibilesa, Yailas mapoo egeese takaso, “Nee sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odoo hamapoo wulo goo mauwe na ido sibe,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye goo hagee duloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te. Egeeseega nee sobo holo ta egee molo see weidileiso,” diso.

⁵¹ Diba dilesos mosopoo doboome, Yesuye dulone hedebe Pita, Yonee, Yemes, osoloso sobo holo eyo owee dio ama dio ono gilimadoloso, moso kulodu galagadiso. ⁵² Diba moso kulodu galagadilesos egeino, odoo susuga oso sobo holo ta ee halo pupusuga molome egeiso. Esemes Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba egee pupusuga molo epedee omapoo koodobie. Bei, sobo holo yo koo ta moloso. Esino yo wulo tia moloso,” diso.

⁵³ Esemes Yesuye egeesee taka duloso diba yiligaso. Bei, sobo holo oso ta diba olo egeiga. ⁵⁴ Esino Yesuye sobo holo ta eyo dee mapoo tolosos yimapoo egeesee takaso, “Sobo holo, no tebee,” diso. ⁵⁵ Esemes sobo holo ta ee o gie badeli see wedi sibume, yo hogabulosos tabaso. Esemes Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Sobo holo mapoo nei tenee,” diso. ⁵⁶ Esino sobo holo eyo ama dio owee dio goo hagee ogoloso diya howogadooso. Esemes Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nisos egei goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso.

9

Yesuye o hamamee dili odoo 12 diye di (Matiyu 10:5-15, Maka 6:7-13)

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadolosos dimapoo kitulugus teneeso, diayo bo holo odoo ma kulodugas peegoo hasisobugus domo silesibulone odoo paigigas sabolos tekepo moodos dalame. ² Osolosos yayo diba diye diso, diayo dilesos Godeeyes wiligi dolosos badeli goo ee odoo mapoo eligimos silesibulone, odoo paigigas sabolos tekepo moodos dalame. ³ Osolosos yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dulone, susu, osoloso o, osoloso wo, osoloso molee, osoloso kali bi bakadio na todi, wulo hedebe todi. ⁴ Niba mi omapoo dilesos peledobooga, omapoo edebeeyo niba o moso mapoo ido pologa, moso hedebe omapoo tia melee. Osolosos niyo mi omaga

mi hee mapoo dulone, mi egee wulos poogoo du domo silesibe. ⁵ Osolosos niyo mi hee mapoo dilesos edebeeyo niba o moso mapoo ido pelega poogooga, niba mi egee poogoo dulone, nee homo mapoo basagos mologa omapoo tegenes peegee, Godeeyes komonolone dimapoo dia goo tokenees eyo nei tenelais goo ee gooleedalame,” diso. ⁶ Osolosos diba sees diadeeso. Diba mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to tekepos takomos silesibiso. Osolosos odoo paigigas susugas sees tekepo moodos domo silesibiso.

Helodeeye goo tiadoo (Matiyu 14:1-12, Maka 6:14-29)

⁷ Yesuye moodoomo sili goo susugas ee Gelili mi ee bali odoo Helodee duso. Esemes goo hagee duloso yo diya goo tiadooso. Bei, odoo abosos Yesuwos goo mapoo egeesee takaso, “Yo Yonee odoo howo sauwidilis ta maga sees ka hogabidadoo,” diso. ⁸ Osolosos odoo abosos egeesee takaso, “Yo Ilayadoo.” Osolosos odoo abosos egeesee takaso, “Yo Godee maga to tolosos kokodo takomos sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabulosos sees ka simidoo,” diso. ⁹ Esemes Helodeeyes goo hagee dulosos egeesee takaso, “Yonee ayo wooloomeyes neme olo wooloomasos. Esino ayo goo toowa hagee dumolos ee agamos goo ee dumolosomo?” diso. Yo diya goo tiademes, yayo Yesu agalames diya goomogaso.

Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi (Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44, Yonee 6:1-14)

¹⁰ Yesuye diye di odoo 12 diba sees wediges sibilesos, goo diayos moodos sabolos osolosos goo diayos eligi susugas ee Yesu mapoo oposusos. Osolosos Yesuyes dibas gilimadolosos Betesaidas mi mapoo dibosomos dabalames diadeeso. ¹¹ Esino odoo susugas oso goo hagee dulosos dibas nosees hamamees diadeeso. Esemes diayos simi Yesuyes ogolosos diba gilimadolosos dimapoo Godeeyes wiligi dolosos badeli goo ee eligilone odoo paigigas sabolos weidilames tekepo moodos demeleeso.

¹² Yesu yo egeeseemos sileemes, o hamamee dili odoo oso habes sibilesos yimapoo egeesee takaso, “Odos susugas

hagee epedee diye dee, diba mosobia koola omapoo dileso dieso nei nalai sabolo moso tilei sabolo ee esilame. Bei, mi iyo hagee do mapoo nei iyo nalai sabolo moso iyo tilei sabolo mauwedoo,” diso.

¹³ Esemé Yesúye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo dimapoo nei tenee,” diso.

Esemé diayo nei egeesee takaso, “Odoó hagee diya bei. Esino imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo moloso. Esino nayo imapoo nei abo talame diye doloso ka takala?” diso.

¹⁴ Bei, beame omapoo mooloogoodoo ee ma kulodu gisowe hesiga ee 5000.

Esemé Yesúye o hamamee dili odoó dimapoo egeesee takaso, “Odoó susuga nei nalame odoó 50 egesiso mooloogoodolo ka buluma, odoó 50 egesiso mooloogoodolo ka buluma dee takee,” diso. ¹⁵ Esemé odoó susuga olo nei nalame egeesee bulumamo diso. ¹⁶ Osoloso wo si dee tiadoo sabolo di bakadio Yesúye toloso, Kei mi ma dokodoo bolone nei pidilame goomoga goo dokodoo takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di bakadio agisaloso, o hamamee dili odoó mapoo piso, see diayo odoó susuga mapoo pilame. Esemé diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odoó susuga mapoo piso. ¹⁷ Esemé odoó susuga nei ne oso diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee Yesu o hamamee dili odoó oso misigamo dileso bou tegei mapoo soo 12 egesi metamagisaso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(Matiyu 16:13-19, Maka 8:27-29)*

¹⁸ Beame heeso Yesu obusomo dokodoo takolone badoboome, o hamamee dili odoó oso yimapoo sibadeeso. Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo a odoó ugu deliyo?” diso.

¹⁹ Esemé diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoó aboso taka no Yonee odoó howo sawidili dee takeliso. Aboso taka no Ilaya deliso, osoloso odoó aboso taka no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo, dee takeliso.”

²⁰ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino nei niyo a odoó ugu deliyo?” diso.

Esemé Pitaye nei egeesee takaso, “No Godeeye hudi magoo Kelisoso,” diso.

²¹ Esemé see Yesúye nei o hamamee dili odoó dimapoo egeesee takaso, “Niyo odoó abo mapoo takolone a Keliso dee na takee,” diso.

*Yesúye eyo talai goo ee taka
(Matiyu 16:21, Maka 8:31)*

²² Osoloso see tobu Yesúye o hamamee dili odoó dimapoo egeesee takaso, “Odoó Holo, a dala toowa bei talaiso. Osoloso Yu odoowo wiligi odoó tebisa sabolo, tei moso wiligi odoó tebisa sabolo, tei eligili odoó sabolo oso a diya gowoolone pagalaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso. Esino beame bakadio midoo ma kulodu ta moloso beame hee mapoo see hogabileiso.”

Yesúye yayo di hamamee dilei goo ee eligi

(Matiyu 16:24-28, Maka 8:34-38)

²³ Yesúye see odoó susuga mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, beame susuga ma kulodu eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe. ²⁴ Osoloso odoó agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame seega, yo o gie badeli ee osugobalaiso. Esino odoó agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁵ Esino odoó agayo mipoo toowa hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoó goo talaisomo? Mauwe. ²⁶ Osoloso odoó agayo abolo osoloso mo to mapoo gowooga, Odoó Holo ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo, osoloso mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye oso toowa doloso debei omaga gadeebugu sabolo sibilesó nei diba gowoolaiso. ²⁷ Esiga ayo nimapoo ka taka. Nima kulodu odoó abo olo doso, diba Godeeye wiligi doloso badalai beame oso simi ogoloso, hamamee wedileiso,” diso.

*Yesu o su opusomo di
(Matiyu 17:1-8, Maka 9:2-8)*

²⁸ Osoloso beame 8 egesi poogoloso, hamamee Yesuye dulone, Pita, Yonee, osoloso Yemes esee gilimadoloso mubi dokodoo dokodoo takalame palaso. ²⁹ Yesuye Godee mapoo dokodoo takomolome, o mudu opusomo doloso o dugo diya heliye poloso omaga poniso. ³⁰ Esem hagee booloogelega, Ilaya dio Moses dio galaga sibilesa Yesubolo to kemeleeso. ³¹ Diayo Kei mi diya gadeebugu sabolo peledoboloso Yesuye Godeeyo to dodolone Yolusalem mapoo dileso talai goo ee oposususo. ³² Pita o odoo abo sabolo tiesaloso hogoogabuloso keese egeino, Yesu yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo tobudulone odoo bakadio sabolo to kesamolome egeiso. ³³ Odoo bakadio oso Yesubolo to kesameleso dilame doboome, Pitaye medee goo goolega Yesu mapoo egeese takaso, “Wiligi odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegelaiso. Hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo,” diso.

³⁴ Pita to osee komolome, koloboso sibilesa diba gidiseme, diya ebigaso. ³⁵ Osoloso kolobo maga toso egeese taka, “Hagee mowolo, ayo hesia oso. Esiga o to medee dui!” diso. ³⁶ Kolobo ma kuloduga to taka koodobuloso, diayo Yesu obusomo tobudume egeiso. Pita diayo mubi ma dokodoo egei goo ee odoo abo mapoo saga takele.

*Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo
(Matiyu 17:14-18, Maka 9:14-27)*

³⁷ Diba beame hee mapoo mubi maga kumoo meilesa doboome, odoo susuga oso Yesuye badebei mapoo saga sibadeeso. ³⁸ Esem odoo mooloogoodoo ma kuloduga odoo hedebeeso toso neligidi Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, ayo namapoo howaso, nayo mo giso holo agalame sibe. Bei, yo mo holo hedebeega. ³⁹ Bei, bo holo oso yimapoo pologa, yo kikiliga sabolo homodobuloso gwa sabolo molone maga maga makawo tiidiliso. Bo holo oso yimapoo dala tenemolome yo

beame susuga ma kulodu hagee medee koo sili. ⁴⁰ Esino ayo nee hamamee dili odoo mapoo bo holo hagee peegoo hasisobigi deme, diayo peegoo hasisobigilei tebilena,” diso.

⁴¹ Esem Yesuye egeese takaso, “Niba tei too mauwe tokenee odoo. Niyo amapoo tei talame a beame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Esino nowolo amapoo ido sibe,” diso.

⁴² Giso holo Yesu mapoo ido sibumolome, bo holo yimapoo pala oso kilikolone mi mapoo homodobiaso. Esem Yesuye bo holo peegoo hasisobuguloso, yo tekepo poloso oma mapoo ido diso. ⁴³ Esem odoo susuga oso Godeeye kitulugu goo ogoloso diya howoogadooso.

Odoo susuga oso Yesuye goo moodoo susuga ee osee goolone doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, ⁴⁴ “Odoo Holo, a ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Esiga niba ayo epedee goo hagee takoo na boobadee,” diso. ⁴⁵ Esino o hamamee dili odoo oso Yesuye taka goo eyo bei medee kibiya gooleedele poo-gooso. Bei, goo eyo bei ee dimaga mada magoloso meleeso. Esem diayo see Yesu mapoo woosalai ebigaso.

*Odoo agayo toowa doloso ka badalaiyo?
(Matiyu 18:1-5, Maka 9:33-37)*

⁴⁶ Yesu o hamamee dili odoo oso dima kulodu odoo agayo toowa doloso ka badalaisomo, doloso dieso nediliyo toso agadigaso. ⁴⁷ Esino Yesuye dibada goo goolee ogoloso holope idoloso yima koola mapoo sibilesa tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, ⁴⁸ “Odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga yibolo badalame idoga, yayo a idoso. Osoloso odoo agayo a idoga, yayo mo Ma a diye di ee idoso. Esiga nima kulodu odoo agayo eyo nediliyo pepooko daga, yo see toowa doloso badalaiso,” diso.

*Edebeeyo namapoo ha telega badoga, yo nee odooso
(Maka 9:38-40)*

⁴⁹ Esem Yoneeye egeese takaso, “Wiligi odoo, iba odoo heeso bo holo ee nee hu sabolo odoo ma kuloduga peegoo hasisobugume egeiso. Esem iyo yo hamaga

takaso. Bei, yo ibada mooloogoodoo ma kulodu koo badeli,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yo na hamaga takee. Bei, edebeeyo nimapoo ha telega badoga, yo nibada odoo oso,” diso.

Samaliya odooso Yesu gowe

⁵¹ Yesu yo Kei mi ma dokoodoo ido palai beeame ee olo koola tooboome, yo Yolusalem mapoo dilame goomogaso.

⁵² Esemee yayo odoo abo Samaliya mi ee ma kulodu mi pepooko hee mapoo malalo diye diso, diayo dilesa omapoo yayo tilei moso ee mopoodoo dalame.

⁵³ Esino mosobia oso Yesuye Yolusalem mapoo dileigo di goo ee duloso, diayo yo gowoolone yimapoo moso tenele.

⁵⁴ Esemee Yesu o hamamee dili odoo Yonee dio Yemes dio goo hagee duloso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, douso mosobia odoo hagee piligilame, iyo Kei mi ma dokodooga dou toose dee takalai, no goomogosomo?” diso. ⁵⁵ Esino Yesuye dimapoo biditoboloso tobudulone dimapoo diya takaso. ⁵⁶ Osoloso diba see mi hee mapoo diadeeso.

Yesu dadalai doloso to taka odoo (Matiyu 8:19-22)

⁵⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo eli maga diadaga molome, odoo hedebe oso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo mi hee kamapoo dusomo, ayo no deede sileiso,” diso.

⁵⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dobu so oso debeli mi ee moloso. Osoloso soso tieseli ou moloso. Esino Odoo Holo, ayo tieli moso mauwe,” diso.

⁵⁹ Esemee Yesuye see odoo hee mapoo egeesee takaso, “Nayo a deede sibe,” diso.

Esino odoo ogoso nei egeesee takaso, “Lodee, nayo epedee amapoo beeame tenee, ayo mo ma toga midoosoolaiya,” diso.

⁶⁰ Esemee Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dio maga odoo wedia oso dieso nediliyo odoo wedia ee midoosodolone dabalai tekepo. Esino no sibilesa Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo takomo sile,” diso.

⁶¹ Esemee odoo heeso see egeesee takaso, “Lodee, a nama hamamee dadalai

goomogo. Esino a epedee hamapoo mo soosoo dimapoo emegei di to takalame dia,” diso.

⁶² Esemee Yesuye see yimapoo nei egeesee takaso, “Odoo agayo ama hamamee dodolone see wedi dilame hamamee bidi ogo domo duga, odoo egesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee halo tou talai tebile,” diso.

10

Yesuye odoo 72 diye di

¹ Goo hagooso dilesa koodobume, Lodeeye odoo 72 hesigaso. Osoloso dima kulodu odoo bakadio tooboo bakadio tooboo doloso yayo dilei mosobia pepooko mapoo diba malalo diye diso. ² Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu bi susuga ee olo teeleegeeloso goolai ee moloso. Esino bi ee gooloogalai odoo ee haga beinee. Esiga homolee gibadeli odoo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu bi susuga teeleegee ee gooloogali odoo diye dalame. ³ Esiga niba di! Esino niba goolee sabolo di. Bei, ayo niba sipi be hu pe masi dobu so kamanali oso egee do mi ma kulodu diye deeso. ⁴ Niba dulone molee sabolo, o sabolo, osoloso homo mapoo kali bi sabolo na todi. Osoloso niba eli domopoo dulone, odoo abo tugudoloso dibolo to na ke.

⁵ Niyo mi hee mapoo dilesa peledo-booga, moso kamapoo gilimado polosomo, niyo daga moso mapoo egee do odoo mapoo emegei di to takolone, ‘Godeeye mesie goo nibolo mele,’ dee takee. ⁶ Esiga mesie odoo oso moso ee ma kulodu daga, niyo emegei di to taka oso dibolo osee malaiso. Esino moso ee ma kulodu debeli odoo koo mesili daga, niyo emegei di to taka oso dibolo malaime. ⁷ Osoloso moso kasee nimapoo ka teneesomo, niba moso hedebe omapoo debee. Osoloso niba moso hedebe omapoo dobolone, diayo nimapoo nei teneega, nei ee nolone ka debee. Bei, tou teli odoo ee dia nei talai tebiliso. Esiga niba moso hee mapoo dobolone, moso hee mapoo na du dee.

⁸ Niba mi hee mapoo duga, mosobia odoo oso emegei dolone nei teneega,

hedebe ee namelee. ⁹ Osoloso mi omapoo odoo paigiga tekepo moodoogolone dimapoo ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima koola mapoo moloso,’ dee takee. ¹⁰⁻¹¹ Esino niba mi hee mapoo dileso peledobooga, mosobia oso niba gowoolone moso tenelega poogooga, niba diayo bia eli domopoo dileso, to kitulugu sabolo dia mi basago oso nibada homo mapoo obooga ee dia howo woola mapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. Osoloso niyo dimapoo egeesee takee, ‘Niba medee goolee, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee koola hamapoo moloso.’ ¹² Esiga ayo nimapoo taka, mosobia kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye meedilei beeame omapoo dala toowa diayo talai oso Sodom mosobia oso dala talai ee dagadileiso.”

Yesuye tei tele poogoo mosobia odoo mapoo taka
(Matiyu 11:20-24)

¹³ “Eeye-ee! Kolasin mosobia odoo osoloso Betesaida mosobia odoo sabolo. Dala toowa oso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Yu dele poogoo odoo mosobia Taya mapoo osoloso Saidon sabolo mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeli. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee megigaloso dosou holugaloso silesibili. ¹⁴ Goo egeesee maga Godeeye goo meedilei beeame mapoo dala toowa Kolasin mosobia sabolo osoloso Betesaida mosobia oso talai oso Taya mosobia sabolo osoloso Saidon mosobia oso dala talai ee dagadileiso. ¹⁵ Esino Kapeniyum mosobia odoo niba beeame omapoo Kei mi ma dokodoo ido palaiso, doloso goolee sabolo dosomo? Haye, niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso.

¹⁶ Esiga odoo agayo nibada to duloso toga, yo mo to tolone ka seeso. Esino odoo agayo nibada to duloso niba diya gowooga, yo a gowoolone ka seeso. Esino

odoo agayo a gowooga, yayo mo Ma a diye di ee gowoolone ka seeso,” diso.

Odoo 72 oso see wedi simi

¹⁷ Yesuye odoo 72 diye di oso goomoga sabolo see wedi sibilesi egeesee takaso, “Lodee, iyo nee hu sabolo takomo sileeme, bo holo odoo ma kulodu debei oso ibada to duloso mesiloso peegoo galagadiso,” diso.

¹⁸ Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Keiso saga egee ebedigebugu egesi masi Kei mi ma dokodoo Saiten miyomoo homodobume ayo egeiso. ¹⁹ Esiga niba dui, niyo hebise sabolo homolobe sabolo mapoo dokodoo nibada homosoma hamadalame ayo nimapoo kitulugu olo teneeso. Esiga kitulugu oso Saitenso kitulugu ee dagadileso moloso. Esiga bi heeso nimapoo dala tenelai mauwe. ²⁰ Esino bo holo oso nibada to duloso mesiloso peegoo kukulo di goo mapoo haga na goomege. Esino nibada hu ee tei gie badeli booka mapoo egee molo omaga goomege,” diso.

Yesuye Ama Godee mapoo goomoga tenee
(Matiyu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Yesu yo Dio Tei oso kitulugu maga goomoga sabolo badolone egeesee takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo, goo goolee toowa odoo mapoo yiligebigile poogooso. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yiligebuguso. O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.

²² Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo Ma ka gooleedoo. Esiga odoo ugu bia mapoo Owolo ayo Mayo goo ee yiligebigilame gooleega, odoo egee bia oso Mayo goo ee diba gooleedalaiso,” diso

²³ Osoloso o hamamee dili odoo mapoo biditoboloso omapoo tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niyo egeli goo susuga mapoo goomege. ²⁴ Bei, ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso

kokodo takomo sili odoo daga hoogoo de-bei sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa daga debei oso niyo epedee hagee ogo goo ee agalai doloso balagameleeso. Esino diayo egele. Osoloso diayo goo niyo epedee egee dumolo goo sabolo dulei doloso balagameleeso. Esino diba dule,” diso.

Samaliya odooso emegei di goo

²⁵ Beeame hee mapoo tei eligili odoo heeso sibilesa Yesu tei ma susuga ee gooleedoloso badaba beleso egeesee takaso, “Eligili odoo, a gie badeli talame ogo goo talaiyo?” diso.

²⁶ Yesuye to nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso kasee takoolo? Nayo hesigaloso kasee gweliyo?” diso.

²⁷ Odoo oso to nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dio maga, osoloso nayo kitulugu sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo oso nee wiligi odoo Godee diya goolee. Osoloso no nediliyo diya gweli egesi masi nee odoo onosee diya egeesee goolone ka badebee,” diso.

²⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo. Esiga no goo egesi tolone badoga, goo oso no badoboso kookaiyo gie badeli talaiso,” diso.

²⁹ Esino odoo yayo eyo nediliyo yo tekepo dolone egeesee takaso, “Esino mo odoo ogumo?” diso.

³⁰ Esemee Yesuye yimapoo oposusu hee hagee oposususo, “Odoo hee Yolusalem maga Yeliko mapoo moumeleeso. Yo eli domopoo moumolome, mesia aboso yo woomele poogoloso eli domopoo magoloso o dugo yayo ka sabolo osoloso o bi susuga sabolo heli toloso diadeeso. ³¹ Yo eli domopoo talame seemolome, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso eli hedebe omaga sibulone egeiso. Osoloso yayo sibulone egeino, odoo egee olo talame seemelee ogoloso peegooga boloodabaso. ³² Osoloso yima hamamee abaga tei moso tegei mapoo tou teli odoo, o bala Libai, yinosee sibulone egeino, odoo eli domopoo mi mapoo homodobuloso tiamolome, peegooga boloodabaso.

³³ Esino Samaliya odoo yinosee eli hedebe omaga sibulone egeino, odoo eli domopoo talame seemolome egeiso. Yayo odoo egee ogoloso yo diya sooloo dalaso. ³⁴ Esemee yo odoo oso tiamelee mapoo dileso o kolo kookoo mapoo olipi i sabolo wain i sabolo oso hoduloso dugoso tialoogooso. Osoloso yayo yo o be donki ma dokodoo tiedoloso, odoo soowo moso mapoo ido dileso yo bameleeso. ³⁵ Osoloso see beeame hee mapoo Samaliya odoo oso odoo soowo moso gibadeli odoo mapoo molee ko bakadio yimapoo tenelone egeesee takaso, ‘Odoo hagee nayo medee bamelee. Esino nayo odoo hagee bolone molee hagee hosudoloso, see nee molee oso pidimologa, ayo see wedi simi beeame omapoo, nei o egesi ayo namapoo tenelaiso,’ diso.

³⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odoo bakadio hedebe di hageeyo kulodu mesiaso wei eyo odoo tei ogumo?” diso.

³⁷ Esemee tei eligili odoo oso nei egeesee takaso, “Edebeeyo yo sooloo dolone yo pidi odoo ono tei o odoo oso,” diso.

Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo. Esiga no dileso goo egesi tomo sile,” diso.

Meli dio Mata dio

³⁸ Yesu o hamamee dili odoo sabolo dulone, mi hee mapoo dileso peledabaso. Esemee mi omapoo badeli sobo hedebe Mataye o moso mapoo Yesu ido palaso.

³⁹ Esemee Matayo omolo Meliye sibilesa Yesuwo homo beiyopoo badolone o to dulone badebeiso. ⁴⁰ Beeame omapoo Mataye moso kulodu Yesuwo mooloo-goodoo odoo eyo wo silone, tou bei neme Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, “Lodee, moloye nobolo badoga, ayo mobusomo tou ka toga, diya kwasio. Esiga yayo a pidilame nayo yo sibeye dee takee.” diso.

⁴¹ Esino Lodeeye egeesee takaso, “Mata emegei, no tou susuga tomo silone goolone goo diya kodio. ⁴² Esino tou susuga ee ma kulodu tou hedebe hagoonno toowa ka moloso. Esino Meliye goo tekepo toowa olo tooso. Esiga odoo heeso goo egee yimaga peedee dalaima,” diso.

11

*Yesuye dokodoo takeli goo ee eligi
(Matiyu 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Beeame heeso Yesu mi hee mapoo dileso dokodoo takamelee koodobume, o hamamee dili odoos heeso egeese takaso, “Lodee, Yoneeye o hamamee dili odoos mapoo dokodoo takeli goo eligimo silee egesi masi nayo iba nose dokodoo takeli goo ee eligi,” diso.

² Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niyo dokodoo takolone egeese takee:

‘Ma, beeame susuga ma kulodu hedebe nee hu toowa doloso mele dee, odoos susuga oso dokodoo poudalame.

Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

³ Osoloso beeame susuga ma kulodu iyo nali bi ee imapoo tenemelee.

⁴ Osoloso ibada tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nose odoos susuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee,” diso.

⁵⁻⁶ Yesu dokodoo takeli goo hagee eligimeleso koodobuloso dimapoo see egeese takaso, “Niba to hee hagee goolee. Odoos soo heeso gesi domo mapoo nee mosopoo sibileiso. Esino nayo yimapoo nei siloso tenelai nei mauwe daga, mosobia ma kulodu nee odoos mapoo nei talame dileiso. No nee odoowo mosopoo dileso osulu mapoo kalamadilone egeese takalaiso, ‘Mo odoos, odoos soo hee mo mosopoo simiga. Esino ayo yo pidilei nei mauwe. Esiga ayo namapoo nei talame ka siba,’ dee.

⁷ Eseega nee odoos moso kulodu badebei oso egeese takalaiso, ‘No see wedi di. Bei, a mo holo dio sabolo osulu kisiloso tiesamoloso. Esiga a toboloso namapoo nei tenelaime,’ dee.”

⁸ Esem Yesuye see dimapoo egeese takaso, “Esino ayo nimapoo taka, yayo no wulo emegei doloso bi tenelaime. Esino nayo kalamadilone osee howamologa, yayo toboloso namapoo bi tenelaiso.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega niba agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu ee nimapoo yamagalaiso.

¹⁰ Bei, woosali odoos oso goo talaiso. Osoloso esieli odoos oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoos mapoo osulu yamagalaiso.

¹¹ Esiga ma dio niba dui! Odoos agayo owoloye di nala poogoo daga, yimapoo daba teneliso? Haye. ¹² Osoloso yayo só ho nala poogoo daga, nayo yimapoo homolobe teneliso? Haye. ¹³ Niba tokenee odoos. Esino niba gooleedoos, nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai. Esiga iba gooleedoos, Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado oso yimapoo woosali odoos mapoo Dio Tei wulo tenemoloso,” diso.

*Yesu dio Belsebul dio
(Matiyu 12:22-30, Maka 3:20-27)*

¹⁴ Beeame heeso odoos hee badebeiso. Daga bo holo oso odoos eyo su ma kulodu palademe, to kelega poogoloso badebeiso. Esem Yesuye odoos eyo su ma kulodu bo holo paladee peegoo habuguso. Osoloso bo holo oso odoos ma kuloduga peegoo gadime, to koo keli odoos yo see to keiso. Esem odoos susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadoos. ¹⁵ Esino odoos aboso egeese takagameleeso, “Yesu yo Belsebuleeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobigili molodoo. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoos taba oso,” dee takagameleeso. ¹⁶ Esem odoos aboso Yesuye kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso agalame yimapoo egeese takaso, “Nayo Kei mi ma dokodooga goo mudu opusomo di ee imapoo eligi,” diso.

¹⁷ Esino Yesuye diayo goo goolee olo gooleedoloso dimapoo egeese takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoos oso domo puloso dieso nediliyo ha toga mi toowa egee malaima, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso domo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee pododalaiso. ¹⁸ Esiga Saitenso o mooloogoodoo ma kulodu domo puloso dieso nediliyo ha toga, kaseega yayo wiligi doloso badeli goo oso osee ka

malaiyo? Tokenee palaiso. Bei, niyo a Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobugu deligo daga, ayo goo hagee nimapoo ka taka. ¹⁹ Esino ayo bo holo peegoo hasisobigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu ee kamapoo toowo? Esiga diayo takooga, niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁰ Esino ayo Godeeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo silo daga, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo olo simiso.

²¹ Esiga kitulugili odoo oso tai sabolo tio sabolo toloso o moso gibadoga, o bi moso kulodu meli ee edebeeyo heli talaime. ²² Esino see diya kitulugu odoo oso siboga, yayo moso gibadeli odoo wooloso o tai sabolo tio sabolo peedee dalaiso. Osoloso moso kulodu peleso o bi susuga toloso odoo abo mapoo pileiso.

²³ Esiga odoo agayo a dogolo tebel-ega poogooga, yo amapoo ha tomoloso. Osoloso odoo agayo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo ee Godee maga peegoo hasisobugu domoloso.”

*Bo holo oso see wedi sibili goo
(Matiyu 12:43-45)*

²⁴ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Esiga bo holo oso odoo maga peegoo gaduga, yo dileso miwe poogoo mi mapoo eyo badalai mi esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ‘A mawo daga badebei mapoo see wedi dia,’ dalaiso. ²⁵ Yo sibilesi ogoga, moso gelesi kadoloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ²⁶ Osoloso yo see wedi dileso bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso moso omapoo dabalaiso. Egeesega odoo hagee eyo daga badeli poogoloso see diya tokenee badalaiso.”

Odoo agayo goomoga sabolo ka dosomo?

²⁷ Yesuye goo hagee odoo mapoo takomolome, odoo mooloogoodoo ma kulduga sobo heeso toso neligidi egeesee takaso, “No soomagoloso too nedimo silee

sobo omapoo Godeeye goomoga tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, emegei. Goo egeesi koo moloso. Odoo agayo Godeeyo to duloso omapoo mesie sabolo siloga, odoo yimapoo Godeeye goomoga teneliso,” diso.

Edebeeyo goo opusomo di ee agalame goomoga

(Matiyu 12:38-42)

²⁹ Edebeeyo Yesu mapoo sibilesi mooloogoodeme, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo egee do odoo ee diya tokenee. Osoloso diba wulo goo opusomo di agalame amapoo takeliso. Esino ayo dimapoo goo opusomo di hee eligileime. Esino hedebe Yonayo goo ono dimapoo ka eligilei. ³⁰ Bei, Godeeye Yona mapoo moodoo goo oso Niniba odoo mapoo yayo tei Yona diye di goo ee eligiso. Esiga Odoo Holo amapoo goo peledabalai ee odoo epedee hagee do mapoo Godeeye tei a diye di goo ee eligileiso. ³¹ Osoloso goo meedilei beame mapoo Siba mi eyo wiligi taba sobo onosee nibolo goo meedi mapoo badolone nibada goo meedoloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, yayo eli sage abaga sibilesi odoo toowa Solomonoye eligi goo ee dulame simiso. Esino ayo Solomonodagadileso ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso. ³² Esiga Niniba odoo oso goo meedi mapoo nibolo dobolone, nibada goo meedoloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo tosibume, diba dia goo tokenee mapoo miligi piaso. Esino Yona ayo dagadileso badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takomo sibume, niyo duloso nibada goo tokenee mapoo miligi pile.”

Ibada su mapoo howo oso gadeebugu ka moloso

(Matiyu 5:15; 6:22-23)

³³ “Edebeeyo keme pouloso mada koo mageeya. Osoloso toloso koo geegeeya. Haye, keme pouloso woola mageeya edebeeyo moso kulodu gasiboga gadeebugu ee agalame. ³⁴ Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee

su susuga gadeebugu malaiso. Esino nee howo oso tokenee poga nee su susuga neliga malaiso. ³⁵ Esiga obeeyamo. Nee su mapoo gadeebugu egee molo medee hoodo ege. Bei, gadeebugu ee neliga molo malaiso. ³⁶ Esiga nee su ma kulodu gadeebugu toowa oso molone neliga hee me daga, nee su mapoo kemeso pouni masi gadeebugu malaiso.”

Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo dimapoo taka

(Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)

³⁷ Yesu to takameleso koodobume, Pelisi odoo heeso o mosopoo nei nalame ido diso. Esemé Yesu yibolo dileso nei nalame biaso. ³⁸ Pelisi odoo oso Yesuye Yu odoo dia tei magoo ee dedelega poogoloso dee howo sawilega nei ne ogoloso dio dulone diya gooleeso.

³⁹ Esemé Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “Pelisi odoo niba wulo nibada kapu sabolo peleta sabolo hedebe kolo ee hapoolone hee kulodu hapelega pegeli niba egeesi masi doso. Bei, niyo nibada kolo ono hapeliso. Esino sooloo ma kulodu tokenee goo sabolo osoloso bi goomegeli goo oso ka moloso. ⁴⁰ Niba boobada odoo! Bei, Godeeye kolo sabolo osoloso kulodu sabolo moodoso. ⁴¹ Esiga nimapoo bi tebia mologa bi mauwe odoo pidi. Niyo egeesee seega niba tokenee goo mauwe malaiso.

⁴² Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi kobu sabolo bi pepuso abo sabolo medee molone 10 ma kulodu hedebe Godee mapoo tenee dolone nei tei ma hogugu ee ma kulodu goo toowa magoo ee telega pegeliso. Goo ee odoo mapoo goo tekepo moodeli sabolo osoloso Godee gweli goo sabolo oso. Esiga niyo Godee mapoo emegei di bi tenelone goo toowa bakadio hagee tobuloso moodee.

⁴³ Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, edebeeyo niba agalame howo gisili moso kulodu peleso odoo hu toowa too oso bili mapoo bilame goomegeliso. Osoloso eli domopoo edebeeyo nimapoo gasuwoloso emegei di to takooga, niba diya goomegeliso.

⁴⁴ Eeye-ee Pelisi odoo! Niba odoo bi mada magoo masi moloso. Edebeeyo odoo

bi egelega, dokodooga diliso. Niba egeesi masi moloso.”

⁴⁵ Osoloso tei eligili odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo Pelisi odoo mapoo tokenee sisi oso ibolo hodobo tokenee ka susu,” diso.

⁴⁶ Osoloso Yesuye see tei eligili odoo mapoo egeesee takaso, “Eeye-ee, tei eligili odoo! Bei, niyo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi goo teneliso. Esino niyo diba pidilone hegi goo ee see niso koo teli.

⁴⁷ Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ta eyo bi mapoo moso pepooko medee tekepo tegeliso. Esino niba gooleedeleyo, odoo egee bia namawe di-ayo pilugu oso? ⁴⁸ Niyo namawe di-ayo goo moodoo tekepona doloso odoo dieso pilugu eyo bi ma dokodoo moso pepooko tegeliso. ⁴⁹ Esiga Godeeye niyo goo moodoo olo hoodo ogoloso egeesee takaso, ‘Ayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo sabolo diye di odoo sabolo Isalael odoo mapoo diye dalaiso. Esino diayo abo piligilone abono wulo dala tenelaiso,’ diso.

⁵⁰⁻⁵¹ Osoloso mi bei mooloogoo omaga sibulone namawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piligimo simiso. Egeeseelone diayo Eibolo maga wooloomalai bei mooloogooloso abaga simino Sekalaya wooloomaloso omapoo koodobiaso. Bei, diayo Sekalaya yo tei moso tegei ogo osoloso Godee mapoo gala wooloso sili dousulu ogo doloso domo omapoo woolomaso. Esiga epedee hagee do odoo niyo namawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo pilugu eyo nei tokenee niyo talaiso. Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Bei, niyo namawe diowo tokenee eyo nei talaiso.

⁵² Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, Godee gooleedalai osulu yeli ki bi niyo mada magoloso ka doso. Osoloso niyo edebeeyo osulu omaga gadiyaga, kisiloso see niso koo gadu domoloso.”

⁵³⁻⁵⁴ Yesuye Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo mapoo to takameleso koodoboloso diba poogoloso diso. Esemé diayo diya komonolone hamamee beame abo mapoo Yesu mapoo woosali goo opusomo opusomo di woosameleso. Bei, diayo

goomoga Yesuye to nei taka ee ma kulodu Moseseeye tei magoo gababuoga, yo toloso goo meedilame.

12

Yesuye goo bakadio gweli odoo mapoo kokodo taka
(Matiyu 10:26-27)

¹ Osoloso beeamo domo omapoo odoo susuga oso Yesu mapoo mooloogoodolone diya kumugulone nei halagabugu nei halagabugu diso. Esememe Yesuye daga o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Pelisi odoo oso goo bakadio gweli goo ee wo habia egeesi masi moloso. Bei, wo giedege wo habia sabolo hamaga, wo giedege tokenee palaiso. ² Esiga goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ³ Osoloso niyo mada taka to ee see woola takooga duleiso. Osoloso niyo moso kulodu dulu mapoo mada taka see hamamee odoo susuga dulame moso omu ma dokodooga neligidi woola takalaiso.

Godeebolo ebi
(Matiyu 10:28-31)

⁴ Esiga emegei, ayo nimapoo taka. Odo wulo su hagee wooloomali yobolo na ebi. Bei, yo hedebe su wooloomali ee gooleedo, esino dio wooloomali yo tebile. ⁵ Esino ayo nimapoo taka. Niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, odoo wooloomaloso dio Dou mi mapoo toodalai kitulugu yimapoo moloso. Esiga niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. ⁶ Esiga niyo só pepuso dee tiadoo molee ko ta oso teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye só pepuso hedebe koo boobado bigili. ⁷ Osoloso Godeeye nibada wudu susuga yo gooleedooso. Bei, wudu susuga egee yayo olo hesigaso. Esiga niba haga na ebi. Bei, Godeeyo howo woola só ee goo toowa koo moloso. Haye. Niyo goo toowa ka moloso.”

Odo howo woola Kelisowo goo yiligebigi
(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Esiga ayo nimapoo taka. Odo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee woola yiligebuguga, nei Odo Holo ayo Godeeyo momaiye eyo mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoo dalaiso. ⁹ Esino odoo agayo odoo howo woola tobudulone amapoo tei tele poogoo goo ee woola yiligebuguga, nei ayo Godeeyo momaiye dia mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoonee dalaiso. ¹⁰ Osoloso odoo agayo Odo Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino odoo agayo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o tokenee ee Godeeye hapalaimo.

¹¹ Esiga edebeeyo niba howo gisili moso mapoo osoloso wiligi odoo taba eyo moso mapoo nibada goo meedilame ido pologa, niyo nei takalai ee haga na goolee. ¹² Bei, niyo omapoo peleso tobudulone, to takalai ee Dio Tei oso nimapoo eligileiso.”

Yesuye bi bei odoowo goo oposusu

¹³ Odo mooloogoodoo ma kuloduga odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo mo ei mapoo takee, yayo ibada ama ta eyo bi gilibo toloso badolone bi susuga yayo egee bamolo puloso abo hodio amapoo tenelame,” diso.

¹⁴ Esememe Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Emegei, amapoo kitulugu mauwe, nee bakadio nimapoo nibada nama ta eyo bi domo puloso pilei,” diso. ¹⁵ Yesuye see odoo omapoo debei mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Niba bi bei doloso badalai goo omapoo haga na goomege. Bei, bi bei doloso badalai goo oso tei gie badeli koo teneli,” diso.

¹⁶ Osoloso Yesu to hagee takoloso see dio masi hagee oposususo, “Bi bei odoo o mi mapoo yayo nei howo segei oso nali bi diya palagaso. ¹⁷ Osoloso eyo nediliyo egeesee takaso, ‘Nei nali bi hagee malai amapoo moso hee mauwe. Esiga ayo ogo goo talaiyo?’ diso.

¹⁸ Esememe yayo egeesee takaso, ‘A mo nei nali bi mageli moso guobuguloso see moso toowa abo tegelaiso. Osoloso ayo nei nali bi sabolo bi abo sabolo moso ee ma kulodu malaiso. ¹⁹ Egeeseega amapoo bi tekepo bei oso dugo susuga ee ma kulodu

osee ma malaiso. Esiga a tou hee talai mauwe. Esino a goomoga sabolo wulo badolone, wo sabolo osoloso howo sabolo namalaiso,' diso.

²⁰ Esemé Godeeye yimapoo egeesee takaso, 'No boobada odoodoo! Esiga epei gesi nee gie badeli ayo namaga peedee dalaiso. Osoloso nayo nee su pidilame bi malosó meli see odoo agayo ka talaiyo?' diso."

²¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, "Odoó agayo mipoo hamapoo bi bei mooloogoo malosó badolone, nei Godeeyo howo woola goo toowa telega poogooga, goo hageesi oso yimapoo peledabalaiso," diso.

*Tei tolosó dobolone haga na goolee
(Matiyu 6:25-34)*

²² Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. ²³ Bei, nei nali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁴ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nei nali bi dieso sogoloso koo gooloo-gali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino Godeeye dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁵ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye. ²⁶ Goo pepooko hageesi moodoolai nimapoo kitulugu medaga, niba see goo abo mapoo haga na goolee.

²⁷ Osoloso niba see dobutu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diayo dieso nediliyo pidilei tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobutu meli palapalawa oso tekepo oso Solomonoye dugo kali tekepo ee dagadi. ²⁸ Esiga dobutu meli palapalawa tekepo

oso epei gasibleso moloso, see beame hee mapoo woseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Niba tei too kibile odoo oso debei masi na debee. ²⁹ Esiga niba nei sabolo howo sabolo namalai mapoo haga na goolee. ³⁰ Bei, mi odoo oso bi egee talame diya gweliso. Esino nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³¹ Esino niba daga malalo diya esie, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee talame. Niyo egeesee seega nei yayo bi niyo goomoga ee nimapoo tenelaiso.

³² Esiga niba haga na ebi. Bei, sipi be bali odoo oso o be medee bali egeesi masi, Godeeye niba medee egeesee bamoloso. Osoloso niba ebia sabolo na debee. Bei, Godeeye niba yibolo wiligi doloso badalame yayo goomoga sabolo niba olo hesiaso. ³³ Nibada bi odoo mapoo teneloso nei molee tolosó bi mauwe odoo mapoo pi. Niyo egeesee seega, nei Kei mi ma dokodoo bi bei nibada hu sabolo malaiso. Bi bei ogoso Kei mi ma dokodoo mologa mauwe pagalaime. Bei, mi omapoo heli teli odoo oso sibleso bi ee heli koo teli. Osoloso siso bi koo nali. ³⁴ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

*Odoó Holo oso sibilei goo mapoo mopoodoo doloso debee
(Matiyu 24:45-51)*

³⁵ Esiga niba bi mopoodoo doloso goo mapoo dulone dobolone keme peyigaloso debee. ³⁶ Bei, tou teli odoo oso dia wiligi odoo ee sobo hu wo nalame di siboga, agalame bameli egeesi masi de-bee. Bei, yayo see wedi sibleso osulu mapoo kalamadiga osulu saga yadalaiso. ³⁷ Tou teli odoo oso sibilei mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo simi ogoloso dimapoo goomogalaiso. Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoo yayo o tou teli odoo ogoloso goomogolone, diba bulume doloso dimapoo nei nali tenelaiso. ³⁸ Esiga wiligi odoo oso sibilei, yo gesi domo sibumobelee o, kudi daga takooga sibumobelee, beame diba gooleedelee. Esino o tou teli odoo oso yayo egee sibo mapoo

dulone dobolone osee bamologa, yayo sibilesa diba ogoloso dimapoo goomogalaiso. ³⁹ Esino niba goo hagee medee goolee. Edebeeyo heli teli odoososo o mosopoo sibilei beeame ee duloso badebei diepi, yo olo mopoodoo doloso bolone badolone, heli teli odoososo simi ogoloso yayo habigili. ⁴⁰ Esiga niba olo mopoodoo doloso dulone bolone ka debee. Bei, Odoososo Holo ayo sibilei beeame niba gooleedele.”

⁴¹ Esem Pitaye egeesee takaso, “Lodee, no dio masi hagee takoo wulo hedebe iyo dulame ka takala o, odoososo susuga osodulame ka takala?” diso.

⁴² Esem Lodeeye nei egeesee takaso, “Goo mapoo mesimo silone tou tekepo teli bali odoososo ogumo? Wiligi odoososo osodoo egeesi masi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoososo susuga gibolone yayo dimapoo wo tenemalame.

⁴³ Osoloso wiligi odoososo osopeegoo dileso badoboso see wedi sibilesa ogoga o tou teli odoososo osodoo ee medee tekepo tolone badebei ogoloso yimapoo goomogalaiso. ⁴⁴ Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoososo osodoo osodoo osodoo medee tekepo tolone badebei ogoga, yayo see yimapoo o bi susuga ee bamelee dalaiso. ⁴⁵ Esino tou tokenee teli odoososo osodoo osodoo wiligi odoososo saga sibilega poogooga eyo nediliyo egeesee takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoososo saga koo sibo,’ doloso, emegei sobo sabolo giso sabolo tou teli odoososo abo woomele poogoloso, wo sabolo yugune sabolo ee nolone halabolone badalaiso. ⁴⁶ Yo egeesee badolone mopoodoo delega badebei mapoo, o wiligi odoososo osodoo sibilesa yo Godee mapoo odoososo koo mesili sabolo badalame, yo diya woomeleso peegoo togobigileiso.

⁴⁷ Esiga tou teli odoososo osodoo osodoo wiligi odoososo osodoo goomoga goo ee gooleedolosotou ee telega poogoloso mopoodoo delega badoga, yo diya woolaiso. ⁴⁸ Esino tou teli odoososo osodoo osodoo wiligi odoososo osodoo goomoga goo ee gooleedelega badolone goo ee telega badoga yo haga woolaime. Esiga Godeeye edebeeyo yo tou toowa talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou ee toowa

tolone badalame. Osoloso Godeeye edebeeyo tou pepooko talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou pepooko ee tolone badalame.

Mesie goo mauwe, esino domo pilei moloso
(Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ Ayo odoososo susuga domo puloso dou gigalagalame mi toowa mapoo ka simi. Esino dou osodoo paiya ee agalai a goomogo.

⁵⁰ Esino ayo dala talai beeame olo siboso. Esiga amapoo goohele toowa osodoo moloso. Esino ayo dala ma kulduga gaduga, goohele amapoo egee molo amapoo mauwe pagalaiso. ⁵¹ Esiga niyo goo goolee osodoo a mipoo hamapoo mesie goo tosimidoo dee gweliyo? Haye, domo pilei goo ee tosimi. ⁵² Esiga epedee domo hamaga dulone soosoo ma kulodu domo pimalaiso. ⁵³ Egeeseelone ama dio owolo giso holo dio domo pileiso. Osoloso owee dio owolo sobo holo dio domo pileiso. Osoloso gisowo owee dio osobo dio domo pileiso.”

Gooso peledabalai beeame ee medee ogoloso gooleedalai
(Matiyu 16:2-3)

⁵⁴ Yesuye see odoososo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba kei ma dokodoo ogoga hemiye mologa, niyo egeesee takeliso, ‘Epedee howo sibolodoo,’ deliso. Egeeseega howo tei sibiliso. ⁵⁵ Osoloso niba kei ma dokodoo ogoga kolobo me poogoloso kei dasege mologa, niyo egeesee takeliso, “Epei mi kibolodoo,’ deliso. Egeeseega mi kibiliso. ⁵⁶ Niba goo bakadio gweli odoososo! Howo sibilei goo sabolo osoloso mi kibilei goo sabolo niba olo gooleedooso. Esino bei kasee maga niba epedee hamapoo goo egee peledoboo ogoloso gooleedelega ka dabala?”

Namapoo goweli odoososo sabolo mesie
(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ “Niba kasee maga nisono goo tekepo talai goo ee gooleedelega ka dabala?”

⁵⁸ Esiga namapoo goweli odoososo osodoo no goo meedilei mapoo ido duga, no saga eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe

egee molo pagalame yibolo emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodolega poo-googa, yayo no goo meedili odoo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeeseega see goo meedili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso. ⁵⁹ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone, nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino yayo molee hesia sabolo tobuloso nayo teneega, no peegoo dileiso.”

13

Niba nibada goo tokenee maga miligi pilega poogooga, niba wedileiso

¹ Beeame omapoo odoo abo oso sibilesi Yesu mapoo Gelili odoo aboso Godee mapoo gala hu wooloso tenelone do-boome, Pailiteeye diba pilugu goo ee opo-sususo. ² Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo goo hagee ogoloso kasee gooleesomo? Gelili odoo abo pilugu odoo hagee biaso Gelili odoo susuga ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ³ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee nose nimapoo peledabalaiso. ⁴ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Silowam mi mapoo moso egi doko tegei oso goboolone odoo 18 piluguso. Odoo 18 pilugu hagee biaso Yolusalem odoo ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ⁵ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee nose nimapoo peledabalaiso.”

⁶ Osoloso Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Odoo heeso geleipi ko segei ma kulodu pigi homo tabameleeso. Esino beeame heeso segili odoo oso pigi ko goolame agalame simiso. Esino sibilesi egeino, pigi ko pelega molome egeiso. ⁷ Esemee yayo o homolee bali tou teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Dugo bakadio hedebe di ma kulodu a goomogaso, pigi homo hagooso ko poga nalame. Esino

yo ko pele. Esiga heemagee. Yayo mo homolee ma kulodu molone mi tekepo ee namalai tekeponee,’ diso.

⁸ Esemee o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, ‘Iba epedee dugo hedebe ma kulodu bolone, ayo medee mi nermalaiso. ⁹ Egeesee ma kulodu yayo ko poga, tekepo. Esino yayo ko pelega poogooga, omapoo iba homo su egee heemagalaiso,’ diso.”

Yesuye sobo gauwuloso sili tekepo moodoo

¹⁰ Yu odoowo hasali beeame hee mapoo Yesuye dia howo gisili moso mapoo peleso eligimeleeso. ¹¹ Beeame omapoo sobo hee dugo 18 ee ma kulodu badolone bo holoso o kulodu badoboome, yayo beeame susuga ma kulodu gauwuloso siliso. ¹² Esino Yesuye yo ogoloso yo malalo hapoo sibe doloso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no beeame susuga ma kulodu gauwuloso egee silo epedee hamapoo olo mauwe poogooso,” diso. ¹³ Egeesee takoloso Yesuye o deeso sobo ee sigeso. Esemee beeame omapoo sobo gauwuloso sili ee see hoododoloso tekepo silame bei mooloogooloso Godee mapoo goomoga poudooso.

¹⁴ Esemee howo gisili moso wiligi odoo taba oso Yesuye diayo hasali beeame mapoo sobo tekepo moodoo ogoloso diya komonolone odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Sadee hedebe ma kulodu beeame 7 moloso. Esiga odoo susuga oso beeame 6 ma kulodu tou talai tekepo. Esiga niyo beeame 6 hama kulodu odoo paiye susuga gilimado sibilesi tekepo moodolai tekepo. Esino niyo iyo hasali beeame mapoo sibilesi goo egeesi moodolai tekeponee,” diso.

¹⁵ Esemee Lodeeye nei yimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadio gweli odoo. Bei, niba susuga oso hasali beeame mapoo bulumakau ebigi pidiga buguloso howo nalame hado diliso. ¹⁶ Esiga niyo iyo hasali beeame mapoo nibada be hu pidiliso. Esino iyo hasali beeame mapoo Eibalahameeyo eiye hagee tiso tia masi tiamolome pidibugu egee tekeponeeyo? Bei, Saitenso kitulugu oso sobo hagee dugo

18 ee ma kulodu tiso tialoso melee masi meleeso.”

¹⁷ Yesuye to hagee taka goo oso yimapoo kamanali odoo mapoo simili goo teneeso. Esino odoo abo oso Yesuye goo medee tekepo moodoogamo sili ogoloso diya goomogaso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo ee Yesuye dio masi eligi

(Matiyu 13:31-33, Maka 4:30-32)

¹⁸ Osoloso Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogoosoo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ¹⁹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko diya pepooko toloso o homolee mapoo segei egeesi masi moloso. Esiga homokoko pepooko oso peleso homo toowa poloso, dee bo moodooga, sóso sibilesosoo omapoo ou tagagaliso.

²⁰ Ayo ogoosoo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ²¹ Ee egeesi masi. Sobosoo palawa wo silame, daga homolone palawa wo toowa ma kulodu yist pepooko kuko siliso. Egeeseega yist pepooko oso palawa wo ee diya kodiliso.”

Osulu pepooko

(Matiyu 7:13-14,21-23)

²² Yesuye Yolusalem mapoo dulone, mosobia pepooko abo eli domopooga dagamo dulone, Godeeyo to eligimo diso.

²³ Egeeseemo dumolome odoo heeso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, odoo wulo hedebe bakadio oso gie badeli ka talaiyo?” diso.

Eseme yayo nei yimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Niba osulu pepooko maga gadilame diya kitulugi. Bei, ayo nimapoo taka, odoo susuga oso osulu pepooko omaga gadilame diya kituluguleiso, esino diba omapoo gadilei tebileime. ²⁵ Bei, moso eyo amaye toboloso osulu kisileiso. Egeeseega niyo peegooga silesibulone osulu yamagalame osulu mapoo kala-madileiso. Egeeseelone egeesee takalaiso, ‘Wiligi odoo, iba gasibileiya osulu yamagee,’ dalaiso.

Esino yayo egeesee takalaiso, ‘A niba gooleede. Niba mi kamaga sibadeeyo?’

²⁶ Egeeseega niyo nei egeesee takalaiso, ‘Iba nobolo hodobo silesibulone wo sabolo howo sabolo namo siliso. Osoloso ibada mi mapoo nayo imapoo to tekepo eligimo siliso,’ dalaiso.

²⁷ Esino yayo nimapoo see egeesee takalaiso, ‘A niba gooleede. Niba mi kamaga sibadeeyo? Niba ayo hagee bado mapoo na sibadee. Amaga peegoosoo diadee, niba goo tokenee tomo silesibili odoo,’ dalaiso.

²⁸ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli mi maga peegoosoo poogooga, pee-googa dobolone, Eibalaham dio Yekob dio osoloso Aisek dio osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo do ogoloso gooholone mei kumudoosoo sabolo dobolone pupusiga malaiso.

²⁹ Osoloso mipoo toowa hamapoo debeli mi susuga maga odoo susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wo nalame sibilesosoo dabalaiso. ³⁰ Esiga odoo susuga eyo howo woola odoo hu toowa toloso epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola odoo wuluge masi dabalaiso. Esino odoo susuga eyo howo woola odoo wuluge epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola diba hu toowa toloso dabalaiso.”

Yesuye Yolusalem goolee goo

(Matiyu 23:37-39)

³¹ Beeame omapoo Pelisi odoo aboso sibilesosoo Yesu mapoo egeesee takaso, “No mi hagee poogoloso see mi hee mapoo di. Bei, Helodeeye no wooloomalame ina,” diso.

³² Eseme nei Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dileso dobu so masi Helodee mapoo takee, ‘A epei osoloso godigi mapoo bo holo paladee odoo sabolo osoloso odoo paigiga sabolo ee tekepo moodoolone badalaiso. Osoloso see beeame bakadio hedebe di mapoo a mo tou hosudalaiso,’ dee takee. ³³ Tei taka, epei sabolo osoloso godigi sabolo osoloso beeame hee sabolo mapoo mo tou ee osee tomo dileiso. Bei, edebeeyo Godee maga to toloso kokodo

takomo sili odoo ee Yolusalem mi peegoo wooloomalai tekeponee.

³⁴ Yolusalem, Yolusalem, nayo kasee maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piliguloso see Godeeye diye di odoo ee piligilame yoso ka enigeliyo? A beame kasolo mapoo kolokoloso o pe medee gilimadoloso wili egeesee selame ayo nee holo gilimado sibilame goomegeliso. Esino no koo goomegeli. ³⁵ Esiga Yolusalem odoo, niba dui. Nibada tei moso ee mosoowe malaiso. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beame oso siboga, niyo egeesee takalaiso, ‘Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,’ dalaiso. Beame omapoo niyo a see agalaiso.”

14

Yesuye Pelisi odoowo mosopoo di

¹ Yu odoo diayo hasali beame heeso Yesu Pelisi odoowo wiligi odoo taba eyo mosopoo peleso nei nalame badebeiso. Esem odoo susuga oso Yesu mapoo medee hodu dilesos yimapoo balagameleeso. ² Bei, moso ee ma kulodu odoo hee paiye toowa oso toloso o su susuga tidodoloso molome egeiso. ³ Egeesee ogoloso Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iyo hasali beame mapoo odoo tekepo moodolai ee ibada teiyo?” diso. ⁴ Esino diba to hee takele. Esem Yesuye odoo ee o deeso sigime tekepo paso. Osoloso yo diye diso.

⁵ Osoloso yayo see Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo mapoo egeesee takaso, “Nima kulodu nibada holo hee, o, bulumakau egesi oso iyo hasali beame mapoo midoo ma kulodu todobuoga, yo peegoo tamagelega pagalaisomo? Haye. Niyo yo midoo ma kuloduga peegoo tamagalaiso,” diso. ⁶ Esem diayo Yesu mapoo nei takalai me poogooso.

Eyo nediliyo toowa dalai sabolo osoloso pepooko dalai goo sabolo

⁷ Yesu moso ee ma kulodu badolone egeino, odoo susuga oso wo ne mapoo sibulone odoo hu toowa too oso bili

mapoo bulumalame diya goolee sabolo sibume egeiso. Esem Yesuye dio masi hagee dimapoo egeesee takaso, ⁸ “Odo heeso namapoo takolone sobo hu wo ne mapoo sibeye daga, no sibilesos wo nalame saga dilesos odoo hu toowa too oso bili mapoo na bie. Bei, odoo hu toowa too hee nama hamamee sibilei malaiso. ⁹ Egeeseega mosowo amaye namapoo egeesee takalaiso, ‘Nayo egee bado mapoo odoo toowa oso bie dee. Esiga no toboloso hamamee koo bilame di,’ dalaiso. Egeeseega no hamameesee mapoo bilame diya simiye sabolo dilesos bileiso. ¹⁰ Esino sobo hu wo nalame no sibeye daga, no sibilesos hamameesee bie. Egeeseega mosowo amaye no hamameesee mapoo badebei ogoloso no see malalo koodoo peleso bie dalaiso. Osoloso wo ne mapoo buluma odoo oso goo hagee ogoloso no odoo toowa dalaiso. ¹¹ Esiga odoo agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoo agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei yo Godeeye toowa dalaiso.”

¹² Osoloso Yesuye see yo sibeye dee taka Pelisi odoo mapoo egeesee takaso, “No wo toowa nalame nee odoo sabolo osoloso nemei dio sabolo osoloso nee soosoo sabolo osoloso nee bi bei odoo sabolo na gilime. Bei, nayo diba gilimaga, nei diayo dibolo hodobo wo nalame no idileiso. Egeeseega no nei hee talaimo. ¹³ Esino no wo toowa nalame mopoodoo doloso wulo bi mauwe odoo sabolo, osoloso kido todobia odoo sabolo, osoloso su kakawa poogoo odoo sabolo, osoloso howo si odoo sabolo ee gilime. ¹⁴ Bei, nayo goo hageesi moodooga, Godeeye namapoo nei tenelaiso. Bei, diayo nei namapoo egeesi pidilei tebile. Esiga Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo oso wedia maga hogadilei beame omapoo Godeeye namapoo nei tenelaiso.”

Wo ne toowa eyo goo maga dio masi taka
(*Matiyu 22:1-10*)

¹⁵ Yesubolo hodobo wo nolone debei odoo heeso to hagee duloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo peleso hodobo wo nalai odoo diba diya goomogalaiso,” diso.

¹⁶ Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odo heeso wo toowa nalame mopoodoo doloso odo susuga gilimaso. ¹⁷ Osoloso wo olo nalame o tou teli odo hee mapoo dileso yayo gilimadoo odo ee iyado sibe diso.

¹⁸ Eseme o tou teli odo oso diba gili-malame simi ogoloso diayo wo ne mapoo sibilei gowoolone goo abo maga game-nee goo takaso. Egeeseelone odo heeso yimapoo egeesee takaso, ‘A mi neiso epedee too. Esiga a dileso mi egee agalaiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odo mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

¹⁹ Eseme see odo heeso egeesee takaso, ‘A bulumakau 10 neiso epedee too. Esiga bulumakau egee sabolo tou talai tebia beleso dibolo tou talame dileiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odo mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

²⁰ Osoloso see odo heeso egeesee takaso, ‘A sobo epedee hu. Esiga a wo ne mapoo sibileime,’ diso.

²¹ Odo susuga oso egeesee takageme, to todili odo oso see wedi dileso o wiligi odo mapoo odo susuga oso taka goo susuga ee yimapoo takaso. Eseme wo ne eyo wiligi odo taba oso diya komonolone see o tou teli odo mapoo egeesee takaso, ‘No saga dileso mosobia domopoo bi mauwe odo sabolo, osoloso kido todobia odo sabolo, osoloso su kakawa poogoo odo sabolo, osoloso howo si odo sabolo iyado sibe,’ diso.

²² Eseme o tou teli odo oso saga dileso odo iyado sibleso o wiligi odo mapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odo, ayo odo abo olo iyado simiso. Esino debi pooba abo odo mauwe moloso,’ diso.

²³ Eseme wiligi odo oso see o tou teli odo mapoo egeesee takaso, ‘No see dileso odo eli domopoo egee silesibo sabolo osoloso wadou moso mapoo debeli odo ee hapoo sibilame to kitulugu sabolo takee, mo moso kulodu debi pooba ee edebeeyo tolo tebilame. ²⁴ Esiga ayo namapoo taka, wo ne hagee ma kulodu odo daga ayo gilimome sibilei gowe odo oso wo ayo mopoodoo doo nalaima,’ diso.”

*Yesu dadalai goo ee kaseeyo?
(Matiyu 10:37-38)*

²⁵ Odo susuga oso Yesu dedeme, Yesuye dimapoo bidi toboloso tobudulone egeesee takaso, ²⁶ “Odo agayo ama sabolo, osoloso owee sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso owolo sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o gie badeli sabolo mapoo diya goolone, nei a goolee pepooko daga, yo ayo di hamamee deedee sibilei tebile. ²⁷ Osoloso odo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deedee sibilei tebile.

²⁸ Edebeeyo kulo moso tagalame gooleega, yo daga badolone yayo kulo moso tagalai molee tebia beleso agalame hesigileiso. ²⁹⁻³⁰ Bei, yo daga molee hesigilega tou bei mooloogooga, molee hosudoga, tou hoo malaime. Egeeseega odo susuga oso moso ee togodelega poogoo ogoloso manolone yiligilone egeesee takalaiso, ‘Odo hagee moso tagalame bei mooloogooso. Esino hosudalai tebile,’ dalaiso.

³¹ Dio masi hee hagooso. Mi bakadio oso ha talaiso. Egeesee ma kulodu mosodei heeso odo 10,000 gilimado sibileiso. Osoloso mosodei heeso odo 20,000 gilimado sibileiso. Esino odo 10,000 gilimado ha teli wiligi odo taba oso daga medee badolone, odo 20,000 mapoo ha talai tebia beleso goo ee goolone badalaiso.

³² Osoloso yayo o odo sabolo odo 20,000 mapoo ha talai ee koo tobuoga, yayo o odo hee odo 20,000 gilimado simi dia wiligi odo taba mapoo to todi dalaiso, yibolo see mesilame. ³³ Esiga odo agayo ama hamamee dadalame gooleega, yayo o bi susuga poogoloso a ka deedee sibe.

³⁴ Solu ee bi tekepo. Esino solu hadali medaga, nayo solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo? ³⁵ Esiga solu egee goo mauwe mologa, odo susuga oso solu egee togogigileiso.

Odo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

15

Yesuye sipi be osugoba maga dio masi taka

(Matiyu 18:12-24)

¹ Tekisi molee misigeli odo sabolo osoloso goo tokenee teli odo sabolo Yesuwo to dulame sibilesa debeiso. ² Esino Pelisi odo sabolo osoloso tei eligili odo sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone egeesee takagameleeso, “Odo hagooso tokenee teli odo ee gilimadoloso dibolo hodobo wo namo siliso,” diso.

³ Esemé Yesuye dio masi hagee dimapoo takaso, ⁴ “Sipi be hu bali odo oso o sipi 100 bameleeso. Egeesee ma kulodu hedebe osugobooga, yayo ogo goo moodoolaisomo? Yayo go woolalowe pogoo mapoo o sipi be abo 99 omapoo hologooloso, see hedebe osugoba ee esiamo dileiso. ⁵⁻⁶ Yayo esiameliso ogoga, yo goomogolone sipi be ee mosopoo imado sibileiso. Osoloso o odo abo ee gilimadoloso egeesee takalaiso, ‘Mo sipi be osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibilesa abolo goomoga poude,’ dalaiso. ⁷ Esiga ayo nimapoo taka, Kei mi mapoo odo 99 Godeeyo howo woola tekepo debeli dia goo mapoo goomoga goo oso osee moloso. Esino goo tokenee teli odo hedebe o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Kei mi mapoo goomoga toowa oso malaiso.”

Yesuye molee ko oso osugoba maga dio masi taka

⁸ “Beeame hee mapoo sobo hee o molee ko 10 ma kulodu hedebe osugobalaiso. Eseega yo ogo goo moodoolaisomo? Yayo keme pudoloso esiamo silone, o moso kulodu goko oso kakabalaiso. ⁹ Osoloso yayo o molee ko osugoba ee ogoga, yayo o odo ee iyadoloso egeesee takalaiso, ‘Mo molee ko osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibilesa abolo hodobo goomoga poude,’ dalaiso. ¹⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee teli odo hedebe o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Godeeyo momaiye susuga Kei mi ma dokodoo egee do oso goomoga toowa poudileiso.”

Yesuye holaisoso peegoo dobudo di maga dio masi taka

¹¹ Yesuye see dio masi hee hagee odo mapoo egeesee oposususo, “Odo hee owolo giso holo bakadio debeiso. ¹² Esino beeame heeso omoloye ama mapoo egeesee takaso, ‘No toga nee bi ayo talai malalo epedee amapoo tenee,’ diso. Esemé amaye owolo bakadio ee ma kulodu o bi abo puloso dimapoo piso.

¹³ Esemé omoloye beeame abo poogoloso hamamee amameeye yimapoo bi pi ee toloso see odo abo mapoo neiso toloso see mi hee eli sage mapoo diso. Yo omapoo dileso tokenee goo ma kulodu badolone, o molee toowa hosudooso. ¹⁴ Yayo o molee toowa hosudooloso melee beeame omapoo mi kibiya oso mi omapoo hodia goo meleeso. Esemé yayo see gilibo holo masi badolone, hodia goo toowa egeliso. ¹⁵ Esiga yayo molee tou talame mosobia odo hee mapoo dileso peledabaso. Esemé mosodei odo ogo yo o go mapoo dileso o be bamelee diso. ¹⁶ Esemé yo dileso be hu nei nolone beso nali nei ee ogoloso nalame gweliso. Esino odo heeso beyo nei sabolo osoloso nei abo sabolo yayo nalame koo tosibili.

¹⁷ Yayo egeesee badebei ma kulodu, beeame heeso yimapoo goo goolee tekepo oso sibume, yayo egeesee gooleeso, ‘Mo mamó tou toloso nei teli odo susuga ee hodia sabolo koo debeli. Esino a hamapoo hodia sabolo badolone talame ka seeso. ¹⁸ Esiga a see wedi dileso mo ma mapoo egeesee takalaiso: Ma, ayo Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. ¹⁹ A tokenee odo. Esiga nayo see epedee amapoo mo holo dalai tekeponee. Esino tekepo, nayo a nee tou toloso nei teli odo hee dee takee,’ diso. ²⁰ Osoloso yo amameeye badebei mi mapoo diso.

Esino yo eli sage abaga osee sibumolome, amaye ogoloso owolo diya sooloolone, yayo saga hoguo dileso owolo mapoo booolomaloso adaso.

²¹ Esemé owoloye yimapoo egeesee takaso, ‘Ma, a Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. A tokenee

odoo. Esiga nayo amapoo mo holo dalai tekeponee,' diso.

²² Esino amaye o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, 'Dugo tekepo sabolo osoloso homo bi sabolo osoloso dee sesa mapoo kali ki bi sabolo saga tosiholeso yimapoo kadige. ²³ Osoloso mo gala hu ma kulodu bulumakau be hu kauwa wooloso si. Osoloso hodobo wo nolone goomogalaiso. ²⁴ Bei, mo holo hagee olo tano, see epedee gie badoso. Osoloso olo dobudo diso, esino epedee ogoso,' diso. Esiga diayo hodobo wo nolone goomoga poudooso.

²⁵ Diba egeeseelone doboome, emei o homolee ma kulodu tou temeleso sibulone, amayo moso kulodu odoo susuga goomogolone hopolone kosaiya pegigamolome duso. ²⁶ Esemé yayo o tou teli odoo hee idoloso yimapoo woosaso, 'Mo mamó moso ma kulodu ogoo goo tolo?' diso. ²⁷ Esemé o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nomolo epei simiso. Esiga namaye owolo yo medee tekepo wedi simi ogoloso, goomogolone bulumakau be hu kauwa wooloso siloso wo toowa ka nalagamoloso,' diso.

²⁸ Esemé emei goo hagee duloso komonolone wo ne mapoo dile. Esemé amaye sibilesó o daga holo yo wo ne mapoo gadilame giso. ²⁹ Esino yayo ama mapoo egeesee takaso, 'Ayo dugo susuga ma kulodu nee tou teli odoo masi silone nee to mapoo mesimo silone tou toowa temeleso. Esino nayo gout be hu pepooko wooloso amapoo takolone, nee odoo sabolo neye, dee takele. ³⁰ Esino nowolo hagooso nee bi sabolo nee molee sabolo tolosó domo sili sobo sabolo badolone hosudoloso sibume, nei nayo yimapoo goomogolone be kauwa wooloso wo toowa nolone ka dabala?' diso.

³¹ Esino amaye owolo mapoo egeesee takaso, 'Mo holo, nayo beame susuga abolo badebeiso. Esiga mo bi susuga ee nee. ³² Esino epei iba goomogalai tekepo. Bei, nomolo hagee olo tano, epedee yo see gie ka badoso. Osoloso yo usugobano, see epei yo ogoso,' diso."

16

Molee gibadeli odoo maga dio masi taka

¹ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Beame heeso bi bei odooso o molee gibadeli idoloso badebeiso. Egeesee ma kulodu bi bei odoo o molee gibadeli odoo oso o molee mada namelee goo ee yo duso. ² Osoloso yayo o molee gibadeli odoo ee idoloso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee toke-nee bameleena. Esiga no tekepo, nayo tou temelee goo susuga ee booka mapoo hoguguloso amapoo eligi. Bei, nayo see mo molee gibadalai tekeponee. Esiga no tou epedee pagalaiso,' diso.

³ Esemé molee gibadeli odoo oso egeesee gooleeso, 'Mo wiligi odoo oso mo tou ee olo peegoo magooso. Esiga a see ogoo tou toomoba? A nei howo segelame mi gabalai a kitulugu mauwe. Osoloso ayo odoo mapoo wulo hoowamo silei diya simileeyo. ⁴ Esino ayo mo tou poogooga, mo odooso a dia mosopoo ido palame, ayo goo talai epedee olo gooleedoso.'

⁵ Egeesee gooloso yayo o wiligi odoo mapoo bi wulayo temelee odoo ee gili-madooso. Osoloso daga odoo hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka pagala? Nei kasolowo?' diso.

⁶ Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, 'Ayo mo dalamoo 100 mapoo olipi i keedoo ee nei tenele,' diso.

Esemé molee gibadeli odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo dalamoo 100 mapoo olipi i keedeme hogugu ee tabuguloso, see dalamoo 50 mapoo olipi i keedoo ono too doloso hogigi,' diso.

⁷ Osoloso molee gibadeli oso see odoo hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka molosomo? Nei kasolowo?' diso.

Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, 'Ayo mo wogai 100 mapoo palawa wo soo too eyo nei tenele,' diso.

Esemé molee gibadeli odoo oso yimapoo nei egeesee takaso, 'Wiligi odoo o booka

hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo wogai 100 mapoo palawa wo soo too hogugu ee tabuguloso, see wogai 80 mapoo palawa wo soo ono too doloso hogigi,' diso.

⁸ Esino o wiligi odoosoo oso goo hagee duloso o molee tokenee gibadeli odoosoo mapoo egeesee takaso, 'Nayo odoosoo abo pidi goo oso see hamamee no pidileiso,' diso."

Eseme Yesuye see egeesee takaso, "O, mi odoosoo oso eyo nediliyo goolone emegei dimaga pidili goo susuga ee medee gooleedoosoo. Esino Godeeyo odoosoo oso goo egeesee moodoolai kibiya gooleede. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niyo mipoo toowa hamapoo dobolone, nibada molee sabolo osoloso nibada bi sabolo oso emegei pidi osoloso emegei dolone ka debee. Niyo egeeseega nei bi egee mauwe poogooga, Godeeye niba Kei mi ma dokodoo kookaiyo moloso osee malai moso omapoo ido palaiso.

¹⁰ Esiga edebeeyo goo pepooko medee kibiya bamologa, yo see goo toowa balai tebileiso. Osoloso odoosoo agayo goo pepooko balai tebilega poogooga, yo goo toowa balai tebileime. ¹¹ Esiga niyo mi toowa eyo bi medee belega poogooga, see niyo Kei mi eyo goo ee medee kasee balaisomo? ¹² Osoloso see niyo nee odoosoo bi medee belega poogooga, odoosoo agayo nee bidee ee no balame namapoo ka tenelaiyo?

¹³ Esiga edebeeyo wiligi odoosoo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoosoo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoosoo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga edebeeyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa tolosoo badalai goo mapoo mesilei tebile."

¹⁴ Eseme Pelisi odoosoo oso Yesuye to taka hagee duloso manolone yiligaso. Bei, Pelisi odoosoo hagee bia molee diya goomegeli. ¹⁵ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba wulo edebeeyo tekepo odoosoo dalame, odoosoo howo woola gamenee goo tekepo moodeliso. Esino ee ma kulodu Godeeye niyo goo goolee olo

gooleedoosoo. Esiga edebeeyo nibada goo ogoloso tekepo deli ee nei Godeeye nibada goo ee diya tokenee deliso.

¹⁶ Godeeye tei magoo Moses mapoo tenee ee hogugu sabolo osoloso Godee maga to tolosoo kokodo takomo sili odoosoo oso to hogugu oso odoosoo abaga gilimado simino, Yoneeye badebei beame omapoo peledabaso. Osoloso Yoneeyo beame poogoloso hamamee mapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoosoo mapoo takaso. Esiga edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilame diya ka kituluguso. ¹⁷ Esiga mipoo sabolo Kei mi sabolo oso me pagalai ee tebia. Esino Godeeye tei magoo hogugu ee ma kulodu hu pepuso hee peegoo pagalai tebile.

¹⁸ Esiga edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo sobo egee heli toso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo huga, yo odoosoo heeyo osobo ee peedee huso."

Bi bei odoosoo dio Lasales dio

¹⁹ "Beame heeso bi bei odoosoo badebeiso. Yo beame susuga dugo kali bi tekepo kaloso badolone nei medee tekepo nolone badebeiso. ²⁰⁻²¹ Beame domo mapoo bi mauwe odoosoo badebeiso, o hu Lasales. Yo o su susuga e buloso badebeiso. Esino yo beame susuga bi bei odoosoo moso osulu miyopoo iboduloso badolone bi bei odoosoo nei ne kokou mou ee nalame goomegeliso. Osoloso soso sibilesosoo o e mapoo pieliso.

²² Osoloso beame abo poogoloso hamamee bi mauwe odoosoo Lasales taso. Eseme Godeeyo momaiye oso yo todilesosoo Eibalahameeye badebei koola mapoo ibediso. Osoloso hamamee bi bei odoosoo taso. Eseme odoosoo abosoo o su midoosoo. ²³ Yo tolosoo abaga dino odoosoo wedia oso debeli mi mapoo dala ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone, dokodoo egeino, Eibalaham eli sage badoboome ogoloso, yima koola mapoo Lasales badoboome egeiso. ²⁴ Eseme yo ilone egeesee takaso, 'Ma Eibalaham, nayo a sooloo dele. Osoloso Lasales amapoo sibeye dee, yayo sibilesosoo o dee wolugu oso howomoo olugudolosoo, mo i mapoo

sigoga, kekebie palame. Bei, a dou hagee ma kulodu dala sabolo bado,' diso.

²⁵ Esino Eibalahameeye nei egeesee takaso, 'Mo holo, no goolee. Nayo gie badebei beame omapoo bi medee tekepo ono temeleso. Esino Lasales yo bi mauwe gilibo holo masi badebeiso. Esiga epedee Lasaleseye hamapoo goomoga sabolo badoga, nei nayo dala ma kulodu ka badoso. ²⁶ Osoloso goo hee ee, niba ogo osoloso iba ogo doloso domo omapoo goodobia diya toowa edebeeyo hodiokoo dabagalai tebile moloso. Esiga iyo hagee do omaga niyo egee do mapoo dabagalai eli mauwe. Osoloso niyo egee do omaga edebeeyo iyo hagee do mapoo dabagalai onosee eli mauwe,' diso.

²⁷ Esemé bi bei odoo oso nei egeesee takaso, 'Ma Eibalaham, ayo namapoo howaso, nayo Lasales mo mayo moso mapoo wedi diye dalame. ²⁸ Bei, mo mayo moso mapoo molo dio dee tiadoo omapoo doso. Esiga Lasaleseye see wedi dileso dimapoo kokodo takalai tekepo, diba toga see dala mi hamapoo sibiyaga,' diso.

²⁹ Esemé Eibalahameeye egeesee takaso, 'Dimapoo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to hogugu sabolo olo moloso. Esiga dia goo goolee tekepo palame, diayo kokodo taka to ee dulei tekepo,' diso.

³⁰ Esemé bi bei odoo oso nei egeesee takaso, 'Haye, egeesee selaimé. Esino odoo hee ta maga see hogado sibilesi dimapoo takooga, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo ka sibilei,' diso.

³¹ Esino Eibalahameeye see tobu yimapoo egeesee takaso, 'Diayo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to hogugu omapoo tei telega poogooga, diayo see kasee maga odoo hee ta maga hogado sibilesi to takooga, omapoo tei ka talaiyo?' diso."

17

Tokenee goo mapoo gido dili goo (Matiyu 18:6-7,21-22, Maka 9:42)

¹ Beeame heeso Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Edebeeyo goo tokenee mapoo gido dilei goo ee tei sibileiso. Esino goo egee bei mooloo-goomo sili odoo mapoo, ayo yimapoo ka taka, eeye-ee! ² Esiga odoo heeso amapoo tei too odoo ee goo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odoo aboso yimapoo sibilesi, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odoo egee dala pepooko toloso talaiso. Esino yayo odoo amapoo tei too pepooko ee goo tokenee mapoo gido dileso, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odoo mapoo takelega poo-googa, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaiso. ³ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee.

Osoloso nee odoo tei too odoo oso goo tokenee toga, yimapoo takee. Osoloso yayo o goo tokenee mapoo goohele sabolo o tokenee mapoo miligi piaga, o tokenee egee boobado bigi. ⁴ Osoloso yayo beame hedebe ma kulodu namapoo tokenee too ee 7 daga, osoloso namapoo sibilesi yayo emegei di to taka onosee 7 daga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi."

Tei too goo

⁵ Diye di odoo oso Lodee mapoo egeesee takaso, "Iyo tei too goo ee toowa moodee," diso.

⁶ Esemé Lodeeye nei egeesee takaso, "Niyo tei too goo oso homokoko pepooko egeesi masi nimapoo mologa, niba tebia niyo molobei hamapoo takolone, 'No nee too sabolo tado dileso abei mapoo tebee,' daga egeesee selaiso," diso.

Wiligi odoo o tou teli odoo eyo goo

⁷ "Tou teli odoo oso o wiligi odoowo homolee mapoo mi doomelee maga, o, sipi be hu bamelee maga siboga, yo wulo sibilesi nei nalaimé, haye. ⁸ Yo daga o wiligi odoo taba eyo nei siloso, dugo hapoo ee kaloso, nei si ee yimapoo tenelaiso. Osoloso o wiligi odoo taba oso nei naloso koodobuoga, see hamamee yayo wo sabolo howo sabolo nalaiso. ⁹ Esino yayo tou egeesi tomo siloga, o wiligi odoo taba oso nei yimapoo goomoga to takalaimé. Bei, egee o tou. ¹⁰ Esiga

niba egeesee selai tekepo. Ayo nimapoo tou teye daga, niyo goo egee toloso egeesee takalai tekepo, 'Iba wulo tou teli odo. Esiga iyo tou hagee tomo silesibo goo hee talame koo seeso,' dee takee," diso.

Yesuye odo e bia 10 ee tekepo moodoo

¹¹ Yesu Yolusalem mi mapoo dulone, Gelili mi ogo osoloso Samaliya mi ogo doloso domo abaga diso. ¹² Yo eli domo mapoo mi pepooko hee mapoo dumolome, odo e bia 10 egeiso. Odo e bia 10 oso Yesu ogoloso yima hegi sibadele. Esino wulo eli sage tebisamolone, ¹³ toso neligidi yimapoo egeesee takaso, "Yesu, wiligi odo, nayo iba sooloo dolone pidi!" diso.

¹⁴ Esem e yayo diba ogoloso egeesee takaso, "Niba dilesi Godee ogo odo ogo doloso domo debeli odo mapoo nibada su eligi," diso. Diba Yesuye egeesee taka dulo dimelee omapoo, dia kolo see tekepo paso.

¹⁵ Osoloso dima kulodu odo hee o kolo tekepo pa ogoloso Yesu mapoo wedi sibulone, toso neligidi Godee mapoo goomoga poudoomo simiso. ¹⁶ Egeeseemo sibilesi Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone Yesu mapoo goomoga teneeso. Odo hagee Samaliya odo.

¹⁷ Esem e Yesuye egeesee takaso, "Ayo odo 10 olo tekepo moodooso. Esino odo abo egee bia kasomo?" ¹⁸ Bei kasee maga, Yu dele poogoo odo hedebe hagooso obusomo Godee mapoo goomoga tenelame ka wedi simiyo?" diso. ¹⁹ Osoloso Yesuye odo hamapoo egeesee takaso, "Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso. Esiga no toboloso di," diso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei

(Matiyu 24:23-28,37-41)

²⁰ Beeame heeso Pelisi odo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kobolone sibileiyo?" diso.

Esem e Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee woola sibo agalaime. ²¹ Osoloso edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee hamapoo hagee moloso, o, koogee moloso,

dee takalaime. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima kulodu moloso," diso.

²² Osoloso see o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, "Odo Holo mo beeame oso siboga niyo agalame goomogalai beeame ee sibileiso. Esino niba agalaime. ²³ Osoloso see edebeeyo nimapoo takolone, 'Odo Holo a koo badoso, o, hamapoo badoso,' dee takooga, dia to mapoo tei toloso omapoo na agala di. ²⁴ Esino Odo Holo ayo sibilei beeame ee, kei ebiedi buguga mi susuga egee gadeebugu egeesee selaiso. Egeeseega odo susuga oso agalaiso. ²⁵ Esino daga Odo Holo a dala toowa talaiso. Osoloso odo epedee hagee do oso a diya gowoolaiso.

²⁶ Nowaye badebei beeame omapoo goo peledaba, goo hedebe egeesi masi oso Odo Holo ayo sibilei beeame omapoo peledabalaiso. ²⁷ Nowaye badebei beeame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone dobolone, soboso giso obuo osoloso gisoso sobo huya dolone debeiso. Egeesee selone doboome, beeame heeso Nowa du ma kulodu gadiso. Esem howo toowa duwa oso sibilesi odo susuga piluguso.

²⁸ Osoloso goo hedebe egeesi masi oso Loteeye badebei beeame mapoo peledabaso. Bei, Loteeye badebei beeame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone debeiso. Osoloso biso emegei nei pidi nei pidi dolone debeiso. Osoloso nei howo sogo, moso togo dolone debeiso. ²⁹ Egeesee selone doboome beeame heeso, Loteeye Sodom mi poogoloso dime, kei ma dokodooga dou sabolo osoloso yo dei heliye oso sibilesi odo Sodom mi mapoo debeli susuga piluguso.

³⁰ Esiga Odo Holo ayo sibilei beeame mapoo odo susuga oso goo egeesi tolone dogo, ee ma kulodu a ka sibilei. ³¹ Esiga beeame omapoo odo hau mapoo badebei oso see moso kulodu o bi talame gadilei tekeponee. Osoloso odo homolee mapoo nei howo sogomologa, yo see mosopoo wedi dilei tekeponee. ³² Esiga niba Loteeyo osobowo goo ee goolee. ³³ Esiga odo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame wegegeega, o gie badeli egee osugob-

alaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie osee badalaiso. ³⁴ Esiga ayo nimapoo taka, beame omapoo giso bakadio kida hedebe mapoo tileiso. Esino odoo hee ido polone, odoo heeno omapoo pagalaiso. ³⁵ Osoloso beame omapoo sobo bakadio wo gamalaiso. Esino sobo hee ido polone, sobo heeno omapoo pagalaiso. [³⁶ Osoloso beame omapoo giso bakadio homolee ma kulodu tou tomo sileiso. Esino odoo hee ido polone, heeno omapoo pagalaiso.”]

³⁷ Yesuye to hageesee takoloso koodobume, o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, goo hagee kamapoo peledabalaiyo?” diso.

Eseme Lodeeye dimapoo nei egeesee takaso, “Mi hee mapoo gala ta eyo su hune mologa, kukodee susuga hune egee nalame omapoo busiliso,” diso.

18

Sobo bauwo goo maga dio masi taka

¹ Osoloso Yesuye see tobu dio masi hamaga o hamamee dili odoo dimapoo eligiso, diayo beame susuga dokodoo takomo silone gowoolega pagalame. ² Egeeseelone yayo egeesee takaso, “Mi hee mapoo goo meedili odoo badebeiso. Esino yo Godeebolo ebilega badolone, odoo koo gweli. ³ Osoloso mi hedebe omapoo sobo bau hee badebeiso. Esino sobo hagooso beame susuga goo meedili odoo hamapoo sibilesi howolone egeesee takeliso, ‘Nayo a pidilone odoo amapoo ha egee tomolo eyo goo meedi,’ deliso.

⁴ Esino goo meedili odoo oso daga sobo hagee pidilei yo goomegele. Esino beame susuga sobo hagooso yimapoo sili sileeme ogoloso egeesee gooleeso, ‘A Godeebolo koo ebili osoloso a odoo koo gweli. ⁵ Esino a sobo hageeyo to dumeleso diya gowoo. Esiga yayo see mo moso mapoo sibili ee pagalame yo pidileiso,’ diso.”

⁶ Esiga Lodeeye egeesee takaso, “Goo medee koo meedili odoo eyo goo hagee ogoloso goo goolee medee kibiya te. Bei, goo meedili odoo hagooso daga sobo hagee pidilei gowoomeleso see hamamee

yo pidiso. ⁷ Esiga Godeeye hesiga odoo oso beame sabolo gesi sabolo yimapoo howa mologa ogoloso diba tei pidileiso. Osoloso yayo diayo dokodoo taka to ee duloso nei tenelai koo dagili. ⁸ Esiga ayo taka, Godee o odoo oso yimapoo howa duloso goomoga sabolo diba pidiliso. Esino Odoo Holo ayo see wedi sibilei beame mapoo, mipoo hamapoo tei too goo ee molo agalaisomo?”

Pelisi odoo sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo sabolo

⁹ Odoo abo dieso nediliyo diba Godeeyo howo woola tekepo dolone, hee odoo abo tokenee deli odoo mapoo Yesuye dio masi hageesee takaso, ¹⁰ “Odoo bakadio, Pelisi odoo sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo sabolo, Yu odoowo tei moso mapoo dokodoo takalame palaso. ¹¹ Osoloso Pelisi odoo oso toboloso obusomo tobudulone dokodoo hageesee takaso, ‘Godee, a namapoo goomoga to taka. Bei, a odoo abo egeesinee. Bei, diba adaba bi teliso, osoloso goo tokenee teliso, osoloso diba adaba sobo sabolo giso sabolo heli teliso. Osoloso a see tobu namapoo goomoga to taka. Bei, a tekisi molee misigeli odoo keeseenee. ¹² Bei, a sadee hedebe ee ma kulodu beame bakadio nei nelega tei doloso badeliso. Osoloso ayo bi too beame mapoo mo bi 10 ee ma kulodu hedebe namapoo teneliso,’ diso.

¹³ Esino tekisi molee misigeli odoo oso hamameedee hoogoo bia omaga toboloso o goo tokenee mapoo gooholone o su eyo nediliyo o budo mapoo kobuguloso oo goobodobuloso tobudulone dokodoo egeesee takaso, ‘Godee, a tei medee diya tokenee odoo. Esiga nayo a sooloo dolone mo goo tokenee eyo nei na tenee,’ diso.

¹⁴ Esiga ayo nimapoo taka, tekisi molee misigeli odoo hagooso o mosopoo wedi dulone, Godeeyo howo woola abaga tekepo odoo doloso diso. Esino Pelisi odoo mapoo goo hageesi mauwe meleeso. Esiga odoo agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoo agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei Godeeye yo toowa dalaiso.”

*Yesu sabolo holaiso sabolo
(Matiyu 19:13-15, Maka 10:13-16)*

¹⁵ Beeame hedebeeso odoo aboso holope Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso pidilame. Esino o hamamee dili odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso.

¹⁶ Esememe Yesuye holaiso gilimadoloso, o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi poga, diba Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso.

¹⁷ Ayo nimapoo taka, edebeeyo o goo holaiso masi amamo to mapoo mesimo sili, egeesee selega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe.”

*Bi bei odoo
(Matiyu 19:16-30, Maka 10:17-31)*

¹⁸ Wiligi odoo heeso sibileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo tekepo, ayo ogoo goo toga kookaiyo badoboso gie badeli ka talaiyo?” diso.

¹⁹ Esememe Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame nayo a tekepo odoo dee ka takala? Tekepo odoo hee koo badoso. Esino hedebe Godeeno tekepo.

²⁰ Esiga Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: adaba kooka sobo na peedee hui, osoloso odoo na wooloome, osoloso heli na te, osoloso odoo hee mapoo gamenee na gigidi, osoloso nama dio noowee dio oso taka to omapoo mesie.”

²¹ Esememe odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “A holope pepooko maga simi tei magoo susuga hagee tobuloso tomo simiso,” diso.

²² Esememe Yesuye o to duloso nei egeesee takaso, “No goo hedebe doopoo dagadi moloso. No dilesa nee bi susuga odoo abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso bi too eyo nei molee ee bi mauwe odoo mapoo pi. Nayo egeesee seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Esiga no a deedee sibe,” diso.

²³ Odoo hagooso Yesuwo to duloso diya pupudasoo. Bei, yimapoo bi bei meleega.

²⁴ Esememe Yesuye yimapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilei diya kalawa.

²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa.”

²⁶ Esememe o hamamee dili odoo oso eligi goo hagee duloso egeesee takaso, “Esino kalawa egee odoo agayo gie badeli ka talaisomo?” diso.

²⁷ Esememe Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo eyo nediliyo o gie badeli pidilei tebile. Esino hedebe Godee yino tebia. Bei, yayo goo susuga ee moodoolai yimapoo kalawa mauwe,” diso.

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba ibada bi susuga poogoloso, no dodomo simiso,” diso.

²⁹⁻³⁰ Esememe Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo maga o moso sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso emei dio sabolo omolo sabolo, osoloso ama dio owee dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo poogoloso siboga, yayo epedee hamapoo nei toowa talaiso. Osoloso hamamee yo kookaiyo badoboso gie badeli talaiso,” diso.

*Yesuye see eyo talai goo ee taka
(Matiyu 20:17-19, Maka 10:32-34)*

³¹ Osoloso see Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso peegoo gilimado dilesa dobolone dimapoo egeesee takaso, “Iba epei Yolusalem mi mapoo poloso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso daga Odoo Holo mo goo hogugu susuga omapoo peledabalaiso. ³² Osoloso a Yu dele poogoo odoo mapoo tenelaiso. Osoloso diayo a manalaiso, osoloso amapoo tokenee goo moodoolaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso. ³³ Osoloso a tiso dabalaiso, osoloso a wooloomalaiso. Esino a midoo ma kulodu tamoloso, beeame bakadio hedebe di poogoloso see gie badeli toloso hogabileiso,” diso.

³⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso goo eyo bei medee kibiya gooleede. Bei, goo eyo bei dimaga mada magooga.

*Yesuye odoo howo bakadio si moodoo
(Matiyu 20:29-34, Maka 10:46-52)*

³⁵ Yesu Yeliko mi koola mapoo sibumolome, odoo howo bakadio si oso Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ³⁶ Egeeseelone odoo mooloogoodoo susuga oso to bowoomo sibume duloso odoo abo mapoo woosaso, ogoo goo oso peledaba beleso. ³⁷ Esemee odoo aboso yimapoo takolone egeesee takaso, “Yesu Nasalet odoo oso odoo abo sabolo ka diadee,” diso.

³⁸ Yo to hagee duloso neligidi iso, “Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleeso.

³⁹ Esino odoo malalo diadee oso yimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No to mauwe badebee,” diso. Esino edebeeyo yimapoo egeesee takeme, yayo dia to mapoo dulega, to kitulugu sabolo neligidi egeesee takolone badebeiso, “Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleeso.

⁴⁰ Esemee Yesu o to duloso omapoo kookoo toboloso tobudulone, odoo abo dimapoo egeesee takaso, “Odo egee hamapoo ido sibe,” diso. Osoloso odoo howo si olo Yesu mapoo ido sibileso bado-boome, Yesuye yimapoo egeesee takaso, ⁴¹ “No ayo namapoo ogoo goo moodoolai goomogodo?” diso.

Esemee howo si odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, mo howo tekepo pe. A see agalai goomogo,” diso.

⁴² Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Esiga no epedee nee howo see ege. Bei, no tei tooga, no see olo tekepo paso,” diso. ⁴³ Esemee haga bologelega o howo bakadio see tekepo paso. Esemee yayo Yesubolo dulone Godee mapoo goomoga poudoomo diso. Esemee goo peledaba hagee egei odoo susuga oso Godee mapoo goomoga poudoomo diadeeso.

19

Sekiyes tekisi molee misigeli odoo

¹ Yesu Yeliko mi mapoo peledoboloso, see mi domo abaga dimeleeso. ² Mi omapoo tekisi molee misigeli wiligi odoo taba badebeiso, o hu Sekiyes. Osoloso yo bi bei odoo. ³ Yesu eli domo abaga dumolome, odoo susuga oso yo agalame

diya mooloogoodoo. Sekiyes yo Yesu agalai goomogaso. Esino yo odoo diya deiyepoga, yayo Yesu agalai odoo mooloogoodoo oso yo gooloogooso. ⁴ Esemee Sekiyes yo Yesu agalame Yesu diayo sibatemelee eli su mapoo malalo saga hoguo dilesa homo ma dokodoo peleso badebeiso.

⁵ Esemee Yesuye sibileso egeino, Sekiyes yo homo ma dokodoo peleso badoboome ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Sekiyes, no saga miyomoo mei. A epei nobolo hodobo nee mosopoo dilei goomogo,” diso. ⁶ Esemee yo saga miyomoo meilesa, goomoga sabolo Yesu o mosopoo ido diso.

⁷ Osoloso odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya gowoolone egeesee takaso, “Yesu tokenee teli odoowo mosopoo diso,” dee takaga meleeso.

⁸ Osoloso diba dilesa Sekiyeseeyo moso mapoo dobolone Sekiyeseeye toboloso egeesee takaso, “Lodee, a epei goo hageesi moodoolaiso: Ayo mo bi abo hodio ee bi mauwe odoo mapoo pileiso. Osoloso adaba molee ayo gamenee taka maga ayo hedebe too eyo nei see mawo dimapoo nei toowa bakadio bakadio di egeesi dimapoo tenelaiso,” diso.

⁹ Esemee Yesuye Sekiyeseeyo to duloso yimapoo egeesee takaso, “Epei moso hageeyo kulodu debeli odoo mapoo gie badeli goo olo tosimiso. Bei, Sekiyes hagee nose Eibalahameeyo amawe. ¹⁰ Bei, Odo Holo ayo simi hagee tei tele pogo odoo peegoo osugoba ee esiamelaso ogoloso diba gilimadoloso dimapoo gie badeli tenelame ka simi,” diso.

Wiligi odoo oso o tou teli odoo mapoo molee tenee
(*Matiyu 25:14-30*)

¹¹ Edebeeyo Yesuwo to hagee dulone dobolone egeesee goolone debeiso, “Yesu Yolusalem koola mapoo sibileso badoso. Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo onosee koola tooboo malaiso,” demeleeso. Egeesee gooloogamelee ogoloso, Yesuye dio masi hagee takaso, ¹²⁻¹³ “Osoloso wiligi odoo hee mi eli sage mapoo gibadeli hu tala dilame badolone, o tou teli odoo

10 gilimadoloso dimapoo molee ko mina* deli hedebe tenee, hedebe tenee diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, 'Niyo ayo see wedi sibilei ee bolone molee see toowa palame, biyo moso togoloso bei mooloogee,' diso.

14 Osoloso yo dime, o mosobia oso yo diya gowoolone, yima hamamee odoo abo diye diso, yayo diba gibadalai goo maga diayo gowe goo ee takalame.

15 Esino odoo egee gibadeli hu toowa toloso see wedi simiso. Yo see wedi sibilesa odoo molee yayo pi ee gilimadooso, molee toowa mala beleso agalame.

16 Osoloso daga odoo heeso malalo sibilesa egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo 10 egeesi tooso,' diso.

17 Esem e gibadeli odoo oso yimapoo goomogolone egeesee takaso, 'No tou medee tekepo totoo. Esiga nayo goo pepooko hagee medee bameleega, see nayo mi 10 wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

18 Esem e see omapoo badeli tou teli odoo hee oso sibilesa egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo dee tiadoo egeesi tooso,' diso.

19 Esem e gibadeli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mi dee tiadoo wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

20 Osoloso see tou teli odoo hamameedee oso sibilesa egeesee takaso, 'Wiligi odoo, nee molee hagooso. Nayo amapoo teneme, todilesa dugoso tiadoloso mada magooso. 21 Bei, no diya kitulugu odoo. Esiga a nobolo diya ebiaso. Osoloso nayo kitulugu maga odoo aboso bi ma ee teliso. Osoloso odoo aboso nei segei nayo gebiseliso,' diso.

22 Esem e wiligi odoo taba oso yimapoo egeesee takaso, 'No tou tokenee teli odoo. Esiga no to egeesee taka goo omaga, ayo nee goo meedileiso. Bei, nayo takolone a diya kitulugu odoo diso. Osoloso nayo amapoo takolone ayo kitulugu maga

odoo aboso bi ma ee teliso diso. Osoloso odoo aboso nei segei nayo wulo gebiseliso. 23 Egeesee ma kulodu bei kasee maga molee toowa palame molee gibadeli odoowo mosopoo magelega ka poogoowo, ayo see wedi sibilesa molee toowa poloso mologa ka talai?' diso.

24 Yo egeesee badolone odoo koola omapoo tebidi mapoo egeesee takaso, 'Niba yimapoo molee ko mina deli egee molo toloso see molee ko mina deli 10 too odoo mapoo tenee,' diso.

25 Esem e diayo yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo, no ege, yo molee ko mina deli 10 olo toloso badoso,' diso.

26 Esino wiligi odoo oso dimapoo egeesee takaso, 'Ayo nimapoo taka, odoo agayo dimapoo bi tenee ee medee gibadoga, dimapoo see bei tenelaiso. Esino odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee gibadelega poogooga, dimapoo bi pepuso abo egee molo toloso peegoo todileiso. 27 Osoloso odoo agayo ayo diba gibadalame seme amapoo gowe, diba hamapoo iyado sibilesa mo howo woola piligi,' diso."

Yesuye Yolusalem mi mapoo wiligi odoo masi toboloso gadi

(Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Yonee 12:12-19)

28 Yesuye to taka hagee koodobuloso see Yolusalem mapoo dimeleeso. 29 Yo Olipi mubi kuli mapoo mosodei bakadio, Betepage osoloso Betani koola mapoo peledabaso. Osoloso o hamamee dili odoo bakadio diye dolone dimapoo egeesee takaso, 30 "Mosodei koogee mapoo dilesa omapoo ogoga, be hu gie kauwa donki edebeeyo waki ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigisa bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso, hapoo hado sibe. 31 Egeeseega odoo heeso sibilesa nimapoo takolone, 'Bei kaselame be hu donki ebigi ka pidibagala, dee takooga, niyo yimapoo to nei egeesee takee, 'Lodeeye be hagee talai goomogona,' dee takee," diso.

* 19:12-13: Molee ko mina deli hagee molee toowa. tugodoga, eyo nei molee ko mina deli hedebe teliso.

Esiga tou teli odoo oso tou tomo dimeleso beame 100

³² Esemee o hamamee dili odoo oso Yesuye taka to ee duloso mi omapoo diadeeso. Diba dilesa egeino, goo susuga Yesuye taka to sabolo tobuloso molome egeiso. ³³ Esemee diba donki be hu ee ebigi pidimeleeno, be eyo amameeye dimapoo egeese takaso, “Niba kasalame be ebigi ka pidibagala?” diso.

³⁴ Esemee nei diayo dimapoo egeese takaso, “Lodeeye be hagee talai goomogona,” diso.

³⁵ Esemee diayo donki be ee Yesu mapoo hado simiso. Osoloso dibada kekeisili dugo tikadoloso donki be eyo waki ma dokodoo maloso, Yesu dee mapoo toloso dokodoo bediso. ³⁶ Yo be ma dokodoo buloso dumolome, odoo susuga oso dibada kekeisoo dugo susuga tikadoloso yayo dilei eli mapoo poomo diso.

³⁷ Osoloso Yesuye Olipi mubi ma dokodooga Yolusalem mapoo moumolome, o hamamee dedeli odoo susuga oso yayo goo opusomo di moodoomo silee goo maga Godee mapoo goomoga neligidi poudoomo mouso.

³⁸ Egeeseelone diayo egeese takagameleeso, “Wiligi odoo taba ee Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo o hu dokodoo poude!

Osoloso Kei mi ma dokodoo mesie goo oso mele dee!

Osoloso Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!” dee takolone debeiso.

³⁹ Esino mooloogoodoo toowa ee ma kulodu Pelisi odoo abo omapoo debeiso. Diayo Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, no nee hamamee dedeli odoo diba to koodobilame dimapoo to kitulugu sabolo takee,” diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka, odoo hagee bia oso to mauwe duga, nei yo susuga hagooso to neligidi kesalaiso,” diso.

Yesuye Yolusalem mi ogoloso pisa

⁴¹ Yesu Yolusalem koola mapoo dulone, Yolusalem mi ee malalo molo ogoloso pusulone egeese takaso, ⁴² “Yolusalem odoo, niba kaseeyo? A diya goomogo, epedee niyo mesie goo toloso sibilei goo

ono diya gooleedalame. Esino niba goo hagee medee ogoloso koo gooleedo. Bei, mesie goo ee nimaga mada magoo moloso. ⁴³ Esiga nimapoo ha teli odoo oso nee mi belee pee maga sulodoboloso mi kukaloso omaga peleso mi edebeeyo bia ee ma kulodu gadilei beeame oso nimapoo sibileiso. ⁴⁴ Osoloso diayo nibada moso guobuguloso odoo susuga piligileiso. Osoloso nibada mi guobugu ee ma kulodu yo heeso yo hee ma topudoo molo agalaime. Esiga goo hageesi oso nimapoo peledabalaiso. Bei, Godeeye niba pidilame simi ee niyo medee ogoloso koo gooleedo.”

Yesuye Yu odoowo tei moso mapoo pala (Matiyu 21:12-17, Maka 11:15-19, Yonee 2:13-22)

⁴⁵ Yesu Yolusalem mi mapoo gadileso Yu odoowo tei moso mapoo palaso. Yo moso ee ma kulodu gapeleso tobudulone egeino, odoo susuga oso bi odoo abo mapoo tenelo nei ka to domolome egeiso. Esemee yayo bi eyo ama dio susuga moso ee ma kuloduga peegoo hasisobugulone egeese takamo sileeso, ⁴⁶ “Niba goolee, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Mo tei moso ee howo gisili moso oso,’ diso. Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoo oso mada debeli moso paso,” diso.

⁴⁷ Yesu Yolusalem mi mapoo dilesa badolone beeame susuga Yu odoowo tei moso ma gapeleso odoo susuga mapoo Godeeyo to eligimeleeso. Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiamo silesibiso. ⁴⁸ Esino diba Yesu wooloomalai eli egele. Bei, odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee hodu dilesa diya goomoga sabolo duliso.

20

Yesuye kitulugu maga woosa (Matiyu 21:23-27, Maka 11:27-33)

¹ Beeame hee mapoo Yesu Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoo susuga mapoo Godeeyo to eligimolome, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo oso Yesu mapoo sibileso egeese takaso,

² “No ogoso kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

³ Esem Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Esiga niyo amapoo takee, ⁴ Odo howo sauwudumo silame Yonee mapoo kitulugu odo agayo ka teneeyo? Godeeye teneeyo, o, edebeeyo teneeyo?” diso.

⁵ Esem diayo to hagee duloso, dieso nediliyo dima kulodu to moulone egeesee takaso, “Iyo kasee takalaiyo? Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeesee takalaiso, ‘Bei kasee maga niyo Yoneeyo to mapoo tei telega ka poo-goowo?’ dee takalaiso. ⁶ Osoloso iyo see yayo kitulugu ee edebeeyo teneedoo, dee takooga, see odo susuga oso imapoo komonolone iba wooloomalame yoso enigileiso. Bei, odo susuga oso Yonee yo tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoodoo, dee gweliso,” diso.

⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too eyo bei, iba gooleedele,” diso.

⁸ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo kitulugu tomo hagee sulo goo ee nimapoo takalaime,” diso.

Tou tokenee gibadeli odo eyo goo maga dio masi taka
(Matiyu 21:33-46, Maka 12:1-12)

⁹ Osoloso Yesuye see dio masi hamaga odo mapoo egeesee takaso, “Beeame heeso odo hee o homolee ma kulodu geleipi howo segeiso. Yo geleipi howo sogoloso eyo nei odo abo maga nei tamalame dimapoo bameleeye doloso, yo mi hee eli sage mapoo badalame diso. ¹⁰ Yo omapoo dileso badoboome, homokokoso bi moodolai beeame oso simiso. Osoloso yayo o tou teli odo hee mapoo o homolee mapoo dileso homokoko abo diayo goolooga ee tala dileso tosibeye diso. Esino omapoo dileso peledoboome, homolee gibadeli odo oso yo woomele poogoloso bi mauwe see wedi di diso. ¹¹ Egeesee ogoloso amameeye tou teli odo hee diye diso. Esino gibadeli odo oso odo hagee sabolo woolone yimapoo ebia goo teneloso bi mauwe see

wedi diye diso. ¹² Esem amameeye see tobu o tou teli odo hee diye diso. Esino yinosee gibadeli odo oso woomele poogoloso peegoo habuguso.

¹³ Egeesee see ogoloso amameeye eyo egeesee gooleeso, ‘Ayo ogo goo moodolaiyo? A see mo holo ayo gooma diye dalaiso. Egeesee seega diayo o to mapoo mesilei malaiso,’ diso.

¹⁴ Esino homolee gibadeli odo oso homolee eyo amayo owoloye simi ogoloso dieso nediliyo egeesee takagameleeso, ‘Holo hagooso ama toga, amomo bi gilibo susuga ee yayo talaiso. Esiga yo wooloomaloso homolee hagee iyo tomo,’ dee takagameleeso. ¹⁵ Egeeseelone diayo holo ege homolee peegoo ido dileso wooloomaso.”

Yesuye to hagee taka koodobuloso badolone o to dulone debei odo mapoo egeesee takaso, “Homolee eyo amameeye homolee gibadeli odo mapoo ogo goo moodolaiyo? ¹⁶ Yo sibilesi diba piliguloso see odo dia toloso o homolee gidebeeye dalaiso,” diso.

Esem odo susuga Yesuwo to dulone debei oso egeesee takaso, “Goo hageesi oso peledabalai tekeponee,” dee takagameleeso.

¹⁷ Esino Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Esino bei kaselame Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee ka takoosomo? ‘Moso tegeli odooso omou gowoolone to-gobugu

oso see moso omu domo pupodoo ka moloso.’

¹⁸ Esiga odo agayo omou omapoo takodi buguloso homodobuoga, yo dala toowa talaiso. Osoloso omou oso odo hee bulugu magooga, odo ee ebidibigileiso,” diso.

¹⁹ Esem tei eligili odo sabolo osoloso tei moso wiligi odo tebisa sabolo oso Yesuye dio masi taka hagee gooleedoloso takolone, ‘Ibada goo ee takoo,’ doloso, yo omapoo talame eli esiaso. Esino diba odo mooloogoodoo toowa ogoloso Yesu talai ebigaso.

Sisa mapoo tekisi molee tenelai goo
(Matiyu 22:15-22, Maka 12:13-17)

²⁰ Egeesee ma kulodu tei eligili odoo sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu wooloomalame eli esilone, diayo eli kweli odoo abo diye dolone egeesee takaso, “Niba dilesa gamenee odoo tekepo masi silesibulone, yimapoo woosali to oso woosamo silesibe. Egeesee ma kulodu Yesuye nei to tokenee kasee takooga, iyo yo tolosa gamalee wiligi odoo mapoo tenelaiya,” diso. ²¹ Esem diayo Yesu mapoo dilesa to hodolone egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedooso, nayo eligi ma kulodu no hedebe tekepo goo ono eligili. Osoloso no odoo su mapoo koo egeli. Esino no tei Godeeyo goo ono ka eligimo sili. ²² Esiga Loum gamalee wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowa, o, tokeneeyo?” diso.

²³ Esino diayo Yesu yimapoo gameene takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Amapoo molee ko hee eligi,” diso. Osoloso yayo molee ko tolosa tobudulone egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu sabolo mololo?” diso.

²⁵ Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu sabolo oso ka molo,” diso.

Esem Yesuye tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niba Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” diso.

²⁶ Esem diayo Yesuye to nei tekepo taka duloso diya howoogadolone to abo takele poogooso. Egeesee ma kulodu Yesuye odoo howo woola to tokenee takelega poogoome, diayo yo talai eli egele poogooso.

Ta maga see hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Matiyu 22:23-33, Maka 12:18-27)

²⁷ Osoloso Sedisi odoo aboso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoo hagee biaso takolone odoo wedia see hogoga bileime deliso. Esem diayo sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, ²⁸ “Eligili odoo, Moseseeye imapoo kokodo takolone egeesee hoguguso, ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobo bau huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso.

²⁹ Omolo dio 7 debeiso. Esino daga emeiye sobo huloso holo soomagelega taso. ³⁰ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso. Esino holo soomagelega taso. ³¹ Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. Egeesee seemelee ososee omolo dio 7 susuga holo soolooga magelega wediaso. ³² Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ³³ Bei, sobo yo giso 7 oso huga, ta maga hogabilei beame omapoo, yo agamo osobo dalaiyo?” diso.

³⁴ Esino Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, “Epedee hagee do beame omapoo gisoso sobo huya, osoloso soboso giso obuo dolone ka doso. ³⁵ Esino Godeeye hesiga odoo oso wedia maga hogabuloso doga, diba see giso sabolo sobo sabolo huleime. ³⁶ Bei, diba Godeeyo momaiye masi dobolone see wedileime. Osoloso diba Godeeyo owolo dio doloso dabalaiso. Bei, diba wedia maga hogoogadi goo oso ka eligiso. ³⁷ Esiga Moseseeye daga hoogoo edebeeyo wedia maga hogoogabilei goo ee o booka mapoo hoguguso. Bei, yayo homo du douso namolome, ogoloso goo ee hogugulone egeesee takaso, ‘Lodee yo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godeeso,’ diso. ³⁸ Esiga Godee hagee wedia odoo dia Godeenee. Haye, odoo gie egee do dia Godee. Bei, Godeeyo howo woola odoo susuga gie doso.”

³⁹ Esem tei eligili odoo abo oso Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo egee takoo tekepo,” diso. ⁴⁰ Esem ee ma kulodu odoo susuga oso see Yesu mapoo woosalai ebiaso.

Keliso agamo owolowo?

(Matiyu 22:41-46, Maka 12:35-37)

⁴¹ Osoloso Yesuye see odoo susuga mapoo woosali to hagee takaso, “Bei kasee maga odoo aboso takolone Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takeliyo? ⁴² Esino Deibidi eyo Sam booka ma kulodu egeesee takaso,

‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie.

⁴³ Esiga nayo badolone, namapoo ha teli odoo ee nama hemi debee dalaiso.’

⁴⁴ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esino kasee maga Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takalaiyo?” diso.

*Yesuye tei eligili odoo eyo goo taka
(Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)*

⁴⁵ Odoo susuga oso to dulone osee doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁶ “Niba obeeyamo! Niyo tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoo oso diba ogoloso gasuwuloso goomoga to takalame goomegeliso. Osoloso diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nolone odoo hu toowa too oso bili mapoo bulumulame goomegeliso. ⁴⁷ Esino diayo sobo bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso toloso omapoo dobolone, dia goo gagaloso dokodoo taka diya sageliso, odoo aboso diba tekepo odoo dee goolame. Esino egeesee maga diba dala toowa talaiso.”

21

*Sobo bauso emegei di bi tenee
(Maka 12:41-44)*

¹ Yesu tei moso mapoo osee badolone egeino, bi bei odoo oso emegei di molee tooseli ki bi oso moodoo mapoo soomolome egeiso. ² Osoloso beame omapoo sobo bau bi mauwe oso molee ko ta bakadio tosibileso toosome egeiso. ³ Esemee Yesuye goo hagee ogoloso egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagooso tenee oso bi bei odoo oso tenee ee dagadiso. ⁴ Bei, bi bei odoo dia molee toowa osee molome molee su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno teneeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe,” diso.

*Yesuye tei moso guobigilei goo sabolo osoloso mi hoo poogoo mapoo gooso peledabalai goo ee taka
(Matiyu 24:1-14, Maka 13:1-13)*

⁵ Beame omapoo odoo aboso tei moso yo tekeposo tegei sabolo osoloso odoo susuga oso Godee mapoo tenee bi tei moso ma kulodu ma molome ogoloso tekepo dee takagameleeso. Esino Yesuye diayo takagamelee to ee duloso dimapoo egeesee takaso, ⁶ “Niyo epedee moso sabolo osoloso bi sabolo ogoloso tekepo dee takemenee, ee hamamee guobigileiso. Egeesee ma kulodu yo heeso hee ma topudoo malaime. Esino moso guobuguga, yo susuga oso mi mapoo misigeduboloso molo agalaiso,” diso.

⁷ Esemee odoo aboso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, goo hagee kobolone ka peledabalaiyo? Osoloso goo hagooso peledabalame mologa, ogo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁸ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Odoo heeso niba tei goo maga see peegoo gilimado diyaga. Bei, odoo aboso sibileso gamenee takolone ayo diba diye di, dee takolone dieso nediliyo diba Kelisoso dalaiso. Egeeseelone diayo takolone Godeeyo beame olo simiso dee takooga, dia to duloso omapoo tei na te. ⁹ Esiga ha too goo sabolo osoloso galali goo sabolo oso peledoboomo duga, duloso niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso malalo peledabalaiso. Esino ee ma kulodu beame hamameedee saga sibileime.”

¹⁰ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso. ¹¹ Osoloso beame omapoo mi abo mapoo mibia toowa sibileiso, osoloso hodia goo sibileiso. Osoloso paiye opusomo opusomo di oso mi abo mapoo sibileiso. Egeesee seemelee mapoo goo opusomo di oso kei ma dokodoo peledaba ogoloso odoo susuga oso diya ebigileiso.

¹² Esino goo hagooso epedee peledabelega mologa, niyo mo goo maga dala toowa talaiso. Egeesee ma kulodu odoo susuga oso nibada goo meedilame dibada howo gisili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso diayo niba neliga moso mapoo huyaso dolone dabalaiso. Osoloso see diayo mo goo maga niba gamalee

wiligi odo toowa tebisa mapoo gilimado peleso nibada goo meedileiso. ¹³ Esino domo egee niyo mo goo ee dimapoo yiligibigilei beame tekepo ogoso. ¹⁴ Esiga niba goo medee goolee. Bei, odo susuga oso niba goo meedilei mapoo ido duga, niyo to takalai goo mapoo haga na koude. ¹⁵ Bei, domo omapoo ayo nimapoo goo goolee tekepo sabolo osoloso to tekepo takalai goo sabolo tenelaiso, nimapoo goweli odo oso nibada to ee duloso to nei takelega pagalame. ¹⁶ Osoloso beame omapoo nibada ama dio sabolo, osoloso noowee dio sabolo, osoloso nemei dio sabolo, osoloso nomolo dio sabolo, osoloso nee sooso sabolo, osoloso nemegei odo sabolo oso nimapoo dala teneli odo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo nima kulodu odo abo piligileiso. ¹⁷ Esiga odo susuga oso mo goo maga nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁸ Esino goo hagooso niba Godee maga pileime. ¹⁹ Esiga medee kibiya debee. Niba kibiya dogo, gie badeli talaiso.”

Yesuye Yolusalem mi oso tokenee palai goo ee taka

(Matiyu 24:15-21, Maka 13:14-19)

²⁰ “Esiga niba Yolusalem mi ee ha teli odo oso moso silodoboloso tebisamelee ogoga, Yolusalem mi ee olo tokenee palame ka seeso doloso ogoloso niba gooleedalaiso. ²¹ Egeeseega beame omapoo Yudiya mi mapoo debeli niba mubi dokodoo kukulo pele. Osoloso edebeeyo beame omapoo Yolusalem mi ma kulodu osee dogo, diba onosee saga kukulo di. Osoloso odo agayo beame omapoo Yolusalem mi peegoo dogo, diba mi ee ma kulodu na gadi. ²² Bei, beame omapoo Godeeyo to booka mapoo hogugu goo sabolo tobulone, nei dala tenelame ka selai. ²³ Osoloso beame omapoo sobo koowasi sabolo osoloso holope too nedili sobo oso dala toowa agalaiso. Bei, beame omapoo Godeeyo kamana goo oso siboga, goohele toowa sabolo osoloso dala toowa sabolo mi hamapoo sibileiso. ²⁴ Ee ma kulodu odo abo ee ha teli odo oso kaiyaso piligileiso. Osoloso odo abo ee tiso tegisaloso tou nei mauwe

talame mi abo mapoo iyado du dolone dabalaiso. Osoloso beame omapoo Yolusalem ee Yu dele poogoo odo osoagalabuguloso homosos abalaiso. Diba osee tebisa mologa, diayo goo egeese semelee oso hoo pagalai Godeeye beame ee tenelaiso.”

Odo Holo oso sibilei goo

(Matiyu 24:29-35, Maka 13:24-31)

²⁵ “Esiga goo opusomo di oso osogo mapoo, osoloso a mapoo, osoloso giwo mapoo peledabalaiso. Osoloso mi toowa hamapoo abei maga howo ki toowa oso goowa duleiso. Egeeseega odo susuga oso dimapoo ogoo goo oso peledaba beleso obulone goo tiadalaiso. ²⁶ Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo ee Godeeye halabigileiso. Egeeseega odo susuga oso dimapoo ogoo goo oso peledaba beleso obugulone hoowama dalaiso. ²⁷ Esiga beame omapoo Odo Holo ayo kitulugu sabolo osoloso ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo osoloso kolobo sabolo siboga agalaiso. ²⁸ Esiga niba goo susuga hagooso bei mooloogoo ogoga, ebilega toboloso bolone ka debee. Bei, Godeeye niba gilimado dilei beame ee koola toobooso.”

Sogai maga dio masi taka

(Matiyu 24:32-35, Maka 13:28-31)

²⁹ Yesuye see goo hamapoo dio masi hamaga egeese takaso, “Niba sogai ogoloso homo abo mapoo egege. ³⁰ Sogai du sisigaloso mouloso see pisiga ogoloso niba mi kibilei koola tooboo doloso gooleedeliso. ³¹ Esiga hagonosee egeesi masi moloso. Niba goo ayo taka hagooso peledaba ogoloso, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei koola tooboo doloso gooleedeliso.

³² Ayo nimapoo taka, odo beame omapoo dabalai ee osee dogo, goo susuga hagooso peledabalaiso. ³³ Esiga kei sabolo osoloso mi toowa sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to ee mauwe pagalaime.”

Niso nediliyo medee be

³⁴ “Esiga niba niso nediliyo medee be. Osoloso niba wo sabolo howo sabolo nolone dobolone mi toowa eyo goo mapoo

haga na goolee. Bei, ti gama mapoo beso gaduga, tiso be egee bagagooga egee dio du egeesi masi ayo sibilei beeame oso nimapoo dio di egeesi masi tenelai malaiso. ³⁵ Bei, beeame ogoso odoo susuga mi toowa hamapoo egee do mapoo sibileiso. ³⁶ Esiga niba niso nediliyo medee bolone dokodoo takolone ka debee, niba beeame oso peledabalai ee ma kuloduga kitulugu sabolo peegoo ka gadilame. Osoloso Odoo Holo mo mudugiyopoo kitulugu sabolo dabalame.”

³⁷ Yesu beeame susuga Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoo susuga mapoo Godeeyo to eligimeleso koodobuloso, see tilame gesi Olipi mubi mapoo polo demeleeso. ³⁸ Esemee odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee dulame gesikolodee tei moso mapoo sibileiso mooloogoo deliso.

22

Yudaseeye Yesu wiligi odoo tebisa mapoo tiasalame to magoo

(Matiyu 26:14-16; 14:10-11)

¹ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nalai beeame ee koola tabaso. Wo nali hagee Yu odooso takolone Godeeye gababia wo nali deliso. ² Beeame omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso odoo mooloogoodoo toowa ogoloso obugulone, mada Yesu wooloomalame eli esiaso. ³ Beeame omapoo Saitenso Yudas-Iskaliyot eyo kulodu gapalaso. Yudas hagee Yesuwo hamamee dili odoo 12 ma kulodu odoo hee yoso. ⁴ Esiga Yudaseeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei moso pee mapoo gidebeli dia wiligi odoo tebisa mapoo dileso, yayo Yesu toloso dimapoo tenelame dibolo to mouso. ⁵ Esemee diayo goo hagee duloso tekepo doloso goomogolone Yudas mapoo molee tenelame takaso. ⁶ Esemee Yudaseeye yibolosee goo hamapoo tekepo dolone mada Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiaso.

Godeeye gababia wo nalame mopoodoo doo

(Matiyu 26:17-25, Maka 14:12-21, Yonee 13:21-30)

⁷ Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo beeame mapoo, Yu odooso Godeeye gababia wo nalame, sipi be hu weliso. ⁸ Esemee Yesuye see Pita dio Yonee dio mapoo egeese takaso, “Niba dileso iyo gababia wo nalai ee mopoodoo dalame di,” diso.

⁹ Esemee diayo nei yimapoo egeese takaso, “Iyo kamapoo dileso wo nalai ee ka mopoodoo dalaiyo?” diso.

¹⁰⁻¹¹ Esemee Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Niba Yolusalem mapoo gadi. Niba omapoo gadileso ogoga, odoo hee howo keedoloso dumologa tugodalaiso. Niba yo tugodoloso yo deede di. Niba yayo dileso moso kulodu gaduga omapoo dobolone, mosowo ama mapoo egeese takee, ‘Eligili odoo oso o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo nalai debi ee kasomo?’ dee takee. ¹² Egeeseega yayo moso dokohodoo debi pooba toowa nimapoo eligileiso. Egeeseega niba iyo Godeeye gababia wo nalai omapoo ka mopoodoo de,” diso.

¹³ Esemee Pita dio Yonee dio to hagee duloso dileso egeino, goo susuga ee Yesuye taka goo sabolo tobuloso molome egeiso. Esemee diba gababia wo nalame omapoo mopoodoo dooso.

Lodee gooleebugu wo ne

(Matiyu 26:26-29, Maka 14:22-25, 1 Kolin 11:23-25)

¹⁴ Esemee diayo wo nalai beeame ee sibume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo wo nalame bulumaso. ¹⁵ Yesu badolone o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “A goomoga toowa sabolo badebeiso, ayo dala ma kulodu gadilega badolone, ayo nibolo Godeeye gababia wo nalai. ¹⁶ Bei, ayo nimapoo taka, ayo Godeeye gababia wo nali hagee hamamee see saga nalaimo. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso sibulone wo nali hageeyo goo bei woola yiligebuguga, ayo wo nali hagee see nalaiso,” diso.

¹⁷ Esemee Yesuye kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga takoloso koodobuloso dimapoo tenelone egeese takaso, “Niba kapu wain i keesoo toloso odoo heeso naloso koodobuuga see odoo

hee mapoo ka tenee domo di. ¹⁸ Bei, ayo nimapoo taka, a epedee wain i naloso hamamee see wain i saga nalaima. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso siboga, ayo see wain i ee nalaiso,” diso.

¹⁹ Yesu see wo toloso Godee mapoo goomoga takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odo mapoo pulone egeesee takaso, “Hagee mo suso, niba halo ka teneeso. Esiga niba a goolee sabolo dobolone wo hagee nolone ka debee,” diso.

²⁰ Diba wo naloso koodobuloso Yesu see kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga takaso. Osoloso o hamamee dili odo mapoo tenelone egeesee takaso, “Kapu wain i keesoo hagee Godeeye mo sawo maga to kitulugu magoo dia hagooso. Mo sawo hagooso niba halo ka sologobuguso. ²¹ Esino niba ege. A ha teli odo mapoo tiasalai odo ee mooloo-goodoo hageeyo kulodu abolo badolone wo namoloso. ²² Esiga Godeeye to magoo ee dodolone Odo Holo a talaiso. Esino Odo Holo a ha teli odo mapoo tiaseli odo yo, eeye-ee! Bei, odo yo dala talaiso.” ²³ Esem o hamamee dili oso to hagee duloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takagameleeso, “Agayo ima kulodu goo hageesi ka moodoolaiyo?” diso.

Toowa doloso badalai goo maga wegiga

²⁴ Esem Yesu o hamamee dili odo oso dieso nediliyo dima kulodu odo agayo toowa ka badosomo doloso wegigas. ²⁵ Osoloso Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Yu dele poogoo odoowo wiligi odo tebisa oso dima hemi debeli odo ee diayo diya kitulugu sabolo gidebeliso. Esino diba dieso nediliyo odo susuga mapoo takolone diba odo susuga eyo odo deliso. ²⁶ Esino niba nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu odo agayo toowa ka badosomo? Yo daga malalo eyo nediliyo pepooko doloso badebee. Osoloso nima kulodu odo agayo gibadeli odo masi ka badosomo? Yo tou teli odo masi mesie sabolo tou tolone ka badebee. ²⁷ Niba medee goolee, wo nalame badeli odo sabolo wo pili odo sabolo dima kulodu, odo agayo toowa doloso ka badosomo?

Odo ee badolone wo nalame badeli oso toowa doloso ka badoso. Esino nima kulodu a wo pili odo masi badoso. ²⁸ Niba ayo hegi goo ee ma kulodu sileeme, a koo poogoo dili. ²⁹ Esiga mo Mameeye o odo gibadalame kitulugu amapoo tenee egeesi ayo nimapoo tenelaiso. ³⁰ Esiga ayo wiligi doloso badeli mi oso siboga, ee ma kulodu niba abolo hodobo dobolone wo nalaiso. Osoloso niyo wiligi odo oso debeli debi mapoo dobolone Isalael odoowo bala 12 ee gidobolone dia goo ee meedileiso,” diso.

Pitaye Yesu boobado bigilei goo ee Yesuye taka

(Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesu badolone Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Saimon, Saitenso niba tei kibiya beleso kukulo agalame Godee mapoo woosome, Godeeye yimapoo kitulugu olo teneeso, yayo egeesee moodoolame. ³² Esino ayo no halo Godee mapoo dokodoo olo takaso, nayo tei too peegeeyaga. Osoloso nayo amapoo see wedi simi beeam mapoo, mo hamamee dili odo hagee bia oso tei too ma kulodu kibiya dabalame nayo diba pidi,” diso.

³³ Esem Pitaye nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, a nobolo neliga moso ma kulodu osoloso teli mapoo dilei mopoodoo doloso ka suloso,” diso.

³⁴ Esem Yesuye Pita mapoo nei egeesee takaso, “Pita, ayo namapoo taka, epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

³⁵ Yesuye see o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Ayo daga niyo to tekepo takomo silesibilame diye dolone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso kali bi abo sabolo toloso na di diso. Esino niba ee ma kulodu silesibilone, hegi goo abo egeisomo?” diso.

Esem diayo nei egeesee takaso, “Haye, egele,” diso.

³⁶ Esem Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nimapoo molee sabolo o sabolo mologa, ee toloso di. Osoloso nimapoo kaiya mauwe daga, niba bada kekeisoo dugo odo hee mapoo teneloso nei molee toloso kaiya te. ³⁷ Bei,

Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Edebeeyo yo mesia masi wooloomalaiso,' diso. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo oso amapoo peledabalaiso. O, tei takoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso mo goo maga taka goo susuga oso peledabalame siboso," diso.

³⁸ Esem e hamamee dili odoosoo yimapoo egeesee takaso, "Lodee, no ege. Iba kaiya bakadio moloso," diso.

Esem e Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Bige oso," diso.

Yesuye Olipi mubi mapoo badolone Godee mapoo taka

(Matiyu 26:36-46, Maka 14:32-42)

³⁹ Yesu goo eyo moodeli egeesee moodoolone Yolusalem maga peegoo dileso Olipi mubi mapoo palaso. Esem e hamamee dili odoosoo yibolo diadeeso.

⁴⁰ Osoloso diba dileso omapoo dobolone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba dokodoo takolone ka debbee, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiyaga." ⁴¹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dileso ebiso miyomoo tugusaloso Godee mapoo takameleeso. ⁴² Yesuye Godee mapoo takolone egeesee takaso, "Ma, no goomogoga, amapoo dala hagee sibo peegoo magee. Esino no goomoga goo ee te, ayo goomoga goo ee na te," diso.

⁴³ Esem e Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesa yo pidilone kitulugu teneeso. ⁴⁴ Egeesee ma kulodu Yesu dala talame hegi goo oso sibume, yo sooloo habasaga toowa sabolo Godee mapoo diya takaso. Esem e debiaso sawo masi mi mapoo salagadibaso.

⁴⁵ Osoloso yo dokodoo takemelee koodobuloso dileso egeino, o hamamee dili odoosoo halagameleso tiesamolome egeiso. ⁴⁶ Esem e Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba kaseega ka tiesamalala? Niba hogoogabuloso dokodoo takolone ka debbee, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiyaga," diso.

Odoosoo susuga oso Yesu wooloomalame ido di

(Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50, Yonee 18:3-11)

⁴⁷ Yesu o hamamee dili odoosoo sabolo to osee komolome, o hamamee dili odoosoo hee Yudaseeye odoosoo mooloogoodoo gilimadoloso sibilesa omapoo peledabaso. Esem e Yudaseeye Yesu adalame simiso.

⁴⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Yudas, nayo Odoosoo Holo a ada sabolo ha teli odoosoo mapoo tiasalame ka sala?" diso.

⁴⁹ Esem e Yesu o hamamee dili odoosoo diayo odoosoo susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, "Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?" diso. ⁵⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoosoo heeso tei moso wiligi odoosoo taba eyo tou teli odoosoo hee kaiyaso o dulu deedeede dokolo ee kobuguso.

⁵¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoosoo mapoo egeesee takaso, "Omapoo koodobie! Goo egeesee na moodee!" diso. Osoloso Yesuye odoosoo o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁵² Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoosoo tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoosoo tebisa sabolo, Yu odoosoo wiligi odoosoo tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, "Niyo ogoga a mesia daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo tolosa ka sibadeeyo?"

⁵³ Esino niba ayo beeam e susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poogoowo? Esino epedee hamapoo nibada beeam e oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoosoo taba Saiteneeyo beeam e," diso.

Pitaye Yesuwo goo puodoo

(Matiyu 26:69-75, Maka 14:66-72, Yonee 18:15-18,25-27)

⁵⁴ Osoloso odoosoo susuga oso Yesu tolosa tei moso wiligi odoosoo taba eyo mosopoo ido diso. Esem e Pitaye hamameedeede toboloso deedeede diso. ⁵⁵ Yo deedeede dileso, odoosoo susuga oso moso pee beelee ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleeso.

⁵⁶ Pita omapoo dou holone badoboome, sobo obuo omapoo tou teli oso sibilesa Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, "Odoosoo hagee Yesubolo sili hee yoso," diso.

⁵⁷ Esino Pitaye nei egeesee takaso, "Sobo, odoosoo egee a gooleedele," diso.

⁵⁸ Osoloso see hamamee odoo heeso sibilesa yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Yesubolo sili odoo hee noso,” diso.

Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, asonee,” diso.

⁵⁹ Osoloso osogo howo hedebe poogoloso hamamee odoo heeso sibilesa to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Yesubolo sili hee yoso. Bei, yinosee Gelili odooso,” diso.

⁶⁰ Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, nayo egee takoo goo ee tei a gooleedele,” diso. Pita to osee komolome, kolokolo takaso.

⁶¹ Eseme Lodeeye hamameegoo hiditoboloso Pita mapoo bameleeso. Eseme beeamo omapoo Yesuye taka to hagee Pitaye gooleebuguso, “No epei gesi kolokolo takelega mologa nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso. ⁶² Egeeseelone yo to hagee gooleebuguloso diya goohelime peegoo gadilesa pisaso.

Yesu wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido pala

(Matiyu 26:59-68, Maka 14:55-65, Yonee 18:19-24)

⁶³ Eseme Yesu yo gidebeli odoo oso yo manolone tolosa weiso. ⁶⁴ Osoloso diayo o howo dugosa gagalosa woolosa egeesee takaso, “Imapoo takee, no odoo agayo wala?” dee takaso. ⁶⁵ Egeeseelone to tokenee abo sabolo yimapoo takaso.

⁶⁶ Osoloso mi hadobume gesikolodee Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo hodobo mooloogoodooso. Osoloso diayo to moulone debei mapoo Yesu ido palaso. ⁶⁷ Eseme diayo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo imapoo takee, no tei Godeeye hudi mapoo Keliso nosomo?” diso.

Eseme Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo takooga, niyo ayo taka goo mapoo tei talaimo. ⁶⁸ Ayo nimapoo woosaga, niyo amapoo to eyo nei takalaime. ⁶⁹ Esino epedee beeamo hamaga Odo Holo a Godee kitulugu eyo dee deede dokolo mapoo yibolo wiligi doloso badalame bileiso,” diso.

⁷⁰ Eseme odoo susuga oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga no tei Godeeye owolowo?” diso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo a Godeeye owolo dee egee takoo ee tei goo takoo,” diso.

⁷¹ Eseme diayo egeesee takaso, “Esiga iba o goo meedilei maga to abo dulei koo goomogo. Bei, yo eyo o goo ee olo yebugulone yo Godeeye owolo diso. Esiga yo wooloomalai tekepo,” diso.

23

Yesu yo Paillet sabolo osoloso Helodee mapoo ido di

(Matiyu 27:1-2,11-26, Maka 15:1-15, Yonee 18:28—19:16)

¹ Osoloso wiligi odoo tebisa mooloogoodoo oso tebisalosa Yesu Paillet mapoo ido diso. ² Diayo dilesa Paillet mapoo Yesuwo goo maga takolone egeesee takaso, “Odo hagooso ibada odoo eli tokenee mapoo gilimado di ogoloso ka too. Bei, yayo ibada odoo oso Sisa mapoo tekisi molee misigeli hamaga takolosa see eyo nediliyo yo wiligi odoo Keliso dee takemeleeso,” diso.

³ Eseme Pailleteeye Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoowo?” diso. Eseme Yesuye nei egeesee takaso, “O, nayo olo egee takooso,” diso.

⁴ Osoloso Pailleteeye Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo abo omapoo mooloogoodolosa debei mapoo egeesee takaso, “Ayo yo talaino yimapoo goo tokenee hee koo ogo,” diso.

⁵ Esino diba goo egee pagalai gowoolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Edebeeye Loum gamalee mapoo kamanalame, yayo Yudiya mi toowa mapoo silone odoo goo tiadili goo ee eligimo siliso. Osoloso yayo goo hagee Gelili mi maga bei mooloogoolosa see hamapoo sibilesa ka eligimo siloso,” diso.

⁶ Osoloso Pailleteeye goo hagee dulosa, Yesu tei Gelili odoo beleso odoo mapoo woosaso. ⁷ Egeesee ma kulodu yayo Yesu tei Gelili odoo dee taka goo ee dulosa, Yesu Helodee mapoo ido di diso. Bei, Helodeeye Gelili mi mapoo wiligi odoo tobolosa ka

badebei. Beeame omapoo Helodee Yolusalem mapoo sibilesa badebeiso.

⁸ Ee ma kulodu Helodeeye Yesu ogoloso diya goomogaso. Bei, yo Yesuwo goo epedee eiyo dumelega, yo agalai goomegeliso. Osoloso Yesuye goo opusomo di o mudugiyo moodoolame diya goomogaso.

⁹ Esem Helodeeye Yesu mapoo woosali to bei woosagaso. Esino ee ma kulodu Yesuye yimapoo to nei hee takele.

¹⁰ Osoloso beeame omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo tebisa sabolo oso to kitulugu sabolo takolone Yesu mapoo gigidiso. ¹¹ Esem Helodeeye o odoo sabolo Yesu manolone wiligi odooso kali dugo kadiso. Osoloso yo Paillet mapoo see ido di diso. ¹² Beeame domo omapoo Paillet dio Helodee dio emegei diso. Esino daga debei ee ma kulodu dieso nediliyo nei heigo nei heigo dolone debeiso.

¹³ Esem Yesu Paillet mapoo see ido di ogoloso, Pailleteeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo susuga gilimadoloso egeesee takaso, ¹⁴ “Niyo odoo hagooso Yu odoo oso Loum gamalee mapoo kamanalame, odoo goo tiadili goo ee eligimo silo doloso, amapoo ka ido simi. Esino ayo nibada mudugiyo o goo meedino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. ¹⁵ Osoloso Helodee nose Yesu mapoo goo tokenee hee molo egele. Egeeseeme yayo yo see imapoo ido sibe dee takaso. Esiga niso ogoso, odoo hagee wooloomalai yimapoo goo tokenee hee mauwe. ¹⁶ Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso.

[¹⁷ Esino Pailleteeye Yu odoo oso goomogalame diayo Godeeye gababia wo nali beeame mapoo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo diye deliso.] ¹⁸ Osoloso odoo susuga oso to neligidi egeesee takaso, “Yesu wooloomolone, nei Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo diye dee!” dee takagameleeso. ¹⁹ Balabas hagooso daga Loum gamalee mapoo ha temeleso odoo hee woolomaso. Egeeseega yo neliga moso ma kulodu hususo.

²⁰ Pailleteeye Yesu peegoo tamagalame diya goomogolone, see tobu odoo mooloo-

goodoo mapoo woosaso. ²¹ Esino odoo susuga oso to neligidi yimapoo nei egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige! Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso.

²² Esem Pailleteeye see tobu odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Bei, niyo kasalame yo wooloomalame ka sala? Yayo goo tokenee kasee toowo? Ayo o goo meedi mapoo ayo yo wooloomalame ido dino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso,” diso.

²³ Esino odoo susuga oso toso neligidi diya takaso, “Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso. Diayo egeesee takemelee Paillet to ee dulei diya gowoolone, bige dimapoo deedebeegoo diso.

²⁴ Egeeseeme yayo dia to duloso odoo susuga oso goomoga goo ee tooso. ²⁵ Esiga Pailleteeye Loum gamalee mapoo ha tolone odoo wooloomali Balabas ono neliga moso ma kuloduga peegoo diye diso. Esino Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo talame yayo yo odoo susuga mapoo teneeso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32, Yonee 19:17-27)

²⁶ Osoloso ha teli odoo oso Yesu toloso mi ee ma kuloduga peegoo ido dumolome, Kulene odoo Saimon Yolusalem mi mapoo dumolome eli domopoo tugodooso. Osoloso diayo homo bulubo magoo toloso see o ei mapoo imeduloso Yesu ma hamamee diye diso. ²⁷ Osoloso beeame omapoo, Yesu toloso diadaga molome odoo susuga hamamee diadeeso. Osoloso ee ma kulodu sobo abo sabolo dulone Yesu halo gooholone hamamee dulone pupusigamo diadeeso. ²⁸ Esem Yesuye biditoboloso dimapoo bolone egeesee takaso, “Yolusalem sobo, niba a halo haga na pupusige. Esino niso nediliyo osoloso nibada holo halo ka pupusige. ²⁹ Bei, dala beeame oso siboga, edebeeyo egeesee takagalaiso, ‘Sobo deme taba nibolo osoloso sobo holo soomagoloso too koo nedili niba

diya goomege.’ ³⁰ Bei, beeame egeesi oso peledaba omapoo edebeeyo egeesee takagalaiso,

‘Mubi sabolo osoloso esia niyo goodobulososo iba toogoode!’ dee takalaiso.

³¹ Esiga goo hageesi oso homo su gie mapoo peledobooga, see ogoo goo oso homo su sia mapoo ka peledabalaisomo?” diso.*

³² Osoloso beeame omapoo ha teli odoososo Yesu ido dulone, mesia bakadio homobulubo magoo ma dokodoo wooloomalame ido diso. ³³ Diba sibilesomubi hee, eyo hu Wiligi ki mi deli mapoo, Yesu homobulubo magoo ma dokodoo yogusoenigaloso tuluguso. Osoloso mesia bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yogusoenigaloso, odoososo hee Yesuwo deedeedokolo tulugu, osoloso hee dobusudokolo tulugu diso. ³⁴ Osoloso Yesuyehomobulubo magoo ma dokodoo telegamolone egeesee takaso, “Ma, odoososo hageebia oso goo tokenee amapoo egee moodoo eenayo hapolosoboobadobigi. Bei, diayogoo egeemoodoo eyobei diba gooleedele,” diso. Osoloso ha teli odoososo Yesuwo dugotalame diayo yopepuso odoososo hu ma ee kobuso.

³⁵ Odoosusuga oso peegooga tebisamolone balagamolome, Yu odoosowiligi odoosotebisa oso manolone egeesee takagameleeso, “Yayo odoososo abo pidimosiliso. Esiga yo tei Godeeye hudi magoo Kelisososo daga, o su eyo nediliyo pidilei tekepo,” dee takagameleeso.

³⁶ Osoloso ha teli odoosabolo ososo Yesu manolone, wain i mei nali keesolosososo Yesuyenalametenelone yimapoo egeesee takaso, ³⁷ “No medee tei Yu odoosodiamwiligi odoosotaba daga, no telega pagalame, no nediliyo pidi,” diso.

³⁸ Yesu o wiligi oo poogoodokodooga to hageesee hoguguloso kalamaso,

ODOO HAGEE YU ODOOWO WILIGI ODOO OSO.

³⁹ Mesia hee Yesuwo hohodiogooga eniga ososo Yesu mapoo tokenee sisiloneyimapoo egeesee takaso, “No medee tei

Kelisososo daga, nee su no nediliyo pidilone, iba noseepidi,” diso.

⁴⁰ Esinomesia hee oso o odoosowoto su maga to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No Godeebolo koo obudo? Bei, yayo dala egee to, no noseedala hedebe egeesetososo. ⁴¹ Esiga iba asalo ibadatokenee eyonei maga ka wodioso. Esino Yesu mapoo tokenee hee mauwe,” diso.

⁴² Osolososoyayo see Yesu mapoo egeesee takaso, “Yesu, nayo wiligidolosobadebei mapoo, nayo a gooleebigi,” diso.

⁴³ Esemesoso Yesu nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei goosotaka, esigaepei no abolo hodobo goomoga mi Paladais mapoo badalaiso,” diso.

Yesuye ta eyo goo

(Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41, Yonee 19:28-30)

⁴⁴ Osolosososogoolo oo domootooboome, mi susuganeligaso, mi neligamelee ososee osogohowobakadio hedebe di poogooso.

⁴⁵ Bei, goosogoso peledoboome, osogopeltega poogooso. Osoloso tei mosotegei ma kulodu dugo kodia osokisimelee ee eyomosoowe domo tologodooso. ⁴⁶ Esemesoso Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Ma, amo dio nee dee mapoo maga,” diso. Yesu to hamamee hageesee takolososotaso.

⁴⁷ Osoloso ha teli odoosogibadeli odoososo Yesuwo homobulubo magoo mahemidubadolone Yesuye ta goosotee ogoloso, Godeeyo hudo dokodoo poudoolone egeesee takaso, “Tei takoo, odoososo hagee Godeeyohowowoola tekepo odoososo,” diso. ⁴⁸ Osolososodoo susuga osogosoososo peledaba ee agalame omapoo dileso balagamelee odoososo goosohagee ogoloso dulone diya gooholone diam budo mapoo kobugumo see wedidiadeeso. ⁴⁹ Osolosososo Yesu o odoososabolo osolososobososo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee osowulo eli sage abaga tebisamolone goosohagoosopeledaba mapoo balagameleeso.

Yesu mi doosoo

(Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47, Yonee 19:38-42)

* **23:31:** Esiga to hogugu hageeyobei egeesee moloso, “Niyo kasee gooleedo? Goo hagoosotokenee mauwe odoosomapoo peledabalaitebia daga, hee tokenee teli odoosodimapoo ogoososo peledabalaiyo?”

⁵⁰⁻⁵¹ Dima kulodu odoo hee badebeiso, o hu Yosep. Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Alimatiya ee o midee. Yo Godeeyo howo woola tekepo badolone Godeeye wiligi doloso badeli goo oso siba beleso bameleeso. Osoloso yo Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso mooloo-goodoo ee ma kulodu yo dibolo hodobo badebeiso. Esino Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee odoo oso wooloomalame dimapoo tiaseme, yo goo omapoo gowoolone yayo hamaga takaso. ⁵² Osoloso yayo Yesu ta eyo su ee talame, Paillet mapoo dilesa woosaso. ⁵³ Osoloso yayo Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo to meileso, dugoso tiadoloso yo ou madu magooso. Midoo hagee dia. Esiga daga odoo hee teme omapoo magele. ⁵⁴ Esino beame domo egee Yu odoo diayo hasali beame bei mooloogoolai osogo howo koola too-boome ka see.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso Yosepeeye Yesuwo su mi doo ma kulodu magalame todime, diba yima hamamee diadeeso. Diba omapoo dilesa Yosepeeye Yesuwo su magoo medee egeiso. ⁵⁶ Osoloso diba see wedi dilesa sisi-gageli bi medee tekepo Yesuwo su mapoo hedilame mopoodoo dooso. Esino diba Yu odoo diayo hasali beame olo bei mooloo-goome, Moseseeye tei magoo ee dodolone epedee koodobuloso hasaso.

24

Yesu midoo ma kuloduga hogabia

(Matiyu 28:1-10, Maka 16:1-8, Yonee 20:1-10)

¹ Esiga Sadee toowa beame gesikolodee sobo hagee bia oso sisigageli bi medee tekepo mopoodoo doo ee toloso Yesuwo bi mapoo diadeeso. ² Diba omapoo dilesa egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee peegoo bidigamo dilesa molome egeiso. ³ Esem diayo kulodu galagadilesa egeino, Lodee Yesuwo su omapoo mauwe molo egeiso. ⁴ Osoloso diayo kulodu galagadilesa goo tiademe balaga meleeno, odoo bakadio dugo diya gadeebugu kalaga oso saga peledoboloso sobo debei mapoo hodiogooga tebisaso.

⁵ Osoloso sobo diba diya dio dulone, ebia sabolo miyomoo gasuwaso. Esem odoo bakadio oso dimapoo nei egeese takaso, “Niyo kasalame odoo see gie badeli too ee midoo ma kulodu ka esiamo silesibana? ⁶ Yo kulo hadu mauwe. Esino yo see hogado dina. Esiga niba Yesubolo Gelili mapoo silone, yayo nimapoo taka goo ee gooleebigi. ⁷ Bei, yayo egeese takaso, ‘Odo Holo, a tokenee teli odoo dimapoo tiasalaise, osoloso a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso a beame bakadio midoo ma kulodu tamoloso, beame bakadio hedebe di mapoo midoo ma kuoduga see hogado dileiso,’ diso.” ⁸ Esem sobo diba to hagee duloso Yesuye takomo sili to ee gooleebuguso.

⁹ Osoloso diba midoo maga see wedi dilesa, diye di odoo 11 sabolo osoloso odoo susuga mapoo diayo egei goo susuga ee dimapoo oposususo. ¹⁰ Esiga sobo hagee bia oso goo peledaba hagee ka egei, Meli-Magadaliya osoloso Yowana osoloso Yemeseeyo owee Meli osoloso sobo abo. ¹¹ Esino sobo hagee bia oso sibilesa diye di odoo mapoo takeme diba duno, halabolone taka masi takeme to omapoo tei tele poogooso. ¹² Esino Pita toboloso midoo ee agalame hoguo diso. Yo dilesa gasuwuloso wulu ma kulodu egeino, dugo Yesuwo su tiadoloso magoo ee see mosoowe wulu ma kulodu molome egeiso. Esem Pita goo hagee ogoloso howoodoomo wedi diso.

Odo bakadio oso Emaus mi mapoo dulone Yesu egei

¹³ Beame hedebe omapoo Yesuwo hamamee dili odoo bakadio oso Yolusalem mi poogoloso, see Emaus mi mapoo diadaga meleeso. Emaus mi egee Yolusalem omaga haga hoogoonee, wulo 11 kilomita egeesi masi. ¹⁴ O bakadio dumo dulone goo susuga Yesu mapoo peledaba goo ee oposusumo diadeeso. ¹⁵ Osoloso o bakadio osee oposusumo diadaga molome, Yesu dima hamamee sibilesa diba tugodoloso dibolo hodobo diso. ¹⁶ Esino odoo bakadio hagooso Yesu medee kibiya hoodo egele. Bei, diayo Yesu kibiya hoodo egeeyaga, Godeeye diba gooloogooso.

¹⁷ Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Niba ogoo goo oposusumo diadaga malana?” diso.

Esemé diba eli domo omapoo kookoo to-bolosoo goohele sabolo mudu olugodoloso tebisameleeso. ¹⁸ Osoloso dima kulodu odoo hee, o hu Keleopas, yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Yolusalem mi mapoo odoo soo sibadee ee ma kulodu mi omapoo goo peledaba ee, no dulega badosoba?” diso.

¹⁹ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Nayo egee takoo ogoo goo takala?” diso.

Esemé diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Yesu Nasalet odoo eyo goo ee taka. Bei, yo Godee maga to tolosoo kokodo takomo sili odoo doloso badolone Godeeyo howo woola osoloso odoo susuga eyo mudugiyo Godeeyo to kitulugu sabolo takomo siliso. Osoloso yayo goo toowa opusomo di moodoomo siliso. ²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso ibada wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee oso wooloomalame dimapoo teneeso. Esemé yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso taso. ²¹ Esino iyo goolee, yayo Isalael odoo iba Loum gamalee gidebeli omaga peegoo gilimado dileiso doloso dobolone balaga meleeso. Esiga goo hagooso peledaba ee beame bakadio olo poogooso. ²²⁻²³ Osoloso ibada mooloogoodoo ee ma kulodu sobo abo oso epei gesikolodee dileso midoo mapoo egeino, Yesuwo su mauwe molo egeiso. Esemé diayo sibilesi imapoo takolone, ‘Ibada howo opusomo doloso Godeeyo momaiye egeiso,’ diso. Esemé momaiye oso Yesu ta maga hogado di goo ee dimapoo takaso. Esemé goo susuga hagee takeme, iba diya dio diso. ²⁴ Osoloso ibada mooloogoodoo ma kulodu debeli odoo abo diba nose dileso midoo egeino, soboso taka to sabolo tobulone, Yesuwo su midoo ma kulodu mauwe molo egeiso.”

²⁵ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba medee diya boobada odoo-doo. Niba kaseega Godee maga to tolosoo kokodo takomo sili odoo dia to mapoo tei telega ka dosomo? ²⁶ Bei, diayo egeesee takaso, ‘Godeeye hesia Kelisoye

dala goo hageesi tolosoo see Godeeye egee bado mapoo peleso hu toowa tolosoo kitulugu sabolo badalaiso,’ diso.” ²⁷ Osoloso Yesúye dimapoo Moses sabolo osoloso Godee maga to tolosoo kokodo takomo sili odoo susuga oso Kelisowo goo hogugu goo eyo bei dimapoo medee eligiso.

²⁸ Osoloso diba Emaus mi olo koola too-boome omapoo dulone Yesúye dimapoo egeesee takaso, “A hamapoo hasalaime. Esino a olo wulo duso,” diso. ²⁹ Esemé odoo bakadio oso to kitulugu sabolo yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no epedee na di, no ibolo hodobo tiamo. Bei, olo nolugo,” diso. Esemé Yesu yo dibolo hodobo tilame diso.

³⁰ Osoloso diba moso kulodu peleso nei nalame dobolone, Yesúye wo tolosoo goomoga to takoloso koodobuloso wo populoso dimapoo piso. ³¹ Egeesee seemelee beame omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeiso. Omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeme, yo saga omapoo osugoboodooso. ³² Esemé obakadio dobolone dibusomo egeesee takagameleeso, “O. Tei takoo, iba eli domo abaga sibataga molome, yayo Godeeyo to eyo bei imapoo takeme, ibada sooloo ma kulodu diya goomogaso,” diso.

³³ Osoloso diba saga tebisaloso see Yolusalem mapoo wedi diadeeso. Diba omapoo dileso egeino, diye di odoo 11 sabolo osoloso Yesúye di hamamee dedeli odoo susuga oso diesono hodobo mooloogoodoloso doboome egeiso. ³⁴ Esemé odoo omapoo mooloogoodoloso debei oso dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo, Lodee yo ta maga see hogado didoo. Osoloso yo see Saimon-Pitaye badebei mapoo peledabadoo,” dee takagameleeso. ³⁵ Osoloso odoo bakadio hagee bia oso Yesu eli domopoo diba tugodoloso di eyo goo sabolo osoloso Yesúye dibolo hodobo nei nalame dobolone, wo tolosoo popume, diayo yo medee kibiya hoodo egei goo ee dimapoo oposususo.

Yesúye o hamamee dili odoo dimapoo dileso peledaba

(Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

³⁶ Diba goo hamapoo to osee ke-samolome, haga bologelega diayo debei domo omaga Yesu peledoboloso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Emegei, mesie goo oso nibolo hodobo mele,” diso.

³⁷ Esino diayo goolee yo odoos dio bele dolone, dio dulone diya ebigaso. ³⁸ Esemes Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ebia sabolo goo tiadoo sabolo nibada goo goolee ma kulodu ka malana?

³⁹ Esiga niba mo dee sabolo osoloso mo homo sabolo ogoloso tei aso doloso gooleede. Osoloso mo su sige, niyo a tei su moloso doloso gooleedalame. Bei, odoos dio diba su mauwe,” diso.

⁴⁰ Yo to hagee takoloso o dee boowo sabolo osoloso o homo boowo sabolo dimapoo eligiso. ⁴¹ Esino diayo medee tei telega goomoga sabolo osoloso dio dulone debei ogoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nimapoo nei nali hee molo-somo?” diso. ⁴² Esemes diayo yimapoo di si pepooko teneeso. ⁴³ Osoloso yayo dia howo woola di egee neso.

⁴⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Ayo nibolo hodobo silone nimapoo take-liso, ‘Mo goo maga Moseseeye hogugu sabolo, osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos oso hogugu sabolo, osoloso Sam booka mapoo hogugu goo oso amapoo peledabalaiso,’ deliso. Esiga epei goo hagooso amapoo olo ka peledobooso,” diso.

⁴⁵ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee medee kibiya gooleedalame, Yesuye dibada goo goolee medee hoodo magooso. ⁴⁶ Yesu egeesee selone tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu ee egeesee moloso: Godeeye hesia Keliso, a dala toloso beeame bakadio midoo ma kulodu ta moloso see beeame bakadio hedebe di mapoo hogabuloso toboloso dileiso.” ⁴⁷ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Niba Yolusalem abaga bei mooloogooloso mipoo toowa mapoo mo hu maga odoos mapoo hageesee eligimo silesibe, ‘Niba goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Eseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,’ dee takomo silesibe.

⁴⁸ Esiga niyo mo goo hagee ogoloso takomo silesibileiso. ⁴⁹ Osoloso niba Yolusalem poogoloso epedee na di. Esino niba epedee hamapoo osee dogas, Kei mi ma dokodooga kitulugu siboga talaiso. Bei, ayo mo Maye taka to ee dodolone nimapoo Dio Tei tenelaiso,” diso.

*Yesu Kei mi ma dokodoo ido pala
(Maka 16:19-20, Diye Di Odoos 1:9-11)*

⁵⁰ Osoloso Yesuye o hamamee dili odoos gilimadoloso Betani mi koola mapoo diadaga meleeso. Diba omapoo dileso peledoboloso Yesuye dee dokodoo poudoloso diba halo dokodoo takolone diba pidilame goomoga to takaso. ⁵¹ Yo egeesee takomolome, Yesu Kei mi ma dokodoo ido palaso. ⁵² Esemes diayo Yesuwo hu dokodoo poudoloso, goomoga sabolo Yolusalem mi mapoo see wedi diadeeso. ⁵³ Osoloso beeame susuga ee ma kulodu, diba Yu odoowo tei moso mapoo dobolone, Godee mapoo goomoga poudolone debeiso.

To tekepo Yoneeye hogugu Yonee

Yonee booka goo eyo bei

Yonee booka hagee Yesu o hamamee dili odoo hee Yoneeye hogugu. Yayo to hogugu ee ma kulodu goo toowa hagoso. Yesu yo Keliso* osoloso yo tei Godeeyo Owolo. Esiga iyo Yesu mapoo tei toga, iba gie badeli talaiso.

Toso odoo su paso

¹ Daga mipoo hagee moodelega molome, To* olo badebeiso. To oso Godee sabolo badebeiso. Osoloso To ee Godee. ² Yo mipoo gie daga moodoo omapoo Godee sabolo badebeiso.

³ Esiga bi hee yo mauwe moodele poo-goo me. Esino bi susuga hedebe yimaga ka moodoo. ⁴ Esiga gie badeli eyo bei hedebe yoso. Gie badeli oso odoo susuga mapoo gadeebugu tenemeleeso. ⁵ Esiga gadeebugu oso neliga ma kulodu ka pounimoloso. Esiga gadeebugu egee neligasoo semidilei tebile.

⁶ Esiga biame omapoo Godeeye odoo hee diye diso, o hu ee Yonee. ⁷ Yayo odoo mapoo gadeebugu oso sibilei goo ee takalame simiso. Osoloso odoo susuga oso to yayo taka ee duloso tei ka talame. ⁸ Yonee yo gadeebugunee, esino yayo gadeebugu eyo goo ee odoo mapoo takalame ka simi. ⁹ Bei, tei gadeebugu oso odoo susuga mapoo pouni meli oso mipoo hamapoo sibilei ee olo koola tabaso.

¹⁰ Esiga To ee mipoo hamapoo meleeso. Osoloso mipoo hagee yimaga moodooso. Esino mi odoo oso yo medee hoodo egele. ¹¹ Yo o odoo mapoo simiso. Esino o odoo oso yo idile. ¹² Esino edebeeyo yo idoloso yimapoo tei teme, yayo odoo egee bia dimapoo kitulugu teneeso, diayo Godeeyo owolo dio doloso dabalame. ¹³ Esino edebeeyo owee dio ama dio eyo sawoso, o, suso gilee, o, odoo heeso gilee goo

maga diba Godeeyo owolo dio dee ka sele. Esino Godeeye goomoga goo omaga diba Godeeyo owolo dio diso.

¹⁴ Osoloso Toso odoo su poloso ima kulodu badebeiso. Yayo iba diya sooloo dolone pidiliso. Osoloso yayo tei goodee ee takeliso. Osoloso yayo hu toowa toloso badeli goo ee iyo egeiso. Esiga Ma Godee maga simi, Owolo hedebe yayo hu toowa egeesi toloso ka badoso.

¹⁵ Yoneeye o goo maga takolone toso neligidi egeesee takaso, "Ayo takolone, odoo hee ama hamamee sibileiso dee takomo silimenee, odoo ee hagoso. Yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi. Bei, a soomagelega badoboome, yo daga olo badebeiso."

¹⁶ Esiga sooloo dolone pidili goo toowa yimapoo egee molo maga biame susuga yayo iba ka pidimoloso. ¹⁷ Tei magoo goo ee Godeeye Moses maga imapoo teneeso. Esino sooloo dolone pidili goo sabolo osoloso tei goodee ee Yesu Keliso maga simi. ¹⁸ Egeesi ma kulodu odoo heeso Godee egele. Esino hedebe Godeeyo Owolo yayo imapoo Godeeyo goo ee yilige buguso. Bei, yayo Godee koola ogolone badolone yo tei Godee doloso ka badoso.

Yoneeye takolone a Kelisonee dee taka (Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8, Luka 3:1-18)

¹⁹ Yelusalem mapoo debeli Yu odoo dia wiligi odoo oso Godee ogo odoo ogo doloso debeli sabolo, osoloso odoo abo Libaiyo bala* maga Yonee mapoo diye diso, diayo Yonee yo tei odoo ogumo doloso woosalame. Esem diayo Yonee mapoo dileso egeesee woosaso, "No tei odoo ogumo?" diso. ²⁰ Esem Yonee yo to nei takalai gowelee. Esino yayo nei dimapoo egeesee takaso, "A Kelisonee," diso.

²¹ Esem diayo see yimapoo egeesee woosaso, "No odoo ogumo? No Ilayayo?" diso.

Esem yayo nei egeesee takaso, "Haye, a Ilayanee," diso.

* :: Keliso dee egee takoo hu eyo bei ee Godeeye hesia dolone ka takooso. * 1:1: To ee Yesu * 1:19: Libaiyo bala eyo bei ee egeesi moloso. Eibalahameeyo amawe Yekobowo owolo hee eyo hu ee Libai. Osoloso Libaiyo bala ee ma kulodu debeli odoo oso Yu odoo dia tei moso ma kulodu tou opusomo opusomo di ee teliso. Esino Godee ogo odoo ogo doloso debeli odoo diba nose tei moso ma kulodu tou teliso. Diba Eloneeyo bala hedebe.

Eseme see diayo yimapoo egeesee woosaso, “No Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosibileigo neme bamelee*, odoos e nosomo?” dee takaso.

Eseme yayo nei dimapoo egeesee takaso, “Haye, asonee,” diso.

²² Eseme see diayo yimapoo egeesee takaso, “No tei odoos ogumo? Iba goomogo, to nei nayo taka ee iyo todilesos ibada wiligi odoos iba diye di mapoo takalaiya. Esiga no tei odoos ogumo?” diso.

²³ Eseme nei Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos Aisayaye taka to ee dimapoo egeesee takaso,

“A miwe poogoo mi maga idageli odoos eeso,

Niba Lodeeye sibilei eli medee hoodo magee.”

²⁴ Eseme Pelisi odoos dia wiligi odoos oso diye di odoos oso dileso, nei Yonee mapoo egeesee takaso, ²⁵ “Nayo takolone, no Kelisonee, osoloso no Ilayanee, osoloso no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos osonee, dee takooso. Esino bei kasalame nayo odoos howo ka olugumo silala?” diso.

²⁶ Eseme nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo wulo odoos howomoo oluguliso. Esino odoos hee nima kulodu badoso. Esino niba yo gooleedele. ²⁷ Yo ama hamamee egee siboso. Esino a tekeponee, ayo o homo mapoo kali bi ee pidigilei.”

²⁸ Osoloso Yoden howo hodiokoo Yoneeye odoos howo olugumelee Betani mi mapoo goo ogoso peledabaso.

Yesu Godeeyo Lam be

²⁹ Biame hee mapoo Yesu Yonee mapoo sibume ogoloso Yoneeye egeesee takaso, “Ege, hagee Godeeyo Lam beso.* Yayo mipoo hamapoo debeli odoos dia goo tokenee susuga ee hapoloso boobado bigileiso. ³⁰ Ayo takolone, odoos sibileisogo doloso takomo sileemeni, odoos ee hagoso. Bei, ayo egeesee takomo sileeso, odoos hee ama hamamee sibileiso. Esino yayo kitulugu

oso ayo kitulugu ee dagadi, dee take-liso. Bei, a soomagelega molome, yo daga olo badebeiso, dee takeliso. ³¹⁻³³ Esiga Isalael odoos Kelisowo goo ee medee gooleedalame ayo diba howo olugulame ka simi.”

Esiga Yonee eyo egei goo ee egeesee takaso, “Ayo daga Keliso odoos ogu bele dolone medee kibiya gooleedele. Esino ayo odoos howomoo olugulame, Godeeye a diye dolone amapoo egeesee taka, ‘Nayo Keliso egeesee gooleedaiso. Dio Tei sibileso yibolo hodobo badoga agalaiso. Osoloso yayo odoos mapoo Dio Tei tenelaiso,’ diso. Godeeye egeesee taka duloso hamamee Dio Tei molo masi pusibileso yimapoo pubalegeme egeiso. ³⁴ Esiga ayo goo hagee tei ogoloso yo tei Godeeyo Owolo dolone to hagee ayo nimapoo ka taka.”

Yesuye o hamamee dili odoos daga hudi magoo

³⁵ Biame hee mapoo Yonee o hamamee dili odoos bakadio dibolo hodobo mi hedebe omapoo tebisa meleeso. ³⁶ Egeesee semelee omapoo Yesuye di ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niso ege, odoos egee Godeeyo Lam be ogoso,” diso.

³⁷ Eseme Yonee o hamamee dili odoos oso to egee duloso Yesuye di hamamee diso.

³⁸ Eseme Yesuye bidi toboloso, odoos bakadio oso yima hamamee simi ee ogoloso, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba ogoo goo tala sibala?” diso.

Eseme diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Labai, no kapoo badeliyo?” diso. Labai hu eyo bei ee eligili odoos dolone ka takooso.

³⁹ Eseme yayo nei egeesee takaso, “Niso sibileso ege,” diso. Osoloso neli tigime, odoos bakadio hagoso Yesubolo dileso yayo badeli mi ee egeiso. Eseme diba biame omapoo yibolo hodobo debeiso.

⁴⁰ Odoos bakadio hagee bia dia kulodu odoos hee o hu ee Endulu. Endulu yo Saimon-Pitayo omolo. ⁴¹ Esiga Enduluyesu ogoloso emei Saimon esiaso.

* **1:21:** Yu odoos Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos Moses egeesi masi oso sibilei ee bameleeso.

(Deut 18:18) * **1:29:** Lam be dee egee takoo sipi be hu gie kauwa ee takooso. Bei, Isalael odoos oso tokenee goo hapalame sipi be gie kauwa wooloomaloso Godee mapoo teneliso.

Yo ogoloso yimapoo egeese takaso, “Iba Mesaya egeiso,” diso. Mesaya hu eyo bei ee Keliso dolone ka takooso.* ⁴² Osoloso Enduluye Saimon Yesu mapoo ido diso. Esemé Yesuye yo ogoloso yimapoo egeese takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nee hu see Kepas hedileiso.” Kepas dee egee takoo ee Pita dolone ka takooso.*

Yesuye Pilipi dio Nataniyol dio gilimadoodoo

⁴³ Osoloso biame hee mapoo Yesu yo see Gelili mi mapoo dilame goomogaso. Esino biame omapoo yo odoo hee Pilipi tugodoloso yimapoo egeese takaso, “No ama hamamee sibe,” diso.

⁴⁴ Pilipi hagee Betesaida odoo. Betesaida mi hagee Endulu dio Pita dio dia midee. ⁴⁵ Osoloso Pilipiye dileso Nataniyol ogoloso yimapoo egeese takaso, “Moses sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso dia booka mapoo to hogugu oso takolone, odoo hee hamamee sibileisogo, dee takemelee odoo ee iyo olo egeiso. Yo Yesu, Nasalet mi mapoo badeli, yo Yosepeeyo owolo,” dee takaso.

⁴⁶ Esino Nataniyoleeye Pilipi mapoo egeese takaso, “Goo tekepo oso Nasalet mi maga kasee sibileiyo?” diso*. Esemé Pilipiye nei yimapoo egeese takaso, “No sibilesogo,” diso.

⁴⁷ Esemé Nataniyoleeye Yesu yima hegi simi ee ogoloso Yesuye o goo maga egeese takaso, “Niso ege, odoo hagee tei Isalael odoo. Yo medee tei goo takeli odoo,” diso.

⁴⁸ Esemé Nataniyoleeye nei yimapoo egeese takaso, “Nayo a kasee gooleedoowo?” diso. Esemé Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “No daga Pilipiye dileso egelega badoboome, no pigi homo bei mapoo badoboome, ayo no egeiso,” diso.

⁴⁹ Esemé Nataniyoleeye Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, no Godeeyo Owolo. Osoloso no Isalael odoo ibada wiligi odoo,” dee takaso.

⁵⁰ Esemé Yesuye nei Nataniyol mapoo egeese takaso, “No homo bei mapoo badoboome, ayo egei goo maga nayo amapoo tei ka toowala? Esino goo hagee pepooko, no hamamee goo toowa agalaiso. ⁵¹ Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Niyo Kei mi osulu yamagoloso mologa, Godeeyo momaiye oso Odoo Holo* amaga dokodoo polo osoloso amapoo sibo domologa agalaiso,” dee takaso.

2

Yesuye howo ee wain i palame moodoo

¹ Biame bakadio poogoloso hamamee Gelili mi toowa ee ma kulodu Kana mi pepooko mapoo odoo heeso sobo hu wo neso. Biame domo omapoo Yesuwo owee onosee omapoo badebeiso. ² Osoloso Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo sobo hu wo ne ee agalame diba gilimadoloso debeiso. ³ Wo ne biame domo mapoo wain i hosudoo ee ogoloso Yesuwo oweeye Yesu mapoo egeese takaso, “Wain i olo hosudoona,” diso.

⁴ Esemé Yesuye nei owee mapoo egeese takaso, “Mo wee, ayo ogo goo talame no amapoo ka simiyo? Mo biame tugodele,” dee takaso.

⁵ Esemé oweeye nei odoo moso kulodu tou teli mapoo egeese takaso, “Niba Yesuye to nimapoo takooga duloso to egee te,” dee takaso.

⁶ Egeesi ma kulodu sesepeni yugoso moodoo 6 omapoo bediga meleeso. Sesepeni 6 hedebe hedebe di egee howo 100 lita egeesi keeseli. Yu odooso dia adaga dia goo ee dodolone, sesepeni howo keesoo hamapoo dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeliso.

⁷ Esemé Yesuye odoo moso kulodu tou teli dimapoo egeese takaso, “Sesepeni susuga hagee howoso metamagise,” diso. Esemé diayo sesepeni susuga egee howoso metamagisaso.

* **1:41:** Esiga Hibulu dia toso Mesaya dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Keliso dee egee takoo goo eyo bei ee hedebe Godeeye hesia dolone ka takooso. * **1:42:** Esiga Hibulu toso Kepas dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Pita dee egee takoo hu eyo bei ee yo dolone ka takooso. * **1:46:** Yu odooso goolee, Nasalet mi ee haga goo toowanee, dee gweliso. Esiga odoo hu toowa too oso mi omaga sibileime, dee gweliso. * **1:51:** Odoo Holo - Yesuye eyo nediliyo takolone, a Odoo Holo, dee taka hagee yo tei odoo dolone ka takomo silee.

⁸ Esemé yayo tou teli odoó mapoo egeesee takaso, “Niba sesepeni omapoo howo keesaloso todilesó, odoó sobo hu wo ne eyo wiligi odoó mapoo tenee,” diso. Esemé diayo egeesee moodooso. ⁹ Esino howo eyo see wain i paso. Esemé wiligi odoó oso wain i egee wulo nalo egeiso. Egeesi ma kulodu wain i hagoso simi eyo bei yo gooleedele. Esino o tou teli odoó diba olo gooleedoo. ¹⁰ Egeeseelone yayo sobo hulame simi giso ee idoloso yimapoo egeesee takaso, “Odoó susuga oso Yu odoó dia adaga dia goo ee dodolone, wo ne mapoo sibadee odoó mapoo daga wain i hadali keeneliso. Osoloso diba wain i toowa naloso halabolone dogá, see wain i haga koo hadali ee dimapoo keeneliso. Esino nayo wain i dooboo hadali ee magoo moloso, see epedee keedoloso ka teneeso,” diso.

¹¹ Esiga Gelili mi toowa ma kulodu Kana mi pepooko mapoo Yesuye daga malalo goo toowa opusomo di ee moodoo maga, yayo hu toowa tolosó badeli goo ee eligiso. Esemé o hamamee dili odoó oso goo hagee ogoloso yimapoo tei tooso.

¹² Osoloso goo hagoso dilesó koodobume, Yesuye owee sabolo, osoloso omolo dío sabolo, osoloso o hamamee dili odoó sabolo Kapeniyum mi mapoo diso. Osoloso diba omapoo dilesó dobolone biame abo poogooso.

Yesuye tei moso ma kuloduga odoó pee-goo hasiso bugu

(Matiyu 21:12-13, Maka 11:15-17, Luka 19:45-46)

¹³ Osoloso Yu odoó dia Gababia wo nali biame ee olo koola tooboome, Yesu Yelusalem mi mapoo palaso. ¹⁴ Osoloso yo omapoo peleso egeino, odoó susuga oso tei moso beele ma kulodu bulumakau be sabolo, osoloso sipi be sabolo, osoloso molo sabolo edebeeyo neiso talame, tosibilesó odoó mapoo tenee domolome egeiso. Osoloso odoó aboso molee opusomo opusomo di ee tei moso eyo molee piligeli debi pooba mapoo doboome egeiso. ¹⁵ Osoloso Yesuye gowoolone tiso wei masi moodooloso wei oso sipi be sabolo, osoloso bulumakau be sabolo, osoloso odoó susuga peegoo hasisobuguso.

Osoloso molee piligeli debi pooba bidige buguloso molee ko sabolo peegoo kugobuguso. ¹⁶ Osoloso see molo neiso talame debei odoó mapoo egeesee takaso, “Bi susuga hagee tolosó moso hamaga peegoo diyadee. Niyo mo Mamo moso ee bi teli moso dee na see,” dee takaso.

¹⁷ Esiga goo hagoso peledaba ogoloso Yesu o hamamee dili odoó oso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo ee egeesee gooleebuguso,

“Ayo nee moso ee diya gooleeso.

Esiga edebeeyo a wooloomalaiso.”

¹⁸ Esemé Yu odoó dia wiligi odoó tebisa oso bi susuga malosó gidebei odoó egee bia ee Yesuye tei moso ma kuloduga peegoo hasiso bugu goo ee ogoloso diayo yimapoo egeesee takaso, “No ogoso kitulugu tolosó goo hageesee ka moodoowo? Esiga nayo kitulugu egee Godee maga too, dee takooga, nayo goo toowa opusomo di hee imapoo eligilei tekepo,” diso.

¹⁹ Esemé Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo tei moso hagee guobigi. Egeeseega, ayo see tobu biame bakadio hedebe di ee ma kulodu tegelaiso,” dee takaso.

²⁰ Esemé diayo yimapoo egeesee takaso, “Iyo dugo 46 ee ma kulodu tei moso hagee tegeiso. Esiga biame bakadio hedebe di ee ma kulodu nayo saga kasee togo dalaiyo?” diso. ²¹ Esino Yu odoowo wiligi odoó hagee biasó Yesuye taka goo ee medee kibiya gooleedele. Bei, Yesuye tei moso eyo goo maga taka hagee, eyo nediliyo o su ee taka. ²² Esiga Yesuye tolosó hogado polome, hamamee Yesu o hamamee dili odoó oso Yesuye taka goo hagee gooleebuguso. Egeeseelone diayo Godeeyo to booka maga taka sabolo osoloso Yesuye taka to omapoo tei tooso.

²³ Yesuye Gababia wo ne biame omapoo Yelusalem mapoo peleso goo toowa opusomo di moodoo ogoloso odoó susuga oso yimapoo tei tooso. ²⁴ Esino Yesuye dimapoo haga tei dele. Bei, yo odoó susuga dia sooloo ma kulodu goo goolee ee yo olo gooleedoo. ²⁵ Esiga yimapoo odoó heeso odoó dibada goo goolee ee takalai ee bei me. Bei, goo goolee susuga

dibada sooloo ma kulodu egee molo ee, yayo malalo olo gooleedooso.

3

Nikodimaseeye Yesu mapoo simi

¹ Esiga odoo hee badebeiso, o hu Nikodimas. Yo Pelisi odoo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee ma kulodu yinosee wiligi odoo hee yoso. ² Osoloso yayo gesi sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedoo, no eligili odoo Godeeye diye di ee noso. Bei, edebeeyo eyo goolee goo toowa opusomo di nayo egee moodoomo silo egeesi moodolai tebile. Esino Godee nobolo hodobo badoga, nayo goo toowa opusomo di hageesi moodolai tebileiso,” diso.

³ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo see soomagelega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime,” dee takaso.

⁴ Esemé Nikodimaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó kauwa ee oweeyo beliye maga see tobu kasee soomagalaiyo? Yo see holope poloso oweeye see tobu soomagalai tebile,” diso.

⁵ Esino Yesuye see egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo howo maga osoloso Dio Tei maga see dia delega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime. ⁶ Mi odoo oso holope soomagoloso mi hamapoo debeliso. Esino Dio Tei oso gie badeli egee tenemolo odoo ee, Godeeyo owolo dio doloso badoboso kookaiyo gie badalaiso. ⁷ Esiga ayo namapoo takolone no see tobu soomagee dee hagee takoo duloso haga na dio di. ⁸ No pooso eyo goomoga maga sibulone goowa ee duliso. Esino yayo sibili eli sabolo osoloso yayo dili eli ee no gooleedele. Esiga Dio Tei oso odoo mapoo gie badeli egee tenemolo edebeeyo ogoloso koo gooleedeli.”

⁹ Esemé Nikodimaseeye egeesee takaso, “Ha? Goo hagoso kasee peledabalaiyo?” diso.

¹⁰ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No Isalael odoo dia eligili odoo, esino no goo hagee koo gooleedolo?”

¹¹ Esiga ayo namapoo taka. Iyo gooleedoo sabolo osoloso iyo egei goo ee Yu odoo nimapoo ka takomo siloso. Esino niyo ibada to mapoo tei talai ee ka gowooso.

¹² Esiga ayo nimapoo mi goo maga takeme, niyo tei tele. Egeesi ma kulodu ayo see nimapoo Kei mi eyo goo maga takooga, niyo kasee tei talaisomo? ¹³ Odoó heeso bi Kei mi ma dokodoo egee molo ee agalame pele. Haye. Hedebe Odoó Holo ayo Kei mi mapoo ka badebei. Osoloso ayo Kei mi ma dokodooga mipoo hamapoo simiso. ¹⁴ Esiga daga hoogoo Isalael odoo diba miwe poogoo mi mapoo doboome, Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudooso*. Goo hedebe egeesi masi, edebeeyo Odoó Holo anosee toloso egeesee poudileiso. ¹⁵ Goo egeesi maga edebeeyo amapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

¹⁶ Godeeye mi odoo diya sooloo dolone Owolo hedebe a meiyé diso, ayo mi odoo ee halo talame. Esiga edebeeyo amapoo tei toga, diba Godee maga pileime, esino diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

¹⁷ Esiga Godeeye Owolo a mipoo hamapoo meiyé dee taka hagee, mi odoo dia goo tokenee eyo nei tenelame ka meiyé dele. Esino mi odoo oso amaga gie badeli pidili talame ka simi. ¹⁸ Osoloso edebeeyo Godeeyo Owolo amapoo tei toloso dogá, dia goo tokenee eyo nei dimapoo dala tenelaime. Esino odoo agayo amapoo tei telega dogá, diba dia goo tokenee eyo nei talame ka doso. Bei, diba Godeeyo Owolo hedebe amapoo tei telega. ¹⁹ Gadeebugu mipoo hamapoo simiso. Esino mi odoo oso gadeebugu egee goomegele poogoloso see neliga ono diya goomogaso. Bei, di-ayo dia suso goo moodoo ee diya toke-neega. Goo egeesi maga Godeeye dia goo tokenee eyo nei tenelaiso. ²⁰ Esiga goo tokenee teli odoo ee gadeebugu hegilone gadeebugu mapoo sibilei diya ebiliso. Bei,

* **3:14:** Daga hoogoo Isalael odooso Godee mapoo mesile poogoome, diba palame hebise diye diso. Esino Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudoome omapoo ogoloso diba hebiseso pa ee see weidooso.

gadeebugu oso dia goo tokenee ee woola eligiyaga. ²¹ Esino edebeeyo Godeeye goomoga goo ee tomo siloga, diba gadeebugu mapoo sibilei ebileime. Bei, gadeebugu oso dia goo ee yilige buguga, goo susuga diayo moodoo ee Godeeye kitulugu maga ka moodoodoo doloso edebeeyo gooleedalaiso.”

Yonee odoo howo oluguli oso Yesuwo goo taka

²² Osoloso goo hagoso dileso koodobume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem poogoloso see Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko abo mapoo diso. Diba omapoo dileso dobolone odoo howo olugumeleeso. ²³⁻²⁴ Esino Yonee yo neliga moso ma kulodu tooselega badolone, Salim mi koola mapoo Ainon mi mapoo yayo odoo howo oluguso. Bei, mi omapoo howo toowa meleega, odoo susuga diba Yoneeye howo olugulame yimapoo sibumeleeso. ²⁵ Egeesee semelee biame omapoo Yonee o hamamee dili odoo aboso Yu odoo dia adaga dia goo ee dodolone dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeli goo maga Yu odoo hee sabolo toso agadigaso. ²⁶ Osoloso diayo sibileso Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, daga Yoden howo hodiokoo odoo nobolo hodobo badebei ee no gooleedoo. Esiga nayo odoo egeeyo goo imapoo takemeni oso odoo howo ka olugumoloso. No ege, odoo susuga oso no poogoloso see yimapoo ka duso,” dee takaso.

²⁷ Esino Yoneeye egeesee takaso, “Edebeeyo eyo goolee goo hee moodoolai tebile. Esino Godeeye yimapoo kitulugu teneega, yo goo egee moodoolai ee tebileiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, a Kelisonee, dee taka goo ee niba olo duso. Esino a wulo o eli moodoolame malalo diye di odoo ee aso. ²⁹ Soboso giso obuoga, yo olo giso egeeyo. Odoo giso ido peli ee omapoo tobudulone, giso sibabeleso bameliso. Osoloso gisoso peledoboloso to taka ee duloso yo diya goomegeliso. Egeesi ma kulodu odoo giso ido peli masi ee aso. Esiga a epedee diya goomoga sabolo ka badoso. ³⁰ Esiga Kelisoye toowa

dolone, nei ayo pepooko dolone badalai tekepo.

³¹ Esiga Kei mi ma dokodooga simi odoo oso odoo susuga dagadileso ka badoso. Esino mipoo hamapoo soomagoo ee mi odooso. Esiga yo wulo mipoo hageeyo goo ee takomo sili. Esino Kei mi ma dokodooga simi odoo yayo goo susuga diya dagadileso ka badoso. ³² Osoloso yayo egei goo sabolo osoloso yayo du goo ee takeliso. Esino odoo heeso o to mapoo tei koo teli. ³³ Esino odoo agayo o to duloso tei too goo oso Godee yo tei goo takeli dolone ka eligiso. ³⁴ Esiga Godeeye diye di odoo oso Godee maga to toloso takomo siliso. Bei, Godeeye o Dio Tei su goodegelega yimapoo olo teneeso. ³⁵ Godeeye Owolo sooloo dolone goo susuga ee yayo wiligi doloso badalame kitulugu yimapoo olo teneeso. ³⁶ Esiga odoo agayo Owolo mapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoo agayo Owolo mapoo mesile poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaime. Esino Godeeyo kamana goo oso yimapoo kookaiyo osee malaiso.”

4

Yesu dio Samaliya sobo dio

¹ Yesuye howo olugu odoo oso diya bei molone, yima hamamee deedeeso. Osoloso diayo Yoneeyo hamamee dili odoo ee dagadi goo ee, Pelisi odoo diba duso.

² Esino Yesuye odoo howo olugumo sile. Hedebe o hamamee dili odoo oso odoo howo ka olugumo silee. ³ Esino Yesu yo Pelisi odoo oso o goo gooleedoo goo ee yo olo duloso, Yudiya mi poogoloso see Gelili mi mapoo wedi diso.

⁴ Osoloso yo Gelili mi mapoo wedi dulone, Samaliya mi domo abaga dili eli omaga diso. ⁵ Yesuye Samaliya mi mapoo sibileso mi edebeeyo bia Saika deli mapoo peledabaso. Esiga Saika mi edebeeyo bia hagee mi hee daga hoogoo Yekobeye owolo Yosep mapoo tenee eyo koola omapoo moloso. ⁶ Esiga Yekobeeyo howo ou omapoo osee meleeso. Egeesi ma kulodu Yesu yo mi eli sage simiga kwasime,

howo ou koola ogolone omapoo badebeiso. Biame egee osoko olo oo domo taba mapoo egeesee ka see.

⁷⁻⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odoe ee edebeeyo bia mi mapoo nei neiso talame dime, Samaliya sobo howo ou omapoo howo kalame simiso. Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo a howo keenee,” diso.

⁹ Esino sobo egee yayo taka to ee duloso dio diso. Bei, Yu odooso Samaliya odoe maga peegooga boologamo silesibiliso. Esemé sobo ogoso Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo kasi maga amapoo howo keenee dee ka takala? Bei, no Yu odoe. Esino a Samaliya sobo,” dee takaso.

¹⁰ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Nayo Godeeye wulo egee tenemolo goo ee gooleedoloso, odoe namapoo howo hoowa mo goo ee, no gooleedoloso badebei diepi, nayo amapoo kookaiyo gie badeli teneli howo ee hoowali. Osoloso nayo amapoo hoowa diepi, ayo nei namapoo howo egee teneli,” diso.

¹¹ Esemé sobo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoe, no gie badeli teneli howo ee kamapoo keelaiyo? Osoloso namapoo ou howo keli me. Osoloso howo ou hagoonosee diya goobodomou.

¹² Esiga ibada amawe Yekob pepooko dolone see nayo toowa dalame ka sala? Bei, ibada amawe Yekobeeye howo hagee ka ou, osoloso yayo owolo dio sabolo osoloso o be sabolo howo ou hedebe hagee naliso. Osoloso yayo howo ou hagee imapoo poogoo diso.”

¹³ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo howo ou hamapoo howo naga, diba see howo nala pagalaiso.

¹⁴ Esino odoe agayo howo ayo hagee keenee ee naga, yo see howo nala pagalaime. Esiga kookaiyo gie badeli teneli howo ayo yimapoo tenelai oso yima kulodu howo ou masi molone, yimapoo badoboso kookaiyo gie badeli ee tenelaiso.”

¹⁵ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoe, nayo egee takoo howo egee amapoo tenee, a hamamee see howo nala pegelega pagalame. Osoloso hamamee a hamapoo

see howo kala sibilega pagalame,” dee takaso.

¹⁶ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No dilesio nomo ido sibe,” diso.

¹⁷ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “A giso me,” diso.

Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo takolone, no giso me, dee egee takoo tei goo takoo. ¹⁸ Bei, no daga giso dee tiadoo egeesi mapoo obiaso. Esino giso epedee nobolo hagee bado ee tei nomonee. Esiga nayo egee takoo, tei goo takoo,” dee takaso.

¹⁹ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoe, a gooleedo, no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe hee nosodoo. ²⁰ Samaliya bia ibada amawe dio oso mubi hagee ma dokodoo Godeeyo hu dokodoo poudiliso. Esino Yu odoe niyo takolone hedebe Yelusalem mi mapoo Godeeyo hu dokodoo ka poudilei tekepo dee takeliso. Esiga nayo amapoo takee, mi tekepo kamapoo iyo Godeeyo hu dokodoo ka poudileiyo?” dee takaso.

²¹ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no mo to mapoo tei te. Edebeeyo Ma Godeeyo hu dokodoo poudalame Yelusalem mapoo osoloso mubi hamapoo sibilega pagalai biame ee olo siboso. ²² Samaliya odoe niyo goomoga poudili goo ee niba gooleedele. Esino Yu odoe iyo goomoga poudili goo ee iba gooleedooso. Bei, gie badeli pidili odoe ee hedebe Yu odoe imaga sibileiso. ²³ Esiga biame olo siboso, esino biame ee olo simiso, tei yimapoo goomoga poudili odoe oso Dio Tei oso kitulugu maga, osoloso tei goo maga, Ma Godee mapoo goomoga poudalame. Bei, Ma Godeeye goo hageesi maga yimapoo goomoga poudili odoe omapoo diya goomegeliso. ²⁴ Godee yo Dio. Osoloso yimapoo goomoga poudili odoe oso Dio Tei maga, osoloso tei goo maga yimapoo goomoga ka poudilei tekepo,” dee takaso.

²⁵ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “A gooleedooso, Mesaya edebeeyo takolone Keliso deli ee sibileiso. Osoloso yayo sibilesio imapoo goo susuga medee eligileiso,” diso.

²⁶ Esemé Yesúye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó ee Mesaya aso, nobolo to egee komolo,” dee takaso.

²⁷ Egeesee semelee mapoo Yesuwo hamamee dili odoó oso edebeeyo bia mi ee ma kuloduga wedi sibilesó egeino, Yesúye sobo sabolo to komolome, diya díó díso. Esino odoó heeso sobo omapoo woosolone, no ogoó goomogolo, dee takele. Osoloso odoó heeso Yesu mapoo woosolone, nayo kasalame sobo sabolo to ka kamalala, dee takele.

²⁸ Osoloso sobo oso o ou howo keli omapoo magoloso see o moso bia takalame see wedi díso. ²⁹ Sobo ogoso díleso egeesee takaso, “Niba odoó hee hagee agalame sibe. Yayo goo ayo moodoo susuga ee takaso. Esiga odoó egee Keliso malaiso.”

³⁰ Esemé moso bia susuga Yesu agalame diyadeeso.

³¹ Odoó susuga Yesu agalame sibadaga molome, Yesuwo hamamee dili odoó oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoó, no nei ne,” díso.

³² Esino Yesúye dimapoo egeesee takaso, “A nei moloso. Esino nei ayo nali ee niba gooleedele,” dee takaso.

³³ Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso diesono egeesee takaso, “Odoó heeso yimapoo nei tenee bele?” dee takaga meleeso.

³⁴ Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Mo nei ee Godeeye goomoga goo talai goo oso. Osoloso yayo a díye díso, tou yayo amapoo tenee ee tomo dimeleso hoo poogoo mapoo hosudalame. ³⁵ Niyo egeesee takeliso, ‘a bakadio bakadio di poogoloso nei howo segei tala díleiso,’ dee takeliso. Esino ayo nimapoo taka. Niba howo puo ogoloso nei howo segei* mapoo ege. Bei, epedee hagee nei telegee ee talai biame hagoso. ³⁶ Esiga nei howo segei teli odoó oso díá tou eyo nei epedee hamapoo toso. Osoloso díayo odoó ee homokoko masi gooloogaloso tosibilesó kookaiyo gie badeli talai mi mapoo mooloogoo mageliso, nei howo segeli odoó sabolo, osoloso nei howo segei teli odoó sabolo

hodobo goomogalame. ³⁷ Egeesi ma kulodu toso hagee takoo ee tei takooso, ‘Odoó heeso nei howo segeliso. Osoloso see odoó heeso nei howo segei ee teliso.’

³⁸ Esiga a niyo nei howo segele poogoo mi mapoo nei howo segei ee talame díye díso. Bei, mi omapoo odoó aboso daga tou toowa tooso. Esino see niyo díleso talaiso.”

Samaliya odooso tei too

³⁹ Samaliya soboso díleso o odoó mapoo takolone, “Goo susuga ayo moodoo ee yayo amapoo taka,” dee takeme, Samaliya odoó susuga mi omapoo debeli oso to hagee duloso Yesu mapoo tei tooso.

⁴⁰ Osoloso díayo sibilesó Yesu mapoo egeesee takaso, “No epedee íbolo hodobo hamapoo badebee,” díso. Esemé Yesu yo biame bakadio díbolo hodobo omapoo badebeiso. ⁴¹ Egeesi ma kulodu odoó susuga oso to yayo taka ee duloso yimapoo tei tooso.

⁴² Esemé díayo sobo omapoo egeesee takaso, “Nayo daga Yesuwo goo ee ímapoo takeme, nee to duloso tei tooso. Esino íba epedee yayo takooga íso duloso tei toso. Esiga íba gooleedooso, odoó hagee mi odoó susuga díá gie badeli pídíli odoó osodoo,” díso.

⁴³⁻⁴⁴ Egeesi ma kulodu Yesu eyo daga egeesee takaso, “Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó ee tei o moso bia oso goweliso,” díso. Yesu biame bakadio Samaliya mi mapoo badoboso see Gelili mapoo díso. ⁴⁵ Osoloso yo Gelili mapoo sibilesó peledoboome, edebeeyo yo ído díso. Bei, díba nosee Yesúye Yelusalem mapoo Gababia wo ne biame mapoo goo susuga yayo moodoo ee díba egeiga.

Yesúye gamalee odoó eyo owolo tekepo pa

⁴⁶ Osoloso Yesu Gelili mi toowa omapoo badolone see Kana mi pepooko mapoo díso. Daga mi omapoo howodee ee see yayo wain í palame moodooso.

Biame omapoo Kapeniyum mi mapoo gamalee odoó heeyo giso holo paiye badebeiso. ⁴⁷ Esino gamalee odoó ogoso Yesúye Yudiya mi maga see Gelili mi mapoo

* **4:35:** nei howo segei - Yesúye wudu taka hagee tei neidee eyo goo maga takele. Esino edebeeyo Godeeyo to tekepo takomo dílei goo sabolo, osoloso odoó Godee mapoo gilimado sibilei goo ee wudu taka.

simi goo ee duloso Yesu mapoo diso. Yo dilesos howolone egeesee takaso, “Mo holo paiyeso talame badoso. Esiga nayo mo holo tekepo palame Kapeniyum mi mapoo abolo sibe,” dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Niyo ayo goo toowa opusomo di moodoo ee egelega poogooga, amapoo tei talame,” dee takaso.

⁴⁹ Esemee odoo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, mo holo teyaga, nayo saga sibilesos yo tekepo palame moodee,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No see wedi di. Nee holo wedileiso,” diso.

Esemee odoo yo Yesuwo to duloso tei tolosos see o mi mapoo wedi diso.

⁵¹ Osolosos yo see eli domopoo osee dimolome, o tou teli odoo osos sibilesos yimapoo egeesee takaso, “Nee holo olo weidilosos badoso,” dee takaso.

⁵² Esemee odoo ogoso nei dimapoo egeesee takaso, “Osokos howos domos kamapoo molome, yo kekebisa ka koododiala?” diso. Esemee diayos nei yimapoo egeesee takaso, “Eiyos osokos olo wudus magoo mapoo ka koododia,” diso.

⁵³ Esemee odoo yo gooleedolosos egeesee gooleebugusos, bei, eiyo osokos howos hedebe omapoo Yesuye yimapoo takolone, “nee holo weidileiso,” dee taka gos ee goolee bugusos. Esemee odoo susugas o mosos kulodus debeli sabolos osolosos yibolos Yesu mapoo tei toosos.

⁵⁴ Esiga Yesuye Yudiya mi magas see Gelili mi mapoo sibilesos gos toowa opusomos di moodoo hagosos olo bakadio diso.

5

Yesuye Betesada howos sauwili ou mapoo odoo hee tekepo moodoo

¹ Osolosos gos hagosos dilesos koodobumes, Yu odoosos wo nali hee nalame Yelusalems mapoo polome, Yesu yinosee omapoo palasos. ² Esiga Yelusalems mi beelees mapoo osulus hee Sipi Be Osulus deli meleesos. Osolosos ee mas kulodus howos sauwili dadabayos ou toowa meleesos. Howos sauwili dadabayos ou o hus ee Yu odoo dias toso takolone Betesada delisos. Osolosos howos ou pees mapoo haus pooba dees tiadood egeesi

meleesos. ³⁻⁴ Egeeseelones odoo paigigas sabolos, osolosos odoo howos neligas sabolos, osolosos odoo kidos todobias sabolos, osolosos odoo sus kakawas poogoo sabolos haus omapoo tieselisos. [Osolosos diba omapoo tiesamolone, biames abos mapoo Godeeyos momaiyes heesos sibilesos howos egees wola-belesos bolones osee tiesamelisos. Bei, momaiyesos howos wolomelesos koodobuogas, odoo dagas malalos howos ee mas kulodus meilis odoo ee tekepos pelisos.] ⁵ Egeeseelones gisos hee dugos ³⁸ ee mas kulodus paiyes meles onosees haus omapoo badebeisos.

⁶ Odoo dagas yayos hoogoo pailosos badebeis Yesuye ogolosos yimapoo egeesee takaso, “No see weidileis goomogolos?” dee takaso.

⁷ Esemee odoo ogoso yimapoo nei egeesee takaso, “Wiligi odoo, howos weeleegas, a pidilames idos meilis odoo hee me. Bei, a meilames seegas, odoo heesos malalos meilisos,” dee takaso.

⁸ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No tobolosos nee kidas tolosos di,” diso.

⁹ Osolosos biames omapoo odoo egees see olo tekepos polosos o kidas tolosos diso. Esino gos hagosos peledabas ee Yus odoo dias hasali biames omapoo ka peledabas.

¹⁰ Esemee Yus odoo dias wiligis odoo tebisas osos odoo hagosos o kidas tolosos di ee ogolosos yimapoo egeesee takaso, “Hasali biames hamapoo odoo heesos o kidas tolosos dileis tei,” dee takaso.

¹¹ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, “Odoo a tekepos pas osos amapoo takolone, mo kidas tolosos di, dee takemes a kas di,” diso.

¹² Esemee diayos yimapoo nei egeesee takaso, “Odoo agayos namapoo takolone, nee kidas tolosos di, dee kas takalas?” dee takaso.

¹³ Esino odoo yo tekepos pas ee yo medees kibiyas gooleedeles. Bei, odoo susugas osos diyas mooloogoodemes, Yesu yo mooloogoodos ee mas kulodus esigaboodoosos.

¹⁴ See hamamees Yesuye odoo egees tei mosos tegeis mas kulodus badebeis ogolosos yimapoo egeesee takaso, “No, no medees goolee, no epedees olo tekepos pasos. Esiga no see gos tokenees nas te. Nayos gos tokenees see tobus tomos silogas, gos tokenees toowa see namapoo peledebeyagas,” dee

takaso. ¹⁵ Esemé odoo ogoso dileso Yu odoo dia wiligi odoo dimapoo takolone egeesee takaso, “Yesuye a tekepo ka pa,” diso.

¹⁶ Egeesi ma kulodu Yesuye Yu odoo dia hasali biame mapoo goo hageesee teme, Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso komonolone yimapoo hegi goo tenelame bei mooloogooso. ¹⁷ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo Ma biame susuga tou tomoloso. Esiga anosee biame susuga tou ka tomoloso,” diso.

¹⁸ Yesuye to egeesee takeme, nei diayo yo wooloomalame diya goomogaso. Bei, yayo hedebe Yu odoo dia hasali biame ee gababile, esino yayo takolone, Godee yo tei Ama, dee taka goo omaga, eyo nediliyo yo Godee sabolo hodobo teiba neme.

Godeeye kitulugu Owolo Yesu mapoo tenee

¹⁹ Esiga Yesuye Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Owolo ayo mawo goomoga goo hee talai tebile. Esino Owolo ayo hedebe Maye teli goo ee ogoloso anosee goo ee teliso. ²⁰ Maye Owolo a diya sooloo dalaga, goo yayo teli susuga ee Owolo amapoo eligiliso. Esemé niyo Owolo ayo goo moodoo ee ogoloso hoowoolame, Maye amapoo goo diya toowa moodolai eligileiso. ²¹ Egeesi ma kulodu Maye odoo wedia hogogaduloso see gie badeli egee tenemolo, egeesee solone, Owolo ayo odoo mawo goomoga mapoo gie badeli ka tenemoloso. ²² Esiga Maye odoo goo koo midili. Esino yayo Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoo susuga dia goo ee midilame. ²³ Egeesi ma kulodu Maye goo egee moodooso, odoo susuga oso Ma mapoo goomogolone o hu dokodoo poudalame. Osoloso diayo Owolo amapoo goomogolone mo hu onosee dokodoo ka poudalame. Esiga odoo agayo Owolo amapoo goomoga poudilega badoga, yo Ma Godee a diye di odoo mapoo goomoga koo poudoso.

²⁴ Esiga ayo nimapoo ka taka. Mo to duloso a diye di odoo mapoo tei teli odoo ee badoboso kookaiyo gie badeli olo tooso. Odoo egeesee seli ee o goo tokenee eyo

nei talaime. Yo teli maga dagadileso see gie badeli mapoo badoso. ²⁵ Esiga ayo nimapoo ka taka. Biame oso sibileiso, esino biame ee olo simiso, odoo tei telega wedia oso Godeeyo Owolo mo to dulei. Egeesi ma kulodu edebeeyo mo to duloso tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Bei, Ma yo gie badeli eyo bei yoso. Esiga Owolo ayo gie badeli eyo bei doloso badalame, yayo kitulugu amapoo olo teneeso. ²⁷ Osoloso Maye Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoo susuga dia goo ee midilame. Bei, a Odoo Holo.

²⁸ Esiga ayo taka to hagee duloso niba haga na dio di. Bei, biame oso sibileiso, odoo wedia dia bi mapoo egee tiesamoloso oso Odoo Holo mo to duloso dia bi maga hogogadileiso. ²⁹ Egeesi ma kulodu goo tekepo tomo sili odoo diba badoboso gie badeli talame hogogadileiso. Esino goo tokenee tomo sili odoo diba dia goo tokenee eyo nei talame hogogadileiso. ³⁰ Ayo goo mawo goolee ee tomo silei tebile. Bei, Ma a diye di oso goo midilei goo amapoo takooga, ayo goo egeesi ka midili. Esiga ayo goo midili ee diya tekepo. Bei, ayo mawo goomoga goo koo tomo sili. Esino ayo hedebe odoo a diye di oso goomoga goo ee ka tomo siloso.

Yesuwo goo taka

³¹ Esiga ayo hedebe mo goo maga takooga, edebeeyo mo to mapoo tei talai goo eyo bei mauwe dalaiso. ³² Esino mo Maye mo goo maga takomoloso. Bei, a gooleedoo, yayo mo goo maga egee takoo, ee tei takooso.

³³ Esiga niyo odoo abo Yonee mapoo diye diso. Esemé yayo dimapoo tei goo takaso. ³⁴ Esino edebeeyo mo goo maga tei goo egee takoo goo ee tei beleso, a medee koo gooleeso. Esino niyo gie badeli talame ayo goo susuga hagee nimapoo takaso. ³⁵ Yonee yo keme masi gadeebugu nimapoo teneeso. Esiga niyo biame deiyepo ee ma kulodu gadeebugu sabolo dabalame diya goomogaso.

³⁶ Esiga Yoneeye mo goo maga tei goo takomo siliso. Esino tou ayo temeleso hosudalame Godeeye amapoo tenee oso

Yoneeye mo goo takomo sili ee dagadiso. Bei, tou ayo tomo sili oso Maye a diye di goo ee ka eligiso. ³⁷ Osoloso mo Maye a diye di oso mo goo maga tei goo ka takooso. Esino niyo to yayo taka ee dule, osoloso o mudu egele. ³⁸ Esiga niba Godeeyo to duloso nibada sooloo ma kulodu tei koo teli. Bei, niyo Maye diye di odo amapoo tei koo teli.

³⁹ Niyo Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigaloso gooleedoloso dobolone, nei to oso nimapoo gie badeli tenelaiso doloso doso. Esino niyo to hesiga ee mo goo takeli. ⁴⁰ Esino ayo nimapoo gie badeli tenelame seega, niyo amapoo sibilei koo goomegeli.

⁴¹ Osoloso niyo see mo hu dokodoo poudilei, ayo haga koo gooleeso. ⁴² Bei, a gooleedooso, niyo nibada sooloo ma kulodu Godee goolee mauwe. ⁴³ Esiga ayo mo Ma Godeeyo hu maga simiso. Esino niyo a koo goomogoso. Esino edebeeyo eyo goolee o hu maga siboga, niyo odo egee goomogolone yo idiliso. ⁴⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo nibada hu dokodoo poudilei goomogolone debeliso. Esino Godee hedebe yayo nibada hu ono dokodoo poudalame, niyo ki koo kituluguli. Esiga niyo amapoo kasee tei talaiyo?

⁴⁵ Esiga ayo Mayo mudugiyopoo niba odo tokenee dee takeeya dee na goolee. Niyo goolee, Moseseeye niba pidilei gooleeso. Esino yayo Mayo mudugiyopoo niba odo tokenee dalaiso. ⁴⁶ Egeesi ma kulodu niyo Moseseeye taka to mapoo tei too diepi, niba ayo taka to mapoo tei teliyo. Bei, Moseseeye mo goo ee Godeeyo to booka mapoo ka hogugu. ⁴⁷ Esino niyo Moseseeye to hogugu mapoo tei telega ka doso. Esiga niyo to ayo hagee takoo mapoo kasee tei talaiyo?"

6

*Yesuye odo 5000 mapoo nei pi
(Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44, Luka 9:10-17)*

¹ Esemee goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo see Gelili abei hodiokoo du maga dalo soowaso. Gelili abei hageeyo hu hee

ee Taibiliyes deliso. ² Egeeseelone Yesuye goo toowa opusomo di moodoolone, odo paigiga susuga tekepo moodoo demelee maga, odo mooloogoodoo toowa oso goo egee ogoloso yima hamamee mili diyadeeso. ³ Esemee Yesuye o hamamee dili odo sabolo mubi ma dokodoo peleso debeiso. ⁴ Osoloso biame omapoo Yu odo dia Gababia wo nali biame ee olo koola tabaso.

⁵ Biame omapoo odo mooloogoodoo toowa oso yimapoo sibadee ee ogoloso Yesuye Pilipi mapoo egeese takaso, "Iyo nei moleeso kamapoo toloso odo susuga hamapoo ka pileiyo?" diso. ⁶ Esiga Yesuye odo hagee bia dimapoo moodolai goo ee yo olo gooleedoloso badolone, see wulo Pilipiye tei too ee agalame yimapoo egeese ka taka.

⁷ Esemee Pilipiye nei egeese takaso, "Odo susuga hagee bia dimapoo iyo nei toloso pilei ee, molee toowa kamapoo talaiyo? Bei, edebeeyo odo susuga hagee bia nei pilame molee talame biame 200 ee ma kulodu tou toowa toga, molee oso odo hedebe hedebe di mapoo wulo nei pepooko pilei tebileime," dee takaso.

⁸⁻⁹ Esemee Yesu o hamamee dili odo hee Saimon-Pitayo omolo Enduluye Yesu mapoo egeese takaso, "Hagee ma kulodu giso holo heeso wo si dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio sabolo toloso badoso. Esino nei pepooko hagoso odo susuga ee pilei tebile," diso.

¹⁰ Esemee Yesuye o hamamee dili odo dimapoo egeese takaso, "Odo susuga hagee bia bulume doloso takee," diso. Mi omapoo obu bouwe meleeso. Esemee odo susuga go domo omapoo bulumaso. Egeesi ma kulodu hedebe gisowe hesiga ee 5000 egeesi tugodooso. ¹¹ Esemee Yesuye wo si toloso Godee mapoo goomoga to takoloso, wo si popeiloso odo susuga mapoo piso. Osoloso di bakadio toloso goo hedebe o egeesi moodooso. Esemee odo susuga oso nei egee naloso diya edigaso.

¹² Diba nei naloso oduguloso doboome, Yesuye o hamamee dili odo dimapoo egeese takaso, "Nei abo poogoo susuga ee misigamo di. Nei abo wulo gamenee peegeeyaga," diso. ¹³ Esemee wo si dee

tiadoo odoosusuga oso naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoosusuga misigamo dileso bou tegei 12 egeesi metamagisaso.

¹⁴ Odoosusuga oso Yesuye goo toowa opusomo di moodoo hagee ogoloso egeese takaso, “Tei takoo, odoosusuga hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosusuga iyo sibileiso doloso bolone debei odoosusuga ee hagosodoo,” dee takaga meleeso. ¹⁵ Esemes Yesuye dia wiligi odoosusuga tabalame, Yesu mapoo sibileiso seselame gooleemelee goo ee, yo olo gooleedooso. Esino Yesuye olo ogoloso diba poogoloso see obusomo mubi ma dokodoo palaso.

*Yesuye howo ma dokodooga di
(Matiyu 14:22-33, Maka 6:45-52)*

¹⁶ Olo habedee mapoo Yesu o hamamee dili odoosusuga yo balame abei mapoo mouso. ¹⁷ Esino Yesu sibilega molome olo neligaso. Esemes diba dia du mapoo toboloso Kapeniyum mi mapoo dalo soowaso. ¹⁸ Diba sudaso olo sulugamo diyadaga molome, i toowa simi oso howo ki toowa simiso. ¹⁹ Diba eli sage 5 kilomita egeesi diyadaga molome, Yesuye howo ma dokodooga dimapoo sibume egeiso. Esemes diba diya obulone dio diso. ²⁰ Esino Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba haga na ebi. Ayo siba,” diso. ²¹ Esemes diayo goomoga sabolo yo dia du ma kulodu dabeegediso. Egeese semelee mapoo haga booloogelega mi diayo di omapoo peledoboloso dia du omapoo oluguso.

Yesu yo wo gie badeli teneli

²² Biame hee mapoo Yesuye nei pi odoosusuga oso du dali hedebe omapoo meilesos Yesu bameleeso, daga omapoo du hedebe melega, diayo goolee Yesu omapoo badaba bele dolone. Bei, Yesu o hamamee dili odoosusuga dibusomo daga malalo du egeetoloso dime diayo egeiga. ²³ Esemes biame domo omapoo odoosusuga du abo maga Taibiliyes mi maga sibileiso odoosusuga mooloogoodo toowa oso debei mapoo peledabaso. Daga mi koola omapoo Yesuye Godee

mapoo goomoga to takoloso odoosusuga mapoo nei piso. ²⁴ Esino diayo omapoo egeino, Yesu sabolo o hamamee dili odoosusuga sabolo me neme, see diayo du omaga Yesu esilame Kapeniyum mi mapoo soowaso.

²⁵ Diayo abei daloso Kapeniyum mi mapoo peledoboloso Yesu ogoloso yimapoo egeese takaso, “Eligili odoosusuga, no kopolone hamapoo ka simiyo?” dee takaso.

²⁶ Esemes Yesuye nei egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo a esiamo simi egee, ayo goo toowa opusomo di moodoo ee egeiga, niyo a ka esiamo sibile. Esino niba ayo nei pime ne oso diya edigaga, niyo wulo a ka esiamo simidoo. ²⁷ Esiga niba nei saga me pegeli egeesi haga na esiamo silesibe. Esino niba kookaiyo moloso osee meli nei ono ka esiamo silesibe. Odoosusuga Holo ayo nei hagee nimapoo tenelaiso. Bei, Ma Godeeye Owolo ayo goo hagee talame amapoo kitulugu olo teneeso.”

²⁸ Esemes diayo nei egeese takaso, “Godeeye iyo ogoosusuga talame diya ka goomogosomo?” dee takaso.

²⁹ Esemes Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Godee yo goomogoso, yayo diye di odoosusuga amapoo tei talame.”

³⁰⁻³¹ Esemes odoosusuga mooloogoodoo oso yimapoo egeese takaso, “Iyo namapoo tei talame, nayo ogoosusuga goo toowa opusomo di ka moodolaiyo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, ibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo silesibume, Moseseeye Kei mi ma dokodooga wo mana deli* ee diayo nalame teneliso. Esiga Moseseeye ibada amawe dimapoo goo hagee moodooso. Esino iyo namapoo tei talame, nayo imapoo ogoosusuga goo moodolaiyo?” dee takaso.

³² Esemes Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Moseseeye nibada amawe dio mapoo Kei mi wo ee tenele. Esino mo Maye dimapoo wo egee ka tenee. Goo hedebe egeesi masi, yayo Kei mi ma dokodooga tei wodee ee nimapoo ka tenemoloso. ³³ Esiga Godeeyo

* **6:30-31:** Yu odoosusuga dugo 40 ee ma kulodu miwe poogoo mi mapoo silesibume, Godeeye wo mana deli hagee diayo nalame teneliso. Mana deli hagee, wo masi heliye pepooko dooboo hadali.

wo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo sibeye dee taka ee aso. Bei, ayo mi odo o mapoo gie badeli ka tenemoloso.”

³⁴ Esem e nei diayo yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odo o, biame susuga gie badeli wo egee nayo imapoo tenemelee,” dee takaso.

³⁵ Esem e Yesuye egeesee takaso, “Gie badeli teneli wo aso. Esiga odo o agayo amapoo siboga, yo see hodileime. Osoloso odo o agayo amapoo tei toga, yo see howo nala pagalaime. ³⁶ Daga ayo nimapoo takolone, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee niyo olo egeiso, dee takaso. Esino niba amapoo tei koo to.

³⁷ Odo o mo Maye amapoo tenee oso amapoo sibileiso. Esiga dima kulodu odo o hee ayo peegoo habigileime. ³⁸ Bei, ayo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo simi egee, mawo goomoga goo ee talame ka sibile. Esino mo Ma, a diye di odo o oso goomoga goo ee talame ka simi. ³⁹ Egeesi ma kulodu yayo goomoga goo ee hagoso. Odo o yayo amapoo tenee dima kulodu ayo hedebe osugobalai, yo koo goomogoso. Esino hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see gie badeli talame hogogadileiso. ⁴⁰ Bei, mo Ma yo goomogoso, odo o agayo Owolo a ogoloso amapoo tei toga, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso.”

⁴¹ Egeesee semelee biame omapoo Yesuye takolone, “A Kei mi ma dokodooga simi wo aso,” dee takeme, Yu odo o oso duloso komonolone to boowaso. ⁴² Esem e diayo egeesee takaso, “Odo o hagee Yosepeeyo owolo Yesuso. Esiga ama dio o wee dio, iba gooleedoo. Esino yayo takolone, yo Kei mi maga simi, diso. Yayo kasalame egeesee ka takayo?” dee takaso.

⁴³ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nima kulodu to boowa egee molo omapoo koodobie. ⁴⁴ Bei, edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Ma a diye di oso amapoo sibilame gi odo o oso amapoo sibileiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo yo ta maga see hogadileiso. ⁴⁵ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo o

heeso egeesee hoguguso, ‘Godeeye odo o susuga eligileiso,’ diso. Esiga odo o agayo Mayo to duloso yimaga goo gooleedoga, diayo amapoo sibileiso. ⁴⁶ Odo o heeso Ma egele. Esino hedebe Ma Godee maga simi odo o ayo Ma egeiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Amapoo tei too odo o yo olo badoboso kookaiyo gie badeli tooso. ⁴⁸ Gie badeli teneli wo ee aso. ⁴⁹ Esino nibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo dobolone, wo mana deli ee nolone debeiso. Esino wo mana deli ee nali odo o egee bia olo wediaso. ⁵⁰ Esino wo hagee Kei mi maga simi. Esiga wo hagee naga odo o egee bia wedileime. ⁵¹ Kei mi ma dokodooga simi gie badeli teneli wo ee aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, yo badoboso kookaiyo gie badalaiso. Osoloso wo ayo tenelai egee molo ee mo hwei, mi odo o oso gie badeli talame.”

⁵² Esem e Yu odo o to hagee duloso dima kulodu to boowolone egeesee takaso, “Odo o hagoso o hwei iyo nalame kasee tenelaiyo?” dee takaso.

⁵³ Esem e Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo Odo o Holo mo sawo sabolo osoloso mo hwei sabolo nelega poogooga, niba gie badeli talame. ⁵⁴ Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odo o, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso. ⁵⁵ Mo hwei sabolo osoloso mo sawo ee tei nei dee oso. ⁵⁶ Egeesi ma kulodu mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odo o oso abolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso anosee dibolo hodobo badoso. ⁵⁷ Esiga Ma a diye di oso gie badoga anosee ka badoso. Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odo o oso amaga gie badeli talaiso. ⁵⁸ Egeesi ma kulodu a nibada amawe diayo namo silee wo egeesinee. Bei, diayo wo egee ne oso dimapoo gie badeli tenele. Esino a Kei mi ma dokodooga simi wo tei aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, diba badoboso kookaiyo gie badalaiso.”

⁵⁹ Yesuye Kapeniyum mapoo howo gisili moso ma kulodu odo o susuga mapoo eligilone goo susuga egeesee ka taka.

Yesuwo to ee gie badeli teneli

⁶⁰ Esino Yesu yo deede silesibili odooso Yesuye eligi goo ee duloso egeese takaso, “Eligi goo hagee diya koudadoo. Odo agayo to hagee talai ka teibayo?” dee takaso.

⁶¹ Egeesi ma kulodu Yesu yo deede silesibili odooso dima kulodu to boowoogamelee ee gooleedoloso dimapoo egeese takaso, “Goo ayo hagee takoo oso nimapoo dala teneedo? ⁶² Goo hagoso nimapoo dala teneega, niyo Odo Holo ayo see Kei mi ma dokodoo wedi pala ogoloso kasee goolaisomo? ⁶³ Dio Tei oso gie badeli ka tenemoloso. Esino suso goomoga goo oso gie badeli koo tenemoloso. To ayo nimapoo taka ee Dio Tei maga simi, esiga to oso gie badeli ka tenemoloso.”

⁶⁴ Yesu yo daga malalo olo gooleedooso, yimapoo tei telega pagalai odooso ee. Osoloso yo toloso ha teli odooso mapoo tiasalai odooso onosee yo olo gooleedooso. Esiga yayo dimapoo egeese takaso, “Odooso abo nima kulodu egee do amapoo tei koo toso. ⁶⁵ Goo egeesi maga ayo to hagee nimapoo olo takaso, ‘Edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Maye amapoo sibilame kitulugu tenee odooso amapoo sibileiso,’ dee takooso.”

⁶⁶ Yesuye to hagee taka koodobume, yo deede silesibili odooso aboso yo deede silei gowoolone yo poogoo diso.

⁶⁷ Esem Yesuye o hamamee dili odooso 12 mapoo egeese takaso, “Niba nose a poogoo dilei goomogosomo?” dee takaso.

⁶⁸ Esem Saimon-Pitaye nei egeese takaso, “Lodee, iba odooso ugu mapoo dileiyo? Hedebe nee to oso gie badeli ka tenemoloso. ⁶⁹ Esiga iyo namapoo tei toso. Osoloso iba gooleedooso, no tei odooso Godee maga simi oso,” diso.

⁷⁰ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo odooso 12 niba olo hudi magooso. Esino nima kulodu odooso hedebe Saiteneeyo tou teli odooso badoso.” ⁷¹ Esiga Yesuye to hageese taka egee, Saimon-Iskaliyot eyo owolo Yudas eyo goo ee taka.

Bei, Yudas yinosee Yesuwo hamamee dili odooso 12 ee ma kulodu badeli. Esino yayo hamamee Yesu ha teli odooso mapoo tiasalaise.

7

Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei tele poogoo

¹ Esiga goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo Yudiya mi mapoo silei gowoolone, see Gelili mi mapoo dileso siliso. Bei, Yudiya mi omapoo Yu odooso dia wiligi odooso oso Yesu wooloomalame eli esiamo siliso. ² Osoloso Yu odooso dia Waseme moso maga wo nalai biame* olo koola tabaso. ³ Esem Yesuwo omolo dio oso yimapoo egeese takaso, “No mi hagee poogoloso see Yudiya mi mapoo di, no deede silesibili odooso nayo goo toowa opusomo di moodooga ee agalame. ⁴ Bei, edebeeyo o goo ee odooso susuga oso gooleedalai goomogoga, yo goo mada koo moodoomo siliya. Esiga no goo toowa opusomo di medee woola moodoomo sile, odooso susuga oso nee goo ee ogoloso gooleedalame,” diso. ⁵ Goo egeesi ma kulodu Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei telega debeiso.

⁶ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo Yelusalem mapoo dilei biame koo tugodo. Esino niba dilei goomogoga, wulo biame hee mapoo dilei tekepo. ⁷ Mi odooso niba hegilei eyo bei me. Esino diayo a hegiliso. Bei, ayo dia goo tokenee ee woola yilige buguga. ⁸ Esiga niba wo ne mapoo diyadee. Esino a dileime. Bei, mo biame tugodelega.” ⁹ Yesuye egeese takoloso Gelili mi mapoo badebeiso.

Waseme moso maga wo ne biame mapoo Yesuye odooso mapoo eligi

¹⁰ Yesuwo omolo dio oso Waseme moso maga wo nalame Yelusalem mapoo paladee neme, Yesu yinosee hamamee palaso. Esino odooso howo woola palai gowoolone mada palaso. ¹¹ Osoloso wo ne ee ma kulodu Yu odooso dia wiligi odooso oso Yesu esilone egeese takaso, “Yesu kasomo?” dee takaso.

* **7:2:** Yu odooso dia amawe diayo miwe poogoo mi mapoo dobolone, dugoso moso tegegaloso omapoo debeliso. Biame ee goolone, Yu odooso Waseme moso maga wo nali biame mapoo homo deeso waseme moso tegegaloso omapoo debeliso. Osoloso Yu odooso dia wo nali hagee sabolo osoloso abo ee Yelusalem mapoo nalisoo.

¹² Esemе odoo mooloogoodoo toowa oso mada dima kulodu Yesuwo goo maga mada takomo silesibulone, odoo aboso egeesee takaso, “Yesu odoo tekepo,” dee takaso. Esino odoo aboso takolone, “Haye, yo wulo gamenee goo maga odoo peegoo ka gilimado du,” dee takaso. ¹³ Esino Yu odoo dia wiligi odoo bolo obulone, diayo Yesuwo goo maga to woola takele.

¹⁴ Osoloso wo ne olo domo taba mapoo, Yesuye tei moso mapoo peleso Godeeyo to eligilame bei mooloogooso. ¹⁵ Esemе Yu odoo oso yayo eligi goo ee duloso diya howoogadolone diayo egeesee takaso, “Odoо hagee kasi maga Godeeyo to susuga ka gooleedoowo? Bei, yo Godeeyo to gooleedeli sukulu mapoo dile,” dee takaso.

¹⁶ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo hagee eligi wulo mawo goolee koo eligili. Esino a diye di Godee maga simi goo ee eligili. ¹⁷ Esiga Godeeye goomoga goo ee talame goomoga odoo oso ayo eligi goo hagee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goolee koo eligili goo onosee gooleedalaiso. ¹⁸ Edebeeyo eyo goolee eligimo siloga, yo o hu eyo nediliyo doko topoloso. Esino edebeeyo yo diye di odoo oso goolee ee eligimo siloga, yo diye di odoo eyo hu ee doko topoloso. Esiga yo tei goo takeli, osoloso yo gamenee koo takeli. ¹⁹ Moseseeye nimapoo tei magoo hogugu ee teneeso. Esino niba susuga tei magoo hagee koo dedeli. Esiga kasi maga niyo a wooloomalame ka sala?”

²⁰ Esemе odoo mooloogoodoo oso nei yimapoo egeesee takaso, “Bo holoso nama kulodu palaga, no to egeesee ka takoo. Iba no wooloomalame koo seeso,” diso.

²¹ Esino Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo hasali biame mapoo ayo goo toowa opusomo di hedebe moodoo ogoloso niba susuga dio diso. ²² Egeesi ma kulodu niba noseе Moseseeye tei magoo ee dodolone niyo hasali biame mapoo tou teliso. Bei, niyo Moseseeye tei magoo ee dodolone holope kolo kweliso. Esino holope kolo koolame tei magoo hagee Moseseeye magele. Esino nibada amawe diayo ka magoo. ²³ Esiga Moseseeye tei magoo gababiyaga hasali

biame mapoo niyo holope kolo kweliso. Esino niyo kaseega ayo niyo hasali biame mapoo odoo paiye tekepo moodooga niyo amapoo ka komonowala? ²⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo o suso goo moodoo ee ogoloso saga na midi. Esino tei goodee maga niyo o goo ka midi.”

Yesu tei Kelisowo?

²⁵ Osoloso Yesuye to taka hagee duloso, Yelusalem odoo aboso dieso nediliyo egeesee takaso, “Odoо hagee ibada wiligi odoo oso wooloomalaigo dee takemeni osobele? ²⁶ Niba ege, yayo odoo susuga eyo howo woola eligime, odoo heeso yimapoo to hee koo takooso. Esiga ibada wiligi odoo oso goolee yo tei Keliso goolee malaiso. ²⁷ Esiga Kelisoye siboga, mi yayo simi ee odoo heeso gooleedalaime. Esino mi Yesuye simi ee iba gooleedooso,” diso.

²⁸ Esemе Yesuye tei moso mapoo osee eligilone toso neligidi egeesee takaso, “O. Tei takoo. Mo goo sabolo osoloso ayo simi mi sabolo niba olo gooleedoodoo. Esino a mawo goolee maga sibilesо hamapoo koo badoso. Haye, a diye di odoo eyo goo ee tei, esino niba yo gooleedele. ²⁹ Esino hebebe ayo yo ka gooleedoo. Bei, a yimaga simi osoloso yayo a nimapoo sibeye diso.”

³⁰ Esemе biame omapoo wiligi odoo diba goomogaso, Yesu omapoo talame. Esino odoo heeso yimapoo goo hee moodole. Bei, o biame tugodelega. ³¹ Esino odoo mooloogoodoo ee ma kulodu odoo aboso Yesu mapoo tei tolone egeesee takaso, “Odoо heeso sibilesо goo toowa opusomo di moodooga, goo toowa opusomo di Yesuye moodoo hagee dagadileime. Esiga Yesu hagee tei iyo hagee bamolo Keliso oso,” dee takaso.

³² Esiga odoo mooloogoodoo oso Yesuwo goo maga taka ee Pelisi odoo oso duso. Esiga Pelisi odoo egee bia sabolo osoloso tei moso wiligi odoo tebisa oso tei moso gidebeli odoo diye diso, diayo dileso Yesu talame.

³³ Yesuye see odoo mapoo takolone egeesee takaso, “A biame deiyepo hamapoo nibolo hodobo badalaiso. Osoloso a diye di odoo mapoo see wedi dileiso. ³⁴ Niyo a esileiso. Esino niyo a

agalaima. Bei, ayo badalai mi omapoo sibilei niba tebileime,” diso.

³⁵ Esemu Yu odooso dieso nediliyo dima kulodu egeese takaga meleeso, “Yo kamapoo duga iyo yo egelega ka pagalaiyo? Yo ibada odo abo Guliki odooso debeli mi mapoo egee do mapoo dileso Guliki odo mapoo Godeeyo to eligilame ka sabele. ³⁶ Osoloso yayo imapoo takolone, iyo yo esileiso, esino iyo yo agalaima. Osoloso, yayo badalai mi omapoo sibilei iba tebileime, dee taka eyo bei ogoobo?” dee takemeleeso.

Gie badeli teneli howo

³⁷ Esiga Waseme moso maga wo ne hamameedee biame egee goo toowa. Osoloso biame omapoo Yesuye toholoso to neligidi egeese takaso, “Odo agayo howo ka na poogoosomo, yo amapoo howo nala sibeye dee. ³⁸ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Edebeeyo amapoo tei toga, gie badeli teneli howo oso yima kuloduga gasibileiso.’” ³⁹ Esiga Yesuye goo taka hagee, yimapoo tei too odo mapoo Dio Tei tenelai goo ee takolone egeese ka taka. Esino epedee omapoo Dio Tei dimapoo tenele. Bei, Yesu yo Ama mapoo pelega.

⁴⁰ Esiga odo mooloogoodoo ee ma kuloduga odo aboso Yesuye taka to ee duloso egeese takaso, “Odo hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo sibabeleso iyo bamelee osodoo,” dee takaga meleeso.

⁴¹ Esemu odo aboso egeese takaso, “Yo Keliso,” dee takemeleeso. Esino aboso egeese takaso, “Haye, yo Kelisonee. Bei, Keliso yo Gelili mi maga sibileime. ⁴² Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Keliso yo Deibidiyo amawe dio dima kuloduga sibileiso. Osoloso yo Deibidiye badebei mi Betilhem mapoo soomagalaiso,’ diso,” dee takaso.

⁴³ Egeeseelone Yesuwo goo maga odo abo puloso debeiso. ⁴⁴ Osoloso odo aboso Yesu talame goomogaso. Esino odo heeso yimapoo goo hee moodele.

Yu odo dia wiligi odo tebisa oso tei tele poogo

⁴⁵ Esemu epedee omapoo tei moso gidebeli odo oso see mosoowe wedi simi ogoloso, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odo oso dimapoo egeese takaso, “Bei kaseme niyo Yesu hamapoo ido sibilega ka poogoowo?” diso.

⁴⁶ Esemu diayo nei egeese takaso, “Daga odo heeso to Yesuye keli egeese koo keli,” dee takaso.

⁴⁷ Esemu Pelisi odooso nei dimapoo egeese takaso, “Niba nose yayo eligi goo oso peegoo gilimado disomo? ⁴⁸ Esino Pelisi odo ima kulodu osoloso ibada wiligi odo dima kulodu odo heeso yimapoo tei too niyo egeisomo? Haye. ⁴⁹ Esino odo mooloogoodoo hagee ma kulodu, odo aboso Moseseeye tei magoo goo ee kibiya gooledelega tei tooso. Esiga diba Godeeyo kamana ma hemidu doso.”

⁵⁰ Esiga dima kulodu Pelisi odo hee badebeiso, o hu Nikodimas. Daga yayo gesi Yesu agalame diso. Esiga yayo dimapoo egeese takaso, ⁵¹ “Moseseeye tei magoo ee dodolone iyo daga odo o goo midilega, wulo o tokenee eyo nei tenelai ee tekeponee,” diso.

⁵² Esemu Pelisi odo abo sabolo osoloso wiligi odo tebisa oso yimapoo egeese takaso, “Nonosee Gelili odoowo? No Godeeyo to booka mapoo hogugu ee medee hesigaloso gooleede. Bei, Godeeyo toso egeese takooso, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo ee Gelili mi maga sibileime.”

[⁵³ Osoloso to kesamelee omapoo koodobuloso odo susuga dia mosopoo diyadeeso.

8

Kooka soboso adaba giso goo heli too Yesu mapoo ido simi

¹ Esino Yesu Olipi mubi ma dokodoo palaso. ² Osoloso gesikolodee Yesu yo tei moso mapoo wedi sibileso badoboome, odo susuga oso yimapoo simiso. Esemu yayo omapoo badolone odo eligimeleeso.

³ Esemu domo omapoo tei eligili odo sabolo, osoloso Pelisi odo oso kooka sobo heeso adaba giso goo heli too ee ogoloso, diayo yo ido sibileso odo howo woola tebediso. ⁴ Esemu diayo Yesu

mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, kooka sobo hagoso adaba giso goo heli tomo sileeme ogoloso yo hamapoo ka ido simi. ⁵ Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, ‘Sobo heeso goo hageesee toga, yo yoso enigameleso wooloome,’ dee takooso. Esiga nayo imapoo takee, iyo sobo hamapoo goo kasee moodoolaisomo?” dee takaso. ⁶ Goo egeesi maga Yesuye to tokenee takooga ka midilame, diayo yo kukolo egeiso*.

Esino Yesu miyomoo gauwuloso dee woluguso mi mapoo hogugu meleeso. ⁷ Esino diayo yimapoo osee woosa molome, Yesu yo toboloso dimapoo egeesee takaso, “Esiga nima kulodu odo hee goo tokenee koo teli daga, odo ogoso malalo sobo omapoo yoso ka enige,” diso. ⁸ Osoloso Yesu see tobu miyomoo gauwuloso dee woluguso mi mapoo hogugu meleeso.

⁹ Esemee odo susuga sobo egee ido simi oso Yesuwo to duloso obulone, daga adaga dimaga bei mooloogooloso hedebe du, hedebe du diso. Osoloso odo susuga olo poogoo dulone, hedebe Yesu dio sobo egee dio omapoo poogooso. ¹⁰ Esemee Yesuye toboloso sobo mapoo egeesee takaso, “Sobo, no goweli odo hamapoo debei ee kasomo? Odo hee nee tokenee eyo nei namapoo dala tenelai hedebe badolo?” dee takaso.

¹¹ Esemee sobo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odo, haye, odo hee medoo,” diso.

Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Anosee nee tokenee eyo nei ayo namapoo dala tenelaime. Esiga no di. Esino no tokenee see tobu na te,” dee takaso.]

Yesu mipoo hageeyo gadeebugu

¹² Esemee Yesuye odo mooloogoodoo mapoo see egeesee takaso, “Mipoo hageeyo gadeebugu ee aso. Esiga a dodomo sili odo yo neliga ma kulodu

sileime. Esino yo gie badeli talai eligili gadeebugu ee talaiso,” dee takaso.

¹³ Esemee odo mooloogoodoo ee ma kuloduga Pelisi odooso nei egeesee takaso, “No wulo nee goo ee takomolo. Esiga nayo egee takoo goo ee iba tei koo toso,” dee takaso.

¹⁴ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo. A mo goo ee takooso. Esino ayo hagee takoo tei goo taka. Bei, ayo simi mi ee a gooleedoo. Osoloso ayo dileso badalai mi onosee a gooleedoo. Esino ayo simi mi sabolo, osoloso ayo dileso badalai mi ee, niba gooleedele.

¹⁵ Esiga mi odo dia goo ee dodolone, niyo emegei dia goo ee midiliso. Esino ayo emegei dia goo ee koo midili. ¹⁶ Esino ayo emegei dia goo midilei gooleega, ayo medee tei goo maga dia goo midileiso.

Bei, ayo mobusomo koo midili. Esino mo Ma a diye di sabolo goo ka midili. ¹⁷ Esiga Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Goo hedebe mapoo odo bakadio oso to hedebe onosee takooga, diayo egee takoo ee tei goo takooso,’ deliso.

¹⁸ Esiga anosee tei magoo egee dodolone mawo nediliyo mo goo maga tei goo takooso. Osoloso mo Ma a diye di oso mo goo maga tei goo takeliso.”

¹⁹ Esemee Pelisi odooso nei yimapoo egeesee takaso, “Nama kasomo?” diso. Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo Ma sabolo osoloso a, niba gooleedele. Niba a gooleedoo diepi, mo Ma nose niba gooleedeliyo,” dee takaso.

²⁰ Yesuye tei moso ma kulodu emegei di molee tenee mageli koola omapoo tobodulone, goo susuga hagee eligimeleeso. Esino odo heeso yo tele. Bei, o biame tugodelega.

Yesu eyo o goo taka

²¹ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo peegoo duga, niyo a esileiso. Esino niba goo tokenee ma kulodu dobolone, nibada goo tokenee hapelega

* **8:6:** Biame omapoo Yu odo oso tei magoo bakadio ee dodolone debeiso. Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Sobo heeso goo hageesee toga, yo yoso enigameleso wooloome,” dee takooso. Esino Loum gamalee eyo tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Goo ee tei.” Yesuye takolone, sobo egee wooloome, dee takooga, yayo Loum gamalee eyo tei magoo ee gababileiso. Esino yayo takolone, sobo egee na wooloome, dee takooga, yayo Moseseeye tei magoo ee gababileiso.

poogoloso wedileiso. Osoloso ayo badalai mi omapoo sibilei, niba tebileime,” dee takaso.

²² Esino Yu odoo oso egeesee takaso, “Bei kasi maga Yesuye takolone, yayo badalai mi omapoo sibilei, iba tebileime, dee ka takayo? Iba gooleedele, Yesu eyo nediliyo wooloomalame ka sabele,” diso.

²³ Esemé Yesuye dia to duloso nei egeesee takaso, “Niba mipoo hamapoo debeli odoo. Esino a Kei mi ma dokodooga simi. Esiga niba mi odoo. Esino a mi odoonee. ²⁴ Goo egeesi maga ayo nimapoo takolone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso, dee ka taka. Bei, ayo mo goo* maga taka mapoo niyo tei telega poogooga, niba nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso.”

²⁵ Esemé diayo nei egeesee takaso, “No odoo ogumo?” diso. Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo eligi bei mooloogooloso abaga simino epedee hamapoo mo goo nimapoo olo eligiso. ²⁶ Esiga ayo nimapoo tokenee odoo dee takalai goo bei moloso. Esino a diye di odoo oso takeme du goo ono ayo odoo mapoo ka takomo sili. Bei, yo tei goo takeli.”

²⁷ Egeesi ma kulodu Yesuye amamo goo takano, Yu odooso duloso medee kibiya gooleedele. ²⁸ Esemé Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo Odoo Holo a toloso dokodoo poudoga*, omapoo niyo mo goo ee medee kibiya gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goomoga goo koo tomo sili goo onosee niba gooleedalaiso. Bei, mo Maye amapoo taka goo hedebe ee ayo ka eligimo sili. ²⁹ Esiga a diye di odoo ee abolo hodobo badoso. Yo a koo poogoo dili. Bei, ayo hedebe yo goomogalai goo ono tomo sili.” ³⁰ Esiga Yesuye goo hagee takeme, odoo susuga yimapoo tei tooso.

Tei goo oso odoo tokenee ma kuloduga peegoo gilimado dili

³¹ Esemé Yesuye Yu odoo yimapoo tei telaga odoo mapoo egeesee takaso, “Niyo ayo eligi goo hamapoo medee kibiya

kookoodoloso dodomo silesiboga, niba tei mo hamamee dili odoo dalaiso. ³² Esiga niba tei goo ee gooleedalaiso. Osoloso tei goo oso niba nei mauwe tou teli goo maga peegoo gilimado dileiso.”

³³ Esemé diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eibalahameeyo amawe dio ibaso. Esiga iba odoo heeso wiligi doloso bado-boome, hegi goo ma kulodu nei mauwe o tou tolone ka debele. Bei kasi maga nayo imapoo takolone, ‘hegi goo ma kuloduga puo pagalaiso,’ dee ka takala?”

³⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo goo tokenee tolone badoga, yo goo tokeneeso wiligi doloso ka badoso. ³⁵ Esiga nei mauwe tou teli odoo ee o wiligi odoo eyo soosoo sabolo kookaiyo osee koo badeli. Esino owoloye o soosoo sabolo kookaiyo osee badeliso. ³⁶ Esiga Owolo ayo niba tokenee goo ma kuloduga puo poogooga, niba tokenee goo ma kuloduga tei olo puo pagalaiso. ³⁷ A gooleedooso, niba Eibalahameeyo amawe dio. Esino niyo a wooloomalame ka goomogoso. Bei, ayo eligi goo ee nima kulodu malai, niba koo goomogoso. ³⁸ Mo Maye goo amapoo eligi ee ayo nimapoo ka takomo siloso. Esino niba nosee nibada amaye takeme du goo ee tomo silesiboso.”

³⁹ Esemé diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada ama ee Eibalaham,” diso.

Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba tei Eibalahameeyo owolo dio diepi, niyo goo Eibalahameeyo moodoo egeesee moodoolone debeli. ⁴⁰ Esino tei goo Godeeye amapoo tenee ee ayo takomo sileeme, niyo a wooloomalame seeso. Esino Eibalaham goo egeesi moodele. ⁴¹ Esiga goo nibada amaye moodoo hedebe onosee niyo ka moodoomo siloso.”

Esemé diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba giba holonee. Esino ibada Amadee ee hedebe Godeeso,” dee takaso.

⁴² Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godee tei nibada Ama diepi, a niyo diya goolee sabolo debeliyo. Bei, a

* **8:24:** Godeeyo to Guliki odoo dia toso hogugu mapoo Yesuye takolone, yo aso, dee taka egee yo Keliso, Godeeye hesia dolone ka taka. * **8:28:** Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

Godee maga sibilesa hamapoo ka badoso. Yayo a diye diso. Esiga a mawo goolee sibilesa hamapoo koo badoso. ⁴³ Niba kasi maga goo ayo taka ee duloso gooleedelega ka dabala? Niba goo ayo eligi ee dulei gowoolone ka seeso. ⁴⁴ Esiga nibada ama ee Saiten. Esiga niyo o goo ogoloso yayo goomoga goo ee talame diya goomegeliso. Bei, bei mooloogoo biame maga epedee hamapoo sibulone yo odoo wooloomali doloso badebeiso. Osoloso yo gamenee takeli odoo. Bei, yima kulodu tei goo takeli me. Osoloso yayo gamenee takooga, yayo wulo o goo ee takeli. Bei, yo gamenee takeli odoo. Osoloso gamenee takeli eyo bei yoso. ⁴⁵ Esino ayo nimapoo tei goo takeliso. Goo egeesi maga niyo mo to mapoo tei koo teli. ⁴⁶ Esiga goo tokenee ayo moodoo ee niyo egeisomo? Haye, me. Ayo tei goo takomo silino, niyo kaseega mo to mapoo tei tele ka pagala? ⁴⁷ Godeeyo odoo oso o to duloso omapoo mesimo silesibiliso. Esino niba Godeeyo odoonee. Esiga goo egeesi maga niba o to duloso omapoo mesilega ka poogooso.”

Yesuye Eibalaham dagadi

⁴⁸ Esemé Yu odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo namapoo takolone no Samaliya odoo bo holo pala, dee takemeni ee tei taka.”

⁴⁹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo kulodu bo holo koo badoso. Esino ayo mo Mayo hu dokodoo poudiliso. Esino niyo abolo takolone mo hu dokodoo poudilega pegeliso. ⁵⁰ Esiga edebeeyo mo hu dokodoo poudalame ayo goo hagee koo tomo siloso. Esino odoo heeso diya goomogoso, edebeeyo mo hu dokodoo poudalame. Yo goo midili odoo. ⁵¹ Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Odo agayo mo to mapoo mesimo siloga, yo talaime.”

⁵² Esemé Yu odooso Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba epedee olo gooleedo, no tei nee kulodu bo holo bado. Bei, nayo daga egeesee takaso, ‘odoo agayo nee to mapoo mesimo siloga, yo talaime,’ diso. Esino ibada amawe Eibalaham dio osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo diba olo wediaso. ⁵³ Esiga ibada amawe Eibalaham ee nayo dagadi doloso

ka takala? Bei, ibada amawe Eibalaham olo taso, osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo onosee olo wediaso. Egeesi ma kulodu nayo goolee no odoo ogu gweliyo?” dee takaso.

⁵⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo goo tomo sili hagee mo hu dokodoo poudalame ka tomo sili diepi, goo hagee bei mauwe meliyo. Esino mo Mayo mo hu dokodoo ka poudomoloso. Yo niyo takolone nibada Godee deliso. ⁵⁵ Esino niba yo gooleedele. Esino ayo yo ka gooleedoo. Esino ayo takolone, ‘a o goo gooleedele,’ dee takeli diepi, a gameenee takeli odoo niba egeesi masi badeliyo. Esino a o goo gooleedoo, osoloso a to yayo taka mapoo mesimo siliso. ⁵⁶ Esiga nibada amawe Eibalaham goomogaso, ayo mipoo hamapoo simi ee agalame. Osoloso a olo sibume, yayo ogoloso diya goomogaso.”

⁵⁷ Esemé Yu odooso nei yimapoo egeesee takaso, “No dugo 50 tugodele. Esino nayo takolone, no Eibalaham olo egeiso, dee ka takala?”

⁵⁸ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo tei goo nimapoo ka taka. Bei, Eibalaham soomagelega badoboome, daga a olo badebeiso.” ⁵⁹ Yesuye egeesee taka duloso diayo komonolone, yo toloso enigilame sino poogooso. Esemé Yesu mada wua moloso tei moso ma kuloduga peegoo diso.

9

Yesuye odoo howo neliga osee soomago oo ee tekepo pa

¹ Esiga Yesu yo dulone odoo hee egeiso. Odo egee oweeye soomagolone howo neliga o egeesi soomagoona. ² Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, odoo agamo goo tokenee oso yo howo neliga egeesee ka soomagoowo? O goo tokenee oso egeesee ka soomagoowo, o owee dio ama dio eyo goo tokenee maga howo neliga egeesee ka soomagoowo?” dee takaso.

³ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Odo howo neliga hagee o goo tokenee oso egeesee ka sele, osoloso ama dio owee dio eyo goo tokenee oso egeesee ka sele.

Esino odo howo neliga soomagoo goo eyo bei ee egeesi moloso. Godeeye kitulugu goo ee yimaga woola yilige bigilame, yo howo neliga egeese ka soomagoo. ⁴Esiga biame osee mologa, iba odo a diye di eyo tou ee tomo. Esino gesi olo siboga, odo heeso tou hee talai tebileime. ⁵Esiga ayo mipoo hamapoo osee hagee bado oso mipoo hamapoo keme masi gadeebugu ka moloso.”

⁶Yesu to hagee takoloso mi mapoo magawo pagamagoloso, deeso deeseegoloso omapoo beese doloso odo howo neliga eyo howo mapoo hediso. ⁷Osoloso odo omapoo egeese takaso, “No Sailowam howo ou mapoo nee howo hapalame di,” diso. Esiga Sailowam hu eyo bei ee diye dolone takeli. Esem odo egee dileso o howo hapoome tekepo paso. Esem yo see wedi sibulone medee ogomo simiso.

⁸Egeesi ma kulodu odo koola mapoo debeli sabolo osoloso odo aboso yo daga eli domopoo bi howolone badoboome egei oso egeese takaso, “Odo hagee eli palaga bi howolone badoboome ni osobe,” diso.

⁹Esem odo aboso egeese takaso, “O. Odo hedebe ogoso.” dee takemeleeso. Esino odo aboso egeese takaso, “Haye, odo ogosonee, odo hee yo masi molodoo,” dee takemeleeso. Esem odo eyo egeese takaso, “Odo egee tei aso.” dee takemeleeso.

¹⁰Esem diayo yimapoo egeese takaso, “Nee howo kaseme tekepo ka payo?” diso.

¹¹Esem yayo egeese takaso, “Ede-beeyo takolone Yesu deli oso mi mapoo magawo pagamagoloso, deeso deeseegoloso omapoo beese doloso mo howo mapoo basago hediloso amapoo egeese taka, a Sailowam howo ou mapoo mo howo hapalame diyena. Esem a dileso mo howo keese hapoono tekepo ka poowa,” diso.

¹²Esem diayo yimapoo egeese takaso, “Odo egee kasomo?” Esem yayo dimapoo egeese takaso, “A gooleede,” dee takaso.

Pelisi odooso odo howo neliga tekepo pa mapoo woosa

¹³⁻¹⁴Yesuye odo howo neliga tekepo pa hagee, Yu odooso hasali biame mapoo

tekepo ka pa. Esiga odo aboso odo howo neliga Yesuye tekepo pa ee Pelisi odo mapoo ido diso. ¹⁵Esem Pelisi odooso yimapoo egeese takaso, “Nee howo kaseme tekepo ka payo?” diso. Esem nei yayo dimapoo egeese takaso, “Yesuye basago beese doloso mo howo mapoo hedime, mo howo howomoo keese hapoono, see tekepo ka pa,” dee takaso.

¹⁶Egeese taka duloso Pelisi odo aboso egeese takaso, “Yesu hagee Godee maga sibile. Bei, yo Godee maga simi diepi, ibada hasali biame mapoo tou tolone tei magoo ee gababile pegeliyo,” diso.

Esino odo aboso egeese takaso, “Kasee maga goo tokenee teli odo oso goo toowa opusomo di hageese ka moodomo silosomo?” dee takemeleeso. Goo egeesi maga Pelisi odooso Yesuwo goo maga dieso dima kulodu domo pi meleeso.

¹⁷Osoloso Pelisi odooso odo howo neliga tekepo pa mapoo see tobu egeese woosaso, “Odo nee howo tekepo pa ee odo ogu gooleesomo?” diso. Esem odo ogoso nei egeese takaso, “Ayo goolee, yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo gooleeso,” dee takaso.

¹⁸Esino odo hagee daga tei howo noluguloso badebei goo omapoo Yu odo dia wiligi odo diba tei dele. Esiga tei goo beleso gooleedalame, diayo owee dio ama dio idooso. ¹⁹Osoloso diba olo sibilesos tebisamolome, wiligi odooso dimapoo egeese takaso, “Niyo takolone, nowolo howo neliga osee soomagoogo, dee takemeni ee hagosomo? Esiga kasi maga epedee o howo olo tekepo poloso ka badosomo?” dee takaso.

²⁰Esem owee dio ama dio oso nei egeese takaso, “O. Hagee tei ibada owolo howo neliga osee soomagoo oso, goo ee iba gooleedooso. ²¹Esino o howo kasee tekepo payo? Iba gooleede. Osoloso odo yo tekepo pa onosee, iba gooleede. Esiga niso ibada owolo mapoo woosalo ege. Bei, yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba,” dee takaso.

²²Diayo dia wiligi odo tebisa ogoloso obulone wulo dimapoo to hageese ka taka. Bei, Yu odo dia wiligi odo oso goomoga

goo hageesee olo magooso, “Edebeeyo takolone Yesu ee Keliso dee takooga, yo Yu odoosoo dia howo gisili moso ma kuloduga hu taloso peegoo magoo damalaiso,” dee takaso. ²³ Goo egeesi maga owee dio ama dio oso takolone, “Yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba,” dee ka taka.

²⁴ Esiga Yu odoosoo dia wiligi odoosoo oso see tobu odoosoo howo neliga tekepo pa ee idolosoo yimapoo egeesee takaso, “Godeeyo howo woola nayo imapoo tei goo takee. Bei, odoosoo no tekepo pa egee goo tokenee teli odoosoo, iba gooleedoo.”

²⁵ Esemee odoosoo ogosoo nei egeesee takaso, “A gooleedelee, yo goo tokenee teli odoosoo bele, o, goo tekepo teli odoosoo. Egeesi ma kulodu goo hagee a gooleedoo, a daga howo neliga badebeiso. Esino epedee hamapoo mo howo olo tekepo poloso see ka ogomoo siloso.”

²⁶ Esemee diayoo nei yimapoo egeesee takaso, “Odoosoo hagoo namapoo kasee moodoome, nee howo see tekepo ka payoo?” dee takaso.

²⁷ Esemee odoosoo ogosoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo susuga olo takaso. Esino niyoo mo to medee dule. Esiga niyoo bei kasalame goo egee see dulame ka sala? Esiga niba nosee yayo di hamamee dilei goomogolone ka sala?” dee takaso.

²⁸ Esemee diayoo yo manolone yimapoo egeesee takaso, “No o hamamee dili odoosoo. Esino iba Moseseeyo hamamee dili odoosoo. ²⁹ Bei, Godeeye Moses mapoo to taka ee, iba gooleedoosoo. Esino odoosoo no tekepo pa ee, iba gooleedelee.”

³⁰ Esemee odoosoo ogosoo nei egeesee takaso, “Goo hagee kaseeyoo? Yayo mo howo tekepo paso. Esino niba o goo gooleedelee ka dosomoo? ³¹ Bei, iba gooleedoo, Godee yo goo tokenee teli odoosoo eyoo to koo duli. Esino yayo o to mapoo mesilosoo yayo goomoga goo tomo silesibili odoosoo eyoo to ee duli. ³² Esiga mipoo hagee bei mooloo-goo maga simino epedee hamapoo, odoosoo heeso odoosoo howo neliga soomagoo ee tekepo paso dee taka goo ee iba dule. ³³ Esino Yesuye mo howo tekepo ka pa.

Esiga yo Godee maga sibilee diepi, yayo goo hee moodoolai tebile pegeliyo.”

³⁴ Esemee diayoo gowoolone nei yimapoo egeesee takaso, “No gie daga soomagoo biame maga simino epedee hamapoo, no goo tokenee teli odoosoo doloso badebeiso. Esiga nayo kasalame imapoo goo eligilame ka sala?” dee takaso. Esemee diayoo yo tololo howo gisili moso ma kuloduga peegoo ido disoo.

Diowo howo seme

³⁵ Esino Yu odoosoo dia wiligi odoosoo tebiso oso odoosoo howo neliga tekepo pa ee howo gisili moso maga peegoo ido di goo ee Yesu yo duso. Esiga yayo odoosoo egee ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Odoosoo Holo mapoo tei tosomoo?” dee takaso.

³⁶ Esemee odoosoo ogosoo nei egeesee takaso, “Odoosoo Holo ee odoosoo ogumoo? Amapoo takee, eseega ayo yimapoo tei ka talaiya,” dee takaso.

³⁷ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No yo olo egeiso. Esiga yayo epedee nobolo to egee komolosoo,” disoo.

³⁸ Esemee odoosoo ogosoo nei egeesee takaso, “Lodee, a namapoo tei toso.” Osolosoo yo gasuwolosoo badolone Yesuwo hu dokodoo poudoosoo.

³⁹ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Ayo mipoo hamapoo goo midilame simiso. Goo ee odoosoo howo neliga oso see medee agalame, osolosoo odoosoo howo tekepo ee see howo neligalame,” dee takaso.

⁴⁰ Esemee Pelisoo odoosoo aboo koola omapoo tebisamelee oso Yesuye to egeesee taka ee duloso yimapoo egeesee takaso, “Nayo goolee, iba howo neliga goolone, egeesee ka takala?” dee takaso.

⁴¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba howo neliga odoosoo diepi, niba goo tokenee teli odoosoo dele pegeliyo. Esino niyoo takolone, niba howo neliga odoosoo dee egee takoo oso niba goo tokenee teli odoosoo doloso osee ka dosoo.”

10

Sipi be bali odoosoo eyoo goo maga wudu taka

¹ Yesuye see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo sipi be beelee

ma kulodu osulu maga gadilega, see eli hee maga sibilesa kulodu gaduga, yo heli teli odooso. ² Esino osulu maga gadili odo ee tei sipi be bali odooso. ³ Esiga osulu gibadeli odooso osulu yadeliso, sipi be bali odooso kulodu gadilame. Osoloso sipi beso dia bali odooso eyo to duliso. Osoloso dia bali odooso dia hu hesigaloso, beelee ma kuloduga peegoo gilimado diliso. ⁴ Osoloso yayo o sipi be susuga peegoo gilimado dileso, daga yayo malalo duga, diba yima hamamee diliso. Bei, diba o to gooleedooga. ⁵ Esino diba odooso heeso di hamamee koo dili. Esino ee ma kulodu odooso heeso diba sibilame haga, diayo yimaga kukulo dileiso. Bei, diba odooso egeeyo to gooleedelega.”

⁶ Yesuye wudu takolone odooso mapoo hageesee eligiso. Esino wudu taka goo eyo bei ee diba medee kibiya gooleedele.

Yesu yo osulu

⁷ Osoloso Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Sipi be beelee eyo osulu ee aso*.” ⁸ Esino a sibilega bado-boome, odooso susuga daga malalo sibadee egee bia ee heli teli odooso. Esiga sipi beso dibada to duloso mesile. ⁹ Osulu aso. Edebeeyo amaga gaduga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileso, kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. Osoloso yo siloga, Yesuye medee bamalaiso. ¹⁰ Esiga heli teli odooso ee wulo heli talame, osoloso odooso wooloomalame, osoloso tokenee palame ka sibili. Esino ayo simi hagee, niyo gie badeli toloso, goo tekepo susuga ee tolone dabalame ka simi.”

Yesu sipi be medee bali odooso

¹¹ “Esiga sipi be medee bali odooso ee aso. Egeesi ma kulodu sipi be medee bali odooso oso o sipi be ee gooloogalame o gie badeli teli mapoo mageliso. ¹² Esino nei talame tou teli odooso sipi be medee belega pegeliso. Bei, yo sipi be bali odoonee, osoloso sipi be hagee tei onee. Esiga dobu so

simi ogoloso sipi be omapoo poogoloso yo pulo diliso. Eseega dobu soso sibilesa sipi be abo wooloomaga, abo kukulo diliso. ¹³ Bei, nei talame tou teli odooso sipi be medee goolega, wulo pulo diliso.

¹⁴⁻¹⁵ Esiga sipi be medee bali odooso ee aso. Egeesi ma kulodu mo Maye mo goo ee gooleedoloso ka badoso. Osoloso ayo mo Mayo goo onosee gooleedoloso ka badoso. Goo egeesi masi mo sipi beso a gooleedoloso ka doso, osoloso ayo diba gooleedoloso ka badoso. Esiga mo sipi be ee gooloogalame ayo mo gie badeli teli mapoo magalaiso. ¹⁶ Osoloso mo sipi be abo* dono, diba mooloogoodoo hagee ma kulodu mauwe. Esiga a goomogoso, diba nosee gilimado sibilame. Osoloso diayo mo to duleiso. Osoloso diba soosoo hedebe doloso dogo, bali odooso hedebeeso bamalaiso.

¹⁷ Esiga mo Maye a diya gweliso. Bei, ayo mo gie badeli ee teli mapoo magalaiso, osoloso see ka talame. ¹⁸ Esiga odooso heeso mo gie badeli ee amaga peedee dalaime. Esino mawo goomoga goo ee dodolone, ayo mo gie badeli ee wulo wulayo tenelaiso. Esiga ee ma kulodu, ayo mo gie badeli ee odooso halo teli mapoo magalai amapoo kitulugu moloso, osoloso see peedee dalai amapoo kitulugu moloso. Bei, goo hagee mo Maye ayo moodoolame amapoo kitulugu sabolo olo takaso.”

¹⁹ Esemu Yu odooso Yesuwo to duloso dieso dima kulodu toso agadigilone abo piso. ²⁰ Egeeseelone odooso aboso egeesee takaso, “Yo bo holo peleso badolone ka halaboomo silo. Esiga o to na dui,” dee takaga meleeso.

²¹ Esino odooso aboso egeesee takaso, “Odooso bo holo pala oso goo tekepo hageesi kasee takomo sileiyo? Osoloso bo holoso odooso howo neliga tekepo palai teibayo?” dee takaga meleeso.

Yu odooso Yesu mapoo tei tele poogoo

* **10:7:** Edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadili ee Yesu maga ka gadili. * **10:16:** sipi be abo - odooso hagee Yu odoonee ee takooso. Osoloso mooloogoodoo hagee Yu odooso ee takooso. * **10:22:** Daga hoogoo Siliya biaso Yu odooso sabolo ha temeleso Yelusalem peedee buguso. Osoloso diayo tei moso mapoo be wooloso, siloso dia godee mapoo teneeso. Esiga tei moso ee Godeeyo howo woola tokenee paso. Osoloso see hamamee Yu odooso Siliya bia habuguloso Yelusalem see dieso peedee dooso. Osoloso see tobu tei moso ee Godeeyo dalame peegoo magoloso see osulu yaso.

²² Esiga wau biame mapoo Yelusalem mi mapoo Yu odooso dia tei moso osulu ya ee gooleebugulone wo neso*. ²³ Osoloso wo ne biame omapoo Yesuye tei moso tegei beelee ee ma kulodu Solomonowo hau mapoo sileeso. ²⁴ Esemu Yu odooso yo ogoloso sibilesu tobolo sidiboloso yimapoo egeese takaso, “Iba biame susuga nee goo mapoo diya goolone ka doso. Esiga nayo imapoo woola takee, no tei Kelisowo?” dee takaso.

²⁵ Esemu Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo olo takaso. Esino niyo mo to mapoo tei tele. Esiga goo toowa opusomo di ayo mo Mayo hu maga moodeli oso nimapoo mo goo ee eligiso. ²⁶ Esino niyo tei koo toso. Bei, niba mo sipi benee. ²⁷ Mo sipi besu mo to duliso. Osoloso a diba gooleedoo. Osoloso diayo ama hamamee dedeliso. ²⁸ Osoloso ayo dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli teneliso. Osoloso diba Godee maga pileime. Osoloso diba mo dee maga odo heeso peede dalaime. ²⁹ Mo Maye mo sipi be hagee amapoo olo teneeso. Osoloso yayo kitulugu oso odo susuga oso kitulugu ee dagadi. Esiga odo heeso mo Mayo dee maga peede dalai tebile. ³⁰ A mo Ma sabolo hedebe.”

³¹ Esemu Yu odooso Yesu enigilame yo see tobu misigaso. ³² Esemu Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Mo Maye amapoo kitulugu teneme, ayo nibada howo woola goo tekepo moodoomo sileeso. Esino goo tekepo susuga ayo moodoo ee ma kulodu goo hee kaso tokenee daga, niyo a wooloomalame ka sala?” dee takaso.

³³ Esemu see Yu odo dia wiligi odo tebisa oso egeese takaso, “Nayo goo tekepo moodoo maga iyo no wooloomalame koo seeso. Esino nayo Godeeyo goo maga to tokenee taka ee duloso no wooloomalame ka seeso. Bei, no wulo odo wuluge, esino see nayo takolone, no Godee, dee takeliso.”

³⁴ Esemu Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Nibada tei magoo ee ma kulodu Godeeye egeese takooso, ‘Niba godee,’ deliso. ³⁵ Egeesi ma kulodu iba gooleedoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei

goo takooso. Esiga Godeeye o to mapoo tei teli odo mapoo takolone, diba godee, deliso. ³⁶ Esiga ayo takolone, a Godeeyo Owolo doloso ka takano, bei kasi maga niyo takolone, ayo Godeeyo goo maga to tokenee takoo, dee ka takala? Bei, mo Maye a hesialoso mipoo hamapoo sibeye diso.

³⁷ Esiga ayo mo Maye goomoga goo ee moodelega badoga, niyo to ayo taka mapoo tei tele ka peegee. ³⁸ Esino niyo to ayo taka mapoo tei tele poogolone, wulo goo ayo hagee tomo silo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei ka te. Bei, niyo egeese seega, mo Ma asalo hedebe doloso hagee do goo ee niba gooleedalaiso.”

³⁹ Esemu odo susuga oso to hagee duloso Yesu see talame seme, Yesu dimaga peegoo diso.

⁴⁰ Osoloso Yesu see Yoden howo dalo sooweleso, Yoneeye daga odo howo olugumelee mi omapoo badebeiso.

⁴¹ Esemu odo susuga oso yimapoo sibilesu egeese takaso, “Yoneeye goo toowa opusomo di moodoomo sile. Esino yayo Yesuwo goo maga taka goo susuga ee tei goodoo,” dee takaga meleeso. ⁴² Esemu odo susuga omapoo debeli oso Yesu mapoo tei tooso.

11

Lasalesee ye ta

¹ Betani mi mapoo badeli odo hee paiye badebeiso, o hu Lasales. Osoloso omoo Meli dio Mata dio onosee Betani mi omapoo debeli. ² Meli hagoso hamamee Lodeeyo homo mapoo mopoodoosoo sooloso o wuduso talaiso. ³ Esiga Meli dio Mata dio odo hee mapoo dia to takaso, yayo dileso Yesu mapoo takalame. Esemu yayo dileso Yesu mapoo egeese takaso, “Lodee, odo no gooma ee paiyega badoso,” dee takaso.

⁴ Esino Yesu to hagee duloso egeese takaso, “Paiye ogo yo talaimo. Esiga goo hagoso peledabalaiso, edebeeyo goo hagee ogoloso Godeeye kitulugu sabolo osoloso Owolo ayo kitulugu ee gooleedalame,” dee takaso. ⁵ Esiga ee ma kulodu Yesuye Mata dio, omolo Meli dio, osoloso Lasales diya gweliso. ⁶ Esino

yo Lasaleseeeye paiye goo ee duloso saga dilega, biame bakadio omapoo badebeiso.

⁷ Biame bakadio poogoloso Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba see Yudiya mi mapoo wedi dimo,” dee takaso.

⁸ Esem e o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no omapoo badoboome, Yu odooso no yoso wooloomalame sino poogooso. Esiga no see kasalame mi omapoo wedi dilame ka sala?” dee takaso.

⁹ Esem e Yesuye egeesee takaso, “Biame hedebe ma kulodu osoko howo 12 moloso. Esiga edebeeyo biame siloga, yo takodee bigileime. Bei, yo gadeebugu ma kulodu siloga*.” ¹⁰ Esino edebeeyo gesi siloga, yo takodee bigileiso. Bei, yimapoo gadeebugu mega.”

¹¹ Yesuye to hagee takoloso see egeesee takaso, “Ibada odoo Lasales yo tiamoloso. Esiga ayo yo tidibigileiso,” dee takaso.

¹² Esem e o hamamee dili odoo oso egeesee takaso, “Lodee, yo wulo tiaga, see weidileiso,” dee takaso.

¹³ Esino Yesuye taka goo ee ma kulodu Lasales yo tei olo ta neme ka taka. Esino Yesu o hamamee dili odoo oso goolee Lasales wulo tiamolo gooleeso.

¹⁴ Esem e Yesuye dimapoo woola egeesee takaso, “Lasales olo ta moloso. ¹⁵ Esiga a goomogoso, ayo niba halo yo agalame dile. Esino ayo yimapoo goo moodoo ee niso ogoloso amapoo tei talaiso. Esiga yimapoo dimo.”

¹⁶ Esem e Tomas, o hu hee Didimas deli, oso Yesu o hamamee dili odoo abo mapoo egeesee takaso, “Iba nose Yudiya mi mapoo dimo, Yesu bolo hodobo talame,” dee takaso.

Odoo wedia hogogaduloso see gie badeli teneli ee Yesu yoso

¹⁷ Yesuye sibilesa Betani mi mapoo peledoboloso egeino, Lasales bi ma kulodu tamelee biame bakadio bakadio di poogoloso molome egeiso. ¹⁸ Betani mi hagee Yelusalem mi maga haga hoo-goonee, wulo kilomita bakadio hedebe di

egeesi. ¹⁹ Osoloso Meli dio Mata dio omolo Lasaleseeeye ta maga goohele sabolo do-boome, Yu odoo aboso dibolo hodobo dabalame, Yelusalem maga sibadeeso.

²⁰ Esem e Mataye Yesuye simi goo ee duloso, yo eli domopoo tugodalame diso. Esino Meli yo mosopoo badebeiso.

²¹ Esem e Mataye Yesu tugodoloso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo.

²² Esino a gooleedoo, goo hagee ma kulodu, nayo ogo goo ee Godee mapoo woosaga, Godeeye goo egee namapoo tenelaiso,” dee takaso.

²³ Esem e Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nomolo see hogabileiso,” diso.

²⁴ Esem e Mataye nei yimapoo egeesee takaso, “A gooleedoo, yo biame hamameedee mapoo odoo wedia oso hogogabuoga, yinosee omapoo hogadileiso,” dee takaso.

²⁵ Esem e Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odoowedia maga hogogaduloso see gie badeli teneli ee aso. Esiga edebeeyo amapoo tei toloso badoboso toga, yo kookaiyo gie badalaiso. ²⁶ Osoloso edebeeyo amapoo tei toga, o dio talaime, esino yo kookaiyo gie badalaiso. Esiga Mata no goo hamapoo tei tosomo?”

²⁷ Esem e Mataye nei yimapoo egeesee takaso, “O, Lodee, a goo hamapoo tei toso. Bei, no Keliso, Godeeyo Owolo, mipoo hamapoo sibileigo dee takemelee ee noso,” dee takaso.

²⁸ Mataye to hagee taka koodobuloso see wedi dileso omolo Meli mapoo mada egeesee takaso, “Eligili odoo olo sibilesa bado. Esiga yayo no agalai goomogona,” dee takaso. ²⁹ Meli to hagee duloso toboloso Yesu agalame saga diso.

³⁰ Yesu mosopoo peledebelega, Mataye dileso yo tugodoo mi omapoo osee badebeiso. ³¹ Esem e Yu odooso Meli pidilone diba yibolo hodobo mosopoo debeiso. Esino yayo saga toboloso di ogoloso yima hamamee diso. Diayo goolee Meli bi mapoo dileso pisilei gooleeso.

* **11:9:** To hageeyo bei ee egeesi moloso. Yesu yo gadeebugu. Yayo o hamamee dili odoo dibolo hodobo egee bado goo maga, diayo goo kodilei bei mauwe. Bei, Godeeye goomoga goo ee talame yayo biame teiba dimapoo teneeso.

³² Esino Meliye Yesuye badebei mapoo dileso o homo beiyopoo gauwuloso badolone egeesee takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo,” dee takaso.

³³ Yesuye Meli dio osoloso Yu odoo abo Melibolo sibadee oso hodobo pupusiga molome ogoloso su hegi sabolo badolone diya gooheselo. ³⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo yo kapoo magooba?” diso. Esemé diayo nei egeesee takaso, “Lodee, no agalame ibolo hodobo sibe,” dee takaso.

³⁵ Esemé Yesu yinosee pisaso.

³⁶ Esemé Yu odooso goo egee ogoloso egeesee takaso, “Yesuye Lasales diya gweli goo ee niso ege,” diso.

³⁷ Esino odoo aboso egeesee takaso, “Odoó hagosó odoo howo neliga ee tekepo paso. Esiga bei kasi maga yayo Lasales telega pagalame pidile ka poogoowo?” dee takaso.

Yesuye Lasales ta maga see hogadi

³⁸ Yesu su hegi osee molone, Lasales magoo wulu ou miyopoo simiso. Osoloso wulu ou ee yo toowaso kisiso.

³⁹ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Yo egee peegoo bidibigi,” diso.

Esemé Lasaleseeyo omoo Mataye egeesee takaso, “Lodee, o kou ee wulu ma kulodu melee biame bakadio bakadio di egeesi poogooga, olo hune koko,” dee takaso.

⁴⁰ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo daga takolone egeesee takaso, nayo tei toga, no Godeeye kitulugu ee agalaiso,” diso.

⁴¹ Esemé odoo aboso yo toowa wulu ou kisi ee peegoo bidibuguso. Esemé Yesuye dokodoo bolone egeesee takaso, “Ma, ayo namapoo goomoga to ka taka. Bei, ayo namapoo taka goo ee nayo duga. ⁴² Osoloso a gooleedoo, nayo biame susuga ayo namapoo taka goo ee nayo duliso. Esino odoo hamapoo egee tebisamoloso oso nayo a diye di goo mapoo tei talame, goo hagee ayo ka taka.”

⁴³ Yesuye egeesee takoloso to neligidi egeesee takaso, “Lasales, no wulu ma kuloduga peegoo gasibe,” dee takaso.

⁴⁴ Esemé Lasales o dee sabolo, osoloso o homo bodo sabolo, osoloso o mudu ee dugo semeso tiegisa sabolo wulu ma kuloduga peegoo gasibilesó tobudume egeiso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Dugo egee puobigi, osoloso yo diye dee,” dee takaso.

Yesu wooloomalame eli esia (Matiyu 26:1-5, Maka 14:1-2, Luka 22:1-

2)

⁴⁵ Esiga Yu odoo susuga Meli agalame sibadee oso goo Yesuye moodoo ee ogoloso yimapoo tei tooso. ⁴⁶ Esino odoo aboso dileso goo Yesuye moodoo ee Pelisi odoo mapoo takaso. ⁴⁷ Esiga tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso Yu odoo dia wiligi odoo mooloogoodoo Sanhedelin deli ee gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Iyo kasee selaisomo? Bei, odoo hagosó goo toowa mudu opusomo di bei moodoogamo siliso. ⁴⁸ Iyo wulo baga, odoo susuga oso yimapoo tei talaiso. Osoloso Loum gamalee odoo oso ibada tei moso ee guobuguloso ibada odoo tokenee palaiso,” dee takaso.

⁴⁹ Esemé dima kulodu odoo hee badebeiso, o hu Kayapas. Dugo omapoo yayo tei moso wiligi odoo toboloso badolone, odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Niba goo goolee mauwe odoo. ⁵⁰ Esiga niba koo gooleedolo? Odoó hedebeo odoo susuga ee halo talai tekepo. Egeeseega, Yu odoo susuga iba tokenee palaime,” diso.

⁵¹ Esiga Kayapaseeye taka goo hagee, wulo eyo goolee takele. Esino yayo dugo omapoo tei moso wiligi odoo toboloso badoboome, Yesuye Yu odoo halo talai goo ee Godeeye yimapoo eligime, yayo egeesee ka taka. ⁵² Esino hedebe Yu odoo halo talaime. Esino Godeeyo odoo mi opusomo opusomo di mapoo egee do ee see hedebe dalame ka talai. ⁵³ Esiga biame omaga bei mooloogoloso dulone Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiameleeso.

⁵⁴ Goo egeesi maga Yesu see Yu odoo dia howo woola koo sili. Esino yayo o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso, see miwe poogoo mi koola

mapoo mi hee, Epelaim deli, mapoo dileso debeiso.

⁵⁵ Osoloso Godeeye Gababia wo nalai biame olo koola tooboome, Yu odo dia mi pepuso maga Yelusalem mapoo palaso, Godeeyo howo woola diba medee mopoodoo doloso tekepo dabalame*. ⁵⁶ Osoloso diayo Yelusalem mapoo dobolone Yesu esiamo silesibiso. Egeeseelone tei moso ma kulodu mooloogodoloso dieso nei woosa nei woosa demelee, “Niyo kasee gooleedo? Yesu wo ne hamapoo sibileisomo?” dee takaga meleeso.

⁵⁷ Esino tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso Pelisi odo oso to kitulugu sabolo odo susuga mapoo egeese takaso, “Odo heeso Yesuye badebei egei daga, imapoo takee, egeeseega iyo dileso yo ka talaiya,” dee takaso.

12

Meliye Yesuwo homo mapoo mopoodoo soo soo
(*Matiyu 26:6-13, Maka 14:3-9*)

¹ Gababia wo nalai ee biame 6 malalo hoogoo molome, Yesu yo Lasalesee mi Betani mapoo see wedi diso. Lasales hagee daga Yesuye ta maga hogadi ee yoso. ² Osoloso habe mi omapoo diayo Yesuwo nei toowa mopoodoo dooso. Osoloso Mataye nei piso. Osoloso Lasales yinosee ee ma kulodu dibolo hodobo dobolone Yesubolo nei nameleeso. ³ Esemeliye Meliye mopoodoo soo tekepo nad deli i salama soo lita botoloo gegelee egeesi toloso Yesuwo homo mapoo sooso. Osoloso o homo o wuduso taso. Esemeliye mopoodoo soo oso sisigage oso moso kulodu tiadooso. Mopoodoo soo tekepo hagee molee toowaso teli.

⁴ Esino domo omapoo Yesu o hamamee dili odo hee badebeiso, o hu ee Yudas-Iskaliyot. Odo hagoso hamamee Yesu ha teli odo mapoo tiasalaiso. Osoloso yayo egeese takaso, ⁵ “Mopoodoo soo tekepo hagee molee ko* 300 oso teli. Esino bei kasi maga mopoodoo soo tekepo hagee,

iyo odo mapoo teneloso nei molee toloso bi mauwe odo mapoo tenele ka poo-goowo?” dee takaso. ⁶ Esino Yudaseeye to hageese taka egee, yo bi mauwe odo ee sooloo dolone to hagee ka takele. Esino yo heli teli odooga to hageese ka taka. Bei, yayo Yesu o hamamee dili odo dia molee ee gibadolone abo mada heli temelee.

⁷ Esemeliye Yesuye egeese takaso, “Meliye goo egee moodoo ogoloso yimapoo goo hee na moodee. Bei, yayo goo egeesi moodoo egee a toga mi doosalai ee gooleebugulone ka moodoo. ⁸ Osoloso bi mauwe odo oso biame susuga nibolo dabalaiso. Esino a biame susuga nibolo badalaime,” dee takaso.

Wiligi odo oso Lasales wooloomalame to mou

⁹ Esiga biame domo omapoo Yu odo mooloogoodoo toowa oso Yesuye Betani mi mapoo sibilesi badebei goo ee dulooso Yesu agalame dulone, Lasales yinosee agalame diyadeeso. Bei, Yesuye yo ta maga see hogadiso. ¹⁰ Goo egeesi maga tei moso wiligi odo tebisa oso Lasales onosee wooloomalame to mouso. ¹¹ Bei, Lasales see hogadi eyo goo maga Yu odo aboso dia wiligi odo ee poogoloso see Yesu mapoo tei tooso.

Yesuye Yelusalem mi mapoo gadi
(*Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Luka 19:28-40*)

¹² Osoloso biame hee mapoo odo mooloogoodoo toowa Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo di odo oso Yesu sibosogo di goo ee duso. ¹³ Osoloso diayo weiyo kookoloso Yesu tugodalame dulone to neligidi egeese takomo diyadeeso, “Iba Godeeyo hu dokodoo poudoomo.

Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo, yo wiligi odo Godeeye pidiye dee.

Osoloso Isalael odo dia wiligi odo, yo Godeeye pidiye dee,” dee takomo diyadeeso.

¹⁴ Biame domo omapoo Yesuye donki be gie kauwa ogoloso o wagi ma dokodoo

* **11:55:** Biame omapoo Yu odo diba Godeeyo howo woola subugo mauwe dabalame, dia adaga dia goo ee dodolone, dia su medee hapoloso gala wooloso, siloso Godee mapoo teneliso. * **12:5:** molee ko hagee denali deli ee, biame hedebe mapoo tou too eyo nei hedebe hageese teliso.

biaso. Goo peledaba hagee Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame ka seeso. Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, ¹⁵ “Yelusalem odoo, niba haga na ebi.

Nibada wiligi odoo donki be pe eyo wagi ma dokodoo buloso siboso,” diso.

¹⁶ Esino biame omapoo Yesuwo hamamee dili odoo oso goo hagee medee kibiya gooleede. Esino Yesu ta maga hogaduloso hamamee goo susuga Yesu mapoo moodoo oso Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tobume, goo ee ogoloso gooleedooso.

¹⁷ Esiga Yesuye Lasales ta maga hogaduloso see wulu ou ma kuloduga peegoo gasibilame i goo ee egei odoo mooloogoodoo hagee biaso odoo abo mapoo takalame diyadeeso. ¹⁸ Esemee odoo susuga oso goo toowa opusomo di Yesuye moodoo ee duga, diba Yesu tugodalame diso. ¹⁹ Esemee Pelisi odooso dieso dima kulodu egeesee takaso, “Niso ege. Iba kitulugu olo me poogoo. Bei, odoo susuga oso yima hamamee deedeeso,” dee takemeleeso.

Yesuye eyo talai goo ee edidi taka

²⁰ Osoloso Guliki odoo aboso odoo Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo paladee sabolo palaso, Godeeyo hu dokodoo poudalame. ²¹ Osoloso diba dileso Gelili mi ma kulodu mi pepooko Betesaida mapoo badeli odoo hee Pilipi mapoo egeesee takaso, “Emegei, iba Yesu agalai goomogo,” dee takaso. ²² Esemee Pilipiye Endulu takala dileso obakadio Yesu takalame diso.

²³ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odo Holo ayo toowa doloso badalai biame ee olo siboso. ²⁴ Esiga ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo ko mi mapoo segele poogooga, ko egee see opusomo dalame. Esino ko hedebe onosee osee malaiso. Esino ko mi mapoo sogoloso opusomo doloso pologa, bou dia gasibileso kauwuloso ko okopolo palaiso*.

²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli ee eyo diya goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone

o gie badeli goodogolega badoga, odoo egee o gie badeli osugobalaime. Esino yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

²⁶ Esiga edebeeyo mo tou talai goomogoga, yo a deede sibe. Eseega, yo ayo egee bado mi omapoo yayo abolo hodobo badalaiso. Esiga mo tou teli odoo ee mo Maye o hu dokodoo poudileiso.

²⁷ Epedee hamapoo a su diya hegi moodoo. Esiga ayo mo Ma mapoo takolone, ‘Ma, dala amapoo egee sibo nayo peegoo magee,’ dee takalai tekepowa? Haye, tekeponee. Bei, a dala egee talame mipoo hamapoo ka simi. ²⁸ Esiga Ma, nayo toowa doloso egee bado goo ee odoo mapoo eligi.”

Esemee toso Kei mi ma dokodooga egeesee taka, “Ayo toowa doloso egee bado goo ee odoo mapoo olo eligiso. Osoloso ayo dimapoo see eligileiso,” dee takaso.

²⁹ Esino odoo mooloogoodoo omapoo tebisamelee oso to hagee duloso egeesee takaso, “Kei woo,” diso. Osoloso odoo aboso takolone, momaiyeso Yesu mapoo to takoo, dee takaso.

³⁰ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “To taka hagee a pidilame ka takele. Esino niba pidilame ka taka. ³¹ Esiga Godeeye mi odoo dia goo midilei biame ee hagoso. Osoloso mipoo hageeyo wiligi odoo Saiten ee Godeeye daga dileiso. ³² Esiga edebeeyo a toloso mi hamaga dokodoo poudoga*, ayo odoo susuga amapoo gido sibileiso.” ³³ Yesuye taka hagee, eyo talai goo ee kasee tomoba dolone ka taka.

³⁴ Esemee odoo mooloogoodoo oso egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee taka duliso, Keliso yo badoboso kookaiyo badalaiso, dee takeliso. Esino bei kasi maga nayo takolone, Odo Holo yo toloso mi hamaga dokodoo poudileiso, dee ka takeliyo? Osoloso Odo Holo hagee odoo ogumo?” dee takemeleeso.

³⁵ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Gadeebugu oso biame deiyepo nibolo malaiso. Esiga gadeebugu nimapoo mologa, niba gadeebugu ee ma kulodu silesibe, neligaso niba gooloogeyaga.

* **12:24:** Yesuye wudu taka hagee, eyo toloso see hogadilei goo sabolo, osoloso edebeeyo yimapoo tei talai goo maga ka taka. * **12:32:** Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

Egeesi ma kulodu niba neliga ma kulodu silesiboga, niba niso egee du eli ee medee ogoloso gooleedalaime. ³⁶ Esiga gadeebugu nimapoo osee egee molo mapoo tei te. Niyo egeesee seega, niba gadeebugu eyo owolo dio dalaiso.” Yesu to hagee takoloso koodobuloso peegoo dilesa dimaga mada wuaso.

Yu odooso Yesu mapoo tei tele poogoo

³⁷ Yesuye goo toowa opusomo di susuga odo howo woola moodoogaso. Esino edebeeyo yimapoo tei tele. ³⁸ Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Aisayaye taka goo sabolo tebilame, goo hagoso peledabaso. Aisayaye egeesee takaso,

“Lodee, odo agayo iyo taka goo ee tei ka toba?

Osoloso Lodeeye kitulugu ee odo ogu bia dimapoo ka yilige buguba?” dee takaso.

³⁹ Esiga edebeeyo Yesu mapoo tei talai tebile. Bei, Aisayaye see egeesee takaso,

⁴⁰ “Godeeye odo susuga dia howo gooloo-gooso.

Osoloso yayo diba goo goole pagalame moodooso,

dia howoso kibiya egelega pagalame, osoloso diayo medee kibiya gooleedel-ega pagalame,

osoloso see Godee mapoo wedi sibilesa tekepo pelega pagalame.”

⁴¹ Aisayaye Yesuye toowa doloso badeli goo ee ogoloso o goo maga egeesee ka taka.

⁴² Esino odo abo sabolo osoloso Yu odo dia wiligi odo abo oso Yesu mapoo tei tooso. Esino diba Pelisi odoobolo obulone, diayo tei too goo ee woola yilige bigile. Bei, Pelisi odooso dia hu howo gisili moso ma kulodu magoo ee tabigiyaga.

⁴³ Osoloso diayo Godee maga goomoga talai haga goole poogoloso, hee odo maga goomoga talai ono diya gweliso.

⁴⁴ Esemee Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Edebeeyo amapoo tei toga, yo hedebe amapoo tei koo toso. Esino a diye di odo omapoo nose tei toso.

⁴⁵ Osoloso edebeeyo a ogoga, yo a diye di odo onosee ogoso. ⁴⁶ Esiga ayo mipoo

hamapoo neliga ma kulodu keme masi poudo simiso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo tei toga, yo neliga ma kulodu osee badalaime.

⁴⁷ Esiga edebeeyo mo to duloso mesi-lega poogooga, ayo o goo midileime. Bei, ayo mipoo hamapoo simi hagee, odo goo midilame ka sibile. Esino odo dia gie badeli ee pidilame ka simi. ⁴⁸ Esino edebeeyo a gowoolone mo to telega poogooga, Godeeye goo midilei biame mapoo to ayo taka oso nei dia goo ee midileiso. ⁴⁹ Bei, a mawo gooleeso to hagee ka takele. Esino mo Ma, a diye di oso to ayo takalai sabolo osoloso ayo kasee takalai goo ee, yayo amapoo takaga, ayo egeesee ka taka. ⁵⁰ Esiga Godeeye taka to hagoso odo mapoo gie badeli tosibiliso. Goo egeesi maga mo Maye amapoo taka goo ee see nimapoo ka takomoloso.”

13

Yesuye o hamamee dili odo dia homo howo hapoo

¹ Yu odooso Gababia wo nali biame olo koola tooboome, Yesu yo mipoo hagee poogoloso see Ama mapoo palai biame ee olo koola tooboo, doloso gooleedooso. Esiga yayo mipoo hamapoo gie badolone, o hamamee dili odo ee sooloo deliso. Esino yayo diba diya sooloo deli goo ee epedee dimapoo eligiso.

² Osoloso Yesuye o hamamee dili odo sabolo habe nei nolone debeiso. Esino ee ma kulodu Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo Saitenso goo goolee olo teneeso, yayo Yesu ha teli odo* mapoo tiasalame. ³ Osoloso Amaye goo susuga ee balame kitulugu Yesu mapoo tenee goo ee yo olo gooleedooso. Osoloso yo Godee maga simi, esiga yo see Godee mapoo wedi palai goo ee yo olo gooleedooso. ⁴ Osoloso nei nolone debei maga toboloso o dugo sage tamagoloso see dugo howo i tali ee toloso o bagi mapoo booso. ⁵ Osoloso katolo mapoo howo salama soloso o hamamee dili odo hedebe hedebe di eyo homo hapoloso, dugo howo i tali o bagi

* 13:2: Yesu mapoo ha teli odo ee Yu odo dia wiligi odo tebisa ee takooso.

mapoo boo oso howo i ka ta domo dilame bei mooloogooso.

⁶ Egeeseelone Saimon-Pitayo homo hapalame seme, yayo egeesee takaso, “Lodee, nayo mo homo hapalame ka sala?” dee takaso*.

⁷ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Goo ayo hagee moodoo eyo bei no epedee koo gooleedoso. Esino no hamamee gooleedalaiso,” diso.

⁸ Esemé Pitaye egeesee takaso, “Nayo mo homo hapalame,” diso. Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo nee homo hapelega poogooga, no mo hamamee dili odoonee,” dee takaso.

⁹ Esemé Saimon-Pitaye see egeesee takaso, “Lodee, nayo hedebe mo homowe ono na hapee. Esino mo dee sabolo osoloso wiligi sabolosee hapee,” diso.

¹⁰ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Odoos howo sauwe ee o su mapoo subugo me meleeya. Esiga hedebe o homowe hapalai tekepo. Esiga niba olo subugo mauwe. Esino nima kulodu odoos hee subugo sabolo badoso.” ¹¹ Osoloso Yesu yo ha teli odoos mapoo tiasalai odoos ee, yo olo gooleedoos. Esiga yayo egeesee ka taka, “Odoos hee nima kulodu subugo sabolo badoso,” dee ka taka.

¹² Yesuye o hamamee dili odoos dia homo hapaga koodobuloso o dugo sage kaloso wedi sibilesos bulone egeesee takaso, “Niba goo ayo epedee nimapoo moodoo eyo bei gooleedoosomo? ¹³ Esiga niyo amapoo takolone, ‘eligili odoos,’ osoloso ‘Lodee,’ deliso. Niyo amapoo egeesee takeli ee tei goo. Ee aso. ¹⁴ Esiga nibada eligili odoos osoloso nibada Lodee ayo nibada homo ka hapoos. Esiga niyo nee odoos homo nei hapoo nei hapoo dolone ka debee. ¹⁵ Goo ayo nimapoo hagee edidi ee peedee. ¹⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Odoos tou nei mauwe teli oso o wiligi odoos dagadilesos koo badoso. Osoloso to tosili odoos oso yo diye di odoos ee dagadilesos koo badoso. ¹⁷ Egeesi ma kulodu niyo goo hagee gooleedolosos peedeega, Godeeye goo hagee ogolosos nimapoo goomogalaiso.

* **13:6:** Homo hapeli ee nei mauwe tou teli odoos dia tou. Esiga Yesuye o hamamee dili odoos dia homo hapoo ee ogolosos diya dio diso. Bei, Yesu yo dia wiligi odooga. * **13:23:** Yonee eyo nediliyo o hu dokodoo poudilei goomegele. Esiga o hu woola hesile.

¹⁸ Esiga goo ayo hagee takoo, haga odoos susuga nimapoo koo takoo. Bei, odoos ayo hesiga ee, a olo gooleedoos. Esino Godeeye to booka mapoo hogugu oso egeesee takoo, ‘Odoos abolo wo nolone badebei oso amapoo ha talaiso.’ To hagoso goosos peledabalai sabolos tebilame ka hogugu. ¹⁹ Esiga goo hagee peledebel-ega mologa, ayo nimapoo malalo ka taka. Goo hagoso tei peledobooga, niyo a tei Kelisodoo doloso tei ka talame. ²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Edebeeyo odoos ayo diye di ee idoga, yayo a idoso. Osolosos edebeeyo a idoga, mo Ma a diye di ee idoso.”

Yesu yo tiasalai odoos eyo goo taka
(*Matiyu 26:20-25, Maka 14:17-21, Luka 22:21-23*)

²¹ Yesuye to hagee taka koodobulosos su hegi sabolos badolone, o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Odoos heesos nima kuloduga a ha teli odoos mapoo tiasalaiso,” dee takaso.

²² Esemé o hamamee dili odoos oso dieso dima kulodu nei ogo nei ogo dolone egeesee gooleesos, “goo hagee odoos ogu mapoo takabele,” dee gooleesos.

²³ Osoloso Yesu o hamamee dili odoos dima kulodu odoos hee Yesuye diya gooma ee* yima koola ogolone badebeisos.

²⁴ Esemé Saimon-Pitaye odoos omapoo howo gisolooogos, Yesuye odoos ogu taka belesos yayo yimapoo woosalame.

²⁵ Esemé yayo Yesu mapoo bouwa molone yimapoo egeesee takaso, “Lodee, odoos agayo no ha teli odoos mapoo ka tiasalaiyo?” dee takaso.

²⁶ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo wo i mapoo olugulosos teneega, odoos oso a ha teli odoos mapoo tiasalaiso.” Osolosos Yesuye wo tolosos i mapoo olugulosos Saimon-Iskaliyoteeyo owolos Yudas mapoo teneesos. ²⁷ Yudaseeye wo teme, Saitenso o kulodu palaso. Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo goo talame egee gooleemolos goo ee saga moodee,” diso.

²⁸ Egeesi ma kulodu Yesuye Yudas mapoo egeesee taka goo eyo bei ee o hamamee dili odoo diba medee kibiya gooleedele. ²⁹ Esiga odoo aboso goolee, Yudaseeye Gababia wo nalame bi abo talame di, dee takoo gooleeso. Osoloso odoo aboso goolee, ee molee odoo bi mauwe mapoo tenelame di, dee takoo gooleeso. Bei, Yesu o hamamee dili odoo dia molee ee Yudaseeye gibadeliga. ³⁰ Osoloso gesi Yudaseeye wo Yesuye tenee ee toloso peegoo gadiso.

Kokodo takeli to dia

³¹ Yudas olo peegoo dime, Yesuye egeesee takaso, “Epedee Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo ee woola yilige bigileiso. Osoloso Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige bigileiso. ³² Esiga Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige buguga, nei Godee eyo Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo onosee woola yilige bigileiso. Esiga goo hagee saga moodoolaiso.

³³ Esiga mo odoo, ayo biame deiyepo nibolo hodobo badalaiso. Osoloso a duga, niyo a esileiso. Esino niyo a agalaime. Esiga ayo Yu odoo dimapoo taka goo ee see tobu nimapoo ka taka. Niba mi ayo hagee du mapoo dilei tebile.

³⁴ Esiga kokodo takeli to dia hagee ayo nimapoo ka taka. Niyo nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka dabalame. Ayo niba goolee sabolo egee bado egeesee masi, nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.

³⁵ Egeesi ma kulodu niyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dogo, odoo susuga oso niba tei mo hamamee dili odoodoo doloso gooleedalaiso.”

Pitaye Yesuwo goo gagadilei goo ee Yesuye taka

(Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Luka 22:31-34)

³⁶ Esino Saimon-Pitaye egeesee takaso, “Lodee, no kapoo dilame ka sala?” diso. Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “No epedee ayo hagee du mapoo sibilei tebile. Esino no see hamamee sibileiso,” dee takaso.

³⁷ Esemé Pitaye see egeesee takaso, “Lodee, bei kaseega ayo epedee nobolo

sibilei tebile ka molosomo? Ayo no halo talame olo mopoodoo doloso ka badoso,” dee takaso.

³⁸ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “No tei a halo talame mopoodoo doloso ka badosomo? Esiga ayo namapoo tei goo taka. Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

14

Eli hedebe Yesuso Ma Godee mapoo palai

¹ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Niba goo haga koudulone na debee. Esino niba Godee mapoo tei tolone amapoosee tei te. ² Bei, mo Mayo moso mapoo debi bei moloso. Esiga goo hagee tei goonee diepi, ayo goo hagee nimapoo takele pegeliyo. Esiga ayo omapoo niyo dabalai debi ee moodoolame dileiso. ³ Osoloso ayo omapoo dileso debi mopoodoo doloso see sibilesi niba gilimadoloso abolo hodobo palaiso. Osoloso niba mi omapoo abolo hodobo dabalaiso. ⁴ Esiga ayo hagee du eli ee niba olo gooleedooso.”

⁵ Esemé Tomaseeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, mi nayo egee du, iba gooleedele. Nayo egee du eli ee iyo kasee gooleedalaiyo?” dee takaso.

⁶ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Eli aso. Osoloso tei goo takeli eyo bei aso. Osoloso gie badeli eyo bei aso. Esiga odoo heeso eli hee maga Ma Godee mapoo palaime. Esino yo hedebe amaga Ma mapoo ka palai. ⁷ Niyo mo goo gooleedoo diepi, niba mo Ma nosee gooleedeliyo. Esino epedee domo hamaga niyo yo olo gooleedooso. Osoloso yo olo egeiso.”

⁸ Esemé Pilipiye egeesee takaso, “Lodee, nayo Ma imapoo eligi, iba hemisileiya,” dee takaso.

⁹ Esemé Yesuye nei Pilipi mapoo egeesee takaso, “Pilipi, ayo biame susuga nibolo hodobo badebeiso. Esino egeesi ma kulodu nayo a gooleedelega osee ka badosoba? Esiga edebeeyo a ogoga, yo Ma olo egeiso. Esiga bei kasi maga nayo amapoo takolone, ‘Ma imapoo eligi,’ dee ka takala? ¹⁰ Ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye

abolo hedebe doloso egee bado goo mapoo no tei telega ka badosoba? Esiga to ayo nimapoo hagee takomo silo mawo goolee koo takomo siloso. Esino Maye abolo badolone yayo amaga o goo ee ka to-moloso. ¹¹ Esiga ayo takolone, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso badoso, dee egee takoo goo omapoo tei te. Esino niyo to ayo taka mapoo tei telega poogooga, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei dee.

¹² Esiga ayo nimapoo taka. Ede-beeyo amapoo tei toga, goo toowa opusomo di ayo moodeli egeesi masi yayo moodolaiso. Osoloso goo toowa opusomo di abo yayo moodooga, oso ayo moodeli ee dagadileiso. Bei, a mo Ma mapoo duso. ¹³ Osoloso niyo mo hu maga ogoo goo ee woosaga, ayo goo egee moodolaiso, Maye toowa doloso egee bado goo ee Owolo amaga ka yilige bigilame. ¹⁴ Esiga niyo amapoo mo hu maga ogoo goo talame woosaga, ayo goo egee moodolaiso.”

Yesuye Dio Teiso sibilei goo ee taka

¹⁵ “Niyo a gooleega, niyo ayo kokodo taka goo mapoo mesimo silesibileiso. ¹⁶ Osoloso ayo Ma mapoo woosalaiso, yayo pidili odo hee nimapoo tenelame. Pidili odo hagoso kookaiyo nibolo hodobo osee badalaiso. ¹⁷ Pidili odo egee Dio Tei ee takooso. Yayo tei goodee ee eligiliso. Esino mi odooso yo talai tebile. Bei, diayo yo ogoloso koo gooleedeli. Esino niba o goo olo gooleedooso. Bei, yo nibolo hodobo badoso. Osoloso nima kulodu badalaiso.

¹⁸ Esiga ayo niba gilibo holo masi wulo domopoo poogoloso badalaime. Esino a see tobu nimapoo wedi sibileiso. ¹⁹ Osoloso biame deiyepo poogoloso mi odo oso a see agalaime. Esino niyo a see agalaiso. Egeesi ma kulodu a gie badeliga, niba nosee gie dabalaiso. ²⁰ Egeesi ma kulodu a ta maga see hogadiga, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado goo ee, niba gooleedalaiso. Osoloso niyo abolo hedebe doloso egee do goo sabolo, osoloso ayo nibolo hedebe doloso egee bado goo

ee gooleedalaiso. ²¹ Esiga edebeeyo ayo kokodo taka to ee duloso mesimo siloga, odo egee a diya goolee sabolo badoso. Osoloso odo a diya goolee sabolo badeli mapoo mo Maye yo sooloo dolone ka badoso. Osoloso anosee odo egee diya sooloo dolone ka badoso. Osoloso ayo mo goo ee yimapoo yilige bigileiso.”

²² Esemé Yudas-Iskaliyot nee, esino Yudas heeso egeese takaso, “Lodee, bei kasi maga nayo nee goo ee mi odo mapoo yilige bigile poogoloso, see imapoo ka yilige bigileiyo?” dee takaso.

²³ Esemé Yesuye nei egeese takaso, “Edebeeyo a diya gooleega, yayo goo ayo eligi mapoo mesimo sileiso. Osoloso mo Maye yo diya sooloo dalaiso. Osoloso mo Ma asalo sibilesi yibolo hodobo badalaiso.

²⁴ Esino edebeeyo a goolega badoga, yo goo ayo eligi mapoo mesiloso koo siloso. Egeesi ma kulodu goo ayo eligime niyo du ee, ayo mawo goolee eligimo sile. Esino eligi hagee mo Ma, a diye di oso taka ee eligi.

²⁵ Esiga ayo nibolo hodobo osee badolone, goo susuga hagee nimapoo olo takaso. ²⁶ Esino mo Maye mo hu maga Dio Tei ee nimapoo meiyé dalaiso. Osoloso yayo niba pidilone badolone goo susuga nimapoo eligileiso. Osoloso goo susuga ayo nimapoo taka ee see niyo goolee sabolo dabalame, yayo nibada goo goolee pileiso.

²⁷ Esiga mesili goo ayo nimapoo ka tonowa. Mo mesili goo ayo nimapoo hagee tenee ee mi odooso mesili goo egeesinee. Esiga niba goo diya koudulone ebia sabolo na debee.

²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, ‘a mo Ma mapoo peleso badoboso see nimapoo ka wedi sibileisogo,’ dee taka goo ee, niba olo duso. Esiga niyo a tei diya goolee sabolo debei diepi, ayo mo Ma mapoo pologa niba goomegeliyo. Bei, yayo toowa doloso badolone, a dagadilesi ka badoga.

²⁹ Egeesi ma kulodu goo egee peledebelega molome, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso, goo ogoso hamamee peledo-booga ogoloso niyo tei ka talame. ³⁰ Esiga ayo niba eligi ee koodobilei olo koola

toobooso. Bei, mi odoos dia wiligi odoos Saiten olo sibo. Yayo a dagadilei yimapoo kitulugu mauwe. ³¹ Esino ayo mo Ma diya goolee sabolo egee bado goo ee mi odoos oso ogoloso gooleedalame, to mo Maye amapoo taka ee ayo tobuloso moodeliso.

Esiga niba tebise, iba dimo.”

15

Yesu tei homokoko su

¹ “Esiga tei homokoko sudee aso. Osoloso mo Maye homo su ee ka gibadoso. ² Osoloso homo dee amaga agaga oso ko pelega mologa, yayo kookooloso peegoo togobiseliso. Esino homo dee ko peli eyo dee abo ee kookeliso, oso see homokoko okopolo palame. ³ Egeesi ma kulodu goo ayo nimapoo eligi oso niba homo dee abo egeesi masi olo kookooloso subugo mauwe ka doso. ⁴ Esiga niba amapoo oluguloso ka debee. Eseega ayo nimapoo oluguloso badalaiso. Esiga dee obusomo molone ko palai mauwe. Esino dee oso homo su mapoo oluguloso mologa, ko palaiso. Goo egeesi maga, niba amapoo olugulega doga, homokoko palaime. Esino niyo amapoo oluguloso doga, homokoko okopolo palaiso.

⁵ Esiga homokoko su aso. Osoloso homo dee ee nibaso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo sibilesos oluguloso badoga, ayo yimapoo oluguloso badalaiso. Eseega yo homokoko okopolo palaiso. Esino niba a mauwe doga, niyo goo hee moodolai tebileime. ⁶ Esiga edebeeyo amapoo sibilesos olugulega doga, yo homo dee ko koo peli koodolosos peegoo togobugu egeesi masi moloso. Esiga homo dee egee sioga misiga magolosos dou mapoo toodeliso. ⁷ Goo egeesi maga niyo amapoo oluguloso dobolone, ayo eligi goo omapoo mesimos silesibulone, niyo ogoo goo talame amapoo woosaga, niba goo egee talaiso. ⁸ Esiga niyo homokoko okopolo polosos mologa, oso mo Mayo hu dokodoo poudiliso, osolosos niba mo hamamee dili odoos dolosos egee do goo ee yilige bigiliso.

⁹ Esiga mo Maye a diya sooloo dolone egee bado egeesi masi ayo niba diya sooloo dolone ka badoso. Esiga niba

ayo sooloo deli goo ee ma kulodu debee. ¹⁰ Egeesi ma kulodu ayo mo Maye kokodo taka to omapoo mesimos silone, yayo sooloo deli ma kulodu ka badoso. Osolosos hedebe egeesi masi niyo ayo kokodo taka to omapoo mesimos silesiboga, niba nosee ayo sooloo deli goo ee ma kulodu dabalaiso.

¹¹ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso, goomoga goo amapoo egee molo niyo talame. Osolosos nimapoo goomoga goo oso kauwulosos ka malame. ¹² Esiga ayo kokodo taka to hagoso. Ayo niba sooloo deli egeesi masi niyo nee odoos nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee. ¹³ Egeesi ma kulodu edebeeyo o odoos diya sooloo dolone, yo halo o su teli mapoo magalai, goo oso toowa ka moloso. ¹⁴ Esiga niyo ayo kokodo taka to mapoo mesimos siloga, niba tei mo odoos. ¹⁵ Esiga niba ayo wulo mo tou teli odoos dee koo takooso. Bei, tou teli odoos ee o wiligi odoos eyo goo ee yo gooleedele. Esino niba tei mo odoos deeso. Bei, mo Maye amapoo taka goo susuga ee ayo nimapoo olo eligiso. ¹⁶ Egeesi ma kulodu niyo a ka hesile. Esino ayo niba ka hesiga, niyo homokoko okopolo palame. Homokoko egee kookaiyos molosos osee malaiso. Niyo egeesee solone, ogoo goo talame mo hu maga mo Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso. ¹⁷ Esiga ayo nimapoo kokodo taka to ee hagoso. Niyo nee odoos nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.”

Mi odoos oso heiga goo

¹⁸ “Mi odoos oso niba heigoga, daga diayo a heigosos dolosos gooleede. ¹⁹ Esiga niba mi odoos sabolo hedebe dolosos ka debei diepi, diayo niba dia odoos dolone diya goolee sabolo debeliyo. Esino ayo niba mi odoos dima kuloduga olo hesiasos, niyo dibolo hedebe dolosos debelega pagalame. Goo egeesi maga diayo nimapoo heiga ka moloso. ²⁰ Esiga to ayo nimapoo taka ee medee goolee. Bei, ayo egeesee takaso. Wulo tou teli odoos oso o wiligi odoos ee dagadilesos koo badoso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo dala olo teneega, diayo niba nosee dala tenelaiso. Osolosos diayo

ayo eligi goo mapoo mesiega, diba nosee niyo eligi goo mapoo mesileiso. ²¹ Esino niba mo odooga, diayo goo susuga hagee nimapoo moodoolaiso. Bei, a diye di odo e ee diba gooleedele.

²² Egeesi ma kulodu ayo sibilesio dimapoo to takele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino epedee hamapoo ayo sibilesio olo takaso. Goo egeesi maga goo tokenee diayo moodoo ee Godeeye midileiso. Esino diayo to nei takalai tebileime. ²³ Edebeeyo a heigoga, yo mo Ma nosee heigoso. ²⁴ Esiga goo toowa opusomo di ayo moodoomo silee egeesi odo heeso moodoomo sile. Osoloso ayo dima kulodu goo hageesee moodele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino diayo goo toowa ayo moodoo ee egeliso. Esino diayo mo Ma asalo imapoo heiga ka moloso. ²⁵ Esiga goo hagee olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo toso egeesee takooso,

‘Diayo wulo goo mauwe amapoo heiga ka moloso,’ deliso.

²⁶ Ayo niba pidilame Dio Tei nimapoo diye dalaiso. Dio Tei oso mo Ma maga sibiliso, osoloso tei goodee eligiliso. Osoloso Dio Tei oso sibilesio, mo goo ee woola yilige bigileiso. ²⁷ Osoloso niba nosee niyo mo goo odo mapoo yilige bigi. Bei, niba daga bei mooloogoo biame omaga abolo hodobo sileeso.”

16

¹ “Esiga niyo tei too goo maga peegoo diyaga, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso. ² Bei, odo aboso nibada hu howo gisili moso ma kulodu egee molo taloso niba peegoo hasiso bigileiso. Osoloso odo aboso tei too odo ee piliguga, diayo goolee Godeeyo tou to dee goolai, biame ee sibileiso. ³ Esiga diayo goo hageesee nimapoo moodoolaiso. Bei, mo goo sabolo osoloso mo Mayo goo ee diba gooleedel-ega. ⁴ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso. Egeesi ma kulodu goo hagosso tei peledobooga, niba to ayo taka ee goolee-bigileiso.”

Dio Tei oso sibilei eyo goo taka

“Esiga ayo daga Godeeyo tou bei mooloogolone a nibolo hodobo badebeiso. Goo egeesi maga, ayo goo hagee nimapoo takele. ⁵ Esino a epei odo a diye di mapoo duso. Esino nima kulodu odo heeso amapoo takolone, a kapoo diala, doloso koo woosa. ⁶ Esiga ayo takolone, a epei dileiso, dee taka goo ee niyo duloso niba diya ka gooholoso. ⁷ Esino ayo tei goo nimapoo ka taka. Ayo niba poogoloso duga, goo oso niba pidileiso. Bei, a duga, nei ayo Dio Tei nimapoo diye dalaiso, yayo niba pidilame. Esino a dilega poogooga, Dio Tei ee nimapoo sibileime.

⁸ Egeesi ma kulodu Dio Tei siboga, yayo mi odo mapoo goo tokenee eyo goo maga tei goo takalaiso. Osoloso odo Godeeyo howo woola tekepo dabalai goo onosee takalaiso. Osoloso Godeeye goo midilei goo eyo bei onosee takalaiso. ⁹ Esiga Dio Tei oso goo tokenee eyo goo maga tei goo takolone, amapoo tei tele pagalai goo ee mi odo dia goo tokenee toowa ka moloso, dee takalaiso. ¹⁰ Osoloso a mo Ma mapoo hagee polo see niyo a agalaime. Goo ogoso Godeeyo howo woola tekepo badalai goo ee yilige bigileiso. ¹¹ Osoloso Dio Tei oso Godeeye goo midili goo ee tei goo takolone, mi odo dia goo ee midileiso, dee takalaiso. Bei, mi odo dia wiligi odo Saiteneeyo goo ee olo midiso.

¹² Esiga amapoo goo bei moloso, ayo nimapoo takalai. Esino epedee niyo goo bei egee gooleedalai tebile. Esiga ayo goo egee nimapoo takalaime. ¹³ Esino Dio Tei oso nimapoo siboga, yayo niba tei goo susuga mapoo gilimado dileiso. Yayo eyo goolee takalaime. Esino yayo to ayo takeme du goo ee takomo sileiso. Osoloso hamamee goo ogoso peledabalai ee yayo nimapoo eligileiso. ¹⁴ Esiga Dio Tei oso to ayo yimapoo takalai ee see nimapoo takalaiso. Goo egeesi maga yayo mo hu dokodoo poudileiso. ¹⁵ Esiga goo susuga mo Maye toloso hagee molo ee mo. Goo egeesi maga ayo takolone, Dio Tei oso to ayo taka ee nimapoo takalaiso, dee ka taka.”

*Goohela goo oso goomoga goo tosi-
bileiso*

¹⁶ “Biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime. Esino see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see agalaiso.”

¹⁷ Esiga Yesuwo hamamee dili odoo aboso dieso nediliyo egeese takaso, “Yayo imapoo takolone, biame deiyepo badoboso hamamee iyo yo agalaime, doloso see, biame deiyepo poogoloso hamamee iyo yo see ka agalai, dee taka goo eyo bei ee ogoobo? Osoloso yayo takolone, yo Ama mapoo dia, dee taka goo eyo bei ee ogoobo? ¹⁸ Osoloso yayo imapoo takolone, biame deiyepo, dee taka goo eyo bei ee ogoobo? Iba to yayo taka eyo bei medee koo gooleedo,” dee takemeleeso.

¹⁹ Yesuye o hamamee dili odoo oso yimapoo woosalo agalame debei goo ee, yo olo gooleedoloso dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo takolone, ‘biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime,’ dee taka sabolo osoloso, ‘see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see ka agalai,’ dee taka goo omaga niyo amapoo woosalame ka dabala? ²⁰ Egeesi ma kulodu ayo nimapoo taka. Niba gooholone pisileiso. Esino mi odoo ee goomogalaiso. O, tei takoo, niba goohalaiso. Esino goohela goo oso nimapoo goomoga goo tosibileiso. ²¹ Esiga niba medee goolee, soboso holo soomagoo biame omapoo yo dala teliso. Esino yo holo soomagoloso hamamee eyo dala too goo ee boobado bigiliso. Bei, yayo holope soomagoo goo maga diya goomogolone. ²² Esiga niba egeesi masi doso. Bei, niba epedee goohela sabolo doso. Esino a see wedi sibileso niba agalaiso. Eseega domo omapoo niba diya goomogalaiso. Goomoga goo hagee odoo heeso nimaga peedee dalame. ²³ Biame omapoo niyo goo hee talame amapoo woosalaime. Esino ayo nimapoo tei taka. Niyo ogooo goo talame mo hu maga Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso. ²⁴ Esiga niyo daga goo abo talame mo hu maga woosalo egele. Esino epedee hamaga dulone niyo ogooo goo talame mo hu maga woosaga, niyo goo egee talaiso. Eseega goomoga

goo nimapoo egee molo ee kauwuleiso.”

Yesuye mi odoo dia wiligi odoo ee dagadi

²⁵ “Esiga ayo goo susuga hagee takomo silone, wulo wudu takomo sileeso. Esino biame siboga, ayo goo susuga ee see nimapoo wulo wudu takomo sileime. Esino ayo Mayo goo ee nimapoo woola takomo sileiso. ²⁶ Esiga biame omapoo nibada goo ee ayo Ma mapoo woosalaime. Bei, niyo nibada goo ee mo hu maga Ma mapoo woosamalaiso. ²⁷ Bei, niyo tei tolone, a tei Ma maga simi doloso, a diya goolee sabolo egee do goo maga Maye niba diya sooloo dolone ka badoso. ²⁸ Esiga ayo Maye badeli mi maga mipoo hamapoo simiso. Osoloso see epedee mipoo hagee poogoloso Maye badeli mi mapoo ka wedi poloso,” dee takaso.

²⁹ Esememe o hamamee dili odoo oso yimapoo egeese takaso, “Epedee nayo goo hagee imapoo wulo koo wudu takoo. Esino nayo goo susuga hagee imapoo woola yilige buguso. ³⁰ Esiga iba tei toso, no tei Godee maga simiga. Bei, goo susuga ee no diya gooleedo. Osoloso odoo heeso namapoo woosalame gooleemelee ee ogoloso daga nayo yimapoo nei take-liso,” dee takaso.

³¹ Esememe Yesuye nei egeese takaso, “Niba epedee tei tosomo? ³² Esino niba medee dui. Biame olo sibileiso, osoloso olo simiso, niyo a poogoloso nibada mosopoo kukulo dilei. Esino a mobusomo koo badeli. Bei, mo Maye abolo hodobo badeliso. ³³ Niyo amapoo tei too goo maga nimapoo mesie goo oso malame, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso. Niba mipoo hamapoo dala ma kulodu dabalaiso. Esino niba ebilega medee kibiya debee. Bei, mipoo hagoso kitulugu ee ayo dagadilesi ka badoso.”

17

Yesuye o su halo Godee mapoo taka

¹ Yesu to hagee taka koodobuloso, Kei mi ma dokodoo bolone egeese takaso, “Ma, mo biame olo siboso. Esiga Nowolo ayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo eligi, Nowolo ayo nei nayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo

eligilame. ² Bei, odoo susuga ee balame nayo Nowolo amapoo kitulugu olo teneeso, see ayo odoo nayo amapoo tenee dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame. ³ Osoloso kookaiyo badoboso gie badeli goo ee, tei Godee hedebe no gooleedalai sabolo, osoloso nayo diye di odoo, Yesu Keliso a gooleedalai ee takooso. ⁴ Tou nayo amapoo tenee ee ayo hosudoo maga, ayo mipoo hamapoo badolone, nayo toowa doloso badeli goo ee odoo susuga mapoo eligiso. ⁵ Esiga Ma, mipoo hagee moodelega molome, ayo nobolo badolone ayo toowa doloso badebeiso. Esiga goo egee see epedee amapoo tenee.”

Yesuye o hamamee dili odoo halo Godee mapoo taka

⁶ “Ma, mipoo hagee ma kuloduga odoo nayo amapoo tenee mapoo ayo nee goo olo eligiso. Hagee nee odoo, nayo amapoo teneeso. Osoloso diayo nee to mapoo mesimo silesibiliso. ⁷ Esiga goo susuga nayo amapoo tenee ee, namaga siboso doloso diba epedee olo gooleedooso. ⁸ Osoloso eligi goo nayo amapoo tenee ee, see ayo dimapoo teneme, see diayo eligi goo omapoo tei tooso. Osoloso ayo namaga simi goo ee, diba olo gooleedooso. Osoloso diba nosee nayo a diye di goo mapoo tei tooso.

⁹ Esiga ayo namapoo hagee takoo mi odoo halo koo takooso. Esino odoo nayo amapoo tenee ee halo namapoo ka taka. Bei, odoo hagee nee odoo. ¹⁰ Egeesi ma kulodu odoo hagee bia ee ibada odoo. Diba mo odoo osoloso diba nosee nee odoo oso. Osoloso ayo toowa doloso badeli goo ee dimaga woola yilige bigiliso. ¹¹ Esiga a mipoo hagee poogoo dileiso. Bei, a namapoo olo siboso. Esino mo hamamee dili odoo oso mipoo hamapoo osee dabalaiso. Ma, no tei. Nee hu oso kitulugu amapoo tenee oso odoo hagee bia medee bamelee, nayo abolo hedebe doloso egee bado egeesee solone, diba nosee dieso hedebe doloso dabalame. ¹² Egeesi ma kulodu ayo dibolo hodobo badolone, nee hu oso kitulugu nayo amapoo tenee goo oso ayo diba medee bameleeso. Esemee odoo hee osugobe. Esino odoo hee

Godee maga pileigo dee taka hedebe ono osugobaso, Ma Godee nee to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame.

¹³ Esiga a namapoo olo siboso. Esino a mipoo hamapoo osee badolone, goo hagee ayo namapoo ka taka, goomoga goo amapoo egee molo oso mo hamamee dili odoo dima kulodu toowa doloso malame. ¹⁴ Esiga ayo nee to dimapoo olo takaso. Esino mi odoo oso diba heigaso. Bei, a mi odoonee, egeeseelone diba nosee mi odoo doloso koo doso. ¹⁵ Esiga Ma, ayo namapoo hagee takoo, nayo mo hamamee dili odoo mi hamaga peegoo gilimado dilame koo takooso. Esino diba Saitenso tokenee peeyaga nayo medee balame ka taka. ¹⁶ Esiga a mi odoonee, egeeseelone diba nosee mi odoo doloso koo doso. ¹⁷ Nee to ee tei goo. Esiga nayo nee to omaga diba nee odoo dalame peegoo pi magee. ¹⁸ Esiga nayo a diye di egeesee solone, ayo diba nosee mipoo hagee ma kulodu diye deeso. ¹⁹ Osoloso ayo diba halo a namapoo teneeso, diba nosee tei nee odoo doloso peegoo pi magoloso ka dabalame.”

Yesuye tei telaga odoo halo Godee mapoo taka

²⁰ “Esiga ayo hedebe mo hamamee dili odoo ee halo namapoo koo takooso. Esino diayo eligi goo ee duloso edebeeyo amapoo tei talai odoo sabolosee diba halo ka takooso. ²¹ Osoloso Ma, ayo namapoo to egeesee ka taka. Ayo nobolo hedebe doloso egee bado, egeesee solone nei nayo abolo hedebe doloso ka badoso. Egeesee solone diba nosee hedebe doloso dabalame ka taka. Osoloso diba nosee ibolo hedebe doloso dabalame ka taka. Egeeseega mi odoo oso a tei nayo diye di goo mapoo tei ka talame. ²² Esiga toowa doloso badeli goo nayo amapoo tenee ee, see ayo dimapoo teneeso, diba dieso hedebe doloso dabalame. Egeesi ma kulodu iba nosee hedebe doloso egeesee ka doso. ²³ Esiga ayo dibolo hodobo badoso, osoloso nayo abolo hodobo badoso. Iyo egee do egeesi masi diba nosee hedebe doloso dabalai a goomogo. Eseega mi odoo oso goo egee ogoloso a tei nayo diye di goo ee gooleedalaiso. Osoloso nayo

a diya sooloo dolone egee bado, egeesee solone nayo tei telaga odoos diya sooloo dolone egee bado goo sabolo mi odoos gooleedalaiso.

²⁴ Esiga Ma, tei telaga odoos nayo amapoo tenee hagee bia ee ayo badalai mi mapoo abolo hodobo dabalai, a goomogoso. Osoloso toowa doloso badeli goo ee nayo amapoo tenee ee diayo agalai, a goomogo. Mipoo moodelega molome, nayo a sooloo dolone, toowa doloso badeli goo egee nayo amapoo teneeso.

²⁵ Esiga Ma, hedebe no tekepo. Mi odoos oso no gooleedele. Esino ayo no ka gooleedoo. Osoloso nayo a diye di goo ee tei telaga odoos diba olo gooleedoos.

²⁶ Ayo nee goo dimapoo olo yilige buguso, osoloso see yilige bigileiso, nayo a sooloo dolone egee bado goo egeesi masi oso dima kulodu ka malame. Osoloso anosee dibolo hodobo badalame.”

18

Edebeeyo Yesu too

(Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50, Luka 22:47-53)

¹ Yesuye Godee mapoo taka koodobuloso, see o hamamee dili odoos sabolo Kidilon howo tolobo dalo diso. Osoloso mi omapoo olipi segei homolee meleeso. Esemee Yesuye o hamamee dili odoos sabolo omapoo gadiso.

² Egeesi ma kulodu Yudas, Yesu ha teli odoos mapoo tiaseli odoos onosee homolee ee yo gooleedoo. Bei, biame abo mapoo Yesuye o hamamee dili odoos sabolo omapoo dilesos mooloogoodeliso.

³ Esiga Yudaseeye Loum ha teli odoos mooloogoodoo sabolo osoloso tei moso gidebeli odoos gilimado simiso. Tei moso gidebeli odoos hagee bia ee tei moso eyo wiligi odoos tebisa sabolo osoloso Pelisi odoos oso ka diye di. Diayo sibulone keme sabolo, egime sabolo, osoloso ha teli bi tolosos sibilesos peledabaso.

⁴ Esemee Yesuye goo susuga yimapoo peledabalai ee yo olo gooleedolosos malalos tobolosos dimapoo egeesee takasos, “Niba odoos ogu esiamos silala?” diso

⁵ Esemee diayos nei yimapoo egeesee takasos, “Iba Nasalet odoos Yesu ee esiamos

sila,” diso. Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takasos, “Niyo egee esiamos silo odoos ee aso,” diso. Epedee egeesee semelee mapoo Yesu ha teli odoos mapoo tiaseli odoos Yudas yinosee omapoo dibolos hodobos tebidiso. ⁶ Esemee Yesuye dimapoo takolone, odoos egee aso, dee taka dulosos diba badayos dilesos miyomoo misiged-ibaso.

⁷ Esemee Yesuye see tobus dimapoo egeesee woosasos, “Niba odoos ogu esiamos silala?” Esemee see diayos nei yimapoo egeesee takasos, “Iba Nasalet odoos Yesu ee esiamos sila,” dee takasos.

⁸ Esemee Yesuye nei egeesee takasos, “Odoos egee aso dolosos ayo nimapoo olo takasos. Esiga niyo tei a esiamos silesiboga, odoos abolo hagee silesibos diba nosee diye dalai tekepo.” ⁹ Esiga goo hagosos egeesee peledabaso. Bei, Yesuye daga o hamamee dili odoos sabolos silesibulone taka to sabolos tebilame. Bei, yayos egeesee ka taka, “Ma, odoos nayo amapoo tenee ee ayo diba medee bameleesos, odoos hee peegoo osugobeles,” dee takasos.

¹⁰ Esemee Saimon-Pitaye o kaiyas ta-dolosos tei mosos wiligis odoos taba eyo tou teli odoos hee Malakuseeyo dulos deede dokolos ee kobugusos. ¹¹ Esemee Yesuye Pita mapoo egeesee takasos, “Nee kaiyas egee o mosos mapoo toose. Maye dala amapoo tenelame egee molos, ayo talai tekepo,” dee takasos.

¹² Esemee Loum ha teli odoos mooloogoodoo toowa sabolos, osolosos dia wiligis odoos taba sabolos, osolosos Yu odoos dia tei mosos gidebeli odoos oso Yesu tolosos dee tiasos. ¹³ Osolosos diayos yo Kayapaseeyo nalobos Anas mapoo idos disos. Kayapas hagosos dugos omapoo tei mosos wiligis odoos tobolosos badebeisos. ¹⁴ Kayapas hedebe hagosos daga Yesuwo goo magas Yu odoos dia wiligis odoos mapoo takolone, “Odoos hedebesos odoos susugas ee halos talai tekepo,” dee ka taka.

Pitaye Yesuwo goo gagadi

(Matiyu 26:69-70, Maka 14:66-68, Luka 22:54-57)

¹⁵ Edebeeyo Yesu tolosos idos dime, Saimon-Pita dios osolosos Yesu o hamamee dili odoos hee dios hamamee disos. Esinos tei

moso wiligi odo taba oso odo Pitabolo di ee* yo olo gooleedooso. Esemeye yayo Yesuye di hamamee deede diles, tei moso wiligi odo taba eyo moso* beele ee ma kulodu gadiso. ¹⁶ Esino Pita yo beele osulu miyopoo tebidiso. Esemeye odo Pitabolo simi oso see osulu miyopoo wedi diles, sobo osulu gibadeli mapoo takoloso, Pita kulodu ido diso.

¹⁷ Esemeye sobo ogoso Pita ogoloso yimapoo egeese woosaso, “No nose, Yesu o hamamee dili odo hee nosomo?” dee takaso. Esemeye Pitaye nei egeese takaso, “Haye, asonee,” diso.

¹⁸ Biame omapoo tei moso wiligi odo taba eyo tou teli odo abo sabolo osoloso tei moso gidebeli odo diba diya kekeisime, dou toloso dou halagameleeso. Esemeye Pita yinosee diles dibolo hodobo tobudulone dou hameleeso.

Tei moso wiligi odo taba oso Yesu mapoo woosa

(Matiyu 26:59-66, Maka 14:55-64, Luka 22:66-71)

¹⁹ Biame omapoo tei moso wiligi odo taba oso Yesu yayo eligi goo sabolo, osoloso o hamamee dili odo dia goo ee yimapoo woosaso.

²⁰ Esemeye Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Odo susuga eyo howo woola ayo goo susuga hagee takomo sileeso. Osoloso ayo ibada howo gisili moso mapoo osoloso tei moso ma kulodu peleso odo mapoo eligimo siliso. Bei, Yu odo susuga oso sibiles omapoo mooloogoo deliso. Egeesi ma kulodu ayo goo hee mada takele. ²¹ Esiga bei kasi maga nayo amapoo ka woosowala? Nayo odo ayo eligime du mapoo woose. Bei, to ayo taka ee, diba gooleedooga.”

²² Yesuye goo hagee takeme, tei moso gibadeli odo hee koola omapoo tebidi oso Yesuwo mudu mapoo kobugulone egeese takaso, “Nayo ibada tei moso wiligi odo taba mapoo to nei egeese takalai tekeponee,” diso.

²³ Esemeye Yesuye odo yo kobugu mapoo nei egeese takaso, “To ayo taka ee ma kulodu to tokenee hee taka daga, nayo goo ege woola odo susuga hamapoo yebigi. Esino ayo tei goo takano, bei kasalame nayo a ka kobuguwo?” dee takaso. ²⁴ Esemeye Yesu o dee tia sabolo osee tobudume, Anaseeye tei moso wiligi odo taba Kayapas mapoo ido diye diso.

Pitaye Yesuwo goo see tobu gagadi
(Matiyu 26:71-75, Maka 14:69-72, Luka 22:58-62)

²⁵ Saimon-Pita dou holone osee tobudume, odo aboso yo ogoloso yimapoo egeese takaso, “No Yesu o hamamee dili odo hee nosomo?” diso. Esemeye Pitaye egeese takaso, “Haye, asonee,” diso.

²⁶ Esemeye tei moso wiligi odo taba eyo tou teli odo hee omapoo tebidiso, yo odo Pitaye dulu kobugu sabolo soosoo hedebe. Osoloso yayo Pita mapoo egeese takaso, “Ayo no Yesubolo olipi segei homolee ma kulodu sileeme egeiso,” diso. ²⁷ Esemeye Pitaye see tobu egeese takaso, “Odo ege asonee,” diso. Esemeye epedee omapoo kolokolo takaso.

Yesu Paillet mapoo ido di
(Matiyu 27:1-2,11-14, Maka 15:1-5, Luka 23:1-5)

²⁸ Gesikolodee Yu odo dia wiligi odo oso Yesu Kayapaseeyo moso abaga see Loum gamalee odo Paillet mapoo ido diso. Esino diba moso ee ma kulodu gadi-lega peegoo debeiso. Bei, diba goomegele, diayo Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga goo oso diba subugo kauwe dolone Gababia wo nelega peegeeyaga.* ²⁹ Esemeye Paillet peegoo diles tobudulone dimapoo egeese takaso, “Odo hagosoo goo kasi moodoowo, esiga niyo yo hamapoo ka ido simiyo?” dee takaso.

³⁰ Esemeye diayo nei yimapoo egeese takaso, “Odo hagee goo hee tele diepi, iyo yo namapoo ido sibile pegeliyo,” diso.

³¹ Esemeye Pailleteeye dimapoo egeese takaso, “Niso yo ido diles nibada tei

* **18:15:** Odo Pitabolo di ee Yonee. * **18:15:** tei moso wiligi odo taba eyo moso hagee Anaseeyo moso. Daga yayo tei moso wiligi odo toboloso badoboome, see hamamee Kayapaseeye o debi tooso. Esino edebeeyo takolone, Anas yo tei moso eyo wiligi odo taba doloso osee takeliso. * **18:28:** Yu odo dia tei magoo oso egeese takooso, “Yu odo oso Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga, yo subugo kauwe badaliso.”

magoo sabolo tebilame o goo midi,” dee takaso.

Eseme Yu odo dia wiligi odo oso nei egeese takaso, “Iyo yo wooloomalai goomogo. Esino iyo odo wooloomalai Loum gamalee odooso imapoo kitulugu tenele,” ³² Esiga goo hagoso olo peled-abaso, Yesuye eyo talai goo ee takomo silee sabolo tebilame.

³³ Yayo egeese taka dulosu Paillet yo see moso kulodu gadilesu badolone, Yesu idolosu yimapoo egeese takaso, “No tei Yu odo dia wiligi odoo taba nosomo?” dee takaso.

³⁴ Eseme Yesuye nei egeese takaso, “Nayo amapoo egee woosa ee no goolee takala, o, odo heeso mo goo ee namapoo takaga ka takala?” diso.

³⁵ Eseme Pailleteeye nei egeese takaso, “Hagee mo goonee. Bei, a Yu odoonee. Teiyo? Esino nee odo sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa oso no amapoo ido simiso. Esiga no goo kasi moodoowo?”

³⁶ Eseme Yesuye nei egeese takaso, “Ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso. Egeesi ma kulodu ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamapoo meli diepi, Yu odooso a teyaga, mo tou teli odooso a galalo biligeliyo. Esino ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso,” dee takaso.

³⁷ Eseme Pailleteeye see egeese takaso, “Esiga no tei wiligi odo. Teiyo, ha?” diso.

Eseme Yesuye nei egeese takaso, “Nayo amapoo takolone, a tei wiligi odo, dee takemeni, ee tei taka. A mipoo hamapoo soomagooso, ayo odo mapoo tei goodee takomo silame. Esiga edebeeyo tei goo ma kulodu doga, diba mo to dulone ka doso.”

³⁸ Eseme Pailleteeye nei egeese takaso, “Tei goo ee ogoobo?” diso.

Pailleteeye Yesu wooloomalame kitulugu tenee

(Matiyu 27:15-31, Maka 15:6-20, Luka 23:13-25)

Paillet see peegoo gadilesu tobudulone Yu odo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeese takaso, “Ayo odo hamapoo goo hee koo ogo. ³⁹ Esino ayo nibada adaga dia goo ee dodolone, niyo Gababia wo ne biame mapoo, ayo odo hee neliga moso

ma kuloduga peegoo tamageliso. Esiga ayo Yu odo nibada wiligi odo hagee peegoo tamagalai, niba goomogosomo?” dee takaso.

⁴⁰ Eseme diayo toso neligidi nei egeese takaso, “Haye, odo egee peegoo tamagalai, iba koo goomogo. Esino nayo Balabas ono peegoo ka tamagee,” dee takaga meleeso. Esino Balabas hagoso Loum odo dia wiligi odoo tebisa mapoo ha temeleso.

19

¹ Osoloso Pailleteeye o ha teli odo mapoo takolone, Yesu tolosu we tiso we-eye, diso. ² Eseme diayo yo wooloso we ti sidolosu, o wiligi mapoo mediso, osoloso wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso. ³ Osoloso diayo yo manolone yimapoo takolone, “Yu odo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dolone o mudu mapoo kobugu demeleeso.

⁴ Eseme Pailleteeye see o moso kuloduga peegoo gadilesu tobudulone odo mooloogoodoo mapoo egeese takaso, “Niso be, ayo Yesu nimapoo ido sibileiso, ayo yimapoo goo hee egele poogoo goo nimapoo ee eligileiya,” dee takaso. ⁵ Yayo egeese takeme, Yesu we ti sidoo o wiligi mapoo medilosu dugo bige sage ka sabolo peegoo gasimiso. Eseme Pailleteeye dimapoo egeese takaso, “Niso ege, odo hagoso,” diso.

⁶ Eseme epedee omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso gidebeli odo oso yo ogoloso toso neligidi egeese takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takemeleso.

Eseme Pailleteeye dimapoo egeese takaso, “Niso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido di. Bei, ayo yimapoo goo hee koo ogo,” diso.

⁷ Eseme Yu odo dia wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeese takaso, “Ibada tei magoo oso egeese takooso, yo talai tekepo. Bei, yayo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takeliso,” diso.

8-9 Esino Paillet goo hagee duloso diya obulone, see moso kulodu gadilesa to-budulone, Yesu mapoo egeesee takaso, “No odoo ugu biayo?” dee takaso. Esememe Yesuye Pailleteeye taka to eyo su nei takele. ¹⁰ Esememe Pailleteeye yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo to nei takele poogoosoba? Bei, no gooledeleyo, ayo no peegoo tamagee dee takalai, osoloso no homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige dee takalai, amapoo kitulugu moloso?” dee takaso.

¹¹ Esememe Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Kitulugu epedee namapoo egee molo ee no goolee tele. Esino kitulugu hagee Godeeye namapoo ka tenee. Esiga odoo a toloso namapoo tenee eyo goo tokenee oso nee goo tokenee ee dagadilesa ka moloso,” diso.

¹² Pailleteeye to hagee duloso, Yesu peegoo tamagalai yo goomogaso. Esino Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso to neligidi egeesee takaso, “Odoo agayo eyo nediliyo takolone yo wiligi odoo, dee takomo siloga, yo Loum wiligi odoo Sisa mapoo ha toso. Osoloso nayo odoo hagee peegoo tamagooga, no Sisayo odoonee,” dee takaga meleeso.

¹³ Pailleteeye to hagee duloso, Yesu peegoo ido sibilesa, yo goo midili odoo oso bili mapoo biaso. Bili mi egee takolone, yopoo mi, deliso. Osoloso Hibulu toso takolone, Gabata, deliso. ¹⁴ Esiga goo hagee diayo Gababia wo nali sadee ee ma kulodu dia hasali biame ee mopoodoo dalai biame mapoo ka peledaba. Epedee omapoo osoko howo olo oo domo talai koola tabaso. Esememe Pailleteeye Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Niso ege. Nibada wiligi odoo hagoso,” dee takaso.

¹⁵ Esememe diayo toso neligidi egeesee takaso, “Yo wooloome. Yo wooloome. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takameleeso.

Esememe Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, “Niba goomogosomo, ayo nibada wiligi odoo ee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilei?” dee takaso.

Esememe tei moso wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada wiligi odoo hedebe Sisaso, odoo hee me,” diso.

¹⁶ Esememe Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame, Pailleteeye yo dimapoo teneeso. Esememe o ha teli odoo oso Yesu toloso ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32, Luka 23:26-43)

¹⁷ Ha teli odoo oso Yesu toloso ido dulone, o homo bulubo magoo ee eyo eimaloso mi hee eyo hu wiligi ki mi deli mapoo ido diso. Mi hagee Hibulu toso takolone Gologota deli. ¹⁸ Osoloso mi omapoo diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluso. Osoloso odoo bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoo hee Yesuwo deedeede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso.

¹⁹ Osoloso Pailleteeye o odoo mapoo takolone, to hogugiye dee takeme, diayo to hageesee hoguguloso Yesuwo oo poogoo ma dokodooga kalamaso,

Yesu Nasalet odoo, Yu odoo dia wiligi odoo taba

²⁰ Esiga to hogugu hagee Yu odoo dia to sabolo, osoloso Loum odoo dia to sabolo, osoloso Guliki odoo dia to oso hogugu. Esiga odoo susuga to hogugu egee ogoloso hesigaso. Bei, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga mi ee Yelusalem maga haga hoogoonee.

²¹ Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa oso sibilesa Paillet mapoo egeesee takaso, “Nayo to hogugulone, yo Yu odoo dia wiligi odoo taba doloso na hogugi. Esino hageesee hogugi, ‘Odoo hagoso takolone, yo Yu odoo dia wiligi odoo taba, dee takomo siliso,’ dee,” dee takaso.

²² Esememe Pailleteeye nei dimapoo egeesee takaso, “To ayo hogugu hagee osee hogugu malaiso,” dee takaso.

²³ Ha teli odoo bakadio bakadio di oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso, o dugo diesono domo puloso tooso. Osoloso o sedi sage ede-beeyo dusele poogoo sabolo diayo tooso.

²⁴ Osoloso ha teli odoo dieso nei takoo nei takoo dolone egeesee takaso, “Iba dugo hagee wulo domo na didamo. Esino dugo hagee odoo agayo toowa beleso yoso

dasigeli hee dasigalo ogomo,” diso. Osoloso goo hagoso olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takooso, “Diayo mo dugo diesono puloso tooso.

Osoloso mo dugo sage ee talame yoso dasigeli hee dasigaso,” diso.

Esiga ha teli odoo oso goo egee moodooso.

²⁵ Egeesee somolome, Yesuwo owee sabolo, osoloso oweeyo omolo sabolo, osoloso Kolopaseeyo osobo Meli sabolo, osoloso Meli-Magadalin oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome, koola omaga tebisamolone balaga meleeso.

²⁶ Esemee Yesuye owee sabolo osoloso o hamamee dili odoo yayo diya gweli diba koola mapoo tebisamolome ogoloso owee mapoo egeesee takaso, “Mo wee, odoo hagee nowoloso,” dee takaso. ²⁷ Osoloso see o hamamee dili odoo hedebe omapoo egeesee takaso, “No ege, noowee hagoso,” diso. Biame domo omaga Yesuwo hamamee dili odoo hagoso o moso mapoo Meli ido dileso medee bameleeso.

Yesuye ta

(Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41, Luka 23:44-49)

²⁸ Esiga goo hagoso dileso koodobume, tou susuga Godeeye Yesu mapoo tenee ee yayo olo hosudooso doloso gooleedooso. Egeeseelone Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame egeesee takaso, “A howo na poogoo,” diso. ²⁹ Mi omapoo wain i koo hadali* katolo mapoo keesoo ee magoo meleeso. Esemee odoo heeso homo sage toloso su mapoo dugo tialogoloso, wain i omapoo olugu doloso yayo nalame, Yesuwo maga mapoo heligiso. ³⁰ Esemee Yesuye wain i egee olo naloso egeesee takaso, “Goo susuga olo hosudooso,” dee takaso. Osoloso oo goobodo buloso taso.

³¹ Esiga biame egee Yu odooso hasali biame ee mopoodoo deli biame oso. Esino dia hasali biame egee goo diya toowa. Bei, Godeeye Gababia goo ee Yu odooso gooleebigil sadee ee ma kulodu hasali biame egee meleeso*. Goo egeesi maga

Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso dia hasali biame mapoo odoo ta eyo kou ee homo bulubo magoo ma dokodoo osee malai, diba goomegele. Esiga diayo Paillet mapoo egeesee takaso, “Odoo homo bulubo magoo ma dokodoo egee molo saga wedilame, dibada homo gebisa poogoloso, dia kou miyomoo tomeilesa peegoo tadi,” dee takaso. ³² Esemee ha teli odoo oso dileso odoo hee Yesuwo dee deedeede dokolo eniga eyo homo gebisa poogooso. Osoloso see odoo hee Yesuwo dee dobusu dokolo eniga eyo homo onosee gebisa poogooso. ³³ Esino diayo sibilesa egeino, Yesu olo taneme, o homo gebisa pegele. ³⁴ Esino ha teli odoo heeso o molo toloso Yesuwo ho hodio mapoo guso. Esemee haga booloogel-ega, sawo sabolo osoloso howo sabolo moloso gu omaga sooso.

³⁵ Esiga goo hagoso peledaba egei odoo* oso goo hamaga tei goo takaso. Osoloso yo gooleedoo, yo tei goo takeli. Egeesi ma kulodu goo yayo taka hamapoo niyo tei talame ka taka.

³⁶ Esiga goo hagoso tei peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takooso, “O ki hee gebisa pagalaime,” dee takooso.

³⁷ Osoloso Godeeyo to hogugu heeso see egeesee takooso, “Edebeeyo odoo dieso moloso gu mapoo balaga malaiso,” dee takooso.

Yesu mi doosoo

(Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47, Luka 23:50-56)

³⁸ Osoloso hamamee, odoo hee Alimatiya mi mapoo badeli, o hu Yosep, yayo Yesuwo kou talame Paillet mapoo dileso woosaso. Yosep hagee Yesu o hamamee dili odoo hee yoso. Esino yo Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, mada Yesuye di hamamee diliso. Esemee Pailleteeye yimapoo kitulugu teneeso, yayo Yesuwo kou talame. Esemee Yosepeeye dileso Yesuwo kou ee homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeilesa peegoo todiso. ³⁹ Esemee Nikodimaseeye

* **19:29:** wain i koo hadali - bi mauwe odoo sabolo osoloso ha teli odoo oso wain i koo hadali naliso, howo nala pegelega pagalame. * **19:31:** Godeeye Gababia goo ee Yu odooso gooleebigili sadee ee ma kulodu, diayo Tasdee biame gesi mapoo Gababia wo naliso. * **19:35:** Odoo hagee Yonee

yo pidimo diso. Nikodimas hagee daga gesi Yesu agalame di odoosoo. Yayo sisigageli bi medee tekepo Yesuwo kou mapoo hedilame todiso. Sisigageli bi medee tekepo hagoso hegi ee 30 kilo egeesi masi. ⁴⁰ Osoloso odoosoo bakadio oso Yesuwo kou tolosoo, Yu odoosoo odoosoo toga mi dooseli goo ee dodolone, sisigageli bi medee tekepo oso Yesuwo kou mapoo hediloso dugo semeso tiegisaso. ⁴¹ Egeesi ma kulodu Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo eniga mi eyo koola omapoo homolee meleeso. Homolee ee ma kulodu bi dia yo ou poogoo mapoo daga odoosoo tayo kou magele poogoo meleeso. ⁴² Esiga dia hasali biame bei mooloogalai koola tooboome, diayo Yesuwo kou tolosoo saga yo ou poogoo ee ma kulodu magoosoo. Bei, yo ou poogoo egee haga hoogooneega.

20

Bi mosoowe molo egei

(Matiyu 28:1-8, Maka 16:1-8, Luka 24:1-12)

¹ Sadee toowa gesikolo mi hadobilega molome, Meli-Magadalin ee Yesuwo bi agalame diso. Yayo sibilesoo egeino, yo toowaso wulu ou kisi ee peegoo bidigamo dilesoo molome egeiso. ² Esemee Meliye see hoguo dilesoo Saimon-Pita dio osoloso Yesuwo hamamee dili odoosoo yayo diya gweli mapoo egeesee takaso, “Lodeeyo kou peegoo todina. Osoloso diayo o kou todilesoo magoo mi ee, iba gooleedelee,” dee takaso.

³ Esemee Pita dio osoloso o hamamee dili odoosoo hee egee dio bi mapoo agalame diso. ⁴ Diba hoguo diyadaga molome, o hamamee dili odoosoo heeso Pita dagadilesoo bi mapoo peledabaso. ⁵ Osoloso yo gauwuloso yo ou poogoo ma kulodu keesee egeino, hedebe dugo seme Yesuwo kou tiegisa ono molome egeiso. Esino yo yo ou poogoo ma kulodu gadile. ⁶ Esemee Saimon-Pitaye hamamee sibilesoo peledoboloso, yo ou poogoo ma kulodu gadilesoo egeino, dugo Yesuwo kou tiadoo hedebe ono omapoo molome egeiso. ⁷ Osoloso dugo Yesuwo wiligi tiadoo ee medee tiadoloso obusomoo peegoo magoo molome egeiso. ⁸ Esemee o hamamee

dili odoosoo hee bi mapoo daga malalo peledaba oso yo ou poogoo ma kulodu gadiso. Yo gadilesoo goo hagee ogoloso tei tooso. ⁹ Egeesi ma kulodu Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, yo ta maga hogaduloso gie badalaisoo, dee taka goo eyo bei ee, diba medee kibiya gooleedelega osee debeiso. ¹⁰ Osoloso o bakadio see mosopoo wedi diso.

Yesuye Meli-Magadalin mapoo peledaba

(Matiyu 28:9-10, Maka 16:9-11)

¹¹⁻¹² Esino Meli-Magadalin bi ma peegoo tobudulone pusumeleeso. Yo omapoo pusulone gauwuloso, yo ou poogoo ma kulodu keesee egeino, Godeeyo momaiye bakadio dugo heliye kalagaloso doboome egeiso. Momaiye heeso Yesuwo wiligi poogoo dokolo buo, osoloso heeso kai poogoo dokolo buo doloso doboome egeiso.

¹³ Esemee momaiye bakadio oso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no, bei kaseega ka pusalala?” dee takaso.

Esemee Meliye dimapoo egeesee takaso, “Diayo mo Lodeeyo kou ee peegoo todina. Esino diayo o kou magoo ee a gooleedelee,” diso. ¹⁴ Meliye to egeesee takoloso bidi toboloso keesee egeino, Yesu tobudo egeiso. Esino yayo goolee, Yesu odoosoo hee gooleeso.

¹⁵ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Sobo no, bei kasiga ka pusalala? Osoloso no odoosoo ugu esiamo silala?” dee takaso.

Esemee Meliye goolee yo homolee mapoo tou teli odoosoo bele dolone yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo Yesuwo kou peegoo todilesoo ka magoo daga, mi egee amapoo takee. Eseega ayo dilesoo o kou egee ka talaiya,” dee takaso.

¹⁶ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Meli,” diso.

Esemee Meliye bidi toboloso yimapoo Hibulu toso egeesee takaso, “Laboni.” To hageeyo bei ee eligili odoosoo dolone ka takoosoo.

¹⁷ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “A nayo na gide. Bei, a mo Ma mapoo wedi pele. Esino nayo dilesoo mo hamamee dili odoosoo mapoo takee, ‘A mo Ma Godee mapoo palame ka seesoo.

Ma Godee hedebe onosee dibada Godee osoloso nibada Godee.' dee takee," diso.

¹⁸ Esemé Meli-Magadalineeye see wedi sibilesu Yesu o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, "Ayo Yesu olo egeiso," diso. Osoloso goo susuga Yesuye yimapoo taka ee see yayo dimapoo takaso.

Yesuye o hamamee dili odoo mapoo peledaba

(Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Luka 24:36-49)

¹⁹ Sadee toowa habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, hodobo mooloogoo doloso moso osulu medee kisigaloso debeiso. Esemé omapoo Yesuye sibilesu peledoboloso tobudulone dimapoo egeese takaso, "Mesie goo oso nibolo osee mele dee," dee takaso. ²⁰ Yayo to egeese takoloso tobudulone, o dee boowo sabolo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee dimapoo eligiso. Esemé Yesu o hamamee dili odooso yo ogoloso diya goomogaso.

²¹ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeese takaso, "Mesie goo oso nibolo osee mele dee. Esiga Maye a diye diga, ayo niba nosee diye deeso," dee takaso. ²² Yesuye goo hagee takoloso see dimapoo magaso hologoo nilone egeese takaso, "Niba Dio Tei te," diso. ²³ Osoloso see dimapoo egeese takaso, "Niyo odoo heeyo goo tokenee boobado buguga, odoo egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileiso. Esino niyo odoo heeyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, odoo egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime," dee takaso.

Tomaseeye Yesu ogoloso tei too

²⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoo hee Tomas, o hu hee Didimas* deli, yo Yesuye o hamamee dili odoo mapoo dileso peledaba biame mapoo yo omapoo badele. ²⁵ Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo egeese takaso, "Iba Lodee olo egeiso," dee takaga meleeso. Esino Tomaseeye dimapoo egeese takaso,

"A niyo egee takoo duloso epedee tei talame. Esino a mawo o dee boowo ogoloso mo dee woluguso omapoo sigo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee ogo doloso mo deeso omapoo sigoga, a tei ka talai," dee takaso.

²⁶ Osoloso sadee hedebe poogoloso hamamee, Yesu o hamamee dili odoo oso moso hedebe mapoo mooloogoo doloso debeiso. Biame omapoo Tomas yinosee dibolo hodobo omapoo badebeiso. Esino diba osulu susuga kisigaloso doboome, Yesuye diayo debei domo mapoo peledoboloso tobudulone egeese takaso, "Mesie goo oso nibolo osee mele dee," diso. ²⁷ Osoloso tobudulone Tomas mapoo egeese takaso, "Nee dee wolugu oso mo dee boowo hamapoo sigolo ege. Osoloso mo ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo mapoo nee deeso sige. No goo haga na egege, esino amapoo tei te," dee takaso.

²⁸ Esemé Tomaseeye nei yimapoo egeese takaso, "Mo Lodee osoloso mo Godee," diso.

²⁹ Esemé Yesuye yimapoo egeese takaso, "Nayo a egeiga, amapoo tei ka toso. Esino edebeeyo a egelega poogoloso wulo amapoo tei toga, Godeeye nei dimapoo diya goomogalaiso," dee takaso.

Yoneeye to booka hamapoo hogugu goo eyo bei

³⁰ Esiga Yesuye o hamamee dili odoo dia howo woola goo toowa opusomo di abo hee moodoogamo siliso. Esino goo egee booka hagee ma kulodu hogugule.

³¹ Esino to hagee hoguguso, niyo Yesu yo tei Kelisodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso niyo yo tei Godeeyo Owolodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso yimapoo tei too goo maga gie badeli ka talame.

21

Yesuye Gelili abei mapoo o hamamee dili odoo mapoo peledaba

¹ Osoloso see hamamee Yesu o hamamee dili odoo oso Gelili abei* palaga mapoo

* **20:24:** Didimas hu eyo bei ee biame hedebe mapoo bakadio soomagoo dolone ka takooso. * **21:1:** Gelili abei eyo hu hee ee Taibiliyas.

doboome, yayo omapoo peledabaso. Goo hagoso egeesee peledabaso.

² Biame omapoo Yesu o hamamee dili odoo hagee biaso hodobo debeiso. Saimon-Pita, osoloso Tomas (o hu hee Didimas), osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Kana mapoo badeli odoo hee Nataniyol, osoloso Sebediyowolo bakadio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo bakadio omapoo debeiso.

³ Esem Saimon-Pitaye o odoo mapoo egeesee takaso, “A pei olugulei dia,” diso. Esem odoo aboso egeesee takaso, “Iba nobolo hodobo siba,” dee takaso. Esem diba du mapoo hodobo tebisaso. Esino diba gesi di kobumo sileeno, di hedebe gile.

⁴ Egeeseelone gesikolodee Yesuye abei palaga mapoo tobudume egeiso. Esino Yesu o hamamee dili odoo du ma kulodu tebisamolone Yesu ogoloso, diayo goolee yo odoo hee gooleeso. ⁵ Esem Yesuye abei palaga maga tobudulone dimapoo egeesee idagaso, “Emegei, niba di giligasomo?” diso. Esem diayo nei egeesee takaso, “Haye, iba di hedebe gile,” dee takaso.

⁶ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nibada pei toloso see deede dokolo mapoo olugi, egeeseega niba di giligileiso,” diso. Esem diba Yesuwo to duloso goo egeesi moodooso. Esem di bei dia pei ma kulodu galagadiso. Esem diayo dia pei pouduloso du ma kulodu magalai tebile poogooso.

⁷ Esem Yesu o hamamee dili odoo hee yayo diya gweli oso Pita mapoo egeesee takaso, “Egee yo Lodeedo,” diso. Pitaye to egeesee taka duloso o dugo tigamagoo see kaloso Yesu mapoo tabuo dilame howomoo bologobuguso. ⁸ Esino Yesu o hamamee dili odoo aboso du sumo dulone, dia pei ee di sabolo howo kulomooga abei pee mapoo gisibamo diso. Bei, diayo pei olugu omaga widi pee ee haga hoogoonee, wulo 100 mita egeesi. ⁹ Osoloso diba sibilesa dia du gimagoloso mubi mapoo daboogoloso egeino, dou hoo mapoo di sabolo wo sabolo si molome egeiso.

¹⁰ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Di niyo epedee giliga egee abo

hamapoo tosibe,” dee takaso.

¹¹ Esem Saimon-Pitaye du ma kulodu daboogoloso pei di sabolo widi pee mapoo gisibamo dileso booboossee mapoo gisubomagooso. Pei ee ma kulodu di toowa bei, 153 egeesi molome egeiso. Esino pei ma kulodu di bei galaga dino dia pei tologo bigile. ¹² Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba nei nalame sibadee,” diso. Esino Yesu o hamamee dili odoo dima kulodu odoo heeso Yesu mapoo takolone, “no odoo ogumo?” dee takele. Bei, diba olo gooleedo, yo tei Lodee. ¹³ Esem Yesuye di sabolo wo sabolo toloso dimapoo te-neeso.

¹⁴ Esiga Yesu ta maga hogaduloso hamamee, o hamamee dili odoo mapoo peledaba hagoso bakadio hedebe diso.

Yesu dio Pita dio

¹⁵ Osoloso diba nei naloso koodobuloso, Yesuye Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a gweli oso odoo hagee biaso a gweli ee dagadusomo?” dee takaso.

Esem Pitaye nei egeesee takaso, “O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no gooleedo,” diso.

Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be ee nayo medee poopomelee,” dee takaso.

¹⁶ Osoloso Yesuye see tobu egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo badosomo?” diso.

Esem yayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedo,” dee takaso.

Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be nayo medee bamelee,” diso.

¹⁷ Osoloso see bakadio hedebe di mapoo Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo badosomo?” dee takaso.

Esem Pita to hedebe hagonosee Yesuye bakadio hedebe di taka ee duloso diya gooheselo. Esiga yayo nei egeesee takaso, “Lodee, goo susuga no gooleedooso. Osoloso ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedooso,” diso.

Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be nayo medee poopomelee.

¹⁸ Esiga ayo namapoo tei taka. No gie kauwa mapoo bi medee mopoodoo doloso no goomoga mi mapoo diliso. Esino no adaga poloso badoga, odo heeso nee dee mapoo tiso bagagoloso, no mi nayo goweli mapoo gisibado dileiso.” ¹⁹ Yesuye Pita mapoo taka hagee, Pitaye dooboo kasee talai goo ee taka. Esiga Pitaye ta maga Godeeyo hu dokodoo poudileiso. Osoloso Yesuye yimapoo mapoo egeese takaso, “No a deedee,” diso.

²⁰ Esem Pitaye bidi toboloso egeino, o hamamee dili odo Yesuye diya gweli oso dima miligiyopoga sibume egeiso. Yesuwo hamamee dili odo hagee bi-aso daga o hamamee dili odo sabolo nei nolone dobolone, Yesu mapoo bouwa melee oso, yimapoo egeese ka woosa, “Lodee, odo agayo no ha teli odo mapoo ka tiasalaiyo?” dee taka odo ee hagoso. ²¹ Esem odo ogoso dima hamamee simi ee ogoloso, Pitaye Yesu mapoo egeese takaso, “Lodee, odo hamapoo kasee moodoolaisomo?” dee takaso.

²² Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, “Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesyo yo agalai, a goomogoga, egeese selaiso. Esino egee nee goonee. No wulo a deedee,” dee takaso. ²³ Esem Yesu o hamamee dili odo egee talaime, dee taka goo ee tei telaga odo abo mapoo dudobuguso. Esino Yesuye takolone odo egee talaime, dee takele. Yo wulo egeese taka, “Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesyo yo agalai, a goomogoga, egeese selaiso. Esino egee nee goonee,” dee ka taka.

²⁴ Esiga Yesu o hamamee dili odo hagoso goo susuga yayo egei ee booka hamapoo hoguguso. Iba gooleedooso, goo susuga yayo hogugu ee tei goo.

²⁵ Esiga Yesuye goo hagee sabolo osoloso goo abo sabolo olo moodooso. Esino goo susuga egee booka hamapoo hogugule. Esino goo susuga egee booka abo mapoo hogugu diepi, mipoo hamapoo booka bei meliyo. Egeeseelone booka magalai debi me meliyo.

Diye Di Odo

Diye di odo booka goo eyo bei

Lukaye daga malalo o booka mapoo to tekepo Yesu Kelisowo goo hoguguloso, see Diye di odo booka hagee hoguguso.

Odo Luka yo daga melesenee neli odo badolone, o odo Poloye Godeeyo to takomo sileeme, yibolo sileeso.

Booka hagooso Yesuye toloso see hogabuloso kei mi ma dokodoo polome, hamamee sosee bei mooloogoo goo ee takooso. Diye di odo booka hageeyo kuloduga taka goo ee dugo 30 egeesi ee ma kulodu sibulone peledobomo simiso.

Esiga sapta 1 abaga dino sapta 7 amaga takooso, daga malalo Yolusalem mapoo to tekepo Yu odoowe dibusomo toloso debei goo ee. Esino sapta 8 abaga dino sapta 12 amaga takooso, to tekepo Yu odo abo Yolusalem peegoo debeli odo mapoo takomo di goo ee. Osoloso see sapta 10 maga takooso, Yu dele poogoo odo oso daga malalo to tekepo duloso tei too goo ee. Osoloso hamamee sapta 13 abaga dino hoo poogoo maga takooso, Poloye mi opusomo opusomo di susuga mapoo Yu odo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odo sabolo dimapoo to tekepo takomo di goo ee.

Lukaye Diye di odo booka hageeyo kulodu hogugu goo toowa bakadio hagooso. Malalo goo hagooso. To tekepo hagee mi opusomo opusomo di mapoo debeli odo susuga dibada. Bei, Godeeyo to tekepo tenee hagee hedebe Yu odo mapoo tenele. Haye, Yu dele poogoo odo diba nose to tekepo dimapoo teneeso.

Osoloso goo hee hagooso. Diye di odo booka oso daga malalo Dio Tei oso tei telaga odo mapoo meledaba goo ee eligiso. Osoloso amaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo Dio Tei oso tei telaga odo susuga pidilone kitulugu ka tonomoloso.

Yesu kei mi ma dokodoo ido pala goo

1-2 Tiyopoles emegei,

Ayo daga namapoo booka hoguguloso tenee omapoo, Yesuye goo tomo sili sabolo yayo eligi goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido palai goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido pelega badolone, Dio Tei oso kitulugu maga diye di odo yayo gilimadoo odo dimapoo kokodo takaso. ³ Osoloso Yesu toloso midoo maga hogabuloso beame 40 eyo kulodu yayo tei hogabia goo ee diayo ogoloso tei talame yayo silone, o hamamee dili odo mapoo peledoboo demeleeso. Osoloso dibolo silone, Godeeye wiligi doloso badeli goo dimapoo takomo siliso. ⁴ Osoloso beame hedebe Yesu o hamamee dili odo gilimadoloso nei nolone badolone, Yesuye to kitulugu sabolo takaso, “Niba Yolusalem poogoloso na di! Esino mo maye taka Dio Tei oso sibilei omapoo dulone bolone ka debee, bei mo maye to hagee nimapoo olo takaso. ⁵ Esiga Yoneeye niba howodeeso sauwidigaso, esino beame koola mapoo Dio Tei oso sibileso nimapoo kitulugu tenelaiso,” diso.

⁶ Esem diye di odo Yesubolo Olipi mubi mapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo yimapoo woosaso, “Lodee, nayo epedee hamapoo Isalael odo oso ibada mi gidabalame kitulugu see imapoo tenelaisomo?” diso.

⁷ Esem Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Hedebe maye beame hageesi yayo kitulugu sabolo mageliso. Esiga beame egeesi niyo gooleedalai nibada goonee. ⁸ Esino Dio Tei nimapoo meledobooga, niba kitulugu talaiso. Osoloso niyo mo goo mi toowa mapoo takomo dileiso, Yolusalem abaga bei mooloogoloso abaga dino, Yudiya mi toowa mapoo, osoloso Samalia abaga dino mi toowa hoopogoo mapoo takomo dileiso.”

⁹ Yesuye to hagee takoloso tobudulone, diayo balaga molome, Godeeyo kitulugu oso kei mi mapoo yo ido palaso. Esem kei ma dokodooga kolobo oso sibileso Yesu gooloogoo bugume diayo egele poogoo.

¹⁰ Diba Yesuye kei ma dokodoo pala mapoo osee balaga molome, odo bakadio dugo heliye megiga oso dima koola omapoo saga sibileso, tebisa meleeso.

¹¹ Diayo egeese takaso, “Gelili odoo, niba bei kasee maga kei ma dokodoo ka balaga malala? Nibada howo woola Godeeye Yesu kei mapoo ido palaso. Esiga Yesu kei ma dokodoo poolome niso egemenee, yayo hamamee kolobo ma dokodooga, see egeese siboga agalaiso,” diso.

Diye di odoo hee, Matiyas hesia goo

¹² Diye di odoo oso Yesu kei mi ma dokodoo pala ogoloso, Olipi mubi maga Yolusalem mapoo wedi diadeeso. Yolusalem ee Olipi mubi abaga hoogoonee.

¹³ Diba Yolusalem mapoo peledoboloso, diso debeli moso mapoo paladeeso. Odo abo hagooso moso eyo kulodu debeiso: Pita, Yonee, Yemes, Endulu, Pilipi, Tomas, Batolomu, Matiyu, Alpiyeseeyo owolo Yemes, Saimon (daga Loum gamalee maga ha teli odoo), osoloso Yemesyo owolo Yudas. ¹⁴ Diye di odoo, sobo abo sabolo, osoloso Yesuwo owee Meli sabolo, osoloso Yesuwo omolo dio sabolo hagee hodobo mooloogoodoloso beame susuga dokodoo takeliso.

¹⁵ Beame hedebe mapoo tei telaga odoo susuga 120 oso hodobo mooloogoodoloso doboome, Pitaye toposo dimapoo egeese takaso, ¹⁶⁻²⁰ “Mo odoo, ayo Yudaseeyo goo nimapoo taka. Yo ibada mooloogoodoo ma kulodu Godeeyo tou hodobo tomo siliso. Esino yayo Yesu ha teli odoo mapoo tiasooso.”

(Eseme tei moso wiligi odoo tebisa oso Yudas yimapoo molee teneme, yayo molee oso mi su neiso tooso. Osoloso yo mi omapoo dileso, miyomoo homodobuloso, beliye tologonuloso, kakobo gwadobuloso taso. Eseme Yolusalem mapoo debeli odoo susuga oso goo hagee duloso, mi egee dibada toso hu egeese hediso ‘Akeledama.’ Hu hageeyo bei, ‘sawo go.’)

Eseme Pitaye see egeese takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei diso. Bei, Dio Tei oso Deibidi mapoo eligi maga yayo Yudaseeyo goo daga hoogoo Godeeyo to hogugu Sam booka mapoo egeese hoguguso,

‘O mi mapoo odoo mauwe pagalaiso.

Odo heeso omapoo badalaime.’
Osoloso see egeese hoguguso,

‘O tou su see odoo heeso talaiso,’ ” diso.

²¹⁻²² Pitaye see egeese takaso, “Esiga Yudaseeyo tou teli ee see odoo heeso talame odoo hee hesiamo. Yayo ibolo silone Yesuye toloso hogabia goo ee takomo silame. Osoloso odoo yayo beame susuga ibolo hodobo silone, Yonee odoo howomoo howo sauwiga molome egei sabolo, osoloso abaga simino Yesuye kei ma dokodoo polome egei odoo ee hesileiso,” diso.

²³ Eseme tei telaga odoo susuga oso Yosep dio Matiyas dio hesiaso. Yosep hagee hu bakadio hedebe di (Balasabas osoloso Yositas). ²⁴⁻²⁵ Diayo odoo bakadio hagee hesialoso dobolone dokodoo egeese takaso, “Lodee, no odoo susuga oso goo goolee no gooleedooso. Esiga odoo bakadio hamapoo nayo hesia imapoo eligi, yayo Yudaseeyo debi omapoo badolone, diye di odoo eyo tou su ee talame. Bei, Yudas yo tokenee tooga, eyo nei yo dou mi mapoo diso,” diso.

²⁶ Diba dokodoo taka koodobuloso, diye di odoo heeso yo bakadio toloso hee mapoo Matiyaseeyo hu magoo, osoloso hee mapoo Yosepeeyo hu magoo doloso toloso halabume, yo hedebe miyomoo homodobiaso, diayo odoo bakadio hesia ma kulodu Godeeye hesia odoo ee talame. Diayo egeese moodooloso, odoo hedebe Matiyas tooso. Eseme yo diye di tou ee talame diye di odoo 11 sabolo hedebe diso.

2

Dio Tei oso meledaba

¹ Pentikos beame omapoo, tei telaga odoo susuga moso hedebe mapoo mooloogoodoloso debeiso.

² Eseme haga booloogelega kei ma dokodooga iso goowa masi oso diayo mooloogoodoloso debei moso omapoo tooso.

³ Eseme dou paiya masi oso odoo susuga moso kulodu mooloogoodoloso debei, dimapoo tugusume egeiso.

⁴ Eseme Dio Tei oso dibada kulodu meledoboloso molome, Dio Tei oso kitulugu maga to opusomo opusomo di kesaso.

⁵ Beame omapoo Godeeyo goo dia gooleedoo Yu odoo mi susuga maga

sibileso, Yolusalem mapoo debeiso. ⁶ Esino diba iso goowa masi goowa ee duloso, goo ee agalame sibadeeso. Diba sibileso egeino, tei telaga odoo susuga oso to opusomo opusomo di kesamolome duso. Diayo to opusomo opusomo di kesamelee ma kulodu diayo dibada to kei duloso, dia howoogadooso. ⁷ Esem dibada howoogadoloso goo tiadoo sabolo dobolone egeese takaso, “Odo to egee kesa, Gelili odoo oso kesa. ⁸ Bei kasee maga diayo ibada to kesa iyo ka dusomo? ⁹ Bei, iba mi opusomo opusomo di hamaga sibadee odoo: Patia abaga, osoloso Media, Elam, Mesopotamia, Yudiya, Kapadokia, Pontus, Asia, ¹⁰⁻¹¹ Piligia, Pampilia, Isipi, Libia mi toowa ma kulodu mi pepooko Kulene abaga sibadee. Osoloso odoo abo Loum mi abaga sibadee. Osoloso Yu dele poogoo odoo abo Loum mi abaga sibadee oso, Yu odoowo Godee mapoo tei too maga, Yu odoowo hu too odoo oso. Osoloso odoo abo Kiliti sabolo Alabia mi abaga sibadee odoo oso. Iba mi opusomo opusomo di amaga sibadee oso. Esino diayo ibada to keseme duso. Esiga diayo to hagee boowoo Godeeye goo toowa moodoo maga ka boowoo,” diso. ¹² Diba howooga sabolo, goo tiadoo sabolo, dobolone diso nediliyo egeese takaso, “Hagee ogo goowo?” diso.

¹³ Esino odoo abo Yolusalem mapoo sibadee oso tei telaga odoo dimapoo manolone diso nediliyo egeese takaso, “Odo hagee yugune naloso ka halapaga,” diso.

Pitaye to taka goo

¹⁴ Esem Pitaye goo hagee duloso, diye di odoo sabolo tebisaloso to neligidi takolone, odoo mooloogoodoo mapoo egeese takaso, “Yu odoo Yolusalem mapoo debeli sabolo, osoloso odoo soo sibadee, niba mo to hagee medee dui! ¹⁵ Odo abo niyo imapoo takolone, iba yugune naloso ka halapaga, diso. Esino iba egeese koo seeso. Bei, gesikolo osoko simi domo taba mapoo, edebeeyo yugune naloso koo halapagali. ¹⁶ Esino to niyo du sabolo, osoloso niyo egei goo sabolo egee,

Godeeyo to tosili odoo Yoweliye to taka goo sabolo olo tebiaso:

¹⁷ ‘Godeeye egeese takaso, “Beeame hamameedee omapoo ayo Dio Tei odoo susuga mapoo tenelaiso. Osoloso nibada giso holaiso sabolo, sobo holaiso sabolo, oso to Godeeye taka goo ee takalaiso. Nibada holaiso gie kakauwa oso howo opusomo doloso, Godee maga simi goo ee agalaiso. Osoloso nibada adaga oso Godee maga simi goo ee sapootileiso.”

¹⁸ Osoloso Godeeye see egeese takaso, “Beeame hamameedee omapoo mo tou teli odoo susuga, giso sabolo, sobo sabolo, dimapoo Dio Tei tenelaiso. Osoloso diayo Godeeye taka to ee duloso odoo mapoo takalaiso.

¹⁹ Osoloso kei ma dokodoo osoloso mi hamapoo goo mudu opusomo di moodoolaiso. Beeame omapoo mi toowa hamapoo niyo hatoo sabolo, dou sabolo, osoloso de i toowa sabolo agalaiso.

²⁰ Osoloso kei ma dokodoo osoko neligidi bigileiso. Osoloso a see sawo masi bigileiso. Goo egeesi oso peledobooga, Lodeeyo beeame goo toowa oso sibilei koola toobooga ka salai.

²¹ Osoloso edebeeyo Lodeeye pidilame yimapoo woosaga, nei yayo yimapoo gie badeli tenelaiso.’

²² Esiga Isalael odoo, niba to hagee dui! Yesu, Nasalet odoo, Godeeye niba gooleebugulone hesiaso. Osoloso Yesuye nima kulodu goo mudu opusomo opusomo di moodoomo silone, Godeeye yo hesia goo ee woola yilige buguso. Esiga goo oso peledaba niba gooleedooso.

²³ Esino Godee eyo goomoga maga daga hoogoo Yesu toloso nimapoo tenelame to takoloso magooso. Egeese maga yayo Yesu toloso nimapoo teneme, Yu odoo niyo osoloso Godeeye tei magoo mapoo koo mesili odoo sabolo oso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga maga yo wooloomaso. ²⁴ Esino Godeeye Yesu dala teli goo maga peegoo tamagalame, Godeeye yo ta maga hogabidiso. Bei, teli

oso yo talai tebile. ²⁵ Esiga ibada amawe wiligi odoo taba Deibidiye Yesuwo goo Godeeyo to booka mapoo hogugu maga egeesee takooso,

‘A beame susuga Godeeye mo mudugiyopoo tobudo doloso gooleedeliso. Yo koola mapoo tobudoso. Esiga a ebileime.

²⁶ Esiga mo sooloo ma kulodu goomoga toowaso molone, goomoga goo hagee ka taka. A tei toso, mo su see gie badalaiso.

²⁷ Bei, Godee nayo a toga mo gie badeli ee odoo wedia eyo dio oso debeli mi mapoo a pagalaime. Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunulame pagalaime.

²⁸ Osoloso gie badeli eli nayo amapoo eligiso. Esiga ayo nobolo badolone, dia goomogalaiso,’ diso.

²⁹ Emegei, Deibidiye goo taka hagee, yayo o goo eyo nediliyo takele. Bei, yo teme midoosooso. Osoloso midoo ibolo moloso. ³⁰ Esiga Godeeyo to tosili odoo daga malalo badebeiso. Esiga Godeeye to takoloso magoo ee gooleemeleeso. Bei, Godeeye yimapoo to magolone egeesee takaso, ‘Deibidiyo amawe heeso Deibidiye wiligi doloso badeli mi omapoo, see yayo wiligi doloso badalaiso,’ diso. ³¹ Esiga Deibidiye malalo hoogoo peledabalai goo ee ogoloso, Godeeye hesia Kelisoye midoo maga hogabilei maga egeesee takaso, ‘Godeeye yo midoo mapoo pagalaime, osoloso o su hunuleime,’ diso. ³² Esiga Godeeye Yesu ta maga see gie badeli mapoo hogabidiso. Goo ee iyo susuga ogoloso ka takomo siloso. ³³ Osoloso Godeeye Yesu kei ma dokodoo ido peleso, o dee deede dokolo badoso, yayo yimapoo hu toowa tenelame. Osoloso yayo to magoo ee dodolone, o Dio Tei Yesu mapoo teneme, see Yesuye imapoo teneeso. Goo hagee niyo epedee hamapoo ogolone dulone ka badoso. ³⁴ Esiga Deibidi yo kei ma dokodoo pele. Haye! Yayo taka egee Yesuwo goo ee taka,

‘Godeeye mo Lodee mapoo takaso: No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie. ³⁵ Osoloso

namapoo ha teli odoo nama hemi debee dalaiso.’

³⁶ Esiga Isalael odoo, niba goo hagee medee goolee! Niyo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga ee, Godeeye yo Lodee wiligi toowa taba doloso hudi magoo Keliso,” diso.

³⁷ Esemee odoo mooloogoodoo oso to hagee duloso, diso nediliyo dibada goo tokenee gooleedoloso, sooloo dala sabolo, ebia sabolo, Pita diye di odoo abo sabolo mapoo egeesee takaso, “Emegei, iyo ogoo goo moodolaiyo?” diso.

³⁸ Esemee Pitaye dimapoo nei egeesee takaso, “Niba susuga nibada goo tokenee maga miligi pialoso, Yesu Kelisowo hu maga howomoo howo sauwidige. Egeeseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega niba Godeeye Dio Tei wulayo egee tenemolo niyo talaiso. ³⁹ Bei, Godeeye to magoo ee dodolone, yayo Dio Tei nimapoo, osoloso nowolo dimapoo, osoloso eli sage debeli odoo dimapoo tenelaiso. Osoloso odoo susuga Godeeye gilimadalai goo ee dimapoo tenelaiso.”

⁴⁰ Esemee Pitaye to sage takolone kokodo takaso, “Goo tokenee teli odoo epedee hamapoo egee do dala talaiso. Esiga niba dala teyaga, goo tokenee ee pagalame Godeeye pidilame yimapoo takee.”

⁴¹ Esemee odoo Pitayo to duloso, tei too odoo diba howomoo howo sauwidigaso. Esiga beame omapoo 3000 odoo oso howomoo howo sauwidigaloso, tei telaga odoo sabolo hedebe doloso mooloogoodoo. ⁴² Osoloso diba howomoo howo sauwidigaloso, beame susuga eyo kulodu disono mooloogoodoloso, diye di odoo oso eligime, medee duluga meleeso. Osoloso diba Lodee gooleebugu wo nalagamo silesibulone, beame susuga dokodoo take-liso.

Tei telaga odoo oso mooloogoodoloso debei goo

⁴³ Diye di odoo diayo Godeeyo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesibume, odoo susuga oso ogoloso dia ebia sabolo howoogadoo. ⁴⁴ Osoloso tei telaga odoo susuga oso

beeame susuga hodobo mooloogoodoloso, bi nei pidi, nei pidi deliso. ⁴⁵ Egeeseemo silesibulone, dibada mi sabolo, bi sabolo, odo mapoo teneloso, nei molee tooso. Osoloso molee oso tei telaga odo abo bi mauwe odo ee pidigamo siliso. ⁴⁶⁻⁴⁷ Osoloso beeame susuga diayo howo gisilame, Yu odoowo tei moso mapoo hodobo mooloogo deliso. Osoloso diayo Yesu gooleebugu wo nolone, diba moso opusomo opusomo di mapoo nalagaliso. Osoloso diayo silesibulone, dibada sooloo ma kulodu goo goolee hedebe doloso, goomoga goo Godee mapoo poudiliso. Esem Yohusalem odo susuga oso dibada goo ogoloso tekepo deliso. Osoloso Lodeeye beeame susuga odo abo mapoo gie badeli teneliso. Egeeseelone tei telaga odo bei deliso.

3

Pitaye odo kido todobia tekepo moodoo goo

¹ Beeame heeso habe omapoo Pita dio Yonee dio Yu odoowo tei moso mapoo howo gisilame palaso. ² Diba omapoo peleso egeino, odo kido todobia osulu mi eyo hu Osulu Medee Tekepo deli omapoo badoboome egeiso. Odo hagee soomagolone kido todobia sabolo soomagooso. Esiga beeame susuga o odo abo oso yo sa mapoo magoloso imado peleso, osulu mi hamapoo ka ibedi deliso. Osoloso yo omapoo badolone, odo tei moso mapoo pala ogoga, yayo dimapoo molee howaliso. ³ Yo omapoo howolone badolone egeino, Pita dio Yonee dio moso kulodu gadime, dimapoo molee howaso. ⁴ Esem Pita dio Yonee dio yimapoo bolone, Pitaye yimapoo egeese takaso, "Imapoo ege!" diso. ⁵ Esem yayo goolee, yimapoo molee tenelame kasabelee dolone dimapoo egeiso.

⁶ Esem Pitaye yimapoo egeese takaso, "Amapoo molee tei mauwe. Esino goo hagee amapoo egee molo wulo namapoo tenelaiso. Esiga ayo Yesu Keliso Nasalet odoowo hu maga namapoo ka taka, no

toboloso di," diso. ⁷ Yayo egeese takoloso, odo kido todobia o dee deede mapoo toloso tebidime, o kido see tekepo paso. ⁸ Yo o kido tekepo poloso silone, Pita dibolo tei moso ma kulodu galaga diso. Yo tei moso ma kulodu gadilesi pupulodomo silone, Godee mapoo goomoga poudooso. ⁹⁻¹⁰ Odo susuga oso odo kido todobia yayo Godee mapoo goomoga poudoomo sili ogoloso howoogadooso. Osoloso diso nediliyo egeese takaga meleeso, "Odo hagee kido todobia Osulu Medee Tekepo deli eyo osulu miyopoo badolone molee howali hagooso. Esino yo kasee toboloso silone, goo hageesi ka tomo silosomo?" diso.

Pitaye Yu odoowo tei moso mapoo to taka

¹¹ Odo daga kido todobia oso Pita dio Yonee dio dee mapoo toloso, Solomonowo hau* mapoo silesibi ogoloso, odo susuga oso howoogadoloso, diayo debei omapoo hoguga sibadeeso. ¹² Esem Pitaye odo susuga ogoloso, dimapoo egeese takaso, "Isalael odo, niba bei kasee maga ka howoogowala? Osoloso bei kasee maga niyo imapoo bologolone, goo dia ka tiad-owala? Bei, odo hagee ibada kitulugu sabolo osoloso iyo tekepo doloso debei maga tekepo poloso koo siloso. ¹³ Esino Eibalaham, Aisek, Yekob, osoloso ibada amawe dibada Godeeye o tou teli odo Yesu mapoo kitulugu toowa olo teneloso, o hu dokodoo poudooso. Esino diayo yo wooloomalame, niyo yo Yu odoowo wiligi odo tebisa mapoo teneeso. Osoloso yo goo meedilame Paillet mapoo ido dime, Pailleteeye egeese takaso, 'Ayo yimapoo goo tokenee koo ogo,' dee takeme, niyo yo goweso. ¹⁴ Esino Yesu tekepo, tokenee mauwe odo oso. Esino niyo yo gowolone, Balabas odo wooloomali odo ee Pailleteeye neliga moso ma kuloduga peegoo di diso. ¹⁵ Esino niyo Yesu gie badeli teneli woolomaso. Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. Esiga yo ta maga see hogabuloso silime, iyo egei goo ee ka takomo siloso. ¹⁶ Esiga odo kido todobia oso Yesu

* **3:11:** Solomonowo hau: Solomonowo yo daga hoogoo Yu odoowo wiligi odo taba Deibidiyo owolo oso. Yohusalem mi mapoo Yu odoowo tei moso tegei mapoo hau meleeso, hau eyo hu Solomonowo hau.

mapoo tei too maga yo tekepo paso. Esiga niba odoo hagee gooleedooso, yo daga kido todobuloso badebeiso. Esino yayo Yesuwo kitulugu mapoo tei too maga odoo susuga oso balaga molome, yo tekepo paso.”

¹⁷ Osoloso Pitaye odoo mooloogoodoo mapoo see egeesee takaso, “Emegei, a gooleedooso, nibada wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu boobadolone, yimapoo goo moodoo eyo bei niba gooleedele.

¹⁸ Esino daga hoogoo Godeeye o to tosili odoo dimaga Kelisoye dala talai goo ee malalo olo takaso. Esiga goo hagee peledabalame Godeeye moodooso. ¹⁹ Esiga nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga debee. Egeeseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso. Nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga dobooga, Godeeye nimapoo kitulugu dia tenelaiso.

²⁰ Osoloso owolo Yesu, Godee yayo hesia Keliso nimapoo di dalaiso. ²¹ Esiga epedee beeamo hamapoo Yesu kei ma dokodoo badoso. Yo kei ma dokodoo badolone Godeeye goo susuga dia daga, omapoo sibileiso. Esiga Godeeye o to tosili hesia odoo daga hoogoo debei dimaga goo hagee olo takaso. ²² Esiga Godeeyo to tosili odoo hee Moseseye Godeeyo to booka mapoo egeesee takaso,

‘Godeeye niba gooleebugulone, nima kuloduga o to tosili odoo hee a egeesi masi hesileiso.

Esiga goo susuga yayo taka mapoo medee dui.

²³ Osoloso edebeeyo o to duloso, tei telega poogooga, odoo ee Godeeyo mooloogoodoo ma kuloduga peegoo peledoboloso, talaiso,’ diso.

²⁴ Godeeyo to tosili odoo hee Samiyolowo hamamee tebisa sabolo oso epedee beeamo hamapoo peledabalai goo ee takaso. ²⁵ Esiga Godeeye nibada amawe sabolo, osoloso o to tosili odoo daga hoogoo debei sabolo, oso to magoo ee nibada. Bei, yayo Eibalaham mapoo egeesee takaso, ‘Namawe hee maga ayo odoo susuga mi toowa mapoo hagee do

ee pidileiso,’ diso. ²⁶ Esiga Godeeye hesia tou teli odoo Yesu ee nimapoo di diso, niyo malalo to tekepo dulame. Esiga yayo niba pidi maga nibada goo goolee mudu opusomo doloso, nibada tokenee maga miligi pilame,” diso.

4

Pita dio Yonee dio goo meedilame ido pala

¹⁻⁴ Pita dio Yonee dio odoo mooloogoodoo mapoo to takolone Yesuye ta maga hogabia eyo goo takaga meleeso. Esiga diayo egeesee takaso, “Yesu ta maga hogabia maga niba ta maga see hogabileiso,” diso. Esemo omapoo Pitaye to taka duloso tei telaga odoo sabolo, osoloso daga tei telaga odoo sabolo, hodobo mooloogoodeme 5000 tugodooso. Esemo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso gibadili odoo dia wiligi odoo taba sabolo, Sedisi odoo sabolo sibileiso, Pitaye Godeeyo to takolone, ta maga see hogabilei goo maga taka duloso, dia kamanaso. Osoloso diayo Pita dio Yonee dio tooso. Osoloso olo neligime diba epedee neliga moso tegei ma kulodu toosooso, osoloso see gesikolo Yu odoowo wiligi odoo tebisa mapoo ka ido dilame.

⁵ Osoloso gesikolo Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa adaga susuga sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoo susuga sabolo, Yolusalem mapoo mooloogoodoo. ⁶ Dibada mooloogoodoo ma kulodu tei moso wiligi odoo taba Anasee sabolo, o soosoo Kayapas sabolo, Yonee sabolo, Alesenda sabolo, osoloso o soosoo abo sabolo mooloogoodoo. ⁷ Esiga wiligi odoo tebisa susuga oso omapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo odoo abo oso Pita dio Yonee dio ido sibe, diso. Esemo Pita dio Yonee dio omapoo doboome, wiligi odoo tebisa oso dimapoo egeesee woosaso, “Niyo odoo kido todobia tekepo kasee moodoowo? Niba agamo kitulugu osoloso agamo hu maga yo tekepo ka payo?” diso.

⁸ Pita Dio Tei oso kitulugu toloso badolone Dio Tei maga dimapoo to nei

egeese takaso, “Wiligi odo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa adaga sabolo, niba mo to dui. ⁹ Niba iyo odo kido todobia yo pidilone tekepo moodoome niyo ogoloso, ibada goo meedilame ka ido diala? Niba yo tekepo pa eyo bei gooleedalai goomogosomo? ¹⁰ Esino nibolo Yu odo susuga sabolo goo hagee gooleedalai tekepo. Bei, Yesu Keliso, Nasalet odo, niyo woolooma Godeeye ta maga hogadi eyo kitulugu maga, iyo epedee niyo egee ogo odo hagee olo tekepo paso. ¹¹ Esiga Yesuwo goo Godeeyo to booka mapoo hogugu maga egeesee takooso,

‘Moso tegeli odo diayo omou gowoome poogoo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.’

¹² Esiga Yesu mapoo gie badeli teneli ka moloso. Esiga mi toowa hamapoo odo hee mauwe edebeeyo badoboso gie badeli talai, hedebe Yesu yimapoo moloso.”

¹³ Esem Yu wiligi odo tebisa oso Pita dio Yonee dio dimapoo ebilega, diayo dimapoo to nei tekepo taka duloso, diba dia howoogadooso. Pita dio Yonee dio sukulu tele osoloso wulo mosoowe odo. Esem wiligi odo tebisa oso egeesee gooleedooso, odo bakadio hagee Yesubolo silidoo, diso. ¹⁴ Osoloso diayo Pita dio Yonee dio odo kido todobia tekepo moodooloso, Pita dibolo tebisa melee ogoloso, wiligi odo tebisa oso to nei takele poogooso. ¹⁵ Diayo to nei takalai mauwe poogoome, Pita dio Yonee dio moso kuloduga peegoo galaga diye doloso, balaga melee diso. Osoloso wiligi odo tebisa disono to mouso. ¹⁶ Esem disono to moulone egeesee takaso, “Iyo dimapoo ogo goo moodoolaisomo? Bei, Yolusalem odo susuga oso diayo mudu opusomo di goo toowa moodoo egee egeiso. Esiga iyo goo hamapoo gamenee takalai tekeponee. ¹⁷ Esiga goo hageesi oso toowa diaga, odo bakadio hagee toloso, see Yesuwo hu maga odo susuga mapoo na eligimo silesibe, kitulugu sabolo egeesee takalaiso,” diso.

¹⁸ Esiga wiligi odo tebisa oso Pita dio Yonee dio gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo silesibulone, Yesuwo hu

maga goo abo na eligi,” diso. ¹⁹ Esem Pita diayo dimapoo to nei egeese takaso, “Esiga niba niso nediliyo goo hagee medee goolee. Tekepo, Godeeyo howo woola abaga, nibada to mapoo iyo mesilone, nei iyo Godeeyo to mapoo mesilega pagalai. ²⁰ Bei, iyo Yesuye goo tomo silime egei goo sabolo osoloso Yesuye takeme du goo ee takalai pagalaime,” diso.

²¹ Esem wiligi odo tebisa oso dimapoo to kitulugu sabolo takolone, “Yesuwo hu maga niyo see eligimo silesiboga, iyo nimapoo dala tenelaiso,” dee takoloso, goo meedili moso maga peegoo diye diso. Bei, odo susuga oso odo kido todobia tekepo pa maga Godee mapoo dia goomogome. Esem wiligi odo tebisa oso Pita dimapoo dala tenelai beame egele poogooso. ²² Esiga odo kido todobuloso badebei dugo 40 poogooso.

Tei telaga odo oso Godee mapoo dokodoo takeli goo

²³ Pita dio Yonee dio goo meedili moso maga peegoo galaga dileso, tei telaga odo sabolo mooloogoodoloso tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa diayo taka goo ee dimapoo takaso. ²⁴ Esem tei telaga odo oso to hagee duloso, disono mooloogoodoloso Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Kitulugu Godee, nayo mi sabolo, kei sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo moodooso. ²⁵ Esiga nayo Dio Tei maga nee tou teli odo ibada amawe Deibidiye egeesee takaso,

‘Bei kasee maga Yu dele poogoo odo oso dia ka kamanaliyo? Osoloso goo bei mauwe maga to wulo ka moumo siliyo?

²⁶ Mi toowa eyo wiligi odo tebisa oso disono hodobo mooloogoodoloso kitulugu Godee sabolo, osoloso yayo hesia Keliso sabolo, mapoo hata-lame mopoodoo doloso doso,’ diso.

²⁷ Deibidiye tei goo takaso, bei Yu odoowo wiligi odo taba Helodee sabolo, Loum gamalee odo Ponetas Paillet sabolo, osoloso Isalael odo sabolo, Yu dele poogoo odo sabolo, disono Yolusalem

omapoo mooloogoodoloso Yesu nayo hesia tou teli odo Keliso wooloomalame to mouso. ²⁸ Esino diayo goo moodoo hagee, daga hoogoo nayo gooleedoloso, goo hagooso peledabalame, nayo kitulugu sabolo goomoga magooso. ²⁹ Esiga kitulugu Godee, wiligi odo tebisa hagooso epedee nee tou teli odo imapoo ebili to taka ee nayo duso. Esiga imapoo kitulugu tenee, iyo nee to takomo silesibulone, ebia goo mauwe pagalame. ³⁰ Esiga nayo kitulugu eligilone, odo paigiga tekepo pe. Osoloso nee tou teli odo nayo hesia Yesuwo hu maga goo toowa mudu opusomo di moodee,” diso.

³¹ Esino diba dokodoo taka koodobuloso, diayo debei moso ee halabume egeiso. Esem Dio Tei oso dimapoo meledoboloso, diba Dio Tei oso kitulugu toloso dobolone, ebia goo mauwe poogoloso, Godeeyo to takomo silesibilame bei mooloogooso.

Tei telaga odo oso debei goo

³² Esiga tei telaga odo mooloogoodoo oso dibada sooloo ma kulodu goo goolee hedebe doloso dobolone, odo heeso bi koo goodegeli, diba diso biso nei pidi, nei pidi deliso. ³³ Egeeseelone diye di odo oso kitulugu toowa sabolo silesibilone, Yesuye toloso hogabia eyo goo takomo silesibiliso. Osoloso Godeeye tei telaga odo susuga dimapoo goo tekepo moodeliso. ³⁴⁻³⁵ Esiga tei telaga odo oso dibada mi sabolo moso sabolo odo mapoo teneloso, nei molee toloso diye di odo mapoo teneliso. Egeeseega diye di odo oso molee egee papisaloso, tei telaga odo abo bi tebile poogoo mapoo teneliso. Osoloso dibada kulodu odo heeso bi mauwe koo sili.

³⁶⁻³⁷ Osoloso tei too odo hee Yosepeeye o mi odo abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo sibilesos, molee ee diye di odo dimapoo teneeso. (Yosep hagee Saiples mi te omapoo badeli, yo o bala Libai. Esino diye di odo oso yimapoo hu hee teneeso, Banabasi, hu eyo bei emegei pidili odo.)

5

Ananayas dio osobo Sapila dio dibada goo

¹ Osoloso odo hee badebeiso, o hu Ananayas, osoloso osobowo hu Sapila, diayo dibada mi su pepooko odo mapoo teneloso nei molee tooso. ² Osoloso mosopoo sibilesos, obakadio to moulosos, molee abo mada magolosos, Ananayaseeye diye di odo dimapoo molee abo tosibilesos teneeso.

³ Esem Pitaye Ananayas mapoo egeese takaso, “Bei kasee maga nayo Saitenso gamenee taka to mapoo mesilone, Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takolone, mi molee too abo mada ka magoowo?” ⁴ Mi hagee odo mapoo tenelega melee omapoo nee mi diso. Esino nayo odo mapoo mi teneloso, nei molee too egee neeso. Esiga nee molee oso, no goomoga goo ee talai tekepo. Bei kasee maga, nayo molee abo nee mosopoo mada magoo egee imapoo takele, esino nayo gamenee takolone, ayo molee susuga tosimi hagooso, dee ka takayo? Esino nayo hedebe imapoo gamenee takele, esino nayo Godee mapoo gamenee takaso,” diso.

⁵⁻⁶ Esem Ananayaseeye to hagee dulosos, yo toloso homodobiasos. Esem odo gie kakauwa oso dugosos o su tiadoloso midoososos. Esem goo hagee takeme duluga, odo susuga oso dia ebigaso.

⁷ Esino Ananayaseeyo osobo goo hagee dule. Esino yo osoko howo bakadio hedebe di poogolosos, hamamee Pita diayo debei mapoo simiso. ⁸ Esem Pitaye yimapoo egeese takaso, “Amapoo takee, niyo mi su odo mapoo teneme molee too ee hagoosomo?”

Esem Ananayaseeyo osoboye nei egeese takaso, “O, molee iyo too olo ogoso.”

⁹ Esino Pitaye yimapoo egeese takaso, “Bei kasee maga nee bakadio Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takalame goomoga ka magoowo? No ege, gie kakauwa odo oso nomo midoosos odo, osulu miyopoo tebisa molosos. Osoloso no toga, diayo no midoosoolaisos,” diso.

¹⁰ Osoloso yo to kemelee beame omapoo Ananayaseeyo osobo toloso,

Pitayo homo beiyomoo homodobiaso. Esemе odoo gie kakauwa odoo oso sibileso ogoloso yo ta molome, diayo o su toloso, omowo midoo hodiokooga midoosooso. ¹¹ Esemе tei telaga odoo susuga sabolo, osoloso goo hagee du odoo susuga sabolo oso dia ebigaso.

Diye di odoo oso odoo paigiga susuga tekepo moodoo

¹² Diye di odoo oso goo toowa mudu opusomo opusomo di odoo ma kulodu moodoogamo silesibiliso. Osoloso tei telaga odoo susuga oso tei moso tegei Solomonowo hau mapoo disono mooloogoodeliso. ¹³ Esemе tei tele poogoo odoo oso, diye di odoowo goo ee tekepo dee takeliso. Esino diayo dibolo hodobo mooloogoodoloso hedebe dalai dia ebigeliso. ¹⁴ Esino beeame susuga ma kulodu, sobo sabolo, giso sabolo, Lodee mapoo tei toloso, tei telaga odoo mooloogoodoo sabolo hedebe deliso. ¹⁵ Diye di odoo oso goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesimi ogoloso, odoo susuga oso odoo paigiga iyado sibileso, eli domopoo kida palagaloso, kida mapoo tiedigeliso. Bei, Pitaye osoko pa maga dulone, o dio taba oso gooloogooga, diba ka wedilame. ¹⁶ Esemе Yolusalem koola omapoo mosobia pepooko oso odoo paigiga sabolo, odoo bo holo paladee oso dala temelee sabolo, iyado sibatiliso. Egeeseega diye di odoo oso diba tekepo peliso.

Diye di odoo oso Yesuwo goo maga dala too

¹⁷ Diye di odoo oso goo mudu opusomo opusomo di hagee moodoogamo silesibume, tei moso wiligi odoo taba sabolo, osoloso o emegei Sedisi odoo sabolo, goo hagee ogoloso, diye di odoo dimapoo dia kooloogaso. ¹⁸ Esemе diayo diye di odoo toloso neliga moso tegei ma kulodu toosooso. ¹⁹ Esino gesi mapoo Lodeeyo momaiye oso sibileso neliga moso eyo osulu kisi yamagooso. Esemе diye di odoo neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dileso, dimapoo egeese takaso, ²⁰ “Niba tei moso tegei mapoo dileso odoo mapoo gie badeli goo dia hagee takee,” diso.

²¹ Esemе diye di odoo oso o to mapoo mesiloso, gesikolodee osoko gie sibume, tei moso ma kulodu galaga dileso, Yesuwo goo ee eligilame bei mooloogooso.

Esemе tei moso wiligi odoo taba sabolo, osoloso Sedisi odoo sabolo, oso diye di odoo eyo goo mapoo to meilame, Yu odoowo wiligi odoo tebisa susuga gili-madooso. Osoloso diayo neliga moso gibatili odoo dimapoo to takaso, diayo diye di odoo susuga iyado sibilame. ²² Esemе gibatili odoo oso neliga moso tegei mapoo dileso egeino, diye di odoo me molo egeiso. Esemе diba see wedi dileso, wiligi odoo tebisa mapoo egeese takaso, ²³ “Iyo dileso neliga moso mapoo egeino, osulu dia kisina, osoloso gibatili odoo oso pee maga gidoboome egeiso. Esemе iyo osulu yamagoloso, moso kulodu galaga dileso egeino, diye di odoo mauwena,” diso. ²⁴ Esemе tei moso tegei wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso gibatili odoo dia wiligi odoo taba oso goo hagee duloso, goo dia gooleeso, ogoo goo oso hamamee ka peledoboombelée doloso.

²⁵ Esemе odoo heeso dimapoo sibileso egeese takaso, “Dui! Niyo odoo neliga moso tegei mapoo tooso ee, see dileso tei moso mapoo odoo eligi moloso,” diso. ²⁶ Esemе to ee duloso, tei moso gibatili dibada wiligi odoo taba oso o odoo sabolo diye di odoo ee see iyadalame, diso. Esino diayo diba iyadoloso wele. Bei, edebeeyo gibatili odoo mapoo gowolone, yoso diba piligiyaga.

²⁷ Esino diayo diye di odoo wiligi odoo tebisa dibada mudugiyopoo iyado simiso. Esemе tei moso wiligi odoo taba oso dimapoo egeese takaso, ²⁸ “Iyo to kitulugu sabolo nimapoo egeese takaso, ‘Niyo Yesuwo goo eligimo na silesibe,’ diso. Esino niyo ibada to mapoo mesile. Esiga niba ege! Niyo eligi goo oso Yolusalem mi toowa ee tooso. Osoloso Yesuye ta goo ee see niyo imapoo gigidilame ka see,” diso.

²⁹ Esino Pitaye diye di odoo abo sabolo to nei egeese takaso, “Iba Godee mapoo mesimo silesibiliso. Esino edebeeyo goomoga goo ee talaime. ³⁰ O, tei takoo,

niyo Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso eniga oso wooloomaso. Esino ibada amaweyo Godeeye Yesu niyo woolooma ta maga see hogadiso. ³¹ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiloso o dee deedee dokolo mapoo ibediso, yayo wiligi doloso badolone gie badeli ee pidili odo dalame. Esiga epedee hamapoo yimapoo kitulugu moloso, Yu odo susuga oso dibada goo goolee opusomo doloso, dibada goo tokenee mapoo miligi piaga, goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. ³² Esiga goo susuga hagee Yesuye moodoomo sili goo sabolo, osoloso yimapoo peledaba goo sabolo, ee iyo ogoloso, see odo mapoo takomo silesibiliso. Osoloso Dio Tei ima kulodu egee molo oso goo hamapoo tei takoo, deeso. Bei, Godeeyo to mapoo mesimo silesibili odo mapoo Dio Tei teneliso,” diso.

³³ Esem Yu odoowo wiligi odo tebisa oso goo hagee duloso komonolone, diye di odo piligilame goomogaso. ³⁴ Esino dima kulodu Pelisi odo hee, o hu Gamaliyoye tabaso, odo hagee Godeeye tei magoo ee eligili odo. Osoloso odo susuga oso yo tekepo odo dolone, yo dokodoo maluguso. Esino yayo tobudulone, diye di ee epedee beame deiyepo peegoo gilimadoo di, diso. ³⁵ Esem wiligi odo tebisa mapoo egeese takaso, “Isalael odo, niyo odo hagee dimapoo goo moodoolame medee gooleemeleso ka moodee. ³⁶ Bei, niba goolee, daga odo hee Tudaseeye goo hageesi moodoolone o su toowa diso. Osoloso 400 odo oso yibolo silesibiliso. Esino edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odo 400 diba kukulo diadeeso. Egeesee maga goo mauwe poo-gooso. ³⁷ Esem yima hamamee, gamalee odo oso odo susugayo hu tomo silesimi beame omapoo odo hee Yudas Gelili odo oso peledabaso. Yibolosee o su toowa doloso, odo gilimado sileeso. Esem edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odo ee kukulo diadeeso. ³⁸ Esiga ayo goo hagee gooleebuguloso, nimapoo ka kokodo taka, odo hagee dimapoo goo hee na moodee. Bei, diayo goo moodoogamo egee silesibo, odo maga simi daga, goo hagooso mauwe pagalaiso. ³⁹ Esino

goo egee Godee maga siboga, niyo diba hamaga takooga tebileime. Esino wulo niyo Godee mapoo ha talame ka selai,” diso.

⁴⁰ Esem wiligi odo tebisa oso Gamaliyowo to mapoo tei takoo diso. Osoloso diayo diye di odo see iyado sibe diso. Osoloso diye di odo diba sibilesido-boome, edebeeyo diba woolooge, diso. Osoloso diba wologaloso, wiligi odo tebisa oso diba diye dolone to kitulugu sabolo egeese takaso, “Niba see Yesuwo goo ee takolone eligimo na silesibe!” diso.

⁴¹ Diye di odo oso wiligi odo tebisa diba poogoloso dulone, dia goomogaso. Bei, diayo Yesu mapoo tei too maga dala teme, Godeeye diba dokodoo poudooso.

⁴² Osoloso diba beame susuga tei moso tegei ma kulodu, osoloso odo abo dia moso ma kulodu odo mapoo to hagee eligimo silesibilone, “Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso,” dee taka koodobile.

6

Pidili odo 7 daga hesia goo

¹ Beame omapoo tei telaga odo oso bei moodooso. Esino tei telaga odo susuga ma kulodu, Guliki to kesali odo oso Hibulu to kesali odo sabolo toso agadigaso. Bei, diayo mooloogoodoo ma kulodu, Guliki to kesali dibada sobo bau mapoo wo toowa koo teneme. ² Esiga diye di odo oso tei telaga odo susuga gilimadoloso egeese takaso, “Tekeponee, iyo Godeeyo to takomo sili poogoloso see sobo bau mapoo wo pilei. ³ Esiga emegei, nima kulodu pidili odo giso 7 hesie. Niyo diba hesiaga, odo goo goolee medee tekepo, osoloso Godeeyo Dio Tei oso kitulugu toloso debeli giso ee hesie. Egeeseega diba iyo emegei pidili tou dimapoo tenelaiso. ⁴ Esino iba wulo Godeeyo to takomo silesibilone, dokodoo takomo silesibileiso,” diso.

⁵ Esiga tei telaga odo susuga oso to hagee duloso tekepo doloso, odo 7 hagee hesiaso: Sitiben (odo hagee tei too kibuloso badolone Dio Tei oso kitulugu toloso badeli), osoloso Pilipi, osoloso Polokolu, osoloso Nikanolo, osoloso Timono, osoloso Palemene, osoloso Antiyoka odo,

Nikola. Odo hagee Yu dele poogoo odo, esino yayo Yu odoowo Godee mapoo tei too maga Yu hu ka too. ⁶ Diba odo 7 hagee hesialoso diye di odo mapoo iyado sibadeeso. Esem diye di odo oso dimapoo deeso sigolone dokodoo takaso, bei diba tou hageese teli odo dalame.

⁷ Esem tei telaga odo oso odo susuga mapoo Godeeyo to takomo sileeme, tei telaga odo oso Yolusalem mi ee ma kulodu bei moodooso. Osoloso tei moso wiligi odo tebisa bei oso Yesu mapoo tei tooso.

Tei moso wiligi odo tebisa oso Sitiben too

⁸ Godeeye Sitiben tei pidilone kitulugu teneeso, yayo odo ma kulodu goo toowa mudu opusomo opusomo di moodoolame. ⁹ Esino Yu odo abo Libetini howo gisili moso ma debeli odo oso yimapoo toso agadigaso.* Odo hagee Kulene mapoo debeli, osoloso odo abo Alesendilia mapoo debeli, osoloso Kilikia mapoo debeli, osoloso odo abo Asia mapoo debeli. Diayo sibilesi Sitiben mapoo toso agadigaso. ¹⁰ Esino diayo toso agadiga ma kulodu, Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu maga to takeme, odo susuga oso to takalai eli egele poogooso.

¹¹ Esem Sitibenbolo toso agadiga melee odo oso Sitiben maga gamenee takalame, odo abo mapoo mada sibilesi toso pupume, diayo egeese takaso, "Sitibeneeye Godeeyo hu sabolo, osoloso Moseseeyo hu mapoo duwa takeme duso," diso.

¹² Esem odo susuga sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odo sabolo oso to hagee duloso, dia komonolone Sitiben tooso. Osoloso diayo Sitiben toloso wiligi odo tebisa oso to kesamelee mapoo ido palaso. ¹³ Diba omapoo peleso dobolone, Sitibeneeye goo maga gamenee takeli odo oso gamenee egeese takaso, "Odo hagooso ibada tei moso maga tokenee goo takeliso, osoloso Moseseeye eligi

goo hogugu goo maga tokenee goo take-liso. ¹⁴ Osoloso iba yayo egeese takeme duso, 'Yesu Nasalet odo oso ibada tei moso tegei guobuguloso, see Moseseeye tei magoo hogugu ee abo poogoloso, see tei dia abo magalaiso,' " diso.

¹⁵ Esem wiligi odo tebisa susuga dobolone Sitiben mapoo bolone egeino, Sitibeneeye mudu Godeeyo momaiye eyo mudu masi poloso tobudume egeiso.

7

Sitibeneeye to toowa taka goo

¹ Esem tei moso wiligi odo taba oso Sitiben mapoo egeese woosaso, "Odo susuga oso nee goo maga egee takoo teiyo?" diso.

² Esem Sitibeneeye tei moso wiligi odo tebisa dimapoo to nei takolone egeese takaso, "Mo ei dio osoloso mo ma dio, niba mo to hagee medee dui. Ibada amawe Eibalaham yo Halan mi mapoo dilaga, Mesopotamia mi mapoo badoboome, ibada Godee kitulugu toowa oso yimapoo peledabaso. ³ Esem Godeeye Eibalaham mapoo egeese takaso, 'Nee mi sabolo nee odo sabolo poogoloso ayo namapoo eligilei mi mapoo di,' diso.

⁴ Esiga Eibalaham Mesopotamia mi poogoloso see Halan mi mapoo badalame diso. Esino Eibalaham yo mi omapoo badoboso, ama teme, Godeeye yo see epedee niyo egee do mi hamapoo sibe, diso. ⁵ Esem Godeeye mi hamapoo Eibalaham mapoo mi su pepooko tenele. Esino Godeeye Eibalahambolo osoloso amawe dibolo oso hamamee mi hagee talai maga to takoloso magooso. Beeame omapoo Eibalaham yo holo soomagelega badebeiso. ⁶ Osoloso Godeeye yimapoo egeese takaso, 'Namawe dio oso mi hee mapoo dileso odo soo masi dabalaiso. Egeesega mosobia odo oso namawe dimapoo tou nei mauwe wulayo talaiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone dugo 400 pagalaiso. ⁷ Esino namawe dimapoo dala egee tenemolo odo dimapoo ayo

* **6:9:** Libetini howo gisili moso ma debeli odo: Odo hagee dibada goo egeesi: Daga hoogoo Loum odo oso gidabamelee beeame omapoo, diba iyado dileso neliga moso tegei ma kulodu toosooso. Osoloso odo abo nei mauwe tou talagamo silesibe, diso. Osoloso hamamee Loum odo oso dibada mi mapoo wedi diadee, diso.

nei dala tenelaiso. Egeeseega namawe diayo mi egee poogoloso see hamapoo sibilesa, amapoo goomoga tenelone mo hu dokodoo poudileiso,' diso. ⁸ Osoloso Godeeye Eibalaham dio to takoloso magolone egeese takaso, 'Ayo nobolo osoloso namawe dio eyo Godee doloso badolone, nima koola hamapoo badalaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo ee eligilone nibolo, osoloso nowolo dibolo, osoloso namawe dio susuga hamamee soolooga magalai sabolo, kolo kookoolone dabalaiso,' diso. Esem Eibalahamye giso holo Aisek soomageme, beame 8 poogoloso kolo kooso. Osoloso hamamee Aisekeeye giso holo Yekob soomageme, kolo kooso. Osoloso Yekob sabolo owolo giso holo 12 susuga kolo kookooso. Esiga Yekobowo owolo 12 odo hagooso ibada bala 12 eyo bei ka moloso.

⁹ Esino Yekobowo owolo susuga hagooso dibada omolo Yosep mapoo dia kweliso. Egeeseelone dibada omolo Yosep yo Isipi odo mapoo ido dilesa neiso talame teneeso. Yayo mi omapoo dilesa, nei mauwe tou toowa wulayo tolone badalame. Esino Godee yibolo badolone, ¹⁰ dala goo ma kuloduga yo medee pidiliso. Osoloso Godeeye Yosep mapoo goo goolee tekepo teneeso. Esem Isipi odoowo wiligi odo taba oso goo hagee ogoloso, Yosep mapoo dia goomogaso. Esem Yosep mapoo egeese takaso, 'Nayo ama hemi tou tolone badolone, Isipi mi toowa nayo gibadalaiso. Osoloso mo moso sabolo nayo gibadalaiso,' diso.

¹¹ Osoloso hamamee Isipi mi sabolo, ibada amawe diayo debei Keinen mi sabolo, mapoo osoko pa toowa beame oso nei mauwe poogooso. Esem odo omapoo debeli oso dala ma kulodu debeiso. Osoloso ibada amawe sabolo nei mauwe debeiso. ¹² Esino Yekobeeye Isipi mi mapoo nei melee goo ee dulosa, owolo diayo nei ee neiso talame diye diso. Esem diayo dilesa nei tolosa sibadeeso. ¹³ Nei diayo tosi badee mauwe poogoome, see Isipi mi mapoo nei abo talame diadeeso. Diba dilesa nei talame doboome, Yosep yimapoo pelebada goo ee yayo emei dimapoo woola takaso. Esem Isipi wiligi

odoo taba oso Yosepeeye soosoo eyo goo gooleedooso. ¹⁴ Esem Yosepeeye ama sabolo, o soosoo sabolo, Isipi mi mapoo sibilesa dabalame to teneeso. Esem diba Yosepeeye to egeese taka dulosa, diba susuga 75 odo oso Isipi mi mapoo sibadeeso. ¹⁵ Esem Yekobowo owolo dio Isipi mi mapoo dilesa dobolone, yibolo, osoloso owolo dibolo mi omapoo wediaso. ¹⁶ Hamamee diba wedime, dibada su Sekem mi mapoo midoosalame todiadeeso. Midoo wulu ou hagee daga hoogoo Eibalahamye Hamolowo owolo mapoo neiso tooso.

¹⁷ Dugo bei poogoloso hamamee ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo bei moodooso. Esem beame omapoo Godeeye Keinen mi Eibalaham mapoo, osoloso amawe dimapoo tenelaiso, dolosa to takoloso magoo beame oso koola simiso. ¹⁸ Esiga wiligi odo taba dia, Yosepeeye goo gooleedele poogoo odo oso Isipi mi ee gibadebeiso. ¹⁹ Wiligi odo taba hagooso ibada amawe dio dia gowolone, dimapoo kukulone dala tenelone badebeiso. Osoloso yayo to kitulugu sabolo pupulone, ibada amawe dia holope gie sooloogamagoo susuga ee wedilame, peegoo malos peege diso.

²⁰ Egeeseelone debei beame omapoo, Isalael sobo hedebe oso giso holo mudu medee tekepo soomagooso, o hu Moses. Osoloso a bakadio hedebe di ma kulodu ama dio owee dio oso dibada moso kulodu mada gibadebeiso. ²¹ Osoloso a bakadio hedebe di poogoloso holope peegoo magooso. Esem Isipi wiligi odo taba eyo owolo sobo holo oso holope ogoloso, yayo maduloso, owolo dolosa mosopoo madio dilesa poopooso. ²² Esem Moses kawume, Isipi odo oso yimapoo sukulu goo goolee tekepo eligiso. Osoloso yayo to taka sabolo, tou too sabolo, kitulugu toowa tomo sileeso.

²³ Osoloso Moses dugo 40 poogoloso badolone, yayo o odo Isalael odo ee agalame dilame gooleeso. ²⁴ Yayo dulone egeino Isipi odo heeso Isalael odo hee woomelee ogoloso, yayo nei Isipi odo hee wooloomaso. ²⁵ Osoloso Moseseeye egeese gooleeso, 'Isalael odo oso goolee,

ayo diba dala ma kuloduga peegoo gilimado dilame, Godeeye a dimapoo ka sibeye di doo,' dee gooleeso. Esino Isalael odoo oso goo ee gooleedele. ²⁶ Beeame hee mapoo Moseseeye Isalael odoo bakadio biliga molome egeiso. Esemе yayo diba biliga melee hamaga takalame hodu dileso, egeesee takaso, 'Emegei, niba kasee maga ka biliga malala? Niba soosoo hedebe,' diso.

²⁷ Esemе odoo hee emegei woomelee oso Moses halaga buguloso egeesee takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo meedili odoowo?' ²⁸ Nayo eiyo Isipi odoo hee wooloomaso. Esiga nayo a wooloomalame ka sala?' diso. ²⁹ Esemе Moseseeye to ee duloso obulone, Isipi mi maga see Midian mi mapoo pulo diso. Osoloso Midian mi omapoo odoo soo masi badolone sobo huloso, giso holo bakadio soologamagooso.

³⁰⁻³¹ Moses Midian mi mapoo dileso dugo 40 poogoloso badolone, see Sainai mubi esia kumoo miwe poogoo mi mapoo silone egeino, homo su deiyepo o du douso nadelega dou omapoo paiya molome ogoloso howoodooso. Esino dou paiya oma kulodu Godeeyo momaiye oso tebidi egeiso. Esemе Moses yo dou paiya mapoo agalame hodu dimeleeno, Godeeye yimapoo egeesee takaso, ³² 'A namawe dio Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godee oso,' diso. Esemе Moses ebia sabolo kikiligolone see tobu egele poogooso.

³³ Esiga kitulugu Godeeye see yimapoo egeesee takaso, 'Mi nayo taba egee molo tei mi. Esiga nee homo bi ka egee tige magee. ³⁴ Ayo mo odoo susuga oso Isipi mi mapoo dobolone dala egee tomolo, ayo egeiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone pupusiga melee ayo duso. Esiga ayo diba Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame ka simi. Esiga no epedee Isipi mi mapoo see wedi di,' diso.

³⁵ Esiga Moses hagee daga Isalael odoo oso gowolone egeesee takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo meedili odoowo?' diso. Esino Godeeye Moses hedebe yo hesiaso, yayo Isalael odoowo wiligi odoo toboloso badolone, diba dala ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame.

Esiga homo deiyepo o du douso nadelega paiya molone, Godeeyo momaiye oso goo hagee takaso. ³⁶ Osoloso Moseseeye o odoo Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame, yayo goo toowa mudu opusomo opusomo di Isipi mi mapoo, osoloso Abei Bige mapoo moodoogaso. Esemе yayo o odoo Isalael odoo gilimadoloso Isipi mi maga peegoo diso. Osoloso yayo miwe poogoo mi mapoo o odoo gilimadoloso dugo 40 ma kulodu silone goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo sileeso.

³⁷ Osoloso Moses hedebe hagooso o odoo Isalael odoo dimapoo egeesee takaso, 'Godeeye niba ee gooleebugulone nima kulodu o to tosili odoo a egeesi masi hesileiso,' diso. ³⁸ Esiga Moses hedebe hagooso ibada amawe dio Isalael odoo sabolo, miwe poogoo mi mapoo silone, yayo Sainai mubi dokodoo peleso bado-boome, Godeeyo momaiye oso yibolo to kolone yimapoo gie badeli to imapoo tenelame teneeso.

³⁹ Esino ibada amawe dio oso Moseseeye to mapoo gowolone, o to mapoo mesile. Esemе diba Isipi mi mapoo wedi dilame goomogaso. ⁴⁰ Osoloso Moses Sainai mubi dokodoo osee badoboome, odoo susuga oso Moseseeye emei Elon mapoo egeesee takaso, 'Moseseeye iba Isipi mi maga gilimado simiso. Esino Moseseeye di, iba gooleedele. Esiga iba ee gilimado dilei godee masi deeso moodee,' diso. ⁴¹ Esemе beeame omapoo Isalael odoo oso gamenee godee be masi deeso moodooso. Osoloso diayo gamenee godee omapoo goomogolone, o hu dokodoo poudalame gala hu wologaso. ⁴² Esiga Godeeye goo hagee ogoloso dimapoo miligi piaso. Esemе diba kei ma dokodoo bi egee molo, a, osoko, osoloso giwo, omapoo godee masi goomogolone doboome, Godeeye diba hamaga takele. Esiga goo hagee Godeeyo to oso booka mapoo taka Godeeyo to tosili odoo heeso booka maga egeesee hoguguso:

'Isalael odoo, niba dui! Niyo miwe poogoo mi mapoo dugo 40 ma kulodu silesibulone, amapoo emegeidi bi sabolo gala hu sabolo woloso teneliso?'

Haye! Esino niyo gamenee godee mapoo teneliso.

⁴³ Esiga niba tei moso dugoso tegei ee imadoloso silesibiliso. Osoloso niyo moso oma kulodu goomoga poudili ee amapoo goomoga koo poudili. Esino niyo deeso moodoo gameenee godee Moloko sabolo Lepad godeeyo giwo sabolo omapoo goomoga poudiliso. Esiga niba ayo nibada midee hamaga see mi eli sage Babilon mi hodiokoo hasiso bigileiso,' diso.

⁴⁴ Esiga tei moso dugoso tegei hagee Godeeye Moses mapoo eligilone egeesee tege diso. Esemee edebeeyo Godeeyo to ee dodolone, moso hagee tegeiso. Osoloso ibada amawe diayo miwe poogoo mi mapoo moso hagee imado silesibulone, 'Godeeye ibolo badoso,' deliso. ⁴⁵ Esemee dugo abo poogoloso hamamee see Yosuwaye ibada amawe dio gilimadoloso mi hagee talame silone, tei moso hagee sabolo imado sibadeeso. Esemee Godeeye ibada amawe dio ee pidilone, mibia odoo susuga ee mi hamaga peegoo hasiso buguso. Osoloso diayo mi hamapoo tei moso dugoso tegei ee toloso dobolone, wiligi odoo taba Deibidiyo beeame mapoo peledabaso. ⁴⁶ Esemee Godeeye Deibidi mapoo goomogaso. Esemee Deibidiye tei moso Godee eyo badalame tei moso dia tagalame woosaso. ⁴⁷ Esino tei moso dia egee yayo tegele. Owolo Solomonoye tegei.

⁴⁸ Esino ibada Godee kitulugu toowa edebeeyo deeso tegei moso oma kulodu koo badeli. Esiga Godeeyo to tosili odoo oso Godeeyo goo maga egeesee takaso,

⁴⁹ 'Godeeye egeesee takooso: Keimi mapoo ayo badolone ka gibadoso. Osoloso mi toowa hagee ayo mo homosokokusoloso ka tobudoso. Esiga niyo moso togoga, ayo moso omapoo badalai koo tebili. Osoloso niyo ayo badeli moso ee tegelai koo tebili.

⁵⁰ Ayo mi toowa sabolo, kei mi sabolo, osoloso bi susuga sabolo moodooso,' diso."

⁵¹ Osoloso Sitibeneeye o to hamameedee see wiligi odoo tebisa mapoo egeesee

takaso, "Niba koo mesili odoo. Osoloso nibada sooloo ma kulodu tei too goo mauwe. Esiga niba Godeeyo to mapoo koo duli. Osoloso namawe dio Dio Tei oso eligi goo ee gowolone poogooso. Esiga niyo see egeeseelone, Dio Tei oso eligi goo ee gowolone poogooso. ⁵² Osoloso namawe diayo Dio Tei oso eligi gowolone, Godeeyo to tosili odoo susuga mapoo dala teneeso. Esiga Godeeyo to tosili odoo aboso egeesee takaso, 'Odo tekepo Keliso hamamee sibileiso,' diso. Esemee namawe dio oso diba piluguso. Egeesee ma kulodu odoo tekepo Keliso simiso. Esino niyo gowolone yo tiasoloso wooloomaso. ⁵³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo momaiye oso Godeeyo tei magoo nimapoo olo teneme, niyo omapoo mesilega poogooso," diso.

Sitiben woolooma goo

⁵⁴ Esemee wiligi odoo tebisa oso Sitibeneeye to duloso, dia komonolone, dibada mei dia kumudooso. ⁵⁵ Esemee Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, kei mi ma dokodoo egeino, Godeeyo gadeebugu kitulugu toowa ma kulodu Yesu Godeeyo dee deede dokolo mapoo to budume egeiso. ⁵⁶ Esemee yayo wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, "Ege! A kei mi yamagoloso Odo Holo Godeeyo dee deede dokolo mapoo tobudo ogoso," diso.

⁵⁷ Esemee odoo susuga oso Sitibeneeye to ee dulei gowolone neligidi agadiga sabolo, dibada dulu toobooga doloso sibileso Sitiben tooso. ⁵⁸ Osoloso diayo Sitiben mosobia oma kuloduga peegoo ido dileso badoboome, yoso enigilame bei mooloogooso. Osoloso Sitibeneeye goo mapoo gamenee takeli odoo abo oso dibada kekeisu dugo tigadoloso, odoo giekauwa, Solowo homo beiyomoo tigamagooso.

⁵⁹ Odo susuga oso yimapoo yoso enigime, Sitibeneeye dokodoo takolone egeesee takaso, "Lodee Yesu, mo dio nayo te," diso. ⁶⁰ Diayo yoso enigime, yo mi mapoo ebiso tugusaloso badolone, toso neligidi takolone egeesee takaso, "Lodee, dibada goo tokenee hagee hapoloso boobado bigi!" diso. Sitiben to hagee takoloso taso.

8

1-3 Solo omapoo tobudulone Sitiben yoso enigaloso wooloomalame odo dimapoo goomoga goo takeme, yo woolomaso. Esememe tei telaga odo abo oso sibilesa Sitibeneeyo su midoosoloso dia pupusigaso.

Edebeeyo tei telaga odo dimapoo gowe

Esememe Sitiben woolooma beame omapoo Yolusalem mapoo debeli tei telaga odo mapoo odo susuga oso gowolone, dimapoo dala tenelame bei mooloogooso. Esememe Soloye moso susuga mapoo peleso tei telaga odo, giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso mapoo huyaseliso. Esememe tei telaga odo susuga oso Yolusalem maga kukulo dulone, mi pepooko abo susuga mapoo Yudiya mi mapoo osoloso Samalia mi ma kulodu diadeeso. Esino hedebe diye di odo susuga Yolusalem mapoo debeiso.

Pilipiye Samalia mi mapoo Godeeyo to taka

⁴ Esiga tei telaga odo susuga oso Yolusalem maga kukulo dileso, mi pepooko opusomo opusomo di mapoo to tekepo takolone, Kelisowo goo takagamo silesibiliso. ⁵ Osoloso Pilipiye Samalia mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo dileso peledoboloso, Kelisowo goo odo susuga mapoo takaso. ⁶ Esememe Pilipiye to tekepo Kelisowo goo takolone, goo opusomo opusomo di moodoogamo silee diayo ogoloso, odo susuga oso o to medee duso. ⁷ Osoloso odo susuga mooloogoodoo oma kulodu bo holo odo ma kulodu paladee, Pilipiye peegoo hasiso buguso. Esememe bo holo oso neligidi googa sabolo peegoo galagadiso. Osoloso odo su kakawa poogoo sabolo, kido tigidiba sabolo, tekepo moodoogaso. ⁸ Esememe Sebasete mi oma kulodu odo susuga oso goomoga toowa meleeso.

⁹⁻¹¹ Esino Sebasete mi ma kulodu odo googoo gooleedo badebeiso, o hu Saimon. Esiga yayo beame susuga o googoo oso goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo siloga, Samalia mi toowa mapoo debeli odo susuga oso ogoloso howoogadeliso. Egeeseelone yayo goolee, eyo nediliyo yo tekepo doloso, suwa

peliso. Osoloso odo susuga, hu toowa too odo sabolo osoloso goo mauwe odo sabolo oso, yayo goo opusomo opusomo di moodo ogoloso, o to mapoo medee duloso tei tooso. Osoloso diayo egeese takaso, "Odo hagee Godee masi osoloso o hu Kitulugu Toowa," diso. ¹² Esino Pilipiye to tekepo takolone, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo sabolo, Yesu Kelisowo goo sabolo, taka duloso, to omapoo tei teme, giso sabolo, sobo sabolo, howomoo howo sauwidigaso. ¹³ Osoloso Saimoneeye Pilipiye to mapoo tei toloso howomoo howo sauwudoloso, Pilipibolo sileeso. Osoloso yayo yibolo silone, Pilipiye goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo silee ogoloso, dia howoodooso.

¹⁴ Esememe Yolusalem mi mapoo diye di odo oso Samalia odo oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duloso, Pita dio Yonee dio Samalia tei telaga odo dimapoo diye, diso. ¹⁵⁻¹⁷ Esino Samalia mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo debeli tei telaga odo oso Lodee Yesuwo hu maga howomoo howo sauwidigaloso, debei odo omapoo Dio Tei oso dimapoo meledebelega debeiso. Esememe Pita dio Yonee dio Sebasete mi mapoo sibilesa, tei telaga odo mapoo dibada deeso sigolone, dokodoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabaso.

¹⁸ Esememe Saimoneeye goo hagee ogoloso, diye di odo dimapoo molee ayo tosimi ee tenelame goolone, ¹⁹ egeese takaso, "A goomogo, mo deeso odo mapoo sigolone, dokodoo takooga, Dio Tei oso dimapoo ka meledoboo dalame. Niyo kitulugu egee tomo silesibo amapoo tenee," diso.

²⁰ Esino Pitaye yimapoo egeese takaso, "No nee molee sabolo dou mi mapoo dileiso. Bei, Godeeye emegeidi bi maga Dio Tei wulayo hagee tenemolo, nayo see moleeso talai diso. ²¹ Osoloso no ibolo Godeeyo tou hodobo talai koo tobuo. Bei, Godeeyo howo woola nee goo goolee egee dia tokenee. ²² Esiga no epedee nayo tokenee goolee omaga mudu opusomo doloso Godee mapoo takee. Egeeseega nayo tokenee egee goolee molo, yayo hapoloso boobado bigilei malaiso," diso. ²³ Esememe

Pitaye Saimon mapoo see egeese takaso, “Ayo ogoso, nee sooloo ma kulodu emegei hegia toowa molone, goo tokenee mapoo hamamee deedeemo siliso,” diso.

²⁴ Esiga Saimoneeye obulone see Pita dio Yonee dio dimapoo egeese takaso, “A goomogo, niyo a Godee mapoo dokodoo takee, bei niyo taka goo oso amapoo peledebelega pagalame,” diso.

²⁵ Osoloso hamamee Pita dio Yonee dio oso Yesu sabolo silee goo ee odoo susuga mapoo takoloso, see Yolusalem mapoo dulone, Samalia ma kulodu mibia pepooko abo mapoo to tekepo takomo diso.

Itiyopia odoo Pilipiye howomoo howo sauwidi goo

²⁶ Beeame heeso Godeeyo momaiye oso Pilipi mapoo egeese takaso, “No toboloso Yolusalem maga Gasa mi mapoo dili eli omapoo di. Eli egee osoko sibili deede dokolo mapoo miwe poogoo mi mapoo moloso,” diso. ²⁷⁻²⁸ Esem Pilipiye toboloso dulone eli domopoo egeino, Itiyopia wiligi odoo hee, Itiyopia mi eyo wiligi taba sobo Kandake eyo molee gibadili egeiso. Yo Yolusalem mapoo howo gisilame di oso see wedi sibulone, talaka masi, esino be masi mapoo bagagoloso, be oso gisibadoloso dimolome mapoo buloso, Godeeyo to tosili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamo sibumeleeso. ²⁹ Esem Dio Tei oso Pilipi mapoo egeese takaso, “No dileso odoo koola omapoo teebe,” diso.

³⁰ Esem Pilipiye odoo hee yima koola omapoo hoguo sibilesa tobudulone duno, odoo yayo Godeeyo to tosili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamelee duso. Esem Pilipiye yimapoo egeese woosaso, “Nayo egee hesigamolo goo eyo bei no gooleedoosomo?”

³¹ Esino odoo yayo yimapoo nei egeese takaso, “Haye, oposusu eyo bei a gooleede. Bei, edebeeyo oposusu hagee eyo bei amapoo koo eligili.” Osoloso yayo Pilipi mapoo egeese takaso, “No talaka masi ma dokodoo peledoboloso ama hodiokooga bilei sibe,” diso. Esem yo peledoboloso biaso.

³² Esiga odoo yayo badolone Godeeyo to hogugu hesigamelee hagooso:

“Yo sipi be hu wooloomalame ido dili egeesi masi ido diso. Yo sipi be hu masi o too edebeeyo kooga, to mauwe tabameli egeesi masi, edebeeyo yimapoo dala teneme, dimapoo hamaga takele.

³³ Edebeeyo yo manolone yo pepooko dolone, o goo medee hooda meedile. Edebeeyo o amawe dio eyo goo oposileime, bei yo amawe dio mauwe. Osoloso edebeeyo yo woolomaso, esiga yo mi toowa hamapoo holo soomagele,” diso.

³⁴ Esem Itiyopia odoo oso Pilipi mapoo egeese woosaso, “Amapoo takee, Godeeyo to tosili odoo hagooso agamo goo takoolo? Eyo nediliyo o goo takoolo, o odoo heeyo goo takoolo?” diso.

³⁵ Osoloso Pilipiye, odoo yayo Godeeyo to hesigamelee eyo bei yimapoo takolone bei mooloogoolone, to tekepo Yesuwo goo sabolo takaso.

³⁶ Osoloso obakadio eli domopooga dulone, howo tolobo mapoo peledabaso. Esem Itiyopia odoo oso Pilipi mapoo egeese takaso, “No ege! Howo tolobo bou hagooso. Nayo a howomoo howo sauwidilei soowayo?” diso. ³⁷ [Esem Pilipiye nei egeese takaso, “Nee sooloo ma kulodu tei too mologa, no howomoo howo sauwilei soowa,” diso. Osoloso Itiyopia odoo oso Pilipi mapoo nei egeese takaso, “Ayo Yesu Keliso ee Godeeyo owolo doloso yimapoo tei toso,” diso.]*

³⁸ Esem Itiyopia odoo oso talaka masi be masi mapoo bagagoloso ido dili odoo mapoo egeese takaso, “Talaka masi omapoo kookodebee,” diso. Esem obakadio howo tolobo omapoo meilesa, Pilipiye Itiyopia odoo howomoo howo sauwidiso.

³⁹⁻⁴⁰ Osoloso diba howo tolobo maga mubi dokodoo peledoboome, Dio Tei oso Pilipi toloso mi eli sage Asotus mapoo holoo-gooso. Esem Itiyopia odoo oso yo see egele poogooso. Esem yo Godee mapoo tei tooga, yayo dulone goomoga sabolo o mi mapoo diso. Esino Pilipiye Asotus

* **8:37:** To hagee odoo abo oso taka Lukaye hogugu, dee takeliso. Esino odoo bei oso taka Lukaye hogugule, dee takeliso.

mi mapoo peledoboloso, to tekepo Yesuwo goo takoloso, see Kasalia mi mapoo dulone, mi pepooko abo mapoo takomo diso.

9

Yesuye Solo mapoo peledaba goo

1-2 Osoloso beame omapoo Soloye Yolusalem mapoo badolone, tei telaga odo dimapoo komonolone hegia toowa molone, “diba piligileiso”, diso. Egeeseelone yayo Damasko mi mapoo tei telaga odo, giso sabolo, sobo sabolo, diba dee tiso tegisaloso Yolusalem mapoo iyado sibilame tei moso wiligi odo taba agalame diso. Esem tei moso wiligi odo taba oso peipa mapoo to hogugulone egeese hoguguso, “To hogugu hagee namapoo kitulugu teneeso, nayo Damasko mi mapoo dileso, Yesu mapoo tei telaga odo susuga talame. Esiga no Damasko mi mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso wiligi odo tebisa dimapoo to hogugu peipa hagee tenee,” diso. ³ Esem Soloye odo abo oso kitulugu toloso Damasko mi mapoo debeli tei telaga odo susuga talame diso. Esem diba Damasko mi koola mapoo peledabalame dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso sibiles Solo tooso. ⁴ Esem Solo yo mi mapoo homodobuloso molone, to taka duno, to oso yimapoo egeese takaso, “Solo, Solo, bei kasee maga nayo amapoo dala ka tenemalala?” diso.

⁵ Esem Soloye woosaso, “Wiligi odo, no ogumo?” diso.

Esem to oso Solo mapoo egeese takaso, “A Yesu, nayo tei telaga odo dimapoo dala egee tenemolo amapoo tenemoloso. ⁶ Esiga no toboloso Damasko mi toowa ma kulodu di. Egeeseega mi omapoo badeli odo hee oso nayo goo talai namapoo eligileiso,” diso.

⁷ Esem odo abo Solobolo diadee oso goo hagee ogoloso, ebiga sabolo tebisamolone to takele poogooso. Bei, to taka diba duso, esino odo tei egele poogooso. ⁸ Solo homodobia maga hogabuloso howo puo egeino, howo bakadio siliwe meleeso. Esem yibolo diadee odo abo oso Damasko mi mapoo dulone, o dee

mapoo toloso ido diso. ⁹ Solo howo bakadio siliwe molone Damasko mi mapoo dileso badolone, beame bakadio hedebe di eyo kulodu nei sabolo howo sabolo nelega badebeiso.

¹⁰ Esem Damasko mi toowa ma kulodu tei too odo hee badebeiso, o hu Ananayas. Beame omapoo Lodeeye Ananayaseeyo howo opusomo doloso yimapoo egeese takaso, “Ananayas!”

Esem Ananayaseeye nei egeese takaso, “Lodee, nayo egee takoo a duso,” diso.

¹¹ Esem Lodeeye yimapoo egeese takaso, “No toboloso eli hee, o hu Hooda amaga Yudaseeyo moso ma kulodu peleso, Talesas odo, o hu Solo, yo agalame wose, bei yo amapoo takolone badoso.

¹² Bei, ayo o howo opusomo doloso, nayo sibiles nee deeso yo sigoga, o howo tekepo palame ka eliga,” diso.

¹³ Esem Ananayaseeye egeese takaso, “Esino Lodee, odo susuga oso odo hagee eyo o goo amapoo oposususo. Osoloso a gooleedooso, yayo Yolusalem mapoo Godeeyo odo mapoo dala teneli. ¹⁴ Esiga tei moso wiligi odo tebisa oso yimapoo kitulugu teneme, Damasko mi hamapoo dobolone, Yesu namapoo tei telagali odo susuga iyadoloso see Yolusalem mapoo iyado diadeeso,” diso.

¹⁵ Esino Lodeeye Ananayas mapoo egeese takaso, “Di, bei ayo Solo yo mo tou talame yo hesiaso. Osoloso Yu dele poogoo odo susuga sabolo, osoloso dibada wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Yu odo susuga mapoo mo goo woola yilige bigileiso. ¹⁶ Osoloso yayo amapoo tei too maga dala toowa talai goo ee ayo yimapoo eligileiso,” diso.

¹⁷ Esem Ananayaseeye dileso Yudaseeyo moso kulodu peleso, Solo mapoo o deeso sigolone egeese takaso, “Mo odo, Solo nayo eli domopooga sibulone, Lodee Yesu egei yayo a diye diso. Osoloso yayo nee howo tekepo poloso Dio Tei namapoo meledabalaiso,” diso. ¹⁸ Beame omapoo di bee masi oso Solowo howo maga homodobume, o howo tekepo paso. Esem Ananayaseeye yo howomoo ido

meilesa, howo sauwidiso. ¹⁹ Osoloso Solo nei naloso kitulugu tooso.

Eseme beame abo ma kulodu Soloye tei telaga odoo abo sabolo Damasko mi mapoo debeiso.

Soloye Damasko mi mapoo to tekepo Yesuwo goo taka

²⁰ Beame olo omapoo yayo Yu odoowo howo gisili moso tegei ma kulodu gapeleso, to tekepo Yesuwo goo takolone bei mooloogoolone egeesee takaso, “Yesu Godeeyo owolo oso,” diso. ²¹ Esiga odoo susuga to hagee dulugaloso howoodolone egeesee takaso, “Odoos hagooso daga Yolusalem mapoo badolone, odoo susuga oso Yesu mapoo tei telagaga, yayo dimapoo dala teneloso piligiliso. Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yo diye deme, tei telaga odoo susuga ee yayo iyadoloso Yolusalem mapoo dilame ka simidoo,” diso. ²² Eseme Soloye Godeeyo to takalame, Godeeye yimapoo kitulugu tenee oso dia toowa diso. Eseme yayo Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso doloso dimapoo eligiga, Yu odoo susuga Damasko mi mapoo debeli oso to nei takalai gooledele pegeeliso.

²³ Osoloso beame bei poogoloso hamamee, Yu odoo oso Solo wooloomalame to mouso. ²⁴ Osoloso diayo mosobia pee beelee eyo osulu miyopoo tebisamolone, Solo toloso wooloomalame beame susuga sabolo gesi susuga sabolo gidebeiso. Esino edebeeyo yimapoo sibilesa goo hagee takeme, yo duso. ²⁵ Eseme Solo o odoo abo oso yo pidilame yo pulo dilame, gesi hee mapoo yo wogai toowa ma kulodu husoloso beelee dokodooga peegoo toosooso.

²⁶ Eseme Solo Yolusalem mapoo pulo sibilesa, tei telaga odoo omapoo debei sabolo hedebe dalame seme, diayo yibolo ebiaso. Bei, Soloye Lodee mapoo tei too goo ee duloso, medee tei tele. ²⁷ Esino Banabasiye yo pidilone diye di odoo mapoo Solo ido dilesa egeesee takaso, “Solo Damasko eli domopooga dimolome omapoo Lodeeye peledoboloso yimapoo to keiso. Eseme Soloye yimapoo tei toloso Damasko mi mapoo kitulugu sabolo Godeeyo to Yesu Kelisowo goo takalai

ebile,” diso. ²⁸ Eseme Soloye tei telaga odoo sabolo Yolusalem mapoo badolone, odoobolo ebilega, Lodee Yesuwo goo dia kitulugu sabolo mi ee ma kulodu takomo sileeso. ²⁹ Egeeseelone, Guliki dia to keli Yu odoo sabolo Yesuwo goo maga Soloye dimapoo toso agadigeliso. Eseegea diayo yo wooloomalame gweliso. ³⁰ Osoloso tei telaga odoo oso goo hagee duloso, Solo ido dilesa Kasalia mi mapoo peledabaso. Osoloso see abaga o middee Talesas mapoo diye diso.

³¹ Eseme Yudiya, Gelili, osoloso Samalia mi bakadio hedebe di hageeyo kulodu mi susuga mapoo tei tele poogoo odoo oso tei telaga odoo mapoo dala teneli goo oso mauwe poogoome, dibada tei too toowa diso. Egeeseelone diba Lodee Yesu mapoo mesilone Dio Tei oso pidi goo sabolo badolone tei too odoo bei moodooso.

Pitaye Ainiyas tekepo moodoo goo

³² Pitaye Yu odoowo mi susuga mapoo silone, Godeeyo odoo mapoo Godeeyo to oso pidimo siliso. Egeeseemo silone, Godeeyo odoo abo Lida mi mapoo debeli odoo mapoo dilesa peledabaso. ³³ Osoloso mi omapoo egeino, odoo su kakawa poogoo, o hu Ainiyas, o kida mapoo teleme egeiso. Yo su kakawoloso dugo 8 ma kulodu beame susuga tiameliso. ³⁴ Esino Pitaye yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Ainiyas, Yesu Kelisoye no epedee tekepo poso. Esiga no toboloso nee kida booloogee,” diso. Eseme beame omapoo Ainiyas tekepo poloso tabaso. ³⁵ Osoloso Lida mi mapoo debeli odoo sabolo Salon mi kubo mapoo debeli odoo sabolo oso odoo su kakawa poogoo tekepo poloso silee ogoloso, diayo Lodee Yesu mapoo tei telagaso.

Pitaye Tabita tekepo moodoo

³⁶ Esino Yopa mi mapoo tei too sobo badebeiso, o hu Tabita (o hu hee Guliki toso hedi Dokas). Yayo odoo abo pidimo silone, emegei bi mauwe odoo sabolo dia pidimo siliso. ³⁷ Esino Pita Lida mi mapoo osee badoboome, Tabita paiye toloso taso. Eseme o odoo oso o su howo sauwudoloso moso egi doko tegei ma kulodu debi pooba goopoogoo mapoo magooso. ³⁸ Esino Lida

mi egee Yopa mi maga haga hoogoonee. Esemte tei telaga odo Yopa mi mapoo debeli odo oso Pita Lida mi mapoo badoso doloso odo bakadio oso Pita takalame diye diso. Esemte diayo Pita sibilame egeese takaso, "Pita, no ibada mi mapoo saga sibe!" diso.

³⁹ Esemte Pita dibolo diso. Osoloso yo Yopa mi mapoo peledoboome, diayo Pita yo soboso tamelee debi dokodoo pooba mapoo ido palaso. Moso oma kulodu sobo bau susuga pupusugamelee oso, Pita ogoloso yimapoo Tabitaye telega silone dugo dusa eligiso.

⁴⁰ Esino Pitaye sobo bau sabolo, osoloso odo abo sabolo peegoo di doloso, ebiso miyomoo tugusaloso badolone dokodoo takaso. Yayo takoloso, sobo ta mapoo bidibuguloso yimapoo bolone egeese takaso, "Tabita, no teebee," diso. Esemte Tabita howo puo ogoloso, Pita ogoloso hogabiaso. ⁴¹ Esemte Pitaye yo pidilone, o dee mapoo toloso tebidiso. Osoloso tei telaga odo sobo bau sabolo, osoloso odo abo sabolo gilimadoloso, Tabita tekepo poloso badebei dimapoo eligiso. ⁴² Esemte Yopa mi mapoo debeli odo oso goo hagee duloso, Lodee mapoo tei telagasoo. ⁴³ Esemte Pitaye Yopa mi mapoo beame susuga badolone, gala kolo sabolo tou teli odo Saimonobolo o mosopoo badebeiso.

10

Godeeye Yu dele poogoo odo Konelias mapoo to taka goo

¹ Kasalia mi mapoo Loum ha teli odo mooloogoodoo meleeso. Mooloogoodoo hagee Itali mi toowa eyo mooloogoodoo oso. Esino Konelias mooloogoodoo egee gibadiliso. ² Odo Konelias hagee Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso. Osoloso Konelias yibolo osoloso o moso kulodu debeli odo susuga oso Godee mapoo mesiliso. Osoloso yayo bi mauwe odo mapoo biso pidilone, beame susuga ma kulodu Godee mapoo takolone badebeiso. ³ Osoloso beame hee habe mapoo Godeeye Koneliyaseeyo howo opusomo doloso, yayo Godeeyo momaiye tei egeiso. Osoloso momaiye

oso sibileso yimapoo egeese takaso, "Konelias!"

⁴ Esemte Koneliyaseeye Godeeyo momaiye mapoo ebia sabolo bolone egeese takaso, "Wiligi odo, nayo ogo goomogolo?" diso.

Esemte Godeeyo momaiye oso yimapoo egeese takaso, "Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso. ⁵ Esiga nayo epedee odo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon Pita namapoo ido sibilame. ⁶ Yo gala kolo sabolo tou teli odo Saimonobolo o mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegei moloso," diso.

⁷ Osoloso Godeeyo momaiye oso yibolo to kemeleso dime, o tou teli odo bakadio sabolo, osoloso ha teli odo hee Godee mapoo tei teli odo sabolo gilimadooso. Hateli odo hagee Konelias pidili. ⁸ Osoloso Koneliyaseeye Godeeyo momaiye oso yimapoo taka goo ee dimapoo takoloso see diba Yopa mi mapoo diadee diso.

Pitaye howo opusomo di goo

⁹ Esemte diba Yopa mi mapoo dulone eli domopoo tiesaso. Osoloso mi hadobume dulone, osoko oo domo toboome, Yopa mi koola mapoo peledabalame dimeleeso. Osoloso beame omapoo Pitaye Godee mapoo takalame moso omu ma dokodoo palaso. ¹⁰ Esemte yo dokodoo takolone badoboome, hodiaso. Esemte odo abo oso o nei simolome, Godeeye o howo opusomo diso. ¹¹ Esemte yayo egeino, kei mi yamagoloso molome egeiso. Esemte kei ma dokodooga dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso o mudugiyopaga mi mapoo kukoosoo molome egeiso. ¹² Dugo ee ma kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, osoloso só egeiso. ¹³ Esemte kei ma dokodooga toso yimapoo egeese takaso, "Pita, no gala susuga hagee ma kulodu nayo abo woloso ne," diso.

¹⁴ Esino Pitaye nei egeese takaso, "Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei,

nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo woloso nalaima,” diso.

¹⁵ Esem toso see nei egeese takaso, “Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee,” diso.

¹⁶ Godeeye Pita mapoo gala susuga nalai tekepo doloso taka goo ee bakadio hedebe di takoloso dugo masi ee see kei ma dokodoo topeleso osugoboodooso.

¹⁷ Esem Pitaye o howo opusomo doloso egei goo eyo bei ee goolone badoboome, Koneliyaseeye diye di odoo oso sibilesa, Saimonowo moso beele osulu miyopoo tobudulone bameleeso. ¹⁸ Osoloso diayo egeese takaso, “Odo hee Saimon Pita yo moso kulodu badolo?” diso.

¹⁹ Esino Pita yayo egei goo ee eyo bei goolone osee badoboome, Dio Tei oso yimapoo egeese takaso, “Pita, odoo bakadio hedebe di oso no esigamoloso. ²⁰ Esiga no toboloso miyomoo meilesa dibolo di, bei ayo diba no hamapoo esiamo sibe,” diso.

²¹ Esem Pitaye miyomoo meilesa dimapoo egeese takaso, “Niyo odoo egee esigamo silesibo odoo ee aso. Esiga niba hamapoo ogo talame ka sibadeeyo?” diso.

²² Esem diayo Pita mapoo nei egeese takaso, “Ibada wiligi odoo taba Konelias Loum ha teli odoo gibadili odoo oso iba diye diso. Konelias yo Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso, osoloso yo Godee mapoo mesiliso. Osoloso Yu odoo susuga oso yo tekepo deliso. Esiga Godeeyo momaiye oso sibilesa Konelias mapoo takolone, Pita nayo Konelias mapoo Godeeyo to takee, diso. Esiga iyo no Konelias mapoo ido dilame ka simi,” diso. ²³ Osoloso diayo goo hagee taka koodobuloso, Pitaye diba o mosopoo gesi hedebe omapoo tilame ido palaso.

Osoloso diba omapoo tiesaloso, mi beeamome Koneliyaseeye diye di odoo sabolo, tei telaga odoo abo Yopa mi mapoo debeli odoo sabolo Pita idoloso Yopa mi maga Kasalia mi mapoo diadeeso.

Pitaye Koneliyaseeyo moso kulodu Yu dele poogoo odoo dimapoo Godeeyo to taka

²⁴ Diayo dileso eli domopoo tiesaloso beeam hee oso Kasalia mi mapoo dileso peledabaso. Konelias yo beeam omapoo bolone, o sooso susuga sabolo, o odoo susuga sabolo, gilimadoloso balaga meleeso. ²⁵ Esem Pitaye Koneliyaseeyo moso kulodu gasibume, Koneliyaseeye Pitayo homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusaloso yimapoo goomogalame balaboo tiaso. ²⁶ Esino Pitaye Koneliyaseeyo dee mapoo toloso yo tobudulone egeese takaso, “No teebee, nayo a toowa doloso amapoo na gauwe. Bei, a mosoowe odoo,” diso.

²⁷ Osoloso Pita dio Konelias dio to komo moso kulodu gadulone egeino, odoo bei mooloogoodoo egeiso. ²⁸ Esem Pitaye Yu dele poogoo oso mooloogoodoloso debei ogoloso dimapoo egeese takaso, “Niba Yu odoowo tei gooleedooso. Esiga Yu odoo oso Yu dele poogoo sabolo hedebe doloso goo tomo silei tei. Osoloso Yu odoo oso Yu dele poogoo odoo dibada moso kulodu palai tei deliso. Esino Godeeye mo howo opusomo doloso amapoo egeese eligiso, ‘Yu odoo ibolo osoloso Yu dele poogoo nibolo Godeeyo howo woola hedebe.’ Esiga ayo Yu dele poogoo odoo maga Godeeyo howo woola odoo hee tokenee dee takalai koo tobuo. ²⁹ Esiga niyo a ime, ayo nimapoo sibilei gowoole. Esiga niyo a hamapoo sibe dee taka goo eyo bei amapoo takee,” diso.

³⁰ Esem Koneliyaseeye yimapoo nei egeese takaso, “A beeam bakadio hedebe di poogoloso beeam hee habe mapoo moso kulodu dokodoo takolone badebeiso. Esem haga booloogelega, odoo hee dugo heliye hohodi kaloso mo mudugiyopoo sibilesa tobudume egeiso.

³¹ Esem yayo amapoo egeese takaso, ‘Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odoo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso.

³² Esiga nayo epedee odoo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon Pita namapoo ido sibilame. Yo gala kolo sabolo tou teli odoo Saimonowo mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegei moloso,’ diso. ³³ Esem

beeame omapoo ayo odoo abo oso no hamapoo ido sibilame diye diso. Osoloso nayo hamapoo simi ogoloso a goomogo. Esiga iba hamapoo Godeeyo mudugiyopoo sibileso mooloogoodoo hagee, to susuga Godeeye namapoo tenee goo ee imapoo takee dee taka, goo ee dulame ka sibadee,” diso.

³⁴ Esem Pitaye to taka bei mooloogoolone egeese takaso, “A epedee gooleedoso, Godeeye egei maga odoo susuga ma kulodu odoo heeso, odoo hee dagadi molo koo ogoso. ³⁵ Osoloso mi toowa hamapoo mi opusomo opusomo di ma kulodu edebeeyo Godeeye goomoga goo tomo silone, Godee mapoo mesimo silesibili odoo mapoo Godeeye goomegeliso. ³⁶ Esiga niba Godeeye Isalael odoo dimapoo to tekepo tenee goo ee niba duso. To tekepo ee hagooso, Yesu Kelisoye odoo susuga ma kulodu wiligi odoo toowa taba doloso badoso. Esiga Yesu Keliso maga Godeebolo hedebe doloso mesiloso badeli goo ee imapoo teneeso. ³⁷ Osoloso Yonee odoo howomoo howo sauwidili oso to takolone, odoo susuga dibada goo tokenee maga miligi pialoso howomoo howo sauwidige, dee takoloso koodobume, Gelili maga bei mooloogooloso Yudiya mi toowa mapoo peledaba goo ee, niba olo gooleedooso. ³⁸ Osoloso Godeeye Yesu Nasalet odoo hesialoso yimapoo Dio Tei sabolo osoloso kitulugu sabolo tenee, niba gooleedooso. Bei, Godeeye beeame susuga yo pidilone yibolo badolone, yayo Yu odoowo mi susuga mapoo silone, tekepo goo susuga moodoogamo sileeso. Osoloso Saiten oso gibadili odoo susuga ee tekepo moodoogamo sileeso.

³⁹ Esiga diye di odoo, iba Yesuye Yolusalem mapoo osoloso Yu odoowo mi abo mapoo goo susuga hagee tomo silee, iyo egeiso. Osoloso Yolusalem mapoo debeli odoo oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso woolooma, iyo egeiso. ⁴⁰⁻⁴¹ Esino beeame bakadio poogoloso see beeame hee mapoo Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Osoloso Yesu yo ta maga hogabuloso silone odoo susuga mapoo peledoboo dele. Esino hedebe

Godeeye daga hoogoo iba hesialoso diye di odoo imapoo Yesuye ta maga hogabuloso peledoboo demeleeeso. Esem yayo hogabuloso silee ogoloso, iyo yibolo silesibulone, wo sabolo howo sabolo nolone silesibiso. ⁴² Esiga Yesuye imapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, ‘Niyo odoo susuga mapoo Godeeyo to tekepo takomo silesibe diso. Osoloso Godeeye Yesu ayo odoo susuga wedia sabolo, osoloso mi toowa hamapoo hagee do sabolo, goo meedileiso,’ diso. ⁴³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo susuga oso goo hamapoo tei takoo diso. Edebeeyo Yesu mapoo tei toga, Godeeye Yesu maga o goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,” diso.

Dio Tei oso Yu dele poogoo odoo dimapoo daga meledaba goo

⁴⁴ Pita to osee takomolome, Dio Tei oso meileso Pitaye to takomolome dulgamelee odoo mapoo meledabaso. ⁴⁵⁻⁴⁶ Esem Dio Tei oso kitulugu maga diayo to opusomo opusomo di ee keselone Godeeyo hu dokodoo poudooso. Esem Yu odoo tei telaga Pitabolo sibadee oso goo hagee ogoloso dia howoogadooso. Bei, Godeeye Dio Tei Yu dele poogoo odoo sabolo dimapoo teneeso.

Esem Pitaye dimapoo egeese takaso, ⁴⁷ “Bei, Godeeye Dio Tei imapoo tenee egee egeesi masi dimapoo ka teneeso. Esiga diayo howomoo howo sauwidilei edebeeyo hamaga takalaime,” diso. ⁴⁸ Esem Pitaye see egeese takaso, “Niyo Yesu Keliso mapoo tei too goo ee eligilame, niba howomoo howo sauwidige,” diso. Osoloso diba howomoo howo sauwidigaloso, diayo Pita beeame abo mapoo dibolo hodobo badoboso dilame goomogaso. Esem Pitaye Yopa mapoo tei telaga odoo sabolo omapoo debeiso.

11

Pitaye Yu dele poogoo dia goo Yolusalem mapoo taka

¹ Diye di odoo sabolo, tei telaga odoo Yudiya mapoo debeli sabolo, oso Yu dele poogoo oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duso. ² Esiga Pitaye Yu dele poogoo odoo sabolo badoboso, see Yolusalem mi

mapoo wedi sibume, Yu odo tei telaga odo oso toso kitulugu sabolo yimapoo dia takolone egeesee takaso,³ “Bei kasee maga no Yu dele poogoo dia mosopoo dileso dibolo badolone wo ka nameleeyo? Goo egee tekeponee,” diso.

⁴ Esem Pitaye goo susuga eyo bei medee dimapoo takolone bei mooloogolone egeesee takaso,⁵⁻⁶ “A Yopa mi mapoo badolone dokodoo takolone badoboome, Godeeye mo howo opusomo diso. Goo egeesi ma kulodu egeino, dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso kei ma dokodooga holomo sibumolome egeiso. Bi oso holomo sibumolome, ayo koola mapoo tobudulone egeino, dugo masi eyo kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, gala seebee sabolo, osoloso só egeiso. ⁷ Esem beeame omapoo kei ma dokodooga toso amapoo egeesee takaso, ‘Pita nayo gala susuga hagee ma kulodu abo woloso ne,’ diso.

⁸ Esem ayo yimapoo nei egeesee takaso, ‘Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo woloso nalaime,’ diso.

⁹ Esem toso see nei egeesee taka, ‘Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee,’ diso. ¹⁰ Goo hagooso peledaba bakadio hedebe doloso see kei ma dokodoo peleso osugob-oodooso.

¹¹ Esem haga booloogelega odo baka-dio hedebe di oso Kasalia mi maga a agalame diye di odo oso ayo tieli moso mapoo sibilesi peledabaso. ¹² Egeesee ma kulodu Dio Tei oso a Kasalia mi mapoo dibolo dilei na ebi, dee takaso. Esem tei telaga odo 6 hamapoo buluma hagee molo oso abolo diso. Osoloso iba dileso Koneliyaseeyo moso kulodu hodobo paladeeso. ¹³ Esem Koneliyaseeye Godeeyo momaiye oso moso kulodu peledoboome egei goo ee imapoo opususo. Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takabu, ‘Nayo odo abo Yopa mi mapoo diadee dee takee. Diayo dileso Yopa mi mapoo Saimon Pita, a Koneliyas

namapoo ido sibenabu. ¹⁴ Pita, ayo namapoo sibilesi nobolo, osoloso nee moso kulodu debeli odo mapoo Godee maga gie badeli teli goo ee takalaisy,’ dee takeme duso.

¹⁵ Esem ayo dimapoo dileso to tekepo takalame bei mooloogoome, Dio Tei daga Pentikos beeame mapoo imapoo meledaba egeesi masi oso dimapoo meledabaso.

¹⁶ Esem ayo Lodeeye to taka hagee gooleebuguso, yayo egeesee takaso, ‘Yoneeye niba howodeeso sauwidiso, esino niba hamamee Godeeyo Dio Tei oso sibilesi nimapoo kitulugu tenelaisy,’ diso.

¹⁷ Esem iyo daga Yesu Keliso mapoo tei teme, Godeeye Dio Tei imapoo teneeso. Egeesi masi diayo Yesu Keliso mapoo tei teme, Godeeye dimapoo Dio Tei ka tenee. Esiga ayo Godeeyo goo ee hamaga takalaime,” diso.

¹⁸ Esino Yu odo tei telaga oso Pitaye to taka duloso diayo kamanamelee omapoo poogooso. Esem diayo Godeeyo hu dokodoo poudolone egeesee takaso, “Godeeye Yu dele poogoo odo mapoo osulu yamagooso, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga toboloso gie badeli talame,” diso.

Yu dele poogoo Antiyoka mi mapoo debeli odo oso Lodee Yesu mapoo tei too goo

¹⁹ Sitiben woolooma beeame omapoo tei tele poogoo odo oso tei telaga odo mapoo dala teneli goo oso toowa moodoome, tei telaga odo susuga Yolusalem mi maga mi opusomo opusomo di mapoo kukulo diadeeso. Diayo kukulo dulone odo abo oso mi eli sage Ponisia mi toowa mapoo kukulo diadeeso. Osoloso odo abo Saiples mi te mapoo kukulo diadeeso. Osoloso odo abo Antiyoka mi mapoo kukulo diadeeso. Osoloso diba mi omapoo kukulo dileso dobolone, to tekepo Yesu Kelisowo goo hedebe Yu odo dimapoo takomo silesibiso. ²⁰ Esino Yolusalem maga kukulo diadee odo ee ma kulodu Kulene odo abo sabolo, Saiples odo abo sabolo, Antiyoka mi mapoo sibilesi, Yu dele poogoo odo dimapoo Lodee Yesuwo goo takomo silesibiso. ²¹ Godeeyo kitulugu dimapoo

molone, Yu dele poogoo odoo oso dibada to mapoo tei toloso, dibada goo tokenee maga miligi pialoso Lodee Yesu mapoo bidiga dabaso.

²² Esememe tei telaga odoo Yolusalem mapoo debeli odoo oso Yu dele poogoo odoo oso tei too goo ee duloso, Antiyoka mi mapoo Banabasi diye diso. ²³⁻²⁴ Esiga Banabasi odoo tekepo doloso badebeiso, yo tei too kibiya Dio Tei oso kitulugu toloso badebeiso. Osoloso yo Antiyoka mi mapoo dileso badoboome, odoo susuga Godeeye pidi ogoloso, yo dia goomogaso. Esememe diba Lodee Yesu mapoo hedebe doloso dobolone, tei too kibuloso badalame, yayo dimapoo kokodo takaso. Esememe Banabasiye to takomo silee diayo duloso to omapoo tei teme, tei too odoo bei moodooso.

²⁵ Esememe Banabasi Talesas mi mapoo Solo esiamo diso. ²⁶ Yayo Solo ogoloso see Antiyoka mi mapoo ido simiso. Osoloso dugo hedebe ma kulodu obakadio tei telaga odoo sabolo badolone, Godeeyo goo eligimeleeso. Esiga Antiyoka mi mapoo odoo susuga oso daga malalo takolone tei telaga odoo ee Kelisowo odoo deliso.

²⁷ Esememe Banabasi dio Solo dio Antiyoka mi omapoo osee doboome, Godeeyo to tosili odoo abo oso Yolusalem mi maga mi hamapoo sibadeeso. ²⁸ Esiga dima kulodu odoo hee, o hu Agabus, yayo dibolo sileeso. Esiga yayo Dio Tei oso kitulugu maga egeesee takaso, “Mi susuga mapoo dala goo oso siboga, nei nali bi mauwe pagalaiso,” diso. (Esiga daga hoogoo goo hagooso Sisa Kolodiyaseeye Loum mi toowa wiligi doloso badebei beame omapoo hodia goo toowa hageesi oso peledabaso.) ²⁹ Esememe Antiyoka mi mapoo debeli tei telaga odoo oso emegei Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo ee pidilame molee mooloogooso. Egeesee ma kulodu bi bei odoo oso molee toowaso pidiso. Osoloso bi pepooko melee odoo oso molee pepookoso pidiso. ³⁰ Osoloso diayo molee ee toloso Banabasi dio Solo dio dimapoo teneeso. Esememe diayo Yolusalem mi mapoo tei telaga wiligi odoo tebisa mapoo todiso.

12

Helodeeye tei telaga odoo dimapoo dala tenee goo

¹ Beame omapoo Yu odoowo wiligi odoo taba Helodee Agalipaye tei telaga odoo abo toloso dimapoo dala tonolone badebeiso. ² Egeeseelone yayo diye di odoo hee Yoneeyo emei Yemes toloso odoo mapoo tenelone, kaiya sage oso wooloomo diso. Esememe diayo Yemes wooloomaso. ³ Esememe Yu odoo oso goo hagee ogoloso goomogolone tekepo dee takeme, Helodeeye odoo mapoo Pita onosee wooloomalame te doloso takeme, diayo Pita tooso. Goo moodoo hagee Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nali beame mapoo ka moodoo. ⁴ Helodeeye goomogaso, Godeeye gababia wo nali beame ee daga dileso, odoo howo woola mapoo goo meediloso ka wooloomalame, Pita yo epedee neliga moso mapoo toosooso. Osoloso o ha teli odoo 16 gilimadoloso diayo Pita medee gibadebee, diso.

⁵ Esino Pita yo neliga moso ma kulodu badoboome, tei telaga odoo oso yo Godee mapoo takolone debeiso.

⁶ Helodeeye Pita neliga moso tegei ma kuloduga peegoo tamagoloso, odoo susuga eyo howo woola goo meedilei beame godigi molome gesi omapoo, ha teli odoo bakadio oso Pita gitilone, Pitayo dee hodio sabolo, ha teli odoo eyo dee hodio sabolo, ki ti oso tialogoo, osoloso ha teli odoo hee eyo dee sabolo, Pitayo dee sabolo, ki ti oso tialogoo doloso tiesaso. Osoloso ha teli odoo abo oso osulu miyopoo gidebeiso. ⁷ Esememe epedee omapoo Godeeyo momaiye oso Pita mapoo sibilesa peledabaso. Esememe gadeebugu oso neliga moso eyo kulodu gadee magoo meleeso. Osoloso Godeeyo momaiye oso Pita tidilone egeesee takaso, “Pita, no saga teebee,” diso. Esememe ki ti oso o dee sabolo ha teli odoo dibada dee sabolo tiegisamelee eyo mosoowe pidiga poogooso.

⁸ Esememe Godeeyo momaiye oso Pita mapoo egeesee takaso, “No toboloso nee dugo kolaiyoga gidili ee boolooma doloso nee homo mapoo kali bi ke,” diso. Esememe Pitaye bi egee kalagaso. Osoloso momaiye

oso Pita mapoo see egeesee takaso, “Nee dugo sage tobuduga kaloso abolo sibe,” diso. ⁹ Esem Pitaye Godeeyo momaiye sabolo neliga moso tegei debi gooboo-goo ma kuloduga peegoo dulone, Pitaye goo hagee ogoloso gooleeso, Godeeye o howo opusomo doloso goo hagee ka ogo diso. ¹⁰ Diayo egeeseelone, Godeeyo momaiye sabolo osulu gidebili odo bakadio oso gidoboome, diba galagadiso. Esino diayo diba egele. Osoloso diba see ki biso moodoo osulu oso kisi hamameedee omapoo dilesa tebisa molome, osulu egee eyo mosoowe yamagooso. Esem diba neliga moso ma kuloduga peegoo galagadilesa dumolome, Godeeyo momaiye omapoo osugoboodooso.

¹¹ Esem hamamee Pitaye goo omapoo ogoloso gooleedoloso eyo nediliyo egeesee takaso, “O, goo hagee teidoo diso. Esiga a epedee gooleedoso, Godeeye o momaiye ee amapoo sibe diso, yayo a Helodeeyo dee maga idoloso peegoo peledabalame. Esiga epedee Helodeeye Yu odoowo mudugiy-opoo a wooloomalaime,” diso.

¹² Esem yayo egeesee goolee sabolo Yonee Makayo owee Meliyo mosopoo dilesa palaso. Moso egee ma kulodu odo susuga oso mooloogoodoloso dobolone dokodoo takemeleso. ¹³ Esem Pitaye dilesa osulu mapoo kalamadime, moso ee ma kulodu tou teli sobo obuo, o hu Loda, yayo osulu mapoo odo agayo kalamadia beleso agalame diso. ¹⁴ Yayo osulu yilame dulone duno, Pitayo to duloso gooleedoloso dia goomogolone, osulu yilega see moso kulodu gasibilesa, odo susuga mapoo egeesee takaso, “Pita osulu miyopoo tobudo!” diso.

¹⁵ Esino odo susuga oso to ee duloso nei yimapoo egeesee takaso, “No boobadolone ka takoo,” diso. Esino yayo goo egee taka koodobilega osee takemeleso. Esem diayo egeesee takaso, “Egee Pitanee, esino egee Godeeyo momaiye Pita yo bali oso malaiso,” diso.

¹⁶ Pita yo peegoo osee tobudulone osulu mapoo osee kalamadimeleso. Esem odo susuga sibilesa, osulu yimagoloso egeino, Pita ogoloso dia howoogadooso.

¹⁷ Esem Pitaye diba to kesamelee

koodobilame deeso wabisaso. Osoloso Godeeye yo neliga moso maga idoloso peegoo di goo ee dimapoo oposususo. Osoloso yayo see egeesee takaso, “Tei telaga odoowo wiligi odo taba Yemes sabolo, tei telaga odo abo sabolo mapoo goo hagee takee,” diso. Esem Pitaye to hagee takoloso see mi hee mapoo diso.

¹⁸ Gesikolodee mapoo ha teli odo Pita gidebei oso Pita mauwe molo ogoloso goo dia tiadolone ebigaso. ¹⁹ Esem Helodeeye o odo sabolo Pita dia esiaso. Esino diayo Pita egele poogoome, see wedige dilesa, Pita gidebei odo mapoo woosaso. Esem yayo odo abo mapoo takolone Pita gidebei odo ee piligi diso. Goo oso dilesa koodobume, Helodeeye Yudiya mi poogoloso see Kasalia mi mapoo badalame diso.

Helodee Agalipaye ta

²⁰ Esino Helodee yayo Kasalia mi mapoo badolone, Taya mosobia odo sabolo, osoloso Saidon mosobia odo sabolo, mapoo dia komonolone badebeiso. Esem Taya mosobia odo sabolo, Saidon mosobia odo sabolo, mesiloso badalame Helodee sabolo to meilame, Helodee mapoo diso. Bei, diba Helodeeyo mi toowa mapoo nei nali ka teli. Bei, Helodeeye dimapoo kamana sabolo osee badoga, diayo nei talai hamaga takeeyaga, Helodeebolo to meilame sibadeeso. Osoloso diayo sibilesa Helodeeyo moso gibadili odo, o hu Balasto, sabolo emegei diso. Yo dibolo to boloso dibada goo ee Helodee sabolo to tekepo ka moodoolame.

²¹ Esem Helodeeye dibolo to meilame beeamo magooso. Osoloso beeamo omapoo Helodeeye dibolo to meilame, yayo wiligi odo taba oso kali dugo tekepo kaloso, wiligi odo taba oso badeli debi mapoo biaso. Osoloso yayo badolone odo susuga mapoo to takaso. ²² Yayo to taka koodobume, odo susuga oso goomogolone to neligidi takolone, diso dimapoo egeesee takaso, “Odo hagee Godeeye to kei masi keliso, yo edebeeyo to kei masi koo keli!” diso. ²³ Esino goo hamaga Helodeeye Godeeyo hu dokodoo poudile. Hedebe o hu ee dokodoo

poudooso. Esem Godeeyo momaiye oso yimapoo paiye saga teneeso. Esem seeso o su nadoloso taso.

²⁴ Esino tei telaga odoo oso Godeeyo to mi susuga mapoo takomo dime, odoo susuga oso to ee duloso to mapoo tei teme, tei telaga odoo bei moodooso.

²⁵ Esem Banabasi dio Solo dio Antiyoka mi mapoo tei telaga odoo oso molee mooloogoo ee tosibilesa, Yolusalem mi mapoo tei telaga wiligi odoo tebisa dimapoo teneloso, see Antiyoka mi mapoo wedi dulone diayo Yonee Maka ido diso.

13

Banabasi dio Solo dio diye di goo

¹ Antiyoka mi mapoo tei telaga odoo oso mooloogoodoloso, debei ma kulodu Godeeyo to tosili odoo sabolo Godeeyo goo ee eligili odoo ee dibada hu hagooso: Banabasi, osoloso Simiyono (o hu hee Nigele), osoloso Kulene odoo Lukiyas, osoloso Manayen (wiligi odoo taba Helodee dio hodobo kauwa), osoloso Solo. ² Diba nei teyuloso, Godeeyo hu dokodoo poudolone doboome, Dio Tei oso dimapoo egeese takaso, “Banabasi dio Solo dio idoloso tou ayo hesia ee talame diba diye dee takee,” diso. ³ Esem diayo nei teyuloso dobolone, Godee mapoo takemelee koodobuloso, Banabasi dio Solo dio mapoo dibada deeso sigeso. Bei, diayo Godeeye kitulugu toloso o tou talame. Osoloso diba Godeeyo tou talame diye diso.

Banabasi dio Solo dio Saiples mi te mapoo diye di goo

⁴⁻⁵ Banabasi dio Solo dio Dio Tei oso diye dee takeme, Selukia mi amaga du toowa toloso Saiples mi te mapoo dulone, diba pidili odoo Yonee Maka idoloso diso. Diba sibilesa Saiples mi te mapoo mi hee eyo hu Salami mi mapoo du oluguso. Osoloso diayo mi omapoo dobolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso Godeeyo to takoo demeleso.

⁶⁻⁸ Osoloso mi te omapoo osee silesibulone, mi hee Papos mapoo dileso peledabaso. Diba mi omapoo egeino, Yu odoo hee googoo sabolo badoboome egeiso. O hu Bale-Yesu (o hu hee Guliki dia toso hedi

Elimas). Yayo mi omapoo gamenee goo eligili odoo badebeiso. Mi te eyo wiligi odoo taba Selegiyas Polus eyo odoo. Mi te eyo wiligi odoo taba yo goo goolee medee tekepo. Esiga yayo Godeeyo to dulame goomogolone, Banabasi dio Solo dio ime simiso. Esino googoo gooleedoo odoo Elimas yayo gowolone, wiligi odoo taba oso Godeeyo to duloso, Yesu mapoo tei talai goomegele. Esem yayo Banabasi dio Solo dio Godeeyo to takeyaga gowolone hamaga takaso. ⁹ Esino beame omapoo Solo, o hu hee Polo, Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, googoo gooleedoo odoo Elimas yimapoo howo hooda tulugu bolone ¹⁰ egeese takaso, “No Saiteneeyo owolo! Nayo goo tekepo susuga mapoo hateliso. Nayo beame susuga ma kulodu odoo susuga mapoo wulo kukuliso. Esiga bei kasee maga nayo Godeeyo goo tekepo ee see nayo mudu opusomo doloso odoo susuga mapoo ogo talame ka kukumalala? ¹¹ Esiga epedee Godeeye no dala tenelaiso. Epedee no howo bakadio siloso molone, beame abo ma kulodu bi susuga agalaime,” diso. Esem beame omapoo neliga oso o howo mapoo gidiseme, o howo siso. Esem yo odoo heeso eli eligilame odoo esiamo sileeso. ¹² Esem wiligi odoo taba oso Elimas mapoo goo moodoo ee ogoloso, yayo Lodee Yesu mapoo tei tooso. Bei, yayo Polo dio Banabasi dio Lodee Yesuwo goo kitulugu sabolo eligi ogoloso howoodooso.

Poloye Pisidia mi Antiyoka mapoo Godeeyo to taka

¹³ Osoloso Polo sabolo, odoo yibolo sibadee sabolo, Papos mi maga du toowa toloso abei toowa daloso see Pampilia mi toowa mapoo sibilesa peledabaso. Mi toowa ma kulodu mi hu Pelega mapoo dibada du oluguso. Esem beame omapoo Yonee Maka diba poogoloso see Yolusalem mapoo wedi diso. ¹⁴ Osoloso Polo dio Banabasi dio Pelega mi maga see mili Pisidia mi Antiyoka mapoo dileso peledabaso. Diba omapoo dileso dobolone, Yu odoowo hasali beame omapoo, diba howo gisilame, Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu peleso

bulumaso. ¹⁵ Esem e howo gisili moso wiligi odoo tebisa oso Moseseeye eligi goo hogugu sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoo oso hogugu goo sabolo, odoo susuga mapoo hesigaso. Osoloso see Polo dio Banabasi dio mapoo egeesee takaso, “Emegei, niyo imapoo pidi to takalai mologa, takee,” diso.

¹⁶ Osoloso Polo toboloso diayo to kesamelee ee koodobilame o deeso wabisulone egeesee takaso, “Emegei, Isalael odoo sabolo, Yu dele poogoo Godee mapoo mesili odoo sabolo, niba mo to hagee dui! ¹⁷ Isalael odoo ibada Godeeye ibada amawe dio hesiaso. Osoloso diba Isipi mi mapoo doboome, Godeeye diba medee gibadebeiso. Esem e Isalael odoo oso bei moodooso. Esem e Godeeye kitulugu sabolo Isipi mi maga diba gilimadoloso peegoo diso. ¹⁸ Osoloso diba dugo 40 ma kulodu miwe poogoo mapoo silesibulone, Godee mapoo diayo gowooloso yimaga miligi pialoso silesibiso, esino Godeeye diba pegele. ¹⁹ Esem e Godeeye Keinen mi ma kulodu to opusomo opusomo di kesali 7 mosobia odoo susuga peegoo hasiso buguloso, dibada mi peedee buguloso, see o odoo Isalael odoo imapoo teneeso.

²⁰⁻²¹ Esem e ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo dobooso see mi hagee talame sibadee, dugo 450 poogooso. Osoloso ibada amawe dio oso omapoo osee doboome, Godeeye goo meedili odoo hesiaso, diba gibadalame. Esino hamamee Godeeyo to tosili odoo Samiyoloye badebei beame omapoo Isalael odoo see goomogaso, diba gibadalai wiligi odoo taba talame. Esem e Godeeye Beniyamen eyo bala ma kulodu odoo hee Kiseeyo owolo Solo wiligi odoo tabalame hesiaso. Esem e Soloye dugo 40 ma kulodu Isalael odoowo wiligi odoo toboloso badebeiso. ²² Esem e Godeeye Solo gowoolone peegoo poogooso. Osoloso see Yesiyo owolo Deibidiye dibada wiligi odoo tabalame hesiaso. Esem e Godeeye Deibidiyo goo maga egeesee takaso, ‘Ayo Yesiyo owolo Deibidi mapoo ogoloso goomogoso. Bei, yayo ayo goomoga goo susuga ee talaiso.’

²³ Esiga Godeeye daga hoogoo to

takoloso magolone egeesee takaso, ‘Deibidiyo amawe dima kuloduga Isalael odoo dibada gie badeli pidili odoo sibileiso.’ Esiga odoo ee olo simiso. Yo Yesu. ²⁴ Esino Yesu sibilega molome, daga Yoneeye sibileso Isalael odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo silone egeesee takaso, ‘Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pialoso howomoo howo sauwidige,’ diso. ²⁵ Osoloso Yoneeye o tou hoo pagalame dulone egeesee takomo sileeso, ‘Niyo a odoo ogu deliyo? Godeeye hesia Keliso asonee. Esino yo ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. Esiga a tekeponee, o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tigamagalai,’ diso.”

²⁶ Poloye see egeesee takaso, “Emegei, Eibalaham eyo amawe dio (Yu odoo) nibolo, osoloso Yu dele poogoo Godee mapoo mesili odoo, niba mo to dui! Gie badeli pidili goo hamaga to ee imapoo teneeso. ²⁷⁻²⁸ Esino Yolusalem mi mapoo debeli Yu odoo sabolo, dia wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu yo kibiya hoodo egele. Esiga diayo Yesu yo wooloomalame goomogaso. Osoloso diayo goo mauwe dileso Paillet mapoo Yesu wooloomeye doloso tiasooso. Diayo goo hagee tomo silee ee Godeeyo to tosili odoo oso daga hogugu sabolo tebiaso. O, esiga goolee, Yu odoowo hasali beame susuga mapoo wiligi odoo tebisa oso, Yu odoowo howo gisili moso kulodu to hogugu ee hesigeliso. Esino diayo goo eyo bei kibiya gooleedele. ²⁹ Esiga Godeeyo to tosili odoo oso Yesuwo goo mapoo taka goo susuga oso dileso hosuduloso, diayo Yesu yo homo bulubo magoo dokodooga tomeilesu wulu ma kulodu magooso. ³⁰ Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. ³¹ Osoloso hamamee beame bei ee ma kulodu Yesu yo telega Gelili mi maga Yolusalem mi mapoo yibolo sibadee odoo dimapoo o su eligimo sileeso. Osoloso odoo egee bia oso diayo Yesu ta maga hogabuloso silee ogoloso goo ee, ibada odoo Yu bia odoo mapoo takomo ka siloso.

³²⁻³³ Esiga iyo to tekepo nimapoo tosimito. Osoloso daga Godeeye ibada

amawe dio sabolo to magoo goo oso yayo owolo Yesu ta maga see hogadi eyo goo maga epedee dibada amawe dio imapoo peledabaso. Esiga Sam booka ma kulodu, Sam bakadio mapoo Godeeye Yesuwo goo maga egeesee takooso,

‘No mo holo deeso. Epei ayo no moma deeso.’

³⁴ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Esiga Godeeyo owolo Yesu see talaime. Goo hamaga Godeeye egeesee takaso,

‘Ayo daga Deibidi mapoo to magoo sabolo tei pidili goo ee nimapoo tenelaiso,’ diso.

³⁵ Osoloso Godeeye Sam hee mapoo egeesee takaso,

‘Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunuleime,’ diso.

³⁶ Esino Godeeyo to hagee Deibidiyo goo takele. Bei, Deibidiye Godeeyo tou susuga tomo siloso hosuduloso taso. Esem o su ee amawe dio midoosoo pee mapoo midoosoo. Osoloso o su omapoo huneso.

³⁷ Esino Yesu o su ee midoo ma kulodu molone hunule. Bei, Godeeye yo ta maga hogadiso.

³⁸⁻³⁹ Esiga emegei, niba iyo to hagee taka medee dui! Bei, Yesuye ta maga nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino Moseseeye eligi goo oso nibada goo tokenee susuga hapalaime. Esino edebeeyo Yesu mapoo tei toga, yo o goo tokenee susuga hapoloso, Godeeyo howo woola yo tekepo palaiso. ⁴⁰ Esiga niba mo to medee kibiya toloso tei too ma kulodu debee. Niyo mo to medee tele poogooga, Godeeyo to tosili odoo oso taka goo hagooso nimapoo sibileiso. Bei, diayo Godeeyo booka mapoo hageesee hoguguso,

⁴¹ Godeeye egeesee takooso, ‘Niyo debi domo omapoo ayo goo toowa moodoolaiso. Esino niyo goo hagee ogoloso tei talaime. Osoloso odoo heeso goo hageeyo bei nimapoo takooga, niyo medee tei talaime. Esiga mo to mapoo manali odoo niba goo hagee ogoloso howoogadalaiso. Esino niba wedileiso,’ diso.”

⁴² Osoloso Poloye to takoloso koodobume, Polo dio Banabasi dio howo gisili moso maga meiyadaga molome, odoo aboso sibleso dimapoo egeesee takaso, “Niba see hasali beeame heeso niyo to taka goo hagee see medee takalame sibadee!” diso.

⁴³ Gooloogoo oso dileso koodobume, odoo susuga oso dia moso mapoo diadeeso. Esem Yu odoo abo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo oso, Yu odoowo Godee mapoo tei teli odoo abo sabolo, Polo dio Banabasi dio diadaga molome hamamee diadeeso. Esem Polo dio Banabasi dio dimapoo egeesee takaso, “Niba Godeeye mesilone wulayo pidi ee ma kulodu debee,” diso.

⁴⁴ Osoloso hasali beeame heeso mosobia odoo susuga oso Godeeyo to Yesuwo goo maga taka ee dulame sibadeeso. ⁴⁵ Esem Yu bia oso odoo gooloogoo toowa ogoloso Polo dio Banabasi dio mapoo dia kooso. Osoloso Poloye Godeeyo to takomolome, diayo tebisaloso, Polowo to su maga gameenee goo takoo doloso, diayo Polowo goo maga to tokenee takaso.

⁴⁶ Esino Polo dio Banabasi dio ebilega to nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye to kitulugu sabolo imapoo taka, malalo nimapoo Godeeyo to Yesuwo goo ee takalaiso. Esino niyo gie badeli talai gowooso. Esiga iyo niba poogoloso see Yu dele poogoo odoo mapoo Godeeyo to takomo silesibileiso. ⁴⁷ Bei, Godeeye o to tosili odoo hee maga Isalael odoo imapoo to kitulugu sabolo hageesee takaso,

‘Ayo niba Yu dele poogoo odoo dima kulodu gadeebugu masi badalame hesiaso. Esiga niyo gie badeli goo ee mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga mapoo takomo dilame.’ ”

⁴⁸ Esem Yu dele poogoo odoo oso Poloye to taka duloso goomogolone, Lodeeyo goo taka ee tekepo diso. Osoloso dima kulodu Godeeye gie badalame hesia odoo susuga oso tei tooso.

⁴⁹ Esem mi omapoo odoo susuga oso Godeeyo to ee dulugamo diso. ⁵⁰ Esino Yu odoo oso Polo dio Banabasi dio dimapoo hegia toowa molone, diayo dileso Godee mapoo mesili Yu dele poogoo sobo hu toowa too sabolo, osoloso

mosobia eyo wiligi odoo tebisa sabolo, oso kamanalame Polo dia goo ee dimapoo gamenee takaso. Esem diayo Polo dimapoo dala teneloso mi omaga peegoo hasiso buguso. ⁵¹ Egeeseeme Polo dio Banabasi dio see Ikoniyome mi mapoo dilame dobolone, diayo dio masi eligilone, Godeeye diba poogolone dimapoo dala tenelaiso dolone, dia homo mapoo basago tidadoo Yu odoowo howo woola mapoo taso. ⁵² Esino tei telaga odoo diba Dio Tei oso kitulugu toloso dobolone, dia goomogaso.

14

Polo dio Banabasi dio Ikoniyome mi mapoo debei

¹ Ikoniyome mi mapoo Polo dio Banabasi dio Yu odoowo howo gisili moso mapoo Godeeyo to takalame palaso. Omapoo diayo to kitulugu sabolo Yesuwo goo taka duloso, Yu odoo susuga sabolo, osoloso Guliki odoo susuga oso, Lodee mapoo tei tooso. ² Esino Yu odoo abo oso Poloye Yesuwo goo taka talai gowolone, Yu dele poogoo dimapoo Polowo goo ee gamenee takomo silesibiso, Yu dele poogoo odoo oso tei telaga odoo mapoo kamanalame. ³ Esino ee ma kulodu, Polo dio Banabasi dio Ikoniyome mapoo beame kolopo sage debeiso. Diba omapoo dobolone ebilega, Godeeye mesilone wulayo pidi eyo goo ee odoo mapoo takolone debeiso. Esem edebeeyo dibada to mapoo tei talame, Lodeeye Polo dio Banabasi dio mapoo goo toowa opusomo opusomo di talame kitulugu teneeso. ⁴ Egeeseeme mosobia ma kulodu odoo abo oso domo pee toowa meleeso. Odo abo oso diye di odoo Polo dibolo tooboo, osoloso odoo abo oso Yu odoo sabolo tooboo diso. ⁵ Osoloso ee ma kulodu Yu odoo sabolo tebisa, Yu dele poogoo odoo sabolo, osoloso Yu odoo sabolo, osoloso dibada wiligi odoo tebisa sabolo, Polo dimapoo yoso enigaloso wooloomalame to tekepo moodoso. ⁶⁻⁷ Esem Polo dio Banabasi dio to hagee duloso Likaonia mi toowa mapoo kukulo diso. Osoloso omapoo kukulo dileso dobolone, Listala mi sabolo, osoloso Delebe mi sabolo,

osoloso mi pepuso abo sabolo omapoo Yesuwo goo maga to tekepo takomo silesibiso.

Polo dio Banabasi dio see Listala mapoo dileso debei

⁸ Osoloso Listala mi ee ma kulodu odoo hee oweeye soomagolone homo bidiga magoo sabolo soomagooso. Esiga yo koo sili. ⁹ Esino yo badolone Poloye Godeeyo to takomolome medee dulone badebeiso. Poloye odoo homo bidiga magoo mapoo bolone gooleeso, yayo tei toso, Godeeye yo tekepo palame, diso. ¹⁰ Osoloso Poloye yimapoo to neligidi egeese takaso, “No teebee!” diso. Esem yo toboloso sileeso.

¹¹ Esino odoo mooloogoodoo oso Poloye odoo tekepo moodoo ogoloso to neligidi takolone Likaonia toso egeese takemeleeso, “Ibada godeeye odoo masi poloso kei ma dokodooga imapoo ka simidoo,” diso. ¹² Egeeseelone diayo Banabasi yo dibada gamenee godee toowa Sus hu hediso. Osoloso Polo yo gamenee godee hee Sus o to tosili odoo Helemes hu hediso. Bei, Poloye beame susuga to takomo sileeso. ¹³ Esino mosobia odoo dia godee Sus eyo tei moso ee mosobia beele peegoo eyo tegei meleeso. Esiga Sus godeeyo tei moso wiligi odoo taba oso bulumakau be hu sabolo, palapalawa sabolo, toloso sibilesi beele osulu mapoo maso. Bei, yibolo osoloso mosobia odoo sabolo goomogaso, Polo dio Banabasi dio mapoo goomogolone, be hu woolame. Bei, diayo goolee Polo diba godee bele dolone.

¹⁴ Esino Polo dio Banabasi dio goo hagee duloso diayo gowe goo ee odoo mapoo eligilone dibada dugo tologobuguso. Osoloso odoo ma kulodu hoguo silesibulone to neligidi egeese takomo silesibiso, ¹⁵ “Emegei, niyo kasee maga goo hageese imapoo ka moodala? Bei, iba mi odoo, niba egeesi masiso. Esiga iyo nimapoo to tekepo teneeso, niyo gamenee godee ee poogoloso see gie badeli Godee mapoo tei talame. Bei, yayo kei sabolo, osoloso mipoo sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo moodoso. ¹⁶ Osoloso Godeeye daga edebeeyo diso goomoga goo tomo silesibume, ogoloso hamaga takele. ¹⁷ Esino

niyo ee ma kulodu doboome, Godeeye yayo sooloo dala goo ee eligilone, kei ma dokodooga howo teneliso, osoloso nei nali bi segei oso tekepo palame pidiliso. Osoloso nimapoo nei nali bi toowa teneloso, see nimapoo goomoga teneliso. Esiga Godeeye eyo nediliyo o goo yiligebugulone goo susuga hagee nimapoo teneliso,” diso. ¹⁸ Polo dio Banabasi dio to hagee takeme, mosobia odoo oso bulumakau be hu woloso goomoga dimapoo tenelame seme, Polo diayo hamaga takeme, diba hegi moodooso. Esino dimapoo tenele.

¹⁹ Esino Yu bia odoo abo Pisidia mi Antiyoka maga, osoloso Ikoniyoume maga sibadeeso. Diayo sibilesos mosobia odoo oso kamanalame, Polowo goo maga gamenee takaso. Esemee odoo aboso kamanaloso, Polo yo yoso enigaloso, mosobia peegoo gisibado dilesos magooso. Esemee diayo Polo yo olo woolooma gooleeso. ²⁰ Esino tei telaga odoo oso Poloye tiamelee mapoo dilesos mooloogoo doloso doboome, Polo yo hogabuloso tabaso. Esemee hodobo mosobia ma kulodu wedi sibadeeso. Osoloso beeamee hee mapoo Polo dio Banabasi dio Delebe mi mapoo diadeeso.

Polo dio Banabasi dio see Silia mi Antiyoka mapoo wedi di

²¹⁻²² Polo dio Banabasi dio see Delebe mi mapoo to tekepo takomo silesibume, odoo susuga oso tei tooso. Osoloso diba see Delebe mi maga see mi abo Listala sabolo, osoloso Ikoniyoume sabolo, osoloso Pisidia mi Antiyoka mapoo tei telaga odoo see tobu Godeeyo to sabolo pidimo silesibilame diso, diayo tei too ma kulodu dobolone kibiya dabalame. Egeeseelone diayo egeesee takomo silesibiso, “Tei tolosos badalai goo ee dia kodia. Esiga tei telaga odoo oso dala ma kuloduga Godeeye wiligi dolosos badeli mapoo gasibileiso,” diso. ²³ Osoloso Polo dio Banabasi dio oso sosee susuga mapoo wiligi odoo tebisalame hesigamos diadeeso. Osoloso nei teyulosos dobolone, diba Lodeeyo dee mapoo magalame dokodoo takeliso. Bei, diba Lodee mapoo tei tooso. ²⁴⁻²⁵ Osoloso diba Pisidia mi maga see Pampilia mi Pellega mapoo sibadeeso. Omapoo Godeeyo

to takolosos koodobulosos see Atalia mi mapoo mouso.

²⁶ Osoloso Atalia mi maga du tolosos see Silia mi Antiyoka mapoo soowasos. Osoloso mi hamapoo daga tei telagas odoo oso Polo dio Banabasi dio diba tolosos, mi abo mapoo Godeeyo to takomos diye dolone egeesee takasos, “Godeeye niba mesilone wulayos pidi,” diso. Esemee diayo Godeeyo to olo tolosos mi abo mapoo dilesos silosos tou hosudoome, see wedi sibilesos dibadas mi Antiyoka mapoo peledabasos. ²⁷ Osoloso Polo dio Banabasi dio sibilesos Antiyoka mapoo peledobulosos tei telagas odoo susugas gilimadolosos hodobos goologoodoosos. Osoloso diayo Godeeyo to tolosos mi susugas mapoo takomos silone, diayo goo tomos sileemee, Godeeye dibas pidi goo ee odoo mapoo oposusos. Osoloso Godeeye Yu deleos poogoo odoo oso tei talai osulu yamagoo goo sabolos oposusos. ²⁸ Osoloso koodobulosos Polo dio Banabasi dio tei telagas odoo sabolos mi omapoo beeamee kolobos sage debeisos.

15

Yolusalem mapoo Yu deleos poogoo odoowo goo maga to mou

¹ Osoloso egeesee ma kulodu, odoo abo oso Yudiya mi maga Antiyoka mi mapoo sibilesos, Yu deleos poogoo tei telagas odoo mapoo eligilone egeesee takasos, “Niba Moseseeye imapoo kolo koolai goo eligi, ee dedelega poogooga, niba gie badeli talaime,” diso. ² Esemee Polo dio Banabasi dio eligi hagee dulosos gowolone dibolos toso dia agadigasos. Egeeseemee sosee odoo oso Polo dio Banabasi dio, osoloso tei telagas odoo abo sabolos, tolosos Yolusalem mapoo diye diso, diayo dilesos diye di odoo sabolos, osoloso Yolusalem sosee eyo wiligi odoo tebisa sabolos, goo hamagas to medee meilame. ³ Diba sosee odoo oso diye deme diadolone, Ponesia mi maga osoloso Samalia mi maga diadeeso. Omapoo diadolone, sosee odoo susugas mapoo Yu deleos poogoo odoo oso dibadas gamenee godee poogolosos, see Yesu mapoo tei too goo ee oposusos. Esemee tei telagas odoo susugas oso goo hagee dulosos dia goomogasos. ⁴ Esiga diayo sibilesos Yolusalem mapoo

peledoboome, soseeyo wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odo susuga oso diba ogoloso dia goomogaso. Esem Polo dio Banabasi dio Godeeye dimaga tou too goo ee oposususo.

⁵ Esino tei telaga odo abo Pelisi odo goologoo ma kuloduga tebisaloso egeese takaso, “Niyo Yu dele poogoo tei telaga odo mapoo to kitulugu sabolo takee, ‘Diba odo heeso dibada kolo kooloso Moseseeye eligi goo ee deede, dee takee,” diso.

⁶ Egeeseeme diye di odo sabolo, sosee wiligi odo tebisa sabolo, to hagee eyo bei medee to meilame hodobo mooloo-goodooso. ⁷ Beeame sage ma kulodu goo hagee to moumeleso Pitaye toboloso egeese takaso, “Emegei niba goolee! Daga Godeeye nima kuloduga, ayo Yu dele poogoo odo mapoo to tekepo takomo dilame, a hesiaso. Esem diayo amaga Godeeyo to duloso tei tooso. ⁸ Esem Godee, odo sooloo ma kulodu egeli oso Yu dele poogoo odo oso tei too goo hagee ogoloso, tekepo diso. Bei, yayo goo hagee tei dolone, Dio Tei ee imapoo tenee egeesi masi dimapoo teneeso. ⁹ Esiga Godeeyo howo woola mapoo iba Yu odo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odo sabolo opusomonee. Esiga diayo tei teme, Godeeye dibada goo tokenee hapoloso boobado buguso. ¹⁰ Niyo Yu dele poogoo odo oso Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga niyo Godeeye kamanalai goomogolo? Niyo egeeseega, niyo dimapoo hegi bi masi kadalame teneeso. Osoloso ibolo ibada amawe dio sabolo hegi bi masi ee kadalai tebilena. ¹¹ Esino iba tei toso, ibada Lodee Yesuye imapoo mesilone wulayo pidi maga gie badeli tenee ee. Egeesee maga Yu dele poogoo odo sabolo eli hedebe amaga gie badeli ka toso,” diso.

¹² Esem goologoo toowa oso Pitayo to duloso to mauwe bulumaso. Osoloso diayo to mauwe bulumume, Polo dio Banabasi dio Yu dele poogoo odo ma kulodu silone, Godeeye dimaga goo toowa opusomo opusomo di moodoo goo ee dimapoo oposususo. ¹³ Diayo oposusu koodobume, see Yemeseeye toboloso egeese takaso,

“Emegei, mo to dui! ¹⁴ Saimon Pitaye imapoo olo takaso, Godeeye daga malalo yayo sooloo dala goo Yu dele poogoo odo mapoo eligiso. Esiga Godeeye Yu dele poogoo odo dima kuloduga odo abo yayo owolo dalame hesiaso. ¹⁵ Esiga goo hagooso Godeeyo to tosili odo oso taka to sabolo tobuoso. Bei, Godeeyo to booka mapoo Godeeye to taka hogugu egeesee moloso,

¹⁶ ‘Goo hagee koodobuoga, a see wedi sibileiso. Bei, wiligi odo Deibidiye gibadebei mi goo ee moso egeesi masi guodobuloso moloso. Esino ayo sibileso moodooloso see tobu tegelaiso. ¹⁷ Egeeseega odo susuga sabolo, osoloso Yu dele poogoo odo ayo hesia sabolo, oso Godee amapoo sibileiso. ¹⁸ Esiga odo abo oso goo hagee gooledalame Godeeye daga hoogoo takaso.’

¹⁹ Esiga Yu dele poogoo Godee mapoo gie tei too odo oso, Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga iyo hegi goo dimapoo tenelai, a koo goomogoso.

²⁰ Esino iyo wulo to hogugu ono Yu dele poogoo odo dimapoo tenelone egeese takalaiso, ‘Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Bei, nali bi egee Godeeyo howo woola olo tokenee paso. Osoloso odo hee mapoo giba na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne,’ diso. ²¹ Esiga Yu dele poogoo odo diba kibiya goo hagee dodolone dabalai tekepo. Bei, daga hoogoo Yu odo oso mi susuga ma kulodu diayo howo gisili moso mapoo goo egeesi na teye dolone woola olo takaso. Bei, diayo Moseseeye tei hogugu ee hasali beame susuga mapoo odo mapoo olo hesigaloso eligiliso,” diso.

Yu dele poogoo tei telaga odo mapoo to hogugu tenee

²² Osoloso diye di odo sabolo, osoloso sosee wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odo susuga oso goomoga magoloso odo abo toloso, Polo dio Banabasi dio see Antiyoka mapoo diye diso. Egeeseelone diayo wiligi odo mooloo-goodoo ma kuloduga odo bakadio Yudas

Balasabas dio osoloso Sailesi dio hagee hesigaso. ²³ Esem diayo hodobo Antiyoka mapoo diadolone to hogugu hagee toloso diadeeso:

Esiga emegei, iba diye di odoo sabolo, osoloso sosee wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee ka hoguga. Esiga iyo to hagee Yu dele poogoo tei telaga odoo susuga Antiyoka mapoo, osoloso Silia mapoo, osoloso Kilikia mapoo debeli odoo nimapoo ka hoguga.

²⁴ Esiga ibada mooloogoodoo ma kuloduga odoo abo oso dileso nimapoo to abo takeme, niyo goo tiadoo goo ee iba duso. Esino iyo dimapoo to takeme ka moodoole. ²⁵⁻²⁷ Esiga iba see Polo dio Banabasi dio see nimapoo wedi diye deeso. Bei, odoo hagee bia Lodee Yesu Kelisowo goo mapoo dibada su tenelai koo goweli. Egeesee ma kulodu iyo goomoga maga ibada mooloogoodoo ma kulodu Yudas sabolo, Sailesi sabolo, Polo dio Banabasi dio dibolo diye dalame, iyo diba hesiaso. Esiga diayo nimapoo sibilesa to hedebe iyo hogugu hagee takalaiso. ²⁸ Bei, iba Dio Tei sabolo goo goolee olo hedebe doloso magooso. Esiga iyo nimapoo hegi hee tenelaime. Esino niba wulo goo hedebe hagoono deede. ²⁹ Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne. Osoloso odoo hee mapoo giba na ne.

Niba goo hagee telega doga, niba tekepo dabalaiso. Epe-ee emegei, ibada to oso.

³⁰ Esiga odoo hagee bia oso to hogugu hagee toloso, Yolusalem maga see Antiyoka mi mapoo diadeeso. Osoloso diba Antiyoka mapoo dileso peledoboloso, tei telaga odoo susuga gilimadoloso, to hogugu ee dimapoo teneeso. ³¹ Esem Antiyoka tei telaga odoo oso pidi to hogugu hagee hesigaloso dia goomogaso. ³² Osoloso Godeeyo to tosili odoo Yudas

dio Sailesi dio oso, tei telaga odoo mapoo diayo tei too kibilame pidi to takaso. ³³ Osoloso beame abo Antiyoka mapoo dobooso, tei telaga odoo oso Yudas dio Sailesi dio see Yolusalem mapoo medee obeeamo wedi diadeeye diso. ³⁴ [Esino Sailesi yo Yudasbolo Yolusalem mapoo wedi dile, esino yo Antiyoka mapoo badebeiso.]* ³⁵ Esem Polo dio Banabasi dio Antiyoka mi mapoo osee dobolone odoo abo sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga takolone debeiso.

Polo dio Banabasi dio domo pee

³⁶ Hamamee beame heeso Poloye Banabasi mapoo egeesee takaso, “Iba see wedi dileso, iyo daga Lodeeyo to takomo di mi pepuso susuga ee ogogomo dimo. Bei, tei telaga odoo mi omapoo egee do ee ayo dia gooleega, iyo dileso diba agalai, a goomogo,” diso. ³⁷ Esino Banabasiye Yonee Maka dibolo ido dilame goomogaso. ³⁸ Esino Polo yo Yonee Maka diayo ido dilei tekepenee diso. Bei, diayo daga di ma kulodu Yonee Maka hesiano, yayo o tou dibolo tele poogooso. Bei, Yonee Makaye diba poogoloso Pampilia mi maga diso. ³⁹ Esem Polo dio Banabasi dio toso dia agadigameleso, hodobo silesibi maga domo puloso diadeeso. Esem Banabasiye Yonee Maka idoloso du toowa maga Saiples mi te mapoo soowaso. ⁴⁰ Esem tei telaga odoo oso Poloye Sailesi ido dilame hesime egeesee takaso, “Diye, Lodeeye mesilone wulayo pidi nibolo malaiso!” diso. ⁴¹ Esem diayo dileso Silia mi sabolo, osoloso Kilikia mi sabolo, omapoo tei telaga odoo mapoo Godeeyo to takomo silesibume, diayo to ee duloso, diayo tei too kibiaso.

16

Timotiye Polo dio Sailesi dibolo di goo

¹ Polo dio Sailesi dio Delebe mi mapoo dileso peledoboloso, see Listala mi mapoo dileso egeino, tei too odoo hee badoboome egeiso, o hu Timoti. Timotiyo owee ee tei too Yu sobo. Esino ama ee Guliki odoo. ² Osoloso tei telaga odoo oso Listala

* **15:34:** To hagee odoo abo oso taka, “Lukaye hogugu,” dee takeliso. Esino odoo abo oso taka, “Lukaye hogugule, odoo heeso hamamee hogugu,” dee takeliso.

mi mapoo debeli sabolo, Ikoniyo mi mapoo debeli sabolo, oso takolone Timoti yo odo medee tekepo dee takeliso. ³ Egeese ma kulodu Poloye Timotibolo silame goomogaso. Esino Yu odo susuga omapoo debei oso, Timotiyo ama ee Guliki odo doloso gooleedooso. Esiga Poloye Yu odo goomogalame, Yu odoowo adaga dia goo ee dodolone Timoti idolosolo kolo kooso.* ⁴ Esem Polo diayo diye di odo sabolo, osolososo sosee wiligi odo tebisa sabolo, oso Yolusalem mapoo to hogugu ee odo susuga oso dadalame mi susuga mapoo to hogugu hagee takomo silesibiso. ⁵ Esem beame susuga ee ma kulodu odo aboso tei teme, tei telaga odo bei moodoolone, sosee susuga ma kulodu odo susuga oso tei too kitulugu sabolo debeiso.

Godeeye Polo Makedonia mi mapoo diye di

⁶ Poloye o odo abo sabolo dileso Asia mi toowa mapoo Godeeyo to takalai, Dio Tei oso hamaga takaso. Esiga diayo dulone Piligia mi ogo, osolososo Galeisia mi ogo doloso domo amaga diadaga meleeso. ⁷ Osolososo diayo Misia mi koola mapoo sibilesolo peledobolosolo, see Bitinia mi mapoo dilame seme, Yesuwo dio oso hamaga takaso. ⁸ Esiga diba Misia mi dagadilesolo see Tolowasee mi mapoo mouso. ⁹ Diba Tolowasee mi mapoo sibilesolo, gesi domopoo Polowo howo opusomo doloso, Makedonia mapoo badeli odo egeiso. Odo oso yimapoo howolone egeese takaso, “No abei daloso Makedonia mi hamapoo sibilesolo iba pidi,” diso. ¹⁰ Polowo howo opusomo doloso melee koodobulosolo hamamee, iba Makedonia mi omapoo dilame mopoodoo dooso. Egeese ma kulodu, Godeeye iba Makedonia odo dimapoo to tekepo takomo diye doloso taka goo ee iba gooleedooso.†

Lidiaye tei too goo

¹¹ Iba du toowa tolosolo Tolowasee mi poogolosolo, Samoteleisee mi te mapoo dalo

* **16:3:** Yu odoowo howo woola mapoo, Timoti yo Yu odo. Bei, owee Yu sobo. Esiga Yu odoowo adaga dia goo ee dodolone, Timoti o kolo koolai tekepo diso. † **16:10:** Polobolo Makedonia mi mapoo diadee odo hagooso: Sailesi, Timoti, osolososo Luka (Lukaye Diye di odo booka hagee hoguguso).

soowaso. Osolososo omapoo tialoso, beame hee mapoo Neyapolisi mi mapoo soowaso. ¹² Osolososo iba see abaga mili Pilipai mi mapoo diso. Mi hagee Makedonia mi eyo kulodu mi toowa hee hagooso. Loum odo sabolo mi hamapoo debeliso. Osolososo iba beame abo mi hamapoo debeiso.

¹³ Osolososo iba Yu odoowo hasali beame mapoo mosobia beelee peegoo dileso howo palaga omapoo meiyadeeso. Bei, Yu odo omapoo howo gisilei malaiso doloso, iba gooleedooso. Esem iba omapoo meilesolo sobo abo sabolo mooloo-goodolosolo omapoo dobolone dimapoo to takemeleeso. ¹⁴ Diayo to ee dulone debei ma kulodu Tayatila mi mapoo badeli sobo hedebe badebeiso, o hu Lidia. Soboyo o dugo tia bige odo abo mapoo nei sabolo teliso. Osolososo yayo Yu odoowo Godee mapoo tei tolososo mesiliso. Osolososo Poloye to takomolome, Godeeye sobo hagooso Polowo to mapoo medee tei talame pidiso. ¹⁵ Osolososo yibolo o moso kulodu mapoo debeli odo sabolo howomoo howo sauwidigaso. Osolososo yayo iba o moso ma kulodu gilimadolone egeese takaso, “Niyo a Lodee mapoo tei too sobo daga, niba dileso mo moso ma kulodu debee,” diso. Esem yayo egeese takeme, iba o moso ma kulodu peleso debeiso.

Polo dio Sailesi dio neliga moso mapoo toosoo goo

¹⁶ Beame heeso iba howo gisilame howo palaga maga diadaga meleeno, odo heeyo tou teli sobo oso iba eli domo tugooso. Osolososo sobo hagooso sa holo oso yimapoo polome, goo peledabalai odo mapoo olo malalo takomo siliso. Yayo egeeseemo silone, o gibadili odo tebisa eyo molee toowa teliso. ¹⁷ Osolososo sobo hagooso ima hamamee sibulone, to neligidi egeese takomo sileeso, “Odo hagee bia dokodoo badeli Godeeyo tou teli odo oso, esiga diayo epei gie badeli talame ka takomo siloso,” diso. ¹⁸ Yayo beame susuga ma kulodu osee takomo siliso. Osolososo yayo osee takomo sileeme,

Poloye dia gowolone, bidi ogolone sa holo o kulodu pala omapoo egeese takaso, “Ayo Yesu Kelisowo hu maga namapoo ka taka, no yimaga peegoo gadi!” diso. Esem epedee omapoo sa holo oso yimaga peegoo gadiso.

¹⁹⁻²⁰ Esem sobo ee gihadili oso diayo molee teli eli pee ogoloso, sibilesi, Polo dio Sailesi dio tolosi gamalee odoo mapoo iyado diso. Diayo Polo dio Sailesi dio iyado dilesi mosobia domo woola mapoo holoogoloso Loum gamalee odoo dimapoo egeese takaso, “Odo hagee bia Yu odoo. Esiga diayo ibada mi hamapoo goo tiadili goo eligimo silesibo. ²¹ Esiga diayo eligi goo oso Loum odoo ibada adaga dia tei goo sabolo koo tobuo. Esiga Loum odoo iyo diayo eligi goo ee talai tekeponee,” diso.

²² Egeeseelone mosobia odoo susuga oso Polo dio Sailesi dio dia goweso. Esem gamalee odoo oso dibada odoo mapoo Polo dio Sailesi dio dia dugo ee tologo buguloso, tigamagoloso homosu weeye, diso. ²³ Osoloso gamaleeyo odoo oso diba neligidi wologaloso, neliga mosu ma kulodu huyasooso. Osoloso diayo neliga mosu gihadili odoo mapoo egeese takaso, “Medee gibadebee,” diso. ²⁴ Esem yayo egeese taka duloso, neliga mosu gihadili odoo oso mosu kulo hodu osulu kisi ee yamagoloso, Polo dio Sailesi dio mosu kulodu iyado dilesi, dibada homo homo ou soduga ma kulodu galaga dilesi kisi kisi.

²⁵ Esem gesi domo mapoo Polo dio Sailesi dio dokodoo takolone dobolone, Godee goomogolone kosaiya poulone debeiso. Esem mesiya neliga mosu tegei ma kulodu debeli odoo abo oso duso. ²⁶ Esem epedee omapoo mibia toowa saga simi oso neliga mosu halabuso. Egeeseeme neliga mosu osulu susuga yiligamagooso. Osoloso ki ti oso neliga mosu ma kulodu debeli odoo tiegisa ee eyo pidiga poogoloso mousu. ²⁷ Egeese ma kulodu neliga mosu gihadili odoo oso toboloso egeino, neliga mosu osulu susuga yiligamagoloso molome egeiso. Egeese ogoloso yayo goolee, neliga mosu ma kulodu debeli odoo susuga kukulo didoo doloso, kaiya tolosi eyo nediliyo wooloomalame siso.

²⁸ Esino Poloye neligidi takolone egeese takaso, “No nediliyo na wooloome! Iba susuga hagee doso!” diso.

²⁹ Esem neliga mosu gihadili odoo oso o odoo yimapoo keme tosi, diso. Esem yayo keme tolosi neliga mosu kulodu hoguo dilesi, obulone kikiliga sabolo Polo dio Sailesi dio dibada homo beiyomoo ebisi miyomoo tugusaloso balaboo tiaso.

³⁰ Osoloso yayo Polo dio Sailesi dio peegoo iyado dilesi dimapoo egeese takaso, “Wiligi odoo, ayo ogo goo toga, gie badeli ka talaiyo?” diso.

³¹ Esem Polo dio Sailesi dio yimapoo egeese takaso, “No Lodee Yesu mapoo tei te! Egeeseega no gie badeli talaiso. Esiga nobolo osoloso nee mosu kulodu debeli odoo oso Lodee Yesu mapoo tei toga, niba gie badeli talaiso,” diso.

³² Esem yayo Polo dio Sailesi dio o mosopoo ido diso. Esem diayo yibolo osoloso o mosu kulodu debeli odoo sabolo mapoo to tekepo Lodeeyo goo maga takaso. ³³ Esem gesi omapoo neliga mosu gihadili odoo oso Polo dio edebeeyo wei oso kolo koogoo ee howo hapooso. Osoloso omapoo Polo diayo neliga mosu gihadili odoo sabolo, osoloso o mosu kulodu debeli odoo sabolo, howomoo howo sauwidigaso. ³⁴ Diba howomoo howo sauwidigime, neliga mosu gihadili odoo oso Polo dio Sailesi dio o mosopoo iyado dilesi nei teneeso. Osoloso yibolo, osoloso o mosu kulodu debeli odoo sabolo, diayo Godee mapoo tei too goo maga dia goomogaso.

³⁵ Osoloso gesikolo gamalee odoo oso dibada odoo ee neliga mosu gihadili odoo mapoo diye dolone egeese takaso, “Polo dio see peegoo tamagee,” diso. Esem diayo dilesi neliga mosu gihadili odoo mapoo Polo dio peegoo tamagalame, gamalee odoo oso taka to ee yimapoo takaso. ³⁶ Esem neliga mosu gihadili odoo oso to hagee duloso dilesi, Polo mapoo egeese takaso, “Gamalee odoo oso takolone niba diyena, esiga niba medee diadee,” diso.

³⁷ Esino Poloye gamalee odoo oso diye di odoo mapoo dilesi egeese takaso, “Nibada wiligi odoo tebisa oso ibada goo

ee medee meedile. Egeeseelone diayo nimapoo kitulugu teneme, niyo iba odo howo woola mapoo wooloogaso. Esiga diba Loum mi toowa mapoo debeli odo mapoo goo egeesee moodoolai tekeponee. Bei, Sailesi asalo iba Loum mi toowa mapoo debeli odo. Esino niyo iba wooloogaso. Osoloso nibada wiligi odo tebisa oso iba neliga moso ma kulodu toosooso. Osoloso see diayo iba neliga moso maga mada peegoo iyado dilame ka sala? Egeesee salai tekeponee. Esiga dieso sibilesi iba neliga moso hamaga iyadoloso peegoo dilei tekepo,” diso.

³⁸ Esemee gamalee odo oso diye di odo ee see wedi dileso, Poloye to taka ee gamalee odo dimapoo takaso. Esemee gamalee odo oso Polo dio ee tei Loum mi toowa odo, dee taka duloso, dia dio dulone ebigaso. ³⁹ Esemee gamalee odo oso dieso sibilesi Polo dimapoo emegeidi to takaso. Osoloso diba neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dileso howolone egeesee takaso, “Niba epei mi hamaga peegoo diadee,” diso. ⁴⁰ Esemee Polo diba neliga moso ma kuloduga peegoo dileso, Lidiayo mosopoo diadeeso. Omapoo dileso tei telaga odo mapoo pidi to takoloso diadeeso.

17

Polo dio Sailesi dio Tesalonika mi mapoo di

¹ Polo diba Tesalonika mi mapoo diadolone, Ampipolis mi sabolo, osoloso Apolonia mi sabolo, ma kuloduga diadeeso. Egeesee ma kuloduga Yu odoowo howo gisili moso ee Tesalonika mi mapoo meleeso. ² Polo see mi omapoo eyo goo moodeli egeesi moodoolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso Yu odoowo hasali beame bakadio hedebe di ma kulodu, Poloye Godeeyo to booka ma kuloduga, Kelisowo goo ee Yu odo mapoo medee eligi meleeso. ³ Yayo odo mapoo Godeeyo to eligilone goo eyo bei woola egeesee takaso, “Godeeye to takoloso magooso, yayo hesia Kelisoye dala toloso, toloso ta maga see hogabileiso. Esiga ayo nimapoo Yesuwo goo hagee

takoo odo ee Godeeye hudi magoo Keliso oso,” diso. ⁴ Esemee Yu odo abo oso Polo dio Sailesi dio dibada to duloso tei toloso dibada mooloogoodoo sabolo hedebe diso. Osoloso Godee mapoo mesili Guliki odo susuga sabolo, osoloso sobo hu toowa too abo sabolo, tei toloso dibada mooloogoodoo sabolo hedebe diso.

⁵ Esino Yu odo Polowo to mapoo tei tele poogoo odo oso Polo dimapoo dia kooso. Egeeseelone diayo tokenee teli odo mi domo silesibili, diba gilimadoloso mooloogoodoloso diba dia kamanalame toso dia pupuso. Esemee odo susuga oso dia komonolone, Yosaneeyo mosopoo toso agadigamo hoguga dileso, Polo dio Sailesi dio toloso, odo howo woola mapoo dibada goo meedilame esiamo diso. ⁶ Esino diayo Polo dio koo egeme, Yosan sabolo tei telaga odo abo sabolo toloso, mi wiligi odo tebisa mapoo iyado diso. Esemee kamanalame bei mooloogoo odo oso wiligi odo tebisa dimapoo to neligidi takolone, Polo dibada goo maga egeesee takaso, “Odo hagee bia oso mi susuga mapoo goo tokenee talame pupugamo silesibo. Esiga epedee hamapoo diba ibada mi hamapoo simiso. ⁷ Esemee Yosan hagooso diba toloso o moso mapoo gilimado peleso doso. Esiga odo hagee bia oso ibada wiligi odo taba Sisaye tei goo ma ee gabagamo silesibo. Bei, diayo takolone, Sisa ee ibada wiligi odo toowa taba osonee, esino odo hee Yesu ono ibada wiligi odo deliso,” diso. ⁸ Esemee mosobia odo sabolo, wiligi odo tebisa sabolo, to hagee duloso, kamana sabolo dia to boowoogaso. ⁹ Osoloso wiligi odo tebisa oso molee nei meye deme, Yosan diayo wiligi odo tebisa dimapoo molee maloso peegoo diadeeso.

Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo di

¹⁰ Osoloso gesi domo omapoo tei telaga odo oso Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo diye diso. Esemee diayo Beleya mi mapoo peledoboloso, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso. ¹¹ Osoloso egeesee ma kulodu, Poloye Tesalonika mapoo badebei domo omapoo Yu odo omapoo debeli oso o to dulei goweso.

Esino Beleya mi hamapoo Yu odoo oso Poloye Godeeyo to takeme goomoga sabolo o to duloso, to eyo goo bei esieliso. Osoloso diayo Poloye eligi tei beleso, beame susuga Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigeliso. ¹² Esiga Yu odoo bei sabolo, osoloso Guliki sobo hu toowa too abo sabolo, osoloso giso abo sabolo oso tei tooso.

¹³ Esino Tesalonika mapoo debeli Yu odoo oso Polo diayo Beleya mapoo Godeeyo to takomolosogo di duloso, diba see Beleya mapoo sibadeeso. Diba Beleya mapoo sibilesi, diayo mosobia odoo oso Polo dibada goo maga kamanalame toso dia pupuso. ¹⁴⁻¹⁵ Esem Sailesi dio Timoti dio Beleya mi omapoo osee doboome, tei telaga odoo oso Polo ono du dali mapoo saga ido mousu, yayo omaga du toloso Atene mi mapoo dilame. Osoloso diba Atene mi mapoo dileso peledoboome, Polo yo ido di odoo dimapoo egeesee takaso, “Niba wedi dileso Timoti dio Sailesi dio dimapoo takee, diba see ayo bado mapoo saga sibeye,” diso.

Poloye Atene mi mapoo Godeeyo to taka

¹⁶ Polo Atene mapoo Sailesi dio Timoti dio bameleso. Yo omapoo diba bolone badolone egeino, mosobia ma kulodu edebeeyo deeso dedebayo moodoo gamenee godee bei molo egeiso. Egeesee ogoloso yo sooloo ma kulodu hegi toowa molone dia gooleeso. ¹⁷ Osoloso Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yu odoo abo sabolo, osoloso Godee mapoo mesili Guliki odoo sabolo to meliso. Osoloso beame susuga ma kulodu mi domopoo gamenee silesibili odoo sabolo to takomo silesibiliso. ¹⁸ Esem goo goolee toowa odoo, Epikulia mooloogoodoo mapoo debeli odoo sabolo, osoloso Sitoiki mooloogoodoo mapoo debeli odoo sabolo, oso sibilesi Polobolo to moulone toso agadigas. Osoloso Poloye Yesuwo goo sabolo, osoloso odoo wedia see ta maga hogabilei goo ee takeme, goo goolee toowa odoo abo oso egeesee takemeleso, “Odo hagee yayo taka goo eyo bei yo gooleede. Yo ogoo goo eligilame ka silabele?” diso. Osoloso odoo abo oso egeesee takemeleso, “Yayo imapoo mi abo dibada godeeyo goo ee eligilame

ka sulo,” deliso. ¹⁹ Osoloso diayo Polo yayo eligimo silee goo ee medee takalame, Aleopagi esia dokodoo wiligi odoo tebisa oso to moumelee mapoo ido diso. Omapoo ido dileso diayo Polo mapoo egeesee takaso, “Nayo eligi goo dia egee takomo sulo imapoo medee takee. ²⁰ Bei, nayo eligimo silee iba gooleede. Esiga iba nayo eligi goo eyo bei gooleedalai goomogoso,” diso. ²¹ (Osoloso goo ee ma kulodu Atene mapoo debeli odoo sabolo, osoloso mi abo maga sibadee odoo sabolo, beame susuga diayo goomoga goo talai beame ee poogoloso, see gamenee eligi goo maga to dia meliso.)

²² Osoloso Poloye mooloogoodoo ma kuloduga toboloso egeesee takaso, “Atene bia odoo, niba mo to dui! Niba eli bei maga godee susuga mapoo goomoga tenelai gooleedoona. ²³ Bei, ayo nibada mi ma kulodu ogogomo silone egeino, niyo goomegeli godee opusomo opusomo di egegeiso. Osoloso ee ma kulodu, godee heeyo goo maga to egeesee hogugu yo mapoo molo egeiso, ‘Mi hamapoo edebeeyo gooleede poogoo godee o hu dokodoo poudiliso,’ ee egeiso. Esiga niyo gooleede poogoo godee mapoo goomoga goo teneliso. Esino ayo nimapoo Godeeyo goo hagee takalaiso.

²⁴ “Esiga niba goolee, Godee hagooso mipoo toowa sabolo, kei dokodoo sabolo eyo wiligi doloso badoso. Bei, mipoo toowa sabolo, osoloso kei dokodoo sabolo, osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo sabolo, yayo moodoso. Esiga yo moso edebeeyo tegei mapoo koo badeli. ²⁵ Esiga Godee hagooso gie badeli sabolo, bi susuga sabolo, odoo mapoo teneliso. Esiga iyo yo pidilei eli mauwe. Bei, yimapoo bi susuga yibolo tobuloso badoso. ²⁶ Esiga Godeeye daga hoogoo odoo hedebe moodoso. Osoloso odoo hedebe yimaga odoo opusomo opusomo di susuga oso mipoo susuga mapoo diayo dabalame moodoso. Osoloso Godeeye mi diayo dabalai sabolo beame diayo dabalai oso hoo pagalai magooso. ²⁷ Bei, Godeeye odoo howo si masi oso esiameliso yo agalame goomogaso. Esino yo imaga hoogoo koo badoso. ²⁸ Bei, yayo imapoo gie badeli teneeso. Osoloso iba yayo kitulugu maga

silone ka doso. Esiga to hagee nibada odoo oso taka to sabolo tebia. Bei, daga nima kulodu badebei odoo heeso egeesee takaso, ‘Iba nose Godeeyo owolo dio,’ diso.”

²⁹ “Iba Godeeyo owolo dio doloso dobolone egeesee na goolee, ‘Godee yo edebeeyo dedebayo yoso, osoloso bi abo sabolo oso deeso moodoona,’ dee na goolee. ³⁰ Godeeye daga hoogoo odoo ee egeesi goo ma kulodu osee doboome dimapoo takele. Bei kasee magayo, diba Godee gooleedelega debeiso. Esino epedee hamapoo Godeeye egeesee takooso, ‘Odo susuga mi susuga ma kulodu nibada goo tokenee maga miligi pie!’ diso. ³¹ Bei, yayo mi odoo susuga dibada goo ee meedilei beeame olo magooso. Esiga yayo medee meedileiso. Egee yayo daga hesia odoo oso ka salai. Esiga Godeeye to hamapoo tei dolone, yayo hesia odoo ee ta maga hogadiso,” diso.

³² Poloye eligi goo maga odoo oso Yesuye ta maga hogabia duloso odoo abo oso maneso. Esino odoo abo oso Polo mapoo egeesee takaso, “Iba goo hagee beeame hee mapoo see tobu dulei goomogo,” diso. ³³ Osoloso Polo to takoloso koodobuloso diba poogoo diso. ³⁴ Esino ee ma kulodu, odoo abo oso Polowo to duloso Yesu mapoo tei tolone, yibolo hedebe diso. Polowo to mapoo tei telaga odoo eyo kulodu odoo hee Dionisiyas, Aleopagi mooloogoodoo ma kulodu badeli odoo. Osoloso sobo hee Damalis, osoloso odoo abo sabolo tei tooso.

18

Poloye Kolin mi mapoo badebei

¹ Hamamee Polo Atene mi mapoo bado-boso see Kolin mi mapoo diso. ² Yo mi omapoo dileso Yu odoo hee tugodooso, o hu Akwila, o middee Pontus. Odo hageeyo osobo Plisila dio, epedee Itali mi toowa ee ma kulodu Loum mi maga Kolin mi mapoo sibadeeso. Bei, Sisa Kolodiyaseeye Yu odoo susuga ee Loum mi maga peegoo hasiso buguso. ³ Esino Poloye dileso Akwila dio osobo Plisila dio dibada moso mapoo hodobo debeiso. Bei, diba hodobo dugoso

moso tegegeli tou temeliso. ⁴ Yu odoowo hasali beeame susuga mapoo Poloye Yu odoo sabolo, Guliki odoo sabolo, Yesu mapoo tei talame, Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yesuwo goo ee to meliso.

⁵ Esem Sialesi dio Timoti dio Makedonia maga Poloye badebei mapoo sibume, Poloye o tou poogoloso beeame susuga mapoo hedebe Godeeyo to takalai bei mooloogoloso sileeso. Egeeseelone yayo Yu odoo dimapoo, Yesuwo goo woola mapoo eligimo silone, Yesu yo Godeeye hudi magoo Kelisoso deliso. ⁶ Esino diayo Poloye eligi to talai gowolone, see Polo mapoo duwa takemeleeso. Esem Poloye Godeeye kamanali goo ee dimapoo eligilone, o dugo megegu pilidibuguloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo niba goolone tou toowa tooso. Esino niyo gie badeli tele poogooga, ee nibada goo. Esiga a epedee domo hamaga see Yu dele poogoo odoo mapoo Godeeyo to takomo dileiso,” diso.

⁷ Osoloso Polo Yu odoowo howo gisili moso poogoloso, see koola mapoo Yu dele poogoo odoo Titiyos Yustus eyo moso mapoo badalame diso. Odo hagee Yu odoowo Godee mapoo mesili odooso. ⁸ Osoloso howo gisili moso wiligi odoo taba Klispas sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo sabolo, Lodee Yesu mapoo tei tooso. Osoloso Kolin mi mapoo debeli odoo abo sabolo Polowo to duloso tei teme, diba howomoo howo sauwidigaso.

⁹ Osoloso gesi heeso Lodeeye Polo howo opusomo doloso yimapoo egeesee takaso, “No haga na ebi! Osoloso nayo to takomo sili ee na koodobie! ¹⁰ Bei, a nobolo badalaiso. Esiga odoo heeso namapoo dala tenelaime. Bei, Kolin mi toowa hama kulodu ayo hesiga odoo susuga doso,” diso. ¹¹ Esem Poloye Kolin mi mapoo Godeeyo to eligilone, dugo hedebe poogoloso, osoloso see dugo hee bei mooloogoloso dulone a 6 badebeiso.

Yu odoo oso Polo yo gamalee odoo Galiyo mapoo ido di

¹² Loum odoo Galiyoye Kolin mi mapoo badolone, Akaya mi toowa gibadebeiso. Esino Poloye Kolin mi ee ma kulodu

Godeeyo to eligimo silime, Yu odoos susuga oso gowolone goo goolee hedebe doloso, Polowo goo meedilame, yo Galiyo mapoo ido simiso. ¹³ Egeeseelone, diayo Polo ido sibilesa Galiyo mapoo egeese takaso, “Odoos hagooso eli hee maga Godee mapoo goomogalai eligimo silone, ibada tei magoo goo sabolo koo tobuo,” diso.

¹⁴ Osoloso Poloye epedee to hee takalame molome, Galiyoye Yu odoos dimapoo egeese takaso, “Yu odoos, edebeeyo goo tokenee toowa too diepi o, Loum gamaleeyo tei gababia diepi, ayo o goo medee meediliyo. ¹⁵ Esino nibada tei goo maga goo pepooko tosimiga, niso meedilei tekepo! Esiga a goo egeesi meedilei gowoo,” diso. ¹⁶ Esemeyo to hagee dimapoo takoloso goo meedili moso maga diye diso. ¹⁷ Esemeyo goo meedili moso ma kulodu odoos susuga oso howo gisili moso wiligi odoos Sostene tolosa weiso. Esino Galiyoye goo hagee ogoloso yimapoo goonee diso.

Poloye Antiyoka mapoo see wedi di

¹⁸ Polo Kolin mi mapoo tei telaga odoos sabolo beeamee bei badebeiso. Osoloso yo Silia mi mapoo wedi dilame badolone, Akwila sabolo Plisila sabolo hodobo Kenekelaya mi mapoo sibadeeso. Omapoo Polo yayo Godee sabolo to magoo dodolone, o wudu waso.* ¹⁹ Osoloso diba du tolosa see Epeses mi mapoo soowaso. Epeses mapoo dileso peledoboloso, Plisila dio Akwila dio omapoo holoogooso. Polo Epeses mapoo osee badolone, Yu odoowoo howo gisili moso mapoo peleso, Yesuwo goo maga Yu odoos sabolo to moumeleeso. ²⁰ Esemeyo tei telaga odoos oso Polo mapoo egeese takaso, “No beeamee sage ibolo badalai tekepo,” diso. Esino Polo yo mi omapoo badalai goomegele goo takoloso see egeese takaso, ²¹ “Godeeye goomogoga, a see nimapoo wedi sibileiso,” diso. Osoloso yo du toowa tolosa Epeses mi maga Kasalia mi mapoo diso. ²² Polo Kasalia mapoo sibilesa du oluguloso see Yolusalem mapoo palasa, tei telaga odoos

mapoo emegei di to takalame. Poloye Yolusalem tei telaga odoos dimapoo emegei di to takoloso, see Antiyoka mapoo wedi diso.

²³ Osoloso Antiyoka mapoo beeamee deiyepo badoboso, see Galesia mi sabolo osoloso Piligia mi sabolo mapoo silone, tei telaga odoos diayo tei too kibilame pidimo sileeso.

Apoloseeye Epeses mi mapoo to taka

²⁴ Domo omapoo Yu odoos Apolosee, Alesendilia mapoo badeli odoos ee Epeses mapoo simiso. Yo Godeeyo to booka mapoo hogugu dia gooleedoo. Esiga yayo Godeeyo to taka domo mapoo medee tekepo takeli. ²⁵ Odoos hagee Lodee Yesuwo goo ee odoos heeso eligiso. Esiga yayo Yesuwo goo ee kitulugu sabolo tekepo eligiliso. Esino yo odoos Yesuwo hu maga howomoo howo sauwidili goo ee gooleedelega badolone, wulo Yoneeye odoos susuga howomoo howo sauwidiga goo ono gooleedoloso badebeiso. ²⁶ Osoloso Apoloseeye Yu odoowoo howo gisili moso mapoo peleso, ebilega, Godeeyo to ee kitulugu sabolo takemeleeso. Esemeyo Plisila dio Akwila dio o to dulone dobolone, yo dibada moso mapoo ido dileso, Godeeye odoos mapoo gie badeli teneli eyo goo maga yimapoo medee eligiso.

²⁷ Osoloso hamamee Apolosee Akaya mapoo dilei goomogaso. Esemeyo tei telaga odoos oso tekepo dolone, to hogugu ee Akaya tei telaga odoos mapoo teneeso, yo sibilesa dibolo badolone diba pidilame siboga, diayo yimapoo goomoga to tenelame. Esemeyo yayo omapoo dileso tei telaga odoos medee pidimeleeso. Osoloso odoos hagee diayo Yesu mapoo Godeeye mesilone wulayo pidi goo maga olo tei tooso. ²⁸ Bei, yayo Yu odoos sabolo Yesuwo goo ee odoos howo woola mapoo o toso kitulugulone Yu odoos oso to kookooliso. Egeeseelone yayo Godeeyo to booka maga eligilone, Yesu tei Godeeye hudi magoo

* **18:18:** Yu odoos oso wudu wali eyo goo bei hagooso. Yu odoos Godee sabolo to magolone beeamee hesieliso, yayo beeamee hesia ee ma kulodu Godeeyo tou tolone o wudu woolega badalame. Osoloso hamamee o tou oso dileso koodobuoga o wudu waliso.

Keliso doloso bado goo ee dimapoo woola eligiliso.

19

Poloye Epeses mi mapoo di

¹⁻² Apolosee Kolin mi mapoo bado-boome, Polo mili dilesa Epeses mi mapoo peledabaso. Polo omapoo dilesa tei telaga odo abo tugodoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba tei teme, Dio Tei oso nimapoo meledabasomo?” diso.

Eseme diayo nei egeesee takaso, “Nayo ogo goo imapoo ka takala? Iba Dio Tei eyo goo ee gooleedele,” diso.

³ Eseme Poloye dimapoo egeesee takaso, “Niba odo agayo eligi maga howo ka sauwidigayo?”

Esino odo abo oso Polo mapoo egeesee takaso, “Iba Yonee odo howomoo howo sauwidili oso eligi dodolone howomoo howo sauwidigaso.”

⁴ Eseme Poloye dimapoo egeesee takaso, “Yonee odo howomoo howo sauwidili oso eligi goo ee egeesee moloso. Edebeeyo Kelisoye sibilei goo mapoo moodolone, diayo dibada goo tokenee maga miligi pume, howomoo howo sauwidigaso. Esino yayo egeeseelone egeesee takeliso, ‘Ama hamamee egee sibo odo omapoo tei te,’ dee takeliso. Odo ee Yesu,” diso.

⁵ Eseme diayo goo ee duloso Yesuwo hu maga howomoo howo sauwidigaso.

⁶ Osoloso Poloye dimapoo o deeso sigolone dokodoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabaso. Eseme diayo to opusomo opusomo di kesameleeso. Osoloso diayo Godeeye taka duloso odo mapoo takemeleeso. ⁷ Esino mooloogoodoo hagee ma kulodu odo 12 oso goo hagee ka moodoo.

⁸ Egeesee ma kulodu Yu odo oso tei talame, Poloye dibada howo gisili moso mapoo peleso, a bakadio hedebe di ma kulodu ebilega, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga takemeleeso. ⁹ Esino Yu odo abo oso tei talai goo mapoo mesilega dobolone, odo howo woola mapoo Yesuwo goo maga to tokenee takaso. Eseme Poloye diba poogoloso tei telaga odo gilimadoloso, Tilano sukulu moso mapoo diso. ¹⁰ Osoloso omapoo Poloye

dugo bakadio ma kulodu beame susuga Lodeeyo goo ee takeliso. Egeesee ma kulodu Asia mi toowa mapoo debeli Yu odo susuga sabolo, osoloso Guliki odo susuga sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga taka dulugaso.

¹¹ Godeeye Polo maga goo toowa opusomo opusomo di moodoogaso. ¹² Eseme edebeeyo Poloye debia tali dugo sabolo, osoloso tou tolone kali dugo abo sabolo, toloso dilesa odo paigiga ma dokodoo mome, odo paigiga susuga wegigadooso. Egeeseelone bo holo odo ma kulodu paladee sabolo peegoo hasiso buguso.

¹³ Esino Yu odo abo wulo domo silesibili odo oso bo holo odo ma kuloduga peegoo hasiso bigiliso. Diayo Poloye Yesuwo goo taka duloso, see Lodee Yesuwo hu sabolo bo holo peegoo hasiso bugulone silesibilame bei mooloogoo. Egeeseelone diayo bo holo mapoo egeesee takeliso, “Iba Poloye egee eligimo silo Yesuwo hu maga nimapoo ka taka, niba peegoo gasibe!” deliso. ¹⁴ Goo egeesee tomo silee ee Yu odo tei moso wiligi odo taba Sikibayo owolo dio 7 oso egeesee ka moodoomo silesibiso. ¹⁵ Egeesee moodoogamo silesibi ma kulodu, beame hee mapoo diayo bo holo peegoo hasisa molome, bo holo oso nei dimapoo egeesee takaso, “A Yesu gooleedooso, osoloso a Polo gooleedooso. Esino niba odo ogumo?” diso. ¹⁶ Eseme odo bo holo pala oso diba toloso neligidi kitulugu sabolo diba wooloogaso. Eseme diayo o moso maga sawo sabolo bododidiwe kukulo diadeeso.

¹⁷ Eseme Epeses mapoo debeli Guliki odo sabolo, Yu odo sabolo goo hagee duloso dia obulone hedebe Lodee Yesuwo hu dokodoo poudooso. ¹⁸ Osoloso tei telaga odo susuga oso dibada goo tokenee ee woola yiligebuguso. ¹⁹ Eseme dima kulodu googoo gooleedo odo oso goo moodoomo silee odo egeesi masi oso dibada googoo hogugu booka ee howo woola mapoo hodobo mooloogoo magoloso dou gigaloogoo. Diayo googoo booka susuga hagee odo mapoo tenee

diepi, eyo nei molee ko toowa 50,000* egeesi teliyo. ²⁰ Egeesee ma kulodu Godeeyo to Lodeeyo goo maga mi toowa mapoo diayo kitulugu sabolo takomo diadeeso.

²¹ Goo hagooso dilesa hoo poogoome, Polo yo Makedonia mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo dilesa see omaga Yolusalem mapoo dilame goomogaso. Egeeseelone yayo see egeesee takaso, “A Yolusalem mapoo dilesa see Loum mapoo dileiso,” diso. ²² Osoloso Polo yo pidili odoo bakadio Timoti dio Elasta dio Makedonia mi mapoo diba malalo diye doloso, yo Asia mi mapoo epedee badebeiso.

Epeses mi mapoo odoo susuga oso kamanali goo toowa poudoo

²³ Polo Epeses mi mapoo epedee bado-boome, odoo susuga oso Yesuwo goo maga kamanali goo toowa poudooso. ²⁴ Bei, Epeses mi mapoo gamenee godee Atames mapoo goomegeli moso tegei meleeso. Esemee odoo hee Demetiliyuseeye o odoo gilimadoloso, yoso gamenee godee masi moodoo egeesi masi dia dee oso pepuso moodoogaloso, odoo mapoo tenelone nei diayo molee toowa teliso. ²⁵ Osoloso Demetiliyuseeye o odoo sabolo, osoloso odoo abo dibolo tou hodobo teli odoo egeesi sabolo, gilimadoloso to mouso. Osoloso Demetiliyuseeye to moulone dimapoo egeesee takaso, “Mo odoo, niba dui! Iyo tou hagee tolone badolone molee toowa teliso. ²⁶ Esino niba odoo Poloye goo tomo egee silo, niba gooleedooso. Yayo takolone edebeeyo deeso moodoo godee ee tei godeenee, dee takomo silime, odoo susuga Asia mi mapoo debeli sabolo, osoloso Epeses mapoo debeli sabolo, oso yima hamamee dadagamo silesibiso. ²⁷ Esiga iba obeeamo! Odoo susuga oso Poloye eligi goo omapoo hamamee dodolone, iba gowooga, iyo tou too maga molee toowa hagee tomolo pagalai malaiso. Osoloso goo hee hagooso, odoo susuga hamapoo debeli odoo sabolo, osoloso mi abo mapoo debeli odoo sabolo, oso ibada godee hedebe Atames mapoo

tei tolone goomegeliso. Esino odoo susuga oso Poloye eligi mapoo tei toga, see diayo ibada godee Atames ee gamenee godee dalaiso. Osoloso yimapoo goomegeli moso ee gowoolaiso,” diso.

²⁸ Demetiliyuseeye goo hagee takomolome, o to dulone debei odoo oso kamanaloso toso dia agadilone egeesee takaso, “Epeses odoo ibada godee Atamesee hedebe yayo toowa ka badoso!” diso. ²⁹ Goo hagooso Epeses mi toowa ma kulodu debeli odoo susuga oso dia kamanaso. Egeeseelone odoo susuga oso mi ee ma kulodu to neligidi agadilone, edebeeyo gooloogoo doloso debeli mi omapoo hoguga diadeeso. Diayo hoguga dulone, Polowo odoo Makedonia mi mapoo debeli Gaiyus dio Alistakus dio iyadoloso diadeeso. ³⁰ Esemee Polo yayo odoo gooloogoodoo mapoo dilesa to takalame goomogaso. Esino tei telaga odoo oso yo hamaga takaso. ³¹ Osoloso Polowo odoo abo Asia mi mapoo wiligi odoo tebisa oso yo dilame goomegele. Egeeseelone Poloye mi omapoo dilega pagalame, yo diyaga to teneeso.

³² Egeeseeme gooloogoodoo ee ma kulodu odoo aboso toso agadilone, goo opusomo takoo, osoloso odoo aboso goo opusomo takoo, diso. Egeeseelone odoo susuga oso diayo gooloogoodoo goo eyo bei kibiya gooleedele. ³³ Esiga Yu odoo oso odoo hee, Alesenda yo malalo mapoo pupumo dilesa holoogooso, yayo odoo gooloogoodoo mapoo to takolone, goo hagee Yu odoo dibada goo tokenee nee, dee takalame. Esemee yayo odoo susuga oso to kesamelee omapoo koodobilame, o dee wabisaso. ³⁴ Esino gooloogoodoo oso Alesenda yo Yu odoo doloso gooleedoloso, gowoolone to agadi sabolo see tobu egeesee takaso, “Epeses odoo ibada godee Atamesee hedebe yayo toowa ka badoso!” diso. Diayo toso agadigamelee ososee, osoko howo bakadio poogooso.

³⁵ Esemee mi omapoo gamaleeyo tou teli odoo heeso keesee tabano, gooloogoodoo toowa oso to kesamelee omapoo

* **19:19:** molee ko toowa 50,000: Molee ko toowa hageeyo hu dalakamas. Edebeeyo beame hedebe mapoo tou toga, yo nei molee ko toowa hagee hedebe nei teliso.

koodobiaso. Egeeseeme yayo egeesee takaso, “Epeses odoo, niba dui! Odoosusuga ibada godee toowa Atames mapoo goomegeli moso ee iyo gibadili, diba gooleedooso. Osoloso kei ma dokodooga Atames egeesi masi imapoo homodobia, diba gooleedooso. ³⁶ Esiga edebeeyo goo hamaga gamenee takalai tebile. Esiga niba kamanaga epedee hamapoo koodobie, osoloso goo tokenee hee na te. ³⁷ Osoloso niyo odoo hagee bia ee goo mauwe hamapoo iyado sibadeeso. Esino diayo ibada godee mapoo to tokenee takele. Osoloso diayo ibada godee mapoo goomegeli moso ma kulodu bi hee heli tele. ³⁸ Esiga Demetiliyus nobolo, osoloso nayo gowe odoo sabolo, goo meedili moso mapoo dileso nibada goo meedilei tekepo. Bei, goo meedili odoo osee doso. ³⁹ Esino nimapoo goo hee maga to kalai mologa, mosobia oso to keli beeamo omapoo toshibilei tekepo. ⁴⁰ Esiga iba susuga obeeamo. Epei iyo goo moodoo hamapoo Loum odoo oso imapoo tokenee nei teneeyaga. Esiga Loum odoo oso imapoo goo egeesee moodooga, iba iso nediliyo pidilei eli agalaime. Bei, epei iyo kamana goo eyo bei mauwe,” diso. ⁴¹ Osoloso mosobia gamaleeyo tou teli odoo oso to hagee takoloso koodobuloso mosobia odoo diba diadee diso.

20

Poloye Makedonia mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo di

¹ Epeses mi mapoo kamanali goo toowa poudoo oso koodobume, Poloye tei telaga odoo susuga gilimadooso. Poloye diba gilimadoloso dimapoo pidi to takoloso see Makedonia mi mapoo dulone emegeidi to takaso. ²⁻³ Yayo Makedonia mi toowa ma kulodu silone, mi omapoo tei telaga odoo oso debei mapoo dibada tei too kibilame dimapoo pidi to takaso. Osoloso see Akaya mi mapoo dileso badolone a bakadio hedebe di poogooso. Osoloso Polo a bakadio hedebe di Akaya mi mapoo poogoloso, see Silia mi mapoo dalo soowoolame badoboome, Yu odoo

oso yo wooloomalame to mou duso. Esino yo goo egee duloso Akaya mi maga du toloso dilega, see Makedonia mi mapoo wedi dileso du toloso Silia mi mapoo dilei diso. ⁴ Esiga odoo hagee bia oso Polobolo diadeeso, Pilusuwo owolo Sopata, yo Beleya mi mapoo badeli. Osoloso Tesalonika odoo, Alistakus dio Sekundus, osoloso Delebe odoo Gaiyus, osoloso Timoti. Osoloso Asia mi toowa odoo Takikus dio Tolopimus dio. ⁵ Esiga odoo hagee bia oso malalo dileso Tolowasee mi mapoo iba balaga meleeso. ⁶ Esememe iba mili dileso Pilipai mi mapoo dobolone, Isipi mi maga peegoo peledaba beeamo gooleebugu wo nali omapoo debeiso. Osoloso wo ne beeamo ee poogoloso, Pilipai mi maga du toowa toloso Tolowasee mi mapoo dalo soowoolone, abei domo mapoo beeamo dee tiadoo poogooso. Osoloso Tolowasee mi mapoo dileso odoo hagee bia tugodoloso mi omapoo dobolone beeamo 7 poogooso.

Poloye Tolowasee mosobia odoo mapoo Godeeyo to hamameedee taka

⁷ Iba Tolowasee mi mapoo dobolone, Sadee toowa beeamo mapoo Yesu gooleebugu wo nalame tei telaga odoo susuga sabolo hodobo mooloogoodooso. Esememe Poloye mooloogoodoo mapoo Godeeyo to takaso. Esino Polo yo mi beeamoga mi hee mapoo dilame badolone, gesi omapoo Godeeyo to sage taka gesi domo mapoo koodobiaso. ⁸ Esememe iba moso egi doko tegei debi pooba gooboogoo ma kulodu keme bei pegiga magoloso dobolone, Polowo to duluga meleeso. ⁹ Moso ee ma kulodu giso kadiga hee Yutikus, poo osulu mapoo dokodoo badebeiso. Yo Poloye Godeeyo to sage takeme ee dulone badolone, tilasapoo meleeso. Yo egeesee tilasapoolone moso dokodooga miyomoo homodobiaso. Yo miyomoo homodobume, edebeeyo meilesosyo toloso egeino, yo olo tana. Bei, moso egee dia egi doko tegei. ¹⁰ Osoloso Polo yo miyomoo meilesos ebisomiyomoo tugusaloso, yo toloso badolone egeesee takaso, “Goo haga na koude. Yo see gie badeli toso,”

* **20:11:** Odoos aboso egeesee takeliso, “Beeamo omapoo Polo diayo Yesu gooleebugu wo neso,” diso.

diso. ¹¹ Osoloso Polo see moso dokodoo peleso nei naloso*, see tobu Godeeyo to takemelee ososee mi beameso. Osoloso see gesikolodee mapoo mi egee poogoloso diso. ¹² Esemé odoo susuga oso giso kadiga Yutikus ee gie badeli teme, goomoga sabolo o mosopoo ido diso.

Polo diayo Tolowasee mi maga Miletus mi mapoo di

¹³ Osoloso iba Tolowasee mi maga Asos mi mapoo dilame doboome, Poloye egeese takaso, “Niba malalo du toowa toloso Asos mi mapoo dalo soowee. A mili dileso Asos mi mapoo nibada du mapoo ka dabagalaiya,” diso. ¹⁴ Esemé iba du maga soowooleso Asos mi mapoo yo tugodoloso, yo see du ma kulodu dabagaso. Osoloso see amaga Mitilene mi mapoo dalo soowaso. ¹⁵ Osoloso see mi beeamome, Mitilene mi maga see Kiyos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, see mi beeamome, du toowa toloso Samos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, mi beeamome, see du toloso Miletus mi mapoo dalo soowaso. ¹⁶ Esino Polo yo see Epeses mi mapoo dilei goomegele. Bei, yo Asia mi ee saga poogoo dileso, Yolusalem mapoo Pentikos wo ne beame mapoo badalame goomogaso.

Poloye Epeses sosee wiligi odoo tebisa sabolo to kei

¹⁷ Esiga Polo Miletus mi mapoo badolone, Epeses sosee wiligi odoo tebisa oso yo agalame sibilame to teneeso. ¹⁸ Osoloso Epeses sosee wiligi odoo tebisa oso yayo badebei mapoo sibateme, yayo dimapoo egeese takaso, “Niba ayo beame susuga nibolo Asia mi mapoo badolone goo tomo silee gooleedooso. ¹⁹ A beame susuga ma kulodu Godeeyo tou talai mapoo koo goweli. Egeeseelone mawo nediliyo dokodoo koo poudoomo sili. Osoloso Yu odoo oso a wooloomalame dala teneme, ee ma kulodu didawo sabolo Godeeyo tou tomo sileeso. ²⁰ Esiga ayo niba pidilame ebilega Godeeyo goo susuga nimapoo woola taka, niba gooleedooso. Egeeseelone ayo goo hee mada koo mageli. Esino odoo susuga goologoodoo toowa ma kulodu, osoloso nibada moso ma

kulodu, Godeeyo goo susuga ee nimapoo takeliso. ²¹ Esiga a Guliki odoo sabolo, Yu odoo sabolo, oso goo goolee su wuduloso Godee mapoo bidigadoloso ibada Lodee Yesu mapoo tei talame to takaso.

²² “Esiga a Dio Tei eyo to mapoo mesiloso Yolusalem mapoo dileiso. Esino omapoo dileso badoga, amapoo goo peledabalai, a gooleede. ²³ Esino goo hedebe hagoono a gooleedooso. Ayo mi susuga mapoo siloga, Dio Tei oso ayo dala talai goo sabolo, neliga moso ma kulodu husalai goo sabolo, amapoo eligiliso. ²⁴ Esiga mo gie badeli haga koo gooleeso. Esino a hedebe Lodee Yesuye amapoo tou tenee susuga ee temeleso hosudalai dia gooleeso. Tou hagee to tekepo Godeeye mesilone wulayo pidi goo odoo mapoo takalai oso.

²⁵ Esiga a nima kulodu Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo sileeso. Esino nima kulodu odoo heeso a see agalaime. ²⁶ Esiga epedee ayo nimapoo taka, nima kulodu odoo heeso gie badeli telega, dou mi mapoo duga, mo goo toke-nee nee. ²⁷ Bei, ayo goo susuga Godeeye taka goo ee niyo gooleedalame olo takaso. ²⁸ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee. Egeeseelone Dio Tei oso nimapoo tenee sipi be hu masi medee bamelee. Esiga niba sipi be hu bali odoo masi dobolone, Godeeyo sosee ma kulodu debeli odoo medee bamelee. Bei, Godeeyo owolo Yesuye ta maga o sosee ma kulodu debeli odoo ee tooso. ²⁹ A gooleedooso, a di mapoo hamamee, gamenee eligili odoo oso nimapoo sibilesi tei telaga odoo mapoo dala tenelaiso. Gamenee eligili odoo hagooso dobu so masi sibilesi sipi be hu masi wooloomaloso nalaiso. ³⁰ Osoloso nima kulodu nibada odoo abo oso tebisa-losi tei goo ee see bidigaloso gamenee goo ee takomo silesibileiso. Egeeseelone diayo niba domo puloso tei telaga odoo abo ee peegoo gilimado dileiso. ³¹ Esiga niba to hagee goolee sabolo dobolone, medee bolone debee. Bei, ayo dugo baka-dio hedebe di ma kulodu beame susuga, osoloso gesi susuga mapoo goo hamapoo nimapoo pisa sabolo eligimo sileeso. Esiga ayo eligi goo hagee na boobado bigi!”

³² “Esiga epedee ayo niba Godeeyo dee mapoo ibedileiso. Osoloso Godee yayo sooloo dolone pidi to tekepo maga nibada tei too kibilame kitulugu tenelaiso. Osoloso to oso nibolo, osoloso Godeeye hesiga odoo susuga mapoo gie badeli tenelaiso. ³³ Esiga niba goolee, ayo nibolo silee mapoo, a odoo abo dia bi sabolo, molee sabolo, osoloso dugo tekepo kali bi sabolo ogoloso bi ee talame koo gweli. ³⁴ Esino niba olo gooleedooso, ayo goomoga goo sabolo, osoloso abolo silesibi odoo oso goomoga goo sabolo tebilame tou kitulugu sabolo teliso. ³⁵ Esiga a beame susuga ma kulodu egeesi goo maga niba see eligimo sileeso. Egeesee maga niyo tou tolone dobolone, odoo kitulugu mauwe pidimo silesibilame. Bei, Lodee Yesuye to egeesee takaso, “Teneli beame omapoo goomoga toowa oso moloso, esino teli beame omapoo goomoga pepooko oso moloso,” diso. ³⁶ Poloye to hagee takoloso koodobuloso dibolo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone dokodoo takaso. ³⁷⁻³⁸ Osoloso diba susuga pupisigaso. Bei, Poloye dimapoo taka, “Niba see a agalaime,” deme. Osoloso hamamee Polo bolomaloso adameleso, diba yibolo du dali mapoo mouso.

21

Poloye Yolusalem mapoo di

¹ Iba Miletus mi maga dilame du dali mapoo meileso, du toowa mapoo tebisaloso, dila poogolone, Epeses sosee wiligi odoo dimapoo emegeidi to takaso. Osoloso Kos mi te mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso beame hee mapoo see Lodes mi te mapoo dileso peledoboloso, see abaga Patala mi mapoo diso. ² Iba Patala mapoo dileso egeino, du toowa Ponesia mapoo dilame molo egeiso. Esememe iba du omapoo daboogoloso diso. ³ Osoloso iba Saiples mi te dobusu dokolo poogoloso, see Silia mi Taya mapoo diso. Bei, du toowa eyo kulodu bi ma mubiyodoo malame. ⁴ Iba omapoo dileso tei telaga odoo abo ogoloso, dibolo beame 7 debeiso. Iba dibolo omapoo doboome, Dio Tei oso eligi maga diayo

Polo mapoo Yolusalem mapoo na diye, dee takemeleeso. ⁵ Esino iba Taya mi mapoo dobosoo see dilame bei mooloogooso. Esememe tei telaga odoo susuga sobo sabolo, holaiso sabolo, iba du dali mapoo gilimado mouso. Osoloso omapoo iba hodobo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone dokodoo takaso. ⁶ Iba takoloso du ma kulodu tebisaloso dulone emegeidi to takeme, diba see dia moso wedi diadeeso.

⁷ Iba Taya mi amaga see Tolemais mi mapoo diso. Mi omapoo tei telaga odoo abo tugodoloso, dibolo beame hedebe badebeiso. ⁸ Osoloso beame hee mapoo iba Tolemais mi poogoloso see Kasalia mapoo diso. Iba omapoo odoo to tekepo takeli Pilipiyo moso mapoo dabalame diso. Pilipi yo daga odoo pidili dikon odoo 7 hesia eyo kulodu hee yoso. ⁹ Egeesee ma kulodu Pilipiyo owolo sobo obuo bakadio bakadio di, diba Godeeyo to tosili odoo debeiso.

¹⁰ Beame abo omapoo doboome, Godeeyo to tosili odoo Agabus Yudiya maga simiso. ¹¹ Yayo sibilesi Polowo gudu tamagoloso see eyo nediliyo o dee sabolo o homo sabolo tialoogoloso egeesee takaso, “Dio Tei oso egeesee takooso, ‘Yolusalem mapoo debeli Yu odoo oso gudu sodu ti oso ama hageesi tialoogoloso magoloso Yu dele poogoo odoo mapoo tenelaiso,” diso.”

¹² Ibolo osoloso omapoo debeli odoo abo sabolo goo hagee duloso, Polo mapoo howolone egeesee takaso, “No Yolusalem mapoo na diye,” dee takemeleeso. ¹³ Esino Poloye imapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga niyo pupusiga sabolo amapoo goohele ka tonowala? A Yolusalem mapoo tiso tialoogoloso magalai goo hedebe mapoo mopoodoo dele. Esino Yesuwo goo maga talai sabolo mopoodoo dooso,” diso. ¹⁴ Osoloso ee ma kulodu iba yayo Yolusalem mapoo dilei hamaga taka eli egele. Esiga haga na goolee doloso egeesee takaso, “Hagee Lodeeye goomoga goo daga, goo hagooso peledabalai tekepo,” diso.

¹⁵ Iba goo hagee koodobuloso, ibada bi toloso Yolusalem mapoo diso. ¹⁶ Iba Yolusalem mapoo sibilesi peledoboome,

tei telaga odoo abo oso ibolo iba Kasalia maga sibadee odoo oso iba Nasoneeyo mosopoo iyado diso. Yo Saiples mi te mapoo badeli. Osoloso yo daga hoogoo tei toloso badebeiso.

¹⁷ Iba Yolusalem mapoo dilesa peledoboome, tei telaga odoo oso iba ogoloso dia goomogaso. ¹⁸ Osoloso omapoo tialoso beame hee mapoo Polobolo hodobo Yemes agalame diso. Esem e iba omapoo dilesa egeino, sosee wiligi odoo susuga oso yibolo badoboome egeiso. ¹⁹ Osoloso Poloye diba ogoloso, dimapoo emegeidi to takoloso, Godeeye yimaga Yu dele poogoo odoo mapoo goo toowa moodoo susuga ee medee oposususo.

²⁰ Osoloso diayo goo hagee duloso Godee mapoo dia goomogaso. Esem diayo Polo mapoo egeese takaso, “Emegei, nayo mi hagee ege. Yu odoo susuga oso olo tei telagas. Esino diba see Moseseeye eligi goo ee dadalai ono goo toowa deliso. ²¹ Osoloso odoo aboso dimapoo nee goo maga gamenee takolone egeese takaso, ‘Poloye Yu odoo mi abo mapoo debeli dimapoo takolone: Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso holaiso kolo koolai goo sabolo, osoloso Yu odoo ibada adaga dia goo abo sabolo na deede, dee takomo silo,’ diso. ²² “Esiga goo diayo du hagee tei goonee daga, iyo kasee moodoolaisomo? Bei, diayo no hamapoo peledaba duga, namapoo kamanalaiso. ²³ Esiga no iyo goo takooga, no goo hagee medee te. Goo ee ma kulodu sosee eyo kulodu odoo bakadio bakadio di oso tou hee talame Godee mapoo to magooso. ²⁴ Esino diayo Godeeyo tou tomo silee beame oso koodobilei koola toobooso. Esiga no diayo tei moso mapoo wudu walame mopoodoo dalame duga, no dibolo diye. Osoloso diayo mopoodoo oso koodobuoga, niba susuga Moseseeye eligi goo ee dodolone, Godee mapoo emegeidi bi tenee. Esino nayo diayo emegeidi bi tenee ee eyo nei molee tenee. Osoloso goo susuga hagee koodobuoga, diayo wudu walai tekepo. Esiga nayo goo hagee medee deedeega, Yu odoo susuga oso ogoloso, diayo no Moseseeye eligi goo ee deedeemo silo dee gooleedalaiso. Osoloso diayo nee

goo maga taka du ee tei goonee dee gooleedalaiso. ²⁵ Esino goo hagee Yu dele poogoo tei too odoo dibada goonee. Bei, iyo dimapoo to hogugu olo teneeso. Osoloso iyo to hogugu ee ma kulodu egeese hoguguso, ‘Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne, osoloso odoo hee mapoo giba na ne,’ diso.”

²⁶ Osoloso beame hee mapoo Poloye odoo bakadio bakadio di gilimadoloso wudu walame mopoodo dalai beame bei mooloogooso. Esem Poloye tei moso mapoo peleso wiligi odoo taba mapoo egeese takaso, “Iba beame 7 ee ma kulodu mopoodoo koodobuloso, hamamee Godee mapoo emegeidi bi tenelaiso,” diso.

Polo neliga moso mapoo todilame too

²⁷ Osoloso beame 7 hagee koodobilei koola tooboome, Yu odoo abo Asia mi maga sibadee odoo oso Polo tei moso kulodu badoboome egeiso. Osoloso diayo mosobia ee ma kulodu kamanali goo toowa poudoloso Polo tooso. ²⁸ Osoloso diayo toso agadigilone egeese takaso, “Isalael odoo, niyo iba pidi! Odo hagooso mi susuga mapoo silone, Moseseeye eligi goo sabolo, Isalael odoowo goo sabolo, osoloso ibada tei moso sabolo maga gameenee takeliso. Osoloso epei Guliki odoo ee ibada tei moso mapoo ido pala oso ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee paso,” diso. ²⁹ (Yu odoo hagee bia oso Yu dele poogoo odoo Epeses mapoo badeli, Tolopimus, Polo dio Yolusalem mapoo silee ogoloso, diayo goolee, Poloye yo dibada tei moso mapoo ido palabele dolone egeese taka.)

³⁰ Osoloso Yolusalem odoo susuga oso dia komonolone, hodobo hoguo sibleso Polo tei moso maga peegoo pupumo dilesa, tei moso osulu saga kisiso. ³¹⁻³² Osoloso diayo Polo wooloomalame debeiso. Esino Loum ha teli wiligi odoo taba Yolusalem mapoo kamana goo ee duloso, ha teli odoo sabolo, osoloso dia gibadili odoo sabolo gilimadoloso, odoo mooloogoodoo mapoo saga hoguga sibadeeso. Esem odoo Polo woomelee

ha teli odoo oso sibadee ogoloso, omapoo koodobiaso.

³³ Osoloso ha teli wiligi odoo taba oso Polo toloso, o odoo oso ki ti bakadio oso tialeegee doloso, yayo Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Odo hagee ogumo? Osoloso yo goo tokenee kasee toga ka woolaiyo?” diso. ³⁴ Osoloso odoo susuga oso goo opusomo opusomo di takolone to neligidi takaso. Egeeseelone ha teli wiligi odoo taba oso dia to medee tele. Esiga o odoo mapoo Polo toloso, Polo yo ha teli odoowo mosopoo ido di, diso. ³⁵⁻³⁶ Hateli odoo oso Polo dia moso mapoo todime, odoo abo oso hamamee sibulone, to neligidi egeesee takomo sibadeeso, “Yo wooloome! Yo wooloome!” diso. Osoloso Polo yo bo maga palame tobudume, ha teli odoo oso yo imado palaso. Bei, edebeeyo Polo wooloomalame dia alabume.

³⁷⁻³⁸ Esino ha teli odoo oso Polo dia moso kulodu ido dilame doboome, Poloye ha teli wiligi odoo taba mapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo to takalai tekepowa?” diso.

Hateli wiligi odoo taba oso Poloye yimapoo Guliki toso taka duloso egeesee takaso, “No Guliki to kasee gooleedoowo? Ayo goolee, no Isipi odoo beame hee hamamee hagoo ibada gamalee odoo sabolo hatomo silone odoo wooloomali odoo 4000 gilimadoloso miwe poogoo mapoo gilimadodi odoo oso beledde.”

³⁹ Esino Poloye egeesee takaso, “Odo egee anee. A Yu odoo Kilikia mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo badeli. Mo mi hu toowa moloso. Esiga ayo odoo susuga hagee bia mapoo to takalai tekepowa?” ⁴⁰ Esem ha teli wiligi odoo taba oso Poloye to takalai soowa, dee takeme, yo toboloso bo mapoo tobudulone, odoo to koodobilame odoo mapoo dee wabisaso. Osoloso odoo susuga oso to koodobuloso doboome, yayo Hibulu toso dimapoo to takalai bei mooloogooso.

22

Poloye Yu odoo mapoo o goo taka

¹ Poloye to takalai bei mooloogolone egeesee takaso, “Ma dio, ei dio, osoloso molo dio, niba ayo mawo pidi to takooga, medee dui!” diso. ² Osoloso Yu odoo

Poloye dia Hibulu toso taka duloso, to koodobuloso medee dobolone dumeleeso. ³⁻⁴ Poloye egeesee takaso, “A Yu odoo Kilikia mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo soomagoo. Esino Yolusalem mi hamapoo badolone kawudooso. Osoloso Gamaliyoye a eligime, ayo ibada amawe diayo tei magoo medee gooleedooso. Esino epei niyo goolee Godeeyo tou bele dolone, komonolone a wooloomalame ka seeso. Osoloso daga a see goo ee Godeeyo tou bele dolone, ayo kitulugu toowa magolone, Yesu mapoo tei telaga odoo wooloomalame dimapoo dala toowa teneliso. Osoloso ayo giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso ma kulodu huyaseliso. ⁵ Osoloso tei moso wiligi odoo taba sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, oso mo goo hagee diba gooleedooso. Bei, diayo tei telaga odoo Damasko mapoo debeli toloso neliga moso mapoo toosoolame, amapoo to hogugu tenelone egeesee takaso, ‘Niba dilesa Damasko wiligi odoo tebisa mapoo to hogugu tenelone, tei telaga odoo toloso Yolusalem mapoo iyado sibadee, diba dala toowa talame,’ diso.

⁶ “Ayo egeeseemo silone, beame heeso Damasko mi mapoo tei telaga odoo talame diso. Domo mapoo osoko oo domo mapoo Damasko mi koola mapoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu sibilesa a tooso. ⁷ Esem a mi mapoo homodobuloso tiamolome, toso egeesee takeme duso, ‘Solo, Solo, nayo kasee maga amapoo dala ka tonowala?’ diso.

⁸ “Esem ayo nei yimapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, no ogumo?’ Yayo nei egeesee takaso, ‘A Nasalet odoo, Yesu. Nayo tei telaga odoo dimapoo dala egee tenemolo ee nayo amapoo tenemoloso,’ diso. ⁹ Ee ma kulodu odoo abolo diadee diba gadeebugu egeiso, esino to yayo taka medee dule.

¹⁰ “Esem ayo egeesee takaso, ‘Lodee, ayo ogoo goo talaisomo?’ diso.

Esem Lodeeye amapoo nei egeesee taka, ‘No toboloso Damasko mi mapoo di. Mi omapoo ayo goomoga goo nayo talai ee takalaisy,’ diso. ¹¹ Esino gadeebugu oso mo howo sime, odoo abolo diadee

oso Damasko mi mapoo dulone, mo dee mapoo toloso ido diso.

¹² “A Damasko mapoo dileso peledo-boome, odo hee Ananayaseeye a agala simiso. Yo Moseseeye eligi goo ee medee dodomo sili odo. Osoloso Yu odo Damasko mi omapoo debeli oso yo tekepo odo, dee takeliso. ¹³ Osoloso yayo sibilesa ama koola hapoosee tobudulone egeese takaso, ‘Solo, emegei, no see tobu ege!’ diso. Esemee epedee omapoo mo howo see tekepo poome, ayo yo egeiso.

¹⁴ Esemee yayo amapoo egeese takaso, ‘Ibada amawe dia Godeeye goomoga goo ee gooleedalame, yayo no olo hesiaso. Osoloso nayo odo tekepo Keliso ogoloso o to medee dulame. ¹⁵ Esiga nayo o goo ee odo susuga mapoo nayo du sabolo, osoloso nayo egei sabolo, yiligamo sileiso. ¹⁶ Esiga no ogo bamalala? No saga toboloso howomoo howo sawidi. Osoloso Yesu mapoo takee, yayo nee tokenee hapoloso boobado bigilame,’ diso.

¹⁷ “Hamamee a Yolusalem mapoo wedi dileso tei moso mapoo dokodoo takomolome, Lodeeye mo howo opusomo diso. ¹⁸ Mo howo opusomo deme, Lodeeye amapoo to takomolome egeiso. Egeeseelone yayo amapoo egeese takaso, ‘No saga toboloso Yolusalem poogoo di! Bei, odo hamapoo egee do oso, nayo mo goo takemelee duloso, tei talai megona,’ diso.

¹⁹ “Esino ayo Lodee mapoo nei egeese takaso, ‘Odo susuga, diba gooleedooso, ayo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odo toloso neliga moso kulodu toosooli, osoloso diba wooloogali goo ee. ²⁰ Osoloso diba gooleedooso, nee tou teli odo, Sitiben, woolooma beame mapoo a badebeiso. A dibolo goo goolee hedebe diso. Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoo ayo bameleeso.

²¹ “Esino Lodeeye amapoo egeese taka, ‘No epedee di. Bei, no ayo mi hamaga eli sage Yu dele poogoo odo oso debeli mi mapoo diye dalaiso,’ diso.”

²² Osoloso Polo daga o to bei mooloogoloso takomo silee domo mapoo odo mooloogoodoo oso o to medee dulone debeiso. Esino see yayo Yu

dele poogoo odoowo goo takomolome, diayo duloso komonolone to neligidi egeese takaso, “Wolome! Wolome! Yo mipoo hamapoo badalai tekeponee!”

²³ Egeeseelone diayo to neligidi takolone, kamana goo eligilone, dia kekeisu dugo tigadoloso mogoukee deeso keese doloso dokodoo togobuguso. ²⁴ Esemee ha teli wiligi odo taba oso Polo dibada mosopoo ido dileso wosolone, yo ka woolame o odo mapoo takaso. Bei, odo mooloogoodoo oso Polo mapoo komonolone, to neligidi taka goo eyo bei Poloye yimapoo takalame yo goomogaso. ²⁵ Osoloso ha teli odo oso Polo woolame, ki tiso o dee homo mapoo tialogo molome, Poloye ha teli odo ee gibadili hee koola mapoo tobudume, yimapoo egeese takaso, “Esiga nibada tei magoo oso takolone, niyo tei Loum odo goo mauwe mosoowe weeye, dee taka molosomo? Haye! Mauwe. Bei, niyo mo goo medee meedile,” diso.

²⁶ Esemee ha teli odo ee gibadili oso to hagee duloso, dileso o wiligi odo mapoo egeese takaso, “Nayo goo tomo silee gooleedooso? Bei, odo hagee tei Loum mi mapoo badeli. Esiga ibada teiso egeese takooso, ‘Loum mi mapoo badeli odo ee mosoowe goo mauwe woolai tei,’ deliso, diso.”

²⁷ Esemee dibada wiligi odo taba yo dio dulone, yayo Polo mapoo dileso egeese takaso, “Nayo amapoo takee, no tei Loum odoowo?”

Poloye nei egeese takaso, “O, a tei Loum odo,” diso.

²⁸ Egeeseeme ha teli wiligi odo taba oso nei yimapoo egeese takaso, “A tei Loum odo dalame, nei molee toowa magooso.”

Esino Poloye yimapoo egeese takaso, “A tei Loum odo dalame nei molee toowa ka magele. Bei, a soomagoo beame mapoo a tei Loum odo paso,” diso.

²⁹ Esemee ha teli odo oso Polo woolame dobolone, to hagee duloso peegoo diadeeso. Osoloso dibada wiligi odo sabolo dia ebigaso. Bei, diayo tei Loum odo ki tiso tialogoloso woolame seme.

Polo o goo meedilame Yu odo oso to mou mapoo ido pala

³⁰ Osoloso beame hee mapoo ha teli wiligi odoo taba oso Polowo goo medee gooleedalame, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, to meilame gilimaso. Osoloso diayo Polo ki tiso tialogoo puobuguloso, odoo mooloogoodoo dia mudugiyopoo tebidiso.

23

¹ Osoloso Poloye wiligi odoo tebisa oso mooloogoodoo mapoo bolone egeesee takaso, “Emegei, ayo badebei beame susuga mapoo, a Godeeyo howo woola silone, mo sooloo ma kuloduga goo goolee oso goolee ayo tomo sili goo ee tekepo gooleeso,” diso. ² Esemee tei moso wiligi odoo taba Ananayaseeye to hagee dulo, odoo abo Polo koola ogolone debi dimapoo egeesee takaso, “Polo maga mapoo wee!” diso. Esemee odoo heeso Polo maga mapoo weiso. ³ Esino Poloye Ananayas mapoo egeesee takaso, “Nayo a wei eyo nei Godeeye no woolaiso. Esiga no goo goolee bakadio gweli odoo. Bei, nayo Moseseeye tei magoo sabolo mo goo meediliso. Esino epedee nayo a wei oso no tei magoo gababiaso,” diso.

⁴ Esemee Poloye tei moso wiligi odoo taba mapoo egeesee takeme, odoo Polo koola ogolone tebisa melee oso nei egeesee takaso, “Nayo Godeeyo tei moso wiligi odoo taba mapoo to egeesee na takee!” diso.

⁵ Poloye nei egeesee takaso, “Emegei, odoo hagee tei moso wiligi odoo tobagodi, a gooleede. Godeeyo to booka mapoo hogugu hagooso, ‘Nibada odoowo wiligi odoo taba mapoo to tokenee na takee,’ diso.”

⁶ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulodu Poloye Sedisi odoo abo sabolo, osoloso Pelisi odoo abo sabolo egeiso. Esemee yayo to neligidi egeesee takaso, “Emegei, a Pelisi odoo, osoloso mo ma nose Pelisi odoo. Esino ayo odoo wedia maga hogogabilei goo mapoo tei teme, goo meedili mapoo todilesa hagee badoso,” diso. ⁷ Esemee Poloye egeesee takeme, mooloogoodoo abo puloso toso agadigaso. ⁸ Bei, Sedisi odoo diba toloso hogabilei

goo mapoo tei koo teli. Osoloso diayo tei tolone, Godeeyo momaiye sabolo dio sabolo mauwe, dee takeliso. Esino Pelisi odoo susuga goo hamapoo tei teliso.

⁹ Esemee ee ma kulodu wiligi odoo oso mooloogoodoo abo puloso toso dia agadigaso. Osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoo abo Pelisi odoo dia mooloogoodoo ee ma kulodu badeli oso toboloso kitulugu sabolo egeesee takaso, “Iba odoo hamapoo goo tokenee koo ogo. Iba gooleede, dioso o, Godeeyo momaiye oso yimapoo to taka molodoo,” diso. ¹⁰ Esemee toso agadiga toowa deme, Pelisi odoo sabolo Sedisi odoo sabolo abo puloso, biliga toowa bei mooloogooso. Osoloso ha teli wiligi odoo taba oso o odoo mapoo Polo wooloomeyaga, dibada mosopoo ido diye diso.

¹¹ Osoloso gesi mapoo Lodee sibilesa, Polo koola ogolone tobudulone egeesee takaso, “No haga na ebi! Nayo Yolusalem mapoo mo goo taka egeesi masi Loum mapoo mo goo takalaiso,” diso.

Yu odooso Polo wooloomalame to magoo

¹² Osoloso gesikolo Yu odoo aboso Polo wooloomalame to kitulugu magolone egeesee takaso, “Iyo Polo wooloomel-ega doga, nei sabolo howo sabolo nalaima. Esino iyo yo wooloomaloso, nei sabolo howo sabolo ka nalai,” diso.

¹³ Mooloogoodoo ee ma kulodu, Yu odoo 40 egeesi masi oso to egee ka magoo.

¹⁴ Osoloso diayo dileso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, dimapoo egeesee takaso, “Iyo Polo wooloomalame to kitulugu olo magooso. Esiga iba nei sabolo howo sabolo nelega doso. Osoloso Polo wooloomaloso hamamee nei sabolo howo sabolo ka nalai. ¹⁵ Esiga niyo ha teli wiligi odoo taba mapoo to hagee todilei, iba goomogoso. Niyo yimapoo egeesee takee, ‘Nayo Polo toloso hamapoo ido sibe, iyo yimapoo woosalaiya,’ diso. Esino iba eli domopoo bameleso Polo siboga, yo wooloomalaiso,” diso.

¹⁶ Esino Polo o besiga oso to hagee dulo, ha teli odoowo moso mapoo dileso, Polo ogoloso yo wooloomalame to magoo

yimapoo takaso. ¹⁷ Osoloso Poloye ha teli odo gihadili gilimadoloso yimapoo egeesee takaso, “Mo besiga hagooso nibada wiligi odo taba mapoo to toodagalame simina, esiga yimapoo ido di,” diso.

¹⁸ Esem ha teli gihadili odo oso Polowo besiga ido dileso, o wiligi odo mapoo egeesee takaso, “Neliga moso ma kulodu badeli Poloye a idoloso o besiga hagee namapoo ido sibena. Bei, yayo namapoo to toodagala simigona,” diso.

¹⁹ Osoloso wiligi odo taba oso Polowo besiga dee mapoo toloso, obusomo peegoo ido dileso dobolone, yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo ogo goo takalame ka simiyo?” diso.

²⁰ Esem Polo besigaye nei egeesee takaso, “Yu odo abo diba goomogogona, godigi dibada wiligi odo tebisa oso to mou mapoo nayo Polo ido dilame. Osoloso omapoo diayo Polo mapoo see woosalai doloso gamenee takalaso. ²¹ Esino no dia to mapoo tei dee na see! Egeeseelone, no Polo omapoo na ido di. Bei, odo bei, 40 egeesi eli domopoo yo wooloomalame dabalaso. Esiga odo hagee bia to kitulugu magoloso Polo wooloomalame nei sabolo howo sabolo nalai teyuloso doso. Esiga diba olo mopoodoo doloso nayo to nei taka dulame doso,” diso.

²² Osoloso wiligi odo taba oso Polowo besiga diye dolone, yimapoo egeesee takaso, “Nayo dileso odo mapoo takolone, nayo amapoo taka goo ee ayo takago, dee na takee,” diso.

Polo Kasalia mapoo todi

²³⁻²⁴ Osoloso ha teli wiligi odo taba oso ha teli odo gihadili bakadio gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba epedee Polo Kasalia mapoo ido di. Omapoo dulone, odo 200 kaiya talaga sabolo, osoloso odo 200 tio talaga sabolo, osoloso odo 70 be hosee maga dilei toloso, Kasalia mapoo dilame mopoodee. Niba egeesee mopoodoo doloso, epei gesi odo susuga tiesaga, Kasalia mapoo ka dilei. Niyo egeeseelone, Polo mapoo be hosee hee yimapoo tenee, yo gamalee odo Peliks

mapoo medee ido dileso peledabalame,” diso.

²⁵ Egeeseelone yayo gamalee odo Peliks mapoo to hageesee hoguguso:

²⁶ Emegei, gamalee odo Peliks hu toowa too, a Kolodias Lusiyas,

²⁷ Yu odo oso odo hagee toloso wooloomalame seeso. Esino yo tei Loum odoogo di duloso, ayo mo odo sabolo yo toloso mada peegoo ido diso. ²⁸ Osoloso ayo o goo dulame, Yu odoowo wiligi odo tebisa diayo to mou mapoo ido diso. ²⁹ Yu odo oso taka Poloye dibada tei magoo gababiaso, diso. Esino yayo Loum odoowo tei toowa magoo gababile. Esiga yo wooloomalai o, neliga moso ma kulodu husilei yimapoo goo hee mauwe. ³⁰ Esino Yu odo abo oso Polo wooloomalame mopoodoo doo duloso, yo namapoo ido diye, diso. Osoloso ayo Yu odo abo sabolo namapoo diye diso, diayo yo gowe goo ee takalame. Mo to oso.

³¹ Osoloso gesi ha teli odo oso dia wiligi odoowo to duloso, Polo Kasalia mi mapoo ido dulone, eli domopoo Antipatilis mi mapoo sibilesa peledabaso. ³² Beame hee mapoo be hosee maga dili odo oso Polo Kasalia mi mapoo ido dumolome, ha teli odo abo Yolusalem mapoo wedi diadeeso. ³³ Odo be hosee maga dili oso Kasalia mapoo sibilesa peledoboloso, gamalee odo Peliks mapoo dia wiligi odo taba oso to hogugu teneeso. Osoloso Polo yimapoo teneeso. ³⁴⁻³⁵ Esem gamalee odo oso to hogugu hagee hesigaloso, Polo mapoo egeesee takaso, “No mi kamapoo badeliyo?” Esino Poloye yimapoo egeesee takaso, “A Kilikia mi toowa mapoo badeli,” dee takeme, yayo nei egeesee takaso, “Odo namapoo kamalani hamapoo peledobooga, ayo nee goo meedileiso,” diso. Esem yayo o odo mapoo Polo Helodeeye moso toowa tegei mapoo ido dileso, medee bamelee, diso.

24

Yu odooso Polowo goo Peliksiyo howo

woola taka

¹ Beeame dee tiadoo poogoloso hamamee, tei moso wiligi odoo taba Ananayas sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa abo sabolo, Kasalia mapoo gamalee odoo Peliksiyo howo woola Polowo goo meedilame sibadeeso. Diayo sibulone, goo meedilei mapoo Polowo goo takalame, odoo hee Loumowo tei magoo gooleedoo odoo Teletulus ido simiso. ² Osoloso diayo goo meedili moso mapoo polomologa, Peliksiye Polo hamapoo sibeye, diso. Esem Poloye goo meedili moso mapoo sibilesa badoboome, Teletuluseeye Polowo goo takalame bei mooloogolone egeesee takaso, “Peliks, no ibada wiligi odoo hu toowa too. Bei, nayo ibada mi toowa bamologa, mesie ka doso. Osoloso goo tokenee susuga ee nayo pidi maga medee tekepo moodeliso. ³ Esiga iyo goo susuga ogoloso, namapoo emegeidi sabolo goomoga to sabolo ka takooso. ⁴ Esiga iyo namapoo hegi goo teneeyaga beeame sage nobolo to kalai koo goomogo. Esino ayo namapoo howolone ka taka, no wulo beeame deiyepo mapoo to hagee dui,” diso.

⁵ Osoloso Teletuluseeye egeesee takaso, “Odo hagee tokenee goo eligimo sili. Bei, yayo mi toowa susuga mapoo goo eligimo sili maga Yu odoo oso kamanaliso. Osoloso yinosee Nasalet odoo Yesu deedeeli dia wiligi odoo taba. ⁶ Osoloso yayo goo hee moodoso. Esino yayo ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee palame seme, iyo yo tooso. [Osoloso iyo ibada teiso o goo meedilame goomogaso. ⁷ Esino ha teli wiligi odoo taba, Lusiya-seeye kitulugu sabolo sibilesa Polo imaga ido diso. ⁸ Osoloso Lusiya-seeye Peliks namapoo sibilesa Polowo goo meediye doloso imapoo egeesee takaso.]* Esiga no nose Polo mapoo wosalo ogoga, to nei yayo taka duloso, nayo tei goo iyo Polowo goo taka duloso gooleedalaiso,” diso. ⁹ Osoloso Yu odoo abo Teletulubolo sibadee oso Peliks mapoo takolone egeesee takaso, “O, Teletuluseeye egee takoo tei takoo,” diso.

* **24:8:** 6-8: To hagee odoo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odoo aboso taka, Lukaye hogugule, odoo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

Goo meedi mapoo Poloye o goo eyo nediliyo taka

¹⁰ Osoloso gamalee odoo oso Polo no to takee neme, nei Poloye egeesee takaso, “Peliks, a gooleedooso, no dugo susuga ee ma kulodu ibada mi hamapoo badolone goo meediliso. Esiga ayo to nei namapoo takalai, a goomogo. ¹¹ Nayo medee dui. Nayo goo hagee odoo abo mapoo takooga, diayo namapoo goo hedebe hagoonosee takalaiso. Goo ee ayo Godeeyo hu poudalame, Yolusalem mapoo di beeame 12 poogoloso ka badoso. ¹² Esiga a Yolusalem mapoo badolone, Yu odoowo tei moso mapoo odoo hee sabolo koo agadigeli. Osoloso howo gisili moso ma kulodu, osoloso Yolusalem mi mapoo silone, odoo kamanalame koo moodeli. ¹³ Esiga Yu odoo hamapoo egee do oso mo goo namapoo to opusomo opusomo di taka goo susuga ee tei goonee. ¹⁴ Esino diayo taka eyo kulodu, goo heeno tei goo. Ee, ibada amawe dia Godeeyo hu poudalame, ayo Yesu mapoo tei teliso. Esino Yu odooso takeliso, Yesuwo goo eligi sabolo diayo eligi sabolo hedebeenee. Esino a Moseseye eligi goo sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoo oso to hogugu mapoo tei teliso. ¹⁵ Esiga Godeeye tekepo odoo sabolo tokenee odoo sabolo ta maga see hogabidilei goo mapoo Yu odooso tei toloso egee do, goo hedebe mapoo anosee tei teliso. ¹⁶ Esiga goo hageesee maga, a Godeeyo howo woola osoloso odoo howo woola goo tekepo talai goomegeliso.

¹⁷ “A Yolusalem poogoo dileso mi abo mapoo silone dugo abo poogooso. Omapoo siloso, see Yolusalem mapoo wedi simiso, bi mauwe odoo mapoo emegeidi bi molee tenelame, osoloso Godee mapoo emegeidi bi tenelame. ¹⁸⁻¹⁹ Esino a tei moso mapoo badolone, Godee mapoo emegeidi bi tenelai ee mopoodoo dolone badebeiso. Omapoo badolone, odoo susuga badele, osoloso kemenele. Osoloso ee ma kulodu Yu odoo oso sibilesa a egeiso. Esino dima kulodu, Asia mi maga sibadee Yu odoo oso mo

goo maga dia kamanaso. Esiga bei kasee maga odoo hagee bia hamapoo mauwe ka dosomo? Odo hagee bia oso sibilesa mo goo namapoo takalai tekepo. ²⁰ Esino odoo egee bia hamapoo mauwe. Esiga Peliks, nayo Yu odoo hagee do mapoo woosalai tekepo, diayo a Yolusalem mapoo dibada wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido peleso dogo, mo goo tokenee edebeeyo egei ee takalai tekepo. ²¹ Esino ayo goo hedebe hagee diayo to mou ma kulodu to kitulugu sabolo egeesee taka, ‘Esino niyo wedia maga see hogogabilei mapoo tei teme goo ka meedisoo,’ diso.”

²² Esino Peliks yo Lodeeyo goo ee olo duloso badebeiso. Osoloso odoo mooloo-goodoo mapoo egeesee takaso, “Iba Polowo goo meedilei epedee hamapoo koodobileiso. Esiga see ha teli wiligi odoo taba Lusiyas siboga, Polowo goo see meedileiso,” diso. ²³ Osoloso Peliksiye ha teli gibadili odoo hee mapoo egeesee takaso, “Niba Polo medee bolone, yimapoo hegi goo hee na tenee. Osoloso emegei odoo heeso yo pidilei na hamaga takee,” diso.

²⁴ Osoloso beame abo poogoloso, Peliksiye osobo Dulusila dio Polo agalame sibadeeso. Peliksiyo osobo Dulusila ee Yu sobo. Osoloso diayo sibilesa egeesee takaso, “Polo yo hamapoo ido sibe,” diso. Esem Poloye sibilesa Yesu Keliso mapoo tei talai goo ee takomolome, Peliksiye medee dumeleeso. ²⁵ Yayo dulone badolone, Poloye yimapoo tekepo badalai goo sabolo, osoloso tokenee goo teyaga su kookoodalai goo sabolo, osoloso Godeeye beame hamamedee mapoo goo meedilei goo sabolo takaso. Esem Peliksiye to hagee duloso obulone, yimapoo egeesee takaso, “Oso, omapoo koodobie! Amapoo beame hee mologa, no see sibe dalaiso,” diso. ²⁶ Egeesee ma kulodu Peliksiye mada egeesee gweliso, “Poloye amapoo molee teneega, molee oso ayo nei Polo ee neliga moso ma kuloduga peegoo ido dileiso,” diso. Yayo egeesee goolone badolone, beame abo mapoo Polo sabolo to kalame yo iliso.

²⁷ Esino dugo bakadio poogoloso hamamee Peliksiye o gamalee tou teli

maga peegoo dime, see odoo heeso badebeiso, o hu Posiyus Pestus. Esino Yu odoo oso goomogalame, Peliks o tou teli maga peegoo dilega badolone, yayo Polo neliga moso mapoo osee badebee, diso.

25

Polo o goo Sisaye meedilame taka

¹ Pestuseeye gamalee hu toloso beame bakadio hedebe di poogoloso, see Kasalia mi maga Yolusalem mapoo simiso. ²⁻³ Yayo omapoo simi beame mapoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa abo sibilesa yimapoo Polowo goo egeesee takaso, “Polo yo goo tokenee tooso. Esiga no iyo goomoga goo ee moodee. Egeeseelone Polo see Yolusalem mapoo ido sibeye, dee takee,” diso. Bei, diba Polo Yolusalem mapoo sibumologa, mada eli domopoo wooloomalame goomogaso. ⁴ Esino Pestuseeye egeesee takaso, “Haye, Polo yo Kasalia omapoo osee badalaiso. Yolusalem mapoo ido sibileime. Esino a beame abo poogoloso hamamee see Kasalia mapoo wedi dileiso. ⁵ Esiga nibada wiligi odoo tebisa see abolo dilei tekepo, diayo tei Poloye goo tokenee too egei omapoo takalame,” diso.

⁶ Pestus beame 10 egeesi Yolusalem mapoo poogoloso, see Kasalia mapoo wedi diso. Yo Kasalia mapoo dileso, tialoso beame hee mapoo goo meedili moso mapoo peleso, yayo badeli debi mapoo badolone, Polo yo sibeye doloso odoo abo mapoo to teneeso. ⁷ Esem edebeeyo Polo yo goo meedili moso mapoo ido polome, Yolusalem maga sibadee Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Polo tobudume, pee maga tebisaloso silodoboloso, Polowo goo mapoo to opusomo opusomo di takolone, Polo yo dia tokenee odoo dee takagameleeso. Esino diayo to opusomo opusomo di taka ma kulodu, Pestuseeye tei goo egele.

⁸ Esem Poloye eyo nediliyo pidilei to takolone egeesee takaso, “A Yu odoowo tei hee gababile. Osoloso ayo ibada tei moso eyo hu mapoo tokenee goo takele. Osoloso

Loum mi toowa wiligi odoo taba Sisayo goo mapoo tokenee goo takele,” diso.

⁹ Esino Yu odoo oso goomogalame, Pestuseeye Polo mapoo egeesee takaso, “Iba susuga oso Yolusalem mapoo dileso nee goo omapoo meedilei tekepowa?” diso.

¹⁰ Esem Poloye nei egeesee takaso, “A Yolusalem mapoo dileime. Bei, a Loum odoowo goo meedili moso mapoo olo badoso. Esiga hamapoo mo goo meedilei tekepo. Esino Pestus, no olo gooleedooso, ayo Yu odoo mapoo tokenee goo hee moodoole. ¹¹ Egeesee ma kulodu ayo goo tokenee too diepi, tei ee dodolone, a talai tekepo. Esino Yu odoo oso mo goo wulo gamenee taka maga, odoo heeso a Yu odoowo dee mapoo tenelai tekeponee. Esiga a Loum mi wiligi odoo taba Sisaye mo goo meedilei goomogo!” diso.

¹² Esem Pestuseeye yimapoo kokodo takeli odoo sabolo goo hamapoo to mouloso, Polo mapoo egeesee takaso, “No Sisaye nee goo meedilei goomoga magooga, no Sisa mapoo ido dileiso,” diso.

Pestuseeye Agilipa mapoo Polowo goo taka

¹³ Beeame abo poogoloso hamamee Yu odoowo wiligi odoo taba Agilipaye omolo sobo holo, Benis sabolo Pestus mapoo emegeidi to takalame Kasalia mapoo sibadeeso. ¹⁴ Osoloso beeame bei diba Pestus sabolo omapoo debeiso. Osoloso omapoo osee doboome, Pestuseeye Polowo goo ee Agilipa mapoo oposususo. Yayo oposusulone egeesee takaso, “Odo hee, Polo ee Peliksiye neliga moso mapoo toosoo osee badoso. ¹⁵ Esino a Yolusalem mapoo dileso peledoboome, Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo sabolo, sibilesa amapoo Polowo goo egeesee taka, ‘Polo ee tokenee odoo, esiga yo wooloome,’ diso.

¹⁶ Esino ayo dimapoo egeesee takaso, ‘Loum odoo iyo odoo hee goo mauwe koo wooloomali. Esino iba Loum odoo oso goo meedili ee egeesi. Odo hee ee goo meedi mapoo yimapoo goweli odoo oso o goo takoloso koodobuoga, nei odoo o goo eyo nediliyo takeliso. Osoloso hamamee

goo meedili odoo oso yimapoo goo tokenee melee ogoga, yo wooloome, dee takeliso,’ diso. ¹⁷ Esiga Yolusalem wiligi odoo tebisa abo abolo hodobo hamapoo ka simi. Beeame omapoo mo goo meedilei booloogoole. Esino a sibilesa, tialoso beeame hee mapoo goo meedili moso mapoo peleso badolone, Polo yo hamapoo ido sibeye, diso. ¹⁸⁻¹⁹ Ee ma kulodu ayo goolee, Polo yo tokenee goo toowa toobelee, diso. Esino Yu odoo oso gamenee dibada howo gisili tei goo sabolo, osoloso odoo hee Yesu, diayo olo taso deli, see Poloye odoo ee see gie badoso, dee taka goo omapoo toso agadigaloso o goo meedilame ido pala egeiso. ²⁰ Esino a goo hagee medee gooleedelega badolone, Polo mapoo egeesee woosaso, ‘No Yolusalem mapoo dileso nee goo meedilei soowayo?’ diso. ²¹ Esino yo Yolusalem mapoo dilei goomegele. Esem yo Sisaye o goo meedilame goomogaso. Esiga yo wulo epedee hamapoo badalaiso. Osoloso ayo beeame tekepo ogoga, yo Sisa mapoo o goo meedilame ido diye dalaiso,” diso.

²² Esem Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, “A odoo hagooso taka goo mawo duleiyasa,” diso.

Esem Pestuseeye yimapoo egeesee takaso, “No godigi yayo takooga duleiso,” diso.

Polo yo Agilipa dio Benis dio mapoo ido simi

²³ Osoloso beeame hee mapoo Agilipa dio, Benis dio, hu toowa too odoo masi, dugo medee tekepo kalagaloso, goo meedili moso mapoo paladeeso. Diba goo meedili moso mapoo galaga dulone, ha teli odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Kasalia mi wiligi odoo tebisa sabolo galaga diso. Osoloso diba susuga goo meedili moso mapoo mooloogoodoloso doboome, Pestuseeye Polo ido sibe, diso. ²⁴ Esem Poloye goo meedili moso mapoo sibilesa tobudume, Pestuseeye egeesee takaso, “Wiligi odoo taba Agilipa nobolo, osoloso odoo susuga sabolo, odoo hagee ege! Yu odoo hamapoo egee do sabolo, osoloso Yu odoo Yolusalem mapoo debeli sabolo, oso odoo hamapoo dia gowolone, amapoo to

neligidi takolone, yo wooloomalai tekepo, dee takeliso. ²⁵ Esino ayo yo teli mapoo magalai o goo tokenee hee mauwena. Esino yo eyo goomoga oso Sisaye o goo meedi diga, ayo yo Sisa mapoo ido di, diso. ²⁶ Esino goo hamapoo ayo ibada wiligi odoo taba Sisa mapoo Polowo goo maga to hoguguloso tenelai to mauwe. Esiga ayo yo nibada howo woola mapoo ka ido simi. Esiga Agilipa nayo yimapoo wose. Egeeseega to yayo nei taka ee ayo hoguguloso Sisa mapoo ka tenelaiya. ²⁷ Bei, neliga ma kulodu badeli odoo oso moodoo goo ee hogugule mosoowe sabolo Loum wiligi odoo taba Sisa mapoo diye dalai tekeponee,” diso.

26

Poloye wiligi odoo taba Agilipayo howo woola mapoo o goo taka

¹ Agilipaye Polo mapoo egeesee takaso, “Ayo epedee no nediliyo pidi to takalame namapoo beame teneeso.”

Eseme Poloye dee dokodoo poudoloso, to takalai bei mooloogoolone egeesee takaso, ² “Wiligi taba Agilipa, a epei Yu odooso mo goo mapoo goo opusomo opusomo di taka mapoo nei ayo mawo a pidi to namapoo takalai goomogo. ³ Bei, no Yu odoo ibada adaga dia goo susuga sabolo, osoloso ima kulodu to agadigeli goo sabolo no gooleedooso. Esiga ayo namapoo howaso, mo to hagee takoo medee dui.

⁴ “Egeesee ma kulodu, Yu odoo susuga oso ayo daga Yu odoo sabolo Yolusalem mapoo badebei goo ee, diba olo gooleedooso. ⁵ Esiga Yolusalem odoo susuga oso mo goo diba gooleedooso. Esiga diayo namapoo mo goo takalai dee takooga, di-ayo ayo Pelisi odoo toboloso badebei goo ee takalaiso. Egeesee mapoo Yu odoo ma kulodu Pelisi odoo oso Moseseeye eligi goo hogugu medee deedeeliso. ⁶ Esino Godeeye mawe dimapoo to takoloso magoo mapoo ayo tei teme, a epedee goo meedi mapoo ka badoso. ⁷ Osoloso ibada Yu odoo bala 12 susuga oso beame susuga Godeeye hu poudolone dobolone, diba to

magoo hedebe ee bamoloso. Esiga mo wiligi odoo taba Agilipa, abolo epedee to magoo hedebe omapoo tei teme, Yu odoo oso a wooloomalame goomogoso. ⁸ Egeesee ma kulodu, Yu odoo niba bei kasee maga Godeeye wedia odoo ee see hogogabileiso dee taka goo mapoo tei telega ka pegiliyo?

⁹ “Esiga a niyo egee gooloomolo egeesi masi goolone, ayo Yesu Nasalet odoo mapoo tei telaga odoo mapoo hegia toowa molone, ayo dimapoo dala tenelame goomogo meleeso. ¹⁰ Egeeseelone tei moso wiligi odoo tebisa oso amapoo kitulugu teneme, ayo Godee o odoo esialoso toloso neliga moso ma kulodu tooseliso. Osoloso tei telaga odoo abo ee olo pilugume, ayo goo omapoo tekepo doloso, goomegeliso. ¹¹ Osoloso a Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odoo mapoo dala tenelone, ayo dimapoo toso pupulone, to tokenee takoloso Yesuwo goo mapoo miligi pie, dee takeliso. Osoloso ayo dimapoo dia komonolone, mi abo mapoo dileso, tei telaga odoo toloso dala teneliso.

¹² “Ayo egeeseemo silone, beame heeso tei moso wiligi odoo tebisa oso amapoo kitulugu teneme, Damasko mi mapoo tei telaga odoo talame diso. ¹³ Esino osoko oo domo taba mapoo a eli domopoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso pouneme egeiso. Gadeebugu ee dia toowa, osokoso gadeebugu egeesinee. Esiga odoo abolo hodobo di gadeebugu oso tooso. ¹⁴ Osoloso iba susuga miyomoo misikedoobuloso tiesamolome, kei ma dokodooga ibada Hibulu toso amapoo egeesee takeme duso, ‘Solo, Solo, nayo bei kasee maga amapoo dala ka tenemalala? Esiga no medee goolee. Nayo egeeseemo siloga, no Godee sabolo ha taso. Esiga eyo nei no dala talaiso,’ diso.

¹⁵ “Eseme ayo egeesee takaso, “Wiligi odoo, no ogumo?” diso.

Eseme Lodeeye amapoo nei egeesee taka, ‘A Yesuso. Nayo tei telaga odoo mapoo dala egee tenemolo, amapoo tenemoloso. ¹⁶ Esiga no teebee! Ayo namapoo sibilesa peledobooso. Bei, ayo no olo hesiaso, nayo mo tou teli odoo doloso

badolone, ayo namapoo eligi sabolo, osoloso eligilei goo sabolo, odoo mapoo eligilame. ¹⁷⁻¹⁸ Esiga nayo Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo ma kulodu mo to takomo siloga, ayo no medee balaiso. Egeesee ma kulodu di-ayo no dala teneega, ayo no pidileiso. Esiga diayo tei goo ee gooleedoga, di-ayo neliga maga miligi pialoso, gadeebugu mapoo bidiga dabalame, osoloso Saiten oso gibadolone debei poogoloso, see Godee mapoo bidiga dabalame, ayo no dimapoo diye deeso. Egeeseega ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega diayo amapoo tei too goo maga, Godeeye hesia odoo oso egee do sabolo hodobo dabalaiso,' diso.

¹⁹ "Eseme wiligi odoo taba Agilipa, mo howo opusomo doloso, kei ma dokodooga to taka duloso, to omapoo mesieso. ²⁰ Osoloso ayo Damasko mapoo, osoloso Yolusalem mapoo, osoloso Yudiya mi toowa ma kulodu, osoloso Yu dele poogoo dia mi susuga mapoo, Godeeyo to egeesee takomo sileeso, 'Nibada goo goolee su wuduloso, nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo sibadee! Osoloso niyo Godee mapoo sibadee goo ee eligilone, odoo susuga eyo howo woola tekepo goo ee tomo silesibe,' dee takeliso. ²¹ Esiga ayo goo hagee tomo silime, Yu odoo oso ayo dibada tei moso ma kulodu badoboome, diayo a wooloomalame keliso. ²² Esino Godeeye pidi toowa maga, a see epedee nibada howo woola mapoo tobudulone, wiligi odoo tebisa nimapoo, osoloso odoo abo susuga nimapoo, Godeeyo to takolone ka badoso. Esino ayo taka to susuga ee Moses sabolo Godeeyo to tosili odoo sabolo oso Godeeye hudi magoo Keliso mapoo peledabalai goo taka sabolo hedeebe. ²³ Esiga to hagee eyo bei hagooso, Keliso dala toloso talaiso. Osoloso yayo daga malalo ta maga hogabuloso, gadeebugu ee Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo mapoo tosibileiso," diso.

²⁴ Esino Polo to osee takomolome, Pestuseeye to neligidi yimapoo egeesee takaso, "Polo, no boobadolone wulo

halaboo! Nayo dia goolee oso no ka boobadoo," diso.

²⁵ Eseme Poloye to nei Pestus mapoo egeesee takaso, "Wiligi odoo taba Pestus, a wulo koo halabooso. Bei, ayo to taka susuga hagee tei goo. Esiga goo eyo bei moloso. ²⁶ Esiga wiligi odoo taba Agilipaye goo susuga hagee yo gooleedooso. Ayo goo susuga hagee yimapoo takooga, ayo to takalai koo obuso. Bei, goo susuga hagee mada moodoole. Haya! Odo susuga eyo howo woola ka moodoo," diso. ²⁷ Eseme Poloye wiligi odoo taba Agilipa mapoo egeesee takaso, "Agilipa, no Godeeyo to tosili odoo susuga oso to hogugu mapoo tei telisomo? O, a gooleedoso, no tei teliso," diso.

²⁸ Esino wiligi odoo taba Agilipaye egeesee takaso, "No beame deiyepo hamapoo ayo Keliso mapoo tei talame amapoo to egeesi masi ka takamalala?" diso.

²⁹ Poloye to nei egeesee takaso, "A nayo tei talai beame deiyepo o, beame sage koo magooso. Esiga ayo nobolo osoloso epedee hamapoo mo to dulone hagee do odoo susuga oso Godeeyo to mapoo tei toloso ayo hagee bado egeesi masi badalame dokodoo ka takooso. Esino nibada dee mapoo ki ti oso tialagalaima," diso.

³⁰ Eseme wiligi odoo taba Agilipa sabolo, osoloso Pestus sabolo, osoloso Benis sabolo, osoloso odoo susuga Polowo to dulone debei ee tebisaloso diadeeso. ³¹ Diayo diadulone dieso dimapoo egeesee takaso, "Odo hagee goo tokenee hee tele. Esiga iyo yo neliga moso mapoo toosooloso wooloomalai tekeponee," diso.

³² Eseme Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, "Iyo odoo hagee goo meedili maga diye dalai tekepo. Esino yo Sisaye o goo meedilei goomogaga, yo Sisa mapoo ido diye, dee takee," diso.

27

Poloye du maga Itali mi mapoo dilame bei mooloogoo

¹ Pestuseeye Polo Sisaye badebei mapoo ido dilame goomoga magoloso, yayo Loum ha teli gibadili odoo hee Yuliyes iso.

Osoloso yimapoo egeesee takaso, “Polo sabolo, osoloso neliga moso ma kulodu debeli odoo abo sabolo, du maga Itali mi mapoo Sisaye badebei mapoo iyado di,” diso. Yuliyes hagee ha teli odoo mooloogoodoo hee, o hu Sisayo mooloogoodoo dee takeli eyo kulodu badeli. ² Esem e iba Adalamatia odoo dia du toowa ee Kasalia mi maga see Asia mi ma kulodu mi opusomo opusomo di mapoo dilame molome egeiso. Esem e Yuliyeseeye iba du omapoo dalaga peegeena. Osoloso Makedonia mi ma kulodu Tesalonika mapoo badeli odoo hee, Alistakus du omapoo ibolo hodobo bulumaloso, see Saidon mi mapoo dulone domopoo tiesaso.

³ Osoloso beeame hee mapoo Saidon mi mapoo sibilesi peledabaso. Esino iba Saidon mi mapoo sibilesi peledoboome, Yuliyeseeye Polo yo dia goolone yimapoo egeesee takaso, “Nee odoo oso biso pidilame, no peegoo di,” diso. ⁴⁻⁵ Osoloso iba see Mila mi mapoo dalo soowoolone, Saiples mi te koola mapoo poo toowa meneme abaga daso. Bei, abei toowa woola mapoo poo toowa oso sibulone, howo ki toowa siba. Esem e iba osee Saiples mi te maga gulugumo sibilesi, Kilikia sabolo Pampilia sabolo daga dileso, Lisia mi Mila mapoo sibilesi peledabaso. ⁶ Iba omapoo dileso doboome, ha teli gibadili odoo Yuliyeseeye Alesendilia odoo dia du toowa Itali mapoo dilame molome egeiso. Esem e yayo iba du omapoo dalaga peegeena. ⁷⁻⁸ Esem e iba du omapoo dalaga poogoloso, Nidus mi mapoo obeeamo dulone, beeame bei abei domopoo poogooso. Iba Nidus mi ee daga dime, poo toowa simi oso, howo ki toowa sibume, see Kiliti mi te mapoo dalo soowaso. Bei, omapoo poo toowa meneme. Osoloso iba Kiliti mi te su Salomone koola abaga obeeamo gulugumo dulone, Lasia mi koola mapoo du dali omapoo oluguso. Du dali eyo hu Du Oluguli Medee Tekepo deli.

⁹ Iba du oluguli omapoo dobolone, egeesee goolone debeiso, “Iba beeame toowa olo hosudooso. Osoloso Yu odoo oso nei teyuloso badeli beeame olo daga dileso badoso. Esino dugo beeame olo bei mooloogooso. Egeesee ma kulodu iyo

dugo beeame mapoo abei toowa maga dilei tekeponee. Bei, howo ki toowa oso sibulone, iba tokenee peya,” diso. Esem e Poloye odoo susuga mapoo egeesee taka, ¹⁰ “Emegei, dugo beeame mapoo abei toowa maga duga, ibolo osoloso ibada bi sabolo, osoloso ibada du sabolo tokenee palai, a gooleedooso. Esiga iba hamapoo osee dabalai tekepo,” diso. ¹¹ Esino du wiligi taba sabolo osoloso duwo ama sabolo diba egeesee salai goomegele. Esem e ha teli gibadili odoo oso Polowo to mapoo tei telega poogoloso, odoo bakadio hageeyo to mapoo deedeeso. ¹² Esem e odoo susuga oso egeesee takaso, “Iba dugo beeame mapoo hamapoo dobolone du oluguloso dabalai du oluguli tokenee,” diso. Egeeseelone diba saga Poiniks mi mapoo dileso doga, dugo beeame ee koodobilame goomogaso. Kiliti mi te mapoo Poiniks hagee du oluguli tekepo hee oso. Bei, du oluguli omapoo poo toowa haga koo sibili.

Poo toowa sabolo howo ki toowa sabolo ma kulodu di

¹³ Osoloso beeame heeso poo toowa koodobume, see poo pepooko oso abei toowa domo abaga pee maga sibilame bei mooloogooso. Esem e du toowa tosilesibili odoo oso egee ogoloso tekepo dolone, hegi biso du gidoloso howo kulomoo melee giligadoloso du ma kulodu maso. Osoloso iba Kiliti mi te mapoo soowooleso widi pee maga gulugumo diso. ¹⁴ Iba mi te widi pee maga obeeamo gulugumo dumolome, haga booloogelega mi te abaga poo toowa simi oso ibada du ee see abei toowa domopoo todiso. ¹⁵ Egeeseeme iba du balamelega, ibada du pooso todime, wulo balaga meleeso. ¹⁶⁻¹⁷ Esino pooso ibada du ee Kauda mi te mapoo poo toowa meneme hodiokooga todi molome, du tosilesibili odoo oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko, du toowa eyo osio mapoo bagagoloso melee ee dia kitulugu sabolo toloso du toowa ma kulodu magooso. Osoloso howo ki oso sibilesi ibada du mapoo woolone du toowa gadilega pagalame, diayo du ee tiso tialoogooso. Osoloso du tosilesibili odoo ee Libia mi hodio abaga

dulone, howo soo mapoo du doguyaga dia ebigaso. Egeeseelone, diba pooso sibilesu weli dugo du ma dokohodoo bagagoo ee du medee dilame miyomoo bagagooso. Esemee pooso ibada du ee abei domopoo wulo todimeleeso. ¹⁸ Osoloso beeame hee mapoo poo toowa oso see dia sibume, du tosilesibili odooso du popeeya dalame, bi abo du toowa ma kulodu melee tolosu howomoo sooso. ¹⁹ Osoloso see beeame hee mapoo, bi abo egeesi masi du ma kulodu melee howomoo sooso. Pooso sibilesu weli dugo sabolu, osoloso homo tialogoo sabolu, osoloso dugo bagagili ti sabolu, osoloso bi abo egeesi masi sabolu howomoo sooso. ²⁰ Iba poo toowa oso simi ma kulodu, osoloso howo ki toowa simi ee ma kulodu beeame bei poogoomo dulone, osoko sabolu giwo sabolu egele. Egeesee ma kulodu dulone, iba dabalai goole. Esino wulo wedilei gooleeso.

²¹ Esino iba beeame bei ma kulodu nei nelega sibulone, Poloye tobolosu imapoo egeesee takaso, “Emegei, niba kasee maga mo to dulega Kiliti mi te poogoloso ka simiyo? Iba omapoo debei diepi, goo hageesee imapoo sibile pegeliyo. ²² Esino niba goo hamapoo haga na ebi. Bei, odooso susuga nima kulodu odooso hee talaime. Esino hedebe ibada du ee tokenee palaiso. ²³ Bei, mo Godee ayo o hu dokodoo poudili o momaiye oso amapoo sibeye dee takeme, eiyo gesi amapoo sibilesu egeesee taka, ²⁴ ‘Polo, no haga na ebi, bei no wulo gamenee dile, wiligi odooso taba Sisayo mudugiyopoo nee goo meedilame duso. Esiga Godeeye nimapoo mesie maga nobolu hodobo egee du odooso sabolu, abei domo hamapoo wedileime,’ diso. ²⁵ Esiga odooso susuga, niba to hagee duloso na ebi. Bei, Godeeye o momaiye oso goo taka goo ee tei moodoolai doloso, a tei toso. ²⁶ Esino iba omapoo dulone, mi te hee koola mapoo dileso, yo mapoo godee bigileiso,” diso.

²⁷ Iba Adiliyati abei domopoo silesibulone, beeame 14 poogoloso see gesi hee mapoo gesi domopoo du tosilesibili odooso oso goolee widi pee koolabelee, diso. ²⁸ Egeeseelone diayo howo kasee boubelesu howo bou tebili ti tolosu tebiasu. Os-

oloso egeino, howo bou ee tebia ibada bagi sabolu tebia 40 egeesi masi mala. Osoloso hoogoo pepooko dileso, see tobu tebiasu. Osoloso egeino, howo bou ee tebia ibada bagi sabolu tebia 30 egeesi masi mala. Esemee diayo goolee widi pee olo koola tooboo, diso. ²⁹ Esemee diba gesi dulone, du howo soo maga duga, yo mapoo godee bigiyaga dia ebigaso. Egeeseelone du dilega omapoo malame, diayo hegi bi bakadio bakadio di du osio mapoo bagagoloso howomoo toosooso. Osoloso gesi omapoo dobolone, du tosilesibili odooso oso saga mi beeama belesu ee bolone debeiso. ³⁰ Egeeseelone dobolone, diayo du toowa maga mada kukulu dilame, du toowa tokenee poga pidili du pepooko ee howomoo ti sabolu gisibasoloso olugu molone imapoo egeesee taka, “Iba du wiligi maga hegi bi abo howomoo toosoowagona,” diso. ³¹ Esino Poloye ha teli gibadili odooso sabolu, o odooso sabolu mapoo egeesee takaso, “Du tosilesibili odooso oso kukulu duga, iba susuga wedileiso,” diso. ³² Esemee ha teli odooso oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko ee ti koo poogoomo, pooso todiso. ³³ Osoloso olo mi beeamalai koola too-boome, Poloye diba nei nalame howolone odooso susuga mapoo egeesee takaso, “Niba beeame 14 ma kulodu ebia sabolu sibulone nei medee nele. ³⁴ Esiga niba wedilega pagalame, epedee hamapoo nei medee ne. Osoloso niba goolee, nima kulodu odooso hee dala talaime,” diso. ³⁵ Osoloso Poloye to hagee takoloso, wo tolosu goomoga to Godee mapoo takoloso, odooso susuga eyo howo woola mapoo wo po doloso neso. ³⁶ Esemee Poloye nei namelee ogoloso, odooso susuga oso yibolu nei nalame goomogaso. ³⁷⁻³⁸ Diba nei ne koodobuloso, du popeeya dalame, nei abo susuga howomoo togobisaso. Esiga iba 276 odooso oso du ee ma kulodu debeiso.

Duso dileso yo mapoo godee buguloso gagabugu goo

³⁹ Osoloso gesi mi beeamome egeino, du tosilesibili odooso oso widi pee egeiso. Osoloso diayo widi pee ee medee ogoloso gooleedelee. Esino omapoo dileso du olugumo, diso. Bei, diayo widi pee ee du olugulei tekepo goolee. ⁴⁰ Egeeseelone,

diba widi pee mapoo dilame hegi bi du ma bagagisaloso melee, ee howomoo kookoo sooso. Osoloso du osio mali suda masi howomoo wusuloso, pooso du todilame, du wiligi mapoo dugo bagagoloso meli hee poudoloso bagagooso. Osoloso iyo widi pee egei mapoo diso. ⁴¹ Esino iba widi pee mapoo dulone, du wiligi oso dileso howo soo mapoo dougaso. Esememe howo ki oso sibilesa, du osio mapoo woome, du gagabuguso.

⁴² Egeesee ma kulodu ha teli odooso osoneeliga ma kulodu debeli odooso ee howo tabuloso kukulo diyaga, dia gooleeso. Egeesee yaga neliga ma kulodu debeli odooso ee diayo du ma kulodu wooloomalame goomogaso. ⁴³ Esino ha teli gibadili odooso Yuliyes yo Polo wooloomalai goomegele. Esiga yayo ha teli odooso dimapoo egeesee takaso, “Niyo neliga ma kulodu debeli odooso ee na wooloome,” diso. Esememe yayo egeesee takaso, “Niba howo tabili gooleedoo daga, niba widi pee mapoo howo tigebe! ⁴⁴ Osoloso odooso howo koo tabili daga, niba du gagabugu mapoo toloso deeso widi pee mapoo sumo di,” diso. Egeesee see maga odooso susuga medee tigebuloso widi pee mapoo daboogoloso gie badeli tooso.

28

Poloye Malata mi te mapoo sibilesa peledaba

¹ Osoloso iba howo tigamo dileso, mi te mapoo dalaga poogoloso dobolone duno, mi te eyo hu Malatagona. ² Iba omapoo sibilesa peledoboome, mi te mapoo debeli odooso oso iba medee pida. Esiga beame omapoo howo toowa simi oso kekepie meleega, mi te mapoo debeli odooso oso iyo dou halame, dou toowa tooloso ka daba. ³ Osoloso Polo noseo dou kaka tosibilesa, dou toomeleeno, hebise sa masi dou ma mapoo kulodu tiamelee ee dia dei moodoome, dou kaka ma ma kuloduga gasibilesa Polo dee mapoo paso. ⁴ Esememe mi te mapoo debeli odooso oso Polo hebisesa dee mapoo poloso soolooogoosoo melee ogoloso diba diesono egeesee takaso, “Odooso hagee odooso wooloomali odooso osobe. Bei, yo abei

domopooga simi oso yo tele. Esiga epedee nei dala teneli godee oso Polowo goo tokenee maga nei ka teneeso. Esiga hebisesa yo dee mapoo ka pana”, diso. ⁵ Esino Polo hebisesa o dee mapoo pome, o dee keesee heyadigebuguno hebise dou mapoo toodooso. Ee ma kulodu goo hee yimapoo peledebele. ⁶ Esino mi te mapoo debeli odooso oso egeesee goolone debeiso, “Polowo dee papoloso, miyomoo homodobuloso talaiso,” dee gooleeso. Esino beame sage ma kulodu goo heeso Polo mapoo peledebele. Esememe mi te mapoo debeli odooso oso goo hagee ogoloso, Polo yo godee hee molodoo, dee takaso.

⁷ Osoloso ee ma kulodu iyo dou halaga melee mi maga Malata mi te mapoo debeli odooso wiligi odooso taba, Pubiliyeseeyo mi haga hoogoonee. Esiga yayo iba ogoloso, o moso mapoo ido dileso, beame bakadio hedebe di omapoo doboome, yayo iba medee pidiso. ⁸ Moso ee ma kulodu Pubiliyeseeyo ama kolo dei sabolo osoloso su paiye sabolo tiameleeso. Esememe Poloye yayo tiamelee mapoo gadilesa, dokodoo takoloso, o deeso yimapoo sigime, paiye weidooso. ⁹ Hamamee odooso paigiga mi te mapoo debeli odooso oso goo hagee duloso sibademe, Poloye diba tekepo moodoo demeleeso. ¹⁰⁻¹¹ Egeesee ma kulodu iyo mi omapoo doboome, mi te mapoo debeli odooso oso omapoo hu toowa tenelone emegeidi bi teneemeleeso. Osoloso a bakadio hedebe di omapoo dobosoo, see dilame doboome, mi te mapoo debeli odooso oso iyo eli domo dulone nalai, nei sabolo osoloso bi abo sabolo omapoo tosibadeeso.

Poloye Loum mi mapoo dileso peledaba

Osoloso iba Alesendilia odooso dia du toowa dugo beame mapoo Malata mi te mapoo melee mapoo dabagaso. Du ee tosilesibili odooso oso dedebayo gamenee godee masi bakadio moodooloso du wiligi mapoo tugusa molome egeiso. ¹² Iba du amaga dileso Silakusa mi mapoo du olugoloso, beame bakadio hedebe di omapoo debeiso. ¹³ Osoloso see abaga Legiyome mi mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso beame hee mapoo poo iyo simi hamamee

abaga sibilame bei mooloogooso. Esemee pooso ibada du saga todilame pupu buguso. Osoloso beeamee heeso Putiyoli mi mapoo dileso peledabaso. ¹⁴ Iba dileso Putiyoli mapoo du oluguloso, tei telaga odo abo egeiso. Esemee diayo iba beeamee 7 dibolo debeeyena. Osoloso omapoo do-boso see mili Loum mapoo diso. ¹⁵ Osoloso tei telaga odo Loum mapoo debeli oso iba sibogodi duloso, eli domopoo iba tugodalame simina. Ee ma kulodu odo abo sibilesa, iba Apiyus Polum mi mapoo tugodooso. Osoloso aboso mi hee, o hu Odo Soowo Moso Bakadio Hedebe deli mapoo sibilesa tugodooso. Esemee Poloye diba ogoloso dia goomogolone, Godee mapoo goomoga toowa poudooso. ¹⁶ Esemee iba Loum mi mapoo sibilesa peledoboome, ha teli gibadili odo oso Polo mapoo egeesee takaso, “No neliga moso mapoo dileime. Esino no wulo moso hee mapoo badoga, ha teli odo hedebe oso no ka gibadalaigona,” diso.

¹⁷ Osoloso beeamee bakadio hedebe di poogoloso hamamee, Poloye Yu odoowo wiligi odo tebisa Loum mi ee ma kulodu debeli susuga yimapoo sibilame to teneeso. Diba olo sibilesa doboome, Poloye dimapoo egeesee takaso, “Emegei, ayo goo tokenee hee Yu odo mapoo moodoole. Osoloso ibada adaga dia tei hee gababile. Esino Yolusalem mapoo Yu odooso a goo mauwe toloso Loum odo mapoo teneeso. ¹⁸ Osoloso nei diayo amapoo woosali to bei woosano, amapoo goo tokenee hee egele. Esiga diayo a teli mapoo magalai goomegele. Esino diayo a neliga moso maga peegoo tamagalame goomogaso. ¹⁹ Esino Yu odo oso a neliga moso maga peegoo tamagalai tekeponee, dee takeme, ayo mo goo Sisaye meedilei a goomogo, dee takaso. Esino ayo mo odo, Yu odo mapoo gigidilei goo mauwe. ²⁰ Esiga ayo goo hagee nibolo medee to meilame ka gilimadoo. Osoloso a epedee ki tiso tialogoloso moloso. Bei, ayo Isael odo oso dulone egee bamolo, odo yimapoo tei too goo maga,” diso.

²¹ Esemee wiligi odo tebisa oso Polo mapoo nei egeesee takaso, “Iyo Yudiya maga nee goo maga to hogugu teneme

tele. Osoloso Yu odo abo amaga sibadee oso nee goo maga tokenee goo taka, iba dule. ²² Esino goo nayo egee eligimo silo imapoo takalai goomogo. Bei, mi susuga eyo kulodu, edebeeyo Yesuwo goo eligili goweli,” diso.

²³ Osoloso Polo sabolo Yu odo sabolo beeamee hedebe magooso, diayo see tobu Polobolo Yesuwo goo maga to kalame. Osoloso diayo beeamee hedebe magoo mapoo Yu odo susuga Yesuwo goo maga to kalame Polo mapoo sibadeeso. Esemee Poloye gesikolo bei mooloogoloso abaga dino habe mapoo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligilone, Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odo oso to hogugu maga Yesuwo goo eligiso, diayo Yesu mapoo tei talame.

²⁴ Esemee odo abo oso Polowo to duloso tei tooso. Esino odo abo tei tele.

²⁵ Egeesee ma kulodu diesono abo puloso toso agadigaso. Osoloso diba dilame do-boome, Poloye tei tele poogoo odo mapoo to hedebe hagee takaso, “Dio Tei oso tei goo Godeeyo to tosili odo Aisaya maga nibada amawe dio mapoo egeesee takaso, ²⁶ ‘Nayo dileso odo hagee bia dimapoo egeesee takee,

“Niyo medee hodu dileso to taka duleiso.

Esino goo eyo bei niyo medee gooleedalaime.

Osoloso niyo medee hodu dileso agalaiso, esino goo eyo bei niyo ogoloso gooleedalaime.”

²⁷ Bei, diba goo eyo bei gooleedalai koo goomogo.

Osoloso diba dulu tabagado, osoloso howo gisiga diga.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo toloso, amapoo wedi simi diepi,

ayo dibada tokenee hapoloso boobado bigiliyo,’ diso.

²⁸ Esiga niba medee goolee, Godeeye gie badeli hedebe Yu odo mapoo tenele. Haye, yayo Yu dele poogoo odo sabolo mapoo teneeso. Esiga diayo goomoga sabolo Godeeyo to medee duleiso,” diso.

²⁹ [Osoloso Yu odooso Polowo to duloso, diba mooloogoodoo ma kulodu disono

toso dia agadigamo diso.]*³⁰ Osoloso Polo dugo bakadio ee ma kulodu moso nei molee magoloso tieli mapoo bado-boome, odo abo yo agalame simi, yayo o mosopoo goomoga sabolo ido palaso.³¹ Osoloso yayo dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone, Lodee Yesu Kelisowo goo takalai ebile. Osoloso ee ma kulodu odo heeso yimapoo hamaga takele.

* **28:29:** To hagee odo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odo aboso taka, Lukaye hogugule, odo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

1 Tesalonika

Poloye Tesalonika odoo dimapoo to hogugu tenee

1 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo Kolin mi mapoo badolone, Tesalonika odoo dimapoo to hagee hoguguso. Polo daga Tesalonika mapoo di beeame mapoo edebeeyo o to duloso tei tooso. Esino Yu odooso goo hagee ogoloso Polo habuguso (Diye di odoo 17:1-10 omaga egeesee ka takooso). Esiga Poloye tei telaga odoo hagee bia diya gooleebugulone, kokodo takeli to hagee hoguguloso dimapoo teneeso, diayo dala ma kulodu dobolone, Godee mapoo tei toloso medee kibiya dabalame. Osoloso tei telaga odoo susuga oso Yesu siboga beeame mapoo yayo badalai mi mapoo palai goo ee gooleedoloso dabalame diayo hoguguloso teneeso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odoo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga iyo Godee mapoo takooso, yayo niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Tesalonika odoo oso tei too

² Iyo beeame susuga niba halo dokodoo takolone, nibada goo maga Godee mapoo goomegeliso. ³ Egeesee maga iyo niba Godee mapoo takolone goo hagee gooleebigiliso. Niyo tei too maga tou too sabolo, osoloso odoo abo sooloo dologa pidili sabolo, osoloso edebeeyo nimapoo dala tenee ee ma kulodu dobolone, Lodee Yesu Kelisoye see sibileiso doloso, bolone tei toloso doso.

⁴ Tei telaga odoo, emegei, iba gooleedooso, Godeeye niba sooloo dolone, niba o odoo dalame hesigaso. ⁵ Bei, iyo to tekepo nimapoo tosimi ee wulo todee mosoowe tosilileso ka takele. Esino iyo Dio Tei oso kitulugu maga ka taka. Osoloso iba to tekepo hagee kibiya tei toloso nimapoo eligiso. Osoloso iyo niba pidilame nibolo

debei ee niba gooleedooso. ⁶ Osoloso niyo ibada goo sabolo, osoloso Lodeeyo goo ee peedeeso. Egeesee maga niyo to hagee duloso toloso, dala ee ma kulodu doboome, Dio Tei oso goomoga sabolo to hagee tooso. ⁷ Esiga tei telaga odoo susuga Makedoniya mapoo debeli sabolo, osoloso Akaya mapoo debeli oso nibada goo duloso padalai tekepo. ⁸ Esiga Godeeye nimaga eligi goo ee hedebe Makedoniya sabolo Akaya sabolo mapoo dudobigile. Hagee, niyo tei too goo ee mi susuga mapoo olo dudobuguso. Esiga nibada goo ee iyo mi abo mapoo see tobu takomo dilei ee goo haga toowanee. ⁹ Bei, mi susuga ee ma kulodu edebeeyo iyo nibada mosopoo siboga, niyo to tekepo too ee takeliso. Egeeseelone, diayo niyo gameenee godee poogoloso see tei gie badeli Godee mapoo sibileso, o to mapoo mesimo sili goo ee takeliso. ¹⁰ Osoloso diayo Godeeyo owoloye ta maga Godeeye hogadi oso Kei mi ma dokodooga sibileiso doloso niyo egee bamolo goo ee takeliso. Odoo ee Yesu. Godeeye meedilei beeame mapoo, yayo komonolone tokenee eyo nei dala tenelai beeame mapoo, Yesuye tei telaga odoo iba susuga peegoo gilimado dileiso.

2

Poloye Tesalonika mi mapoo tou too

¹ Tei telaga odoo, emegei, iyo nibolo hodobo dobolone, beeame wulo mosoowe hosule. ² Esiga niba gooleedooso, iyo daga nimapoo sibilame, Pilipai mi mapoo doboome, edebeeyo imapoo to tokenee takolone, dala tenee goo ee. Esino ee ma kulodu ibada Godeeye iba pidime, edebeeyo iba gowe ee ma kulodu iba ebilega, Godeeyo to tekepo nimapoo takaso. ³ Bei, iyo eligi goo ee gamenee goonee, osoloso tokenee gweli goo maga koo eligiso. Esiga iyo nimapoo gamenee takalaime. ⁴ Esino iyo Godeeyo to tekepo ee eligimo silesiboso. Bei, Godeeye iba tebia doloso hesigaloso o to tekepo takomo silesibe, diso. Esiga iyo tou hagee tomo silo odoo goomogalame sile. Hagee! Godee ibada sooloo ma kulodu egeli yo goomogalame ka siloso. ⁵ Osoloso niba nose gooleedooso,

niyo imapoo sibilame wulo gamenee toso hedele. Osoloso iba nei molee talame to tekepo ka takele. Godeeye goo hagee tei diso. ⁶ Egeesee maga nibolo osoloso odoo susuga oso imapoo goomogalame koo seli. Esino Kelisoye diye di odoo iyo toowa doloso niba balame, imapoo kitulugu meleeso. ⁷ Esino iyo egeesee sele. Bei, iyo niba holope masi oweeye owolo dio bali egeesi masi bameleeso. ⁸ Esiga iyo niba diya sooloo dolone goomoga sabolo hedebe Godeeyo to tekepo nimapoo ka tosilibe. Haye. Ibada gie badeli sabolo nimapoo tenelame ka simi. Bei, niba iyo gooma odoo. ⁹ Tei telaga odoo, emegei, nibolo dobolone iyo nali bi sabolo, osoloso iyo goomoga bi abo sabolo tebilame, iyo ibada suso gesi sabolo beame sabolo tou toowa tomo silee, niba gooleedooso. Goo egeesee maga, iyo Godeeyo to takomo silesibulone, nimapoo hegi goo teneeyaga, bi koo howali.

¹⁰ O, iyo tei telaga nibolo dobolone, iyo tokenee goo hee tele. Esino iyo nibolo hodobo medee teedee dobolone, Godeeye o howo woola goo tekepo deli goo ee iyo tomo silesibiliso. Esiga goo hagee niba olo gooleedooso. Osoloso Godee nosee goo hamapoo tei diso. ¹¹ Esiga niba gooleedooso, maye owolo bameli egeesi masi, niba iyo egeesi bameleeso. ¹² Iyo niba Godeeyo howo woola kibiya dabalame, eli opusomo opusomo di maga nimapoo pidili to takaso. Bei, Godeeye niba imoloso, niyo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilesi dobolone, yo toowa doloso yibolo hodobo dabalame.

¹³ Osoloso iba see Godee mapoo goomoga to takooso. Bei, niyo iyo Godeeyo to taka duloso dobolone, to hagee ede-beeyo eyo gooleeso takooso, dee takele. Esino niyo to hagee tei Godee maga siboso doloso medee tooso. Esiga Godeeye o to hagee sabolo tei telaga odoo nima kulodu tou tomoloso. ¹⁴ Esiga niba gooleedooso, Yu odooso Yudiya mi mapoo Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo dimapoo dala tenemelee goo ee. Egeesee maga, goo egeesee oso nimapoo peledabaso. Goo ee nibada odoo oso nimapoo dala teneliso. ¹⁵ Yu odoo oso daga hoogoo Godee maga to

toloso kokodo takomo sili odoo piluguso, osoloso diayo Yesu Keliso wooloomaso. Osoloso iyo Godeeyo to mi abo mapoo takomo silesibume, diayo iba peegoo hasisobigiliso. Esiga Godeeye Yu odoo dimapoo koo goomegeli. Osoloso diayo odoo susuga mapoo gowe toowa moloso. ¹⁶ Egeeseelone, diayo Yu dele poogoo odoo dimapoo iyo to tekepo todilesi takeme, Yu dele poogoo odoo oso gie badeli teyaga, diayo imapoo hamaga takalame seeso. Goo hageesee maga, dia tokenee susuga oso dieso dimapoo kadadigamo pologa, Godeeye komonolone dala toowa hoo poogoo mauwe dimapoo tenelaiso.

Poloye see Tesalonika mi mapoo dilame goomoga

¹⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, ede-beeyo iba nibada mi maga hasisobugume, iyo beame deiyepo mapoo niba poogoo dilesi dobolone, niba boobado bigile. Esino iyo niba see agalame diya goomogolone, nimapoo sibilame wegeegeeso. ¹⁸ Esiga iyo niba agala sibilame goomegeliso. O, tei taka, Polo ayo niba agalame sibilame wegeegeliso. Esino Saitenso iba hamaga takeliso. ¹⁹ Iyo niba agala sibilame goomegeliso. Bei, ibada Lodee Yesu see wedi siboga, ogoo goo oso imapoo goomoga ka tenelaiyo? Osoloso ogoo goo oso iyo o howo woola ebilega kibiya ka dabalaiyo? Ee nibaso. Niyo tei too oso iyo tou tekepo too ee woola yiligebigileiso. ²⁰ Bei, Godeeye nibada goo maga imapoo goomoga tenelaiso.

3

¹⁻² Esiga iyo niba agalame sibilei beame dagadime, see gowolone, wulo Timoti nimapoo diye dolone, iba Atene mi mapoo debeiso. Ibada omolo Timoti hagee ibolo tou tomo silone, Godeeyo to tekepo Kelisowo goo ee takomo sili odoo oso. Esiga iyo yo nimapoo diye diso, yayo niyo tei too ma kulodu kibiya dabalame kokodo takalame. ³ Bei, dala hagee ma kulodu odoo heeso tei too peegeeyaga. Osoloso niba gooleedooso, tei teli goo ee ma kulodu dala sabolo moloso. ⁴ Esiga iba nibolo hodobo dobolone, dala goo oso

sibilei nimapoo olo takaso. Esiga dala goo oso epedee imapoo peledaba, niba gooleedooso. ⁵ Goo egeesee maga, ayo niyo tei too goo ee dulega badalai, a goweso. Egeeseelone, ayo Timoti nimapoo diye diso. Bei, ayo niba halo goo diya kodumeleeso, niba Saitenso gamenee taka mapoo homodobuoga, oso iyo niba halo tou too goo ee wulo mosoowe hosudeeyaga.

⁶ Esino Timotiye epedee nibolo badoboso, see wedi sibileso, yayo nibada goo imapoo takeme du medee tekepo. Bei, yayo niyo tei too goo sabolo, emegei sooloo deli goo sabolo tolone egee do goo ee yayo sibileso imapoo takaso. Osoloso yayo imapoo niyo iba goolone dobolone, iba agala sibilame goomoga goo ee takaso. Egeesee ma kulodu nei iyo niba agala sibilame diya gooleeso. ⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, iyo dala goo sabolo hegi goo sabolo ma kulodu dobolone, niyo tei too goo ee Timotiye imapoo sibileso takeme du oso iba pidiso. ⁸ Bei, iyo niyo Lodee mapoo tei toloso kibiya debi goo ee dulosu diya goomogolone ka doso. ⁹ Goo egeesee maga, iyo niba gooleebugulone, goomoga to Godee mapoo taka hoo poogoo mauwe moloso. Bei, iba Godeeyo mudugiyopoo dobolone, nibada goo oso imapoo goomoga toowa teneeso. ¹⁰ Osoloso gesi sabolo beeam sabolo, niba see agalai ee gooleebugulone, Godee mapoo takolone ka doso. Egeesee ma kulodu, niyo tei too goo ma kulodu, goo heeso tebilega mologa, iyo sibileso goo ee tebilame pidileiso.

¹¹ Esiga iyo dokodoo takooso, ibada Ama Godee sabolo osoloso ibada Lodee Yesu sabolo oso iyo nimapoo sibilei eli medee hoodo magalame. ¹² Osoloso iyo see dokodoo takooso, Lodeeye nima kulodu sooloo dala goo egee molo kibilame. Osoloso iyo niba diya sooloo egee dolomolo egeesi masi, see niyo nima kulodu osoloso odoo susuga ma kulodu emegei sooloo dala goo sabolo dabalame. ¹³ Osoloso iba see dokodoo takooso, ibada Lodee Yesuye yayo hesiga odoo sabolo sibilei beeam mapoo, niyo tei too ma kulodu kibiya

dobolone, ibada Ama Godeeyo mudugiyopaga, tekepo doloso tokenee goo mauwe odoo doloso dabalame.

4

Godeeyo mudugiyopaga tekepo doloso badalai goo

¹ Tei telaga odoo emegei, tekepo doloso badalai goo maga Godee mapoo goomoga tenelai goo ee iyo nimapoo olo eligiso. Esiga a gooleedooso, niba egeesee goo ma kulodu ka doso. Esino tekepo goo nima kulodu egee molo oso toowa dalame, epedee ayo Lodee Yesuwo hu maga nimapoo ka taka. ² Iyo Yesu Kelisoye kitulugu maga nimapoo eligi goo ee, niba olo gooleedooso. ³ Bei, Godee yo goomogoso, niyo o howo woola tokenee mauwe teedee dabalame. Esiga niba giso sabolo sobo sabolo heli telega tei doloso teedee debi. ⁴ Esiga niba odoo susuga eyo howo woola tekepo doloso, osoloso goo tokenee mauwe doloso dabalame, nibada su kookoode. ⁵ Osoloso nibada su oso goo heli talame goomoga goo ee dodolone na debi. Bei, Godee gooleedelee poogoo odoo oso goo hageesi teliso. ⁶ Goo egeesee maga, nemegei tei too odoo eyo osobo heli toloso yimapoo hegi goo na tenee. Bei, Lodeeye goo tokenee hageesi teli odoo mapoo tokenee eyo nei dala tenelaiso. Iyo daga hoogoo nimapoo kitulugu takolone goo egeesi na te diso. ⁷ Bei, Godeeye ibolo osoloso nibolo hesiga ee iyo goo tokenee ma kulodu dabalame ka sele. Esino iyo Godeeyo howo woola mapoo goo tokenee mauwe doloso kibiya dabalame, yayo iba hesigaso. ⁸ Esiga edebeeyo to hagee dadalai gowooga, yo odoo to mapoo gowolone koo seeso. Esino yayo Godeeye nimapoo Dio Tei egee tenemolo o to mapoo gowooso. ⁹ Esiga niba sooloo dala ma kulodu dobolone, tei telaga odoo oso emegei nei pidi, nei pidi dalai goo ee, niba gooleedooso. Bei, Godeeye sooloo dala goo ee nimapoo olo eligiso. Esiga iyo goo hamapoo see nimapoo hogugulei ee goo haga toowanee. ¹⁰ Emegei, niyo Makedoniya mi mapoo debeli tei telaga odoo mapoo sooloo dolone dobolone egee pidimolo, iba gooleedooso. Esiga iyo niba

goo egeese ma kulodu dobolone, goo oso diya toowa dalame kitulugu sabolo ka taka.

¹¹ Esiga niba nemegei sabolo medee mesie debee. Osoloso niba nibada su ee pidilei maga tou tolone dobolone, emegei dia goo na takee. Bei, iyo goo hagee daga nimapoo olo eligiso. ¹² Niyo goo egeese tomo siloga, peegoo debeli odoosoo nibada goo ogoloso tekepo dalaiso. Osoloso niso nediliyo pidilame nee odoosoo mapoo na be.

Yesuye sibilei eyo goo

¹³ Emegei tei telaga odoosoo, niyo odoosoo wedia eyo goo gooleedelega badalai, iba koo goomogo. Peegoo debeli odoosoo odoosoo wedia halo gooholone diya pupusigeliso. Bei, diba odoosoo wedia oso see hogogadilei goo ee diba gooleedele. Esino peegoo debeli odoosoo diayo odoosoo wedia halo diya goohele sabolo debeli egeesi masi na debee. ¹⁴ Bei, iba Yesuye ta maga see hogadi goo mapoo tei teliso. Esiga iba see tei toso, Yesuye see wedi siboga, Godeeye tei telaga odoosoo wedia ee Yesubolo sibe dalaiso. ¹⁵ Osoloso Lodee eyo taka to ee iyo nimapoo ka taka, goo ee Lodeeye sibilei beeame omapoo, odoosoo wedia osee mologa, iba wedilega gie hagee do odoosoo saga malalo Yesu mapoo palaime. ¹⁶ Esino Lodee eyo Kei mi ma dokodooga sibulone, to kitulugu sabolo, osoloso Godeeye momaiye dia wiligi odoosoo eyo to sabolo, osoloso Godeeye kibu i sabolo sibileiso. Egeeseega Keliso mapoo tei tolosoo odoosoo wedia oso daga malalo hogogadileiso. ¹⁷ Diba olo pologa, iba wedilega epedee hagee do odoosoo sabolo, osoloso odoosoo wedia hogogadi sabolo, hodobo mooloogoodoloso, kei ma dokodoo Lodee tugodalame palaiso. Osoloso iba Lodee sabolo badoboso kookaiyo osee badalaiso. ¹⁸ Esiga niba nemegei nima kulodu egee do odoosoo odoosoo wedia maga diya goolee sabolo debeeyaga, kibilame to hagee dimapoo takee.

5

Yesuye sibilei goo mapoo mopoodoo de

¹ Tei telaga odoosoo emegei, iyo goo hageesi oso peledabalai beeame ee nimapoo see tobu hogugulei goo haga toowanee. ² Bei, niba olo gooleedoosoo, Lodeeye see wedi siboga, heli teli odoosoo gesi sibili egeesi masi sibileiso. ³ Beeame omapoo odoosoo abo oso egeese takalaiso, “Epee! Beeame diya tekepo. Imapoo goo hee mauwe, goomoga goo oso moloso,” dalaiso. Egeese takaga mologa, haga booloogelega dala goo oso dimapoo siboga tokenee palaiso. Esiga niba goolee, sobo koowasi oso yayo holope soomagalame, dala oso yimapoo sibili yo gooleedoloso badoga koo peledebelee. Esiga goo hagee egeesi masi. Esiga odoosoo abo oso beeame ee gooleedoloso badoga ka sibileime. Esiga beeame omapoo odoosoo heeso peegoo pulo dilei tebileime. ⁴ Esino tei telaga odoosoo emegei, niba neliga ma kulodu koo debeli. Osoloso niba heli teli odoosoo nibada mosopoo siboga, niba dio diliso. Esino Lodeeye beeame oso siboga, niba dio dileime. Bei, niba beeame oso sibilei mapoo mopoodoo doloso bolone doso. ⁵ Esiga niba beeame gadeebugu mapoo kulodu silesibili odoosoo oso. Esiga iba tei telaga odoosoo gesi neliga ma kulodu koo debeli. ⁶ Esiga iba tieseli odoosoo debei masi na dobomo. Esino iba mopoodoo doloso ibada su oso tokenee teyaga kookoodoloso bolone ka dobomo. ⁷ Bei, tieseli odoosoo oso gesi tieseliso. Osoloso yugune nalagaloso halabagali odoosoo oso gesi yugune nalagaliso. ⁸ Esino iba beeame gadeebugu ma kulodu debeli odoosoo oso. Esiga iba tekepo, mopoodoo doloso dobolone, ibada su oso tokenee teyaga kookoodoloso bolone dobomo. Esiga ha teli odoosoo oso o su tioso woodeyaga gooloogalame, ki bi o su mapoo kaliso. Esiga iba egeesi masi Saiten oso gamenee taka mapoo homodobiyaga, iba Yesu mapoo tei tolone dobolone, emegei sooloo dolone dobomo. Osoloso ha teli odoosoo oso o wiligi mapoo tioso woodeyaga gooloogalame, ki bi wiligi mapoo meliso. Esiga iba egeesi masi Saiten oso gamenee taka mapoo homodobiyaga, iba gie badeli talame tei tolone dobomo. ⁹ Bei, Godeeye iba hesiga hagee, yayo komonolone dala tenelame ka hesigele. Esino ibada Lodee

Yesu Keliso maga gie badeli talame ka hesiga. ¹⁰ Esiga Kelisoye iba halo olo taso, iyo yibolo hodobo dabalame. Esiga iyo dobosu wedioga, goo oso iyo Keliso sabolo dabalai goo ee opusomo dalaime. ¹¹ Esiga niba nee odoo oso tei too ma kulodu kibiya dabalame, pidili toso nei takoo, nei takoo dolone ka debee. Esino a gooleedooso, niba egeeseelone doso.

To hamameedee kokodo taka

¹² Tei telaga odoo emegei, iyo nimapoo taka, nibada sosee wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Godeeyo to eligili odoo sabolo mapoo mesiloso dimapoo goomoga tenee. Bei, diayo nima kulodu tou toowa diya tolone doso. ¹³ Esiga diayo tou too maga niyo diba sooloo dolone, dimapoo mesie. Egeeseelone nemegei odoo sabolo medee mesiloso debee.

¹⁴ Osoloso nima kulodu tou talai mapoo wabedeli odoo oso tou talame toso diya takee. Osoloso odoo howo woola tou talai simili odoo mapoo pidi to oso pidilone debee. Osoloso koo kibili odoo pidilone debee. Osoloso niba nemegei odoo sabolo mesiloso dobolone, saga kamanabugu dolone na debee. ¹⁵ Egeeseelone dobolone, edebeeyo nimapoo tokenee goo hee toga, nei na tenee. Esino niba nima kulodu osoloso odoo susuga ma kulodu mesie sabolo tekepo goo ono tolone ka debee.

¹⁶ Beeame susuga ma kulodu goomogolone debee.

¹⁷ Egeeseelone dobolone beeame susuga dokodoo takolone debee.

¹⁸ Osoloso goo susuga ma kulodu Godee mapoo goomoga to takolone debee. Bei, Godeeye Kelisowo odoo oso goo hageesi talai ee goomogoso.

¹⁹ Esiga niba Dio Tei oso nimapoo tou talai na hamaga takee. ²⁰ Egeeseelone, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeye taka duloso to takooga omapoo na gowee. ²¹ Esino to mapoo medee dui, osoloso medee goolee, goo egee tei Godee maga simi beleso agalame. Goo egee tei goo daga, to mapoo tei te.

²² Osoloso tokenee goo telega debee.

²³ Esiga iyo dokodoo takooso, mesie goo teneli Godee yayo medee todoloso badalai

goo ee nimapoo tenelame. Osoloso iba see dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Keliso oso sibilei beeame mapoo bamo dulone, nibada dio maga, osoloso nibada su maga, osoloso niyo goolee maga tokenee mauwe poogoloso dabalame. ²⁴ Esiga Godeeye nimapoo goo hagee moodoolaiso. Bei, niba hesiga Godee yayo to taka ee dadalai koo pegeli.

²⁵ Tei telaga odoo emegei, niyo iba dokodoo takolone debee. ²⁶ Osoloso nemegei tei telaga odoo mapoo emegei di to takolone ka debee. ²⁷ Ayo Lodeeyo hu maga niyo to hogugu hagee tei telaga odoo susuga mapoo hesigalame ka taka.

²⁸ Esiga ayo dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

2 Tesalonika Poloye see tobu Tesalonika odoo dimapoo to hogugu tenee

2 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo dio Timoti dio diayo to daga malalo hogugu ee (1 Tesalonika) Tesalonika sosee mapoo teneeso. Osoloso see hamamee a 6 poogoloso to hagee hoguguso. Bei, Tesalonika sosee ma kulodu debeli tei telaga odoo abo oso dibada tou susuga ee poogoloso see wulo dobolone Yesuye sibilei goo ee bolone debeiso. Esemee Poloye goo egee ogoloso see tobu dimapoo kokodo taka to hagee hoguguloso teneeso. Osoloso odoo abo oso Yesuye sibilei goo mapoo dooboo goolone bolone doboome, Poloye Yesuye sibilei goo ee see medee dimapoo eligiso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti, iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odoo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. ² Esiga iyo dokodoo takooso, Ma Godee sabolo osoloso Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Kelisoye see sibilei goo

³ Tei telaga odoo emegei, niyo tei too goo sabolo nemegei sooloo deli goo sabolo oso nima kulodu egee kauwu maga, iyo Godee mapoo goomoga to takalai tekepo.

⁴ Esiga niba dala goo sabolo hegi goo sabolo ee ma kulodu tei tolone dobolone kibiloso osee egee do maga, iyo goomoga sabolo Godeeyo sosee abo mapoo debeli tei telaga odoo mapoo nibada goo takomo silesibiliso.

⁵ Niyo tei too maga dala egee to goo oso, Godeeye odoo susuga dia goo medee tekepo meedilei goo ee woola ka eligiso. Goo egeesee maga Godeeye niba yayo wiligi doloso badeli mapoo gasibilei tebia dalaiso. Egeesee maga Godeeye wiligi doloso badeli goo maga niyo dala ka toso.

⁶⁻⁷ Esiga Godeeye hedebe hooda tei goo

moodeliso. Esiga Yesuye see wedi siboga, odoo nimapoo dala egee tenemolo dimapoo Godeeye nei dala tenelaiso. Osoloso odoo dala ma kulodu egee do nimapoo hasali tekepo tenelaiso. Osoloso ibolosee hasali tekepo tenelaiso. Lodee Yesuye see wedi siboga, o momaiye kitulugu susuga sabolo Kei mi ma dokodooga dou paiya sabolo sibileiso. ⁸ Osoloso yayo sibileso, Godeeyo goo mapoo goweli odoo sabolo, osoloso to tekepo Kelisowo goo mapoo koo mesili odoo dimapoo nei dala tenelaiso. ⁹ Omapoo Lodeeye diba tokenee poloso togobigileiso, osoloso o mudugiyopaga yayo diba toloso o kitulugu toowa maga peegoo togobisaga, diayo dala omapoo dobolone dala hoo poogoo me poogoloso osee dabalaiso. ¹⁰ Osoloso yayo sibilei beeamee omapoo, o odoo oso yimapoo goomoga tenelone Yesuwo hu dokodoo poudileiso. Bei, Yesu yayo daga diba pidi maga. Osoloso tei telaga odoo susuga oso Yesu mapoo howoodalaiso. Esiga ee ma kulodu nibolo hodobo dabalaiso. Bei, niyo to tekepo iyo nimapoo takeme, niyo tei too maga.

¹¹ Iba goo hamapoo niba halo, Godee mapoo beeamee susuga dokodoo takolone doso, niyo yayo goomoga goo ee tolone dabalame. Bei, niyo goo egeesi ee tolone dabalame, Godeeye niba hesigaso. Osoloso iba see dokodoo takooso, nimapoo goo goolee tekepo egee molo toloso, Godeeye kitulugu maga nibada suso tou talame. Osoloso see niyo tei too ma kulduga egee kauwu tou ee medee talame. ¹² Esiga iyo dokodoo hagee takoo goo ee, edebeeyo nibada goo tekepo ogoloso ibada Lodee Yesuwo hu dokodoo poudilame ka seeso. Osoloso Lodee Yesuye nei nibada hu dokodoo poudulone goomoga tenelame. Esiga ibada Godee osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dolone pidi maga goo hagee ka siboso.

2

Tei magoo mapoo koo mesili odoo

¹ Tei telaga odoo emegei, ibada Lodee Yesu Kelisoye sibilei goo sabolo osoloso

yayo iba gilimadoloso hodobo yo tugo-dalai goo sabolo nimapoo takalai iba goomogo. ² Esiga odoos aboso sibilesotakolone, “Lodeeyo beeame olo simiso,” dee takooga duloso, dio dulone sooloo habasagolone, dia to mapoo tei na te. Osoloso diayo takolone, “Dio Tei oso imapoo goo hagee ka eligiso,” dee takooga dia to mapoo tei na te. Osoloso see diayo takolone, “Polo diayo imapoo to hogugutenelone egeesee taka,” dee takooga goo onosee omapoo tei na te. ³ Esiga goo hageesee susuga ee ma kulodu odoos heeso niba gamenee na takee dee. Bei, Lodeeyo beeame oso sibilei mologa, daga goo bakadio oso peledabalaiso. Esiga odoos aboso Lodee gowolone yimapoo miligi pileiso. Osoloso tei magoo mapoo koo mesili odoos oso peledabalaiso. Esino hamamee yo dou ma toodalaiso. ⁴ Yayo o su eyo nediliyosi howolone, edebeeyo goomegeli godee susuga ee tokenee dolone, hedebe yo tekepo doloso si howolaiso. Egeeseelone, yayo dilesos Godeeyo tei moso mapoo badolone anosee tei Godee dalaiso.

⁵ Esino ayo nibolosilone, goo susuga hagee nimapoo takomo silee goo ee, niyo boobado bugusomo? ⁶ Esiga epedee hamapoo tei magoo mapoo koo mesili odoos oso sibilesos goo tokenee teyaga hamaga taka goo ee niba olo gooleedooso. Yo tei o beeame Godeeyo magoo mapoo woola ka peledabalame yo hamaga takaso. ⁷⁻⁸ Esino tei magoo mapoo koo mesili goo oso mada odoos ma kulodu olo goo moodoo moloso. Esino goo egeesee oso toowa peyaga, goo tokenee teyaga hamaga takeli odoos oso hamaga takolosos badoso. Osoloso hamamee goo tokenee teyaga hamaga takeli odoos ee peegoo duga, tei magoo mapoo koo mesili odoos ee beeame omapoo peledabalaiso. Esino Lodee Yesuye sibilesos, o maga magapoodi sabolos osoloso yayo toowa dolosokitulugusabolos oso tei magoo mapoo koo mesili odoos ee wooloomalosos pagalaiso.

⁹ Esiga tei magoo mapoo koo mesili odoos oso siboga, yo Saitenso kitulugusabolos sibileiso. Osoloso yayo Saitenso kitulugusabolos maga goo toowa opusomos di moodoomosileiso. ¹⁰ Yayo egeeseemosilone, goo

tokenee opusomos opusomos di maga peegoo debelios odoos ee gamenee goo magadiba talaiso. Osoloso diba ee ma kulodudobolones wedileiso. Bei, diba gie badeli to mapoo gowolones tei tele. ¹¹ Goo egeesee maga Godeeyo goo tiadili goo toowa dimapoo tenelaiso, diayo tei magoo mapoo koo mesili odoos oso gamenee goo taka mapoo tei talame. ¹² Esiga edebeeyotei goo mapoo tei telega poogolosos, see tokenee goo goomegeli odoos ee Godeeyedibadagoo meedilosos dimapoo tokeneeyo nei dala tenelaiso.

Kibiya debee

¹³ Tei telaga odoos emegei, Lodeeyesooloo dala oso nibolos hodobos molosos. Osoloso iyo niba halos Godee mapoo goomogato takalai tekepo. Bei, Godeeyo daga hoo-goo niyo gie badeli talame niba olo hesigaso. Esiga niyo Dio Tei oso kitulugusabolos tokenee mauwe dobolones, niyo tei goo mapoo tei too magos Godeeyo nimapoo gie badeli olo teneesos. ¹⁴ Godeeyo iyo to tekepo hagee takomos silos magos niyo gie badeli talame niba isos, osoloso Yesu Kelisos yo toowa dolones niba yibolos hodobos dabalame. ¹⁵ Esiga tei telaga odoos emegei, iyo nimapoo eligi goo sabolos osoloso to hogugulosos teneesabolos medees kibiya tolosos tei too ma kulodukibiya debee.

¹⁶⁻¹⁷ Esiga iba dokodoo takoosos, ibada Lodee Yesu Kelisos sabolos osoloso Ma Godee sabolos oso niba pidilones nimapoo kitulugusabolos tenelaisos, niyo goo tekepo tomos silones to tekepo komos silames. Bei, ibada Ama Godeeyo iba sooloo dolones imapoo kookaiyos molosos osee malai pidilios goo ee teneesos, iyo goomogasabolos gie badeli yayo tenelais ee bolones dabalame.

3

Niyo iba dokodoo takee

¹ Tei telaga odoos emegei, Lodeeyo goos oso mi susuga mapoo sagas dudobigilames, niyo iba dokodoo takee. Bei, iba goomogosos, Godeeyo to mapoo niyo tei tolosos mesie egees do egeesimasi odoos mi susuga mapoo egees do diba noseeegeesee dabalame. ² Egeesee ma kulodutokenee odoos oso imapoo dalateneeyaga,

Godeeye pidilame iba dokodoo takee. Bei, odoo susuga oso Godee mapoo haga tei tele. ³ Esino Godee eyo to kitulugu magoo ee dadalai koo pegeli. Esiga yayo niba kitulugu teneloso niba medee balaiso, tokenee odoo Saiten yayo nimapoo dala teneeyaga. ⁴ Esiga iba Lodee mapoo tei toso, niyo iyo taka goo ee tomoloso, osoloso hamamee osee tomalaiso. ⁵ Esiga iyo niba dokodoo takooso, Lodeeye pidi maga Godeeye sooloo dala goo ee medee gooleedoloso dabalame. Osoloso dala ma kulodu kibiya dobolone Yesuye dala ma kuloduga kibiya badebei egeesi masi dabalame.

Kitulugu sabolo tou ka te

⁶ Tei telaga odoo emegei, iyo Yesu Kelisowo hu maga nimapoo diya ka taka. Tei telaga odoo aboso iyo eligi to ee dedelega pegeli sabolo osoloso tou talai wabedeli odoo dimaga peegoo dooboobigi. ⁷ Bei, iyo debei goo ee niba olo gooleedooso. Esiga niba nose egeesee dabalai tekepo. Bei, iyo nibolo hodobo debei ee ma kulodu iba wabodo buguloso debele. ⁸ Osoloso iba odoo heeyo nei nali bi iyo wulayo koo nali. Haye, iba nei molee teneloso nei ka nali. Osoloso beame sabolo gesi sabolo ibada su oso tou toowa teliso, iyo nei nali bi talai eyo nei magalai ee talame. Iyo egeesee seega nimapoo hegi goo tenelega pagalame. ⁹ Iyo egeeseemo silone, niyo iba pidi doloso takalai kitulugu meleeno goo ee woola yiligebigile. Esino iyo nibolo hodobo dobolone, iba tou toowa teliso, niyo ibada goo ee padalame. ¹⁰ Osoloso iyo nibolo hodobo silee beame mapoo, iyo nimapoo eligi goo ee hagooso. Odoo hee tou talai wabada daga, yimapoo nei nali bi na tenee.

¹¹ Osoloso iyo nima kulodu odoo aboso tou talai goweli goo ee taka iba duso. Egeeseelone diba tou telega wulo mosoowe domo silesibulone odoo heeyo goo ee takomo silesiboso. ¹² Iyo odoo egeesi mapoo Yesu Kelisowo hu maga ka taka, diayo goo egee poogoloso nei nali bi talai eyo nei magalai ee talame tou tolone dabalame. ¹³ Esino tei telaga odoo emegei, niyo goo tekepo talai mapoo na wabede.

¹⁴ Goo egeesee ma kulodu odoo heeso iyo to hoguguloso tenee hamapoo mesilega poogooga, niyo o goo odoo woola yiligebigi. Osoloso yibolo hedebe dee na see. Egeeseega yayo goo hagee ogoloso similone wabedelega badalame. ¹⁵ Esino ee ma kulodu yo ha teli odoo dee na see. Wulo yimapoo toso kokodo takee. Bei, yayo nibolo hodobo tei too ma kulodu badoso.

Poloye emegei di to hamameedee taka

¹⁶ Esiga ayo dokodoo takooso, goo susuga ee ma kulodu mesili teneli Lodeeye beame susuga nimapoo mesili goo tenelame, osoloso Lodeeye nibolo hodobo badalame.

¹⁷ A Polo, ayo hamapoo mo deeso emegei di to hagee ka hoguga. To ayo hogugu goo ee hagooso. Niyo hamapoo medee hoodo ogoloso to hogugu susuga ee ayo hogugudoo dalame. Esiga ayo egeesee hoguguliso. ¹⁸ Esiga ayo dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

Poloye Timoti mapoo to hee hoguguloso tenee 2 Timoti

2 Timoti booka goo eyo bei

To hogugu hagee Poloye neliga moso tegei ma kulodu badolone, Timoti mapoo see hoguguloso teneeso. Bei, edebeeyo yo wooloomalai biame olo koola toobooso doloso gooleeso. Esiga Timotiye tei too ma kulodu kiboloso badalame, Poloye kokodo taka to hagee hoguguloso yimapoo teneeso. Bei, Timotiye Polowo goo tekepo ee padalai, yo goomogaso.

¹ A Polo, Yesu Kelisoye diye di odo. Osoloso Godeeye goomoga maga a hesialoso diye di tou ee amapoo teneeso, ayo o to odo mapoo eligimo siloga, edebeeyo to ee duloso tei talame. Osoloso Yesu Keliso mapoo tei too goo maga diayo badoboso kookaiyo gie badeli talame. ² To hogugu hagee mawo diya gooma holo Timoti namapoo ka tonowa.

Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye, no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo namapoo tenelame.

Poloye Timoti mapoo kokodo taka

³ Timoti, ayo no goolone Godee mapoo goomoga to takeliso. Osoloso biame susuga sabolo, osoloso gesi susuga ayo no halo Godee mapoo takeliso. Osoloso mo awe diayo Godee mapoo tei toloso sibadee egeesi masi anosee Godee hedebe omapoo tei tooso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tokenee mauwe egee bado goo ee a gooleedoloso, ayo o tou ka tomoloso. ⁴ Osoloso iyo hodobo dooboso ayo no pogoo dime, nayo a goolone pisa ee ayo koo boobado buguso. Esiga amapoo goomoga toowa malame, no ayo see agalai, a diya goomogo. ⁵ Nayo Yesu Keliso mapoo tei toloso kibiya egee bado, a gooleedoo. Esiga nayo tei too goo egeesi masi ee daga nee eiye Lois mapoo meleeso. Osoloso see noowee Yunike mapoo meleeso. Esiga a tei toso, tei too goo egeesi oso epedee

hamapoo namapoo moloso. ⁶ Goo egeesi maga ayo namapoo ka taka. Bei, ayo daga nee wiligi mapoo deeso toloso Godee mapoo takeme, Dio Tei oso namapoo tou talame kitulugu teneeso. Esiga tou egee pailame dou masi tooee. ⁷ Bei, Godeeye imapoo Dio Tei tenee egee iba ebilame ka tenele. Esino yayo imapoo Dio Tei tenee oso imapoo kitulugu sabolo, sooloo deli goo sabolo, osoloso goo tokenee teyaga ibada su kookoodeli goo ee tenee.

⁸ Esiga ibada Lodee Yesu Kelisowo goo ee, nayo odo mapoo takalai na simiye. Osoloso Kelisowo goo takomo silee maga, ayo neliga moso ma kulodu hagee bado goo omaga no na simiye. Esino nayo mo tou su tolone, Godeeye namapoo tou tenee ee dala ma kuloduga kitulugu sabolo osee tomo di. Bei, Godeeye namapoo kitulugu ka tenemologa. ⁹ Godeeye ibada gie badeli pidiso, osoloso yayo iba o odo doloso gilimadooso. Iyo goo tekepo tolone do-boome ka sele. Haye, Godeeye bi susuga moodelega badolone, eyo goomoga goo ee dodolone iba ka gilimadoo. Osoloso Yesu Kelisoye iba halo goo moodolai goo maga, Godeeye iba sooloo dolone pidilame goomoga magooso. ¹⁰ Osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye egee sibo goo oso Godeeye sooloo dolone pidili goo ee see woola yilige buguso. Osoloso teli oso kitulugu ee me pagalame, yayo olo dabaso. Osoloso badoboso kookaiyo gie badeli goo ee to tekepo maga, yayo woola yilige buguso. ¹¹ Godeeye a hudi magooso, ayo diye di tou talame, osoloso ayo odo mapoo to tekepo hagee takalame, osoloso Kelisowo goo ee o odo mapoo eligilame. ¹² Esiga ayo tou hagee tolone, dala goo ma kuloduga similega badolone tou ka tomoloso. Bei, ayo tei toloso hagee dodomo du odo ee, a gooleedooso. Odo ee Yesu. Esiga a gooleedooso, to tekepo yayo amapoo taka ee, eyo medee osee bamo dimeleso, yo see wedi sibileiso.

¹³ Esiga tei goo ayo namapoo eligime nayo du ee odo mapoo eligi. Osoloso no Yesu Keliso sabolo hedebe doloso badeliga, tei too ma kulodu osee badebee, osoloso emegei sooloo dolone ka badebee.

¹⁴ Osoloso ima kulodu badeli Dio Tei oso pidili maga, Godeeye namapoo Yesuwo goo maga to tekepo tenee ee medee be, edebeeyo to egee see opusumo diyaga.

¹⁵ Osoloso no see gooleedooso, tei telaga odoo Asiya mi mapoo debeli susuga oso a poogoloso diyademe, Pigelos dio osoloso Helemogenes dio onosee a poogoloso diyadeeso.

¹⁶⁻¹⁷ Osoloso Onesipoloseeye Loum mi mapoo sibilesa a agalame diya esiamo sileeso. Osoloso a neliga moso ma kulodu ki tiso tialogoloso badebei ogoloso, yayo similega a pidimeleeso. Esiga ayo Godee mapoo ka taka, Lodeeye Onesipolos sabolo osoloso o moso kulodu debeli odoo ee sooloo dalame. ¹⁸ Osoloso Godeeye goo midilei biame mapoo o goo medee sooloo dala sabolo midilame. Esiga ayo Epeses mi mapoo badoboome, yayo a medee pidimelee goo ee Timoti, no olo gooleedooso.

2

Keliso halo ha teli odoo masi kitulugu sabolo badebee

¹ Mo holo emegei, Yesu Kelisoye sooloo dolone pidili goo oso namapoo kitulugu teneeye dee. ² Osoloso ayo odoo howo woola namapoo eligi goo ee, odoo no medee tei deli mapoo nayo eligi, diayo see odoo abo mapoo eligilame. ³ Esiga Yesu Keliso halo ha teli odoo tekepo masi dala ma kulodu tou tomo silei na gowee. ⁴ Bei, no ege, ha teli odoo tekepo oso o wiligi odoo ee goomogalame, hedebe yayo o to mapoo mesimo siliso. Egeeseelone yayo tou hee peegoo koo teli. ⁵ Osoloso no ege, hoguli odoo oso hogua ma kulodu, odoo abo dagadilame, yayo tei magoo susuga medee dedelega poogooga, yo hogua eyo nei talaime. ⁶ Osoloso no see ege, nei howo segeli odoo tou toowa too oso, o nei howo segei oso bi moodoogaloso melee ogoloso daga malalo eyo talai tekepo. ⁷ Esiga to ayo hagee hogugu ee nayo medee gooleede. Bei, to ayo hogugu hageeyo bei ee nayo medee gooleedalame, Lodeeye namapoo goo goolee tekepo tenelaiso.

⁸ Deibidiyo amawe Yesu Keliso ta maga hogadi goo ee, nayo osee gooloomo sile. To tekepo hagee ayo takomo siloso. ⁹ Esiga ayo to tekepo hagee takomo sileeme, odoo aboso a mesiya masi toloso ki tiso tialogoloso neliga moso ma kulodu hususo. Esino Godeeyo to tekepo hagee tiso tialogoloso koo moloso. ¹⁰ Goo egeesi maga ayo Godeeye hesia odoo ee halo dala ma kulodu tou osee ka tomoloso, diayo Yesu Keliso mapoo tei toloso dia gie badeli pidilame, osoloso yibolo kookaiyo badoboso medee tekepo badalame.

¹¹ Esiga tei goodee ee hagoso.

Iba Keliso sabolo taga, iba see yibolo hodobo gie dabalaiso.

¹² Osoloso iyo dala ma kulodu medee kibiya dogo, goo ogoso iba wiligi odoo doloso hamamee yibolo hodobo mipoo hagee gidabalaiso. Osoloso odoo howo woola iyo o goo gagadiga, nei odoo howo woola yinosee ibada goo gagadileiso.

¹³ Esino iyo tei too ma kulodu badolone yo boobado buguga, nei yayo iba boobado bigileime. Bei, yo eyo to edidi magoo ee gababuloso see opusomo dalai koo tebili.

Yesuwo tou teli odoo tekepo

¹⁴ Esiga to ayo namapoo hoguguloso hagee tenee ee nayo tei telaga odoo mapoo medee eligimelee. Osoloso diayo goo pepooko maga toso egee agadigamolo, Godeeyo howo woola dimapoo takee. Bei, goo egeesi oso odoo hee koo pidili. Esino to ee dulone egee do ono wulo tokenee peliso. ¹⁵ Timoti, tou nayo too ee Godeeye ogoloso goomogalame, osoloso nee tou too oso namapoo simili goo tenelega pagalame, nee tou medee kitulugu sabolo te. Osoloso nayo Godeeyo to odoo mapoo eligilone, dooboo dagadilega medee tei goo ono ka eligimelee. ¹⁶ Esino goo Godeeye goweli sabolo, osoloso goo mauwe opusumo silesibili odoo omaga, no peegoo di. Bei, goo egeesi oso odoo Godee maga peegoo gilimado diliso. ¹⁷ Egeesi opususu goo oso agagisa masi toowa poloso odoo su naliso. Humenayos dio Piletus

dio oso goo egeesi oposusumo silesibiliso. ¹⁸ Odoos hagee biaso tei eligi goo maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo takolone, odoos wedia maga see hogogabili goo ee olo peledabaso, doloso takomo silesibume, odoos aboso goo ee duloso dibada tei too olo tokenee paso. ¹⁹ Esino Godee mapoo tei telaga odoos ee kibiya osee doso. Diba omou mi neligi doloso segei egeesi masi moloso. Omou omapoo Godeeye to hogugu hagosos ka moloso, "Godeeye o odoos dee ee gooleedeliso," diso. Osoloso to hee hogugu ee egeesi moloso, "Edebeeyo takolone, 'A Godee dedeliso,' dee takooga, yo goo tokenee maga peegoo di," diso.

²⁰ Esiga bi bei odooswo moso kulodu peleta opusomo opusomo di moloso. Peleta abo yo gold deli oso moodoo. Osoloso abo yo siliba deli oso moodoo. Wo toowa nali biame mapoo peleta omapoo wo magoloso nalisos. Osoloso peleta abo ee bogosos moodoo. Osoloso abo homosos moodoo. Biame susugas peleta omapoo wo magoloso nalisos. ²¹ Esiga to hageeyo bei ee egeesi moloso: tei telaga odoos dia goo tokenee susugas ayo hogugu mapoo miligi pialosos dogas, Godeeye diba tolosos goo toowa mapoo maligileisos. Bei, Godeeye odoos egeesi masi ee o dalame peegoo pi magalaisos. Esiga yayos o wiligis odoos eyos tou ee medees tekepos talame mopoodos dolosos badalaisos.

²² Esiga holaisos gie kakauwas osos goo tokenee talais diyas goomegelis gos magas nos peegoo dilesos badebees. Osolosos Godeeyos howos woollas tekepos badolones, tei too gos sabolos, osolosos emegeis sooloo delis gos sabolos, osolosos odoos abos sabolos mesies badalames kitulugis. Egeesi mas kulodu Godeeyos howos woollas gos tokenee mauwes dobolones, Godeeyos hus dokodoo poudilis odoos dibas nosees egeesees dabalais tekepos. ²³ Osolosos gos beis mauwes sabolos, osolosos tos doobos takelis gos magas tosos agadigelis odoos omagas, nos peegoo dooboobigis. Bei, nos gooleedoosos, gos egeesi osos biligelis gos ee tosibilisos. ²⁴ Esiga Lodeeyos tous telis odoos osos tosos agadigilones nas badebees. Esino yayos odoos susugas sabolos medees mesilosos badolones, sagas kamanabugus dolones nas badebees. Osolosos yo eligis odoos tekepos

dolosos badebees. ²⁵⁻²⁶ Osolosos yayos eligigas gowelis odoos mapos, nei yayos dimapos mesies sabolos kokodos takolones badebees. Bei, Saitensos yayos goomogas gos tomos silesibilames dibas gilimadoosos. Esino eligis odoos tekepos osos dimapos mesies sabolos tei gos medees eligigas, gos osos Godeeyes pidis magas dibada gos goolees sus wudulosos, tei gos eligis ee tolosos Saiteneeyos gos ee pagalais malaisos.

3

Biame hamameedee eyo goo

¹ Goo hagonos medees gooleedes. Bei, biame hamameedees mapos dala gos sabolos, osolosos hegis sabolos osos sibileisos. ² Bei, biame omapos edebeeyos o odoos goolegas, wulos dias sus onos diyas goolones dabalaisos. Osolosos diayos molees diyas goomogalaisos. Osolosos diayos odoos abos pepookos dolones, diba diesos nediliyos sis howalaisos. Osolosos diayos odoos abos dias gos magas tos tokenees takalaisos. Osolosos diayos dibadas amas dios sabolos, osolosos owees dios dias tos mapos mesilones dabalaimes. Osolosos diayos emegeis dimagas bis tolosos eyos nei dimapos goomogas tos takalaimes. Osolosos diayos Godee mapos mesilegas dabalaisos. ³ Osolosos diayos emegeis sooloo delegas dabalaisos. Osolosos diayos odoos heeyos gos tokenees boobados bigilis gos ee malaimes. Osolosos diayos emegeis dias gos magas gamenees takolones dabalaisos. Osolosos diayos gos tokenees talais mapos dias sus kookoodalaimes. Osolosos diayos emegeis goolegas dobolones, dala tenemalaisos. Osolosos diayos gos tekepos ee diyas gowolones dabalaisos. ⁴ Osolosos diayos emegeis dala talames tiasalaisos. Osolosos diayos goosos hamamees peledabalais omapos kibiya goolegas, diesos goolees gos onos tomos sileisos. Osolosos diesos nediliyos goolees dibas odoos toowa, dees goolaisos. Osolosos diayos dias sus osos goomogas gos onos tomos silesibilulones, diayos nei Godee goolegas dabalaisos. ⁵ Odoos egeesi osos gamenees tei too odoos masi badolones, diayos nei Godeeyos kitulugis mapos tei telegas dabalaisos. Esiga gos tokenees ayo hogugu ee tomos sili odoos omagas peegoo dooboobigis.

6-7 Bei, odoo hageesi oso silesibulone, emegei dia moso tagaga ma kulodu galaga peleso, sobo goo medee koo gweli ee kukulo egeliso, sobo ogoso goo diayo eligi ee dadalame. Sobo hageesi masi oso biame susuga goo dia eligi dulame goomegeliso. Esino diayo tei goodee gooleedalai ee koo tebili. Bei, dia goo tokenee sabolo, osoloso dia suso goomoga goo oso dimapoo kadadigamo palaga. ⁸ Esiga daga hoogoo, Yanes dio Yambeles* dio Moses mapoo wegigasoo. Esiga goo hedebe egeesi maga gamenee goo eligili odoo epedee hamapoo egee do oso Kelisowo goo maga tei goo eligi mapoo wegigamoloso. Bei, dia goo goolee olo tokenee poloso, tei too goo ee me poogoome. ⁹ Esino diayo goo tomo sili oso biame sagalame. Bei, dia goo tokenee ee odoo susuga eyo howo woola yilige bigileiso. Goo hedebe egeesi onosee Yanes dio Yambeles dio mapoo peledabaso.

No mo goo peedee

¹⁰⁻¹¹ Esiga Timoti, no ayo eligi goo sabolo, osoloso ayo badeli goo sabolo, osoloso ayo talame goomegeli goo sabolo, osoloso ayo tei too goo sabolo, osoloso ayo mesie sabolo sooloo deli sabolo badebei goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Antiyoka mi mapoo, osoloso Ikoniyum mi mapoo, osoloso Listala mi mapoo edebeeyo amapoo hegi goo sabolo, osoloso dala teneme, ee ma kulodu ayo kibiloso badebei goo ee, no olo duso. A dala susuga ee ma kulodu osee badebeiso. Esino dala susuga ee ma kuloduga, Lodeeye a idoloso peegoo diso. ¹² O. Tei takoo, odoo agayo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso, Godeeye goomoga goo ee dodolone badalai goomogoga, edebeeyo dimapoo dala tenemalaso. ¹³ Osoloso ee ma kulodu goo tokenee teli odoo sabolo, osoloso gamenee goo eligili odoo dia goo tokenee oso toowa dalaiso. Osoloso diayo odoo abo mapoo gamenee goo eligi maga tei goodee maga peegoo gilimado dileiso. Osoloso

diba nosee dieso nediliyo peegoo gilimado dileiso.

¹⁴ Esino Timoti, daga Godeeyo to tekepo namapoo eligime, nayo to omapoo medee tei tooso. Esiga eligi goo omapoo medee kibiya kookoodoloso badebee. Bei, namapoo eligi odoo ee, no olo gooleedooso. ¹⁵ Esiga no pepooko maga bei mooloogoloso sibulone, Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Godeeyo to mapoo kitulugu moloso, namapoo goo goolee tekepo tenelai, nayo Yesu Keliso mapoo tei toga gie badeli talame. ¹⁶⁻¹⁷ Godeeyo to booka mapoo hogugu susuga ee Godee maga simi. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso odoo mapoo tei goo eligilone, edebeeyo dooboo dagaduga, tei goo eligi mapoo ka ido sibo domoloso. Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso edebeeyo tekepo badeli goo ee eligiliso, Godeeyo odoo oso mopoodoo doloso goo tekepo susuga tomo silesibilei ee tebilame.

4

Poloye Timoti mapoo to hamameedee kokodo taka

¹⁻² Yesu Kelisoye mipoo hamapoo wiligi odoo doloso badalame see wedi siboga, yayo odoo susuga epedee gie hagee do sabolo, osoloso odoo wedia sabolo dia goo midileiso. Esiga ayo Yesu Kelisowo howo woola, osoloso Godeeyo howo woola, namapoo ka taka, nayo to tekepo ee odoo mapoo eligilame. Osoloso Godeeyo to dulei goomegeli odoo mapoo, osoloso Godeeyo to dulei goweli odoo mapoo nayo Godeeyo to medee takee. Egeeseelone edebeeyo gamenee eligi goo mapoo tei toga, nayo diba to tekepo sabolo tei eligi goo mapoo see ido sibo dolone ka badebee. Osoloso diayo see goo tokenee teyaga, Godeeyo toso diba medee pidilone ka badebee. Osoloso nayo dimapoo Godeeyo to eligilone, medee mesie sabolo dimapoo kitulugu

* **3:8:** Yanes dio Yambeles dio - Odoo hagee bia googooso moodeli odoo, diba Isipi mi mapoo debeli. Moses dio Isipi odoo dia wiligi odoo taba dia howo woola diayo goo toowa opusomo di gamenee moodooso. Egeesi ma kulodu diayo kitulugu oso Moseseeye kitulugu Godee maga too sabolo teiba, ee Isipi wiligi odoo mapoo eligilame, diba goomogaso. (Oposusu hagee Eksedes 7:11-22 mapoo moloso.)

tenelone badebee. ³ Bei, odoo aboso to tekepo eligi goo mapoo gowoolai biame ee sibileiso. Egeeseelone dieso goomoga goo ee dodolone, eligili odoo abo ee gilimado sibileiso, to diayo dulei goomoga goo ee dimapoo eligilame. ⁴ Egeeseelone, diayo tei eligi goo ee poogoloso see gesaboo oposusu mapoo medee dulone dabalaiso. ⁵ Esino goo susuga ee ma kulodu, no tei goo ono kibiya kookoodoloso, no nediliyo nee su kookoodoloso badolone, dala ma kulodu kibiya badebee. Osoloso to tekepo eligilone badolone, tou susuga Godeeye namapoo tenee ee medee temelee.

⁶ Esiga Timoti, ayo namapoo kokodo taka. Bei, edebeeyo a wooloomaloso mipoo hagee poogoo dilei biame olo koola tooboo. ⁷ Esino tou Godeeye amapoo tenee ee medee kibiya tomo sibileiso hosudooso. Egeesi ma kulodu ayo tei too ee medee kibiloso badoso. ⁸ Esiga ayo Godeeyo howo woola tekepo badeli goo maga, yayo Kei mi ma dokodoo mopoodoo doloso magoo nei oso a bamoloso. Esiga goo medee teiba midili odoo Lodeeye siboga, nei ee amapoo tenelaiso. Osoloso yayo nei hedebe amapoo tenelai mauwe. Haye, odoo agayo yayo sibilei mapoo bolone goomoga sabolo doga, diba onosee nei talaiso.

⁹ Timoti, ayo hagee bado mapoo saga sibilame, no weegeege. ¹⁰ Bei, odoo abolo badeli Dimaseeye mi toowa eyo goo goomoga maga, a poogoloso see Tesalonika mi mapoo diso. Esino Keleseke-seeye Galesia mi mapoo Godeeyo tou talame diso. Osoloso Taites onosee Dalamatiya mi mapoo Godeeyo tou talame diso. ¹¹ Egeesi ma kulodu hedebe Luka ono abolo hamapoo badoso. Esiga nayo amapoo sibulone Maka ido sibeye. Bei, yayo mo tou pidiliga. ¹² Esino ayo Tikikus Epeses mi mapoo diye diso. ¹³ Esiga Timoti, nayo siboga, mo kekeisu dugo kali Tolowasee mi mapoo, Kalopuseeyo moso mapoo deede poogoo ee tosibeye. Osoloso mo booka onosee tosibeye. Osoloso nayo mo booka gala koloso moodoo ee tosibilei, a diya goomogo.

¹⁴ Egeesi ma kulodu ki biso bi moodoogali odoo hee Alesandaye amapoo dala

toowa tenemeleeso. Esino Lodeeye yimapoo nei dala tenelaiso. ¹⁵ No obeeyamo, nayo odoo ogono medee ege. Bei, iyo eligi goo ee yayo diya wegigeliso.

¹⁶ Esiga ayo daga malalo goo midili mapoo pala biame omapoo, odoo heeso a pidilame abolo pele. Esino odoo susuga oso a poogoo diso. Esino ayo Godee mapoo taka, yayo dibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigilame. ¹⁷ Esino Lodeeye a pidilone abolo badebei maga, goo midili odoo oso a teli mapoo tenele. Esino ayo to tekepo ee Yu odoonee goo midili mi koola mapoo tebisamelee mapoo takalame, yayo a pidiso. ¹⁸ Esiga edebeeyo amapoo dala tenelame seega, dala ee ma kulodu Lodeeye a pidileiso. Osoloso yayo a Kei mi ma dokodoo ido palaiso. Esiga odoo susuga oso biame susuga hedebe Godee mapoo mesilone yimapoo goomoga poudilei tekepo. To hagee tei goo.

¹⁹ Esiga ayo emegei di to ee Plisila sabolo, osoloso Akwila mapoo takoloso, see Onesipoles sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo mapoo takee. ²⁰ Elastaseeye Kolin mi mapoo osee badebeiso. Osoloso Tolopimus yo paiye neme, ayo yo Miletus mi mapoo hologooso. ²¹ Esiga dugo telega mologa, no sibilei eli esialoso ayo hagee bado mapoo sibilame weegeege.

Yubulus sabolo, osoloso Pudes sabolo, osoloso Linos sabolo, osoloso Kalaudiya sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga sabolo, oso diayo emegei di to ee namapoo takooso.

²² Ayo Godee mapoo taka, Lodeeye nobolo badalame, osoloso yayo niba sooloo dolone pidilame.

Poloye Taites mapoo to hogugu tenee Taites

Taites booka goo eyo bei

Poloye mi abo mapoo Godeeyo to takomo sileeme, Taites yibolo hodobo sileeso. Osoloso hamamee Poloye Taites yo Kiliti mi te mapoo sosee bamalame omapoo hologooso. Esiga to hogugu hagee ma kulodu Poloye Taites mapoo sosee bali odoo oso badalai goo ee hoguguloso teneeso.

¹ A Polo, Godeeyo tou teli odoo. Osoloso Yesu Kelisoye a diye diso, ayo Godeeye hesia odoo mapoo Yesuwo goo maga tei goo eligiga, diayo tei too ee kauwulame. Bei, tei goo ogoso diayo Godeeye goomoga goo ee tomo silesibulone dabalai goo ee eligileiso. ² Osoloso diayo Godee maga kookaiyo badoboso gie badeli talai ee balame, ayo diba pidilone ka badoso. Bei, gamenee koo takeli Godeeye daga bi susuga moodelega badolone, yayo kookaiyo badoboso gie badeli hagee imapoo tenelame to olo edidi magooso. ³ Esiga biame yayo magoo mapoo ibada gie badeli pidili Godee yayo o to tekepo amapoo yilige buguloso a diye diso, ayo odoo mapoo to tekepo ee takalame.

⁴ Esiga ayo to hogugu hagee Taites namapoo ka tonowa. Bei, tei too ma kulodu no tei mo holo masiga.

Esiga ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee namapoo tenelame.

Sosee bali odoo

⁵ Ayo no Kiliti mi te mapoo hologoloso poogoo diso, nayo mi pepooko susuga mapoo sosee bali odoo hudi magalame, osoloso sosee yo tou hosudele poogoo ee hosudalame. ⁶ Nayo egeeseemo silone, ayo namapoo sosee bali odoo eyo goo taka ee no goolee sabolo sile. Bei, sosee bali

odoo yo odoo susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Osoloso yo sobo hedebe huloso badebee*. Osoloso owolo dio oso tei tolosa dobolone, ama dio owee dio eyo to mapoo mesilone ka debee. Osoloso diba wiligi me poogoloso suso goomoga goo tokenee ee tolone na debee. ⁷ Edebeeyo sosee balai goomogoga, yo odoo susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Bei, Godeeye o odoo medee bali tou ee yimapoo teneega. Osoloso eyo nediliyo na si hoowee. Osoloso saga na kamana bigi. Osoloso yugune naloso na halabee. Osoloso na bilige. Osoloso molee talame gamenee na takee. ⁸ Esino yayo odoo soo simi pidilone ka badebee. Osoloso yo goo tekepo goolone badebee. Osoloso yo o su eyo nediliyo medee kookoode. Osoloso yo Godeeye tekepo deli goo ee tolone badebee. Osoloso Godeeyo howo woola medee teedee badebee. ⁹ To tekepo ee tei goodee, osoloso to hagee opusomo dee koo seli. Yayo to tekepo iyo eligimo silee mapoo kibiya kookodoloso badebee, tei goodee eligilone odoo abo pidilame. Osoloso to tekepo mapoo goweli odoo oso eli dooboo dagadi goo ee ogoga, yayo dimapoo goo eligilame.

Kiliti odoo aboso gamenee goo eligi

¹⁰ Ayo namapoo egeesee ka taka. Bei, sosee ma kulodu Godeeyo to mapoo koo mesili odoo abo doso. Diba goo eyo bei mauwe wulo to boweliso. Osoloso diayo gamenee goo odoo mapoo eligilone, tei goo maga diba peegoo gilimado diliso. Goo hageesi egee tomo silesibo ee tei telaga Yu odoo* aboso ka seeso. ¹¹ Esiga diayo egee eligimo silesibo goo ee hamaga takee. Bei, soosooso tei too goo ee diayo tokenee pomo silesiboso. Osoloso diayo molee talame gamenee goo hagee eligimo silesibiliso. ¹² Egeesi ma kulodu daga hoogoo Kiliti mi te mapoo badeli eligili odoo heeso, o odoo dia goo maga takolone egeesee takaso, "Kiliti odoo

* **1:6:** sobo huloso badebee - goo hagee, yo sobo hedebe huloso badalai, o, yo sobo hedebe mapoo goo malos badalai ee takoo malaiso. * **1:10:** Yu odoo hagee biaso egeesee eligiliso, tei telaga odoo susuga oso Yu odoo dia tei magoo ee dodolone kolo koolai tekepo deliso.

susuga diba gamenee takeli odo. Osoloso diayo dibada suso goomoga goo tokenee ee dodolone ka doso. Osoloso diayo tou talai gowoolone, wulo nei diya toowa nolone ka doso,” diso. ¹³ Yayo goo taka hagee ee tei goo taka. Esiga Taites, nayo gamenee goo eligi mapoo tei teli odo hagee bia ogoloso dimapoo diya takemelee, diayo gamenee goo eligi ee poogoloso, see goo tekepo eligi mapoo medee kibiya tei ka talame. ¹⁴ Osoloso diayo Yu odo dia adaga dia goo egee opo-susumo silesibo ee peegeeye dee. Osoloso diayo Godeeyo goodee mapoo goweli odo dia tei magoo mapoo egee mesimo silesibo onosee peegeeye dee.

¹⁵ Esiga Godeeyo howo woola subugo mauwe badeli odo mapoo, bi susuga medee tekepo subugo mauwe moloso. Esino goo tokenee tolone Yesu mapoo tei tele pegeli odo dimapoo bi susuga subugo mauwe koo moloso. Bei, goo goolee tekepo dimapoo melee ee olo tokenee paga. Esiga goo tekepo sabolo, osoloso goo tokenee dieso teli ee ogoloso koo gooleedeli. ¹⁶ Esiga diayo takolone, “Godee iba gooleedooso,” dee takeliso. Esino diayo goo tokenee teli oso Godee mapoo tei telega pegeli goo ee eligiliso. Diba diya tokenee odo. Osoloso diba Godee mapoo koo mesili. Osoloso diba goo tekepo talai koo tebili.

2

Tei goodee eligi mapoo deede

¹ Esino Taites, nayo tei telaga odo mapoo Yesu Kelisowo goo maga tei goodee eligili sabolo teiba eligi. ² Egeeseelone nayo giso adaga medee eligi, diayo mesie sabolo dobolone, dieso nediliyo dibada su medee kookoodoloso dabalame. Osoloso odo susuga eyo howo woola medee tekepo dabalame. Osoloso diayo tei too medee kibiloso dobolone, odo susuga diya sooloo dolone ka dabalame. Osoloso diayo dala goo ma kulodu kibiya dabalame.

³ Osoloso nayo sobo adaga medee eligi, diayo dia suso Godeeye goomoga goo ee tolone ka dabalame. Osoloso dimapoo

takee, diayo emegei dia goo maga to tokenee takelega dabalame. Osoloso diayo yugune naloso halabagamo silesibiyaga, medee takee. Osoloso goo tekepo tolone dabalai goo ee diayo odo mapoo eligilone dabalame, nayo dimapoo eligi. ⁴ Esiga diayo goo egeesi moodooga, sobo gie kakauwa diayo dibada giso sabolo, osoloso owolo dio sooloo deli goo ee eligelei tebileiso. ⁵ Osoloso diayo sobo gie kakauwa oso goo tekepo tolone, Godeeyo howo woola subugo mauwe dobolone, dia su medee kookoodeli goo ee eligilei tekepo. Osoloso omo dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo medee balai goo onosee eligi. Osoloso omo dio eyo to mapoo mesili goo ee eligi, tei tele poogoo odo oso goo ee ogoloso, Godeeyo to maga to tokenee takelega pagalame.

⁶ Osoloso giso gie kakauwa dibada su medee kookoodeli goo ee dimapoo eligi. ⁷ Osoloso edebeeyo nee goo susuga ogoloso padalame, nayo hedebe goo tekepo tolone ka badebee. Osoloso nayo Godeeyo to eligiga, goo tekepo goolone medee ka eligi. ⁸ Nayo Godeeyo to dooboo dagadilega medee eligi, namapoo goweli odo oso imaga to tokenee takalai similame.

⁹ Osoloso nayo see tei telaga odo nei mauwe tou teli mapoo takee, diayo dia wiligi odo eyo to mapoo mesiloso, diayo goomoga goo ee tolone, dibolo toso agadigelega pagalame. ¹⁰ Osoloso diayo dia wiligi odo eyo bi heli talai tekeponee. Esino diayo medee tei dolone, tou medee goosa tolone dabalai tekepo, dia wiligi odo oso dia goo tekepo ogoloso, yayo dia goo ee tekepo dalame. Osoloso ibada gie badeli pidili Godeeyo goo maga eligi goo ee tekepo dalame.

¹¹ Tei telaga odo oso goo egeesi tolone dabalame, nayo dimapoo eligi. Bei, Godeeye iba sooloo dolone pidili goo maga Yesu Keliso mipoo hamapoo meiyee diso, yayo odo susuga ibada gie badeli ee pidilame. ¹² Godeeye sooloo dolone pidili goo oso imapoo ka eligi moloso, mi goo Godeeye goweli iyo ee dedelega pagalame. Osoloso iba epedee hamapoo dobolone,

ibada su iso nediliyo kookoodoloso, Godeeye goomoga goo ee tolone, o howo woola teedee dabalame. ¹³ Esiga iyo goo egeesi tolone dobolone, Yesu Kelisoye mipoo hamapoo sibilei goo ee dulone ka bamoloso. Yo tei Godee, osoloso yo ibada gie badeli pidili odoo. Yayoo see wedi siboga, eyo toowa doloso badeli goo sabolo sibileiso. Goo susuga egee iba gooleedooso. Esiga yayoo see wedi sibilei ee bolone iba goomoga sabolo ka doso. ¹⁴ Yayoo iba halo olo taso, iyo goo tokenee ma kulodu doboome, yayoo iba neiso toloso peegoo gilimado dilame. Egeeseelone yayoo olo taso, iyo o odoo doloso dobolone, o howo woola medee teedee dabalame. Osoloso iyo goo tekepo talai ee diya goolone dabalame.

¹⁵ Esiga nayo goo susuga hagee kitulugu sabolo medee kokodo takee, tei telaga odoo oso goo ee tolone dabalame. Esino diayo goo omapoo mesilega poogooga, nayo dimapoo diya takee. Nayo egeesi eligi goo ee ogoloso edebeeyo hedebe nayo eligi mapoo mesilei tekepo. Egeeseelone odoo heeso nayo eligi goo ee goo mauwe, dee na takeeye dee.

3

Tei telaga odoo oso dabalai goo

¹ Esiga Taites, nayo tei telaga odoo mapoo goo hageesi see tobu eligimelee, diayo diba gibadeli gamalee odoo dia to mapoo, osoloso mosobia eyo wiligi odoo tebisa dia to mapoo mesilone dabalame. Egeeseelone diayo goo tekepo susuga ee talai olo mopoodoo doloso dabalame. ² Osoloso diayo emegei dia goo maga to tokenee takolone na debee. Esino diba toso agadigelega mesie sabolo dobolone, emegei sooloo dolone dabalai tekepo.

³ Esiga no iyo daga tei telega debee goo ee goolee. Iba tei telega dobolone, goo medee koo gweli odoo doloso debeiso. Iyo Godeeyo to mapoo mesilega doboome, odoo aboso iba tei goodee maga peegoo gido diliso. Osoloso goo tokenee iyo gilee goo ee osee tomo silone pagalai tebile. Iyo odoo abo mapoo goo tokenee moodeliso, osoloso emegei dia bi ogoloso talame diya

gweliso. Osoloso edebeeyo iba hegiliso, eseega nei iyo diba hegiliso.

⁴⁻⁵ Esino ibada gie badeli pidili Godeeye o mesie goo ee imapoo eligilone iba sooloo dolone, yayoo ibada gie badeli pidiso. Esiga iyo goo tekepo teme, yayoo iba ka pidile. Esino yayoo ibada goo tokenee hapoloso Dio Tei imapoo tenee maga, yayoo sooloo dolone iba pidiso, iyo see gie badeli dia toloso dabalame. ⁶ Ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye ibada goo tokenee hapalame ta goo omaga, Godeeye o Dio Tei ima kulodu badalame su goodegel-ega wulayo teneeso. ⁷ Esiga Godeeye iba sooloo dolone pidi maga, o howo woola iba olo odoo tekepo doloso doso. Esiga iba kookaiyo badoboso gie badeli ee talame ka bamoloso. ⁸ To hagee tei goo, osoloso to hagoso odoo susuga pidilei kitulugu moloso. Esiga a goomogo, nayo goo hagee tei telaga odoo mapoo medee eligilame. Nayo egeesee seega, diba goo tekepo tolone odoo susuga pidilone medee dabalaiso.

⁹ Esino goo wulo bei mauwe maga toso agadigeli odoo omaga peegoo dooboobigi. Osoloso edebeeyo o adagaso balomo simi goo ee oposusulone, Moseseeye tei magoo goo ee dadalame toso agadigaga goo ee, nayo ogoloso na deede. Bei, goo susuga hagoso odoo koo pidili. ¹⁰ Osoloso odoo agayo gamenee eligi goo ee toloso sosee ma kulodu eligimo silone odoo domo piga, nayo yo hamaga takee. Osoloso yayoo nee to dulega poogooga, see tobu hamaga takee. Esino yayoo nee to dulega poogoloso see osee eligimo siloga, yo peegoo wulo peegee. ¹¹ Odoo ogoso tei goodee eligili maga miligi pia goo ee, no gooleedooso. Osoloso goo yayoo tomo sili oso Godeeyo howo woola yo odoo tokenee doloso egee bado goo ee woola eligiliso.

Emegei di to hamameedee taka

¹² Ayo Atemas, o, Tikikus namapoo diye dalaiso. Osoloso yo nayo egee bado mapoo peledobooga, nei nayo Nikopolis mi mapoo sibileso a tugodalame weegegee. Bei, dugo biame mapoo a mi omapoo badalai, a goomogo. ¹³ Osoloso Apolos sabolo, osoloso gamaleeyo tei magoo

diya gooleedoo odoo Sinasi pidilone, diba mi hee mapoo dilame dogo, bi diayo dulone todilei tobuloso dimapoo tenee.

¹⁴ Osoloso tei telaga odoo oso goo tekepo tolone dobolone, bi tebile poogoo odoo ee pidilei tekepo. Bei, ibada odoo oso tei too ma kulodu dobolone, wulo goo mauwe mosoowe dabalai tekeponee.

¹⁵ Esiga odoo susuga abolo debeli oso namapoo emegei di to ka taka. Esiga Taites, see nayo iyo emegei di to taka hagee, nobolo hodobo debeli tei telaga odoo dimapoo takee.

Ayo Godee mapoo taka, yayo niba susuga sooloo dolone pidilame.

Poloye Palimon mapoo to hogugu tenee Palimon

Palimon booka goo eyo bei

Palimon hagee bi bei odo, osoloso yo Kolosi mi mapoo badeli. Esino yo tei toloso badolone, Polo dio emegei doloso badebeiso. Egeesi ma kulodu Onisimas yo Palimoneeyo tou teli odo doloso badolone, nei mauwe tou temeleso. Egeesi ma kulodu Onisimaseeye o wiligi odo Palimon maga pulo dilesa Polo tugodoloso yibolo badebeiso. Osoloso Poloye eligi goo maga yo Yesu mapoo tei tooso. Egeesi ogoloso Poloye Palimon mapoo to hogugu hagee teneeso, Palimon o tou teli odo Onisimaseeye see wedi dilesa, Palimoneeye badebei mapoo peledobooga, yayo yimapoo nei dala tenelega, yo goomoga sabolo see ka idalame.

¹ A Polo, Yesu Kelisowo goo ee takomo silee maga, neliga moso ma kulodu badeli odo ee aso. Ibada omolo Timoti asalo hamapoo dobolone, iyo ibada odo ibolo tou hedebe teli Palimon namapoo to hogugu hagee ka tonowa. ² Osoloso tei telaga odo nee moso kulodu howo gisili odo mapoo to hogugu hagee ka tonowa. Osoloso to hogugu hedebe hagonosee ibada oboba Apiya, osoloso ha teli odo masi Godeeyo tou mapoo kibiloso ibolo badeli Alakipus nimapoo ka tonowa.

³ Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee nimapoo tenelame.

Palimoneeye sooloo deli goo sabolo osoloso tei too goo

⁴ Palimon, ayo biame susuga Godee mapoo takolone no halo goomoga to take-liso. ⁵ Bei, nayo Lodee Yesu mapoo tei too goo ee, a duliso. Osoloso nayo Godeeyo odo susuga ee sooloo dolone egee bado goo sabolo, a duliso. ⁶ Nayo Yesu mapoo olo tei tooso. Goo egeesi maga, nayo tei telaga odo sabolo hedebe doloso ka

badoso. Esiga ayo Godee mapoo taka, hedebe deli goo hagoso no pidilone, iba Keliso sabolo hedebe doloso hagee do goo maga, goo tekepo susuga iyo teli goo ee medee gooleedalame. ⁷ Molo emegei, nayo Godeeyo odo ee sooloo dolone dimapoo goomoga tenelone egee bado goo oso, amapoo kitulugu sabolo, osoloso goomoga toowa sabolo ka tenemoloso.

Onisimas yo tei nomolo masi hesie

⁸ A Kelisowo diye di odo doloso badoga, amapoo kitulugu moloso, nayo goo tekepo talame, ayo namapoo to kitulugu sabolo takalai. ⁹ Esino ayo no diya sooloo doloso. Esiga ayo namapoo wulo ka woosowa. Bei, a Polo, Yesu Kelisowo tou teli goo maga neliga moso ma kulodu badolone olo adaga poloso ka badoso. ¹⁰ Ayo Onisimas yo halo namapoo ka taka, nayo yo pidilame. Bei, a neliga moso ma kulodu badolone, yayo tei talame ayo yo pidiso. Esiga epedee hamapoo ayo ama masi ka badoso. ¹¹ Daga Onisimaseeye nee tou teli odo doloso badebei omapoo yayo no medee pidile. Esino epedee yayo tei toloso badolone, asalo pidilei teiba.

¹²⁻¹³ Onisimas yo ayo diya gooma odo. Esiga yo abolo hodobo hamapoo badalai, a goomogo. Bei, ayo to tekepo takomo silee eyo goo maga neliga moso ma kulodu ka badoso. Esiga no halo yayo a pidilone babalai, a goomogo. Esino ayo yo namapoo see wedi diye deeso. ¹⁴ Bei, ayo namapoo woosolega yo hamapoo gidoloso badalai tekepenee. Egeesi ma kulodu nayo a pidilame, ayo no seselai, a koo goomogo. Esino no goomoga oso, nayo a pidilei, a goomogo. ¹⁵ Onisimaseeye biame deiyepo mapoo no poogoo dilesa badebeiso. Esino ayo goolee, goo ogoso peledabaso, yo see hamamee namapoo wedi sibilesa biame susuga nobolo hodobo badalame. ¹⁶ Esiga nayo yo see idoga, yo wulo nama hemi badolone nei mauwe tou teli odo, dee na goolee. Bei, yinosee epedee Keliso mapoo tei too odo. Esiga yo ayo diya gooma. Esiga nei nayo yo nei mauwe tou teli odo dolone, Lodee mapoo tei too ee ma kulodu nomolo masi diya goolone badebee.

¹⁷ Esiga asalo Kelisowo tou hodobo teliga, ayo no agalame siboga, nayo a idili, Onisimaseeye namapoo siboga yinosee egeesee ide. ¹⁸ Egeesi ma kulodu Onisimaseeye namapoo goo tokenee hee olo too daga, osoloso yayo nee bi hee nei teneliga toloso badoga, goo onosee amapoo takee, ayo nei magalaiya. ¹⁹ A Polo, ayo mo deeso to hagee ka hoguga: bi yayo too eyo nei ee ayo namapoo tenelaiso*. Esino no gooleedooso, nayo Keliso maga gie badeli talame, ayo no pidiso. Esiga a goomogoga, ayo no halo pidi goo eyo nei, ayo namapoo takalai, a teiba. Esino ayo namapoo takalaime. ²⁰ Esiga molo emegei. Iyo Keliso mapoo tei too ee ma kulodu dogo, nayo Lodee halo Onisimas ee see ide. Eseega a goomoga sabolo badalaiso. ²¹ Ayo namapoo egee takoo goo hagee nayo toloso, Onisimas halo goo tekepo abo talai goo ee, a gooleedoso. Goo egeesi gooleedoloso, ayo to hogugu hagee namapoo ka tonowa.

²² Osoloso goo hee hagoso. Ayo neliga moso ma kuloduga peegoo peledabalame, niyo Godee mapoo takolone debeliso. Esiga Godeeye goomogoga, a peegoo peledoboloso see niyo egee do mapoo sibileiso. Esiga ayo omapoo sibilesos badalai debi mopoodoo de.*

Emegei di to hamameedee taka

²³ Kelisowo goo ee takomo silee goo maga neliga moso ma kulodu abolo badeli odoo hee Epapalas onosee yayo emegei di to ee namapoo taka. ²⁴ Osoloso abolo hodobo tou teli odoo Makaye, osoloso Alistakuseeye, osoloso Dimuseeye, osoloso Lukaye, emegei di to onosee namapoo ka taka.

²⁵ Ayo Godee mapoo taka, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

* **1:19:** Poloye o deeso to deiyepeo hagee nei tenelai goo maga hoguguso. Esino to abo Poloye odoo hee mapoo takeme, yayo hogugu malaiso. * **1:22:** Poloye to hogugu susuga hagee Palimon mapoo hoguguloso teneeso. Esino to bes 22 ee ma kulodu egee molo, ee yayo Kolosi mi mapoo debeli tei telaga odoo dimapoo to hoguguloso teneeso.

To Yemeseeye hogugu Yemes

Yemes booka goo eyo bei

Yemes booka hogugu hagee Yesuwo omolo. Yayo Yolusalem sosee wiligi doloso badolone, mi abo mapoo debeli tei telaga odo mapoo to hogugu hagee teneeso, diayo Keliso mapoo tei too maga dala egee tomolo ee ma kulodu medee kibiya dabalame.

¹ Emegei! A Yemes, Godee sabolo osoloso Yesu Kelisowo tou teli odo. Ayo Yu odo bala 12* mi opusomo opusomo di mapoo egee dobomo du nimapoo to hagee ka hoguguso.

Dala goo sabolo goo tokenee mapoo gidodili goo sabolo

² Tei telaga odo emegei, dala goo susuga oso nimapoo siboga, goomoga sabolo ee ma kulodu ka debee. ³ Bei, niba gooleedooso, dala goo hageesee oso sibiliso, iyo tei too kibiya beleso agalame. Egeesee ma kulodu iyo dala goo ee ma kulodu kibiya doga, goo oso iyo tei too ee ma kulodu mesie sabolo debeli goo ee eligiso. ⁴ Esiga niyo tei too goo ee kibilame, mesie goo nima kulodu egee molo oso osee mele dee. Niyo egeesee seega, goo susuga ee ma kulodu niba kibiya dabalaiso. ⁵ Esiga odo hee niyo goo goolee tekepo tebile daga, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Bei, Godeeye yimapoo simili goo tenelaime. Esino Godeeye o odo pidilei goomoga toowa mologa, yayo yo pidileiso. ⁶ Esino yayo Godee mapoo tei toloso dokodoo takooga, goo bakadio na goolee. Bei, goo bakadio gweli odo ee poo siboga, howo ki simi oso egee holodu odo yo egeesi masi badoso. ⁷⁻⁸ Odo egeesi yimapoo goo goolee hedebe koo moloso. Esino goo susuga ee ma kulodu goo goolee bakadio doloso badoso. Esiga yayo Godee mapoo taka goo ee nei talaiso doloso goolai tekeponee.

⁹ Esiga tei telaga bi mauwe debeli odo niba goomege. Bei, Godeeye o howo woola niba toowa diso. ¹⁰ Osoloso tei telaga bi bei odo niba Godeeye pepooko daga, niba goomege. Bei, osoko beeam mapoo osokoso pukusi mapoo pounoga, siligaloso egee wodio, niba nose egeesee selaiso. ¹¹ Osoloso osokoso sibulone palapalawa tekepo mapoo pounoga, palapalawa tekepo oso wodoloso miyomoo dologa dibiliso, niba nose egeesee selaiso. Esiga bi bei odo niyo nibada tou tolone doga, niba wedileiso.

¹² Odo heeso dala ma kulodu kibiya badolone tei too goo pegelega badoga, Godeeye yo pidileiso. Bei, yo dala ma kulodu tei too kibiya badoga, Godeeye yimapoo nei kookaiyo badoboso gie badeli tenelaiso. Esiga kookaiyo badoboso gie badeli hagee Godeeye yimapoo diya goolee sabolo debeli odo mapoo tenelame to magooso.

¹³ No goo tokenee talame gidoduga, “a goo tokenee talame Godeeye gidodu,” dee na goolee. Bei, tokenee goo oso Godee gidodilei tebile. Osoloso Godeeye o odo ee tokenee goo mapoo koo gidodili. ¹⁴ Esino odo eyo tokenee goo talame diya gweli goo oso yo kukuga ka gidodili. ¹⁵ Osoloso tokenee goo talame gweli goo hagooso suso goo talame gidodileiso. Osoloso suso tokenee goo too hagooso kauwuloso see odo mapoo teli goo tosibileiso.

¹⁶ Esiga tei telaga odo ayo gooma niba goolee, Godeeye odo koo gidodili. ¹⁷ Bei, tokenee mauwe tekepo goo susuga ee Ma Godeeye egee bado dokodooga sibiliso. Egeesee ma kulodu bi yayo moodoo a, giwo, osoloso osoko diayo melee mi hedebe omapoo koo meli, esino diba beeam heeso mi hee ma molo osoloso mi hee ma molo deliso. Esino diba moodeli Godee yo opusomo dee koo seli. ¹⁸ Esiga eyo goomoga goo ee dodolone, Godeeye o to tekepo maga imapoo gie badeli goo ee olo teneeso, yayo moodoo bi susuga ma kulodu iyo malalo dabalame.

Godeeyo to duloso suso tou tolone debee

* 1:1: Yu odo bala 12 egee eyo bei Yu odo tei telaga odo ee takooso.

¹⁹ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba dui, odoo susuga oso saga duli odoo doloso dabalai tekepo. Egeeseelone niba saga to takeli goo sabolo osoloso saga kamana bigili goo sabolo ee ma kulodu na debee. ²⁰ Bei, edebeeyo komonolone goo peled-beli oso Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso badeli goo sabolo koo tobuso. ²¹ Esiga nima kulodu Godeeyo howo woola goo tokenee susuga sabolo osoloso suso goo tokenee teli sabolo peegee. Osoloso niyo Godeeyo to duloso too goo ee mesie sabolo kibiya toloso debee. Bei, to omapoo kitulugu moloso, niyo gie badeli talai.

²² Esiga niba Godeeyo to duloso yayo egee takoo goo ee tolone debee. Bei, niba Godeeyo to duloso yayo egee takoo goo ee telega doga, niba niso nediliyo dooboo gooleeso. ²³⁻²⁴ Bei, edebeeyo Godeeyo to duloso suso tou telega badoga, yo edebeeyo dio egeli mapoo eyo nediliyo ogoloso poogoloso o mudu saga boobado bigili egeesi masi badoso. ²⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to tekepo ee medee ogoloso boobado bigilega medee dodomologa, yayo goo susuga tomo sili ma kulodu Godeeye pidileiso. Godeeye kokodo taka to medee tekepo oso odoo susuga tokenee goo maga gilimolone ka badoso.

²⁶ Egeesee ma kulodu edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeyo goo diya gooleedooso doloso, tokenee goo takalame o maga kookodelega poogooga, yayo Godeeyo goo gooleedoo ee goo mauwe moloso. Osoloso yo eyo nediliyo dooboo gooleeso. ²⁷ Esino edebeeyo gilibo holo sabolo osoloso bauwe sabolo dala ma kulodu debei ee pidilone badolone, mi toowayo tokenee goo maga o su eyo gibadoga, Godeeye yayo tei too goo ee medee teedee dalaiso.

2

Odoo abo pilega tokenee odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo

¹ Tei telaga odoo emegei, niba ee ibada toowa Lodee Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo oso. Esiga niba odoo abo ogoloso, diba ee tekepo dolone dimapoo goomogolone, odoo abo ee tokenee dolone

diba na gowee. ² Goo hageesee ee takooso, odoo heeso niyo mooloogoodoloso howo gisilone doga, dugo medee tekepo sabolo bi abo medee tekepo kaloso gasibileiso. Egeeseega epedee omapoo bi mauwe odoo onosee dugo tokenee kaloso gasibileiso. ³ Egeeseega niyo dugo tekepo kaloso gasimi odoo mapoo, “No malalo hamapoo sibilesa bie,” dee takoloso, see hamamee dugo tokenee kaloso gasimi odoo mapoo, “No hamamee hoogoo dileso tebide o, miyomoo bie,” dalaiso. ⁴ Esino niyo goo egeesee egee moodoo, niba ogoo goo moodoosomo? Niba wulo odoo abo ono tekepo dolone, odoo abo ee tokenee, deeso. Esiga goo goolee tokenee nima kulodu egee molo oso odoo abo dooboo meediliso.

⁵ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba goo hagee medee dui! Godeeye mi toowa ma kulodu bi mauwe odoo ee hesigaso, diayo dibada sooloo ma kulodu tei too goo oso toowa doloso dabalame. Osoloso diayo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilame. Bei, Godeeye yo goolee sabolo sili odoo mapoo to kitulugu magooso, yayo wiligi doloso badeli mapoo gadilame. ⁶ Esino goo ee ma kulodu niyo bi mauwe odoo ee goo mauwe odoo deliso. Esino niba kasee maga bi bei odoo mapoo hamamee ka dadaga malala? Egee bia oso nimapoo dala teneloso goo meedili mapoo ido diliso. ⁷ Osoloso diayo nibada Lodee Yesu Kelisowo hu tekepo maga to tokenee takeliso.

⁸ Godeeyo to booka ma kulodu kokodo taka to toowa egeesee moloso, “No nediliyo diya sooloo deli egeeseelone no nemegei odoo mapoo diya sooloo dele,” diso.

Esiga niyo kokodo taka to hagee medee deedeega, niba eli mapoo doso. ⁹ Esino niyo goolee ma kulodu odoo abo ee tekepo dolone, odoo abo tokenee daga, niba tokenee toso. Egeesee maga Godeeyo to oso takooso, niba tei magoo gababili odoo diso. ¹⁰ Bei, edebeeyo Godeeye tei magoo susuga medee dodolone, tei magoo hedebe gababuoga, yo tei magoo susuga ee gababuoso. ¹¹ Esiga Godeeye egeesee takaso, “Niyo odoo heeyo sobo sabolo giso

sabolo goo heli na te,” diso. Osoloso Godee hedebe oso see egeesee takaso, “Odo na wooloome,” diso. Osoloso no odoo heeyo sobo sabolo giso sabolo heli koo teli, esino odoo wooloomolone badoga, no tei magoo gababili odoo oso.

¹² Esiga niyo to kei susuga sabolo osoloso suso goo too susuga sabolo obeeyamo. Bei, niba tokenee goo maga peegoo gilimadoo dili tei omaga nibada goo meedileiso. ¹³ Esiga goo meedilei beame mapoo, Godeeye emegei koo sooloo deli odoo ee sooloo dala goo sabolo meedileime. Esino Godeeye goo meedilei beame mapoo emegei sooloo deli odoo ee sooloo dala goo sabolo meediga, diba ebilega goomoga sabolo dabalaiso.

Tei too ma kulodu su sabolo tou talai

¹⁴ Esiga tei telaga odoo emegei, ede-beeyo eyo nediliyo yo tei too odoo doloso, yayo suso tou too me daga, yayo tei too ee goo mauwe. Odo egeesee seli ee yayo tei too oso yimapoo gie badeli tenelaime. ¹⁵ Egeesee ma kulodu emegei tei too odoo oso nei egeesi sabolo osoloso dugo egeesi sabolo me badeliso. ¹⁶ Egeeseega nayo yimapoo takolone, “Emegei, medee dilesa, dugo kaloso badolone wo ne,” dee takooga, nayo yimapoo bi tebile poogoo tenelega wulo egeesee takoloso poogooga, no tekepo goo koo toso. ¹⁷ Esino bei, tei too oso obusomo molone suso goo too mauwe mologa, tei too ee goo mauwe.

¹⁸ Egeesee ma kulodu odoo heeso egeesee takalai malaiso, “No tei too tebia. Esino a wulo suso goo teli odoo,” dalaiso. Egeeseega nei ayo odoo omapoo egeesee takalaiso, “Bei kasolone nayo suso goo too mauwe badolone, nayo tei too goo ee woola ka eligileiyo? Esino suso tekepo goo teli odoo ayo mo suso goo too maga ayo tei too goo ee eligileiso,” diso. ¹⁹ Esiga nayo Godee hedebe egee bado mapoo tei teliso. Goo ee tekepo. Esino bo holo sabolo Godee hedebe egee bado mapoo tei tolone ebiliso.

²⁰ Esiga no goo goolee mauwe odoo, tei too ee suso tou too me daga, tei too egee goo mauwe. Esiga no goo hagee ayo namapoo eligilame ka sala?

²¹ Ibada amawe Eibalaham yo Godeeyo howo woola mapoo tekepo odoo diso. Bei, yayo tei toloso suso tou too maga. Goo ee yayo egeesee siso, yayo owolo Aisek ee Godee mapoo gala wooloso teneli dousulu mapoo wooloomalame dokodoo magooso.

²² Esiga no goolee. Eibalahameeye tei too sabolo osoloso suso tou too sabolo oso medee tebiaso. Osoloso yayo suso tou too oso yayo tei too ee kauwudooso.

²³ Goo hagooso Godeeyo to booka ma kulodu taka goo sabolo tobulone egeesee takaso, “Eibalahameeye Godee mapoo tei teme, Godeeye yayo tei too ogoloso o howo woola yo tekepo odoo diso.” Goo egeesee maga Godeeye Eibalaham yo tei mo odoo diso. ²⁴ Esiga niba goolee. Odo susuga oso hedebe tei too maga Godeeyo howo woola tekepo odoo dee koo seeso. Haye. Suso tou too sabolo osoloso tei too maga Godeeyo howo woola odoo susuga ee tekepo deliso.

²⁵ Osoloso iba see domo sili sobo Lei-hebeeye goo too ee ogoso. Yibolosee yayo goo too oso Godeeyo howo woola yo tekepo diso. Bei, yayo Yeliko odoo dia mosobia mada agalame di Isalael odoo ee pidilone, yayo o mosopoo iyadoloso palaso. Osoloso see yayo diba eli hee maga diye dulone dibada gie badeli pidiso. ²⁶ Esiga odoo o su mapoo dio mauwe odoo ee ta. Esiga tei too goo onosee egeesi moloso, edebeeyo yayo tei too ee suso tou telega badoga, yayo tei too ee goo mauwe moloso.

3

Nibada i medee kookoode

¹ Tei telaga odoo emegei, niyo susuga eligili odoo doloso dabalai, a koo goomogo. Bei, niba olo gooleedooso, Godeeye goo meedilei beame mapoo eligili odoo susuga ibada goo ee Godeeye diya kit-ulugu sabolo meedileiso. ² Egeesee ma kulodu iba susuga eli dooboo dagadiliso. Esino edebeeyo yayo to taka ma kulodu eli dooboo dagadilega badoga, odoo yayo tei too ee kauwa moloso. Esiga odoo hageesi oso eyo nediliyo o su susuga kookodalai tebia moloso. ³ Esiga iba dio masi hagee ogoso. Edebeeyo hosee be ma dokodoo

buloso dilame gooleega, yo bi pepooko hosee be eyo maga mapoo magoloso tiso su mapoo bagagoo, su mapoo bagagoo dalaiso. Osoloso ti omapoo toloso dulone hosee be oso edebeeyo goolee mi mapoo dilame ti ee gimo dileiso. ⁴ Osoloso dio masi hee hagooso. Abei toowa mapoo silesibili du onosee egeesi moloso. Du oso poo toowa simi ma kulodu osee dumologa, du egee dooboo dileime. Bei, du egee toowa, esino du mali suda pepooko hee osio mapoo moloso. Oso du tosili odoo oso goomoga mi mapoo mamoo diliso.

⁵ Esiga ibada maga ma kulodu i pepooko egee egeesi moloso. Ibada su mapoo bi susuga egee molo ma kulodu i ee diya pepooko moloso. Esino yayo toso hodolone diya doko topeliso. Wulo goolee, dobu ee dou pepookoso gigalogooga, dobu susuga douso nadiliso. ⁶ Esiga i ibada maga ma kulodu egee molo onosee egeesi masi moloso. Bei, i oso ibada su mapoo tokenee teneliso. Esiga iso tokenee bei mooloogooloso odoo su susuga dou masi nadiliso. Dou hagee Dou mi maga bei mooloogooloso ibada i mapoo gigaligiliso. Egeeseega dou hagooso edebeeyo gie badeli nadoloso tokenee peliso.

⁷ Egeesee ma kulodu odoo susuga oso gala seebee opusomo opusomo di só, osoloso beliyeso kolo dili, osoloso howo kulomoo debeli ee see badalame poopeliso.

⁸ Esino edebeeyo i ee be masi poopooloso badilei tebile. Bei, i diya tokenee. Esiga yayo sa masi odoo wooloomalame mopoodoo doloso moloso. ⁹ Esino i hedebe hagooso ibada wiligi taba Ma Godee mapoo goomoga poudiliso. Osoloso i hedebe hagooso see Godeeye yo egeesi masi moodoo odoo susuga mapoo dala tenelame to takeliso. ¹⁰ Esiga maga hedebe hamaga Godee mapoo goomoga poudilei sabolo, osoloso odoo dala tenelai goo takeliso. Esiga tei telaga odoo emegei, ima kulodu goo hageesi oso malai tekeponee.

¹¹ Esiga howo ou hedebe maga howo sokousoo sabolo howo kakada sabolo dilei tebile. ¹² Osoloso sibolo homo oso wewee koo peli. Osoloso kobolomee homo oso sibolo koo peli. Haye. Osoloso howo ou sokousoo maga howo kakada koo sibili.

Odoo agayo tekepo gweli ka badosomo?

¹³ Esiga nima kulodu odoo agayo tekepo badalai goolee sabolo ka badosomo? Yo tekepo badalame goo goolee omaga o suso tou too ee eligilei tekepo. Egeeseelone yo eyo nediliyo doko topalai goo goolee sabolo na badebee. ¹⁴ Esino niba mada nibada sooloo ma kulodu emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe niso nediliyo gweli goo sabolo mologa, niba tekepo goo gweli odoo dee na takee. Bei, niyo egeesee egee takoo niba tei goo koo takooso. ¹⁵ Niba mada goo tokenee hageesi goolee sabolo badolone, niso nediliyo niba tekepo dee takooga, goo goolee egee Godee maga koo sibili. Esino goo goolee egee mi goo oso goo goolee sabolo osoloso Saitenso goo goolee maga ka siboso. ¹⁶ Osoloso mi kamapoo emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe eyo nediliyo gweli goo sabolo mologa, mi omapoo abo puloso molone tokenee goo susuga oso kauwuleiso.

¹⁷ Esino tekepo badalai goo Godee maga egee sibo goo oso imapoo eligiso. Malalo goo toowa ee tokenee mauwe goo oso, osoloso mesie goo, osoloso emegei gweli goo, osoloso emegei dimapoo mesili goo, osoloso sooloo deli goo, osoloso emegei pidili goo, osoloso odoo abo pilega tokenee odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo, osoloso tei takeli goo. ¹⁸ Esiga edebeeyo odoo abo sabolo mesie badolone emegei odoo sabolo mesie badalai goo eligiga, odoo egee bia dima kulodu tekepo goo oso malaiso.

4

Godee mapoo hegi sibadee

¹ Esiga ogoo goo oso biligeli goo sabolo toso agadigeli goo sabolo nimapoo ka tosi-biliyo? Nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo egee molo oso tosibiliso. Bei, nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo oso tekepo gweli goo sabolo biligamoloso.

² Niba bi goomegeliso, esino niba bi ee koo teli. Esiga nimapoo emegei hegili goo oso molone, emegei wooloomaliso. Esino goo hagooso niyo goomoga goo sabolo koo

tebili. Esiga niba toso agadigilone biliso. Esino goo hagooso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Bei niso Godee mapoo koo woosali. ³ Osoloso niyo Godee mapoo woosaga, nei tenelega pegeli goo ee bei hagooso. Niyo tokenee gweli goo sabolo woosaloso see bi ogoso niso goomoga goo talai daga ka seli.

⁴ Goo goolee bakadio gweli odoos niba medee Godee sabolo hedebe doloso koo debeli! Esiga niba goolee, mi goo mapoo goomegeli oso Godee mapoo ha toso. Esiga edebeeyo mi goo sabolo hedebe doloso siloga, yo Godee sabolo ha tomoloso. ⁵ Esiga niba Godeeyo to booka mapoo hogugu hagee goo mauwe gooleesomo? Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, “Godeeye imapoo Dio Tei tenee oso iyo hedebe Godee goolee sabolo silesibilame diya goomogoso,” diso. ⁶ Esino Godeeye iba sooloo dolone medee pidiliso, iyo silesibilone hedebe yo goolee sabolo silesibilame. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Godeeye odoos eyo nediliyo dokodoo topeli odoos susuga goweliso.

Esino odoos eyo nediliyo pepooko deli odoos ee sooloo dolone medee pidiliso,” diso.

⁷ Esiga niba Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee osoloso o to mapoo mesimo silesibe. Osoloso Saitenso tokenee mapoo gidodilame gamenee taka ee ma kulodu kibiloso dobolone o to mapoo gowee. Bei, niyo egeeseega Saiten yo nimaga peegoo pulo dileiso. ⁸ Esiga niba Godee mapoo hegi sibadee. Egeeseega Godee yinosee nima hegi sibileiso. Esiga tokenee odoos niba edebeeyo o dee subugo hapili egeesi masi nibada tokenee maga Godee mapoo bidiga debbee. Osoloso goo goolee bakadio gweli odoos nibada goo goolee tokenee peegoo poogoloso, hedebe Godeeyo goo ee goolee. ⁹ Esiga niba goomoga goo poogoloso see nibada goo tokenee mapoo goohele sabolo pupusugulone debbee. ¹⁰ Osoloso Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee. Egeeseega Godeeye niba dokodoo poudileiso.

Nemegei tei too odoowo goo maga to tokenee na takee

¹¹ Esiga tei telaga odoos emegei, nima kulodu nee odoowo goo maga to tokenee na takee. Niyo nee odoowo goo maga to tokenee takolone yo tokenee to daga, Godeeye tei magolone emegei sooloo deedeede taka goo ee tokenee deeso. Egeeseega Godeeye tei magoo mapoo medee kibiya koo deedeeso. Osoloso niso nediliyo tei magoo maga goo meedili wiligi tebisa deeso. ¹² Esino iyo goo omapoo ogoso. Hedebe Godeeye tei mageli odoos doloso badolone goo meedili odoos doloso ka badoso. Godee hedebe yayo gie badeli pidili doloso badolone odoos susuga mapoo dibada tokenee eyo nei teneli doloso ka badoso. Esiga nayo nee odoowo goo ogoloso, no tokenee odoos dee takalai tekeponee.

Godigi gooso peledabalai iba gooleedele

¹³ Esiga odoos aboso egeesee takeliso, “Iba godigi mi abo mapoo dileso sitowa moso togoloso dobolone dugo hedebe ma kulodu molee toowa talaiso,” deliso. Esiga to egeesee takeli odoos niba to hagee medee dui. ¹⁴ Bei, niba godigi gooso peledabalai gooleedele. Nibada gie badeli ee de i masi moloso. Bei, de i moloso see saga guododili egeesee masi moloso. ¹⁵ Esino niba wulo to hageesee takalai tekepo, “Godeeye goomogoga, iba dobolone goo hagee tolone dabalaiso,” dalaiso. ¹⁶ Esino niba niso nediliyo dokodoo topolone niso talai goo ee takolone doso. Esiga eyo nediliyo dokodoo topeli ee goo tokenee. ¹⁷ Esiga edebeeyo tekepo goo talai ee o goo goolee mapoo meleeno, goo ee telega poogooga, yo goo tokenee toso.

5

Bi bei odoos oso bi mauwe odoos mapoo dala egee tenemolo eyo nei Godeeye tenelaiso

¹ Bi bei odoos niba mo to dui! Niba goohele sabolo pupusugulone debbee. Bei, nimapoo dala goo siboso. ² Esiga nibada bi susuga ee tokenee palaiso. Osoloso nibada kali bi babooso nalaiso. ³ Nibada molee mosopoo mooloogoo magoo egee

eyo mosoowe tokenee palaiso. Nibada molee tokenee pa oso, nibada tokenee goo ee ka eligiso. Esiga goo meedilei beeame omapoo nibada molee tokenee pa oso, niba dou masi nadalaiso. Esiga niba boobadaga odoo. Bei, niba kasalame beeame hamameedee ee bolone, bi bei mooloogoo maloso ka debeiyo? ⁴ Esiga niba ege, niyo nibada tou teli odoo oso, nibada nei howo segei mapoo tou telagamo silesibume nei tenele. Esiga diayo nimapoo gowolone, Godee mapoo pidilei goo maga pupusugulone doso. Esiga ibada Godee kitulugu toowa yayo diayo pupusugamelee goo ee olo duso.

⁵ Egeesee ma kulodu niyo mi toowa hamapoo dobolone, bi bei doloso, niso goomoga goo ee tolone debeiso. Esiga niba be hu poopooloso kauwuga wooloomaloso nali niba be egeesi masi doso. Bei, niba niso goomoga goo sabolo niso nediliyo poopooloso kauwuga, goo meedilei beeame omapoo, be masi piligilame doso. ⁶ Osoloso niyo tekepo odoo susuga ee goo meedili mapoo iyado peleso dibada goo meediloso diba piligi deliso. Esino odoo hagee bia oso nimapoo goo koo moodeli.

Dala ma kulodu dulone bolone medee kibiya debee

⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, niba Lodeeye sibilei mapoo dulone bolone ka debee. Goo ee egeesi masi moloso, edebeeyo nei howo sogoloso howo sibabeleso baliso. Howo simi oso o nei howo segei pologa kakauwuloso ko pa oso telegabeleso baliso. ⁸ Esiga nei howo segeli odoo oso o nei howo oso kakauwulame bali egeesi masi niba dulone bolone medee kibiya ka debee. Bei, Lodeeye sibilei olo koola toobooso.

⁹ Esiga tei telaga odoo emegei, nee odoo mapoo takolone, “nibada tokenee oso ka see,” dee na goolee. Bei, niyo egeeseelone doga, Godeeye nibada goo meediloso tokenee eyo nei tenelaiso. Esiga niba ege, goo meedili odoo ee osulu miyopoo olo tobudoso.

¹⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, niba Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso debei ogoloso, niba nosee

egeesi masi debee. Bei, diayo Godeeyo hu maga to takomo silesibulone dala ma kulodu mesie sabolo debeliso. ¹¹ Esiga edebeeyo dala ma kulodu kibiya badoga, Godeeye yimapoo goomogolone badoso. Esiga niba Yobowo goo olo gooleedooso. Yo dala ma kulodu mesie goo sabolo medee kibiya badebeiso. Esem Godeeye yimapoo goomogolone, yimapoo goo moodoo olo duso. Bei, Godeeye odoo susuga sooloo dolone ka badoso.

¹² Tei telaga odoo emegei, goo toowa ha-goona medee dui! Niba tei goo takalame, Kei mi sabolo, osoloso mi toowa sabolo, osoloso bi abo sabolo hesigaloso tei na magee. Esiga odoo heeso nimapoo sibilesou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo egee talai gowooga, niyo gowe goo hedebe ee takee. Bei, niyo egeesee selega tei magooga, Godeeye nibada goo meediloso niba tokenee odoo dalaiso.

Godee mapoo takeli goo ee kitulugu moloso

¹³ Esiga niyo debei ma kulodu, edebeeyo hegi goo mologa, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Osoloso edebeeyo goomoga goo sabolo badoga, yayo goomoga kosaiya sabolo Godeeyo hu dokodoo poudulone badalai tekepo.

¹⁴ Osoloso nima kulodu edebeeyo paiye sabolo badoga, yayo sosee wiligi tebisa gilimadalai tekepo, diayo yimapoo sibilesou, Lodeeyo hu sabolo olipi iso sooloso, yo howo gise goo oso dokodoo takalame.

¹⁵ Osoloso diayo tei toloso dokodoo takooga, paiye weidileiso. Bei, Lodeeye diayo dokodoo taka to ee duga, paiye ka weidoso. Egeesee ma kulodu, odoo yimapoo goo tokenee hee too mologa, omapoo Lodeeye hapoloso boobado bigileiso. ¹⁶ Esiga niso nima kulodu, nibada goo tokenee ee yiligebuguloso howo gise goo oso nei takoo, nei takoo dolone ka debee, Godeeye nima kulodu paigiga odoo egee do tekepo moodoolame. Bei, Godeeyo howo woola mapoo tekepo badeli odoo oso dokodoo takeli goo ee diya kitulugu moloso.

¹⁷ Esiga ibada amawe Ilaiya yo iba egeesi masi badebeiso. Yayo howo sibilega pagalame dokodoo kibiya takeme, howo sibilega dugo bakadio hedebe di poogoloso a 6 poogooso. ¹⁸ Osoloso yayo see howo sibilame, dokodoo kibiya takeme, howo see simiso. Esem nali bi segei see paladeeso.

¹⁹⁻²⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, nima kulodu odoo hee oso tei goodee maga peegoo duga, odoo heeso yo see ido sibilei tekepo. Bei, niba goolee, edebeeyo emegei tokenee goo maga goo tekepo mapoo ido siboga, yo odoo egee kookaiyo moloso osee meli teli mapoo duga, o gie badeli pidilone ka seeso. Egeeseega beeamo mapoo Godeeye o goo tokenee hapoloso boobado bigileiso.

1 Yonee To Yoneeye hogugu

1 Yonee booka goo eyo bei

Gamenee goo eligili odoo oso sosee susuga mapoo eligimo silesibulone, Yesuye odoo su toloso mi hamapoo sile dee takomo silesibiliso. Osoloso diayo eligi eyo kulodu goo tokenee talai goo ee haga goo towane, dee takomo silesibiliso. Osoloso emegei pidilei sabolo haga goo towane deliso. Diayo eligi goo hageesi eligimo silesibume, Yesu o hamamee dili odoo hee, Yonee olo adaga poloso badolone, goo hagee ogoloso to hogugu hagee sosee susuga mapoo teneeso. Bei, Yonee goomegele tei telaga odoo sosee susuga mapoo egee do oso see gamenee goo eligili odoo oso eligi mapoo hamamee deedeeyaga. Esino diayo daga Kelisowo goo du ee medee kibiya toloso dabalame, yo goomogaso.

Yesu yo gie badeli teneli to oso

¹ Iyo nimapoo gie badeli teneli to eyo goo hoguga. Goo ee daga bei mooloogoo mapoo yo badebeiso. Iyo o goo duloso ibada howoso yo tei egeiso. Osoloso ibada deeso yo sigeso. ² Gie badeli oso woola yiligebugume egeiso. Esiga iyo yo tei egeiso. Kookaiyo gie badeli yimapoo moloso, esiga iyo nimapoo woola ka taka. Yo daga Ma Godeebolo badebeiso. Osoloso yo imapoo yiligebuguso. ³ Esiga iyo duloso egei goo ee nimapoo ka taka, niyo ibolo hedebe dalame. Osoloso iba Ma Godee sabolo owolo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. ⁴ Esiga iyo goo hamaga nimapoo osoloso imapoo goomoga goo oso kauwuloso malame, to hagee hoguguloso ka teneeso.

Godee yo gadeebugu

⁵ Esiga iyo Keliso maga du goo ee see nimapoo hagee yiligebuguso. Goo ee, Godee yo gadeebugu. Yimapoo neliga hee mauwe. ⁶ Egeese ma kulodu odoo susuga iyo takolone, iba Godee sabolo hedebe

deliso doloso, see neliga ma kulodu silesiboga, iba wulo gamenee takooso. Esiga iba tei goo koo deedeeso. ⁷ Esino Godeeye gadeebugu ma kulodu egee bado egeese badolone, iba see gadeebugu ma kulodu daga, oso tei telaga odoo iba susuga hedebe doloso dobolone ka salai. Egeeseega owolo Yesuwo sawo oso ibada tokenee susuga hapoloso tabigileiso.

⁸ Egeese ma kulodu iyo takolone, “Iba tokenee mauwe odoo,” dee takooga, iba iso nediliyo gamenee takooso. Esiga imapoo tei goo mauwe. ⁹ Esino iyo ibada tokenee goo ee Godee mapoo yiligebuguga, yayo ibada tokenee goo ee hapoloso boobado bigileiso, osoloso goo tokenee susuga hapoloso iba Godeeyo howo woola see medee teedee moodoolaiso. Bei, yayo o to kitulugu magoo ee dodolone, hooda hedebe tei goo moodoolaiso. ¹⁰ Osoloso iyo takolone, “Iba tokenee goo koo teli,” dee takooga, iyo Godee yo gamenee takeli odoo dolone ka salai. Egeese maga Godeeyo to oso ibada sooloo ma kulodu koo moloso.

2

Keliso ee iba pidili

¹ Mawe dio ayo gooma, niyo goo tokenee teyaga, hogugu hagee nimapoo ka tonowa. Esino nima kulodu odoo heeso tokenee toga, niba goolee. Odoo heeso ima hodiokooga toboloso iba halo Godee mapoo takoomoloso, odoo ee medee teedee odoo Yesu Kelisoso. ² Esiga Kelisoye ibada goo tokenee maga taso. Egeese maga goo tokenee susuga peegoo togobuguso, Godeeye imapoo nei tenelega pagalame. Esino hedebe ibada goo tokenee peegoo tabigilame tele. Haye, odoo susuga mipoo toowa mapoo debeli sabolo dibada tokenee peegoo tabigilame ka ta.

³ Osoloso odoo susuga iyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo silesiboga, iba yo gooleedooso doloso gooledalaiso.

⁴ Esino edebeeyo takolone, “Godee a gooleedooso,” dee takoloso, see yayo Godeeye kokodo taka to mapoo koo mesimo siloga, yayo wulo gamenee goo goolone ka seeso. Esiga odoo egeesi

mapoo tei goo mauwe. ⁵ Esino edebeeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo siloga, odoo egeesi masi oso o sooloo ma kulodu Godee gweli goo ee kauwuloso moloso. Osoloso iba goo egeesee maga iyo tei Godee sabolo hedebe di goo ee gooleedeliso. ⁶ Goo ee edebeeeyo takolone, "A Godee sabolo hedebe doloso badoso," dee takooga, odoo yo Yesuye badebei egeesi masi badebee.

⁷ Ayo gooma odoo, ayo nimapoo kokodo takeli to hoguguloso hagee tenee goo ee dianee. Esino niyo daga tei toloso kokodo taka to ee hagooso. Bei, kokodo takeli to nape hagee niso daga hoogoo olo duso. ⁸ Esino kokodo takeli to nape hamapoo goo dia onosee moloso. Bei, goo dia tei ee Keliso ma kulodu osoloso nima kulodu eligiso. Goo egeesee maga neliga mauwe poogoomo dime, gadeebugu moloso.

⁹ Odoo agayo takolone, a gadeebugu mapoo badoso doloso, tei too odoo hee gowooga, odoo ee neliga ma kulodu osee badoso. ¹⁰ Esino odoo agayo emegei tei telaga odoo sooloo dologa, yo gadeebugu ma kulodu badoso. Esiga gadeebugu ee ma kulodu badolone, tei too odoo hee tokenee mapoo homodobilame moodoolaimo. ¹¹ Esiga ee ma kulodu odoo agayo tei too odoo gowolone badoga, yo neliga ma kulodu badoso. Yo neliga ma kulodu badolone, eyo egee du eli koo ogoso. Bei, neliga goo oso o howo gooloo-goooga.

¹² Esiga mawe dio ayo gooma, ayo to hogugu hagee nimapoo ka tonowa. Bei, nibada goo tokenee Yesu maga hapoloso boobado buguso.

¹³ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso see gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo tokenee odoo Saiten sabolo ha too ee ma kulodu niyo olo dagadiso.

Osoloso mawe dio ayo see to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, ibada ama Godee niba olo gooleedooso.

¹⁴ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee see ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niba kitulugu odoo oso.

Osoloso Godeeyo to oso nima kulodu mologa, niyo tokenee odoo Saiten ee olo dagadilesososo.

Mi toowa hageeyo goo mapoo goomegeli goo

¹⁵ Esiga niba mi toowa hageeyo goo sabolo osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo mapoo haga na goomege. Edebeeeyo mi toowa hageeyo goo mapoo diya goomogoga, o sooloo ma kulodu Ma Godee goolee goo ee mauwe. ¹⁶ Esiga mi toowa hageeyo goo diya goomoga maga goo hagee peledabalaiso. Suso goomoga goo sabolo, osoloso mi toowa hageeyo kulodu bi egee molo ogoloso goomegeli goo sabolo, osoloso bi bei doloso badolone, si howeli goo sabolo. Esino goo susuga hagee Ma Godee maga koo sibili, esino mi toowa hagee eyo goo oso. ¹⁷ Mi toowa hagee sabolo osoloso edebeeeyo goomegeli goo susuga sabolo mauwe pagalaiso. Esino Godeeye goomoga goo tomo sili odoo ee badoboso kookaiyo osee badalaiso.

Keliso mapoo ha teli odoo

¹⁸ Mawe dio, beeamo hoo pagalai koola tooooso. Esiga Keliso mapoo ha teli odoo oso sibilei goo ee nimapoo olo takaso. Esino Keliso mapoo ha teli odoo abo epedee olo peledabaso. Egeesee maga beeamo hoo pagalai koola toooo doloso iba ka gooleedoso. ¹⁹ Esino odoo hagee bia daga ibolo hodobo siloso see iba poogoloso diso. Bei, diba tei ibolo hedebe doloso debele. Diba tei ibolo hodobo debei diepi, iba poogoo dile pegeliyo. Esino diayo iba poogoloso di oso tei diayo ibolo hedebe delega poogoo goo ee ka yiligebuguso.

²⁰ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Egeesee maga niba susuga tei goo

ee olo gooleedooso. ²¹ Esiga ayo nimapoo hoguguloso epedee hagee tenee goo ee niyo tei goo gooleedelega doga koo seeso. Esino tei goo ee niba olo gooleedooso. Bei, tei goo ee ma kulodu gamenee takeli goo mauwe. ²² Osoloso gamenee takeli odoogumo? Edebeeyo Yesu yo Kelisonee dee takooga, odoogumo ee gamenee takeli odoogumo. Esiga yo Keliso mapoo ha teli odoogumo. Bei, odoogumo hagooso Yesu yo Kelisonee dee takooga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu mapoo gowolone miligi pi-
²³ Esiga odoogumo agayo Godeeyo owolo Yesu mapoo gowolone miligi piaga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino edebeeyo Godeeyo owolo Yesuwo goo woola yiligebuguga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso badoso.

²⁴ Esiga to tekepo daga niyo du mapoo tei toloso ka debee. To oso nibada sooloo ma kulodu mologa, Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu sabolo hedebe doloso dabalaiso. ²⁵ Esiga Kelisoye imapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame to kitulugu magooso.

²⁶ Osoloso odoogumo aboso gamenee eligi goo eligimo silesiboga, ayo epedee o goo ee hoguguloso nimapoo ka tonowa. ²⁷ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Osoloso Dio Tei oso nibada kulodu badolone, niba ka eligimoloso. Esiga odoogumo heeso tei goo eligilei niba koo goomogoso. Bei, Dio Tei oso niba tei goo susuga olo eligimoloso. Esiga yayo eligi ee ma kulodu, tei goo ee eligilone, gamenee goo koo eligiso. Esiga niba Dio Tei oso eligi goo mapoo dodolone, Yesu sabolo hedebe doloso osee debee.

Godeeyo owolo dio

²⁸ Esiga mawe dio ayo gooma, niba Keliso sabolo hedebe doloso osee debee. Egeesee seega yayo simi mapoo o mudugiyopaga kitulugu sabolo ebilega tebisileiso.

²⁹ Godee yo goo tekepo moodeli niba gooleedooso. Osoloso niba gooleedooso, goo tekepo tomo sili odoogumo ee Godeeyo owolo dio doloso doso.

3

¹ Esiga ibada Ama Godeeye iba susuga diya sooloo dala goo toowa goo ee medee goolee! Yayo sooloo dala maga iba

yayo owolo dio deliso. Esiga iba tei owolo dio doloso doso. Esino mi toowa goomegeli odoogumo oso Godeeyo goo diba gooleedele. Goo egeesee maga diba ibada goo gooleedele. ² Esiga emegei, iba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esino iba medee gooleedele, iyo hamamee dabalai goo ee. Esino iba gooleedooso, Keliso siboga, iba see yo masi palaiso. Bei, iyo tei yo agalaiso. ³ Esiga edebeeyo goo hamapoo bolone dulone badoga, odoogumo tokenee mauwe Keliso masi badalai tekepo.

⁴ Esiga edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yayo Godeeyo tei magoo gabagamo siloso. Bei, tokenee goo ee tei magoo gababili. ⁵ Niba olo gooleedooso, Kelisoye simi ee odoogumo susuga ibada tokenee hapoloso boobado bigilame ka simi. Bei, yimapoo tokenee hee mauwe. ⁶ Edebeeyo Keliso sabolo hedebe doloso badoga, yo tokenee goo osee tomo sileime. Esino edebeeyo tokenee goo osee tomo siloga, Kelisowo goo yo gooleedele, osoloso yimapoo tei tele.

⁷ Mawe dio ayo gooma, niba obeeyamo, odoogumo aboso eligi maga niba peegoo na gilimado di dee. Goo tekepo teli odoogumo ee Godeeyo howo woola tekepo badoso. Esiga yo Kelisoye Godeeyo howo woola tekepo egee bado yinosee egeesi badoso. ⁸ Esino edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yo Saiteneeyo odoogumo. Bei, Saiten yayo daga bei mooloogoolone tokenee odoogumo doloso badebei ososee osee badoso. Esiga Godeeyo owoloye Saitenso tou teli ee guobigilame ka simi. ⁹ Osoloso edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo tei gie badeli yima kulodu moloso. Esiga yayo see goo tokenee tomo silei tebile. Bei, yo Godeeyo owolo. ¹⁰ Esiga goo hageesee maga iyo Godeeyo owolo dio sabolo osoloso Saiteneeyo owolo dio sabolo medee kibiya ka gooleedoso. Odoogumo agayo tekepo goo telega poogooga, yo Godeeyo owolonee. Osoloso tei too odoogumo sooloo delega poogooga, yo Godeeyo owolonee.

Nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dalai

11 Daga eligi goo niyo du hagooso. Esiga iyo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. 12 Esiga niba Keineeyo goo na peedee. Bei, yo Saiteneeyo odoo doloso badolone, omolo wooloomaso. Bei kasalame Keineeye omolo ka wooloomayo? Bei, Kein yo goo tokenee tomo sili, esino omoloye Godeeyo howo woola goo tekepo tomo sili. 13 Esiga tei telaga odoo emegei, tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odoo oso niba hegioga, haga na goolee. 14 Osoloso iba gooleedooso, iyo tei telaga odoo sooloo dologa, iba teli maga see gie badeli mapoo dabagaso. Esino odoo agayo yimapoo sooloo dala goo mauwe daga, yo ta masi osee badoso. 15 Osoloso odoo agayo tei telaga odoo hegioga, yo odoo wooloomali odoo oso. Esiga niba olo gooleedooso, odoo wooloomali odoo ee dibada kulodu kookaiyo badoboso gie badeli mauwe.

16 Goo hamaga tei sooloo deli goo ee ka gooleedooso. Yesu Kelisoye iba halo o su teli mapoo magooso. Esiga iba nose tei too odoo ee halo, ibada gie badeli peegoo magalai tekepo. 17 Odoo yimapoo bi tebia oso tei too odoo bi mauwe badoga ogoloso, yo pidilega poogooga, o sooloo ma kulodu Godee goolee goo mauwe. 18 Mawe dio emegei, iyo emegei sooloo dolo doloso wulo toso takalai tekeponee. Esino suso pidilone tei sooloo dalai tekepo.

Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalai

19-20 Esiga iyo emegei sooloo dologa, egeesee maga iyo tei Godeeyo owolo doloso do goo ee gooleedalaiso. Esino ibada sooloo maga goolee oso takolone iba tokenee odoo, dee takooga, iba ebileime. Esino iba Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalaiso. Bei, Godee yo toowa osoloso yayo ibada sooloo oso goolee dagadiso, osoloso goo susuga iyo moodeli yo gooleedoo.

21 Esiga tei telaga odoo emegei, ibada sooloo maga goolee goo oso takolone, iba tokenee odoo, dee koo takooga, iba ebilega poogoloso Godeeyo howo woola dabalaiso. 22 Egeesee ma kulodu iyo yimapoo woosaga, yayo goo ee imapoo

tenelaiso. Bei, iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiliso, osoloso yayo goomoga goo ee tomoloso. 23 Esiga yayo kokodo takolone egeesee takaso, “Niba Godeeyo owolo Yesu Keliso mapoo tei te. Osoloso yayo eligi ee dodolone, emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone de-bee,” diso. 24 Edebeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesilone dodomo siloga, diba yibolo hedebe doloso badoso. Osoloso nei Godee dibolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso iba gooleedooso, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Bei, yayo o Dio Tei imapoo teneloso badoso.

4

Eligi goo susuga medee ege

1 Tei telaga odoo emegei, niba obeeyamo. Bei, gamenee goo eligili odoo bei mipoo toowa hamapoo olo silesiboso. Esiga odoo heeso sibilesi takolone, “Ayo eligi goo hagee eligimo silo Dio Tei maga siboso,” dee takooga, o to duloso yimapoo saga tei na te. Esino niyo yayo egee eligimo silo tei Godee maga sibabeleso, medee hoodo ege. 2 Esino niba diayo eligi eyo kulodu Godeeyo Dio Tei hageesee gooleedalaiso. Diayo eligi oso takolone Yesu Godee maga sibilesi odoo poloso mi hamapoo badebeiso daga, oso diayo eligi goo ee tei Godee maga siboso. 3 Esino odoo agayo takolone Yesu Godee maga sibilesi odoo ka pele, dee takooga, yayo eligi goo ee Godee maga sibile. Odoo ee ma kulodu Keliso mapoo ha teli dio tokenee badoso. Esiga Keliso mapoo ha teli dio tokenee mipoo toowa hamapoo sibileisogo dee takeme dumelee ee olo sibilesi badoso.

4 Mawe dio emegei, niba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esiga niyo gamenee goo eligili odoo oso eligi duloso o to mapoo tei tele poogoo oso, niyo diba dagadiso. Bei, odoo susuga ibada kulodu Dio Tei egee bado oso kitulugu oso tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odoo dima kulodu dio egee bado oso kitulugu ee dagadiso. 5 Gamenee goo eligili odoo hagee bia Godee gooleede. Esiga beame susuga silesibulone mi goo ee eligimo silesibili. Osoloso mi odoo Godee gooleedele poogoo

oso dibada to mapoo medee duliso. ⁶ Esino iba Godeeyo odoos doloso doso. Esiga tei Godeeyo odoos oso ibada to medee duliso. Esino Godeeyo owolonee oso ibada to ee medee koo duli. Goo egeesee maga Dio Tei sabolo gamenee takeli dio sabolo medee hoodo agalaiso.

Godeeye sooloo deli

⁷ Tei telaga odoos emegei, iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Bei, sooloo deli goo ee Godee maga sibili. Esiga odoos agayo emegei sooloo dologa, yo Godeeyo owoloso, osoloso yo Godee gooleedoos. ⁸ Esino odoos agayo emegei sooloo delega poo-googa, yo Godee gooleedele. Bei, Godee yo sooloo deli. ⁹ Esiga Godeeye iba sooloo dala goo ee yebugulone owolo hedebe mipoo toowa hamapoo meiye diso, iyo yimaga kookaiyo badoboso gie badeli talame. ¹⁰ Esiga tei sooloo deli goo hagooso. Iyo Godee sooloo deli goo osonee. Esino Godeeye iba sooloo dolone owolo meiye diso, ibada goo tokenee maga talame, osoloso goo tokenee susuga peegoo togobigilame. ¹¹ Tei telaga odoos emegei, Godeeye iba diya egeesee sooloo dalaso. Esiga iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ¹² Edebeeyo Godee egele. Esino iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone doga, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Osoloso yayo sooloo dala oso ibada kulodu kauwuloso malaiso.

¹³ Esiga Godeeye o Dio Tei imapoo teneeso. Egeesee maga iba gooleedoos, iba Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso Godee ibolo hedebe doloso ka badoso. ¹⁴ Osoloso Ma Godeeye owolo mipoo toowa hamapoo meiye diso, yayo mi odoos oso gie badeli ee pidilone badalame. Osoloso iyo goo hagee ogoloso ka takomo silesiboso. ¹⁵ Esiga odoos agayo takolone, Yesu Godeeyo owolo dee takooga, Godee yibolo hedebe doloso badoso, osoloso yinosee Godee sabolo hedebe doloso badoso. ¹⁶ Godeeye iba diya toowa sooloo dala goo ee olo gooleedoos. Esiga iyo Godeeye iba sooloo dala goo mapoo tei tolosa kibiya ka doso.

Godee yo sooloo deli. Esiga odoos agayo sooloo dolone badoga, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso nei Godee yibolo hedebe doloso badoso. ¹⁷ Iba goo meedilei beeam mapoo ebilega kitulugu sabolo dabalame, Godeeye sooloo deli goo ee toowa poloso imapoo teneeso. Bei, iba Keliso masi mi hamapoo ka doso. ¹⁸ Edebeeyo Godeeye yo sooloo deli goo ee gooleedoo daga, yo ebileime. Esiga sooloo deli goo toowa poloso egee molo oso ebili goo habigileiso. Esino iba Godeeye ibada tokenee eyo nei tenelai mapoo obuga, yayo sooloo dala goo ee imapoo kauwule.

¹⁹ Iba susuga dobolone sooloo deliso. Bei, Godeeye daga malalo iba sooloo dalaga. ²⁰ Osoloso odoos heeso takolone, “A Godee diya gweliso,” doloso see tei too odoos hegia sabolo badoga, yo gameenee takeli odoos oso. Bei, odoos egeesi masi oso tei too odoos yayo egeli sooloo delega badoga, yo Godee koo egeli kasee goolaiyo? ²¹ Kokodo takeli to hagee Godeeye imapoo olo teneeso. Odoos agayo Godee diya gooleega, emegei tei too odoos sabolo diya sooloo dalai tekepo.

5

Godeeyo owolo mapoo tei talai goo

¹ Esiga edebeeyo tei tolone Yesu Godeeye hesia Keliso daga, yo Godeeyo owolo oso. Osoloso odoos agayo Ma Godee gooleega, yo Godeeyo owolo dio sooloo doloso. ² Iyo Godee diya goolone, yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesiboga, oso iyo Godeeyo owolo dio sooloo dala goo ee gooleedoso. ³ Bei, iyo Godee gweli goo eyo bei hagooso. Iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesibileiso. Osoloso yayo kokodo taka to ee imapoo haga kodianee. ⁴ Esiga Godeeyo owolo dio oso diayo tei too maga mi goo oso kitulugu ee dagadileso doso. ⁵ Esiga odoos agayo mi goo sabolo ha too kitulugu ee ka dagadiyo? Edebeeyo Yesu Godeeyo owolo dolone tei toga odoos oso, mi goo sabolo ha too kitulugu ee dagadileso badoso.

Kookaiyo gie badeli Yesu mapoo moloso

⁶ Osoloso Yesu mi hamapoo sibilesi, Godeeyo owologo dalame howo sawwidiso.

Osoloso homo bulubo magoo mapoo tolone o sawo sologobuguso. Esiga Yesuye mi hamapoo simi ee hedebe howo sawwidilame sibile. Esino howo sawwuduloso sawo sologobigilame ka simi. Osoloso Dio Tei oso tei goo hagee imapoo takooso. Bei, Dio Tei oso hedebe tei goo ee takemeliso. ⁷ Esiga goo bakadio hedebe di hagooso Kelisowo goo ka eligiso. ⁸ Goo ee Dio Tei, osoloso howo sawwidi, osoloso sawo sologobugu goo oso imapoo Kelisowo goo ka yiligebuguso. Ee ma kulodu goo bakadio hedebe di oso goo hedebe eligiso. ⁹ Esiga edebeeyo egei goo ee imapoo yiligebuguga duloso, iba tei teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye imapoo egee takoo goo diya toowa. Esiga iyo duloso medee kibiya kookoodalai tekepo. Bei, yayo imapoo owolowo goo ee tei goo takaso. ¹⁰ Esiga odoo agayo Godeeyo owolo mapoo tei toga, Godeeye owolowo goo maga tei goo taka to mapoo o sooloo ma kulodu tei too osee moloso. Esino odoo agayo Godeeye owolowo goo mapoo tei goo taka to mapoo tei telega poogoo odoo oso Godee gamenee takeli odoo, deliso. ¹¹ Esiga Godeeye imapoo owolowo goo mapoo tei taka to hagooso. Godeeye imapoo badoboso kookaiyo gie badeli teneeso. Gie badeli egee owolo Yesu maga imapoo ka teneli. ¹² Osoloso edebeeyo owolo Yesu mapoo tei toga, yimapoo gie badeli egee olo moloso. Esino odoo agayo Godeeyo owolo mapoo tei telega poogooga, yimapoo gie badeli egee mauwe.

Yoneeye to hamameedee taka

¹³ Esiga ayo Godeeyo owolo mapoo tei telaga odoo nimapoo to hogugu susuga hagee ka tonowa, niyo badoboso kookaiyo gie badeli too goo ee gooleedalame. ¹⁴ Esiga iba gooleedooso, iyo Godee yimapoo takolone iyo goomoga goo ee yayo goomoga goo sabolo tobuloso woosaga, yayo ibada to duleiso. ¹⁵ Egeesee ma kulodu yayo iyo yimapoo taka duso doloso, ogoo goo yimapoo woosaga, yayo goo ee imapoo teneliso.

¹⁶ Esiga edebeeyo emegei tei too odoo oso telega pagalai tokenee tomolo ogoga, yo dokodoo takalai tekepo, Godeeye o gie

badeli pidilame. Esiga ayo hagee takoo goo ee, odoo teli mapoo koo ido dili goo ee taka. Esino teli mapoo ido dili goo tokenee moloso. Esiga ayo hagee takoo goo ee, teli mapoo ido dili goo tokenee teli odoo ee halo dokodoo takalame ayo koo takooso. ¹⁷ Tekepo goonee susuga egee, tokenee goo oso. Esino tokenee susuga oso teli mapoo koo ido dili.

¹⁸ Esiga iba gooleedooso, edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo owolo Yesu yayo yo medee bamoloso. Osoloso tokenee odoo Saitenso yo tokenee palaime. ¹⁹ Esiga iba gooleedooso, iba Godeeyo owolo dio. Esino imaga mi toowa ma peegoo egee do Saitenso bamoloso. ²⁰ Osoloso see iba gooleedooso, Godeeyo owolo olo simiso. Osoloso yayo imapoo goo gweli medee tekepo olo teneeso, iyo tei Godee gooleedalame. Esiga iyo tei Godee sabolo, osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga Yesu tei Godeeso. Osoloso kookaiyo badoboso gie badeli yimaga imapoo ka teneli.

²¹ Esiga mawe dio emegei, niba medee badolone gamenee godee maga peegoo dooboobigi.

2 Yonee Yoneeye to see tobu hogugu

2 Yonee booka goo eyo bei

Daga Godeeyo to eligimo silone, odo eligimo silesibili oso mi hee maga hee mapoo du. Osoloso mi hee maga hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to takomo silesibiso. Osoloso mi ee ma kulodu tei telaga odo oso diba medee pidiso. Esino Godeeyo to takomo silesibili odo mooloogoodoo ee ma kulodu gamenee goo eligili dibada mooloogoodoo onosee silesibiso. Esem diye di odo Yoneeye goo hagee ogoloso tei telaga odo oso gamenee goo eligili odo pidiyaga to hagee ka hogugu.

¹⁻² Esiga tei telaga odo nibada amawe ayo Godeeye hesia wee osoloso owolo dio mapoo to hogugu hagee ka teneeso. Ayo niba diya gooleeso. Hebebe ayo niba diya koo gooleeso. Esino tei goo gooleedoo odo susuga sabolo niba diya goolone doso. Bei, tei goo ee ibada sooloo ma kulodu egee molo oso imapoo kookaiyo moloso osee malaiso.

³ Ayo dokodoo takooso, Ma Godeeye owolo Yesu Keliso sabolo oso odo susuga iba sooloo dolone pidilame, osoloso imapoo mesie goo tenelame. Bei, iyo tei goo mapoo tei toloso emegei sooloo dala sabolo doso.

⁴ Esiga nee holaiso aboso Ma Godeeye kokodo taka to mapoo tei toloso dodomo di duloso a diya goomogaso. ⁵ Osoloso wee emegei, to hogugu hagee namapoo dianee. Esino iyo daga du sooloo deli goo ee see ka hoguga. Esiga iyo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ⁶ Esiga sooloo deli goo eyo bei hagooso. Iyo Godeeye kokodo taka to ee medee dadalai tekepo. Bei, niyo Godee diya goolee sabolo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Esiga niba daga hoogoo goo hagee olo duso.

⁷ Esiga gamenee goo eligili odo bei oso mipoo toowa hamapoo silesiboso. Odo egee bia oso silesibulone, Yesu Kelisoye

tei odo poloso mi hamapoo silee goo ee koo eligili. Osoloso odo agayo goo hageese eligimo siloga, yo gamenee goo eligili odo oso, osoloso yo Keliso mapoo ha teli odo oso. ⁸ Esiga niba medee debee, gamenee goo eligili eyo to mapoo tei tolone, Godee maga nei telega peegeeyaga. Esiga niyo tou toowa too eyo nei talame, medee kibiloso ka debee. ⁹ Osoloso edebeeyo Kelisoye eligi kibiya kookodel-ega poogoloso, see eligi hee mapoo yayo diya kookoodoga, yo Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino odo agayo Kelisoye eligi kibiya kookoodoga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso badoso. ¹⁰ Esiga odo agayo Kelisoye eligi goo ee eligimo sibilega, see eligi hee eligimo siboga, emegei doloso nibada mosopoo na ido di. ¹¹ Bei, odo agayo odo hageesi masi sabolo emegei daga, yayo o tou tokenee too sabolo hedebe deeso.

¹² Ayo nimapoo takalai goo abo moloso. Esino wulo to hogugu oso nimapoo takalai a koo goomogo. A mawo nimapoo sibiles nibolo hodobo to kalai ee a goomogoso. Osoloso ayo omapoo siboga, iyo hodobo goomoga poudileiso.

¹³ Esiga Godeeye hesia noomoo eyo holaiso diayo emegei di to namapoo ka taka.

3 Yonee Yoneeye to see bakadio hedebe di hogugu

3 Yonee booka goo eyo bei

Yoneeye to hogugu hagee tei too odo Gaiyus mapoo teneeso. Bei, Gaiyuseeye Godeeyo to eligimo silesibili odo oso o mi mapoo sibume, yayo pidi goo ee dume. Osoloso sosee wiligi odo taba Diotelepes mapoo yayo gowe to hamapoo hoguguso. Bei, odo hagooso Godeeyo to eligimo silesibili odo pidilei gowolone odo aboso diba pidiyaga hamaga takeliso.

¹ Ayo gooma odo Gaiyus, tei telaga odoowo namawe ayo no diya gweli namapoo to hogugu hagee ka tonowa.

² Ayo gooma odo, a tei toso, no pailega medee tekepo bado malaiso. Esino ayo no halo dokodoo takooso, nayo goo susuga ee ma kulodu medee tekepo badalame. Esino a gooleedooso, no tei too ee ma kulodu tekepo badoso. ³ Osoloso tei telaga odo emegei aboso sibilesi, nayo tei goo mapoo kibiya kookoodoloso osee dodomolo goo ee takeme duloso, a diya goomogaso. ⁴ Esiga goo abo toowa oso amapoo goomoga toowa koo teneli. Esino mo awe diayo tei goo ee deedeega ogoloso, a diya goomegeliso.

⁵ Ayo gooma odo, nayo to tekepo eligimo silesibili odo oso eligimo silone, nee mi mapoo odo soo masi siboga, nayo egee pidi goo ee tekepo. ⁶ Osoloso diayo sibilesi nayo sooloo dala goo sabolo bado goo ee ibada sosee hamapoo sibilesi takaso. Godeeyo to eligimo silesibili oso nee mi mapoo sibilesi see dilame doboome, diayo eli domopoo nalai nei dimapoo tenelone, Godeeye goomoga goo sabolo tobuloso tenee. ⁷ Bei, diba Keliso halo, tou tomo silesibulone, tei tele poogoo odo maga bi koo teli. ⁸ Esiga Gaiyus no asalo diba medee pidilei tekepo. Iyo odo hagee bia pidiga, diayo to tekepo eligimo silesibili sabolo hedebe doloso dabalaiso.

⁹ Osoloso ayo goo hamaga sosee omapoo to hoguguloso olo teneeso. Esino

Diotelepeseeye to ee duloso mesile. Bei, nima kulodu sosee mapoo yayo wiligi doloso badalame diya goomogaso. ¹⁰ Esiga ayo siboga, yayo goo tokenee teli sabolo osoloso ibada goo maga gamenee taka goo ee woola yiligebigileiso. Osoloso yo goo hedebe egee moodele. Esino yayo Godeeyo to eligimo silesibili o mi mapoo siboga, hamaga takeliso. Osoloso see sosee odo oso Godeeyo to eligimo silesibili odo ee pidiyaga, yayo hamaga takeliso. Esino ee ma kulodu yayo taka tei telega poogoloso, sosee odo abo oso Godeeyo to eligimo silesibili odo pidiga, yayo diba sosee maga peegoo mageliso.

¹¹ Esiga ayo gooma odo, tokenee odo eyo goo ogoloso o goo ma malo na peedee. Esino goo tekepo hedebe ee temelee. Odo agayo goo tekepo ee tomologa, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso. Esino odo agayo tokenee goo tomologa, yo Godee gooleedele. ¹² Esiga odo susuga oso Demetiliyus odo eyo goo tekepo deliso. Osoloso o suso tou too oso tei goo sabolo tebiliso. Osoloso iba nosee yo tekepo odo dee takeliso. Esiga no olo gooleedooso, iba tei goo hedebe ee takeli.

¹³ Ayo namapoo goo abo takalai moloso. Esino wulo to hogugu oso namapoo takalai a koo goomogo. ¹⁴ A mawo namapoo sibilesi nobolo hodobo to kalai a goomogo.

¹⁵ Esiga ayo dokodoo takooso, Godeeye namapoo mesie goo tenelame. Osoloso nee odo diayo namapoo dibada emegei di to takaso. Esiga nei nayo ibada odo omapoo egee do mapoo, ibada emegei di to dimapoo takee.

Yuda Yudaye to hogugu

Yuda booka goo eyo bei

Yuda booka hoguguli odoo hagee Yesuwo omolo Yuda oso malaiso. Esiga yayo tei telaga odoo susuga mapoo pidi to hagee hoguguloso teneeso, diayo gamenee goo eligi mapoo tei teyaga. Bei, gamenee eligili odoo oso tei telaga odoo ee peegoo gilimado di ogoloso.

¹ A Yuda, Yesu Kelisowo tou teli odoo, osoloso Yemeseeyo omolo. Ayo Ma Godeeye hesia odoo nimapoo to hogugu hagee ka tonowa. Bei, Ma Godeeye niba sooloo deliso, osoloso Yesu Kelisoye niba medee ka bamoloso. ² Ayo Godee mapoo taka, yayo sooloo deli goo sabolo, osoloso mesie goo sabolo, osoloso Godeeye niba gweli goo oso nimapoo toowa doloso ka malame.

Gamenee goo eligili odoo dia goo maga kokodo taka

³ Tei telaga odoo emegei, iyo Godee maga gie badeli pidili too goo ee ayo olo daga nimapoo hoguguloso tenelame diya goomogaso. Esino ayo goo hee maga to hogugu hagee ka tonowa. Godeeye opusomo dee koo seli tei goodee eligi ee o odoo imapoo teneeso. Esiga tei goodee eligi egee odoo aboso see opusomo diaga, niyo medee bamelee. ⁴ Bei, gameenee eligili odoo oso tei telaga odoo masi nibada mooloogoodoo ma kulodu galaga sibilesa nibolo hodobo ka doso. Esiga odoo hagee biaso eligilone, Godeeye iba sooloo dolone pidilone, iyo goo tokenee talai koo hamaga takeli doloso eligiliso. Osoloso adaba sobo sabolo giso sabolo goo heli talai ee tei mauwe deliso. Osoloso see diayo ibada wiligi odoo Lodee Yesu Keliso mapoo goweliso. Osoloso odoo hagee biaso Godee mapoo mesilega silesibiliso. Esino Godeeye odoo hagee bia dia goo

maga goo midilame daga hoogoo to olo edidi magooso.

⁵ Egeesi ma kulodu ayo goo niso gooleedoo ee see nimapoo medee eligilei, a goomogo. Esiga niba goolee, Godeeye Isalael odoo pidilone, Isipi mi maga peegoo gilimado diso. Esino see hamamee Isalael odoo abo yimapoo tei tele poogoo odoo ee yayo piluguso. ⁶ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Godeeyo momaiye aboso kitulugu Godeeye dimapoo tenee sabolo tou talai goomegelega, wulo see abaga kitulugu toowa talai ee goolone, mi Godeeye dimapoo tenee ee poogoloso diyadeeso. Esemme Godeeye diba ki ti moloso kookaiyo osee meli oso tiegisaloso wulu neliga poogoo mapoo huyasoloso doso, biame hamameedee mapoo dia goo ee ka midilame. ⁷ Osoloso Sodom mi sabolo, osoloso Gomola mi sabolo, osoloso mi pepuso abo koola omapoo bumodi dibada goo ee, niba goolee. Momaiyeso goo tokenee too egeesi masi diayo tooso. Bei, mi omapoo adaba sobo sabolo giso sabolo heli teli goo tokenee oso molone, gisoso emegei giso sabolo goo heli teliso. Esiga Godeeye dibada mi ee douso nadalame dou toosooso. Odoo egee bia dimapoo, osoloso momaiye egee bia dimapoo peledaba goo oso, Godeeye goo tokenee teli odoo dia goo tokenee eyo nei dala dimapoo tenelai goo ee eligiso. Dala goo hagee kookaiyo moloso osee meli Dou mi ee takooso.

⁸ Egeesi maga gamenee eligili odoo hagee bia onosee egeesee seliso. Diayo dia sapoo tieli ee Godee maga sibili dolone, ee dodolone, dia suso goo tokenee teliso. Osoloso diayo Godee mapoo mesilega dobolone, Godeeyo momaiye susuga eyo goo maga to tokenee takeliso. ⁹ Esino momaiye susuga dia wiligi odoo Maikoleeye Saiten sabolo Moses ta eyo kou maga toso agadiga* omapoo, yayo Saiten mapoo to tokenee hee takele. Esino yayo wulo Saiten mapoo egeesee takaso, "Godeeye namapoo nei dala tenelaiso,"

* **1:9:** Maikol dio Saiten dio toso agadiga - Moses teme, Godeeye Maikol mapoo takolone, Moses tayo kou todileso midoose, diso. Esino Saitenso Maikol dio toso agadilone egeesee takaso, "Amapoo kitulugu moloso Moses tayo kou todilei. Bei, Moseseeye Isipi odoo hee woolooma maga," diso. Esino Maikoleeye Moses tayo kou ee Saiten mapoo tenelai goodoogaso.

diso. ¹⁰ Esino gamenee goo eligili odoo hagee biaso goo diayo gooleedelee poo-goo maga to tokenee takeliso. Osoloso diba gala seebeeso dieso goomoga goo teli egeesi masi doso. Esiga dieso goomoga goo ee tolone egee do ogoso diba tokenee peliso. ¹¹ Esiga diba dala talaiso! Bei, diayo Keineeyo goo deede magaa. Bei, Keineeye omolo wooloomaso. Osoloso diayo Balameeyo goo* ee dodolone, molee talame goolee maga tokenee tolone ka doso. Osoloso diayo Kolayo goo* ee dodolone, Godeeyo to mapoo mesilega doso. Esiga Godeeye diba tokenee palaiso.

¹² Esiga niyo emegei sooloo deli wo ne* ee ma kulodu odoo hagee biaso dieso nediliyo diba ono diya goolone, similega wo nalagaliso. Goo egeesi maga diba bi subugobolo masi dobolone, niyo debei ee tokenee polone ka doso. Osoloso osoko biame mapoo howo hemiye mologa, howo sibilega pooso guobigili diba egeesi masi doso. Osoloso diba homo su oso ko peli biame mapoo ko pelega pegeli egeesi masi doso. Osoloso diba homo siliga peegoo alaga bigili egeesi masi doso. ¹³ Esiga abei mapoo howo ki toowa sibulone makawo sabolo sibili egeesi masi, diayo dia simili goo woola egeesee eligiliso. Osoloso diba kei ma dokodoo giwo boobadomo sili egeesi masi doso. Esiga Godeeye wulu goodomou olo mopoodoo dooso, diayo neliga omapoo kookaiyo dooso osee dabalame.

¹⁴⁻¹⁵ Esiga Adameeye balomo simi ee ma kulodu amawe dio 7 omapoo badeli Inokeeye malalo gooso peledabalai omaga takolone, odoo hagee bia dia goo maga egeesee takaso, "Niso ege, Lodeeye o momaiye diya bei sabolo siboso, mi odoo susuga dia goo ee midilame. Osoloso Godee mapoo koo mesili odoo oso goo tokenee too sabolo, osoloso Godee maga duwa taka eyo nei yayo dimapoo dala

tenelame siboso," diso.

¹⁶ Esiga diayo goweli goo ee yilige bugulone emegei dia goo takomo silesibiliso. Egeeseelone diayo suso goomoga goo mapoo dodomo silesibulone, dieso nediliyo diba teiba dolone si howeliso. Osoloso see diayo odoo abo maga bi diayo goomegeli ee talame to hadaliso.

Tei too mapoo kibiloso debee

¹⁷ Esiga emegei, niba ibada Lodee Yesu Kelisoye Diye di odoo oso malalo gooso peledabalai taka ee goolee. ¹⁸ Bei, diayo nimapoo egeesee takaso, "Lodee mapoo osoloso o odoo mapoo manolone duwa takeli odoo oso biame hamameedee mapoo sibileiso. Osoloso diayo sibileso dia suso goomoga goo susuga ee tolone dabalaiso," diso. ¹⁹ Esiga odoo hagee biaso tei too ma kulodu debeli odoo ee domo piliso. Osoloso diba nosee mipoo hageeyo goo goomegeli odoo oso. Osoloso dibada kulodu Dio Tei mauwe.

²⁰ Esino tei telaga odoo emegei, Godeeyo goo maga tei eligi goo mapoo niyo olo tei tooso. Esiga tei eligi goo ee ma dokodoo nibada gie badeli ee moso masi tege. Osoloso Dio Teiso kitulugu maga Godee mapoo takolone debee. ²¹ Osoloso Godeeye niba sooloo dolone badoso doloso goolone, Godee mapoo hegi sibileso debee. Osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dala maga kookaiyo badoboso gie badeli ee talame dulone bolone ka debee.

²² Osoloso tei too kibile poogoo odoo ee sooloo dolone pidilone debee. ²³ Osoloso odoo aboso Dou mi mapoo diyadeega, niyo ogoloso see saga gilimado sibe. Osoloso nee odoo oso goo tokenee toga, diba medee sooloo dala sabolo pidilone dobolone, niso nediliyo medee bamelee, niba nosee dibada goo tokenee hedebe omapoo dedeyaga.

Godeeyo hu dokodoo poude

* **1:11:** Balameeyo goo - Balam yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo. Daga hoogoo Moseseeye badebei biame omapoo yo badebeiso. Esino yo Isalael odoonee. Yo molee talame goolee maga, yayo Godee mapoo wegigasoo.

* **1:11:** Kolayo goo - Daga hoogoo Kolaye Godee mapoo wegigime, mi goodaso. Esemee o odoo sabolo mi ma kulodu misigedubuloso miso togoo doloso wediasoo. Esiga oposusu hagee Namba 16.1-35 mapoo moloso. * **1:12:** emegei sooloo deli wo ne - Daga hoogoo tei telaga odoo oso mooloogoodoloso, diayo hedebe doloso emegei sooloo dolone debeli goo ee kauwulame nei naliso. Osoloso diayo wo ne hoo poogolone Yesu gooleebugu wo naliso.

²⁴ Godee yo kitulugu. Esiga yayo nibada tei too homodobiyaga niba pidilei, yo teiba. Osoloso yayo niba goo tokenee mauwe odoo doloso, niba o mudugiyopoo dabalame gilimado sibilei, yo teiba. Esiga niba omapoo goomoga sabolo dabalaiso. ²⁵ Esiga iyo Godeeyo hu dokodoo poudumo. Bei, Godee hedebe hagoso ka badoso. Osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye iba halo tou too maga Godeeye

ibada gie badeli pidiso. Esiga hedebe yayo toowa doloso ka badoso. Osoloso yayo bi susuga eyo wiligi odoo doloso ka badoso. Osoloso kitulugu susuga ee yimapoo moloso. Bi susuga moodelega badolone, yo egeesee badebeiso. Osoloso yo epedee hamapoo egeesee badoso. Osoloso yo see hamamee kookaiyo osee egeesee badalaiso. Goo hagee tei goo.